R 225

MATATIAS CARP

CARTEA NEAGRĂ

FAPTE ŞI DOCUMENTE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUFERINŢELE EVREILOR
DIN ROMÂNIA
1940 — 1944

1946

MATATIAS CARP

18

CARTEA NEAGRĂ

SUFERINȚELE EVREILOR DIN ROMÂNIA

1940—1944

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CU O PREFAȚĂ

DE

Dr. ALEXANDRU ȘAFRAN

Șef rabin al Cultului Mozaic din România

Vol. I

LEGIONARII ȘI REBELIUNEA

BCU Cluj-Napoca

RBCFG202100091

ATELIERELE GRAFICE
SOCEC & Co., S. A. R.
BUCUREȘTI 1946

501438

BCU Cluj / Central University Library Cluj

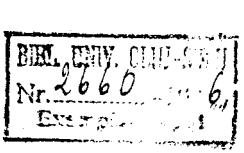

© Copyright by Matatias Carp, Bucharest 1946

„Voi fi mulțumit dacă istoria mea va fi socotită
„folositoare, de către cei ce doresc să vadă
„evenimentele așa cum s'au produs în adevăr
„și așa cum, potrivit firei omului, s'ar putea
„reproduce în viitor, dacă nu sub aceași formă,
„cel puțin sub forme asemănătoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj **Thucydide. Istorie.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PREFAȚĂ

Rolul memoriei în viața omului nu este mic. Potrivit arătării unui psiholog din secolul al XVII-lea, însemnătatea ei ar fi așa de mare, „încât acolo unde lipsește, toate celelalte însușiri ale noastre ar deveni, în bună parte, inutile".

Rolul memoriei în viața colectivității nu este nici el mai mic. Nu izbutim poate, îndeajuns, să transpunem toate regulele legate de memoria individuală, pe planul psihologiei colective. Reușim însă, cu prisosință, să observăm că funcțiunea aducerii aminte — ceeace vrăsăzică mult mai mult decât memoria statică — trebuie să fie determinată la o colectivitate nu numai de resorturi psihice, ci și de un mobil etic. Exercitarea aptitudinilor memoriei la o colectivitate, trebue să aibă în vedere un scop moral. Aceasta o și deosebește de vremelnicia memoriei individuale. Când un popor, de pildă, sau umanitatea chiar, acționează cu forțele memoriei pe câmpul istoriei, se cuvine ca să urmărească un obiectiv moral. Judaismul, care vede Istoria străbătută de duhul Dumnezeirii, ce se manifestă prin legi etice inexpugnabile, atribuie funcțiunii de aducere aminte o importanță primordială. Regulele vieții etice evreești purced dela comandamentul aducerii aminte. Ca indivizi se cuvine să ținem mereu minte momente și fapte din existența noastră; acestea nu rămân însă instantanee izolate, ci se asociază în reprezentațiuni vii ce țin treaz conștiința noastră morală și ne chiamă către îndatoriri morale. Ca popor, Biblia ne-a învățat dela început să ținem minte, să nu uităm: „Adu-ți aminte de zilele cele de demult, cugetă la anii neamurilor trecute"! Ni se atrage luarea aminte, cu stăruință, ca nu cumva să uităm, de pildă, necazurile pe care ni le-au pricinuit în vechime Amaleciții: „Adu-ți aminte cum s'a purtat cu tine Amalec pe drum, când veneați voi din Egipt... nu uita aceasta"!. Noi, gândindu-ne la episodul amalecit, avem să tragem învățăminte. Vorbind oamenilor, noroadelor, lumii despre acest episod, Biblia supune pe fiecare în parte și pe toți laolaltă unui proces moral, le aduce înaintea privirilor motiv de judecată, de socoteală, de revizuire a conștiinței.

Facultatea aducerii aminte face într'adevăr parte din ţesătura fiinţei noastre evreeşti. Nu e o întâmplare că un fiziolog evreu, Richard Semon, a încercat să dovedească că facultăţile memoriei sunt, nu numai de natură psihică, ci ele pot fi găsite şi în materia vie. Semon numeşte, pentru prima oară, Mneme (care în greceşte înseamnă memorie), însuşirea protoplasmei, a celulei vii, de a înregistra, de a păstra şi de a reda impresiile...

Nu numai din punct de vedere psihologic, ci chiar fiziologic, putem afirma că „impresiile" culese de noi printre noroade, dealungul veacurilor de suferinţă, s'au încrestat adânc în fiinţa noastră. Ele şi-au găsit adeseori grai în zguduitoare Cărţi de Aduceri-aminte, pline de folositoare învăţăminte pentru noi şi aspră morală pentru alţii.

La finele războiului trecut, în 1919, cugetătorul evreu Nathan Birnbaum, împreună cu Hugo Hermann, a scos o carte ce cuprinde relatări despre îngrozitoarele suferinţe îndurate de evrei în timpul cruciadelor. Pe prima pagină a culegerii, autorii au aşezat sugestiv un verset din profetul Ieşaiahu, care grăeşte: „Şi un mare măcel fost-a în ţara Edom"... precum şi o chemare a piosului psalmist: „Doamne, adu-ţi aminte de fiii lui Edom"!.

„Adu-ţi aminte!" este, într'adevăr, motivul ce revine necontenit în istoria noastră, care este o istorie a spiritualităţii, a martiriului pentru marile comandamente etice pe care noi le-am revelat pentru prima oară umanităţii şi le-am susţinut neîncetat, cu dârzenia credinţei noastre.

Pentru a împrumuta o culoare puternică descrierii chinurilor suportate de evrei în timpul războiului trecut, Nathan Birnbaum şi Hugo Hermann le înfăţişează prin caleidoscopul evului mediu, socotit a fi cel mai înfiorător.

Martiriul poporului evreu din timpul ultimului război face să pălească întru totul suferinţele lui Israel în trecut. S'a adeverit previziunea talmudică despre perioada premesianică, când „suferinţele din urmă vor face să fie uitate suferinţele dintâi"...

E deajuns să răsfoim volumul scriitorului evreu sovietic Ilya Ehrenburg, ce poartă titlul atât de autentic evreesc: „Ţine minte"... şi ne vom convinge că, crâmpeiele privitoare la mucenicia evreească, pun în umbră focurile rugurilor medievale.

Este necesar să cercetăm prezenta operă a d-lui Matatias Carp, pentruca să ne dăm seama de proporţiile, cu drept cuvânt premesianice, ale suferinţei evreeşti. Zămislită „cu sânge şi lacrimi", păstrată cu preţul celor mai mari primejdii, zidită cu o competenţă impresionantă, „Cartea neagră a suferinţelor evreilor din România", alcătuieşte un impunător monument pe care „Secretarul general perma-

CC-0. Cetr. Central University Library, Iaşi

nent al durerilor evreeşti din România", îl ridică cu pietate martirilor lui Israel. D-l Matatias Carp a trăit, clipă cu clipă, cutremurătoarea desfăşurare a cruntelor realităţi, ce durează această operă.

Noi îi datorăm recunoştinţă.

Rostul etic pe care autorul şi l-a propus, alcătuind această valoroasă lucrare, va fi şi prin aceasta atins, dacă ea va contribui la respectarea comandamentului simplu, sinaic: „Să nu ucizi! Căci ce este aceasta — se întreabă stegarul luptei pentru dreptate, Horia Carp — decât primul pas spre recunoaşterea libertăţii individului? Ce este alta decât aspiraţia spre libertate, porunca pe care am primit-o pe Sinai"...

De pe colinele Sionului, pe care le-a cântat, din Cetatea lui David unde odihneşte, Horia Carp, iluminatul apărător al libertăţii, se va declara mulţumit ştiind că osârdia plină de devoţiune a fiului său va ajuta ca oamenii să ia aminte cu puterile lor lăuntrice, morale, la comandamentul sinaic: „Să nu ucizi"!.

„Pentrucă la evrei, o repet — zice Horia Carp — legea cea mare a fost: Să nu ucizi!!!".

Să se deprindă întâi oamenii să preţuiască viaţa semenului; şi apoi vor putea urca spre înălţimile scăldate de lumina mesianică a iubirii aproapelui...

DR. ALEXANDRU ŞAFRAN
Şef rabinul Cultului
Mozaic din România.

Bucureşti, 21 Ianuarie 1946.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUVÂNT INAINTE

Cel de al doilea război mondial e terminat. Pergamentele şi „peticele de hârtie" aşteaptă încă să fie parafate, sigilate şi înmormântate cu protocolarele solemnităţi. Dar armele au amuţit.

Ambiţia orgolioasă şi criminală, care atâta vreme a aruncat sfidare şi dispreţ tuturor forţelor morale şi spirituale ale omenirii, zace acum sugrumată şi încătuşată. Pacea îşi reclamă garanţiile, popoarele îşi cer libertăţile şi dreptul pretinde reparaţii. Viaţa îşi urmează cursul, evenimente noi se desfăşoară în viteză şi cele vechi sunt repede uitate. De-a-lungul ultimului deceniu s'au produs însă prea multe cari merită a fi mereu amintite, cari niciodată nu trebuesc uitate.

Dintre acestea, cele mai dureroase afectează sectorul evreesc european. Dacă facem abstracţie de popoarele Uniunii Sovietice, cari în acest război au dat istoriei cea mai zguduitoare pildă a puterii de sacrificiu al sângelui, svârlit cu nepăsare, cu însufleţire, cu entuziasm, în slujba patriei şi a înaltelor concepte morale, nu găsim nicio altă naţiune în lume — chiar dacă întrunim în mănunchiu toate Naţiunile Unite — care să fi deschis atâtea morminte fiilor săi, câte a deschis poporul evreu în aceeaşi luptă pentru o patrie, pentru dreptate, libertate şi umanitate.

Şi totuşi încă nu a venit momentul de a se scrie o istorie completă a suferinţelor evreeşti din epoca 1933—1944. Cercetări, anchete, studii s'au întreprins în toată lumea (Comitetul Antifascist din Moscova, Comitetul Cărţii Negre din America, Congresul Mondial Evreesc, etc.). Nimeni nu s'a încumetat însă să publice, atât de repede, vreo lucrare care să merite în adevăr calificare de istorică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O privire fugitivă prin arhivele sau fişierele vreuneia din aceste organizaţiuni — fie chiar cea a Congresului Mondial Evreesc, Secţiunea pentru România, a cărei Comisie de Studii, sub imboldul preşedintelui ei av. Kiva Ornştein, a realizat o operă remarcabilă — ar dovedi cât de prematură apare încercarea întocmirii unei lucrări ştiinţifice, care să îmbrăţişeze ansamblul acestei perioade de prigoană şi suferinţă. Numai echipe de istorici calificaţi, lucrând sub directivele unor fruntaşi ai spiritului omenesc, cum sunt Ilya Ehrenburg, Vasilii Grossmann, Michoels *(Comitetul Antifascist din Moscova),* Prof. Albert Einştein, Şalom Asch *(Comitetul Mondial al Cărţii Negre), vor putea, după mulţi ani de strădanie şi muncă, să ofere omenirii Istoria suferinţelor evreeşti din timpul hegemoniei fasciste.*

Ştiinţa e înceată. Dar noi care am trăit această epocă cu toate zguduirile, cu toate frământările şi toate suferinţele ei, avem nevoie să cunoaştem ce s'a petrecut, pentru a ne forma o idee, dacă nu riguros complectă, cel puţin în deajuns de limpede şi cât mai aproape de adevăr.

De aceea, încă din vremea când vedeam şi simţeam cum cauza noastră face parte integrantă din marile evenimente mondiale — destinată să învingă dacă victoria se aşeza într'una din balanţe sau să sucombe dacă ar fi atârnat în cealaltă — am hotărît să întocmesc această lucrare.

Am scris cu sânge şi cu lacrimi această carte de sânge şi de lacrimi, pentru ca fraţii mei să găsească în amintirea suferinţelor străbătute, noi impulsuri şi ţeluri de viaţă, în imaginea loviturilor primite, să găsească mijloacele de a se apăra în viitor şi pentru ca în revolta şi scârba ce poate pricinui povestea acestor vremuri, ceilalţi să vadă cât au păcătuit, cât datorează obştei noastre pentru a-i mângâia durerile şi cât de mult au de făcut pentru a descărca conştiinţa şi răspunderea în faţa istoriei.

M'am ferit de a plămădi o operă literară. Zadarnic se vor căuta în această lucrare figuri de stil, metafore, descrieri epice sau efecte patetice. Am ocolit până şi adjectivele.

Tot aşa m'am ferit să laud, să critic, să apăr un punct de vedere în dauna altuia, să ridic în slavă vreo virtute, sau să blestem vreun păcat. Nu fostul secretar general al Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti şi încă mai puţin cel al Uniunii Evreilor Români, ci arhivarul şi registratorul durerilor evreeşti din România, înfăţişează această lucrare, pentru cei ce încă nu pot, sau nu vor să creadă şi pentru cei cari uită prea repede.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nu mă urmăreşte niciun fel de gând de răzbunare. Fac parte din poporul cărţii şi al culturii şi mă mândresc că civilizaţia pe care noi am dat-o omenirii, civilizaţie în care şi-au găsit leagăn Moise, Profeţii, Cristos, Spinoza, Einştein şi atâţia alţii, a alungat din noi multe sentimente josnice şi în special pe cel al răzbunării.

Nu vreau deci răzbunare împotriva nimănui, nici pentru chinurile îndurate pe trupul meu, nici pentru maltratările cari l-au alungat în depărtări pe tatăl meu, pe care nu-l voiu mai vedea vreodată, nici pentru masacrarea pe malul Bugului a părinţilor celor doi copii din Transnistria, cari astăzi sunt copii mei — dacă nu trup din trupul meu, în orice caz suflet din sufletul meu — nici pentru suferinţele fraţilor mei cei mulţi, de pretutindeni.

Dar vreau justiţie. Pe sfânta dreptate care izvorăşte din bunul simţ, din cugetul şi sentimentul omului civilizat, să fie pedepsit oricine a chinuit, a jefuit sau a ucis nevinovaţi.

Vreau să scot durerea evreească, din bagatela în care a fost înfundată până acum. Vreau să se cunoască de toată lumea adevărul, numai adevărul şi întreg adevărul.

De aceea, voiu ridica pentru o clipă giulgiul ce acoperă mai mult de patrusute de mii de cadavre şi voi da deoparte vălul care ascunde tâlhării ce întrec un miliard de dolari.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toate afirmaţiunile cuprinse în această lucrare sunt controlate, verificate şi se sprijină pe dovezi, dintre cari cele mai multe sunt de neînlăturat: declaraţii, mărturii, comunicări oficiale ale Comunităţilor şi Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, adrese oficiale, ordine oficiale — còpii textuale sau fotocòpii, semnate de toată ierarhia administrativă dela Mareşal până la ultimul plutonier sau şef de birou — fotografii şi tot felul de alte documente (ordonanţe, publicaţiuni, telegrame, acte de vânzare, declaraţii de sinucidere, sentinţe judecătoreşti etc.), rapoarte de anchetă (Bunăoară: Jafurile şi ticăloşiile legionare, au fost anchetate aproape în toată ţara, încă înainte de prăbuşirea regimului, de doi avocaţi creştini, impuşi în contenciosul Federaţiei Uniunilor de Comunităţi, de către „Ajutorul Legionar". De asemenea jafurile şi ticăloşiile din timpul rebeliunii, au fost constatate de o comisiune compusă din vreo 30 avocaţi evrei, cărora tot Federaţia Uniunilor de Comunităţi le-a dat această sarcină).

O parte din materialul pe care se sprijină această lucrare — în special primul volum — provine din arhiva Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, din a cărei comoară documentară, nu a mai rămas decât ceea ce am furat eu înainte de instalarea Centralei

Evreilor din România. Restul a fost asvârlit într'un colț de pivniță, unde după 23 August, nu am mai găsit decât un vraf de hârtie mucegăită.

Unele indicațiuni au fost verificate și completate cu ajutorul rezultatelor anchetei întreprinsă de Comisiunea de Studii a Congresului Mondial Evreesc, Secțiunea pentru România, cu al cărei sprijin s'a putut păși la publicarea acestei lucrări.

Mi-am propus să împart materia în 4 volume și anume:

Vol. I: Legionarii și rebeliunea.
Vol. II: Guvernul Antonescu și războiul.
Vol. III: Tragedia Transnistriană.
Vol. IV: Ardealul de Nord.

Gândul inițial a fost ca lucrarea să cuprindă și întregul material documentar pe care se sprijină. Pentru aceasta ar fi nevoie de spațiul a 10—12 volume, ceea ce nu poate fi realizat în momentul de față. Va rămâne poate aceasta o sarcină a viitorului.

Cartea neagră a suferințelor Evreilor din România, *apare ca o operă exclusiv personală și răspunderea pentru tot ceea ce cuprinde, apasă numai asupra mea. Materialul a început a fi adunat încă din Iunie 1940, iar sistematizarea am început-o în primăvara 1943, ajutat de o singură colaborare: soția mea, cu care am împărțit munca, sbuciumul și pericolele în vremurile de prigoană.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MATATIAS CARP

Ianuarie 1941.

PRIVIRE GENERALA
asupra desfăşurării prigoanei antisemite în România 1940—1944

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prigoana şi teroarea fascistă exercitată asupra populaţiei evreeşti dintre graniţele României, au fost tot atât de violente şi distrugătoare, ca în toate celelalte ţări de influenţă sau dominaţie nazistă. Deosebirea între cele petrecute în România şi ceeace s'a desfăşurat în ţările în cari prigoana nazistă a avut manifestările cele mai oribile (Ucraina, Bielorusia, Polonia, Ungaria şi Germania), constă numai în unele detalii de metodă şi în diferenţe în cifrele absolute şi procentuale, ale evreilor ucişi. România nu a avut o organizare tehnică şi ştiinţifică a masacrului. Nu au fost aici camere de gaze, nici crematorii de cadavre. Nu s'a industrializat părul, dinţii sau grăsimile victimelor. Dar în afară de metodele clasice de ucidere, cunoscute de când s'a inventat streangul şi praful de puşcă, fascismul român a avut metodele sale originale de exterminare a evreilor. Aici au fost oameni bătuţi până la istovire şi expiere, sufocaţi în vagoane cu răsuflătorile astupate, vânduţi din mijlocul convoaielor pentru a fi apoi omorîţi şi a li se comercializa îmbrăcămintea, tăiaţi în bucăţi pentru ca, cu sângele lor, să se ungă osiile căruţelor ş. a. m. d.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aici s'au făptuit jafurile sub formele cele mai oribile ce le poate înfăţişa istoria tâlhăriilor, la toate neamurile şi în toate timpurile.

Averea evreească, devenită un fel de *res nullius,* a stat toată vremea la îndemâna oricui ar fi jinduit după dânsa, începând cu Statul Român însuşi şi terminând cu ultimul borfaş. Aici au jefuit tâlharii şi — cu alte metode — au jefuit miniştrii; au jefuit răufăcătorii şi nu s'au sfiit să jefuiască binevoitorii; evreii au fost jefuiţi, numai pentru a li se face rău şi la fel au fost jefuiţi ca să nu li se facă rău; au fost ucişi evrei ca să fie jefuiţi, au fost ucişi evrei pentrucă au fost jefuiţi, au fost jefuiţi evrei pentrucă erau deacum ucişi şi aşa mai departe.

. *Notă.* — Toate documentele citate în paginile ce urmează, vor fi publicate, în copii fotografice, ca anexe ale capitolelor la cari se referă.

Rezultatul prigoanei din România, se oglindeşte în două cifre:

1. *Din populaţia evreească a României, care în anul 1940 era de cca. 760.000 suflete, au fost omorîţi cca. 400.000 oameni. Din aceştia cca. 265.000 victime încarcă răspunderea guvernului român, iar restul — locuitori în Ardealul de Nord — pe cea a guvernului ungar.*

2. *Pagubele suferite de populaţia evreească a României, întrec suma de un miliard dollari.*

CÂTEVA DATE STATISTICE

	Rec. 29. XII. 1930 [1])	Rec. 6. IV. 1941 [2])	Rec. 20. V. 1942 [3])
România Mare înainte de 1939	756.930	—	—
Teritoriul de sub autoritatea guvernului român, între 1941 - 1944, cuprinzând *Vechiul Regat, Ardealul de Sud, Bucovina şi Basarabia.*	607.790	441.293	292.149
Teritoriul afectat de deportări masive: *Basarabia, Bucovina şi Jud. Dorohoi*	314.933	156.121	19.576
Basarabia	206.958	72.625	227
Bucovina	93.101	71.950	17.033
Jud. Dorohoi	14.874	11.546	2.316
	Rec. român 29.XII.1930	Reg. ungar 31.I.1941	Reîntorşi din lagăre [4])
Ardealul de Nord	148.294	151.125	29.405

Din cifrele de mai sus rezultă că dela venirea la conducerea României a regimului de dictatură fascistă (6 Septembrie 1940), până la 20 Mai 1942, data recensământului locuitorilor de sânge evreesc, populaţia evreească dintre graniţele României de atunci

---

[1]) Ultimul recensământ oficial înainte de 1939. Cifrele acestui recensământ, nu au suferit modificări sensibile pentru populaţia evreească în următorii 10 ani, până la Iunie 1940.

[2]) Recensământ oficial, efectuat sub guvernul Antonescu, cu o secţiune specială pentru locuitorii de origină etnică evreească. In Basarabia şi Bucovina, provincii cedate U. R. S. S. în Iunie 1940 şi cotropite în vara anului 1941, nu a avut loc un recensământ propriu zis, ci numai o numărătoare oficială, efectuată de autorităţile civile şi militare române la 1 Septemvrie 1941.

[3]) Recensământ special al locuitorilor de sânge evreesc.

[4]) Situaţia cunoscută la 1 Septembrie 1945. Se presupune că în lagărele germane se mai află în viaţă câteva mii de evrei, cari încă nu s'au întors.

— fără Ardealul de Nord — s'a împuținat cu 315.641 suflete. Este drept că la acea dată (20.V.1942), mai erau în viață în Transnistria, câteva zeci de mii de evrei dintre cei deportați în toamna anului 1941 și în prima jumătate a anului 1942. Nu s'a făcut niciodată vreo numărătoare oficială a acestora, dar dintr'un referat al Ministerului de Interne din Noembrie 1943 [1]), rezultă că la 1 Septembrie 1943, numărul celor în viață acolo era de 50.741. Dintre aceștia au mai murit sau au fost omorâți încă câteva mii după această dată, astfel că la reocuparea Transnistriei de către Armata Roșie, în Martie 1944, nu mai trăiau acolo — după cifre aproximative neoficiale — decât 40—45.000 deportați evrei. Luându-se însă ca valabilă cifra oficială a Ministerului de Interne de 50.741 supraviețuitori ai deportărilor, rezultă că lipsesc din populația evreească a României — fără Ardealul de Nord — 264.900 suflete, adică 43% din totalul populației evreești de atunci [2]).

---

[1]) Referatul se găsește în arhiva secretă „Transnistria", pe anul 1943, a Ministerului de Interne. Nu poartă nici semnătură, nici dată. Este întocmit de fostul Subsecretar de Stat General C. Z. Vasiliu. După conținut, se pare că datează din Noemvrie 1943 și este destinat Președinției Consiliului de Miniștrii. Intre altele se spune textual:

„In cadrul măsurilor de purificare a Basarabiei și Bucovinei, în toamna „anului 1941, după reocuparea acestor provincii de armata română, s'a dispus „și executarea prin unitățile de poliție ale armatei, transplantarea elementului „evreesc în Transnistria. O statistică a numărului celor aduși, nu s'a putut „face decât după așezarea lor și după ce a luat ființă administrația româ- „nească, pe măsură ce a fost predată de trupele germane.

„Din datele ce avem, numărul lor ar fi fost :

1. Evacuați din Basarabia și Bucovina 1941	Basarabia	55.867
	Bucovina	43.798
2. Din orașul și județul Dorohoi		10.368
	Total	110.033

„In decursul anilor 1941—1942, din cauza epidemiilor ce s'au ivit și a „imposibilității asistenței medicală și profilaxie, în regiuni peste cari trecuse „războiul, o parte au murit, și după o statistică făcută la 1 Septemvrie 1943, „ar fi rămas un număr de *50.741* evrei, cari sunt așezați în județele Moghilev, „Tulcin și Golta, în masse mai compacte și în restul județelor, în număr mai „redus.

Cifrele cari indică numărul evreilor deportați, nu par a fi exacte. Ele sunt contrazise, de unele documente, întocmite chiar în perioada deportărilor. Intre altele „*Sinteza informativă*" întocmită de Inspectoratul General al Jandarmeriei pe timpul 15 Dec. 1941 — 15 Ian. 1942, cuprinde la rubrica „Problema Evreească" următoarele:

„Până în prezent au fost aduși de peste Nistru pentru plasare pe Bug, un „număr de *118.847* evrei, trecuți prin punctele Iampol (35.276) Moghilev (35.913), Tiraspol (872), Răbnița (2457), Iasca (2216).

De subliniat că această „sinteză", datează din Ianuarie 1942, deci înainte de deportările din acest an cari au cuprins alte peste 12.000 suflete.

[2]) S'ar putea obiecta că aceste cifre nu oglindesc realitatea, doarece nu țin seamă de numărul evreilor refugiați la începutul războiului. Obiecțiunea, chiar dacă este întemeiată, nu schimbă cu nimic tragicul cifrelor. Dar obiecțiunea nu este întemeiată. Informațiunile verificate arată că numărul celor

Din cifrele de mai sus rezultă de asemenea că mai mult de jumătate din victime — 166.497 suflete — au pierit înainte de 1 Septembrie 1941, sau mai exact între 22 Iunie 1941, începutul războiului şi 1 Septembrie 1941, când ocuparea teritoriilor ce fuseseră retrocedate în 1940 în Est, era terminată şi când s'a procedat la o numărătoare oficială a evreilor ce mai erau în viaţă. Restul de cca. 100.000 evrei au murit: prin asasinatele legionare; în măcelul dela Iaşi dela 29—30 Iunie 1941; de-a-lungul drumurilor de deportare şi în ghettourile din Transnistria, de mizerie, frig, foame şi boală sau ucişi de sălbăticia facistă româno-germană.

In sfârşit, cifrele de mai sus arată că din Ardealul de Nord au pierit 121.270 suflete evreeşti. Se presupune însă că această cifră nu oglindeşte realitatea, deoarece la ambele recensăminte — cel român din 1930 şi cel ungar din 1941 — se pare că au rămas multe mii de evrei nerecenzaţi, în care caz numărul victimelor ar fi mai mare.

---

ce au încercat să-şi salveze viaţa prin refugiu, a fost foarte redus. Câteva sute din Cernăuţi, câteva mii din regiunea Chişinău şi cam tot atât din sudul Basarabiei, prin Cetatea Albă. Nici nu se putea altfel, faţă de surpriza şi rapiditatea atacului româno-german. In adevăr, pe frontul Prutului, ofensiva a început la 3 Iulie când a fost ocupat oraşul Storojineţ. La 5 Iulie erau ocupate Cernăuţi, Vijniţa, Herţa, Noua Suliţă şi Edineţi, la 6 Iulie Hotin, la 9 Iulie Bălţi şi la 17 Iulie Chişinău. După câteva zile tot malul drept al Nistrului era atins.

Convoaiele de refugiaţi au fost ajunse din urmă de motorizatele germano-române. Numeroase documente certifică realitatea acestei afirmaţiuni. Intre altele, raportul No. 1108 din 10 August 1941 al pretorului armatei III-a Lt. col. Jean Poitevin) adresat Marelui Pretor, cuprinde următoarele:

„Am onoare a raporta că în ziua de 9 August a. c., la Raşcov, la „capul podului Vadu Raşcu, spre Ucraina, a sosit un grup de aproximativ 2000 evrei, *dintre acei fugiţi odată cu armatele sovietice.* Aceşti evrei au fost „strânşi din zonă de armatele române şi dirijaţi de serviciile pretorale la cămi„nurile lor. Convoiul, care este în completă mizerie, a fost oprit pe malul stâng „al Nistrului.

„Am trimis un ofiţer cu 20 jandarmi pentru a-i împinge îndărăt, cât „mai în interiorul Ucrainei.

„Am dat ordin serviciilor pretorale ca evreii să fie împinşi înainte, nu „înapoi.

De asemenea, raportul telegrafic No. 602 din 17 Aug. 1941 al Inspectorului de Jandarmi Iaşi, către Serviciul Marelui Pretor, arată :

„In dimineaţa zilei de 17 August au fost trecuţi de germani dela lampol „la Cosăuţi *12.500 evrei, probabil dintre acei fugiţi cu armatele roşii;* evreii au „fost duşi într'o poiană lângă Cosăuţi, unde sunt păziţi de jandarmi, grăniceri „şi premilitari.

Din aceste cauze, dintre cei ce au încercat să-şi salveze viaţa prin refugiu, nu au reuşit decât foarte puţini şi anume cei cari au luat drumul Moscovei şi cei cari au fost evacuaţi pe mare, dela Cetatea Albă la Odesa şi apoi mai departe.

CÂTEVA CIFRE REPREZENTÂND VALORI JEFUITE DIN AVUTUL EVREESC, PRIN LEGI SAU MĂSURI DE FAPT, COLECTIV SAU INDIVIDUAL.

Expropieri

Prin efectul legilor de expropriere, populaţia evreească a României — fără Ardealul de Nord — a fost deposedată de următorul avut:

42.320 hectare pământ arabil
68.644 „ păduri
2.062 „ vii
78 „ bălţi
265 mori
115 industrii forestiere
81 alte industrii
152 vase plutitoare
40.758 imobile.

Intre acestea din urmă, se aflau: 330 temple, sinagogi, case de rugăciuni; 92 şcoli; 17 spitale; 2 sanatorii pentru colonii şcolare; 2 dispensare; 26 aziluri de bătrâni; 6 orfelinate; 68 cimitire; 53 băi rituale; 31 locuinţe parohiale; 10 fabrici rituale de azime; 27 abatoare rituale de păsări; 7 sedii de comunităţi; 3 terenuri foste temple sau sinagogi; 1 cantină; 1 remiză pentru car funebru.

In cifrele de mai sus nu sunt cuprinse bunurile evreeşti expropriate în Basarabia şi Bucovina de Nord unde, în afară de categoriile de bunuri specificate, au mai fost expropriate şi toate întreprinderile comerciale şi industriale.

Valoarea bunurilor expropriate dela evrei, nu a fost estimată [1]), dar poate fi presupusă dacă se examinează veniturile pe cari aceste bunuri le-au produs.

---

[1]) O statistică neoficială, publicată de revista „Comerţ şi Industrie" în Octomvrie 1943, cuprinde următoarele cifre:

Bunuri agricole	5.663.364.350
Păduri	2.585.890.760
Fabrici de cherestea	790.618.438
Material lemnos	77.690.833
Bunuri industriale legate de economia ţărănească	1.851.341.950
Vase plutitoare	1.318.849.900
Imobile	59.000.603.573
Total	70.687.849.734

Pe cele trei exerciţii bugetare dela începutul războiului, veniturile bunurilor expropriate dela evrei, au fost prevăzute în bugetul general al Statului, precum urmează:

Ex. 1941—42 (pe 9 luni, dela 1/7/1941 — 31/3/1942)	Lei	2.940.000.000
Ex. 1942—43	„	4.800.000.000
Ex. 1943—44	„	2.728.500.000 [1])

Contribuţii excepţionale

Imprumutul reîntregirii (Imprumut forţat, impus evreilor în proporţie de 4 ori mai mare decât celorlalţi locuitori). Până la 20 Mai 1942 s'au subscris şi plătit	Lei	1.994.209.141 [2])
Echipamente sanitare pentru spitalele de răniţi, prin rechiziţii forţate, neplătite	„	500.000.000 [3])
Palatul invalizilor, contribuţie impusă evreilor prin Centrala Evreilor dn România, pentru construirea unui institut de sprijin al invalizilor de război	„	100.000.000 [4])
	„	13.062.709.141

[1]) Trebue subliniat că cifrele de mai sus sunt derizorii, deoarece administrarea bunurilor expropiate dela evrei, a fost frauduloasă şi oneroasă.

[2]) După 20 Mai 1942, împrumutul a fost transformat în impozit, dar sumele plătite de evrei nu au fost totalizate.

[3]) Cifra este aproximativă şi cuprinde numai valoarea obiectelor adunate sau cumpărate la Bucureşti de Uniunea Comunităţilor Evreeşti în Septemvrie 1941, în executarea ordinului No. 50524 din 3 Septemvrie al Comandamentului II Teritorial, care avea următorul cuprins :

„Din ordinul d-lui Mareşal Antonescu, transmis de M. A. N. cu No. „3450/1941 cu onoare vă rugăm a lua urgente măsuri ca în legătură cu Cercul „de Recrutare, Bucureşti, să rechiziţionaţi dela evrei, următorul cazarmament „necesar spitalelor din zonă: 4000 paturi, 4000 saltele, 8000 cearceafuri, 8000 „feţe de pernă, 4000 perne, 4000 paturi de fier uşoare, 1200 paturi complete „pentru spitalele din Z. I. Bucureşti.

„Operaţiunea fiind urgent reclamată, să se termine în termen de 24 ore „dela primirea acestui ordin.

„Luaţi legătură cu Cercul de Recrutare Bucureşti.

Comandantul Comandamentului II Teritorial
(ss) General Alex. Gheorghieş.

[4]) Jumătate din această sumă a fost estorcată prin şantaj, ameninţându-se cu deportarea evreilor din oraşele de pe graniţa româno-maghiară: Timişoara, Arad, Beiuş, Turda, Sighişoara.

Lei 13.062.709.141

Efecte de îmbrăcăminte, contribuţie impusă evreilor prin câteva legi, sub sancţiuni penale. Fiecare evreu major, bărbat sau femeie, au fost obligaţi să depună câte un număr de asortimente complete de îmbrăcăminte, încălţăminte şi lingerie, compus din cămăşi, ismene, ciorapi, batiste, prosoape, flanele, costume bărbăteşti, bocanci sau ghete, pălării sau căciuli, pături, saltele, dosuri de pernă, feţe de pernă şi cearceafuri. Numărul asortimentelor varia în raport cu venitul impozabil al fiecăruia [1]).

Cei ce nu posedau efectele pretinse de lege, puteau depune valoarea în numerar.

Valoarea efectelor depuse şi a sumelor de bani plătite a fost de . . . . . „ 1.800.135.600

Unii evrei nu au putut împlini obligaţiunea depunerii efectelor şi au fost condamnaţi la pedepse variind între 5—10 ani închisoare.

Amnestierea lor a fost cumpărată dela guvernul român [2]) cu suma de . . . . . „ 100.000.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Taxe de scutire de muncă de folos obştesc, contribuţie impusă evreilor socotiţi necesari economiei naţionale, ca un echivalent al muncii extenuante şi distrugătoare, denumită „muncă obligatorie". Stabilite şi încasate printr'un sistem arbitrar şi prin şantaj desgustător, aceste taxe au produs dela 1 Aprilie 1943—23 August 1944 . . . . . „ 3.034.148.141 [3])

Lei 17.996.992.882

[1]) Potrivit baremului hotărît de lege şi a preţurilor fixate tot de lege, evreul cu un venit anual de 101.000 lei, trebuia să depună, din unele obiecte câte 4 rânduri, din altele câte 2 rânduri, în valoare totală de 79.400 lei; evreul cu un venit anual de 501.000 lei trebuia să depună din unele obiecte câte 36 rânduri şi din altele câte 12 rânduri, în valoare totală de 461.400 lei.

[2]) Decizia a fost luată în şedinţa Consiliului Interministerial din 19 Ianuarie 1943, suma a fost plătită integral până la 15 Mai 1943 şi decretul de amnistie purtând numărul 2125, a apărut în Monitorul Oficial No. 177 din 31 Iulie 1943.

[3]) Suma a fost încasată prin Centrala Evreilor din România şi pusă la dispoziţia Preşedinţiei Consiliului de Miniştrii care a cheltuit-o fără nici o socoteală.

Pentru obţinerea carnetelor de scutire de muncă, au fost cheltuite în afară de taxe, sume enorme pentru onorarii şi şperţuri.

Lei 17.996.992.882

Taxe de scutire de muncă la zăpadă, contribuţie impusă unor categorii restrânse de evrei — în special intelectualii — pentru a fi scutiţi de obligaţiunea de a mătura zăpada de pe străzi. Aceste taxe au produs în iernile 1942—1943 şi 1943—1944 . . . . . „ 144.024.375

Contribuţia excepţională de 4 miliarde lei, a fost impusă întregii populaţiuni evreeşti, din ordinul personal al lui Ion Antonescu, în Aprilie 1943. Prin presiuni şi şantaj — alternativa fiind plata sau deportarea în Transnistria — s'au încasat în contul acestei contribuţii . . . . . „ 734.156.308

Jafurile legionare. De-a-lungul celor aproape 5 luni, cât a durat guvernarea legionară, s'a desfăşurat o vastă acţiune de jaf a averilor comerciale, industriale şi imobiliare evreeşti, întreprinsă de Mişcarea Legionară, sprijinită şi condusă de întregul aparat de stat, în frunte cu vice-preşedintele Consiliului de Miniştrii. Prin maltratări sălbatice, unele mergând până la asasinat, prin ameninţări cu moartea — în faţa ciomegelor, revolverelor şi pistoalelor întinse — evreii s'au văzut siliţi să cedeze întreprinderile comerciale şi industriale cu toate instalaţiile şi toate mărfurile, fără a primi nimic în schimb. Au fost jefuite aproape toate întreprinderile din Ardealul de Sud — afară de Timişoara — toate întreprinderile din Craiova — toate întreprinderile din oraşele importante (Constanţa, Călăraşi, Târgovişte, Giurgiu etc.) şi foarte multe întreprinderi din Bucureşti, Ploeşti şi alte oraşe. Valoarea acestora nu a putut fi estimată, dar se presupune că trece cu mult peste . . . . . „ 2.000.000.000

Rebeliunea. In cele trei zile de rebeliune cari au terminat guvernarea legionară (21—24 Ianuarie 1941), s'a desfăşurat la Bucureşti o acţiune pogromistă de o violenţă neîntâlnită

Lei 20.875.173.565

Lei 20.875.173.565

până atunci. Au fost incendiate, distruse, dărâmate şi jefuite instituţiuni evreeşti (temple, şcoli, sediile comunităţilor) şi cartiere întregi de întreprinderi şi gospodării evreeşti. O anchetă sumară, efectuată atunci, a stabilit la 1274 cazuri cercetate, pagube de . . . . . „ 382.900.000

Lei 21.258.073.565

Cifrele de mai sus nu sunt decât exemple dintre puţinele cari au putut fi stabilite, unele cu preciziune, altele cu aproximaţie. Ele nu cuprind imensele sume păgubite prin lichidările forţate sau aşa numitele „românizări" a întreprinderilor; nici pagubele pricinuite de părăsirea gospodăriilor de zecile de mii de evacuaţi şi deportaţi; nici cele cauzate prin schimbul forţat, la cursuri arbitrare, a numerarului, devizelor, aurului şi bijuteriilor; nici cele produse de taxele militare cari măreau impozitele directe cu 40% şi, în unele cazuri, cu 400%; nici cele îndurate de întreaga populaţie evreească — în special cea nevoiaşe — care a fost obligată să plătească pâinea cu un preţ mai mare decât dublul celui plătit de ceilalţi locuitori; nici cele suferite de zecile de mii de evrei excluşi din dreptul la muncă.

Ele reprezintă o măruntă parte a pagubelor suportate de evrei. Totuşi, totalul de peste 21 miliarde lei, la valoarea oficială de atunci a dolarului, este egal cu mai mult de 100 milioane dolari, iar la valoarea medie de bursă a dolarului în acea vreme, reprezintă aproape 70 milioane dolari.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SINTEZĂ A SUFERINŢELOR POPULAŢIEI EVREEŞTI DIN ROMÂNIA DELA 6 SEPTEMBRIE 1940 — 23 AUGUST 1944.

I. Asasinate şi masacre.

In timpul guvernării legionare (6 Septembrie 1940—24 Ianuarie 1941), au fost omorîţi: *4 evrei la Bucureşti* în cursul lunei Noemvrie; *11 evrei la Ploeşti,* în noaptea de 27—28 Noembrie; *1 evreu la Hârşova* (Constanţa), la 17 Ianuarie 1941 şi *120 evrei la Bucureşti,* între 21—24 Ianuarie 1941, în zilele şi nopţile rebeliunii.

In zilele de 29 şi 30 Iunie 1941, au fost omorîţi la Iaşi, la chestura de poliţie, pe străzi şi în case, de către poliţişti şi soldaţi,

români şi germani, câteva mii de evrei. [1]). Dintre bărbaţii salvaţi din acest măcel, au fost expediaţi 4400 [2]), în două trenuri, spre un lagăr de concentrare din Muntenia. Din cauza sufocării, fiind înghesuiţi câte 150—180 oameni, în vagoane plumbuite şi cu orificiile de aerisire astupate; din cauza emanaţiunilor otrăvitoare ale unor rămăşiţe de carbid păstrate în unele vagoane; din cauza lipsei de apă şi din cauza rezistenţei organice diminuate a victimelor, cari cu o zi înainte fuseseră violent maltratate, au murit pe drum aproape două treimi din evacuaţi şi anume:

Din primul tren au fost coborîte, la Podul Iloaiei, după 20 km., parcurşi în 12 ceasuri, 1194 cadavre [3]).

Din cel de al doilea tren au fost coborâte la Tg. Frumos (40 km.) 650 cadavre [3]) la Mirceşti (85 km.) 327 cadavre [4]), la Săbăoani (95 km.) 172 cadavre [5]), la Roman (110 km.) 53 cadavre, la Inoteşti (370 km.) 40 cadavre [6]), şi în sfârşit la gara de destinaţie Călăraşi Ialomiţa (563 km.) 25 cadavre, 69 muribunzi şi 1011 oameni vii [7]). Dintre aceştia din urmă au mai murit în lagărul Călăraşi, 128 oameni.

De-a-lungul drumurilor de înaintare ale trupelor române şi germane în Bucovina şi Basarabia, a fost exterminată între 22 Iunie şi 30 Iulie 1941, aproape întreaga populaţie evreească din mediul rural. Astfel: la *Noua Suliţă* 800 ucişi, la *Herţa,* 100 ostateci împuşcaţi şi îngropaţi în 3 gropi comune, la *Ciudei,* întreaga populaţie evreească în număr de cca. 500 suflete, la *Vijniţa* 21 evrei, la *Rostochi* 140, la *Edineţi* 500, la *Văscăuţi* 20, la *Hârbova* toţi cei 10 locuitori evrei, la *Banila pe Siret* numai câţiva evrei ucişi, dar tăiaţi în bucăţi, *pentru ca cu sângele lor să se ungă osiile căruţelor,* la *Hliniţa* şi *Drosniţa,* 90% din populaţia evreească, la *Pârliţi,* 10 evrei ucişi în condiţiuni cari au stârnit revolta chiar a armatei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

[1]) Cifra exactă nu a fost stabilită. Din declaraţiile unui ministru din guvernul român de după 23 August 1944 (I. Hudiţă), primul care a vizitat Iaşii după armistiţiu, rezultă că pogromul dela Iaşi şi din trenurile morţii, au produs peste 12.000 victime.

[2]) Raport No. 4457 din 6 Iulie 1941 al Inspectoratului de Jandarmi Iaşi Biroul III Poliţie, către Inspectoratul General al Jandarmeriei.

[3]) Idem.

[4]) Idem.

[5]) Raportul No. 1324 din 4 Iulie 1941 al Legiunei de Jandarmi Roman, către Inspectoratul General al Jandarmeriei.

[6]) Raportul No. 10952 din 6 Iulie 1941 al Legiunei de Jandarmi Prahova, către Inspectoratul General al Jandarmeriei.

[7]) Procesul verbal întocmit la 6 Iulie 1941 la Călăraşi, de către Sublt. Triandaf Aurel, conducătorul trenului şi autorităţile civile şi militare locale.

germane, care a adresat un protest Marelui Stat Major Român [1]), la *Briceni* şi *Lipcani,* cifră nedeterminată, la *Teura Nouă* 50 evrei (42 adulţi şi 8 copii), ucişi de asemeni în condiţiuni cari au adus un nou protest al armatei germane [2]), la *Coţmani,* 10 evrei în frunte cu rabinul, la *Lipcăuţi* 40, la *Ceplăuţi,* întreaga populaţie evreească de 180 suflete, la *Zoniachie* 139, la *Răpujineţ* 37, la *Mărculeşti* întâiu 18 evrei în frunte cu rabinul, iar după 2 zile alţi 600.

La oraşe, masacrele au fost masive şi executate cu deosebită sălbăticie. La *Storojineţ,* în ziua ocupării (3 Iulie), au fost ucişi 300 evrei şi după 2 zile, alţi 15; la *Cernăuţi* au fost ucişi, pe străzi şi în case, peste 2000 evrei în ziua ocupării (5 Iulie) şi alţi 300 în frunte cu şeful rabin, au fost împuşcaţi după 2 zile; la *Hotin,* în prima zi de ocupaţie (7 Iulie), au fost ucişi aproape toţi evreii locuind la periferia oraşului (cca. 2000). Masacrul a continuat însă în oraş trei zile de-a-rândul.

La *Chişinău,* au fost omorîţi în ziua de 17 Iulie, de-a-lungul celor două drumuri de pătrundere în oraş a armatelor române şi germane, mai mult de 10.000 evrei.

La *Bălţi,* ocupat la 9 Iulie, Gestapoul a împuşcat la 11 Iulie, 10 ostateci evrei; la 15 Iulie alţi 56, între cari întregul comitet al Comunităţii şi la 16 Iulie, alţi 20 ostateci evrei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cifrele de mai sus sunt numai exemple din localităţile unde s'au putut întreprinde cercetări. Proporţiile masacrului au fost mult mai mari. Un singur exemplu dă o imagine apropiată de realitate. In judeţul Bălţi trăiau, potrivit statisticei oficiale, 31.916 evrei. După ocuparea întregului judeţ de către trupele române şi germane, marele pretor al armatei raporta Marelui Cartier General

---

[1]) Protestul poartă data de 11 Iulie 1941. Este semnat de Şeful de Stat Major al Armatei XI-a germană şi a fost transmis Marelui Pretor (General Ion Topor), de către Marele Cartier General Român, cu ordinul No. 1411 B din 17 Iulie 1941. Protestul este însoţit de copiile unor constatări la faţa locului şi un proces verbal de şedinţă al poliţiei secrete germane de campanie.

[2]) Protestul poartă data de 14 Iulie 1941, este semnat de şeful de Stat Major al Armatei XI-a germane şi a fost iransmis Marelui Pretor, cu ordinul No. 1665 B, din 19 Iulie 1941, al Marelui Cartier General Român.

Protestul, însoţit de un raport al martorilor oculari şi un altul al poliţiei secrete germane de campanie, cuprinde şi următorul pasaj:

„Atitudinea (comportarea) arătată în raport, a unor reprezentanţi ai tru-
„pelor române, serveşte numai pentru a scădea prestigiul armatei române
„şi în acelaşi timp al armatei germane, în faţa opiniei publice mondiale.

Cu toate acestea, afacerea a fost clasată, deoarece concluziile anchetei întreprinse — cuprinse în raportul No. 258 din 14 August 1941 al Legiunei de Jandarmi Bălţi către Inspectoratul Jandarmeriei Chişinău, — nu indicau nicio vinovăţie sau răspundere.

la 17 Iulie 1941 [1]), că pe cuprinsul județului nu se mai aflau decât 8481 evrei, închiși în trei lagăre. După cum s'a arătat mai sus — potrivit cifrelor cuprinse în recensăminte și numărători oficiale — au pierit în Basarabia și Bucovina până la 1 Septembrie 1941, 166.497 evrei, bărbați femei bătrâni și copii.

După terminarea operațiunilor militare, deși a fost stabilită oarecare ordine, uciderile și masacrele de evrei au continuat.

La 1 August 1941, un locotenent german însoțit de 3 soldați, au ridicat din *ghettoul Chișinău,* 411 intelectuali evrei, cari au fost împușcați la 2 km. afară din oraș [2]).

La 7—8 August 1941, alți 525 evrei au fost ridicați din *ghettoul Chișinău* și conduși în gara Ghidighici. Dintre ei s'au întors numai 200, cari au povestit cum au fost uciși ceilalți [3]).

La 6 August 1941, jandarmii din compania de poliție Chișinău, au executat 200 evrei, pe cari i-au aruncat în apa Nistrului [4]).

La 9 August 1941, jandarmii din Legiunea Chilia, au împușcat 451 evrei din *lagărul Tătărăști* [5]).

Din convoaiele de evrei ce peregrinau din ordinul autorităților în nordul Basarabiei, au murit de foame, de epuizare, prin împușcare și înnec, multe mii de evrei. Dintr'un singur convoiu de 25.000 suflete, trecut peste Nistru în Ucraina și reîntors apoi în Basarabia, au murit 4000 de oameni, în trei săptămâni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un grup de 300 evrei, condus de un caporal și 2 jandarmi români, a fost exterminat la *Volcineț,* la trecerea Nistrului, prin împușcare și înnec [6]).

---

[1]) Raport No. 223 din 17 Iulie 1941.

[2]) Raport de anchetă No. 2 al Comisiunei instituită pentru cercetarea neregulilor dela ghettoul din Chișinău. Comisiunea a fost compusă din D-nii: General C. Niculescu. General Magistrat St. Stroe, Președinte al Curții de Apel, L. Preoțescu, Procuror General Traian Niculescu. Inspector General al Băncei Naționale L. Păunescu și Lt. col. Magistrat A. Mădărjac.

[3]) Idem.

[4]) Raport telefonic No. 80 din 13 August 1941 al Inspectorului de Jandarmi Chișinău (Col. T. Meculescu), către Marele Pretor al Armatei.

[5]) Idem precum și procesul verbal încheiat la 9 August 1941 de către SS Untersturmführer subloc. Heinrich Fröhlich și căpitan Vetu Gheorghe Ioan din Legiunea de Jandarmi Chilia Nouă, din care se constată că primul a transmis celui de al doilea ordinul de execuție în numele Generalului Antonescu, iar acesta a executat. Căpitanul Vetu a fost trimis mai târziu în judecată, dar nu pentrucă a masacrat atâția oameni nevinovați, ci pentrucă cu acest prilej a săvârșit unele găinării, furând câteva ceasornice și inele.

[6]) Cu raportul No. 121239 din 17 Septemvrie 1941 al Pretorului Armatei III-a (lt. col. Jean Poitevin) către Marele Pretor, se înaintează rezultatul cercetărilor întreprinse de Legiunea de Jandarmi Soroca, cu privire la acest masacru. Pe acest raport se află următoarea mențiune:

„22 Septemvrie 1941. Chestiunea privește împușcarea celor 200 evrei „la Nistru, care s'a cercetat de d-l General Topor și clasat la dosar. ss indes- „cifrabil.

In lagărele din Basarabia, în care au fost adunaţi evrei înainte de deportare (Secureni, Edineţi, Vertujeni, Mărculeşti), mureau câteva sute în fiecare zi [1]).

De-a-lungul drumurilor de deportare (Septembrie 1941 pentru evreii din lagărele din Basarabia şi Octombrie, Noembrie pentru evreii din Bucovina, jud. Dorohoi şi ghettoul Chişinău), mii de evrei au murit de istovire, boală, foame şi frig. Dintr'una din coloanele pornite din *Edineţi,* au murit îngheţaţi în noaptea de 15 Octombrie, în satul Corbu 860 evrei, dintre cari multe femei cu copii în braţe.

Alţii au fost omorîţi de către jandarmii ce păzeau convoaiele. Ordinele autorităţilor militare române, prevedeau împuşcarea tuturor celor rămaşi în urma convoaielor [2]). Unii evrei au fost vânduţi sătenilor şi apoi împuşcaţi, pentru ca cumpărătorii să primească îmbrăcămintea victimelor.

---

[1]) Câteva mărturii extrase din actul de acuzare întocmit de Tribunalul Poporului (dos. No. 23/945, cab. VII, împotriva criminalilor de război, foşti comandanţi ai lagărelor de evrei Vărtujeni şi Mărculeşti :

Din declaraţia col. Alexandru Constantinescu :

„Evreii în număr de 21—23.000, aduşi din Bucovina şi Basarabia de „către Legiunile de Jandarmi, nu puteau fi încartiruiţi toţi în micul târ„guşor Vărtujeni, astfel că ei constituiau o îngrămădire nepermisă de fiinţe „omeneşti, neputându-se garanta nici locul de odihnă pentru fiecare. Totul „într'o promiscuitate de nedescris, femei, copii, fete, bărbaţi, oameni bol„navi, oameni în agonie, femei lehuze şi, în plus, fără putinţa de a se hrăni. „Consecinţa, *o mortalitate din ce în ce mai mare*".

Din declaraţia Lt. Dr. Epurescu Alexandru :

„Oamenii aceştia au fost aduşi dintr'un alt lagăr amenajat într'o pă„dure, într'o stare deplorabilă, cu hainele rupte şi nealimentaţi. *Mortalitatea „creştea*".

Din declaraţia martorului Ştefan Dragomirescu :

„Când am sosit la Mărculeşti, am găsit acolo mii de deportaţi, cari „trăiau într'un hal de mizerie indescriptibilă. *Peste tot, prin pioniţi, şanţuri, „curţi, zăceau cadavrele deportaţilor.*

[2]) Raportul de anchetă al Comisiunei instituită pentru a cerceta neregulile din ghettoul Chişinău, citat mai sus (pag. 27 No. 2), cuprinde în această privinţă, următorul pasaj :

„Acest consemn special, i-a fost comunicat de către comandantul Le„giunei Hotin. Maiorul Drăgulescu, care i-a spus că din ordinul Marelui Car„tier General, *evreii cari nu se vor putea ţine de convoaie, fie din neputinţă. „fie din boală, să fie executaţi.* In acest scop, i-a ordonat să trimită, cu două „zile înainte de plecarea fiecărui convoiu, câte un reangajat pe traseu, care „cu ajutorul posturilor de jandarmi din localităţile pe unde urmau să treacă „evreii să facă din zece în zece km. câte o groapă pentru cca. 100 persoane, „unde vor fi adunaţi acei rămaşi de coloane, împuşcaţi şi înhumaţi. La facerea „gropilor şi înhumarea celor împuşcaţi, trebuiau să ajute şi premilitarii din „satele aflate pe traseul de evacuare.

„Locotenentul Roşca a executat în tocmai dispoziţiunile date, cari au „avut drept rezultat împuşcarea a 500 evrei, dintre cei evacuaţi pe traseul „Secureni-Cosăuţi

Acelaş sistem a fost întrebuinţat şi pentru convoaiele din traseul „Edineţ-Cosăuţi, unde executarea evacuărilor a avut-o locotenentul Popovici „din aceeaşi unitate de sub ordinele locotenentului Roşca Augustin".

In prima iarnă de trai în Transnistria, se presupune că au murit, dintre deportaţii evrei din România, peste 50.000 de oameni, de frig, foame, istovire şi boli epidemice (febră tifoidă, tifos exantematic, dezinterie, etc.).

Mulţi dintre deportaţi au fost însă ucişi. Câteva exemple:

La *Grozdovca,* în luna Octombrie 1941, zeci de evrei deportaţi erau împuşcaţi zilnic, la întâmplare, de soldaţi români.

La 19 Decembrie 1941, pretorul raionului *Sargorod-Moghilev* întâlnind 6 tineri evrei pe şosea, a ordonat să fie împuşcaţi, ceea ce s'a executat imediat în cimitirul satului. A doua zi, din ordinul aceluiaşi pretor au fost împuşcaţi alţi 2 evrei, unul pentru că ar fi furat 2 kgr. de zahăr, iar celălalt pentru că ar fi vândut carne clandestin.

La 9 Martie 1942, soldaţi germani din comunele Mostovoi şi Zavadovca au ridicat din *lagărul Cihrin* (jud. Berezovca), un număr de 772 evrei, cari au fost împuşcaţi la marginea comunei [1]).

La 16 Martie 1942, un grup de 16 soldaţi germani aparţinând formaţiunilor SS. din comuna Nova-Candelli (jud. Berezovca), au ridicat din lagărul din comuna *Catousca* 120 evrei, pe cari i-au ucis prin împuşcare în marginea comunei [2]).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La 4 Aprilie 1942, la *Râbniţa,* au fost împuşcaţi 48 deportaţi evrei, din ordinul comandantului Legiunii de jandarmi, pentru că au ieşit din ghetto.

Intre 27—30 Mai 1942, au fos ucişi în colhozul *Suha-Verba* (jud. Berezovca), 1200 evrei de către poliţia germană SS. din colonia Lichtenfeld [3]).

La 29 Septembrie 1942, au fost împuşcaţi la *Rastadt* (jud. Berezovca), de către un grup SS. sub conducerea unui ofiţer, 598 evrei deportaţi din Bucureşti; pentru a rotunji cifra, au fost ridicaţi şi 400 evrei localnici, cari deasemenea au fost omoriţi [4]).

---

[1]) Nota informativă Nr. 185 din 25 Martie 1942, a Inspectoratului de jandarmi Transnistria (Col. E. Broşteanu), către Inspectoratul General al Jandarmeriei.

[2]) Nota informativă Nr. 187 din 24 Martie 1942 a Insp. Transnistria (Col. E. Broşteanu), către Insp. General al Jandarmeriei.

[3]) Nota informativă Nr. 189 din 16 Iunie 1942, a Insp. Jand. Transnistria, către Inspectoratul General al Jandarmeriei.

[4]) Se pare că din aceşti 598 deportaţi evrei, 16 au reuşit să-şi salveze viaţa. In tabloul nominal al acestei categorii de evrei, trimis Ministerului Afacerilor Interne, de către Inspectoratul General al Jandarmeriei, cu raportul No. 42411 din 16 Iunie 1943, aceşti 16 evrei sunt menţionaţi ca fiind „în viaţă în Transnistria", în timp ce ceilalţi 582 sunt arătaţi ca „dispăruţi".

La 10 Octombrie 1942, soldaţi din formaţiuni SS., au ales din *lagărul Ciricov,* 80 copii şi 40 femei şi bătrâni, cari au fost conduşi într'o pădure şi împuşcaţi.

In aceeaşi zi au fost împuşcaţi în *lagărul Krasnopolsk* 80 evrei, femei, bătrâni şi copii.

La 14 Octombrie 1942, au fost împuşcaţi 230 evrei, femei bătrâni şi copii din *lagărul Geisen.*

La 16 Octombrie 1942, un oberfeldwebel, însoţit de câţiva soldaţi germani, au ridicat din *lagărul Peciora,* 150 fete evreice, cari după ce au fost maltratate şi unele batjocorite, au fost conduse într'o pădure între Bar şi Viniţa, unde au fost împuşcate.

La 6 Noembrie 1942, au fost ucişi 1000 deportaţi evrei din *lagărul Geisen.*

In aceeaşi zi un masacru a lichidat aproape toată populaţia evreească deportată la *Brailov.* S'au salvat prin fugă 250 de evrei, cari au fost însă prinşi peste o lună şi împuşcaţi la 5 Decembrie.

La 27 Ianuarie 1943 au fost împuşcaţi, pe motiv că au fugit din ghetto, 72 evrei deportaţi la *Iampol.*

La 16 Martie 1944, au fost masacraţi în închisoarea din Râbniţa 68 evrei, dintre deportaţii comunişti.

Masacrele înşirate mai sus sunt numai exemple din numărul imens de omoruri făptuite de armatele germane şi române, în Bucovina, Basarabia şi Transnistria.

II. Bătăi, maltratări, chinuri.

In timpul guvernării legionare, mii de evrei din toată ţara, au fost bătuţi, chinuiţi, terorizaţi şi torturaţi de poliţia legionară, gărzile legionare, Corpul Muncitoresc Legionar, etc.

Maltratările au fost atât de sălbatice, încât unele victime au murit în mijlocul bătăilor, alţii au sfârşit chinurile prin sinucidere; unii au zăcut luni de zile în spitale, alţii au rămas infirmi pe toată viaţa. Metodele de tortură au fost cele mai oribile din câte se cunosc din evul mediu până în timpurile moderne, la cari s'au adăugat cele însuşite dela teroarea hitleristă şi cea fascistă italiană. Au fost oameni bătuţi cu ciomege, cu rângi de fier, vine de bou şi instrumente speciale de tortură; întinşi pe duşumea sau pe mese în pielea goală şi bătuţi cu frângii ude de către 4 bestii, cari alternau loviturile ca fierarii cari bat fierul „la patru ciocane"; oameni bătuţi cu sticle cari se spărgeau pe trupul lor şi siliţi apoi să lingă sângele, de pe mâinile călăilor sau de pe podea; oameni cărora li

se dădea să mănânce săpun şi dacă rezistau, li se împingea săpunul pe gât cu vâna de bou; oameni închişi în etuvă până ce aburii îi opăreau sau îi asfixiau; oameni siliţi să înghită doze masive de purgative (100 gr. sulfat de sodiu în amestec de oţet şi benzină) şi apoi ţinuţi sub pază 70 de ore cu consemnul de a nu fi lăsaţi să iasă afară, pentru ca să înnoate în propria lor murdărie; oameni ţintuiţi în pieţele publice „la stâlpul infamiei" înconjuraţi de copii, cari svârleau cu pietre şi le smulgeau părul din cap ş. a. m. d.

Mai târziu mulţi evrei au fost bătuţi şi chinuiţi în detaşamentele de muncă de folos obştesc, bătaia fiind prevăzută chiar prin ordinele Marelui Stat Major [1]).

De asemenea au fost bătuţi şi maltrataţi evreii în lagărul de concentrare dela Tg.-Jiu, în lagărele şi ghettourile din Basarabia şi Bucovina, în trenurile şi convoaiele de evacuare sau deportare.

In special au fost grele suferinţele în trenurile de evacuare în cari, înghesuiţi câte 150 de evrei în fiecare vagon plumbuit, au călătorit 6 zile în căldură de Iulie, fără a avea voie să primească un strop de apă. Uneori se deschideau uşile vagoanelor şi se aduceau până sub ochii însetaţilor, căldări de apă, cari erau vărsate peste şine [2]).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

III. Jafuri.

Din primele zile ale guvernării fasciste şi până în ultima clipă înainte de prăbuşirea regimului, populaţia evreească din România a fost obiectul jafului continuu, de proporţii neînchipuite, condus şi executat de indivizi şi autorităţi, dela cele mai mărunte până la cele mai înalte.

---

[1]) Extras din Instrucţiunile Generale No. 55500 din 27 Iunie 1942 ale Marelui Stat Major Secţia I, prin care se reglementa „munca obligatorie" § „D. 8 f. Pentru abaterile de mică importanţă (întârziere la apel, delăsare, „atitudine nedisciplinată etc.), efectuate în cadrul detaşamentelor de lucru, co„mandanţii respectivi vor aplica pedeapsa corporală".

Extras din ordinul No. 98.500 din 12 Septemvrie 1942 al Marelui Stat Major Secţia I, cuprinzând „lămuriri şi completări" la Instrucţiunile Generale No. 55500.

„Dorinţa d-lui Mareşal este ca munca aceasta să nu fie trivializată, ci „efectuată cu toată seriozitatea. De aceea s'au prevăzut şi pedepse severe: „bătaia aplicată regulamentar şi trimiterea în Transnistria".

[2]) Certificatul No. 22088 din 25 Iunie 1941, al Chesturii Municipiului Bacău confirmă că organele poliţiei au trebuit să coboare din tren o evreică din Darabani care în timpul călătoriei spre lagăr, a înebunit.

1. Jaful legionar.

Legionarii au desfăşurat o acţiune vastă de jaf brutal, jaf de tâlhari, executat de indivizi izolaţi sau de bande organizate, din îndemnul, cu sprijinul şi participarea tuturor organelor cari într'un stat civilizat au în sarcină paza avutului şi vieţii cetăţenilor. Printre cele mai importante dintre jafurile legionare, sunt următoarele:

a) *Ajutorul legionar.*

Instituţie cu caracter filantropic interlegionar, a jefuit dela evrei prin teroare şi chinuri, zeci — sau poate sute — de milioane, în numerar şi mărfuri, în special la Piatra Neamţ, Buhuşi, Tg. Neamţ, Iaşi, Bucureşti (în special Primăria S. III Albastru), Ploieşti, Târgovişte, etc.

Infiinţată atunci când teroarea bătea în plin, şi-a putut atinge uşor obiectivul, deoarece evreii timoraţi şi sleiţi, au cedat repede în faţa ciomegelor ameninţătoare şi a revolverelor întinse. Din avere evreească au răsărit toate instituţiunile legionare cu caracter social: cooperative legionare, cantine legionare, magazine legionare, etc.

b) *Confiscări de întreprinderi şi magazine.*

O acţiune ce a fost condusă de însuşi Vice-Preşedintele Consiliului de Miniştri şi a cărei supraveghere a avut-o Ministrul Afacerilor interne, a început în luna Octombrie 1940 şi până în Ianuarie 1941, a cuprins întreaga ţară, tinzând la jefuirea tuturor evreilor de avutul comercial, industrial şi imobiliar [1]). Prin mijloace sălbatice de terorizare şi chinuire, s'a reuşit a se acapara, pe preţ de 5—10% din valoare — care în 90% din cazuri nu s'a plătit — aproape întregul comerţ evreesc din Ardeal (afară de Timişoara), totalitatea comerţului evreesc din Oltenia (afară de 2 întreprinderi din Craiova), întregul comerţ evreesc din unele oraşe izolate (Turnu Măgurele, Constanţa, Giurgiu, Slatina, Găeşti, Urziceni, Călăraşi, etc.) şi foarte multe întreprinderi comerciale şi industriale din Bucureşti şi restul ţării. Valoarea jafului nu va putea fi niciodată stabilită, dar este de presupus că întrece cu mult 2 miliarde lei. O parte, puţin însemnată, din averea jefuită, s'a întors în posesia proprietarilor, după prăbuşirea regimului legionar.

c) *Jefuirea gospodăriilor.*

O altă acţiune de proporţii mai mici, s'a desfăşurat în aceeaşi vreme împotriva averii casnice evreeşti. Cu aceleaşi mijloace de te-

---

[1]) Ministrul Afacerilor Interne. Generalul Petrovicescu numea această acţiune „bătălia cumpărărei prăvăliilor şi imobilelor jidăneşti" Cf. adresa din 18/XII/1940 către M. St. M., citată mai departe în acest volum (Anexa).

roare şi chinuire, gospodării întregi au fost jefuite până la ultimul scaun, ultima cămaşă şi ultima pernă, fără a mai pomeni de valoarea imensă a numerarului, bijuteriilor, obiectelor de artă şi a bibliotecilor furate.

d) *Rebeliunea.*

In cele trei zile de rebeliune au fost jefuite, incendiate sau devastate în Bucureşti: sinagogi, instituţiuni evreeşti, întreprinderi şi gospodării, producându-se pagube de aproape 400 milioane. Refacerea comerţului distrus şi opera de ajutorare a văduvelor şi orfanilor, au încărcat mult sarcinile asistenţei sociale obşteşti.

2. **Jefuirea evacuaţilor.**

Populaţia evreească din ţară a fost jefuită şi mai târziu cu prilejul evacuărilor din târguri şi sate, executate odată cu deslănţuirea războiului.

Convoaiele de evacuaţi erau oprite fie la ieşirea din localitatea de origină, fie înainte de oraşul de destinaţie, iar jandarmii şi căruţaşii jefuiau tot ce era de valoare, în boccelele pe cari nenorociţii le-au putut lua în pribegie. In multe localităţi opera de jefuire a fost completată de populaţie, cu îngăduinţa autorităţilor. Casele evreeşti au fost deschise după plecarea evreilor şi jefuite de tot conţinutul, până la giurgiuvelele ferestrelor şi tinicheaua acoperişurilor. In unele localităţi s'au furat până şi pietrele de morminte din cimitirele evreeşti, pentru a fi aşezate ca trepte la uşile de intrare ale locuinţelor.

Mai târziu, o lege a ataşat chiar Statul la această operă, dispunând vânzarea prin licitaţie publică a averilor evacuaţilor, considerate ca părăsite.

3. **Jefuirea deportaţilor.**

Mult mai gravă şi cu consecinţe mai distrugătoare, a fost opera de jaf a deportaţilor, săvârşită cu duşmănie sălbatică şi lăcomie nesăturată, de către autorităţile însăşi (Centrul Naţional de Românizare, Banca Naţională a României, Prefecturi, Primării, etc.), funcţionarii însărcinaţi cu executarea deportărilor şi paza convoaielor (ofiţeri, comisari de poliţie, jandarmi, gardieni, etc.) şi de populaţia ariană localnică.

Evreii au fost jefuiţi la intrarea trupelor de ocupaţie, apoi cu prilejul strângerii lor în lagăre şi ghettouri, după aceea în timpul peregrinărilor lungilor şi tristelor convoaie, pe urmă la trecerea Nistrului şi, în sfârşit, în ghettourile şi lagărele din Transnistria.

a) *Jaful gospodăriilor.*

Avutul casnic al deportaților a fost jefuit aproape total, ca și cel al evacuaților, până la ultimul scaun și ultima pernă. Ceea ce a scăpat de a fi prădat de trupele de ocupație, a fost confiscat de autorități, deoarece evreii nu aveau voie a duce în ghettouri sau în deportare decât cel mult ceea ce puteau purta fiecare în spinare și în multe cazuri, nici măcar atâta. Ordonanțe severe opreau, sub pedeapsa morții, pe localnicii arieni să cumpere ceva din avutul evreilor deportați [1]).

Ceea ce a scăpat din acest jaf al Statului, a fost prădat la acele câteva vămi pe unde evreii deportați au trecut în țara calvarului nesfârșit. Cei mai mulți au ajuns acolo „cu ce a fost pe ei" [2]).

b) *Jaful numerarului, aurului și bijuteriilor.*

O dispoziție luată de Banca Națională a României, de acord cu autoritățile superioare, a obligat pe toți evreii supuși deportării, să depună la ghișeele băncii tot numerarul (lei și devize străine), aurul și bijuteriile, primind în schimb ruble sovietice sau mărci germane R. K. K. S. (Reichskreditkassenschein), monedă fără nici o acoperire, valabilă numai în teritoriile ocupate [3]).

---

[1]) De exemplu: Ordonanța Nr. 38 din 11 Octomvrie 1941 semnată de Gen. Corneliu Calotescu, guvernatorul Bucovinei.

[2]) O notă informativă cu privire la jaful practicat la punctul de trecere Otaci, poartă Nr. 116 din 31 Octomvrie 1941 (fără semnătură și fără indicarea autorității dela care emană). A fost primită de Marele Pretor al Armatei la 2 Noemvrie 1941 și cuprinde între altele, următoarele:

„Din informații primite dela jandarmii localnici, s'a ridicat aur dela „evrei cu kilogramele, precum și dolari sau alte obiecte de valoare. După tre- „cerea Nistrului la Moghilev, la evrei li s'a luat și baloturile cu efecte ce mai „aveau și le-au depozitat într'o remiză mare, așa că ei au plecat numai cu ce „a fost pe ei și fără bani".

Pe marginea notei informative, Gen. Ion Topor, Mare Pretor al Armatei a *notat*: „Cred că cele denunțate pot fi adevărate" și a ordonat o anchetă, care nu a dus însă la niciun rezultat.

[3]) Avutul în numerar al evreilor din teritoriile afectate de deportări masive a suferit în curs de un an și câteva luni, următoarele transformări:

Iulie 1940. Administrația sovietică obligă întreaga populație a schimba numerarul lei în ruble, la cursul de 40 lei rubla.

Iulie 1941. Administrația românească obligă întreaga populație, a schimba numerarul ruble în lei, la cursul 1 rublă=1 leu.

Octomvrie 1941. Banca Națională a României obligă populația evreească a schimba numerarul lei în ruble, la cursul de 40 lei= 1 rublă.

Mai târziu, în Transnistria, rublele au fost preschimbate în mărci germane (Reichskassenschein), la cursul de 60 ruble= 1 marcă.

In felul acesta evreul, care la 1 Iulie 1940 a avut o agoniseală de 1.000.000 lei, a primit în schimb 25.000 ruble, pentru cari în Iulie 1941, i s'au plătit 25.000 lei, iar în Octomvrie 1941 i s'au preschimbat în 600 ruble, cari mai târziu au fost preschimbate în 10 mărci R. K. K. S., adică valoarea de atunci a unei pâini.

Estimaţiunea obiectelor de preţ a fost arbitrară şi duşmănoasă şi schimbul a fost făcut la valori derizorii.

c) *Jefuirea ajutoarelor trimise pentru deportaţi.*

Vreme îndelungată, autorităţile — din ordinul lui Ion Antonescu — au refuzat să îngăduie trimiterea de ajutoare, individuale sau colective, cari să uşureze ceva din suferinţa deportaţilor. Cu toate pericolele, s'au făcut nenumărate încercări trimiţându-se clandestin alimente, îmbrăcăminte, bani etc. Nici a suta parte din acestea nu a ajuns la destinaţie, pe de o parte din răutatea binevoitorilor cari s'au oferit să ducă coletele şi şi-au însuşit conţinutul, pe de altă parte din cauza organelor de pază cari urmăreau cu deosebită vigilenţă acest trafic şi confiscau tot ce descopereau.

Mai târziu, când în sfârşit s'a acordat hatârul de a se autoriza trimiterile de ajutoare [1]), acestea au fost îngăduite numai prin intermediul Băncii Naţionale care — în mod arbitrar — socotea o marcă R. K. K. S. la valoarea de 60 lei, în timp ce cursul în bursă era de 12—15 lei.

4. **Bacşişurile şi şperţurile.**

Un mijloc — folosit pe scară întinsă — pentru însuşirea unei părţi din avutul evreesc, l-au constituit bacşişurile şi şperţurile. Oricine deţinea o cât de mică părticică a autorităţii publice în legătură cu prigoana contra averilor, putea să o exploateze în beneficiul său. Evreii au trebuit să plătească sume mari şi mici, cari totalizate ajung la miliarde, uneori pentru a li se face servicii, dar în cele mai multe cazuri pentru a împiedeca, a micşora sau înlătura o suferinţă. Au luat bani dela evrei miniştrii, secretari generali, prefecţi, ofiţeri superiori şi inferiori, magistraţi şi funcţionari din toată scara administrativă. Tarifele şperţurilor încasate dela evrei, erau nerușinate. Pentru o scutire de muncă de câteva zile se plătea până la 50.000 lei; pentru o autorizaţie de călătorie dintr'un oraş în altul, până la 200.000 lei; pentru o autorizare de

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

[1]) Deşi deportările din Basarabia au început în luna Septemvrie, iar cele din Bucovina la începutul lunei Octombrie, aprobarea principială a trimiterilor de ajutoare s'a dat abia la 10 Decemvrie (adresa Preşedinţiei Consiliului de Miniştrii No. 259 C. B. B. T. către Federaţia Uniunilor de Comunităţi) iar realizarea măsurilor de ajutorare a fost posibilă abia după 10 Februarie 1942, când s'a primit la Centrala Evreilor din România adresa No. 04687 din 5. II. 1942 a Guvernământului Transnistriei, prin care s'au dat primele indicaţiuni concrete cu privire la procedura trimiterii de ajutoare. La această dată, însă muriseră deja în Transnistria, aproape 50.000 deportaţi evrei de frig, foame, boală şi mizerie.

evacuare în timpul bombardamentelor, până la 1.000.000 lei; pentru un carnet de scutire de muncă obligatorie, până la 500.000 lei; pentru readucerea din deportare din Transnistria, a unei familii evreeşti, până la 5.000.000 lei.

In foarte multe cazuri s'au estorcat banii, fără a se face serviciul promis.

5. **Jafuri macabre.**

Cadavrele evreilor ucişi în prima noapte a rebeliunii, cele coborîte din trenurile de evacuaţi dela Iaşi, cele presărate pe drumul pribegiei transnistriene [1]), au fost jefuite dela îmbrăcăminte, până la dinţii de aur din gură.

S'a întâmplat uneori ca din convoaiele de deportaţi, să fie desprinşi evrei cari erau vânduţi sătenilor, pe preţ de 2—3.000 lei, pentru a fi omorâţi şi jefuiţi de ceea ce se mai afla pe ei.

IV. Exproprieri.

Prin legile de expropriere, au fost trecute în patrimoniul Statului, fără a se plăti nicio despăgubire, următoarele:

a) Proprietăţile rurale, adică terenuri arabile, fâneţe, islazuri, terenuri neproductive, bălţi, iazuri, vii, conacuri, parcuri, livezi de pomi fructiferi, pepiniere, crescătorii de animale şi pasări, stupării, grădini de zarzavat, grădini de flori, împreună cu întregul inventar viu şi mort şi stocurile de cereale şi nutreţuri, aflate pe aceste proprietăţi [2]).

b) Pădurile împreună cu toate construcţiunile, instalaţiile uneltele, liniile ferate etc.; morile de orice fel, situate chiar în oraşe; pivele şi teascurile ţărăneşti de ulei; pivele ţărăneşti de postav împreună cu terenul, inventarul viu şi mort şi toate stocurile de produse şi materii prime; fabricile de spirt situate chiar în oraşe, cu terenuri, construcţiuni, instalaţiuni, inventarul viu şi mort

---

[1]) Raportul de anchetă al Comisiunii, instituită pentru a cerceta neregulile din Ghettoul Chişinău, citat mai sus (pag. 27 No. 2), cuprinde în această privinţă, următorul pasaj:

„Din cauza procedurei urmate pentru facerea gropilor şi executarea înhu-„mărilor, au luat cunoştiinţă de evenimentele cari urmau să se întâmple, ţăranii „din satele depe traseu cari aşteptau pe la margine de drumuri, prin porumburi „şi diferite ascunzişuri, faptul executărilor, pentru a se arunca asupra cada-„vrelor spre a le jefui. Din declaraţia verbală a locotenentului Roşca Augu-„stin, reiese că operaţiunea de pregătire şi mai ales executarea ordinelor date. „au înregistrat momente aşa de dramatice încât cei ce au luat parte, vor „purta multă vreme impresiunile reţinute în acele împrejurări".

[2]) Decret-lege Nr. 3547, publicat în M. O. Nr. 235 din 5 Octomvrie 1940.

şi toate stocurile de produse şi materii prime; industriile forestiere cu toate construcţiunile, teren, instalaţii etc. [1]).

c) Vasele sau plutitoarele maritime sau fluviale [2]).

d) Imobilele urbane şi drepturile de superficie [3]).

e) Studiourile şi laboratoarele cinematografice [4]).

f) Fermele, brutăriile, instalaţiile de prelucrat paste făinoase; orice industrii anexe ale morilor; fabricile industriale de spirt, spirt de vin, rafineriile de alcool şi distileriile de categoria I-a şi a II-a; cazanele de orice categorie pentru fabricarea rachiului şi ţuicei; fabricile de produse şi substanţe medicamentoase; drepturile asupra subsolului, dacă solul aparţinea unui evreu; materialele lemnoase aparţinând proprietarului sau exploatatorului de păduri sau de industrii forestiere, indiferent dacă se aflau în pădure, în depozit, sau în curs de transport; inventarul viu şi mort, unelte, instalaţiuni, linii de căi ferate, etc., ale tuturor celor de mai sus [5]).

g) Acţiunile evreilor în societăţi de voiaj şi turism [6]).

h) Creanţele ipotecare şi privilegiate asupra imobilelor aparţinând evreilor [7]).

i) Bunurile aparţinând Comunităţilor Evreeşti, inclusiv multe temple, sinagogi şi cimitire [8]).

j) Intreprinderile comerciale şi industriale aparţinând evreilor din Basarabia şi Bucovina [9]).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nu se cunoaşte valoarea exactă a averilor evreeşti expropriate.

V. Confiscări.

Au fost confiscate prin legi sau măsuri administrative:

Instalaţiile medicale din spitale şi cabinetele medicilor, în special ale dentiştilor şi radiologilor.

---

[1]) Decret-lege Nr. 3810, publicat în M. O. Nr. 271 din 17 Noemvrie 1940.

[2]) Decret-lege Nr. 3968, publicat în M. O. Nr. 286 din 4 Decembrie 1940.
O decizie a Ministerului Apărării Naţionale, publicată în M. O. Nr. 143/1941, ordonă înscrierea în parcul vaselor N. F. R. (Navigaţia Fluvială Română), a 100 vase şi plutitoare, expropriate dela evrei şi anume:
6 remorchere cu putere totală de 2410 H. P.
3 elevatoare cu putere de 50 H. P. fiecare
80 şlepuri cu un tonaj de 100.000 tone
8 ceanuri cu un tonaj de 6562 tone
3 tancuri cu un tonaj de 2758 tone
Totalul vaselor şi plutitoarelor expropriate, a fost de 152. O parte din ele au fost puse la dispoziţia navigaţiei germane, prin Soc. D. D. S. G. „Erste Donau Dampfschiffahrtgesellschaft".

[3]) Legea Nr. 254 publicată în M. O. Nr. 74 din 28 Martie 1941.

[4]) Legea Nr. 326 publicată în M. O. Nr. 82 din 5 Aprilie 1941.

[5]) Legea Nr. 391 publicată în M. O. Nr. 102 din 3 Mai 1941.

[6]) Legea Nr. 843 publicată în M. O. Nr. 228 din 26 Noemvrie 1941.

[7]) Legea Nr. 902 publicată în M. O. Nr. 240 din 10 Octomvrie 1941.

[8]) Legea Nr. 499 publicată în Mo. O. Nr. 152 din 3 Iulie 1942.

[9]) Decret-lege Nr. 791 publicat în M. O. Nr. 209 din 4 Noemvrie 1941.

Aparatele de radio [1]).

Bicicletele [2]).

Schiurile [3]).

Lanternele, binoclurile, aparatele fotografice (numai în unele localităţi).

Intreprinderile comerciale sau industriale, condamnate în procesele de camuflaj al proprietăţii [4]).

Drapelele naţionale, precum şi cele germane şi italiene, confecţionate şi arborate din ordin, de către comercianţii şi proprietarii de imobile evrei în ziua de 10 Mai 1941, au fost confiscate de către ofiţeri de poliţie cari, prevăzuţi cu camioane rechiziţionate, au colindat străzile Bucureştilor în acest scop [5]).

VI. Rechiziţii.

Incepând încă din vremea legionarilor, s'au rechiziţionat fără a se plăti nimic:

Aproape toate şcolile evreeşti din toată ţara;

Aproape toate spitalele evreeşti din toată ţara;

Aproape toate azilurile de bătrâni şi orfelinatele;

Foarte multe sinagogi au fost rechiziţionate şi transformate în depozite, săli de gimnastică, etc.

Toate autovehiculele aparţinând evreilor.

VII. Isgoniri.

Concomitent cu jafurile şi violenţele legionare în multe localităţi din ţară — în special în Oltenia şi Muntenia — autorităţile sau indivizi izolaţi, au procedat la isgonirea evreilor. Situaţia creată de legionari, s'a menţinut şi după prăbuşirea regimului. Acolo unde violenţa legionară a fost mai pronunţată (Târgovişte, Giurgiu, Turnu Măgurele, Caracal), n'a mai rămas nici 20% din populaţia evreească existentă înainte de 6 Septembrie 1940. De asemenea au fost isgoniţi evreii dn Panciu, cu prilejul cutremurului care a distrus oraşul la 10 Noembrie 1940.

Isgoniri masive s'au mai făcut în timpul legionarilor şi de către jandarmi, în special din satele judeţelor Bihor şi Suceava.

---

[1]) Legea Nr. 409 publicată în M. O Nr. 106 din 7 Mai 1941.

[2]) Ordonanţă a Prefecturei Poliţiei Capitalei din 18 August 1942.

[3]) Ordin No. 215905 din 29 Noembrie 1941 al Marelui Stat Major al Armatei.

[4]) Legea Nr. 106 publicată în M. O. Nr. 63 din 14 Martie 1942.

[5]) Se spune că aceste drapele au fost păstrate şi au însoţit trupele de invazie în Basarabia şi Bucovina, unde au servit la pavoazarea oraşelor cucerite.

VIII. Evacuări.

Odată cu declararea războiului şi în primele două săptămâni următoare, toată populaţia evreească rurală şi toţi locuitorii evrei din aproape toate târgurile au fost evacuaţi, din ordinul Conducătorului Statului [1]). Peste 40.000 suflete au luat drumul pribegiei. Aproape o jumătate din ei, au fost transportaţi — în condiţiuni oribile — la sute de kilometri distanţă, unde au dus vreme de peste două luni, o viaţă mizerabilă. De-a-lungul anilor de război, situaţia nu s'a îmbunătăţit, neîngăduindu-se decât sporadic, reîntoarcerea evacuaţilor în localităţile de origină.

IX. Internări, ostateci.

Începute încă din timpul legionarilor, prin trimiteri individuale de evrei în lagărul dela Tg. Jiu, internările au fost continuate în proporţii mult mărite, după declararea războiului. Au fost internate populaţiuni întregi (Constanţa, Siret, Darabani), toţi bărbaţii valizi (Galaţi, Ploeşti, Huşi, Dorohoi), o mare parte din bărbaţi (Piatra Neamţ, Focşani, Fălticeni, Buzău etc.).

In toată Moldova şi într'o bună parte din restul ţării, au fost internaţi sute de evrei cu titlu de ostateci, răspunzători cu viaţa de fapele coreligionarilor lor [2]). Internările de ostateci au durat dela 30 Iunie 1941, până la 23 Ianuarie 1942.

X. Ghettouri.

Indată după terminarea ocupării Basarabiei şi Bucovinei, pe la începutul lunei August, au fost adunate resturile omeneşti rămase în viaţă din populaţia evreească din aceste provincii, concentrându-le în 5 centre. La 1 Septembrie 1941, situaţia era următoarea:

Ghetto Secureni şi Edineţi (Hotin)	20909	[3])
Ghetto Mărculeşti (Soroca)	10737	
Ghetto Vârtujeni (Soroca)	24000	
Ghetto Chişinău	10096	
Oraşul Cernăuţi	49497	[4])

[1]) Ordin circular Nr. 4147 din 21 Iunie 1941 al Ministerului Afacerilor Interne semnat de Ministrul Subsecretar de Stat Gen. I. Popescu.

[2]) Ordin circular No. 4599 din 30 Iunie 1941 al Ministerului Afacerilor Interne.

[3]) Aceste cifre extrase din datele inventarierii populaţiei din Basarabia şi Bucovina, efectuată la 1 Sept. 1941, nu a fost confirmate oficial. Ele ex-

XI. Deportări.

Intre Septembrie 1941 şi Octombrie 1942, a fost deportată peste Nistru, a treia parte din populaţia evreească, rămasă în viaţă între graniţele ţării. Averea deportaţilor a fost confiscată, jefuită sau distrusă. Condiţiunile de deportare au fost de asemenea natură că o mare parte din cei deportaţi au murit pe drum, iar o jumătate din cei ajunşi în lagărele sau ghettourile Transnistriei, au murit în prima iarnă. Supravieţuitorii au dus timp de aproape trei ani viaţa cea mai mizerabilă ce se poate imagina, înconjuraţi de boală, foame şi lipsuri de tot felul, terorizaţi de prigoană necontenită şi îngroziţi la tot pasul de ameninţarea morţii.

XII. Excluderi din dreptul la muncă.

Incă înainte de instituirea regimului legionar, s'a pregătit prin statutul juridic al evreilor, excluderea evreilor din cât mai multe domenii de activitate.

a) *Profesii libere.*

Cu foarte puţine excepţii, s'a luat dreptul de exercitarea profesiei tuturor avocaţilor, inginerilor, arhitecţilor, ziariştilor, exper-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

primă însă fără îndoială realitatea şi aceasta se constată uşor, dacă sunt comparate cu cele cuprinse în diverse ordine şi rapoarte oficiale din acea vreme. Astfel :

— Raportul No. 7151 din 1 Sept. 1941 al Inspectoratului de Jandarmi Cernăuţi către Marele Pretor, arată următoarea situaţiune pentru lagărele din jud. Hotin:

	Numărătoarea jandarmilor	Numărătoarea autorităţilor comunale
Lagărul Edineţa	12.248	11.224
Lagărul Secureni . . .	10.201	8.302
Total . .	22.449	19.526

— *Rapotul* Nr. 1140 din 30 Aug. 1941 al Inspectoratului de Jandarmi Basarabia, către Marele Pretor, arată că la acea dată se găseau în Lagărul Vertujeni 22969,

— Situaţia prezentată de către Marele Pretor al Armatei, Gen. Ion Topor, ca urmare a ordinului Nr. 5023 B. din 4 Sept. 1941 al Marelui Cartier General, păstrează aceeaşi cifră de 22969 pentru lagărul Vertujeni, dar arată 10356 evrei închişi la Secureni 11762 la Edineţa şi 10400 la Chişinău. Pe baza acestei situaţiuni s'au dat ordinele de deportare în Transnistria. Totuşi în Instrucţiunile relative la deportarea evreilor din lagărul Vertujeni, comunicate la 11 Sept. 1941 de către Inspectoratul de jandarmi Chişinău (Col. T. Meculescu), se vorbeşte numai de 22150 evrei aflaţi, în acest lagăr.

[4]) Evreii din Cernăuţi au fost închişi în ghetto la 11 Oct. 1941, în urma ordinului Nr. 37 din 10 Oct., al Gen. Corneliu Calotescu, Guvernatorul Bucovinei.

ţilor şi farmaciştilor evrei. Prin legea medicilor s'a redus mult câmpul de activitate al medicilor evrei.

b) *Salariaţi publici şi particulari.*

Prin legea legionară de românizare a personalului din întreprinderi, s'a pornit o acţiune viguroasă, care a dus la concedierea majorităţii funcţionarilor evrei din întreprinderi particulare [1]).

Statutul juridic al evreilor realizase anterior punerea în disponibilitate a tuturor funcţionarilor publici evrei.

c) *Meseriaşi.*

Prin legi draconice şi decizii — dintre cari multe ilegale — ale Minsterului Muncii, s'au anulat brevetele de meşteri, carnetele de lucrători şi contractele de ucenicie ale meseriaşilor evrei.

Deşi prin îngăduinţi individuale, o parte din aceştia au păstrat dreptul de lucru, totuşi acesta a rămas iluzoriu, din cauza utilizării, aproape unanime şi permanente, la munca de folos obştesc a meseriaşilor evrei.

d) *Comerţ şi industrie.*

Prin Statutul juridic al evreilor şi printr'un sistem de legi ulterioare, s'a comprimat din ce în ce domeniul de activitate economică a evreilor. Au fost excluşi din consiliile de administraţie ale societăţilor anonime, din comerţul rural, din cel de băuturi alcoolice şi monopoluri, din cel de imprimate româneşti, din comerţul de pielărie, de fier, de cereale, de turism şi voiaj, de cinematograf etc. Prin legea de înscriere a firmelor, s'a lăsat posibilitatea de a nu se mai înscrie nici o nouă firmă evreească, ceea ce s'a şi realizat.

Prin măsuri administrative de contingentare, de radiere din lista importatorilor şi exportatorilor, de acordare sau neacordare de devize, prin interzicerea deplasărilor dintr'un oraş în altul, etc., s'a făcut imposibilă vieţuirea mai departe a multor întreprinderi — în special din provincie — cari s'au văzut nevoite să lichideze, să vândă sau să „românizeze" industriile sau comerţul lor.

---

[1]) Un raport al Ministrului Muncii Dr. C. Dănulescu, din Martie 1943 arată următoarele etape în acţiunea de excludere a salariaţilor evrei :

La 16	Noembrie	1941	existau	8126	întreprinderi	care utilizau	28225	salariaţi	evrei
„ 1	August	1941	„	8003	„	„ „	23157	„	„
„ 15	Dec.	1941	„	7647	„	„ „	16292	„	„
„ 1	Martie	1943	„	4301	„	„ „	6506	„	„

Pe acest raport Ion Antonescu a notat următoarea rezoluţie :

„Foarte bine. Să se continue acţunea. Oricare ar fi greutăţile circum-„stanţelor actuale, să se meargă până la românizarea totală. Terminarea răz-„boiului trebue să ne găsească cu opera înfăptuită. Ministerul Muncii trebue „să facă toate eforturile în această privinţă, găsind modalitatea cea mai „eficace. Are toată latitudinea în găsirea modalităţii.

XIII. Munca de folos obştesc.

Începută încă din toamna 1940, prin abuzuri ale prefecţilor şi primarilor, munca de folos obştesc a evreilor (intitulată mai târziu, prin lege specială, „muncă obligatorie"), a fost instituită ca obligaţie legală în Decembrie 1940 şi organizată — în cadru militar — dela 1 August 1941 [1]). Trei ani, aproape fără întrerupere (o singură pauză apreciabilă în iarna 1941—1942), peste 150.000 evrei, bărbaţi şi femei, au fost siliţi să execute munci grele, uneori extenuante (şosele, drumuri de fier, cariere de piatră, măturatul străzilor, curăţitul zăpezii, scoaterea cadavrelor sau răniţilor de sub dărămăturile bombardamentelor, degajarea bombelor neexplodate etc.). Deşi prin legi, vârsta celor obligaţi la muncă a fost limitată între 18—50 ani, prin abuzuri administrative, ea a fost extinsă în sus şi în jos, înglobând copii de 16 ani şi bătrâni de peste 70 ani.

Dispoziţiile legale şi administrative pentru plata muncii şi ajutorarea familiilor muncitorilor, au rămas literă moartă.

Regimul la care erau supuşi evreii din detaşamentele de muncă, era dintre cele mai severe, condiţiunile de trai erau mizerabile, iar serviciile higienice şi medicale indispensabile erau inexistente, ceea ce a sdruncinat adânc sănătatea muncitorilor. Mulţi s'au îmbolnăvit de tuberculoză şi alte boli sociale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din cauza lipsei de organizare, de control şi de răspundere, s'au întâmplat şi accidente grave cari au produs moartea unora şi infirmitatea altora, dintre cei ce prestau munca obligatorie.

Sancţiuni severe, mergând dela pedeapsa corporală şi deportarea cu familia în Transnistria, până la pedeapsa cu moartea, ameninţau permanent pe evreii supuşi obligaţiunilor de muncă [2]).

---

[1]) Primul ordin în această privinţă emană dela Ion Antonescu. El a fost transmis sub semnătura Subsecretarului de Stat de pe lângă Ministerul Afacerilor Interne, Generalul I. Popescu (Jack) — pe care moartea l-a ajuns înainte de a-şi ispăşi păcatele — cu ordinul Nr. 5811 din 18 Iulie 1941, în următorul cuprins :

„Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului, a dat dispoziţii „formale ca toţi evreii ce se găsesc în lagărele de muncă şi prizonieri, să fie „puşi la muncă grea.

„Dacă fug, se împuşcă unul din zece.

„Dacă nu muncesc cum trebue, nu li se dă de mâncare, nici nu sunt „lăsaţi să primească sau să cumpere.

„Luaţi măsuri de executare".

Ministru Subsecretar de Stat
General de Divizie (ss) I. Popescu

[2]) Instrucţiunile generale pentru reglementarea muncii prestate de evrei, comunicate de Marele Stat Major, sub Nr. 55500 din 27 Iunie 1942, ordonau următoarele sancţiuni, cuprinse în § D. 8.:

„f. Pentru abaterile de mică importanţă (întârziere la apel, atitudine

XIV. Contribuţii excepţionale.

Populaţia evreească, exclusă în bună parte dela dreptul la muncă, sărăcită prin cascada de împovărări şi suferinţe expuse mai sus, a fost obligată toată vremea la uriaşe sacrificii financiare, dintre cari unele sunt menţionte în prima parte a acestui capitol.

XV. Diverse.

De-a-lungul celor 4 ani, s'au hotărât — prin legi sau pe cale administrativă — o serie de măsuri, cari se întreceau între ele pentru a mări apăsarea şi suferinţa populaţiei evreeşti şi cari au contribuit la pauperizarea acestei populaţii.

Legionarii au organizat boicotul întreprinderilor evreeşti, fie prin placardarea inscripţiilor „magazin jidovesc" ş. a., fie prin postarea legionarilor înarmaţi în faţa întreprinderilor şi interzicerea intrării.

Guvernul legionar a închis porţile şcolilor de Stat şi ale Universităţilor, tuturor elevilor şi studenţilor evrei. Au trebuit organizate şcoli noi de toate gradele şi aceasta a fost cu atât mai împovărător, cu cât au fost rechiziţionate aproape toate localurile de şcoli evreeşti, iar profesorii au fost mai toată vremea hârţuiţi de obligaţiile de muncă de folos obştesc. Prin lege s'a retras valablitatea certificatelor eliberate de şcolile evreeşti.

S'a interzis evreilor de a mai poseda aparate de radio [1]) a se folosi de servitori creştini [2]), a se aproviziona în pieţe înainte de

---

„nedisciplinată etc.), efectuate în cadrul detaşamentelor de lucru, comandanţii „respectivi vor aplica evreilor pedeapsa corporală, conform regulamentului.

„g. Vor fi sancţinoaţi cu trimiterea în Transnistria la muncă grea sau „în ghettouri, împreună cu familiile lor (tatăl, mama, soţia şi copiii), toţi „evreii cari comit următoarele infracţiuni:

— Repetă abaterile arătate la punctul f. de mai sus.

— Nu execută conştiincios serviciul la muncă sau se sustrag dela lucru „prin înşelăciune cumpărare, intervenţie, neprezentare la chemările făcute „pentru munca obligatorie, părăsire fără voie a lucrului etc.

— Nu anunţă Cercului de Recrutare, schimbarea domiciliului, fie în „oraş, fie dintr'un oraş în altul, chiar dacă au aprobarea Ministerului Afaceri „rilor Interne.

— Vor avea relaţiuni intime cu romăncele.

„In cazul când bărbaţii infractori nu se prezintă de bună voie sau nu „sunt descoperiţi de către organele poliţieneşti, vor fi trimise în Transnistria „familiile lor".

[1]) Legea Nr. 409, publicată în M. O. Nr. 106 din 7 Mai 1941.

[2]) Ordin personal al lui Ion Antonescu din 19 Septemvrie 1942.

anumite ore [1]), a circula între anumite ore sau în anumite cartiere (în unele oraşe [2]), a frecventa băile, strandurile [3]) şi unele localuri publice, a călători dintr'un oraş în altul, a se aproviziona direct dela ţărani [4]). etc.

In unele oraşe s'a impus evreilor a purta un semn distinctiv şi aceasta a fost o sursă de incidente grave, care a paralizat toată activitatea celor ce mai puteau avea o activitate [5]).

Cartelele de alimente ale evreilor au fost barate, fiind valabile pentru cantităţi reduse, uneori numai la 20% din raţia celorlalţi locuitori. Populaţia evreească a fost cu desăvârşire exclusă dela unele raţii alimentare, în special făinoase. O lungă perioadă de vreme, evreii au fost obligaţi să plătească pâinea cu un preţ mai mare decât dublul celui plătit de restul locuitorilor.

Evreii locatari ai imobilelor expropriate dela evrei, au fost siliţi la început să plătească chirii mai mari decât cele ce se pretindeau celorlalţi chiriaşi, iar apoi li s'a refuzat prin lege, prelungirea contractelor şi au fost evacuaţi, aproape fără excepţie toţi chiriaşii, chiar şi foştii proprietari, chiar şi proprietarii exceptaţi de legile de expropriere. Chiriaşii evrei în general, locuind în imobile ce aparţineau proprietarilor creştini, au fost excluşi până în Aprilie 1943, dela beneficiul legilor de prelungire a contractelor şi lăsaţi în alternativa de a plăti chirii exorbitante sau de a fi evacuaţi.

Cimitire evreeşti, vechi de sute de ani (Bucureşti, Iaşi, Buzău, Moineşti, Bereşti, Siret, etc.), au fost distruse, osemintele deshumate şi — în cele mai multe cazuri — pietrele aruncate sau întrebuinţate pentru pavatul străzilor sau curţilor.

---

[1]) Nenumărate ordine şi ordonanţe locale, în special în oraşele din Moldova. Bunăoară: Ordonanţa No. 8096 din 24 Septemvrie 1941 a primarului oraşului Vaslui, Gen. Ion Răşcanu. Mai târziu, fiind numit primar general al municipiului Bucureşti, Gen. Răşcanu a ordonat şi în Capitală aceeaşi măsură.

[2]) Măsură a fost aplicată în oraşele din Moldova, fiind comunicată prin ordonanţe locale. De exemplu: Ordonanţa Nr. 7 din 6 August 1941 a Comandamentului Militar al municipiului Iaşi.

[3]) Ordin al Ministerului Afacerilor Interne Nr. 17638 din 26 August 1941.

[4]) Ordin circular al Ministerului Afacerilor Interne Cabinet Nr. 18899 din 5 Noemvrie 1942.

[5]) Portul semnului distinctiv a fost extins în toată ţara prin ordinul Nr. 8368 din 3 Septembrie 1941 al Ministerului Afacerilor Interne, asupra căruia însă s'a revenit în ziua de 8 Septemvrie la intervenţia energică a Preşedintelui Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti.

Vina şi răspunderile cumplitelor şi dezastruoaselor lovituri suferite de populaţia evreească, o poartă Statul Român, prin conducătorul său Ion Antonescu împreună cu cele două guverne ale sale şi o parte a naţiúnii române, în special mica burghezie orăşenească, cuprinzând aparatul administrativ, armata, presa, magistratura, preoţimea, învăţătorii, colegiile profesionale şi liberii profesionişti şi negustorimea.

I. *Dictatorul şi miniştrii săi,* sunt vinovaţi şi răspunzători, pentrucă:

1. Au pregătit, prin propagandă deşanţată, cu ajutorul unei prese dirijate, atmosfera în care să se poată desfăşura nestăvilite, masacrele şi jafurile.

2. Au *tolerat şi sprijint, prin nefastă operă legislativă şi administrativă,* tâlhăriile, crimele şi nelegiuirile regimului legionar.

3. Au organizat jaful avutului evreesc, legiferând exproprierea bunurilor esenţiale.

4. Au ordonat evacuarea evreilor din sate şi târguri, sortindu-i unei bejenii inutile şi distrugătoare.

5. Au tolerat şi încurajat sălbăticiile comise de armatele invadatoare, cari au dus la masacrarea a peste 150.000 evrei.

6. Au dat girul — printr'un comunicat mincinos — pentru masacrul dela Iaşi din 29—30 Iunie 1941.

7. Au ordonat deportările din Basarabia şi Bucovina, cari au ucis mai mult de două treimi din populaţia evreească, ce mai rămăsese în aceste provincii după masacre. Au refuzat vreme îndelungată autorizarea ajutorării deportaţilor şi nu au îngăduit-o decât după ce epidemiile cuibărite acolo, începuseră opera de distrugere a evreilor şi ameninţau restul populaţiei.

8. Au tolerat şi apoi au legiferat jaful averilor acestor deportaţi.

9. Au ordonat şi executat represalii sângeroase, cari au ucis peste 20.000 oameni nevinovaţi — în majoritate evrei, — cu prilejul unei explozii dela Odesa, presupusă a fi un act de sabotaj.

10. Au legiferat şi ordonat „munca obligatorie", muncă silnică de sclavi, la care au trimis timp de trei ani, peste 150.000 oameni, bărbaţi, femei, bătrâni şi copii.

11. Au ordonat şi legiferat taxe şi contribuţii masive, la care au obligat numai populaţia evreească sărăcită, înfruptându-se de multe ori din produsul lor.

12. Au exclus aproape întreaga populaţie evreească a ţării din unul din drepturile esenţiale ale omului: dreptul la muncă.

13. Au isgonit pe toţi elevii evrei din toate universităţile, din şcolile publice şi din cele particulare creştine şi au încercat să distrugă şi şcoala evreească.

14. Au introdus în legislaţia română spiritul şi litera legislaţiei rasiale hitleriste.

15. Au desfiinţat conducerea tradiţională a obştiilor evreşti substituindu-i o organizaţie poliţienească, după modelul introdus de nemţi în Europa ocupată, cu sarcina de a curăţi România de evrei.

16. Au legiferat pedeapsa cu moartea pentru unele infracţiuni dacă erau comise de evrei şi au cuprins în această pedeapsă până şi pe copiii de 15 ani. [1]).

17. Au întreţinut timp de 4 ani o atmosferă de panică şi teroare, care a măcinat sufleteşte şi fiziceşte întreaga generaţie de evrei cari au reuşit să-şi salveze viaţa din acest măcel.

II. *Aparatul administrativ* al ţării, predispus prin tradiţie să oprime pe cei slabi şi în special pe evrei, a executat cu slugarnică ascultare, ordinele şi măsurile pe cari conducerea criminală a Statului le hotăra împotriva populaţiei evreşti. De multe ori, iniţiative proprii, — peste ordinele sau chiar împotriva ordinelor dela centru — veneau să mărească intensitatea prigoanei.

In fruntea vinovaţilor din aparatul administrativ, stau guvernatorii provinciilor ocupate (Basarabia, Bucovina [1]) şi Transnistria) şi toţi prefecţii din cele două serii cari s'au succedat sub dictatura fascistă.

---

[1]) Legea No. 698 publicată în M. O. No. 221 din 22 Septemvrie 1942, pedepsea cu moartea pe toţi evreii de ambele sexe, peste 15 ani, deportaţi în Transnistria, cari ar reveni în ţară, în mod fraudulos.

Pe raportul Inspectoratului General al Jandarmeriei No. 36945 din 10 Mai 1944, referitor la trecerea frontierei de către evrei fugiţi din iadul din Ungaria, dictatorul Antonescu a pus următoarea rezoluţie:

„Comunicat public.

„Evreii trecuţi fraudulos să fie împuşcaţi şi ei şi cei care-i găzduiesc şi nu-i divulgă

„Lege în 24 ore.

„— Am cerut d-lui Ministru von Killinger să numească la punctele de „frontieră controlori germani cari împreună cu ai noştri să facă controlul tu-„turor cari trec

„Dacă nu vor numi se va face tuturor controlul cu forţa.

„Trebue supraveghiată bine toată frontiera

„Trebuiesc razii periodice în ţară.

Rezoluţia a fost comunicată Ministerului Afacerilor Interne cu ordinul No. 205396 M 2 din 16 Mai 1944 al Cabinetului Militar al Conducătorului Statului.

Legea de pedepsire cu moartea purtând No. 301 a fost publicată în M. O. Nr. 123 din 29 Mai 1944.

[1]) Dintre cei trei guvernatori ai Bucovinei, învinuirile privesc numai pe Generalul Corneliu Calotescu. Deasemenea pentru guvernământul Transnistriei, vinovat şi răspunzător este numai primul guvernator, prof. G. Alexianu.

Guvernatorii poartă vina şi răspunderea pentru conducerea şi executarea ucigătoarelor deportări, precum şi pentru regimul de mizerie, teroare şi înfometare, la care a fost supusă populaţia evreească deportată.

Prima serie de prefecţi — cei legionari — s'au întrecut unul pe celălalt în crearea şi întreţinerea atmosferei de panică şi teroare şi în conducerea acţiunilor violente de jaf a averilor evreeşti. Cei din a doua serie — aproape exclusiv militari — au fost executanţii — de cele mai multe ori foarte zeloşi — ai măsurilor prigonitoare pornite odată cu războiul: evacuările din sate şi târguri, arestarea şi internarea ostatecilor, impunerea portului semnului distinctiv, organizarea primelor detaşamente de muncă, îngrădirea orelor de circulaţie a evreilor, îngrădirea orelor de aprovizionare, îngrădirea perimetrelor de circulaţie etc.

Un rol important în acţiunea de prigoană a evreilor, l'au avut primarii şi chestorii de poliţie.

III. *Armata* a fost în toate timpurile un cuibar de duşmănie antisemită. Pseudodemocraţia românească păstrează răspunderea de a fi sprijinit şi întreţinut în mijlocul acestei elite a naţiunii, atât duşmănia împotriva evreilor cât şi cea împotriva curentelor democrate şi progresiste. Legionarismul şi războiul au favorizat desvoltarea acestei duşmănii, care s'a manifestat violent şi sălbatec şi cu consecinţe oribile. Presupunând sau pretextând injurii sau ofense ce s'ar fi adus acestei armate de către evrei, cu prilejul retragerii din teritoriile cedate în 1940, Armata Română, recucerind aceste teritorii în 1941, a săvârşit o operă de răzbunare josnică, exterminând cu furie barbară, în numai câteva săptămâni, peste 150.000 evrei, bărbaţi, femei, bătrâni şi copii. O sete de sânge nesatisfăcută de desfăşurarea operaţiunilor militare, a fost revărsată împotriva nevinovaţilor lipsiţi de apărare. Toată erarhia militară, dela comandanţii marilor unităţi până la simplii soldaţi, a avut nenumăraţi reprezentanţi în bandele de criminali în uniformă.

Un rol odios a păstrat armata în organizarea şi supravegherea muncii de sclavi a evreilor, în organizarea şi conducerea deportărilor din 1941, în pregătirea unor deportări masive — în parte executate — în toamna anului 1942 şi în aplicarea măsurilor speciale antisemite în zona din apropierea frontului (Semnul distinctiv, isgonirile dela sate, restricţiile de circulaţie etc.).

IV. *Magistratura,* nu a dat criminali de război, în înţelesul generic al cuvântului şi unii din slujitorii săi au căutat să menţină

principiile. A strălucit la începutul prigoanei prin carență totală de justiție, fiind cu totul absentă în timpul teroarei legionare, dar în schimb a fost extrem de vigilentă și harnică în aplicarea — ad literam și peste literă — a legiuirilor rasiale. Influențată de legionarism, mai ales în cadrele tinere, a avut un rol important în desvoltarea acestei mișcări, prin impunitatea acordată tuturor fărădelegilor comise încă înainte de 1940.

Magistrații ca și ofițerii, au dat un procent însemnat printre profitorii legiuirilor rasiale, provocând în special izgonirea evreilor din locuințe, pentru a le lua locul.

V. *Presa,* s'a pus total și fără rezerve, în slujba dictaturii fasciste. De altfel, regimul a avut grija înlăturării — prin suprimare și prigoană — a tuturor ziarelor și ziariștilor, cari ar fi putut manifesta ostilitate, independență sau măcar rezervă, față de acțiunea guvernului. Rolul nefast de otrăvire permanentă a opiniei publice, a fost îndeplinit de întreaga presă cu deosebită sârguință. Campanii deșanțate de calomnii, ură și incitare la jaf și crimă, s'au desfășurat fără întrerupere, întreținând climatul apăsător, prielnic desvoltării acțiunilor criminale ale guvernului. Este de prisos a se cita nume de ziare sau ziariști. Nu se exagerează de loc dacă se acuză întreaga presă apărută în țară între 1940—1944, că a fost unul din agenții principali — adevărata coloană a V-a — ai propagandei naziste și antisemite în România.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VI. *Preoțimea și dăscălimea,* au avut o sarcină importantă în opera de intoxicare a maselor. Din amvon și de pe catedră, s'a predicat ura care a provocat mai târziu sângeroasele masacre și distrugătoarele jafuri și devastări. Mulți preoți și mulți învățători, au fost agenții direcți ai jafului și crimei și profitori ai acțiunilor criminale.

VII. *Colegiile și asociațiunile profesionale,* ca și marea massă — aproape unanimă — a liberilor profesioniști, au avut manifestări desgustătoare de oportunism, profitând din plin de conjuncturile creiate de regimul politic.

Indată după instaurarea dictaturii fasciste în România, aproape toate organizațiunile, publice sau particulare, cari sub orice formă reprezentau colectivizări, fie profesionale, fie științifice, culturale etc., au pornit o întrecere pentru a dovedi mai curând încadrarea în noua ordine, prin isgonirea membrilor evrei. Lista lor cuprinde quintezența intelectualității românești [1]).

[1]) A se vedea această listă la pag. 58.

Singura breaslă intelectuală care a îngăduit membrilor săi evrei să continue întrucâtva activitatea profesională, a fost cea a medicilor. Aceasta însă numai după isgonirea prin lege, a evreilor din sânul colegiului public medical şi izolarea lor într'un soi de ghetto profesional. Exerciţiul profesiunii a fost reglementat pe principii rasiale, dintre cari cele mai absurde opreau pe medicii evrei de a îngriji bolnavi creştini, iar pe cei creştini de a îngriji bolnavi evrei.

VIII. *Negustorimea,* destinată prin jocul conjuncturilor a fi marea profitoare a regimului antisemit, s'a aflat permanent în fruntea iniţiativelor şi acţiunilor prigonitoare.

Jafurile legionare din avutul comercial evreesc, au fost împărţite frăţeşte, între negustorii — instigatori din umbră — şi banditii executanţi. Cascada de măsuri economice împotriva evreilor — motivate toate de necesitatea promovării elementelor româneşti — şi-au avut obârşia în oficinile de sfat şi studiu ale negustorimii române. După fiecare măsură nouă care izgonea sau făcea imposibilă existenţa în viaţa comercială, a câte unei categorii de negustori evrei, apăreau binevoitorii cari se ofereau să ia sub scutul lor arian, întreprinderile evreilor. Marea majoritate a acestor binevoitori, îmbogăţită pe spinarea evreilor, a avut o purtare oribilă atunci când a fost vorba să restitue ceva din bunurile încredinţate.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Aşa s'a desfăşurat teroarea şi prigoana antievreească în România, izvorâtă din îndemnurile nebune semănate de duşmanii omenirii, iniţiată şi ordonată de o conducere criminală a ţării şi sprijinită şi executată de o parte a naţiunii române, nu cea mai numeroasă dar, — pentru mentalitatea şi vremurile acelea — cea mai reprezentativă.

GUVERNUL LEGIONAR
6 Septembrie 1940—21 Ianuarie 1941

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Chemarea Generalului Ion Antonescu la Preşedenţia Consiliului de Miniştrii al României în ziua de 5 Septembrie 1940, urmată a doua zi de încredinţarea conducerii Statului cu puteri dictatoriale, a fost o scoatere din anonimat.

Până a se desmetici din halucinanta surpriză, provocată de vertiginoasa desfăşurare a evenimentelor, opinia publică a ţării a stat nedumerită şi încurcată, în faţa acestui salvator necunoscut.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Foarte puţini erau acei cari îi remarcaseră prezenţa, efemeră şi fără răsunet, în câteva guverne reacţionare; mai puţini încă, cei cari îi cunoşteau activitatea pe la unele instituţiuni superioare militare. Se spunea doar că este un militar energic şi autoritar, dar nehotărît şi uşor influenţabil; se şoptea că ar fi vanitos, orgolios şi foarte sensibil la laude şi linguşiri; peste toate se ştia că e un impulsiv cu apucături violente şi un om rău. „Câinele roşu" fusese porecla ce l-a însoţit dealungul întregii cariere.

Dacă ţara întreagă, surprinsă de iureşul ameţitor al evenimentelor, zăpăcită de haosul politic şi hipnotizată de dibacea regisare a atmosferei generale, a păstrat numai o îndoială nemărturisită, îmbrăcată în indiferenţa şi scepticismul tradiţional, o parte din populaţie, a avut dela început imaginea implacabilă a pericolului. Hanibal ciocănea zgomotos şi ameninţător, la poarta corturilor lui Israel.

Deja ultimele două luni aduseseră semne prevestitoare de furtună. Pogromul dela Dorohoi, cu anexele mai mărunte din târgurile şi satele Bucovinei de Sud; asasinatele de evrei în trenuri, prin asvârliri în timpul mersului; scăpărările de ură şi incitare

la asasinat din întreaga presă [1]; rânjetul prezenței în guvern a lui Horia Sima și Radu Budișteanu și în sfârșit infamul statut juridic al evreilor, împodobit cu perfida expunere de motive a Ministrului de Justiție I. V. Gruia, urmat de imediate și samavolnice aplicări, formau vârtejul care prinsese năpăstuita populație evreească, lăsând-o numai să vadă venind norii groși și negri, ce aveau să acopere orizontul, vreme de 4 ani.

Se scurg zilele, se desfășoară evenimentele. Generalul Antonescu este șef de guvern, conducător de țară cu puteri dictatoriale, legionarii sunt din ce în ce mai mult stăpânii străzii, defilează, patrulează, cântă — mai ales cântă — cântecele lor de ură, de sânge și de moarte și totuși cerul nu se cutremură și pământul nu se despică să înghită pe toți evreii cari așteptau „implacabilul destin".

Pretutindeni, aproape liniște. Doar ici colo câte o bagatelă, un platonism sau — pe limba Generalului — „romantism și entuziasm".

Sporadice bătăi de evrei pe stradă, câteva jafuri pe la evreii înstăriți, ba chiar încercări de organizare a boicotului economic, aduc o circulară a lui Horia Sima către organizațiile legionare, în care se recunoaște după numai 5 zile de guvernare (la 11 Septembrie 1940) că „în țară s'au întâmplat incidente, fără importanță de altfel, ca urmare a schimbării de regim".

Conducerea politică evreească se sesizează dela început și prin glasul președintelui Federației Uniunilor de Comunități Evreești, se adresează direct Generalului Antonescu, chiar în prima săptămână după înscăunare. In audiența din 14 Septembrie, Dr. W. Filderman, înfățișează Generalului abuzurile și fărădelegile — fie ale borfașilor, fie ale miniștrilor — îngrămădite numai în 8 zile de guvernare. La acest prim contact între doi conducători ce aveau să se înfrunte de aci înainte într'o luptă lungă, inegală și fără cruțare, Generalul arată numai amabilitate și bunăvoință. Se miră de tot ce află, promite îndreptări, dă ordine bunăoară pentru ridicarea unor afișe cu inscripția „MAGAZIN JIDOVESC", ordonă Ministrului de Culte să înlăture decizia de desființare a

---

[1]) Pamfil Șeicaru bunăoară, spunea răspicat și fără înconjur într'un „Apel către Români" în „Curentul" din 2 Iulie 1940 :

„In lunile Iulie și August să manifestăm un maxim de disciplină na-
„țională" . . . . . Evreii însă să gândească lucid la ziua de mâine. La acel
„mâine" care se apropie cu fulgerări de furtună. Să nu fie acel mâine al
„crâncenelor răfueli, să nu fie acel mâine al scrâșnirilor de dinți, al re-
„mușcărilor văicărite . . . . . Răbdare și liniște pentru acel mâine care
„vine implacabil ca și destinul".

cultului mozaic, urlă la telefon către Ministrul de Interne: — „Petrovicesculeee! băieţii tăi s'au apucat de năzbâtii; mă fac de râs" şi în cele din urmă cere sprijinul evreilor, rugându-i ca nimeni să nu lichideze întreprinderile şi fiecare să-şi vadă de ocupaţiile sale şi lasă nădejdea că nici o schimbare esenţială şi nici un eveniment grav nu se va produce. Promisiunile sale sunt chiar cristalizate după 2 zile, printr'o adresă a Preşedinţiei Consiliului de Miniştrii, Cabinetul Conducătorului, trimisă Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, în care se spune, între altele:

„Asigur pe D-l Filderman că dacă coreligionarii D-sale „nu vor sabota pe faţă şi din culise regimul, nici pe planul „politic nici pe planul economic, populaţia evreească nu va „avea nimic de suferit. Cuvântul Generalului Antonescu este „cuvânt [1])".

Deşi „cuvântul Generalului Antonescu este cuvânt", totuşi aproape de dânsul, în Capitala ţării, abuzurile se înteţesc, bătăile în stradă se înmulţesc, evreii îşi văd percheziţionate locuinţele din care se jefuesc în special alimentele pregătite pentru iarnă, automobilele evreilor sunt luate cu forţa din garaje sau din stradă, asfel că Ministerul de Interne se vede obligat să publice comunicatul din 27 Septembrie, care nu ascunde ruşinoasa situaţie:

„Se atrage atenţiunea tuturor că actele abuzive cari s'au „comis zilele acestea, au fost puse la cale de elemente străine „de mişcarea legionară, pentru a compromite acţiunea de or- „dine şi îndreptare întreprinsă de Guvern".

Ceva mai întreprinzători decât în Capitală, au fost „băieţii" în provincie.

La Buzău de pildă, poliţia legionară arestează vreo 20 de tineri sionişti între 16—20 ani şi, după ce-i chinueşte, pentru a obţine mărturisirea că sunt comunişti, îi trimite în judecata Curţii Marţiale. Firește că au fost achitaţi, dar au trebuit să plătească scump mai târziu această glumă legionară. Au rămas „stigmatizaţi" în fişele Siguranţei Generale, ceeace a determinat mai târziu deportarea lor în Transnistria, unde aproape toţi au fost omoriţi.

La Arad, vreo 40 de evrei, aleşi printre fruntaşii obştei, sunt arestaţi fără motiv, bătuţi şi maltrataţi şi ţinuţi câteva zile la poliţie.

La Călăraşi, Urziceni, Buzău, Râmnicul Sărat, Roman etc., firmele şi vitrinele evreeşti, se împodobesc cu inscripţiile: „MAGA-

[1]) Adresa No. 44 C. C. din 16 Septembrie 1940.

ZIN JIDOVESC" şi îndemnuri de boicot. La Buzău se postează chiar patrule legionare, cari împiedică prin ameninţări şi violenţe, intrarea în magazinele evreeşti. Tot acolo s'a produs în aceste prime zile şi un atac îndreptat de o bandă de legionari împotriva unei sinagogi, unde credincioşii, găsiţi la rugăciune, s'au văzut percheziţionaţi, jefuiţi şi apoi arestaţi o noapte întreagă.

La Iaşi, leagănul huliganismului cuzist şi mai târziu al legionarismului codrenist, teroarea se desfăşoară sălbatec, din primele zile. Sute de evrei sunt azvârliţi în beciurile poliţiei sau în cuiburile legionare, unde sunt bătuţi, maltrataţi şi jefuiţi. Mai târziu s'a aflat că scopul dezlănţuirii teroarei, a fost estorcarea de bani. In adevăr, după ce s'a convenit cu conducătorii organizaţiei legionare să li se plătească o sumă de 6.000.000 lei, teroarea s'a potolit pentru o bună bucată de vreme.

Mai harnici ca borfaşii, s'au arătat în primele zile unii din „băieţii", ajunşi miniştri.

Radu Budişteanu, Ministrul Şcoalelor, care simţea cât e de şubred fotoliul său ministerial, încearcă să-şi lege numele de o ispravă răsunătoare, prin celebrele decizii din 11 Septembrie 1940, cari alungă cultul mozaic din rândul cultelor recunoscute, înlăturându-i posibilitatea de manifestare.

Acelaş ministru care, încă înainte de 6 Septembrie, s'a făcut călăul şcolilor evreeşti, prin decizia din 31 August 1940, are grijă înainte de plecare, să isgonească artiştii evrei din toate teatrele naţionale şi particulare şi să interzică achiziţionarea obiectelor de cult dela furnizori evrei. El îşi încheie cariera politică la 14 Septembrie 1940, după o discuţie lungă cu conducătorul obştiilor evreeşti Dr. W. Filderman şi Şeful Rabin Dr. Al. Şafran, când se vede nevoit a anula propriile sale dispoziţii, suspendând măsurile ce le luase împotriva cultului mozaic. A doua zi nu mai era ministru.

Succesorul său la Ministerul Şcoalelor, profesorul Traian Brăileanu, îşi supralicitează înaintaşul. Reglementează un soi de ghetto artistic evreesc, cu compunere şi titulatură obligatorie de „Teatru Evreesc" [1]) şi organizează boicotul librăriilor evreeşti, interzicând funcţionarilor, corpului didactic şi chiar elevilor, de a se mai aproviziona din aceste magazine. Se vede însă şi el obligat, să pronunţe anularea măsurilor ce se luaseră pentru distrugerea cultului mozaic.

---

[1]) Decizia No. 44400/940.

Ministrul Justiției, profesorul I. V. Gruia, cu cămașa mai puțin verde decât a colegilor săi, culege încă lauri pentru faimosul său „statut juridic al evreilor". Roadele le va culege ceva mai târziu, ca avocat plătit scump de evrei, în nenumărate procese sprijinite pe legea făurită de dânsul. Deocamdată se grăbește să isgonească din funcții pe toți magistrații și avocații publici evrei și să interzică — prin lege specială — avocaților evrei, să ocupe posturi în forurile conducătoare ale barourilor și să exercite profesiunea înaintea instanțelor militare.

Pigmeii își fac și ei datoria cu prisosință. Prin toate ministerele, secretărașii generali — numiți chiar înainte de constituirea definitivă a Guvernului — isgonesc ultimele resturi de evrei și pregătesc în culise și în cartoane, loviturile cele mari. Astfel, la Departamentul Agriculturii și Domeniilor, unde ministru este Inginerul Nicolae Mareș, care mai târziu avea să se scuture de legionarism ca de satană, dar unde subsecretarii și secretarii generali sunt legionari, get-beget se prepară cu sârguință prima lege scelerată, aceea a exproprierii bunurilor rurale evreești. De teamă ca nu cumva — aflându-se secretul — să scape vreo bucată de pământ prin vânzare, Ministerul Agriculturii anunță încă dela 27 Septembrie, că vânzările de terenuri rurale evreești trebuesc supuse în prealabil acestui departament pentru exercitarea eventualului drept de preemțiune, ceea ce făcea imposibilă orice încercare de înstrăinare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Harnice cu adevărat, s'au dovedit, în această primă lună din viața Statului Național-Legionar, organizațiile profesionale, mai cu seamă cele intelectuale. Pomelnicul e lung, rușinos de lung, dar se cuvine a fi înregistrat.

Inceputul îl face „primul Barou al Țării". Odată cu înscăunarea noului regim la 6 Septembrie 1940, Baroul Capitalei își fabrică și el ziua sa istorică, printr'o primă decizie de radiere a primului lot de avocați evrei cari înaintaseră actele potrivit statutului juridic. Dacă în această zi nu au fost isgoniți decât 55 avocați, vina e numai a consilierilor, cari au obosit.

Oboseala primei zile a fost însă compensată prin muncă sporită, dat tot atât de pripită, superficială și abuzivă, care a făcut ca în șase ședințe (la 6, 7, 10, 11, 12 și 13 Septembrie), să se lichideze totalitatea avocaților evrei: din 1479, au păstrat exercițiul profesiunii numai 177.

Baroului i-a urmat, la distanță de numai o săptămână, AGIR-ul (Asociația Generală a Inginerilor Români), care la 13 Septembrie a radiat un prim lot de ingineri evrei, având grije să sublinieze că nu a ținut seamă de nici un fel de dispoziție care ar fi permis unora să-și păstreze drepturile și să anunțe că lotul al doilea și ultimul va urma în curând, pentruca Asociația să fie „curățată" complect de evrei (ceeace de altfel s'a și produs în ședința următoare dela 10 Octombrie).

După aceea s'a pornit totul în torent nestăvilit. La 20 Septembrie, *Federația Sporturilor* anulează permisele ziariștilor evrei; la 21 Septembrie. *Casa Asigurărilor Sociale* înlătură furnizorii evrei și în aceiași zi *Opera Română* elimină întregul personal evreesc. La 25 Septembrie *Sindicatul Ziariștilor* exclude membrii săi evrei, la 27 *Uniunea Ziariștilor Profesioniști* elimină pe evreii săi și la 29 *Consiliul Uniunei Sfaturilor Negustorești* „omogenizează conducerea cu elemente românești".

Intârziații rușinați[1]) se grăbesc și ei, în cursul lunei Octombrie și la începutul lunei Noembrie. La 4 Octombrie, *Societatea Scriitorilor Români,* la 6, *Sindicatul Ziariștilor din Bucovina,* la 7 *Asociația Electricienilor autorizați,* la 10, *Adunarea Generală a Medicilor Stomatologi* și tot atunci *Asociația Antreprenorilor de Lucrări Publice,* iar a doua zi *Societatea Arhitecților* (cu prilejul solemn al serbării jubileului de 50 de ani), apoi *Sindicatul Artelor Frumoase* (12 Octombrie), *Societatea Română de Oto-Rino-Laringologie* (12 Octombrie), *Asociația Generală a Chimiștilor* (17 Octombrie), *Asociația de Turism „România Pitorească"* (26 Octombrie), *Sfatul Negustoresc din Câmpina* și *Societatea de endocrinologie* (30 Octombrie), *Breasla măcelarilor din abatorul Capitalei* (30 Octombrie), *Asociația Publiciștilor Români* (5 Noembrie), *Directoratul de box, lupte etc.* (8 Noembrie) și în sfârșit — last but not least — la 10 Noembrie *Adunarea Generală a Asociației Generale a Docenților Universitari* și *Asociația surdo-muților,* elimină colegii sau membrii evrei.

Luna Septembrie s'a încheiat cu un răsunător interview, acordat de Generalul Antonescu unui trimis al ziarului italian „Stampa", pe care ziarele din București îl reproduc la 30 Septembrie, cu comentarii ample, cu elogii la adresa „conducătorului", cu insulte și revărsări de ură la adresa evreilor.

Pentru întâia oară generalul atacă public și în plin problema

[1]) In adunarea generală a Colegiului Medicilor s'a reproșat această rușinoasă întârziere.

evreească şi zvârle primele sale ameninţări: Substituiri, înlăturări, exproprieri, expulzări e tot ce aduce Conducătorul Ţării în primele sale declaraţii referitoare la o populaţiune de 400.000 de suflete, care de sute de ani îşi are rădăcinile în această ţară, la a cărei propăşire a contribuit într'o măsură uriaşe ce nu suferă comparaţie cu contribuţiile tuturor celorlalte populaţiuni minoritare.

Textual, generalul a spus:

„In România, evreii ocupă toate posturile economice, „posedă capitaluri şi au avut monopolul creditului. Cum gu- „vernele române nu s'au îngrijit să organizeze creditul şi piaţa „economică, adevăraţii români au sfârşit prin a fi înlocuiţi „de către străini. Dar noi avem în România întreprinderi „conduse de români, întreprinderi cari pot mărturisi calitatea „rasei noastre.

„Eu voi rezolva problema evreească în cursul reorgani- „zării Statului, substituind încetul cu încetul pe evrei cu Ro- „mâni şi în primul rând cu legionari, cari între timp se vor „pregăti. Bunurile evreilor vor fi în mare parte expropriate, „în schimbul unor indemnizaţii. Evreii cari au venit în ţară „după 1913, cu alte cuvinte după a doua parte a războiului „balcanic, vor fi înlăturaţi de îndată ce aceasta va fi cu pu- „tinţă, chiar dacă au devenit cetăţeni români, în vreme ce „ceilalţi, o repet vor fi substituiţi încetul cu încetul. Evreii „vor putea trăi, dar nu vor putea fi beneficiarii resurselor „şi bogăţiilor acestei ţări. In România trebue să trăiască şi „să fie puşi în valoare mai întâi Românii; ceilalţi, dacă rămân „locuri libere, vin după ei".

* * *

Dacă prima lună a stăpânirii legionare, a fost o epocă de încercări şi tatonări dezordonate, cea de a doua a fost destinată pregătirii temeinice şi organizării tuturor domeniilor, în vederea ţelurilor ceva mai depărtate, urmărite de Mişcarea Legionară şi Reichul German.

A fost epoca infiltrărilor legionare în cele mai adânci cute ale organismului de stat şi în toate ramurile activităţii economice; a fost epoca invaziei elementelor dubioase şi nepregătite, în calitate de comisari de românizare, în toate marile întreprinderi comerciale şi industriale; a fost epoca în care Ministrul de Interne şi Directorul General al Siguranţei Statului, organele supreme de pază a ordinei şi liniştei publice, înlocuiau la Chesturile şi Şe-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

fiile de Poliție din toată țara, pe polițiștii de carieră, prin elemente fără nici o pregătire (licențiați în litere, absolvenți de școală comercială etc.), dar cari prezentau garanția că vor executa fără scrupule și cu toată sălbătecia necesară, teroarea ce se punea la cale și rebeliunea ce se întrezărea; a fost mai ales epoca elaborării și sancționării legilor scelerate ce au format mai târziu — chiar după distrugerea legionarismului — piatra de temelie pe care s'a sprijinit opera de jaf și impilare împotriva populației evreești.

După un plan dinainte întocmit, cu un dozaj calculat pentru a întreține în permanență încordarea și panica victimelor, s'a succedat ciclul de legi rasiale ale regimului legionar, ca o avalanșă neîntreruptă de suferințe. Lipsite de orice principiu de drept sau dreptate, lipsite de etică și logică juridică, lipsite chiar și de o ideologie conducătoare — fie ea națională sau supernațională — legislația rasială legionară rămâne numai ca un rușinos instrument de jaf de care Statul și conducerea sa s'au servit, tot așa cum borfașii de rând se servesc de bâtă și pistol, împotriva victimelor lipsite de apărare.

Expunerile de motive ale acestor legi, cari au servit de model, vreme de patru ani, tuturor scribilor făuritori de legi, vor rămâne monumente de prostie juridică, de falsificare a adevărului și de cinică batjocorire a moralei și a bunului simț.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ritmul de avalanșe cu care a pornit legislația rasială legionară, nu s'a menținut vreme îndelungată și nici nu a cuprins toate sectoarele ce erau dela început amenințate. Cauza nu trebue căutată nici într'o binevoitoare întârziere a conducerii legionare, nici în vreo rezistență specială conducerii Statului. Rapacitatea legionară și pofta de acaparare, nu au fost suspendate nici o clipă în răstimpul dintre 6 Septembrie 1940 și 24 Ianuarie 1941. Dar, pe de o parte experiența legislativă a dat rezultate prea slabe, căci prada a trebuit să fie împărțită cu însuși patrimoniul Statului, căruia i-a revenit partea leului, iar pe de altă parte, teroarea deslănțuită paralel cu legislația, s'a dovedit mult mai eficace, întrucât înlătura concurența Statului, și procura indivizilor, lesne și imediat, orice ar fi poftit sau ochit. Astfel se explică voita suspendare a activității legislative rasiale legionare pe la mijlocul lunii Noembrie, când teroarea începuse a da roade și mai ales se lămuresc motivele pentru cari legionarii nu au procedat la expropierea imobilelor urbane evreești și nici a întreprinderilor comerciale și industriale.

Legislația scelerată legionară, începe la 3 Octombrie 1940 cu un decret-lege care — privit în ansamblul legilor ce au urmat —

e cu totul lipsit de importanţă. Deşi aducea ruină şi jale în mijlocul unei categorii întregi de profesionişti, legea de isgonire a arendaşilor evrei de droguerii şi farmacii din întreprinderile lor, atingea un număr atât de restrâns de indivizi, încât apare justă presupunerea că a fost dictată de unele meschine interese individuale imediate.

Legile serioase, temeinice, de prădăciune organizată şi dirijată, încep să vină abia peste două zile. Cu prilejul sărbătoarei pregătită de legionari, pentru ziua de 6 Octombrie, întru prăznuirea împlinirii unei luni dela îngenuncherea ţării, Generalul Antonescu a oferit „băieţilor" mai multe daruri.

A schimbat pe prefectul Poliţiei Capitalei, înlocuind pe Generalul Dona, membru în Senatul Legionar, prin Colonelul Ştefan Zăvoianu, ale cărui aptitudini criminale puteau fi folosite în deslănţuirea teroarei ; a apărut la serbarea legionară în cămaşe verde ; a promulgat legea expropierii bunurilor rurale evreeşti şi cea de instituire a comisarilor de românizare.

Este caracteristică şi semnificativă apariţia simultană a acestor două legi, cari dau semnalul legal al începutului acţiunii de jaf şi prădăciune.

După aceste legi capitale, urmează la scurtă distanţă legea din 14 Octombrie care organizează ghetto-ul şcolăresc, apoi câteva legi mărunte, prin care se răpesc evreilor tot felul de drepturi (de pildă slujbele de contencios ale puţinilor avocaţi evrei rămaşi în barouri; autorizările de desfacere a produselor monopolizate acordate invalizilor, văduvelor şi orfanilor de război evrei etc).

Două legi de mare importanţă apar consecutiv la 15 şi 16 Noembrie : Legea medicilor şi cea a românizării personalului din întreprinderi.

Toate statisticile şi unanimitatea studiilor de specialitate erau de acord pentru a stabili ceeace constitue o problemă de bază a societăţii româneşti : lipsa de medici, cu consecinţele dezastruoase pentru poporul românesc, ce decurg din aceasta. Răspândirea îngrijorătoare a aşa ziselor boli sociale, mortalitatea infantilă depăşind cu mult media din alte ţări, fuseseră denunţate cu elocinţă şi belşug de documente de toţi cei pe cari îi preocupa problema aceasta capitală a sănătăţii poporului român ; şi leacul, oricât de variate ar fi fost concepţiile politice sau sociale ale cercetătorilor, recomandat în primul rând, era înmulţirea numărului medicilor la sate şi la oraşe şi o mai mare atenţie de dat preocupărilor de ordin sanitar.

In situaţia aceasta, s'a găsit totuşi un guvern românesc, cel legionar, care nu numai că nu făcea nimic pentru a remedia răul endemic atât de des semnalat, dar care, pentru a da satisfacţie unor porniri bestiale ale unora dintre membrii săi, excludea dintr'odată, prin efectul unui simplu decret-lege, din Corpul medicilor, o bună parte dintre cei cari îl formau, micşorând astfel într'o proporţie dezastruoasă numărul şi aşa destul de redus al acelora cărora le era încredinţată îngrijirea sănătăţii naţiunii.

In adevăr, prin legea din 15 Noembrie 1940, se interzicea, sub sancţiuni severe, medicilor evrei să îngrijească bolnavi neevrei; şi, pentru ca nici o confuzie să nu fie posibilă, se impunea medicilor evrei, oricare ar fi fost calificarea lor profesională — foşti conferenţiari, docenţi sau asistenţi universitari — să specifice în toate reţetele sau reclamele lor, spre ştiinţa obştească, această situaţie specială a lor de „medic evreu".

Mai mult: Se interzicea tuturor acestora libertatea de a colabora sau edita publicaţii ştiinţifice, ştiinţa medicală românească renunţând superb la orice ar fi putut fi aportul evreesc — oricare ar fi fost valoarea acestuia — într'un domeniu care — cel puţin până atunci — nu cunoscuse discriminări rasiale.

Mai crudă încă, fiindcă cei loviţi erau de data aceasta mult mai numeroşi, — întreaga categorie a funcţionarilor particulari evrei — avea să se dovedească legea care a căpătat numele autorului ei, parcă pentru a desolidariza pe toţi ceilalţi de vreo răspundere în alcătuirea ei, legea Iascinski din 16 Noembrie 1940, aşa zisa lege a românizării.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prin această lege, toate întreprinderile civile sau comerciale, de orice natură, erau obligate să concedieze, într'un anumit termen, care nu putea depăşi pe acela de 31 Decembrie 1941, pe toţi salariaţii evrei, „oricare ar fi modul de salarizare şi durata sau condiţiunile de prestare a serviciului, inclusiv ucenicii, practicanţii şi cei care lucrează pentru patron fără a primi vreun salariu".

Nu interesa, firește, pe făuritorul legii nici o preocupare de ordin umanitar, cum de altfel era natural, la cineva care se reclama dela doctrinele şi practicele legionarismului: nu se acordă în majoritatea cazurilor, nici o despăgubire salariatului lăsat la discreţia patronului. Dar nu era vizibilă nici cea mai depărtată grijă pentru însăşi soarta întregii economii naţionale, sdruncinată adânc prin ceeace constituia o turburare structurală a tuturor rosturilor ei; aplicarea legii însemna înlocuirea rapidă a unei cate-

gorii sociale închegate prin ani de experienţă, cu elemente lipsite în marea majoritate a cazurilor, de orice pregătire dacă nu şi de bună voinţă.

In fapt, aplicarea legii avea să însemne cu timpul, o împovărare pentru întreprinderile nevoite să plătească salarii aşa zişilor dublanţi, de cele mai multe ori simpli sinecurişti şi un pretext de îmbogăţire pentru cei numiţi să supravegheze aplicarea dispoziţiunilor poliţiste ale legii ; dar, în orice caz, ea avea să aducă pentru mulţimea funcţionarilor evrei opresiunea morală a unei primejdii permanente de concediere — cu toate consecinţele distrugătoare inerente — şi obligaţia, nu mai puţin permanentă, de a satisface pretenţiile diverşilor inspectori aşa zişi de românizare, de bunăvoinţa sau supărarea cărora depindea menţinerea sau concedierea.

La toate acestea avea să se adauge curând, problema scutirilor de muncă, a unei munci care avea să reprezinte în anii aceştia, forma modernă a unei robii de mult ieşite din deprinderile lumii civilizate.

Ultima lege scelerată legionară, apărută chiar în ziua deslănţuirii rebeliunii, transformă obligaţiunile militare ale evreilor în obligaţiuni fiscale şi obligaţiuni de muncă de folos obştesc.

Ceeace până atunci constituise o obligaţie cetăţenească, devenea acum o sarcină fiscală ; legiuitorul impunea la taxe progresive pe toţi evreii între 18 şi 50 de ani, după o scară care făcea ca tinerii până la 24 de ani să plătească taxe nu numai în raport cu veniturile lor — dacă acestea existau — ci şi cu acelea ale părinţilor şi eventual soţiei lor, menţionând această impunere asupra veniturilor soţiei la toate categoriile de impozabili. In felul acesta un comerciant care ar fi avut nefericita inspiraţie să mărturisească un venit anual de 1.000.000.— lei urma să plătească, la acest capitol al taxelor militare, lei 249.235 lei, în afara celor 415.392 lei impozite şi supracotă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

Firese că activitatea legislativă legionară nu a împiedicat desfăşurarea acţiunei borfaşilor, tâlharilor şi bestiilor, pentru pregătirea climatului necesar ceva mai târziu, în momentul declanşării teroarei propriu zise. Atât în Capitală cât şi în cele mai depărtate colţuri ale ţării, se succed, neîntrerupte şi nestăvilite, acte de violenţă şi de hoţie menite să slăbească puterea de rezistenţă individuală şi colectivă a populaţiei evreeşti.

La 31 Octombrie — după o consfătuire cu preşedinţii obştiilor din ţară — conducătorul populaţiei evreeşti, doctorul W. Filderman are o nouă audienţă la generalul Antonescu. Cu aceeaş amabilitate ipocrită ca şi în trecut, generalul are grijă să remarce că este desigur singurul dintre conducătorii statelor din Axă care păstrează raporturi de asemenea natură cu conducătorul populaţiei evreeşti. După aceia, convorbirea s'a desfăşurat cam în felul următor :

— Ştiu dece ai venit. Am auzit că s'au întâmplat unele abuzuri, dar am luat măsuri şi nu se vor mai repeta. Văd că ai adus iarăşi o întreagă bibliotecă ; nu era nevoie însă de atâtea dosare şi atâtea plângeri, pentru că nimic nu se va mai întâmpla.

— Domnule General, mi-aţi cerut ca populaţia evreească să continue activitatea şi nimeni să nu lichideze. V'am ascultat cu toţii, dar iată că vin legionarii cari lichidează prin teroare, cu revolverul. La Cerna-Vodă de pildă, chiar autorităţile au obligat pe cei câţiva evrei de acolo să predea întreprinderi în valoare de milioane, pentru câteva zeci de mii de lei. Cei ce au rezistat au fost bătuţi, chinuiţi, femeile au fost tunse şi apoi toţi isgoniţi din oraş.

— Domnule Filderman, nu se va mai repeta.

— Aţi dat ordin să înceteze placardarea afişelor „MAGAZIN JIDOVESC". Ordinele n'au fost respectate; dimpotrivă, boicotul se întinde din ce în ce mai mult, lovind nu numai în evrei, ci în însăşi economia naţională. S'au placardat asemenea afişe la Călăraşi, Buzău, Turnu Măgurele, Urziceni, Orăştie şi alte oraşe. La Râmnicul Vâlcea stau în permanenţă echipe de legionari înaintea magazinelor evreeşti şi nimeni nu are voe să intre. S'a reclamat prefectului care a răspuns : „N'aveţi decât să lichidaţi".

— N'avea grijă, Domnule Filderman. Nu se va mai întâmpla.

— In trenuri, evreii nu mai pot călători. Deplasarea dintr'un oraş în altul a devenit un calvar. De pretutindeni primesc scrisori şi telegrame în cari se arată jafurile şi chinurile la cari sunt supuşi evreii, sub ochii organelor de control sau de pază.

— Ştiu. Mi s'a raportat, dar nu se va mai repeta.

— Alaltăieri legionarii au năvălit cu revolverele întinse în imobilul din Bucureşti în care este instalată Comunitatea Evreilor de rit Spaniol. Au isgonit din locuinţa sa pe Şeful Rabin, au evacuat birourile Comunităţii, Conservatorul de Muzică şi pe toţi locatarii apartamentelor şi s'au instalat, fără nici un titlu şi fără nici o formă.

— Domnule Filderman, nu se va mai întâmpla.

— La țară, nu numai că se procedează cu severitate excesivă — ba chiar cu brutalitate — la luarea în primire a pământurilor expropiate, dar se comit abuzuri cari merg până la jafuri nerușinate. La Săveni, s'au luat negustorilor de animale vii, cari nu au și nu au avut niciodată pământuri agricole, cirezi întregi de vite cari erau destinate consumului imediat. La Brăila, s'a format o comisiune sub conducerea subprefectului, care a blocat în port sute de vagoane de cereale, proprietate a exportatorilor evrei, cari deasemenea nu au și nu au avut vreun teren agricol sau rural. Legiunile de Jandarmi lucrează acum la inventarierea bunurilor mobile ale evreilor din sate și târguri. In unele locuri — la Ceica în Bihor și la Bălăceanca în Suceava — au sechestrat și au și ridicat aceste bunuri. La Câmpulung-Bucovina, Primăria a mutat raza orașului la numai 300 de metri distanță de centru, pentru ca tot restul orașului să fie considerat rural și în consecință proprietățile evreilor să fie expropriate.

— Sigur că e un abuz. Legea exproprierii o vom aplica treptat și cu încetul. Să știi însă că toate abuzurile o să înceteze.

— Tot în legătură cu legea exproprierii, autoritățile comit și altfel de abuzuri. Au procedat bunăoară la exproprierea cimitirelor cari — din motive lesne de înțeles — sunt așezate la marginea orașelor, astfel că le-au considerat terenuri rurale. Așa s'a procedat la Ploești, Buzău, Vaslui, ba chiar și la București. La Bacău, agronomul Primăriei, fără să facă vreo formă de expropriere, a pus de s'a arat întregul cimitir ca să crească pâine din osemintele evreilor.

— Nu trebuia să facă asta. Iată, dau ordin să se restitue cimitirul din București, dar nu se va mai întâmpla.

— Domnule General, știți că copiii noștri au fost isgoniți prin decizii și legi, din școlile Statului. Domnul Ministru Brăileanu ne-a spus cu dispreț că nu-l interesează problema învățământului nostru; să ni-l organizăm cum putem. Iată însă că școlile noastre sunt rechiziționate, prin călcarea legii, sau preluate prin violență. S'a luat școala din Bucecea, cea din Hârlău, din Vaslui și câteva din Bucureşti.

— Nu se va mai repeta.

— Domnule General, la Orăștie...

— Nu se va mai întâmpla. Nu se va mai repeta. Nu, nu, nu!... Am dat ordine...

. . . . . .

A doua zi a început teroarea.

* * *

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ultimele trei luni de guvernare legionară, au fost o vreme de neîncetată groază pentru întreaga populaţie evreească a ţării. Se aflau în timpul acela în cuprinsul României, aproape 400.000 de oameni scoşi de sub scutul autorităţii statului. Nu numai că pierduseră siguranţa vieţii şi a avutului, dar, mai mult, simţeau permanent şi pretutindeni ameninţarea. Cel ce era lovit sau chinuit nu avea cum să se apere, cel ce era prădat şi jefuit nu avea cui să se plângă. In orice colţ al ţării, evreul plecat dimineaţa la treburi, nu ştia dacă seara se va întoarce sub acoperişul său. Cei ce rămâneau acasă, tresăreau la fiece sgomot, se îngrozeau la orice bătaie în uşă. La sate ca şi la oraşe, în blocurile din centru, ca şi în bordeiele sărace, în biroul bancherului sau industriaşului ca şi în magherniţa covrigarului sau lângă taraba ambulantului, evreul oricât de puternic, fie prin averea sa, prin numele sau legăturile sale, fie prin prestigiul culturii sau chiar prin tăria muşchilor, trăia în zbucium neîntrerupt, cu grije permanentă, de zi şi noapte, pentru avutul şi viaţa sa sau a celor din jurul său.

Sute şi mii de evrei au suportat în vremea aceia chinuri dintre cele mai oribile în beciurile prefecturilor Poliţiilor sau Primăriilor, la sediile sau cuiburile legionare, în propriile lor locuinţe, pe străzi, pe drumul mare, pe întinsul câmpiilor sau în desişul pădurilor. Sub oblăduirea sau din iniţiativa şi sub supravegherea şi conducerea directă a tuturor organelor cari într'un stat civilizat au sarcina pazei avutului şi vieţii locuitorilor, s'au comis toate asasinatele şi jafurile.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Incepând cu ministrul de interne, Generalul Constantin Petrovicescu, ajutat de şeful său de cabinet, maiorul Stelian Marinescu, cărora însă nu li s'a alăturat subsecretarul de Stat lt. col. Alexandru Rioşianu, continuând cu directorul general al Siguranţei Statului Alexandru Ghica, ajutat şi el de directorul Maimuca şi de inspectorul de poliţie Baciu; urmând apoi cu cei trei prefecţi cari s'au succedat la conducerea Poliţiei Capitalei, General Dona, Colonel Ştefan Zăvoianu şi Radu Mironovici, precum şi cu toţi prefecţii României numiţi prin decretul din 17 Septembrie 1940, a căror listă s'a modificat numai din pricina unei sinucideri şi a unor destituiri pentru incorectitudine şi sfârşind cu aproape toţi chestorii poliţiilor din ţară în fruntea cărora au strălucit: Ilie Stângă (Bucureşti), Paul Cojocaru (Ploeşti), Mazilu (Brăila), Hanu (Alba-Iulia), Ion Crişovan şi Dr. Preda (Arad), Jura (Lugoj), Vespasian Lene (Sighişoara), Bucur Stăvrescu (T. Măgurele), Vătăşescu (Târgovişte), Petre Zegheanu (Caracal), V. Ştefănescu (Braşov), Radu Popian (Râmnic Vâlcea), etc., toţi fără nici o excepţie

s'au întrecut unul pe celălalt, pentru a lovi fără de milă sau a prăda fără vreun scrupul.

Firește că uriașa activitate de terorizare, nu a putut fi împlinită fără ajutorul unei armate întregi de mercenari, profesioniști sau nu ai bâtei, pistolului și a tuturor celorlalte unelte sau mijloace de tortură. Au fost recrutați din toate păturile și straturile populației, funcționari din toate autoritățile publice (în special ministere și primării), funcționari particulari, negustori, muncitori din fabrici, avocați, apași, ingineri, tâlhari, medici, haimanale. Toți aceștia, fie că lucrau sau nu sub cămașa verde, se intitulau emfatic legionari și săvârșeau isprăvile lor sălbatice în numele „Mișcării Legionare" unica reprezentanță politică a țării, consacrată ca atare prin decretul regal Nr. 3151 din 14 Septembrie 1940.

In massa mare a inconștienților, să nu fie uitate niciodată bestiile: Mircea Petrovicescu, starostele Centrului de tortură din pivnițele Primăriei București Sect. III Albastru, Stoia, comandant legionar (Constanța), Ilie Colhon (Alba Iulia), Grigoraș Constantin, primar la Tg. Neamț, Dr. Silviu Crăciunaș (P. Neamț), Ing. Ștefan Georgescu-Gorjan (Petroșani), Olteanu, ajutor de primar (Aiud), Dr. Ștefan Milcoveanu, Dr. Popovici Lupa, Dr. Ruptureanu (București), Avocat Zozo Grigorescu (Ploești), Mitică și Ion Dăncilă (Turda), Willy Janischewsky (Vice-Președintele Camerei de Comerț Craiova), C. Pivniceru (Vaslui), Ion Bolfan (Primar al comunei Hârlău), Nicodem Borca (Ajutor Primar Deva), N. Craioveanu (primar la Lupeni), D. Ifrim, (Vice-Președintele Camerei de Comerț București), profesorul Wertz (Arad), etc.

In mijlocul acestei pustiiri de ură și sălbătecie, nu s'a auzit de nicăiri niciun glas de revoltă, nici o șoaptă de nădejde. Firește că nu putea fi vorba de manifestări prin presă sau în întruniri publice. Dar nici măcar în liniștea întâlnirilor dintre oameni cari înainte fuseseră colegi sau prieteni, nu se auzea vreun murmur de mângâiere.

Pe masa Generalului s'au adunat unele proteste. Au fost numai ale acelora cari, deși români, au avut personal de suferit și cari — chiar în durerea lor — nu uită să reverse venin peste durerea evreească. Fostul ministru din vremea pseudo-democrației Voicu Nițescu, povestind durerea de a-și fi aflat copilașul de șase ani sub teroarea revolverelor legionare, are grijă să înceapă protestul prin a aduce Generalului felicitări de ziua sa și nu uită să arate că la Ministerul Muncii a activat pentru naționalizarea muncii și „îndepărtarea din câmpul ei a elementelor ce împiedecau afirmarea muncii naționale". Mai departe se scutură de legă-

turi evreeşti, precizând că „nici din întreprinderile economice conduse de semiţi sau cu capital semit n'am făcut şi nu fac parte".

Zvonul public a mai înregistrat pe vremea aceea un protest, care se referea însă tot la suferinţe personale. Un fost preşedinte de consiliu şi consilier regal, şi-a văzut dulapurile din cămară golite de o bandă de legionari, cari crezuseră şoaptele despre originea etnică evreească a acestuia. Se spune că i-ar fi scris generalului: „Mi-ai fost subaltern şi am ştiut că vei ajunge un conducător. N'am crezut însă vreodată că vei ajunge conducătorul unei bande de tâlhari".

Nu se poate trece însă cu vederea un protest pe care fostul preşedinte al Consiliului de Miniştri d. Iuliu Maniu l-a înaintat Generalului Antonescu la 3 Decembrie 1940, cinci zile după asasinarea oamenilor politici, printre care se găsea şi intimul său colaborator Virgil Madgearu. Fireşte că durerea şi indignarea se referă la aceste asasinate. Dar memoriul conţine şi următorul pasagiu:

> „Din parte-mi, Domnule General, vă adresez rugămin-
> „tea — şi acesta este scopul principal al rândurilor de faţă —
> „să nu întârziaţi nici o clipă în a restabili autoritatea pute-
> „rilor constituite în stat, să daţi serviciile de menţinerea or-
> „dinei în mâini competente şi să faceţi prin toate mijloacele
> „ca cetăţenii de orice categorie să redobândească siguranţa
> „averii şi a vieţii lor, pentru ca astfel să poată continua munca
> „productivă atât de necesară organismului social şi economic [1]).

Teroarea legionară a îmbrăcat formele cele mai sălbatice pe cari le-a înfăţişat vreodată istoria tuturor neamurilor şi a tuturor vremurilor. Începând cu percheziţii şi arestări samavolnice, isgoniri, bătăi, violuri, chinuri, ţintuiri la stâlpul infamiei, jafuri individuale şi colective, a culminat în timpul rebeliunii cu formele înspăimântătoare ale devastărilor generale, ale incendierilor de lăcaşuri sfinte, întreprinderi şi gospodării şi ale măcelului în massă.

Teroarea a fost organizată de „Mişcarea Legionară" şi de unii miniştri în frunte cu Vicepreşedintele Consiliului, Horia Sima, încurajată de restul guvernului prin toleranţă şi impunitate şi înlesnită de însuşi Conducătorul Statului, printr'o inconştientă operă legislativă şi administrativă.

---

[1]) Înregistrându-se această manifestare a preşedintelui Partidului Naţional-Ţărănist, nu se poate trece cu vederea caracterul ei echivoc şi confuz care duce fatal la întrebarea dacă, în gândul şi conştiinţa d-sale, d-l Iuliu Maniu a cuprins şi pe evrei printre „cetăţenii de orice categorie".

Obiectivele principale ale teroarei legionare, difereau după elementele asupra cărora era exercitată. Populația creștină a țării trebuia ținută într'o stare de timorare care să paralizeze orice inițiativă de trezire a puținelor conștiințe ce ar fi putut alcătui un soi de opinie publică. Populația evreească trebuia înlăturată din orice poziție economică și jefuită de toate bunurile cari, trecând fie în patrimoniul „Mișcării Legionare", fie în cel al membrilor săi, aducea o armă nouă, foarte puternică, ce înlesnea atingerea obiectivului final: Preluarea puterii și a conducerii Statului, exclusiv de către legionari.

Era firesc ca toată greutatea puterii acaparate de legionari să cadă asupra populației evreești. Lupta era foarte ușoară și rezultatele atât pentru indivizi cât și pentru Legiune, meritau osteneala.

Semnalul deslănțuirii teroarei se pare că s'a dat la 1 Noembrie. La început haidamacii au fost lăsați să lucreze după bunul lor plac sau, cel mult, potrivit inițiativelor și directivelor locale. Conducerea legionară tatona în felul acesta atât rezistența evreilor cât și reacțiunea eventuală a Conducătorului Statului. Acțiunile din primele 8 zile, deși prezintă aspecte din cele mai violente, ajungând până la asasinat, sunt totuși izolate. La Turda sunt chinuiți câțiva evrei, pentru a se prelua o distilerie de mult jinduită, la Caracal și Corabia se jefuesc câteva prăvălii și victimele sunt isgonite din oraș, la Găești se încearcă prin maltratări a se prelua câteva întreprinderi, la București încep arestări din ce în ce mai masive și maltratări din ce în ce mai sălbatice ș. a. m. d. In aceste zile cade prima victimă evreească, un copil din București, ucis în chinuri la Prefectura Poliției.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Curând însă conducerea legionară a constatat că victimele nu opun rezistență, iar Conducătorul Statului se mărginește la dojană părintească, în Consiliul de Miniștri și atunci a hotărît deslănțuirea teroarei organizate. S'a ales pentru aceasta o zi istorică, ce intrase de mult în tradiția poliției românești. Aniversarea revoluției ruse a fost totdeauna un prilej de prigoană împotriva evreilor. In preajma zilei de 8 Noembrie au pornit echipe de polițiști și legionari cari au ridicat la întâmplare orice evreu întâlnit. La București, convoaie de sute de oameni au fost conduse la aresturile poliției sau la cuiburile legionare. Centrele de tortură cele mai înspăimântătoare au fost în vremea aceia la Prefectura Poliției Capitalei și la cuiburile legionare din str. Traian Nr. 1, str. Cercului și str. Roma. Fără motiv, fără pretext, evreii arestați erau

bătuți, chinuiți, schingiuiți și jefuiți, apoi eliberați pentru ca alții să le ia locul.

Cutremurul catastrofal care a sdruncinat în noaptea următoare pământul țării, departe de a fi socotit ca un semn ceresc de către cei ce împodobeau sălbătecia lor cu misticism și dumnezeire, este dimpotrivă ales ca un nou prilej de prigoană și teroare. La Panciu, în regiunea epicentrală a cutremurului, evreii au fost isgoniți din ruinele locuințelor lor și timp de 4 ani nimeni nu a mai putut să se reîntoarcă.

La București, medicii evrei veniți să-și ofere serviciile pentru îngrijirea răniților, au fost bătuți și chinuiți de către colegii lor creștini.

La Ploești, prefectul a adunat cu arcanul pe toți evreii valizi, dela salahor până la intelectual, pentru a-i supune la munci grele de dărămare și cărat moloz. Cu mână evreească, a dărămat aproape toate casele de rugăciune și instituțiunile de cultură evreești. Pentru ca spaima să paralizeze orice încercare de rezistență sau opunere a victimelor, acelaș prefect tolerează ca șeful poliției legionare să aresteze, în timpul slujbei la sinagogă, un grup de 60 de evrei, cari sunt chinuiți sălbatic vreme de 2 săptămâni. Dintre aceștia s'au ales jertfele evreești, în noaptea răzbunării legionare. In timp ce în închisoarea dela Jilava erau măcelăriți înalții demnitari ai țării, cari ridicaseră glasul sau brațul, împotriva nebunici legionare, la Ploești 11 evrei luați la nimereală, dar având în frunte pe rabinul comunității, au fost împușcați și aruncați în șanțurile șoselelor din jurul orașului. Ura legionară a amestecat în noaptea ceia durerea evreească cu durerea țării. Pe dușumelele legiunii de jandarmi Prahova și-a dat sufletul — între rabinul Friedman și covrigarul Șmil Șmilovici — Nicolae Iorga, apostol al culturii românești și — intermitent — al intoleranței antisemite.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Paralel cu acțiunea de înspăimântare a populației evreești prin amenințări, bătaie, schingiuire și asasinate, s'a organizat și acțiunea de jaf în massă. După cele gâteva găinării făptuite la începutul lunii Noembrie pomenite mai sus, urmate de altele similare la Aiud, Ineu, Orăștie, Turnu-Severin, se pornește un atac de proporții mari. In ziua de 16 Noembrie, după ce ocupă cu forța toate instituțiile de cult și cultură evreească, legionarii din Brașov, ridică din magazine o seamă de comercianți evrei, cărora le pretind a semna acte de vânzarea întreprinderilor, fie pe numele „Mișcării Legionare", fie pe cel al membrilor săi. Cei ce au încercat să reziste, au fost chinuiți fără întrerupere până au semnat.

Acțiunea condusă cu repeziciune, a reușit aproape complect.

In cinci zile, 80% din întreprinderile comerciale evreești din Brașov, erau în stăpânirea jefuitorilor. O încercare de acaparare făcută de organizația economică a sașilor „Deutsche Handels Gremium zu Kronstadt", a fost paralizată prin vigilența legionară.

După această izbândă ușoară, „bătălia prăvăliilor și imobilelor evreești" — numită așa chiar în adresele oficiale — continuă cu furie și violență crescândă și se întinde în suprafață și adâncime pe întreg cuprinsul țării. Începând cu Ardealul de Sud, care până la sfârșitul lunei Decembrie a fost aproape complect lichidat — excepție ciudată a rămas numai Timișoara — continuând cu Oltenia, operată toată în ziua de 10 Ianuarie și urmând mai departe pe tot întinsul României, acțiunea pregătită și dirijată de Consiliul Economic Legionar de sub conducerea lui Gârneață, stimulată și sprijinită de Horia Sima cu întreg aparatul administrativ și polițienesc, atingea în preajma rebeliunei aproape toate obiectivele vizate.

* * *

Populația evreească a țării, înspăimântată, lovită și în parte sărăcită și mai ales amenințată de o apropiată și totală exterminare, nu avea în vremea aceea nici un organ politic, dinăuntru sau dinafară, dela care să poată nădăjdui un sprijin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Despre o protecție decurgând din Tratatul minorităților, nu mai putea fi vorba atunci când stăpânirea nazistă se întindea dela Brest până dincolo de Vistula și dela Narvik până peste Mediterana și când Wehrmacht-ul se instala, din ce în ce mai stăruitor, pe teritoriul României.

Partidele politice românești nu au oferit niciodată un azil durerilor evreești, decât în măsura intereselor electorale și a conjuncturilor politice de moment. In orice caz, în 1940 ele nu aveau existență legală și personalitățile politice păstrau o rezervă foarte prudentă, spre a nu se angaja în atitudini ce eventual ar fi putut deveni compromițătoare.

Organizațiile politice evreești tradiționale: „Uniunea Evreilor Români" și Partidul Evreesc, fuseseră dizolvate încă în 1938, odată cu instaurarea dictaturii regelui Carol al II-lea.

Prin miracol, sau poate prin îndemânarea conducătorilor săi, Organizația Sionistă și-a păstrat ființă legală pe timpul regimului legionar, ba chiar multă vreme după aceia, până în August 1942. Firește însă că prin caracterul său special, nu putea fi organul de apărare al evreilor din țară. Era deci natural să păstreze o atitudine pasivă.

Au rămas numai organizaţiile obşteşti, comunităţile şi Uniunile de comunităţi, singurele instituţiuni copleşite de nemăsurata sarcină de a încerca, dacă nu înlăturarea suferinţelor, cel puţin uşurarea lor.

In prevederea pericolelor, s'a încercat încă în luna Mai 1940, creiarea unui organ central puternic, în stare de a desfăşura o activitate politică şi de asistenţă socială. Prin voinţa şi energia unui singur om, Federaţia Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, a funcţionat mai bine de un an de zile ca singur zid de apărare al durerii evreeşti ,împotriva torentului de ură ce se revărsa din toate părţile.

Fireşte că în timpul teroarei legionare, când şi puterea executivă şi cea judecătorească erau sub carenţă totală, nu se putea nădăjdui prea mult din activitatea conducerii evreeşti. E drept că s'a înfiripat foarte repede contactul cu Conducătorul Statului, ba chiar s'au obţinut, ici colo, unele hatăruri cari — sporadic şi efemer — aduceau din când în când ceva linişte în unele sectoare ale vieţii evreeşti. Dar aşa bicisnice cum erau, aceste hatăruri meritau osteneala unei activităţi neîntrerupte. Cu un aparat administrativ redus, cu un buget sărăcăcios, lovindu-se în tabăra evreească de indolenţă tot atât de periculoasă pe cât era în tabăra duşmană ura şi înverşunarea, conducerea evreească de atunci, a angajat lupta cu regimul legionar. Luptă inegală, în care deoparte era puterea, bâta şi pistolul şi de cealaltă conştiinţa şi demnitatea evreească. Şi totuşi, — cu sacrificii enorme de vieţi şi avuţie evreească — în prima etapă a prigoanei fasciste, acestea din urmă au învins. Regimul legionar s'a prăbuşit în sânge şi cenuşe şi unul din elementele care au contribuit la această prăbuşire a fost activitatea conducerii evreeşti.

Se ştia dela început că cei doi factori politici fundamentali ai ţării, Antonescu şi Mişcarea Legionară, nu aveau comun decât cămaşa verde exhibată ţanţoş la toate paiaţeriile publice şi duşmănia împotriva evreilor. Incolo, totul îi despărţea: ideologie, metode, obiective etc. Incă în luna Octombrie, numai după câteva săptămâni de guvernare laolaltă, Antonescu şi Horia Sima îşi trimeteau reciproc în scris, ameninţări cu falimentul regimului şi al ţării şi asvârleau, unul asupra celuilalt, răspunderea dezastrului. Discordia aceasta trebuia cu orice preţ întreţinută. Chiar dacă se întrezăreau pericolele şi suferinţele pe cari o eventuală convulsiune le-ar abate asupra tuturor, ea trebuia provocată, pentrucă în acel moment cealaltă alternativă era prăbuşirea ţării şi exterminarea totală a populaţiei evreeşti.

Sutele de memorii cari cuprindeau dureri și suferințe evrețești din toate colțurile țării, și arătau toată groaza și oroarea, lăsate pretutindeni de legionarismul ucigător și distrugător, nu erau menite să umanizeze pornirile sălbatice ale Conducătorului Statului, dar puteau avea darul de a limpezi orizontul acestui ambițios, pentru a vedea cum se zdruncinau temeliile Statului, periclitându-se astfel situația lui personală. Pe unul din memorii — din 9 Decembrie 1940 — prin care i se aduceau la cunoștiință vreo 400 crime și nelegiuiri, făptuite în 35 localități, Generalul Antonescu a pus următoarea rezoluție:

„Ministerul de Interne împreună cu un legionar din Fo-
„rul Legionar, desemnat de d-l Sima, vor cerceta urgent toate
„aceste cazuri. Constatările vor fi consemnate într'un articol
„care îmi va fi prezentat în cel mai scurt timp cu putință.
„In măsura în care se va constata exactitatea plângerilor, va
„lua dispoziții direct și pe propria răspundere ca tot
„ce m'am angajat față de cetățenii acestei țări că voi respecta
„și tot ce s'a angajat Legiunea față de mine este o realitate,
„iar nu simple vorbe. Dacă astfel de acte continuă, eu nu pot
„tolera la infinit desordinele, care dau peste cap țara. D-l Mi-
„nistru de Interne mă asigură zilnic că este liniște și nu se
„petrece nimic. Eu nu protejez pe jidanii care sunt vinovați
„în mare parte de nenorocirile care s'au abătut asupra acestei
„țări. Dar nu pot să tolerez ca Șef al Guvernului, acte care
„compromit acțiunea de redresare prin liniște și prin ordine,
„pe care o duc și care este zilnic contracarată de acte ușura-
„tece a unor oameni cari nu-și dau seama cât rău fac Țării
„și Mișcării Legionare. Atrag o ultimă oară atenția tuturor
„ca să facă pe legionari — unii prin autoritatea pe care trebue
„s'o aibe în cadrul Legiunii și a altora (Ministrul de Interne)
„prin răspunderea, pe care o are în Stat — să renunțe la ace-
„ste sisteme, care compromit totul și nu dau nimic.

„D-l General Petrovicescu îmi va comunica astăzi în
„scris că a luat act de acest ordin și măsura pe care a luat-o
„de executarea ei imediat".

Firește că practic și imediat, rezoluția nu a adus nici o îmbunătățire. Ba dimpotrivă! [1]) Dar s'a mai rupt un fir din legăturile

[1]) S'a procedat la un simulacru de anchetă efectuată de însuși vinovații și câteva zeci de evrei, dintre care unii mai purtau urmele cruzimilor suferite, au trebuit să suporte din nou teroarea din cuiburile și oficinele legionare. Ancheta s'a terminat cu declarații de... mulțumire date de toți evreii anchetați, afară de Președintele și secretarul general al Federației Uniunilor de Comunități, cari firește au refuzat să se supună cererilor legionare.

şubrede dintre General şi Mişcarea Legionară. Conducerea evreească a continuat această acţiune până în ultimul moment [1]). A contribuit prin aceasta la hotărîrea Generalului din ziua de 19 Ianuarie de a desfiinţa instituţia comisarilor de românizare şi de a înlătura din fruntea treburilor publice, câţiva din principalii agenţi ai teroarei şi anume: Ministrul de Interne, Directorul General al Siguranţei Statului şi Prefectul Poliţiei Capitalei. A fost semnalul aşa numitei „rebeliuni", care a adus doliu, jale şi ruină în mijlocul populaţiei evreeşti, dar a închis un capitol infernal din istoricul suferinţelor evreeşti.

* * *

Sunt greşite şi poate chiar vinovate, gândurile ce presupun că Generalul Antonescu ar fi avut vreodată — în intervalul dintre 6 Septembrie 1940—23 August 1944 — preocupări de ordin sufletesc cari să ascundă solicitudine, bunăvoinţă sau îngrijorare, cu privire la soarta din ce în ce mai dureroasă, a populaţiei evreeşti din România. Sunt cu atât mai greşite şi încă mai vinovate, concluziile ce se trag din această premisă falsă, cari duc până la afirmarea ridicolă că, datorită acţiunii sale, au fost salvate o parte din vieţile evreeşti dintre graniţele ţării. Fireşte că cei ce judecă cu mentalitatea artificială, evident falsificată, care a stăruit peste Europa întreagă dealungul celor 5 ani şi potrivit căreia cel ce cruţa viaţa unui evreu era socotit înger, sunt dispuşi să explice, să justifice sau să absolve. Dar cugetul şi conştiinţa omenească, neatinse de influenţele efemere, nu pot înlătura adevărul etern că cel ce chinueşte sau ucide un om nevinovat şi lipsit de apărare, este un ticălos. Generalul Antonescu a început prin a tolera, cu bună ştiinţă, agresiunea, tortura, jaful şi crima împotriva populaţiei evreeşti, căreia nu-i putea aduce alte învinuiri decât cele proclamate sgomotos şi stăruitor de demagogia naţional-socialistă şi a sfârşit prin a iniţia, autoriza sau ordona măsuri ce duceau inevitabil la jefuirea şi uciderea în massă a aceleiaşi populaţiuni.

Din cele 400.000 victime evreeşti, înghiţite de hidra hitleristă pe pământul României, mai mult de 250.000 încarcă conştiinţa Generalului Antonescu.

Deaceea, provocând rebeliunea, care în acel moment periculos a salvat populaţia evreească de exterminare, Generalul An-

---

[1]) Redactarea ultimului memoriu, care înregistra peste 300 crime şi nelegiuiri, a fost întreruptă prin arestarea secretarului general al Federaţiei Uniunilor de Comunităţi, în prima zi a rebeliunii.

tonescu nu a fost însufleţit de vreun îndemn generos sau umanitar cu privire la cei ce erau atunci cele mai apăsate victime ale legionarismului.

A provocat rebeliunea pentrucă avea nevoie de dânsa.

Mişcarea legionară îşi însuşise aproape întreaga avuţie evreească şi prin aceasta devenea o forţă prea puternică, pe care mai târziu, cu greu ar fi putut să o înlăture. Teroarea legionară ameninţa acum sectoare economice româneşti şi îngrijora o pătură din populaţie, de sprijinul căreia dictatorul nu se putea dispensa. Fuseseră deacum „legionarizate" cu bâta şi revolverul, întreprinderi importante româneşti ca: Fabrica de hârtie „Letea", fabrica textilă „Dorobanţul", institutele grafice „Adevărul" etc.

Peste toate acestea, pentru consolidarea dictaturii sale, Generalul avea nevoie de o manifestare de forţă personală, asemănătoare aceleia care la 30 Iunie 1934, a consolidat dictatura lui Hitler.

Se pare că Generalul a căutat să desfacă cârdăşia cu bandele legionare încă dela începutul lunei Decembrie, îndată după masacrul dela Jilava. N'a găsit însă ocazie prielnică nici în ordinul de desfiinţare a poliţiei legionare, pentrucă măsura a putut fi uşor eludată, nici în scandalurile pe cari le provoca în toate raporturile cu conducătorii legionari şi în special în şedinţele Consiliului de Miniştri, când condamna cu ipocrită vehemenţă, nelegiuirile legionare pe cari după mai puţin de un an, avea să le ordone singur [1]).

La 11 Ianuarie, după ultimul consiliu de miniştri al guvernului legionar, hotărîrea sa era luată. Situaţiunea de vasalitate îi impunea însă, în prealabil, o confinţire din partea Führerului său, sau cel puţin o întărire a poziţiei sale politice, printr'o nouă dovadă de încredere. A plecat foarte grăbit la Berchtesgaden, a făcut plecăciunile de rigoare în faţa lui Hitler la 14 Ianuarie şi, încă mai grăbit decât plecase, s'a întors în ţară.

---

[1]) Extras dintr'una din rodomontadele sale din Consiliul de Miniştri (şedinţa din 11 Ianuarie).

„Domnule General Petrovicescu, au venit ieri aici Procurorii din ţară. „Am raportul lor. A asistat la cele raportate şi D-l Horia Sima. Se petrec „lucruri groaznice pe toată suprafaţa ţării. Ţara este bolşevizată. Au intrat „bolşevicii în Mişcarea Legionară. Astfel la Brăila s'au scos în timpul sărbă„torilor toţi jidanii, — intelectuali, avocaţi, medici, rabini, tineri, bătrâni, — „fără nici o deosebire şi fără nici o consideraţie şi au fost puşi la curăţatul „zăpezii în oraş".

„La Buzău un rabin bătrân a fost scos la curăţatul zăpezii.

„Sunt lucruri oribile care se petrec în ţară".

„Se duc la prăvăliile jidanilor şi iau fondul de comerţ, distrugând „astfel comerţul şi creditul. In această situaţie ne vom pomeni peste două „luni cu o catastrofă economică".

„Fabricile nu mai trimit materiale fabricate pentrucă jidanii care au prăvălii nu mai cumpără marfă".

O serie de măsuri era din vreme pregătite de către oamenii săi de încredere. Două din ele erau hotărîtoare:

1. Desființarea comisarilor de românizare, corp de tâlhari legionari, cari măcinau în interes propriu sau numai pentru a distruge întreaga economie națională [1]) și

2. Inlocuirea principalilor agenți ai teroarei legionare: Ministrul de Interne, Directorul General al Siguranței Statului și Prefectul Poliției Capitalei [2]).

De aci încolo, totul a mers dela sine. O zi și o noapte. Capitala țării a fost în ebulițiune pregătitoare. Intruniri, manifestații, cântece, discursuri — în fața mulțimilor sau din ascunzișul microfonului — aclamații, huiduieli, vuet și alergături de mașini și motociclete — în special curieri motocicliști — și... arestări de evrei. Ambele tabere rivale făceau preparativele de atac și apărare. Cea de a treia, nu putea decât să aștepte neputincioasă desfășurarea catastrofei.

Incăierarea n'a durat mult. Dela o amiază la cealaltă, rebelii au fost lăsați să sburde în voie, să răstoarne câteva tramvaie, să incendieze câteva cisterne, ba chiar să atace unele autorități și să comită atrocități împotriva soldaților. Când însă Generalul s'a hotărît să lichideze rebeliunea, n'a avut nevoie decât de câteva ceasuri; dela orele 2 p.m. până spre înnoptat [3]).

Nu a fost nevoie de cine știe ce desfășurare de forțe. Câteva unități soldățești mărunte, însoțite de care mici de luptă, bine înarmate, bine încadrate și având ordin categoric să tragă în toți ticăloșii, au luat pe rând cele câteva centre de rezistență legionară [4]) și — după câteva schimburi de focuri — le-au redus la tăcere. Hârțuieli au mai continuat ici-colo toată noaptea, până pe la 5 dimineața când, din vizuina sa, Horia Sima a lansat comunicatul de capitulare.

Așa s'a desfășurat rebeliunea în sectorul nordic al Capitalei țării, printre impunătoarele clădiri ale autorităților și palatele mărețe ale protipendadei românești. Câteva victime căzute de o parte

---

[1]) Măsura seamănă aidoma cu concedierea armatei de S. A. a lui Roehm, ordonată de Hitler în ajunul „rebeliunii" sale dela 30 Iunie 1934.

[2]) Ca măsură de prevedere au fost convocați toți prefecții din țară la o conferință de către Ministerul Coordonării Economice. In plină ședință aceștia au fost declarați arestați. ceeace a desorientat organizațiile provinciale și a împiedecat întinderea rebeliunii în țară.

[3]) S'a dovedit atunci mai mult decât oricând cât de ușoară este pentru un guvern sarcina de a înlătura o mișcare demagogică de stradă, atunci când vrea cu tot dinadinsul s'o înlăture.

[4]) Prefectura Poliției Capitalei. Direcțiunea Generală a Siguranței Statului, Cazarma Gardienilor Publici, Casa Verde din Str. Roma, Sediul C.M.L. (Corpul Muncitoresc Legionar) din Calea Călărașilor etc.

şi de alta în luptă dreaptă, câteva geamuri sparte, câteva ziduri zdrelite de schije, un oficiu public jefuit şi incendiat [1]), câteva birouri publice răvăşite şi câteva mii de braţe ridicate peste feţe pleoştite de bărbaţi, femei şi copii, împleticindu-se în lungi şi desgustătoare convoaie printre sentinele, au marcat sfârşitul „crei legionare", pe care Horia Sima o anunţase emfatic, numai cu trei săptămâni înainte, în mesajul său de anul nou.

Cu totul altfel s'a desfăşurat rebeliunea în cealaltă emisferă a oraşului, acolo unde bolnave tradiţii au făcut să se îngrămădească, una lângă alta, aşezările evreeşti. Aici bandele nu au avut să înfrunte nici care de luptă, nici gloanţele soldaţilor şi nici măcar gârbaciul poliţiştilor. Aici au avut de luptat numai cu privirile înspăimântate din feţele livide, cu implorările din gurile uscate, cu lacrimile femeilor şi copiilor şi, din când în când, cu câte o uşă care se opintea efemer dar zadarnic, topoarelor şi târnăcoapelor sălbatice.

Deşi sectorul cel mai ameninţat, ştiut ca atare de cei ce au făcut totul ca rebeliunea să izbucnească, totuşi nimeni nu s'a îngrijit să ia din vreme vreo măsură de pază, dacă nu a avutului, cel puţin a vieţilor omeneşti. Din indolenţă sau cu dinadinsul, o populaţie de aproape o sută de mii de oameni, a fost lăsată pradă bestiilor deslănţuite.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cartierele evreeşti au fost invadate de bandele ucigătoare şi jefuitoare, odată cu primele semnale ale răzmeriţei, ba chiar mai înainte. Începând de Marţi, pe la vremea prânzului, până către revărsatul zorilor de Vineri, deci multă vreme după capitularea rebelilor, bunurile şi vieţile evreeşti au stat sub puterea pistolului, a târnăcopului şi călcâiului legionar. Aproape 70 de ore, o massă ce cuprindea câteva zeci de mii de oameni, bărbaţi, femei şi copii, n'au avut altă preocupare decât maltratarea, distrugerea, incendierea, furtul şi asasinatul.

Atacul s'a produs concomitent în toate cartierele şi împotriva tuturor obiectivelor. Trecătorul, care în după amiaza zilei de 21 Ianuarie, parcurgea câteva sute de metri în vreunul din cartierele evreeşti, putea vedea aici un templu pe care îl mistuiau flăcările, în timp ce în jurul său se desfăşura, în muzica sălbatică a „sfintei tinereţi legionare", sau a „echipei morţii", o sarabandă fantastică şi desgustătoare; dincolo putea zări câţiva evrei, încon-

---

[1]) Administraţia Financiară a Sectorului I Galben.

juraţi de pistoale întinse şi tărâţi în brânci şi ghionţi către vreun sediu legionar sau centru de teroare; mai departe, cortegiul camioanelor ducând zeci de evrei spre abator, Băneasa, Jilava, etc, unde aveau să cunoască o moarte sălbatică. Şi în tot timpul acesta, orgia jafului şi a distrugerii pe tot întinsul străzilor evreeşti, rămase fără apărarea celei mai plăpânde paze poliţieneşti.

Periferia a revărsat în zilele acestea spre mahalalele evreeşti, pe toţi amatorii de bunul altuia, sub scutul celei mai sigure impunităţi. Cine ar fi putut rezista ispitei unei îmbogăţiri uşoare, când rezistenţa era nulă, iar primejdia unei pedepse viitoare, ineexistenţă?.

Nici măcar nu exista riscul unei confuzii, cu privire la origina etnică a celui ce urma să fie jefuit sau torturat; la apartamentele neevreilor, indicaţii clare arătau că acolo tâlharii n'aveau ce căuta. „Proprietate creştină", era inscripţia care îndepărta bandele, în timp ce denunţători benevoli, recrutaţi din lumea oamenilor de serviciu şi a timizilor, cari nu îndrăzneau să opereze singuri, atrăgeau atenţia asupra prăvăliilor sau gospodăriilor ce puteau fi atacate pentrucă aparţineau evreilor. In cele 3 zile cât a durat progromul, nicio casă creştină nu a fost turburată de trupele rebeliunii; victimele au fost numai evrei.

Psihologii, mai mult decât criminologii, susţin că infractorii de orice fel, independent de tarele lor ereditare, pierd — în momentul desăvârşirii actului delictuos sau criminal — controlul complet al simţului moral. Instincte amorţite, din străbuni, din gorilă sau poate chiar din monştrii încă mai vechi, se trezesc deodată, transformând nu numai psihicul, dar chiar şi trăsăturile fizice ale individului. Cu atât mai mult o massă criminală, necontrolată, care nu întâmpină rezistenţă, se lasă îmboldită de cupiditate, târâtă de frenezia distrugerii, ameţită de beţia sângelui şi devine o turmă animalică, bestială, capabilă de cele mai oribile acţiuni. Numai aşa s'ar putea explica, faptul că, din mijlocul unui popor a cărui primă caracteristică este blândeţea, s'a putut detaşa această massă de bestii, care să comită înfricoşătorul progrom din Bucureşti, ce înscrie prima pagină a ororilor pe cari popoarele fasciste le-au însemnat în istoria tragică a celui de al doilea război mondial.

Vineri 24 Ianuarie, în timp ce furgoanele militare cărau din împrejurimile oraşului, maldăre de cadavre evreeşti, desbrăcate, spintecate şi desfigurate, în timp ce triste convoaie de femei şi

copii colindau locurile de strângere a morților, pentru a căuta dispăruții pe cari numai aveau să-i vadă vreodată, în timp ce ruinele bisericilor și locuințelor evreești mai fumegau. descindea în Capitala țării, baronul Manfred von Killinger, sub titlul de ministru al Reichului în România.

Se închisese primul capitol al pătimirilor evreești. Ura teutonică venea să-l deschidă pe cel de al doilea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TEROAREA LEGIONARĂ

INCEPUTUL... Legământul Ion Antonescu-Horia Sima. 6 Octombrie 1940.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

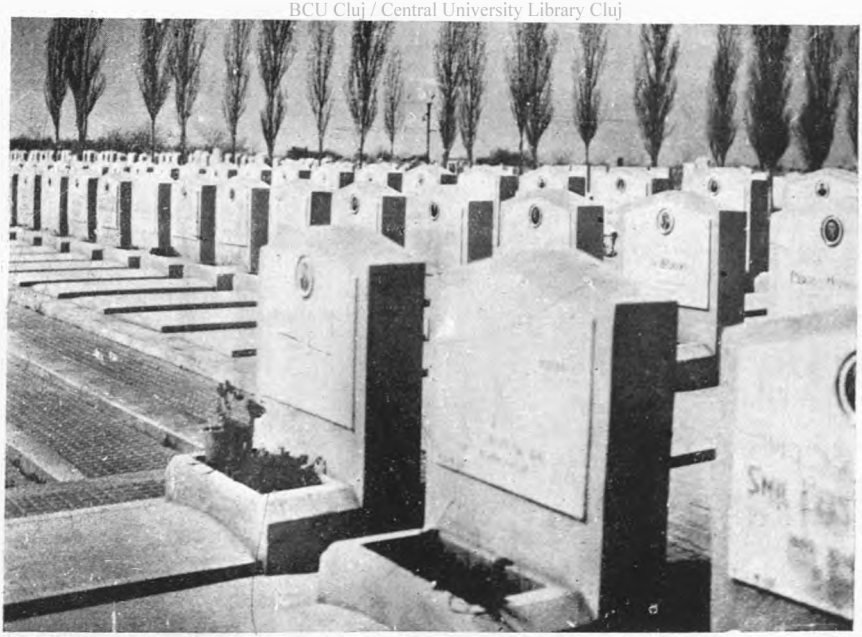

SFÂRȘITUL... Aleia martirilor pogromului în cimitirul din Șos. Giurgiului. 24 Ianuarie 1940.

Ferdinand I din Cluj • Biblioteca Universitară ROMÂNIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

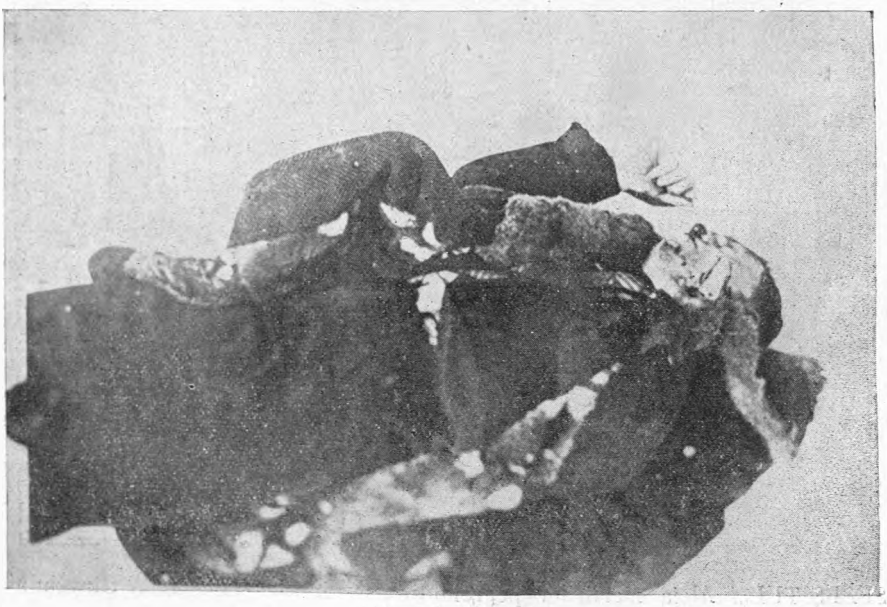

SABARULUI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Universitatea Regele Ferdinand I. din Cluj • Biblioteca • ROMANIA

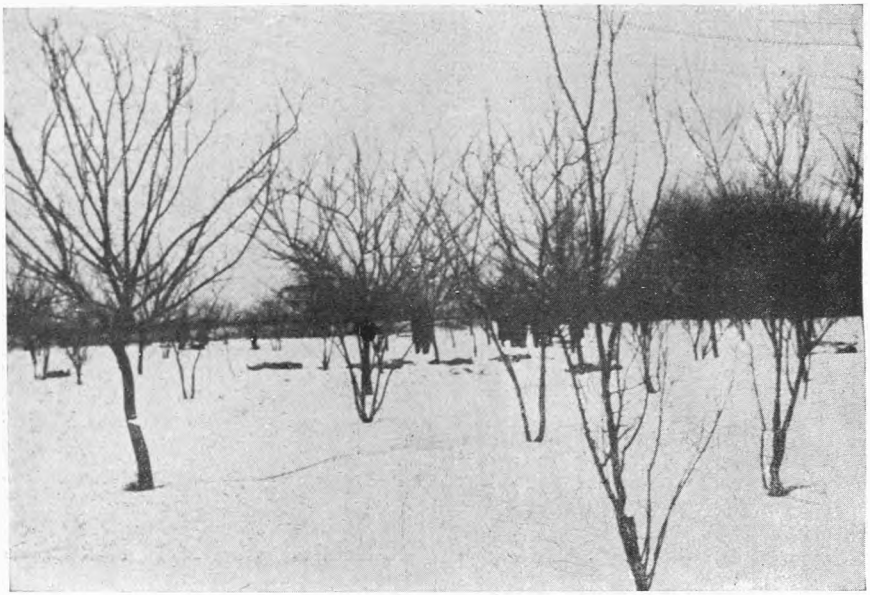

Colţ al pădurii, cu zăpada presărată de cadavre evreeşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alt colţ al pădurii.

In ziua de 22 Ianuarie, cadavrele mai erau învelite în vestminte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In ziua de 23 Ianuarie, vestmintele erau jefuite și dinții de aur smulși din gură.

Ferdinand I. din Cluj • Biblioteca Centrală Universitară ROMÂNIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cadavru neidentificat scos din canalul colector al Abatorului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Incă un colţ al pădurii blestemate.

LA MORGĂ

Expoziție de cadavre evreești.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Umbre ariene și cadavre evreești.

Ferdinand I. din Cluj • Biblioteca Universitară
ROMÂNIA

LA MORGĂ

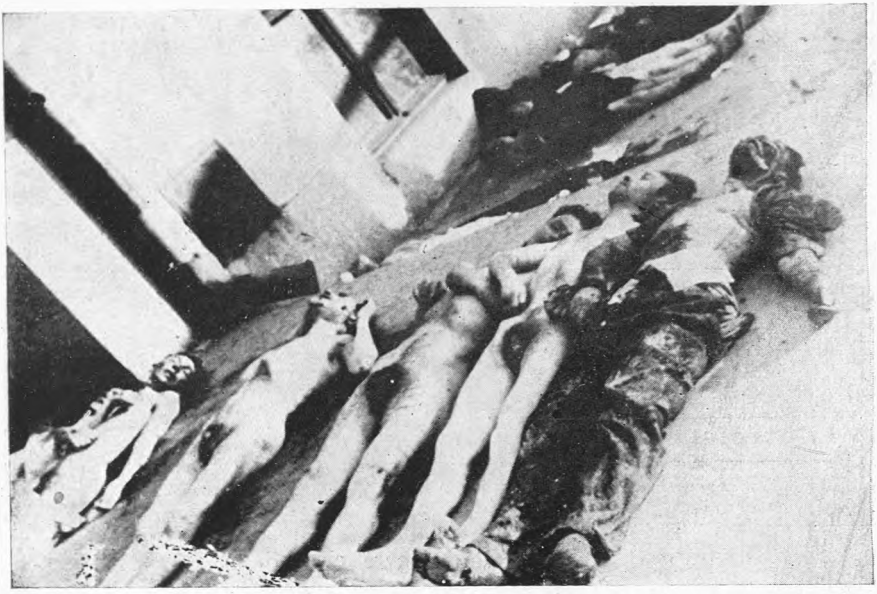

Pe lespezile Institutului Medico-Legal din Bucureşti...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

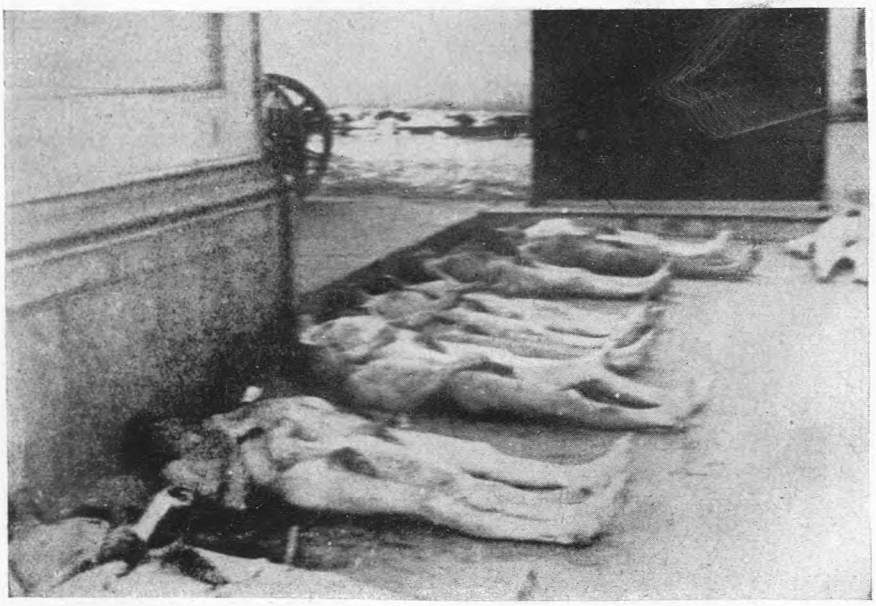

... alături de tomberonul care le-a cărat.

CRONOLOGIA LEGISLATIVA

Măsuri de prigoană luate prin decrete legi, regulamente şi deciziuni ministeriale dela 6 Septembrie 1940 21 Ianuarie 1941.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

31446 —6

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1940

11 Septembrie
Dec. Nr. 42352
M. C. Ed. Naţ.
M. O. Nr. 216

Cultul mozaic este eliminat dintre cultele istorice protejate şi autorizate (art. 1), el nemai având decât o existenţă de fapt (art. 2) — contrar legii cultelor care îl recunoaşte cult istoric. El nu se va putea deci manifesta decât potrivit Deciziilor Ministerului Cultelor.

Notă. Ministru: Radu Budişteanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

11 Septembrie
Dec. Nr. 42354
M. C. Ed. Naţ.
M. O. Nr. 216

Cultul mozaic se poate manifesta numai dacă nu contravine principiului de bază a nouii aşezări a Statului (art. 1), drept care nici o sinagogă existentă nu mai poate funcţiona până ce nu va obţine autorizarea Ministerului (art. 2), pe baza unei cereri înaintată prin Prefectura Judeţului (art. 3), autorizare subordonată constatării administraţiei Prefecturii locale că deserveşte 400 familii evreeşti în comunele urbane şi 200 în cele rurale (art. 4).

Se va interveni la Ministerul de Interne pentru imediata închidere a caselor de rugăciune cari nu satisfac condiţia numărului de enoriaşi, iar localurile vor trece în patrimoniul Statului, pentru ajutorarea cultelor creştine locale (art. 5—7).

Acolo unde nu va exista o sinagogă, se va desfiinţa şi Comunitatea (art. 6).

Slujitorii cultelor creştine cari vor tolera sau ascunde pe cei ce înfrâng dispoziţiile acestei decizii, vor fi destituiţi (art. 8).

Notă. Ministru: Radu Budişteanu.

11 Septembrie
Dec. Nr. 42181
M. Cult. şi Art.
M. O. Nr. 211

Tot personalul evreesc dela teatrele Naţionale sau particulare, chiar nesubvenţionate de Stat, sau dela orice înjghebări sau formaţiuni cu caracter artistic sau teatral, este exclus fără nici o excepţie (art. 1).

Aceleaşi norme se aplică beneficiarilor direcţi sau indirecţi ai agenţiilor teatrale şi artistice precum şi personalului evreesc şi tuturor celor cari participă sau colaborează pe orice cale la orice manifestare artistică sau teatrală organizată, din iniţiativă particulară sau oficială (art. 2).

Notă. Ministru: Radu Budişteanu.

11 Septembrie
Dec. Nr. 42180
M. C. Ed. Nat.
M. O. Nr. 216

Se interzice achiziţionarea, pentru toate cultele creştine din ţară, direct sau indirect dela orice întreprindere evreească, indiferent de forma ei, a obiectelor de cult, vestminte şi alte articole în legătură cu cultul.

Notă. Ministru: Radu Budişteanu.

14 Septembrie
D. R. Nr. 3151
M. O. Nr. 214 bis

Se decretează noul caracter al Statului Român:

1. Statul Român devine Stat Naţional-Legionar.

2. Mişcarea legionară este singura mişcare recunoscută în noul Stat, având ca ţel ridicarea morală şi materială a poporului român şi desvoltarea puterilor lui creatoare.

3. D-l General Ion Antonescu, este Conducătorul Statului Naţional-Legionar şi Şeful Regimului Legionar.

4. D-l Horia Sima, este Comandantul Mişcării Legionare.

5. Cu începere dela data acestui Inalt Decret, orice luptă între fraţi încetează.

21 Septembrie
Dec. Nr. 43931
M. C. Ed. Naț.
M. O. Nr. 220

Se suspendă aplicarea Deciz. Nr. 42.352 și Nr. 42.354/940 și se anulează orice decizie și dispoziție sau măsură luate pe baza acelor decizii.

Notă. Ministru: Traian Brăileanu.

22 Septembrie
Dec. Nr. 44400
M. Cult. și Art.
M. O. Nr. 221

Artiștii evrei pot juca pe scenele trupelor particulare evrețești autorizate, iar personalul administrativ va putea fi evreesc (art. 1).

Teatrele și trupele vor purta obligator mențiunea de „teatru evreesc", putând reprezenta piese în limba română cari nu vor avea caracter antinațional și antiromânesc. Se interzice a se juca opere ale autorilor sau compozitorilor români. (art. 2).

Notă. Ministru: Traian Brăileanu.

3 Octombrie
D. L. Nr. 3294
M. O. Nr. 231

Se interzice arendarea farmaciilor și drogheriilor de orice categorie, evreilor și se desființează pe data apariției legii, contractele în curs (art. 1 și 4), proprietarii fiind obligați a lichida într'o lună raporturile cu arendașii. Evreii nu pot fi întrebuințați decât în farmaciile evrețești (art. 2). Diriginții, precum și administratorii evrei, vor fi înlocuiți în termen de o lună.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

5 Octombrie
D. L. Nr. 3347
M. O. Nr. 233
Exproprierea rurală

Evreii de orice categorie nu mai pot stăpâni, dobândi sau deține, sub nici un titlu și nici o calitate: proprietari, uzufructuari, asociați sau administratori, proprietăți rurale (art. 1), adică terenuri arabile, fânețe, islazuri, terenuri neproductive, bălți, iazuri, vii, conacuri, parcuri, livezi de pomi fructiferi, pepiniere, crescătorii de animale și păsări, stupării, grădini de flori, indiferent dacă acestea sunt situate în perimetrul municipiilor, comunelor urbane, suburbane sau rurale (art. 3).

Toate acestea trec în patrimoniul Statului împreună cu întregul inventar viu și mort, stocurile de cereale și nutrețuri, aflate pe aceste

proprietăţi sau oriunde, dacă sunt destinate exploatării acestora (art. 4).

Se declară nule de plin drept toate contractele de arendare, asociaţie şi administrare între un proprietar neevreu şi un arendaş, asociat sau administrator evreu (art. 10).

Sunt exceptate bunurile expropriate în limitele strict indispensabile aşezării şi funcţionării industriilor evreeşti; terenurile din jurul locuinţelor evreeşti situate în vetrele satelor şi târgurilor, în întindere de cel mult 2.000 m. p.; grădinile imobilelor urbane şi terenurile nearabile dela oraşe. Sunt deasemenea exceptate mobilierul şi obiectele casnice aflate în locuinţele expropriate; cerealele şi fâneţele cumpărate cu acte cu dată certă pentru a fi vândute (art. 5).

Statul preia şi folosinţa pe data D. L., dar indemnizaţia o va plăti după ce se va stabili pe baza venitului brut fiscal — adică de 15 ori venitul cel puţin — în rentă blocată purtătoare de o dobândă de 3% (art. 8).

Evreii, cari nu vor depune, în 30 zile, declaraţi că posedă averi expropriabile, se consideră că le-au abandonat şi deci pierd orice drept la indemnizare (art. 6).

5 Octombrie
D. L. Nr. 3361
M. O. Nr. 233
Legea Comisarilor de romanizare

Ministerul Economiei Naţionale poate numi, oricând va socoti necesar, fără motivare, comisari de românizare, pe lângă orice întreprindere (art. 1). Toate actele de gestiune vor fi supuse aprobării prealabile şi nemotivate a comisarului, care supraveghează şi actele de administraţie (art. 2).

Acţiunile la purtător se nominalizează şi se stampilează în termen de 30 zile. Inscrierea titlurilor în registrele de acţionari, se va face numai cu aprobarea comisarului, pe bază de acte de proprietate cu dată certă anterioară datei de 9 August 1940 (art. 3). Acţiunile la purtător se blochează pe data numirii comisa-

rului, până la nominalizare (art. 4). Abaterile sunt sancționate cu pedepsele din D. L. Nr. 3122 (M. O. 14 Septembrie 1940), referitor la sabotajul economic (art. 6).

12 Octombrie
Dec. Nr. 49782
Min. Justiției
M. O. Nr. 239

Se interzice firmelor evreești de a participa la licitații publice și a trata prin bună învoială cu direcțiile penitenciarelor.

Notă. Ministru: Mihai Antonescu.

14 Octombrie
D. L. Nr. 3438
M. O. Nr. 240

Evreii își pot organiza școli proprii de grad primar și secundar în cadrul legii învățământului particular (art. 1), putând funcționa numai pentru evrei și cu personal evreesc (art. 2), deci se interzice profesorilor români de a mai preda orice materie în școlile evreești.

Cei născuți din ambii părinți evrei sau numai tată evreu, indiferent de religie, sunt excluși din personalul didactic și administrativ și nu sunt admiși ca elevi sau studenți, în întreg învățământul de Stat, particular sau confesional, al oricărei unități etnice creștine. În mod excepțional, Ministerul va putea permite copiilor botezați până la 2 ani, din mamă creștină de orice altă origine etnică și tată evreu botezat să frecventeze școlile particulare sau confesionale (art. 3).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sunt exceptați dela dispozițiile legii: urmașii voluntarilor, invalizilor și morților din războiul dela 1877, dacă sunt actualmente creștini; invalizii, cei decorați pentru fapte de arme săvârșite pe front în 1916—1918; urmașii direcți al celor de mai sus, dacă la 9 August 1940 erau creștini (art. 4).

Se îndepărtează din școală cei ce intră în prevederile art. 3 și se ridică dreptul de publicitate școlilor evreești (art. 6).

16 Octombrie
Dec. Nr. 191730
M. C. Ed. Naț.
M. O. Nr. 242

Corpul didactic de origină etnică română nu va putea publica în viitor lucrări didactice sau științifice la edituri evreești.

Notă. Ministru: Traian Brăileanu.

17 Octombrie
D. L. Nr. 3487
M. O. Nr. 243

Avocaţii evrei rămaşi în barouri — categoria II-a — nu mai pot presta servicii de orice natură, ca reprezentare în Justiţie, redactări de acte, consultaţiuni, etc., decât numai pentru coreligionari, persoane fizice (art. 1).

Sunt exceptaţi invalizii, orfanii de război şi cei decoraţi pentru fapte de arme cu „Virtutea Militară" sau alte ordine cu panglică de „Virtute Militară" (art. 2).

Locurile avocaţilor evrei din contencioase, se vor ocupa de avocaţii creştini (art. 3). Nerespectarea prevederilor, se sancţionează cu amendă şi închisoare.

Notă. In expunerea de motive a legii, Ministrul Justiţiei, Mihai Antonescu spune între altele:

„D. L. de faţă este izvorât din noua con-
„cepţie politică ce stă la baza Statului Naţio-
„nal-Legionar. Inspirat din principii naţiona-
„liste, el are rostul de a face ca elementul ro-
„mân să reintre şi pe acest tărâm în drepturile
„lui legitime.

„De altă parte, în împrejurările actuale
„când mulţi avocaţi români din teritoriile ce-
„date şi-au părăsit căminurile, D. L. vine să
„aducă o uşurare în suferinţa lor, permiţân-
„du-le să aibă acces în contecioasele ocupate
„până acum de profesionişti evrei.

„In fine, elementul evreesc reprezentând
„o neînsemnată minoritate în cadrul comuni-
„tăţii româneşti, este firesc ca exerciţiul pro-
„fesiunii de avocat să fie limitat, pentru avo-
„caţii evrei, numai la afacerile coreligionari-
„lor lor".

2 Noembrie
D. L. Nr. 3627
M. O. Nr. 257

Crescătoriile de porumbei călători nu pot fi autorizate decât pentru cetăţeni etnici români (art. 9).

7 Noembrie
D. L. 3713
M. O. 261

Membrii Consiliului Barourilor trebue să fie de rit creştin.

9. Noembrie
D. L. Nr. 151696
Min. Justiţiei
M. O. Nr. 263

Se radiază din tabloul antreprenorilor cadastrali şi al ajutorilor de antreprenori, 41 persoane ca fiind de origine etnică evreească.

Notă. Ministru: Mihai Antonescu.

10 Noembrie
D. L. Nr. 3758
M. O. Nr. 264

Se anulează autorizaţiile de debit pentru vânzarea produselor monopolizate C. A. M. deţinute de evrei, independent de categoriile din Statutul juridic (art. 1), deţinătorii autorizaţiilor urmând să lichideze cantităţile de produse ce posedă în termen de 30 zile (art. 2) deci sunt eliminaţi şi invalizii, văduvele şi orfanii de război evrei.

13 Noembrie
D. L. Nr. 3801
M. O. Nr. 267

Când infracţiunile referitoare la D. L. pentru reprimarea întrunirilor sau infracţiunilor cu caracter de uneltire împotriva ordinei sociale existente în Stat, se comit de persoane de altă origină etnică decât română, pedeapsa este dublă (art. 1 şi 3).

13 Noembrie
D. L. Nr. 3802
M. O. Nr. 267

Când cei ce determină sau iau parte la întruniri sau manifestaţiuni cu caracter politic potrivnic prevederilor D. R. Nr. 3151 din 14 Septembrie 1940 (Statul român devine Stat naţional-legionar), sunt persoane de altă origine etnică decât română, pedeapsa e dublă (art. 1 şi 2).

13 Noembrie
D. L. Nr. 3804
M. O. Nr. 269

Se interzice funcţionarilor publici sau ai instituţiilor având acest caracter, căsătoria cu persoane de origină etnică străină.

15 Noembrie
D. L. Nr. 3789
M. O. Nr. 269
Legea medicilor

Medicii de religie mozaică sau creştinaţi şi femeile medici de origine evreească, fie că sunt creştinate sau căsătorite cu români, sunt excluşi din Colegiul Medicilor (art. 39).

Ei vor forma o asociaţie condusă de un singur Preşedinte, numit sau revocat de către Comitetul Judeţean al Colegiului Medicilor

(art. 40) până la data rezolvării radicale a problemei evreeşti.

Medicii evrei vor putea profesa provizoriu în cadrele D. L. (art. 39 al. 2), dar numai în localităţile unde au domiciliul real, fiindu-le interzis a practica în staţiile balneare sau climaterice sau de a face consult cu medicii creştini (art. 46).

Medicii evrei vor îngriji numai bolnavi evrei (art. 42).

Nu vor putea practica medicina în viitor decât evreii cetăţeni români, cari la data D. L. au fost înscrişi în Colegiul Medicilor şi dacă au fost stabiliţi în România înainte de 1 Iunie 1919 (art. 43).

Medicii evrei vor fi obligaţi să poarte o insignă după modelul stabilit de Colegiu, şi firma, reţetele şi reclamele lor vor fi însoţite de inscripţia „medic evreu" (art. 45 şi 55).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se interzice medicilor evrei sau asociaţiilor de a edita sau colabora la reviste sau publicaţii ştiinţifice sau profesionale, sau de a fi membrii sau a asista la şedinţele asociaţiilor ştiinţifice (art. 55).

Medicilor creştini li se interzice de a îngriji pe bolnavii evrei, cu excepţia cazurilor de urgenţă (art. 7), sub pedeapsa închisorii dela 5—15 zile şi amenzii dela Lei 500—1000.

16 Noembrie
D. L. Nr. 3825
M. O. Nr. 270
Legea românizării

Toate întreprinderile civile sau comerciale de orice natură, aparţinând persoanelor fizice sau juridice, cu sau fără scop lucrativ, precum şi asociaţiunile, fundaţiunile şi stabilimentele de orice fel — cu excepţia instituţiilor evreeşti cu caracter strict religios sau cultural — sunt obligate să concedieze până la 31 Decembrie 1941, salariaţii evrei, la datele ce se vor stabili de Ministerul Muncii prin Decizii (art. 1—2) — cu excepţia patronului (art. 5), oricare ar fi modul de salarizare şi

durata sau condiţiunile de prestare a serviciului, inclusiv ucenicii, practicanţii şi cei cari lucrează pentru patron fără a primi vreun salariu (art. 5), adică inclusiv copiii, soţia şi ascendenţii patronului, aceştia având numai dreptul să-l reprezinte în atribuţiunile lui, în caz de împiedicare şi numai pe durata ei (art. 5 § 3—4).

Sunt evrei în înţelesul legii de faţă acei născuţi din ambii părinţi evrei sau numai din tată evreu, indiferent de religie. Copiii naturali urmează condiţia juridică a mamei (articolul 6).

Nu vor fi concediaţi urmaşii direcţi ai voluntarilor, invalizilor şi morţilor din războiul din 1877, dacă actualmente sunt creştini; invalizii din războiul de întregire şi orfanii celor morţi în războiul de întregire (art. 7).

Vor fi deci concediaţi, salariaţii urmaşi ai voluntarilor, invalizilor şi morţilor din războiul din 1877, dacă sunt evrei, invalizii din războiul balcanic; orfanii celor morţi din războiul balcanic; toţi decoraţii citaţi cu ordine de zi, răniţii neinvalizii, etc. din războiul de întregire, etc.

Prin derogare dela dreptul comun şi dela legile speciale, salariaţii evrei concediaţi nu vor avea dreptul la nici o despăgubire, cei concediaţi după primele 3 luni de aplicare; cei concediaţi în primele 3 luni vor avea dreptul la despăgubiri, salariul pe 15 zile, 1 lună, 2 luni sau 3 luni, după vechimea lor de 5, 10, 20 sau peste 20 de ani, fără ca despăgubirea să depăşească 60.000 lei (art. 8).

Patronii cari vor acorda despăgubiri mai mari sau vor acorda despăgubiri celor cari nu au dreptul — concediaţi după 3 luni de aplicare — vor fi condamnaţi la o amendă egală cu de 10 ori suma sau echivalentul plătit în plus (art. 8).

In vederea formării de elemente româneşti, se va putea impune întreprinderilor evreeşti, angajarea de personal român pe lângă salariaţii specialişti evrei sau străini care vor fi retribuiţi cu cel puţin 50% din salariul evreului sau străinului în primul an şi 75% în anii următori (art. 10).

Dublarea poate fi prelungită dela caz la caz din 6 în 6 luni, prin Decizie Ministerială (art. 10).

Intreprinderile cari nu vor concedia salariaţii evrei până la 31 Decembrie 1941, precum şi toate asociaţiunile şi fundaţiunile, care în genere nu se vor conforma legii sau deciziilor ministeriale, vor fi preluate pentru exploatare de către Stat, potrivit D. L. Nr. 3518 din 18 Octombrie 1940 (art. 23) sau se vor pune în lichidare (art. 16).

Notă. Legea este semnată în afară de Generalul Ion Antonescu, de d-nii: V. Iascinschi, Ministrul Muncii, Sănătăţii şi al Ocrotirilor Sociale, Mircea Cancicov, Ministrul Economiei Naţionale, G. Cretzeanu, Ministrul Finanţelor şi Mihai Antonescu, Ministrul Justiţiei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

16 Noembrie
Dec. Nr. 218585
M. Ed. Naţ.

Toţi studenţii evrei născuţi din ambii părinţi evrei sau numai tată evreu, indiferent de religia studentului, sunt excluşi dela avantagiile acordate de Stat pentru schimbul valutar, în vederea continuării studiilor în străinătate (art. 1).

Restricţiile nu se aplică urmaşilor creştini ai voluntarilor, invalizilor şi morţilor din războiul din 1877; invalizilor din războaiele de întregire, decoraţilor pentru fapte de arme, orfanilor celor căzuţi în războiul de întregire şi urmaşilor lor (art. 2).

Notă. Ministru: Traian Brăileanu.

17 Noembrie
D. L. Nr. 3810
M. O. Nr. 271
A doua lege de expropriere rurală

Se expropriază dela evrei — persoane fizice sau societăţi.

Pădurile împreună cu toate construcţiunile, instalaţiile, uneltele, liniile ferate, etc.

Morile de ori ce fel, situate chiar în oraşe.

Pivele şi teascurile ţărăneşti de ulei.

Pivele ţărăneşti de postav, în comunele rurale şi suburbane, împreună cu terenul, inventarul viu şi mort şi toate stocurile de produse şi materii prime.

Fabricile de spirt — situate chiar în oraşe — cu terenul, construcţiunile, instalaţiunile, inventarul viu şi mort şi toate stocurile de produse şi materii prime.

Industriile forestiere, cu toate construcţiunile, teren, instalaţii, etc.

Stocurile de cereale, uneltele şi recoltele ce s'au găsit pe proprietăţile evreeşti rurale expropriate prin D. L. Nr. 3347 din 5 Octombrie 1940.

Intregul inventar viu şi mort, precum şi recoltele de orice natură, cari au servit sau rezultat din exploatarea imobilelor rurale, cari au făcut obiectul contractelor declarate nule prin D. L. din 5 Octombrie 1940.

Se interzice pe viitor evreilor şi societăţilor evreeşti de a dobândi sau deţine bunuri expropriate din acelea prevăzute de acest D. L. şi de cel din 5 Octombrie 1940.

Sunt societăţi evreeşti acelea în care majoritatea capitalului aparţine evreilor.

Acţiunile societăţilor cari deţin bunuri din cele interzise evreilor conform D. L. din 5 Octombrie 1940, devin nominative, formalităţile îndeplinindu-se în 30 de zile.

Societăţile în nume colectiv, comandită simplă sau cu răspundere limitată, sunt considerate evreeşti, dacă unul din asociaţi este evreu.

Contractele de exploatare a pădurilor în curs, se menţin numai dacă arendaşul nu e evreu. Exploatările morilor vor putea fi continuate, cu obligaţia pentru exploatator de a întreţine construcţiunile şi instalaţiunile de orice natură, sub sancţiunea penalităţilor din legea sabotajului din 1 Noembrie 1940 (articolul 4).

Contractele cu dată certă anterioară datei de 5 Octombrie 1940, pentru morile, pivele şi teascurile ţărăneşti, se menţin dacă arendaşul nu este evreu (art. 5).

Art. 8 are caracter interpretativ, arătând că proprietăţi rurale, în sensul art. 1 al D. L. din 5 Octombrie 1940, sunt şi acele aparţinând societăţilor civile şi comerciale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

18 Noembrie
Regulament
M. O. Nr. 272

Prin regulamentul aprobat cu decizia Nr. 55.117, se interzice evreilor calitatea de membri ai sindicatelor sau organizaţiilor profesionale de artişti, fiind însă obligaţi a plăti taxele şi cotizaţiile spre a li se acorda permisul de lucru (art. 2).

Se interzice artiştilor dramatici, lirici, instrumentişti sau diletanţi precum şi personalului administrativ şi tehnic, de origină etnică română să se producă în trupe sau orchestre evreeşti sau în localuri deţinute de evrei.

Artiştii evrei se pot produce numai în formaţiuni şi localuri evreeşti, având pe firmă menţiunea „teatru sau local evreesc" (art. 4).

19 Noembrie
D. L. N. 3850
M. O. Nr. 274

Se retrag autorizaţiile date evreilor de orice categorie — înrăutăţindu-se Statutul juridic care exceptează pe cei din categoria II-a — pentru funcţionarea sălilor de cinema-

tograf şi casele de filme şi birourile comerciale de voiaj şi turism (art. 1 şi 6), numindu-se comisari de românizare până la data când se vor da autorizaţii românilor (art. 2).

Sunt socotiţi evrei cei născuţi din unul sau ambii părinţi evrei, indiferent dacă ei sau părinţii lor sunt sau nu botezaţi în altă religie decât cea mozaică (art. 1).

Acţiunile societăţilor cari exploatează cinematografe sau case de filme, se blochează şi se nominalizează în 30 zile (art. 3). Evreii — sau societăţile în care evreii sunt interesaţi — sunt obligaţi să închirieze sălile lor pe cel puţin un an, persoanelor autorizate de Ministerul Propagandei, care va fixa şi chiria, în caz de desacord între părţi (art. 5).

26 Noembrie
D. L. Nr. 3902
M. O. Nr. 279

Se amnestiază infracţiunile de trecere clandestină sau frauduloasă a frontierei săvârşită de evrei, ce sunt în curs de judecată, cercetare, instruire sau definitiv judecate (art. 1).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notă. Aceste prevederi creiază consecinţe în vederea expulzării refugiaţilor din alte ţări, cari ar trebui altfel să execute întâi pedeapsa.

28 Noembrie
Dec. Nr. 64258
M. O. Nr. 281

Se hotărăşte că:

„Toate magazinele alimentare şi anume: „măcelăriile, mezelăriile, lăptăriile, brutăriile, „pescăriile, prăvăliile de zarzavat, fructe, vân„zările de ouă şi păsări, cafenelele, restaurant„tele, berăriile, bodegile şi cârciumile, cari „aparţin evreilor sau sunt conduse de evrei, „precum şi magazinele de aceeaşi natură cari „desfac produsele societăţilor cu capital evre„esc, vor fi închise în zilele de Duminecă şi „sărbători legale".

Notă. In expunerea de motive a deciziunii se arată că această măsură a fost luată „în vederea promovării comerţului românesc".

Ministru: V. Iascinsky.

4 Decembrie
D. L. Nr. 2968
M. O. Nr. 286
Legea de Expropriere a vaselor şi plutitoarelor

Se expropriază vasele sau plutitoarele, maritime sau fluviale, de orice natură sau denumire sub pavilion român, aparţinând evreilor sau societăţilor evreeşti, (art. 3) cari nu vor mai putea deţine în viitor asemenea bunuri (art. 1).

Toate contractele de închiriere, asociaţie sau administraţie, încheiate între un proprietar neevreu şi un evreu, se anulează de plin drept (art. 8).

Acţiunile la purtător ale societăţilor vizate de D. L., se transformă de plin drept în acţiuni nominative (art. 2).

O comisie va stabili cuantumul indemnizaţiei care se va plăti în obligaţii blocate producând 3%, iar coindivizarii neevrei ai vaselor expropriate vor primi o indemnitate în numerar plătibilă în 5 ani cu 3% (art. 6).

Sarcinile sau obligaţiile ce grevează proprietatea sau folosinţa vaselor, se vor plăti din indemnitatea proprietăţilor expropriate (articolul 8).

BCU

Notă. In expunerea de motive semnată de D-l Amiral Koslinski, se spune:

„Navigaţiunea este o activitate de o co-
„vârşitoare importanţă pentru economia şi
„apărarea naţională, iar trecerea sa în mâini
„româneşti este o garanţie că ea va fi desfă-
„şurată în interesul exclusiv al naţiunii".

Aceasta nu l-a împiedicat pe semnatarul expunerei de motive, ca după 2 zile, să pună primele vase expropriate dela evrei, la dispoziţia unei societăţi nemţeşti.

5 Decembrie
D. L. Nr. 3984
M. O. Nr. 287
Statutul militar al evreilor

Se exclud toţi evreii, fără deosebire, dela serviciul militar (art. 1) şi dela premilitărie (art. 10) — deci se modifică Statutul juridic din 9 August 1940, care admitea pe cei din categoria II-a la serviciul militar şi premilitar — obligându-se premilitarii de a plăti taxe mi-

litare (art. 10), iar militarii de a plăti taxe militare şi a presta munci de folos obştesc (art. 1), taxe ce se vor plăti şi de cei inapţi pentru serviciul militar (art. 2) care însă nu vor fi chemaţi la munci dacă devin insolvabili (art. 7 § 2), pe când cei apţi şi insolvabili vor presta tot timpul munca (art. 7).

Pe timp de concentrare, mobilizare şi război, evreii pot fi utilizaţi în folosul armatei sau la munci de folos obştesc, iar specialiştii cu titluri academice, vor fi rechiziţionaţi şi plătiţi cu o diurnă, fiind asimilaţi cu gradele militare (art. 8). In timpul prestării muncii de folos obştesc, sunt supuşi regimului şi jurisdicţiunii militare (art. 9).

Se elimină din armată ofiţerii şi subofiţerii evrei activi sau de rezervă, maeştrii, submaeştri, gagiştii şi se şterg din controale, contrariu Statutului juridic care menţinea pe cei din categoria II-a (art. 11). Cei proveniţi din activitate, primesc solda pe 3 luni după care vor fi pensionaţi dacă au cel puţin 10 ani de serviciu (art. 13).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

6 Decembrie
Dec. 924 M. A. N.
M. O. N. 288

Subsecretariatul de Stat pentru Marină decide ca 27 şlepuri şi 5 remorchere, expropriate dela evrei, să fie puse la dispoziţia Primei societăţi de navigaţie pe Dunăre D. D. S. G. (Donauer Dampf Schiffahrt Gesellschaft).

Notă. Ministru: Amiral Koslinsky.

6 Decembrie
Dec. 935 M. A. N.
M. O. N. 290

Subsecretariatul de Stat pentru Marină decide ca 8 şlepuri, expropriate dela evrei, să fie puse la dispoziţia Primei societăţi de navigaţie pe Dunăre D. D. S. G. (Donauer Dampf Schiffahrt Gesellschaft).

Notă. Ministru: Amiral Koslinsky.

9 Decembrie
Dec. Nr. 246961
Min. Ed. Naţ.
M. O. Nr. 290

Diplomele studenţilor evrei obţinute în Germania şi Italia, precum şi în orice altă ţară, nu vor putea fi echivalate decât conform art. 4 din D. L. Nr. 3438/940, referitor la situaţia evreilor din învăţământ (art. 4 şi 5).

Notă. Ministru: Traian Brăileanu.

24 Decembrie
Dec. Nr. 67794
Min. Muncii
M. O. Nr. 303

Se suspendă înregistrarea contractelor de ucenicie ale ucenicilor evrei, anulându-se cele făcute după 16 Noembrie 1940.

Notă. Ministru: V. Iascinsky.

24 Decembrie
Dec. Nr. 64504
Min. Muncii
M. O. Nr. 303

Se suspendă eliberarea şi preschimbarea titlurilor de capacitate profesională meşterilor şi lucrătorilor evrei.

Notă. Ministru: V. Iascinsky.

Ambele aceste decizii sunt date cu violarea legilor în fiinţă.

1941

10 Ianuarie
L. Nr. 19
D. L. Nr. 33
M. O. Nr. 8

Se modifică art. 93 din legea burselor, cerându-se ca primă condiţiune pentru a fi numit mijlocitor oficial, calitatea de român, cu toate drepturile politice şi civile, adică se exclud evreii din toate categoriile.

15 Ianuarie
L. Nr. 34
D. L. Nr. 67
M. O. Nr. 12

In cadrul recensământului general al României pe 1941, se organizează un recensământ special al evreilor (art. 2) cu colaborarea şi supravegherea Mişcării Legionare (art. 4), pentru lucrările cu caracter special, putându-se angaja experţi străini (art. 11).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

19 Ianuarie
L. Nr. 50
D. L. Nr. 121
M. O. Nr. 16
Desfiinţarea Comisarilor de românizare

Se desfiinţează comisarii de românizare (art. 1) interzicându-se întreprinderilor unde aceştia au existat, orice acte de de dispoziţie ca: cumpărări şi vânzări de imobile, constituiri de drepturi reale, desfiinţarea întreprinderii, contracte de asigurare pe viaţă, constituiri de rente viagere, locaţiunea fondului de comerţ, transacţiune, compromis, renunţări şi recunoaşteri de drepturi, renunţări la succesiuni sau legate, închirieri sau arendări pe mai mult de 5 ani, reînnoiri de contracte — fără autorizarea Ministerului Economiei Naţionale (art. 2), cele făcute fără autorizare declarându-se nule (art. 4).

21 Ianuarie
L. Nr. 54
D. L. Nr. 132
M. O. Nr. 17
Regulamentul Statului Militar

Obligaţiunile premilitare şi militare ale celor scoşi din armată se transformă în obligaţiuni fiscale şi obligaţiuni de muncă de folos obştesc.

Sunt supuşi obligaţiunilor fiscale toţi evreii arătaţi în Statutul juridic, indiferent de categorie, inclusiv cei improprii şi excluşi, scutirea acordându-se numai pentru cei proveniţi din activitate (art. 2).

Obligaţiunile fiscale se cumulează cu cele de muncă de folos obştesc, cei rechiziţionaţi în întreprinderi nefiind scutiţi de ele. Se scad totuşi pentru timpul cât sunt utilizaţi, în epoca concentrărilor prelungite, mobilizare şi război, numai când sunt reţinuţi efectiv în acest scop (art. 3).

Taxele sunt: între 18—21 ani, Lei 6.000 anual, datorate de tânăr şi părinţi; între 21—24 ani, Lei 5.000 anual fix şi 30% din impozitele directe ale veniturilor tânărului, părinţilor şi soţiei; între 24—41 ani Lei 3.000 fix şi 20% din impozitele directe ale veniturilor sale şi ale soţiei; între 41—50 ani, 15% din impozitele directe ale veniturilor sale şi ale soţiei (art. 4). Toate taxele se majorează cu 50% în caz de mobilizare şi se dublează în timp de război (art. 5).

Biblioteca Centrală Universitară Cluj

Nu se pot acorda suspendări şi eşalonări pentru aceste debite (art. 15), ele transformându-se după 6 luni în obligaţiuni de muncă de folos obştesc, cu excepţarea celor improprii.

In temeiul acestei legi un tânăr între 21—24 ani având un venit brut anual de lei 250.000, plătea 40.716 lei impozit militar, în afară de 67.860 lei impozit, adică în total 108.576.

Un comerciant cu un venit de 1.000.000 lei anual, plătea 415.392 lei impozit şi supra cotă plus 249.235 lei taxe militare proporţionale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONOLOGIA ISTORICĂ

Măsuri prigonitoare, luate pe cale administrativă, de către autorităţi inferioare: prefecturi, primării, chesturi de poliţie, autorităţi militare, autorităţi fiscale, colegii profesionale, etc., precum şi măsuri de fapt: abuzuri, arestări, maltratări, omoruri, confiscări, rechiziţii, jafuri, izgoniri săvârşite de aparatul administrativ şi Mişcarea Legionară prin diversele sale organizaţii: Ajutorul Legionar, cuiburi legionare, poliţie legionară, Corpul Muncitoresc Legionar etc., dela 6 Septemvrie 1940 21 Ianuarie 1941

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. *6 Septemvrie 1940.*

Regele Carol al II-lea abdică dela Tronul României şi încredinţează Generalului Ion Antonescu, conducerea Statului, acordându-i puteri dictatoriale.

2. *6 Septemvrie 1940.*

Consiliul Baroului Ilfov procedează la examinarea actelor depuse de avocaţii evrei şi decide radierea cu efect imediat a acelora cari n'ar fi întrunind condiţiunile prevăzute de Statutul Juridic al evreilor, pentru a fi menţinuţi în Corpul Avocaţilor.

Notă. — Cercetarea este superficială şi extrem de severă, acordându-se cu multă parcimonie dreptul de continuare a exercitării profesiunei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

3. *7 Septemvrie 1940.*

Baroul Ilfov izgoneşte un al doilea lot de avocaţi evrei.

4. *10 Septemvrie 1940.*

Baroul Ilfov izgoneşte un al treilea lot de avocaţi evrei.

5. *11 Septemvrie 1940.*

Un comunicat al Preşidenţiei Consiliului de Miniştrii anunţă că „în ţară s'au întâmplat incidente fără importanţă de altfel, ca urmare a schimbărei de regim".

6. *11 Septemvrie 1940.*

Baroul Ilfov izgoneşte un al patrulea lot de avocaţi evrei.

7. *12 Septemvrie 1940.*

Baroul Ilfov izgoneşte un al cincilea lot de avocaţi evrei.

8. *13 Septemvrie 1940.*

Baroul Ilfov izgoneşte ultimul lot de avocaţi evrei.

Din totalitatea avocaţilor evrei de 1.479, au păstrat exerciţiul profesiunei numai 177 avocaţi.

9. *13 Septemvrie 1940.*

Asociaţia Generală a Inginerilor Români, radiază o parte din membrii săi evrei, fără a mai face vreo distincţiune potrivit criteriilor sau categoriilor prevăzute de Statutul Juridic al evreilor.

Notă. — Ziarul „Timpul" anunţând aceasta, adaugă că va urma un al doilea lot de radiaţi, astfel că A. G. I. R. va reuşi să „cureţe" cadrele sale de evrei.

10. *14 Septemvrie 1940.*

Ministerul Economiei Naţionale ordonă tuturor burselor din ţară, să verifice situaţia evreilor ce ocupă funcţiile de agenţi sau mijlocitori în comitetul bursei, îndepărtând pe cei ce nu îndeplinesc condiţiunile cerute de Statutul Juridic al evreilor.

11. *14 Septemvrie 1940.*

Generalul Antonescu numeşte membrii guvernului său.

Afară de conducătorii departamentelor economice (Finanţe. Economie Naţională şi Agricultură) cari sunt oameni de încredere ai Generalului, toţi ceilalţi miniştrii sunt legionari.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

12. *14 Septemvrie 1940.*

La Călăraşi (Ialomiţa), organizaţia legionară afişează cu forţa, pe vitrinele şi uşile magazinelor evreeşti, placarde imprimate cu inscripţia „MAGAZIN JIDOVESC".

13. *14 Septemvrie 1940.*

Generalul Antonescu, Conducătorul Statului, primeşte în audienţă pe d-rul W. Filderman, Preşedintele Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti. In timpul discuţiunilor, scuză violenţele legionare din primele zile, arătându-le ca „manifestări romantice ale unui tineret înăbuşit", ordonă suspendarea unor măsuri abuzive (Decizia de desfiinţare a cultului mozaic şi placardarea inscripţiilor „Magazin jidovesc") şi cere populaţiei evreeşti să continue activitatea. Intr'o adresă trimisă Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti ca urmare a acestei audienţe (No. 44 C. C. din 18 Sept.) Generalul spune textual: „Asigur pe D-l Filderman că dacă coreligionarii D-sale nu vor sabota pe faţă şi din culise regimul, nici pe planul politic, nici pe planul economic, populaţia evreească nu va avea nimic de suferit. Cuvântul Generalului Antonescu este cuvânt".

14. ***17 Septemvrie 1940.***

Ministerul Educației Naționale interzice instituțiunilor pendinte de acest departament, precum și tuturor elevilor, să-și procure furnituri și rechizite școlare și de birou, dela întreprinderile evreești. Totodată dispune anularea contractelor în curs.

Notă. — Ministru: Traian Brăileanu.

15. ***20 Septemvrie 1940.***

Se numesc prefecți în toată țara, aleși exclusiv dintre legionari.

16. ***20 Septemvrie 1940.***

Federația Sporturilor anulează permisele de intrare pe arenele sportive, ale ziariștilor evrei.

17. ***21 Septemvrie 1940.***

Casa Asigurărilor Sociale înlătură pe furnizorii săi evrei.

18. ***21 Septemvrie 1940.***

Opera Română elimină întregul său personal evreesc.

19. ***25 Septemvrie 1940.***

Comitetul Sindicatului Ziariștilor exclude pe toți membrii evrei ai sindicatului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

20. ***27 Septemvrie 1940.***

Ministerul Agriculturii comunică că nici o vânzare de terenuri rurale evreești nu va fi valabilă, dacă nu va fi supusă în prealabil avizului acestui departament, pentru exercitarea dreptului de preempțiune.

Notă. — Măsura este ordonată pentru a nu se putea înstrăina din aceste terenuri, înaintea apariției legii de expropriere, care e în curs de elaborare.

21. ***27 Septemvrie 1940.***

Uniunea Ziariștilor profesioniști elimină pe toți membrii săi evrei.

22. ***27 Septemvrie 1940.***

Un comunicat al Ministerului de Interne anunță între altele:

„Se atrage atențiunea tuturor că actele abuzive cari s'au comis zilele acestea, au fost puse la cale de elemente străine de mișcarea legionară, pentru a compromite acțiunea de ordine și îndreptare, întreprinsă de guvern".

23. *29 Septemvrie 1940.*

Consiliul Uniunei Sfaturilor Negustoreşti hotărâşte omogenizarea conducerii cu elemente române şi încadrarea în Statul Legionar.

Notă. — „Omogenizarea conducerii", înseamnă excluderea evreilor.

24. *30 Septemvrie 1940.*

Intr'un interview acordat ziarului italian „Stampa" Generalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului, declară că „înarmat cu experienţa guvernului Goga, va înlocui „încetul cu încetul" pe evrei cu români, începând cu evreii veniţi în ţară după 1913 şi numai după înlăturarea acestora va începe substituirea celorlalţi care se va face tot „încetul cu încetul". Substituirea se va face cu legionari, cari între timp se vor pregăti.

Interviewul se sfârşeşte cu declaraţia că „evreii vor putea trăi în România, dar nu vor putea fi beneficiarii resurselor şi bogăţiilor ţării".

25. *Septemvrie 1940.*

La Piatra Neamţ, autorităţile nu îngăduie nici o înhumare în cimitirul evreesc, până ce nu se plăteşte o sumă de bani pentru „Ajutorul Legionar".

© Centrul Cultural Universitar Elisabeta

26. *Septemvrie 1940.*

Poliţia legionară din Buzău arestează o seamă de tinéri evrei sionişti, în vârstă de 16-20 ani. Toţi sunt chinuiţi pentru a li se smulge mărturisirea că ar fi comunişti.

27. *Septemvrie 1940.*

40 fruntaşi evrei din Arad sunt arestaţi şi numai o parte din ei sunt eliberaţi a doua zi, iar ceilalţi sunt menţinuţi în arest câteva zile fără motiv.

28. *Septemvrie 1940.*

In diferite oraşe (Buzău, Râmnicul-Sărat, Roman, Urziceni etc.) comercianţii evrei sunt obligaţi, sub ameninţarea de devastare, să lipească afişe cu text ostil şi jignitor, pe vitrinele magazinelor.

29. *Septemvrie 1940.*

Echipe de legionari patrulează în faţa magazinelor evreeşti din Buzău şi împiedică cumpărătorii creştini de a intra. Cei ce reuşesc a pătrunde în vreun magazin, sunt izgoniţi cu forţa.

30. *Septemvrie 1940.*

La Iaşi teroarea legionară împotriva evreilor se deslănţuie din primele zile ale regimului. Sute de evrei sunt arestaţi şi chinuiţi în beciurile poliţiei legionare, sub motive imaginare sau în urma înscenărilor.

31. *Septemvrie 1940.*

Facultatea de Medicină din Bucureşti interzice înscrierea studenţilor evrei de orice categorie.

32. *Septemvrie 1940.*

Un grup de evrei din Buzău cari rosteau rugăciunile în sinagogă, sunt percheziţionaţi şi jefuiţi de o echipă de legionari şi reţinuţi apoi toată noaptea, până la ora 8 dimineaţa.

33. *Septemvrie 1940.*

O seamă de temple şi sinagogi din Capitală şi provincie, sunt închise în mod arbitrar de diverse autorităţi. Ministerul Internelor promite redeschiderea lor.

34. *1 Octomvrie 1940.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Consiliul de Miniştri hotărâşte că avocaţii evrei rămaşi în barouri, nu vor mai putea pleda decât procesele coreligionarilor lor.

35. *4 Octomvrie 1940.*

Comitetul de conducere al Societăţii Scriitorilor Români decide eliminarea din sânul societăţii, a tuturor scriitorilor evrei.

36. *4 Octomvrie 1940.*

Consiliul de Miniştri hotărâşte a se retrage tuturor evreilor, titlul de „Furnizori ai Curţii Regale". Pe viitor această „onoare" se va acorda numai comercianţilor creştini.

37. *4 Octomvrie 1940.*

Consiliul de Miniştrii hotărâşte ca toţi evreii intraţi clandestin în ţară în ultimii 5 ani, să plece în termen de 2 luni.

Cei ce nu vor pleca vor fi internaţi în lagăre ce se pregătesc în acest scop şi în cari vor fi întreţinuţi cu mijloace proprii sau de Comunitatea Evreească, „statul neavând bani disponibili pentru asemenea cheltueli".

38. ***5 Octomvrie 1940.***

Bursa de efecte, acţiuni şi schimb din Bucureşti hotărăşte revocarea agenţilor oficiali de schimb evrei: Achille Şaraga, Iancu Focşaner, I. Cociu Eskenasy, Sebastian Wechsler şi Sigmund Schumann.

39. ***5 Octomvrie 1940.***

Un nou comunicat semnat de Conducătorul Statului, arată starea de ameninţare permanentă în care se găseşte populaţia evreească. Textual, comunicatul spune, între altele:

„Unele elemente îmbrăcate clandestin în cămaşe verde şi altele cu false tocuri de ziarişti la ureche, merg din casă în casă şi din întreprindere în întreprindere, în Capitală şi în ţară, pentru a ameninţa, a teroriza şi a stoarce bani".

Mai departe comunicatul înfierează pe cei cari „încearcă să profite, în interes personal, prin şantaj şi prin ameninţări, de o situaţie care este evident încă turbure, pe urma răsturnărilor totale care s'au produs în ultima vreme şi a măsurilor de repunerea Naţiei noastre în drepturile ei naturale, pe care nu trebue să le piardă niciodată.

Să nu se pripească nimeni şi să fie toţi siguri că Generalul Antonescu, va înfăptui această mare şi dreaptă operă românească".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notă. — „Drepturile naturale ale Naţiei" aşa cum le înţelegea Antonescu, erau bunurile evreilor.

40. ***6 Octomvrie 1940.***

Sindicatul Ziariştilor din Bucovina elimină membrii evrei.

41. ***7 Octomvrie 1940.***

Asociaţia Electricienilor Autorizaţi din Bucureşti elimină membrii evrei.

42. ***10 Octomvrie 1940.***

Adunarea Generală a Medicilor Stomatologi exclude din asociaţie membrii săi evrei.

43. ***10 Octomvrie 1940.***

Asociaţia Generală a Inginerilor Români (A. G. I. R.), exclude restul de membrii evrei.

44. ***10 Octomvrie 1940.***

Asociaţia Antreprenorilor de Lucrări Publice şi Particulare hotărâşte eliminarea membrilor evrei.

45. ***11 Octomvrie 1940.***

Direcţia Penitenciarelor interzice evreilor de a mai depune oferte sau a participa la licitaţii.

46. ***11 Octomvrie 1940.***

Primăria Municipiului Bucureşti hotărâşte anularea formelor de adjudecare ale compartimentelor deţinute de evrei în halele şi pieţele municipiului.

47. ***11 Octomvrie 1940.***

Societatea Arhitecţilor Români, întrunindu-se pentru a serba jubileul de 50 ani de existenţă, hotărăşte eliminarea din societate a arhitecţilor evrei.

48. ***11 Octomvrie 1940.***

Prefectul judeţului Câmpulung ordonă ridicarea autorizaţiilor de funcţionare şi închiderea magazinelor proprietatea evreilor *Iacob Apter, Solomon Rosenberg, Nusăm Katz, Marcus Werner, Marcus Altschuler* şi *David Ellenbogen,* pe motiv că în ziua de 5 Octombrie (Roş Haşana) în timpul rugăciunii de pomenire a morţilor, au închis magazinele pe timp de un ceas, pentru a merge la sinagogă.

In ziua următoare, 12 Octombrie (Ion-Kipur), se porneşte o acţiune de teroare sălbatică, din iniţiativa comandantului legionar Vistic Erhan, cu concursul autorităţilor, în frunte cu prefectul Av. Cristea Russu şi comandantul garnizoanei, Col. Mociulski.

In faţa locuinţelor evreeşti sunt postate sentinele din garnizoana locală, la adăpostul cărora, bande amestecate, formate din funcţionari ai chesturii de poliţie şi membrii ai Mişcării Legionare, arestează, chinuesc şi jefuesc populaţia evreească. O mare parte din averea casnică, a fost încărcată în căruţe şi transportată la „Casa Verde", sediul legionar. Printre altele a fost jefuită şi distrusă, biblioteca — deosebit de preţioasă — a Rabinului Moses Iosif Rubin. Rabinul însuşi — după ce a fost chinuit în templu, pentru a i se smulge o declaraţie prin care să recunoască că a ascuns în sinagogă dinamită pregătită pentru atentate — a fost plimbat între sentinele cu revolverele întinse, prin tot oraşul, iar apoi a fost înhămat împreună cu fiul său la una din căruţele ce transportau avutul său furat.

Sinagogile oraşului au fost prădate de toate podoabele de preţ.

49. ***12 Octomvrie 1940.***

O parte a cimitirului evreesc din Şos. Giurgiului din Bucureşti, este declarată expropriată de un delegat al Ministerului Economici Naţionale, care a încuiat poarta şi a luat cu sine cheia.

50. ***12 Octomvrie 1940.***

Sindicatul Artelor Frumoase exclude pictorii şi sculptorii evrei sau cei căsătoriţi cu evrei.

51. ***12 Octomvrie 1940.***

Societatea Română de Oto-Rino-Laringologie exclude pe membrii săi evrei.

52. ***13 Octomvrie 1940.***

In portul Brăila au fost declarate blocate mari cantităţi de mărfuri ale cerealiştilor evrei.

53. ***13 Octomvrie 1940.***

Primăria Municipiului Bucureşti ordonă Uniunei Comunităţilor Evreeşti din Vechiul Regat şi Uniunii Comunităţilor de rit spaniol, să evacueze de îndată cimitirele din str. Sevastopol, B-dul Filantropia şi Şerban-Vodă-Bellu.

54. ***15 Octomvrie 1940.***

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Preşedintele Comunităţii Evreilor din Sibiu Alfred Fellter este ridicat de o bandă de legionari şi condus în „Dumbravă" (o pădurice de lângă oraş), unde e bătut şi maltratat, iar apoi silit să semneze o declaraţie de demisie din conducerea Comunităţii.

Declaraţii similare de demisie au fost obligaţi să dea şi Vice-Preşedintele Dr. Neumann şi Preşedintele girant Dr. Matyas Lazăr. Acesta din urmă a fost mai întâi bătut chiar în locuinţa sa de o bandă de legionari conduşi de croitorul Isianu.

55. ***16 Octomvrie 1940.***

Se anunţă că autorizaţiile antreprenorilor evrei de cinematografe cari expiră la 26 Octombrie 1940, nu vor mai fi reînoite.

56. ***17 Octomvrie 1940.***

Ministerul Finanţelor retrage avantagiile vamale unor întreprinderi evreeşti.

57. ***17 Octomvrie 1940.***

Ministerul Educaţiei Naţionale a intervenit la Ministerul Economiei Naţionale pentru ca acesta din urmă să oblige librăriile evreeşti să-şi schimbe emblemele şi firmele, urmând a se menţiona numai numele proprietarului şi felul comerţului.

58. ***17 Octomvrie 1940.***

Asociaţia Generală a Chimiştilor din România exclude pe membrii săi evrei.

59. ***18 Octomvrie 1940.***

O echipă de legionari se prezintă la Comunitatea Evreească din Târgul Bucecea, de unde ia cheile localului şcolii, declarând că deacum înainte ei sunt stăpânii acestui imobil.

60. ***18 Octomvrie 1940.***

Agresiunile legionare se înteţesc şi devin din ce în ce mai violente. La Bucureşti cele mai multe se petrec, cu prilejul percheziţiilor pentru căutarea de alimente. O asemenea percheziţie s'a făcut la comerciantul *Simon Bick* din str. Ceauş Radu Nr. 2, de unde o echipă de legionari a ridicat:

1.257.000 lei
1½ liră sterlină
350 fr. frs.
Diverse monede metalice franceze.
100 acţiuni Letea
O cutie cu bijuterii de valoare
Un brevet de decoraţie
Certificat de înregistrarea firmei comerciale
O ladă cu 25 Kg. zahăr.
2 saci cu 140 Kg. făină

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După făptuirea jafului, victima a fost adusă la poliţie, pentru a fi cercetate următoarele chestiuni:

a) Unde a îngropat 25.000 lire sterline?
b) Din ce organizaţie comunistă face parte?
c) De ce a ofensat legionarii, spunându-le beţivi?

La Prefectură a fost chinuit în mod îngrozitor vreme de 3 zile. Ţinut mereu cu capul în jos şi picioarele în sus, a fost bătut atât de crunt, încât la examinarea medicală făcută de d-rul Vasile Budu la 21 Octombrie, prezenta:

„Echimoze violacee a ambelor orbite şi a regiunei faciale şi temporale stângi, contuzii şi echimoză întinsă pe ambele braţe şi antebraţe şi pe articulaţia metacarpiană, contuzie şi echimoză întinsă a regiunei scapulo-humerală dorsală stângă. Membrele inferioare echimozate, articulaţiile şi gambele cu echimoze multiple, picior propriu zis tumefiat. Toate leziunile, echimozele, tumefieri şi oedeme, sunt cauzate prin lovire cu un corp contondent".

La Prefectură a mai fost jefuit de 25.000 lei ce avea cu sine, dar la eliberare, la 20 Octombrie au fost restituite soției sale, următoarele obiecte: 1 piepten, 1 creion, 1 cravată, carnetul de identitate și livretul militar.

61. ***18 Octomvrie 1940.***

Incepe teroarea legionară la Alba-Iulia. Un număr de 35 evrei, fruntași ai orașului, sunt aduși noaptea la chestura poliției, unde sunt luați în primire de o bandă compusă din chestorul Traian Hanu, inspectorul legionar Ghimbășanu, gardianul Mărgineanu Ion și legionarul Crețu Ion. Toți au fost bătuți și maltratați sălbatec. Cu deosebită cruzime au fost chinuiți Glück Andrei și bătrânul și bogatul comerciant Ferdinand Fuchs, proprietarul celei mai importante întreprinderi de comerț de textile din Ardeal. Când banditii au crezut că acesta e epuizat, i-au cerut să semneze un act al cărui conținut nu-l cunoștea. Bătrânul a refuzat. A fost chinuit din nou în special de Ghimbășanu care în batjocură i-a desenat cu creion chimic pe chelie semnul gărzii de fier.

Bătrânul a căzut leșinat și când s'a trezit istovit, în fața noilor amenințări, a semnat hârtia pe care i-au înfățișat-o călăii săi. A fost eliberat dar a rămas țintuit patului pe urma suferințelor îndurate. A aflat atunci că actul semnat era o renunțare la întreaga sa avere.

62. ***20 Octomvrie 1940.***

Comercianții evrei din Sibiu sunt obligați să placardeze pe ușile și vitrinele magazinelor, inscripția: „Prăvălie jidovească".

63. ***21 Octomvrie 1940.***

Poliția legionară operează o percheziție la fabrica textilă Philip Birmann & Co., proprietatea Președintelui Comunității Evreilor din București. Găsind cu prilejul acesta un vagon de zahăr destinat aprovizionării lucrătorilor, confiscă întreaga cantitate, care apoi este distribuită în felul următor: 2380 kg. pentru lucrătorii fabricei și 7420 kg. pentru „Ajutorul Legionar".

64. ***21 Octomvrie 1940.***

O echipă de legionari percheziționează pe evreii din gara Vaslui, înainte de trecerea trenului. La tânărul *Iancu Menahim*, care însoțea pe tatăl său, mare negustor de vite, se găsește suma de 450.000 lei. Amândoi sunt arestați și conduși la poliția legionară, unde victimele și banii sunt predați șefului poliției Gheorghescu asistat de legionarii Voitinovici, Ștefănescu, Tiglea, Pa-

vlov Richard și Pivniceru. Fiul este eliberat iar tatăl cercetat asupra provenienției celor... 250.000 lei.

Bătrânul refuzând să cadă în cursă și să se lase jefuit de jumătate din bani, a fost bătut întâi în biroul poliției și apoi în pivniță.

A doua zi bătrânul, cu toate chinurile îndurate, continuă să reziste. Atunci a fost din nou arestat fiul, după ce au fost strecurate, între bagaje, manifeste comuniste „Către țărani și proletari". Chinuit la rândul său ceasuri întregi, între lovituri de pumn și ciomag, tânărul Menahim acceptă să declare tot ce i se cere. Sub dictatul legionarilor numește pe colegii săi de clasă, ca autori ai manifestelor.

Sunt arestați în miez de noapte: *Zighi Segall, Friedman Iosef, Weintraub Solomon, Silberman Ficu, Flis Adolf, Candel Alfred, Cahane Saie* și *Simon Gold*. Toți aceștia sunt chinuiți timp de 5 zile, cu mijloace îngrozitoare: bătaie, smulgerea părului din cap, strivirea degetelor între două uși etc. In special au fost maltratați în ziua de 24 Octombrie când legionarii s'au întors dela cimitir, unde și-au făcut o sărbătoare, deshumând câteva cadavre de legionari executați, în urmă cu un an din ordinul guvernului. Setea de răzbunare i-a făcut să lovească atât de sălbatec, încât una din victime, Z. Segall, disperat și-a deschis vinele dela mâini cu o lamă de ras.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

65. *22 Octomvrie 1940.*

In urma unui Consiliu de Miniștri, se publică un comunicat cu privire la o seamă de reclamațiuni adresate Guvernului de către Federația Uniunilor de Comunități Evreești. Comunicatul cuprinde textual următoarele:

„S'a constatat că s'au făcut Guvernului numeroase reclamațiuni cari au fost găsite neadevărate".

„Astfel Președintele Federației Uniunilor de Comunități Evreești din țară, dl. Dr. W. Filderman a reclamat că la Piatra-Neamț nu se dă voie să se înmormânteze nici un evreu până nu se plătesc taxe în folosul mișcării legionare".

„Rabinul-șef din Piatra-Neamț și Președintele Comunității Evreilor locale au dat declarații în scris că afirmația nu este adevărată".

„Dl. Filderman a mai reclamat că la Negrești (Vaslui), au fost sigilate magazii de cereale ale comercianților evrei".

„S'au făcut cercetări și s'a constatat că au fost blocate conform legii numai cerealele provenind de pe moșiile expropriate.

Dealtfel toţi au dreptul „legal" de a face contestaţie în faţa justiţiei"

„Tot Dl. Filderman a mai reclamat că la Răducăneni (Fălciu) au fost închise magazinele evreeşti şi această afirmaţie este inexactă".

„S'a hotărît ca pe viitor toţi care fac reclamaţiuni de această natură să fie duşi împreună cu organele anchetatoare la faţa locului şi dacă se va constata netemeinicia reclamaţiei, să fie trimişi în judecată pentru răspândire de ştiri false şi tendenţioase".

Notă. — Comunicatul constitue răspunsul la 33 reclamaţiuni adresate Guvernului de F. U. C. E. Deci 30 din ele au fost găsite exacte, dar nu s'a luat nici o măsură de îndreptare.

In ceea ce priveşte cele 3 reclamaţiuni menţionate în comunicat, cercetările ulterioare ale F. U. C. E. au dovedit că faptele erau exacte.

Declaraţiile scrise ale conducătorilor evrei au fost luate prin ameninţări şi teroare. Sistemul teroarei pentru obţinerea de declaraţii scrise a fost dealtfel utilizat tot timpul regimului legionar. Aşa bunăoară la Orăştie însuşi Prefectul judeţului Hunedoara a venit să ceară evreilor bătuţi, maltrataţi şi jefuiţi, declaraţii că nu au a se plânge de nimic. La Bucureşti, Prefectul judeţului Ilfov, delegat de forul legionar, să ancheteze o serie de reclamaţiuni ale F. U. C. E. adresate Conducătorului Statului, a cerut declaraţii de retraegre a plângerilor însuşi Preşedintelui F. U. C. E. şi Secretarului General. Fapte similare sunt confirmate chiar de Generalul Antonescu („Pe marginea prăpastiei" vol. I. pag. 224).

66. *23 Octomvrie 1940.*

Ministerul Finanţelor dispune anularea brevetelor de băuturi spirtoase, aparţinând evreilor, indiferent de categoria Statului Juridic din care fac parte

67. *24 Octomvrie 1940.*

Subsecretariatul de Stat al Presei şi Propagandei, atrage atenţia bibliotecilor publice că până la apariţia legii privitoare la naţionalizarea şi protecţia imprimatului românesc, este nevoie de a se opri folosirea sau consultarea lucrărilor datorite autorilor evrei. Se anunţă chiar întocmirea unui tablou de autori evrei ce va fi trimis tuturor bibliotecilor.

Notă. — Tabloul a fost întocmit ceva mai târziu şi afişarea lui a fost obligatorie în locuri vizibile, nu numai la bibliotecile publice, ci la toate librăriile importante din ţară.

68. *25 Octomvrie 1940.*

Spiritul legionar se manifestă violent şi cu consecinţe îngrijorătoare, în armată. Puţinii evrei încă neexcluşi din cadre, au de îndurat suferinţe morale şi fizice. Soldaţii evrei sunt insultaţi şi bătuţi de superiori; ofiţerii evrei se văd persecutaţi de superiori, dispreţuiţi de camarazii egali în grad şi insultaţi de subalterni şi chiar de soldaţi cari nici nu-i mai salută. La Urziceni-Ialomiţa, soldaţii dintr'un pluton de grăniceri comandat de un sublocotenent evreu, instigaţi de un legionar în cămaşe verde, ce trecea pe şosea, se răsvrătesc împotriva ofiţerului pe care-l atacă pe la spate. Sub puterea loviturilor, ofiţerul cade grămadă. Este ridicat de soldaţi cari îl leagă strâns cu o frânghie şi-l închid într'o magazie. In aceiaşi noapte, jumătate din efectivul plutonului, a dezertat. Raportând comandantului de companie, ofiţerul evreu s'a văzut la rândul său raportat comandantului de regiment că „prin propagandă comunistă, a îndemnat soldaţii din plutonul său să dezerteze".

69. *26 Octomvrie 1940.*

Poliţia legionară din Bârlad arestează şi trimite la Vaslui pe *Lică Grünberg, Ricu Dressner, Ficu Herşcovici, Fraţii Dodel* şi fetiţa *Mimi Horodniceanu*, deoarece au fost identificaţi pe o fotografie găsită la unul din elevii arestaţi cu 5 zile în urmă. Ei sunt chinuiţi în acelaş mod ca şi camarazii lor din Vaslui de către comisarii Vizitiu şi Constantinescu, pentru a li se smulge declaraţii de participare la acţiuni comuniste.

Notă. — Chinurile acestor 15 tineri s'au sfârşit abia la 19 Decemvrie, când au fost judecaţi de Curtea Marţială din Galaţi şi achitaţi în unanimitate.

70. *26 Octomvrie 1940.*

Asociaţia de Turism „România Pitorească" elimină pe membrii evrei.

71. *27 Octomvrie 1940.*

Marele Stat Major comunică că evreii de orice categorie ce urmau să fie încorporaţi cu contingentul 1941, vor fi lăsaţi la vatră, fiind excluşi dela serviciul militar.

72. *29 Octomvrie 1940.*

Chestorul Poliţiei Arad, Dr. Preda, ordonă închiderea celor 6 tipografii evreeşti: *Eugen Lefkovits, Samuel Reisman, Lu-*

dovic Bloch, Adalbert Reiner, Maxim Kallai şi *Kain Ijac* şi cere proprietarilor să predea instalaţiile către legionarul Ing. Matei. Victimele reclamă prefectului care sfătuieşte pe fiecare să-şi asocieze elemente creştine, ceea ce chestorul nu admite. Atelierele rămân închise.

73. *29 Octomvrie 1940.*

Legionarii evacuează şi ocupă imobilul proprietatea Comunităţii Spaniole din Bucureşti, Str. Negru Vodă Nr. 3, precum şi multe alte localuri de şcoli, instituţii evreeşti şi case de rugăciuni din Bucureşti.

74. *29 Octomvrie 1940.*

Legionarii Burada, Constantin Casiadi şi Ioan Serghie se prezintă la depozitul de cherestea *Mates Simca Maier* din comuna Răuşeni (judeţul Botoşani), unde după ce au bătut pe vânzătorul *A. Schwartz,* au luat în primire depozitul pe numele „mişcării legionare".

75. *29 Octomvrie 1940.*

Un bătrân voiajor evreu în vârstă de 85 ani, *Paul Leibovici* din Bucureşti str. Vultur Nr. 115, este prins de legionari în comuna Teişani, jud. Prahova, unde după ce este bătut la Primărie şi dus în pădure, unde este ameninţat cu spânzurătoare, este jefuit de mărfuri cumpărate prin sate (160 Kg. fasole şi 30.000 nuci).

76. *29 Octomvrie 1940.*

Poliţia din Sibiu trimite tuturor evreilor somaţii de evacuarea imediată a locuinţelor. Unele somaţii sunt executate de îndată *(Aladar Stein,* str. Trei Stejari Nr. 4).

77. *30 Octomvrie 1940.*

Sfatul Negustoresc din Câmpina a hotărît ca în mijlocul său să nu mai fie decât comercianţi români creştini.

78. *30 Octomvrie 1940.*

Breasla măcelarilor din Abatorul Capitalei a hotărît excluderea angrosiştilor evrei.

79. *30 Octomvrie 1940.*

O echipă de legionari compusă din legionarii Scuturici, Doane Ştefănescu, Diaconu şi Drăgoiu, jefuiesc toate mărfurile

din magazinul de haine al comerciantei *Toni Zaharia* din Corabia (jud. Romanați). După 2 zile jaful continuă la celelalte două magazine evreești din oraș: *Sami Buton*, comerciant de manufactură și *Victor Pacovici*, ceasornicar.

80. *Octomvrie 1940.*

O echipă de legionari compusă din I. A. Chirculescu ajutor de primar, Cocuță Sigmund, Ing. Popescu, directorul școalei de meserii, Sică Constantinescu, șeful poliției legionare, Avanes Deceamian, armean supus turc, Panait Teologu, supus grec și Fabian supus italian, silesc sub amenințarea revolverelor pe comerciantul *Herman Naftuli Beinglas* din Cerna-Vodă, jud. Constanța să le predea magazinul în care avea mărfuri de peste 2.000.000 lei, pentru suma de 20.000 lei.

Rezistând la început, Beinglas a fost bătut, iar membrii familiei sale, bărbați și femei, au fost tunși. In cele din urmă, la capătul rezistenței, a cedat și magazinul a fost imediat preluat de banda de legionari, iar familia Beinglas a fost isgonită din oraș.

81. *Octomvrie 1940.*

Poliția din Dorohoi rechiziționează samavolnic toate școlile evreești din oraș și anume: Școala primară de băieți, școala primară de fete și liceul teoretic.

82. *Octomvrie 1940.*

Douăsprezece familii evreești de origină străină, au fost expulzate și conduse la frontieră. Ungaria a refuzat primirea lor, iar autoritățile românești au refuzat reprimirea, astfel că oamenii au rămas în câmp, sub cerul liber, între cele două bariere, în țara nimănui.

83. *Octomvrie 1940.*

Din ordinul Legiunilor de jandarmi se procedează în diverse colțuri de țară la inventarierea, ba uneori chiar la sechestrarea bunurilor mobile evreești.

84. *Octomvrie 1940.*

Toți evreii, proprietari sau chiriași, domiciliați în cartiere din București, declarate zone militare, sunt încunoștiințați că trebue să evacueze locuințele.

85. *Octomvrie 1940.*

Agronomul Primăriei Bacău, împreună cu mai mulţi funcţionari, au arat şi însămânţat în cimitirul evreesc, locul destinat înhumărilor.

86. *Octomvrie 1940.*

Călătoria evreilor pe căile ferate, a devenit un adevărat calvar. In trenuri sunt interogaţi, percheziţionaţi, jefuiţi, batjocoriţi sau molestaţi sub ochii organelor de pază sau control şi une ori chiar de către aceştia.

87. *Octomvrie 1940.*

La Iaşi teroarea legionară continuă. Intre alţii au fost arestaţi *fraţii Lerner,* proprietarii unei fabrici de săpun, de către o echipă condusă de legionarul Cristian, care a confiscat suma de lei 4.500.000. Fabricanţii au fost chinuiţi pentru a renunţa la orice pretenţii cu privire la această sumă.

88. *Octomvrie 1940.*

Legionarii au ridicat şi distrus la Ploeşti busturile ctitorilor evrei de aşezăminte culturale şi filantropice, Mendel Predingher şi Luca Moise.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

89. *1 Noemvrie 1940.*

Se începe jefuirea întreprinderilor evreeşti din Turda. Prima victimă este însuşi Preşedintele Comunităţii, *Alexandru Princz,* al cărui depozit de vinuri şi licheruri din Piaţa Mihai Viteazul în valoare de peste 4.000.000 lei este luat cu forţa de o bandă compusă din fraţii Mitică şi Ion Dăncilă, mari proprietari din oraş, Suşman, comisar al Gărzii Financiare, Victor Moga şi Pop Amos Horaţie (cârciumar, fost vizitiu) comandant legionar al judeţului. Intreprinderea este preluată fără nicio formă, banda isgonind numai pe proprietar şi schimbând firmele.

90. *1 Noemvrie 1940.*

O bandă de 9 legionari asistată de notarul comunei şi un jandarm invadează prăvălia evreului *Maximilian Breuer* din Beliu (jud. Bihor) cerându-i să predea imediat întreprinderea cu mărfuri în valoare de 1.800.000 lei pentru suma de 100.000 lei şi amenințându-l că de nu se va supune, va fi trecut peste graniţă chiar în noaptea următoare. Speriat evreul a cedat totul legionarilor care i-au spus că ei ştiu că suma nu reprezintă valorea bunurilor luate, ci numai din generozitate îi lasă un mijloc de existenţă până când vor fi isgoniţi toţi evreii din ţară.

Cu aceleaşi mijloace a fost jefuit şi comerciantul *Iszak Iuliu* din aceeaşi comună, de o casă în valoare de 400.000 lei.

Ambele bunuri au intrat în patrimoniul Cooperativei Bihor, filiala Beliu, condusă de legionarul avocat Ilieş Anton.

91. ***2 Noemvrie 1940.***

Incepe jefuirea întreprinderilor comerciale evreeşti din Caracal. O bandă de indivizi din poliţia legionară se prezintă la magazinul de stofe şi haine al comerciantului *Wolff Besen,* în timp ce acesta se afla concentrat la regimentul său. Fără nicio formă au ridicat marfa din prăvălie împreună cu casa de bani. După acelaş sistem, au jefuit în zilele următoare pe toţi ceilalţi comercianţi evrei şi anume: *M. Barat* (librărie), *fraţii Haber* (depozit de vinuri), *Marcel Grünberg, Simon Schwalb, I. Segall.* Victimele au fost apoi isgonite din oraş.

92. 2 Noemvrie 1940.

Poliţia legionară din Bucureşti arestează pe stradă pe copilul *Lucian Rosen* în vârstă de 15 ani şi-l conduce la Prefectura Poliţiei. După două zile, Institutul Medico-Legal, predă familiei cadavrul copilului străpuns de gloanţe şi oribil mutilat.

Notă. — Desbaterile procesului asasinatelor dela Jilava au dovedit că acest copil a fost arestat de ofiţerii de poliţie legionară Gheorghe Creţu, Petre Grimalsky şi Topliceanu Nicolae, sub pretextul că copilul ar fi fost văzut, lipind pe stradă manifeste cu caracter comunist. Magistratul-instructor a stabilit că nici măcar acest lucru nu era adevărat. Tot magistratul-instructor constată că copilul a fost bătut peste faţă, peste corp şi membre, cu un instrument de tortură, alcătuit dintr'o ţeavă din care ieşeau trei arcuri din ce în ce mai mici şi care se sfârşeau la capăt cu o bilă de metal, care lovea puternic, crunt şi rapid. Din când în când copilul, al cărui corp sângera puternic dela creştet la picioare, era scos dn beciurile Prefecturii, pentru a fi spălat şi înviorat, cu scopul de a mai putea rezista torturilor la care era supus.

In cele din urmă copilul a fost strangulat, apoi asvârlit dela etajul V. al Prefecturii Poliţiei Capitalei, într'o maşină ce staţiona în stradă şi era condusă de un ofiţer de poliţie legionară şi transportat la Institutul Medico-Legal, de unde cadavrul a fost predat familiei.

93. ***2 Noemvrie 1940.***

Comisarii de românizare exercită atribuţiunile lor din ce în ce mai abuziv. Terorizează pe patroni şi funcţionari, înstrăi-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

nează sau fură bunurile întreprinderilor și când nu mai au ce fura pentru ei, fură pentru alții.

Așa de pildă, comisarul de românizare la editura Ciornei, oferă Comisariatului General al Refugiaților din Basarabia și Bucovina, 12 locuri de funcționari și 1 loc de avocat.

94. ***2 Noemvrie 1940.***

O funcționară din București, *Betty Schwartz,* din B-dul Mărășești Nr. 93 este arestată pe stradă de poliția legionară și condusă la un cuib legionar, unde este bătută atât de crunt, încât a trebuit să zacă 7 zile în spitalul „Caritas" cu echimoze ale membrelor, ale regiunei fessiere, ale regiunei molare și palpebrale stângi.

95. ***3 Noemvrie 1940.***

O unitate militară rechiziționează samavolnic, localul școlii evreești din Odobești.

96. ***3 Noemvrie 1940.***

Prin amenințări, maltratări și teroare, o bandă de legionari compusă din indivizii Teodosiu, Heberling, Voitulescu, Malcov și avocatul Sică Florescu au reușit să silească pe evreii din Turnu-Măgurele, să vândă mărfurile, magazinele, ba chiar și restul avutului, inclusiv mobila din casă și îmbrăcămintea, pe prețuri derizorii de 5-10% din valoare. Cumpărătorii au fost comercianții creștini locali. (De ex. Sebastian Crăciunescu).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Victime: *Iancu Albert, A. Gologan, Ilie Goldenberg, C. Nürenberg, M. Silberman, T. Segall, Haim Haimovici, Solomon Iacoby, R. Aschendorf.*

O parte din evrei au fost siliți să părăsească orașul.

97. ***4 Noemvrie 1940.***

O unitate militară rechiziționează samavolnic școala primară a Comunității Evreilor din Buzău.

98. ***5 Noemvrie 1940.***

Începe jefuirea avutului evreilor din Urziceni (jud. Ialomița). Primul atacat este comerciantul de cherestea *Sigmund Kahane,* căruia poliția legionară îi ridică toți banii din cassă, 80.000 lei, pe care îi distribue imediat: 45.000 oamenilor de serviciu și 35.000 pentru „Ajutorul Legionar". Apoi negustorul este terorizat pentru a fi silit să vândă depozitul. Infricoșat vinde unui cumpărător ales de dânsul, dar acesta nu e pe placul poliției legionare. Victima este ridicată dela București, unde fugise între

timp, dusă la 20 Noemvrie în pădure și obligată să taie lemne, iar apoi silită prin teroare să vândă depozitul și imobilul la un preț fixat de legionari. Din preț s'a reținut 150.000 lei pentru „Ajutorul Legionar", dar chitanța s'a emis pe numele cumpărătorului, deoarece evreii nu sunt admiși, în aparență, să contribue la acest fond.

Toți ceilalți comercianți evrei din oraș: *Lazăr Solomovici, Iuster, Schapira, Ligi, Moscovici* au fost prădați într'o noapte de tot avutul, de bande din poliția legionară, care amenințând cu revolverele, au ridicat din magazine și locuințe tot ce au găsit. Apoi toți evreii au fost isgoniți din oraș, afară de un dentist care a fost obligat să rămână la dispoziția localnicilor, fiind singurul dentist din toată regiunea.

99. ***5 Noemvrie 1940.***

Asociația publiciștilor români elimină pe membrii săi evrei.

100. ***5 Noemvrie 1940.***

Chestorul Poliției Arad, Dr. Preda, invită în biroul său pe comercianții evrei *Scheer Elemer, Leibnicker Andrei* și *Szedelyi Ștefan*, proprietarii hotelului și restaurantului „Dacia" și le cere să vândă întreprinderea lor indivizilor Sereș Dumitru, Pantoș și Cristescu, pe preț de 1.000.000 lei, deși aceștia oferiseră anterior 3.000.000 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Față de refuzul proprietarilor, chestorul însoțit de 25 polițiști, face percheziții atât în hotel cât și restaurant și la domiciliile proprietarilor și dispune închiderea și sigilarea localului. Apoi arestează pe proprietari, pe cari îi ține închiși timp de 5 zile, în frig și fără mâncare. Epuizați de suferință, victimele cedează și pentru facerea actelor este adus notarul public Dr. Silviu Păscuțiu, care la orele 2 noaptea, primește la sediul legionar consimțământul vânzătorilor arestați. Prețul de 1.000.000 lei a fost reținut de notar pentru plata datoriilor, astfel că proprietarii, deposedați de o avere de 4.000.000, nu au primit nici un ban.

101. ***6 Noemvrie 1940.***

După ce pe toate întreprinderile evreești din Orăștie (jud. Hunedoara), au fost placardate inscripții cu textul: „Atențiune! Prăvălie jidovească, Creștinii nu intră!", legionarii Olariu Ioan, Terne Petru și Ciundărescu, însoțiți de un garian public, au închis următoarele magazine: *Ludwig Mahler, Grünfeld Simion, Manghel Wilhelm, Nicolae Rosenfeld, Igner Samuile, Igner Desideriu* și *Benea Carol.* Tuturor li s'a pus în vedere că în termen de 15 zile

trebue să vândă întreprinderile unui cumpărător etnic român, ba chiar s'a precizat că trebue să vândă numai cumpărătorilor legionari.

A doua zi organele de urmărire fiscală au sechestrat o parte din mărfuri pentru asigurarea plăţii impozitelor pe trimestrul... Ianuarie-Martie 1941.

Toţi locuitorii evrei din Orăştie au fost somaţi de o comisie legionară, ca până la 1 Decembrie 1940 să părăsească oraşul.

Notă. — Rezultatul acestei acţiuni a fost că în intervalul 6-25 Noembrie, 8 din cei 14 comercianţi evrei din Orăştie au vândut întreprinderile. Prăvăliile acestora au fost redeschise. Faptele fiind reclamate Direcţiunii Generale a Siguranţei Statului de către Federaţia Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, s'a ordonat o anchetă care a fost făcută la 25 Noembrie de către Prefectul judeţului, conducătorul din umbră al întregei acţiuni. Anchetatorul a dojenit pe evrei că s'au plâns la Bucureşti, a cerut tuturor declaraţiuni că nu au nimic de reclamat şi a smuls celor 6 negustori care încă nu au lichidat avutul, făgăduieli, consemnate într'un proces verbal, că vor vinde totul imediat. Magazinele lor au rămas închise.

Paralel cu acţiunea de jaf a avutului comercial, poliţia legionară a confiscat toate aparatele de radio aflate în posesia evreilor *Albert Rubinştein, Ludwig Mahler, Grünfeld Simion* şi *Roth Desideriu.*

102. ***6 Noemvrie 1940.***

In preajma zilei aniversării revoluţiei sovietice, bande de legionari sau de agenţi ai aşa numitei „Poliţii legionare" din Bucureşti, arestează în stradă sute de evrei, cari conduşi la Prefectura Poliţiei sau la cuiburile legionare sunt bătuţi şi chinuiţi sălbatec. Două puncte dintre cele mai frecventate de evrei, devin extrem de periculoase: Incrucişarea străzii Traian cu calea Dudeşti şi a străzilor Labirint şi Căuzaşi cu Calea Văcăreşti.

Câteva exemple:

Iosef Bercovici, comerciant de cereale, Câmpul Moşilor Nr. 24, a fost ridicat de o bandă de legionari, pe Calea Moşilor, în momentul când cobora din tramvai. Dus la sediul central legionar din str. Roma, a fost bătut până ce i s'a spart capul şi s'au inflamat ochii. Apoi a fost trimis sub pază la Prefectura Poliţiei, unde a fost reţinut 5 zile şi bătut în fiecare zi. După eliberare a zăcut

10 zile în spitalul „Iubirea de Oameni", având: „contuzii pe fesse și regiunea dorsală a coapselor, echimoze palpebrale".

Moise Schweitzer, lucrător tipograf din Parcul Berindei, Str. G. No. 1, ridicat de o bandă de legionari, care patrula pe Calea Dudești, a fost dus la Prefectura Poliției unde a fost bătut crunt încât, după ce a fost eliberat, a trebuit să zacă 6 zile în spitalul „Iubirea de Oameni", având: „echimoze și plăgi contuze în regiunile fessiere — fața dorsală a coapselor și gambelor — pe ambele membre superioare și la nivelul arcadei orbitale".

Luri Goldștein, student în medicină, Calea Dudești Nr. 29. Ridicat din casă de o bandă de legionari a fost dus întâi la un cuib legionar instalat în str. Traian Nr. 1. După o primă bătaie, s'a format aci un convoi de 100 evrei cari, sub pază legionară, au fost conduși la sediul central legionar din str. Roma, în celălalt capăt al orașului. Fără motiv și fără vreo învinuire, toți au fost bătuți și torturați de dimineață până seară, când au fost eliberați. Din cauza maltratării suferite a zăcut 9 zile la spitalul „Iubirea de Oameni" cu: „echimoze și plăgi contuze pe ambele fesse și coapse".

Leon Livadaru, comerciant din Str. Triumfului Nr. 15, a fost ridicat de o patrulă legionară, pe Calea Dudești și dus la un cuib legionar pe lângă Foișorul de Foc de unde apoi a fost transportat la sediul legionar din Str. Roma, într'o sală de tortură în care se aflau peste 100 de evrei cari erau incontinuu bătuți. A fost ținut vreme de 27 ore, în permanență în aceeași poziție: în picioare cu fața la perete, primind din când în când lovituri unde se nimerea.

Jean Iscovescu, copil de 16 ani din Calea Dudești Nr. 215, a fost ridicat la miezul nopții din casa părinților săi de o bandă legionară, care l-a dus la Prefectura Poliției, unde a fost reținut și bătut timp de 10 zile, pentru a declara că este comunist.

Marcu Fruchtman, electrician, Parcul Mica Str. A Nr. 12, a fost arestat pe str. Carol de o bandă de 7 legionari, cari l-au dus la Prefectura Poliției unde a fost bătut atât de crunt, încât a zăcut la spitalul „Caritas" 5 zile cu: „abces în regiunea posterioară a antebrațului drept, deschis spontan, escoriații ale gambelor, echimoze ale fesselor și coapselor".

Marcus David, negustor ambulant, Str. Foișor Nr. 23, a fost ridicat din stradă pe motiv că autorizația de ambulant ar fi în

neregulă. Condus întâi la Primăria Sec. III Albasrtu, a fost închis împreună cu încă vreo 30 evrei, apoi cu toţii au fost duşi la Prefectura Poliţiei unde au fost bătuţi şi chinuiţi oribil. A fost desbrăcat, pus cu capul între picioare, atât cât încheieturile permit această poziţie şi bătut cu vâna de bou până când a căzut în nesimţire. După eliberare, a zăcut în spitalul „Caritas" dela 7-15 Noembrie, cu: „plăgi contuze cu echimoze pe ambele fesse, pe partea dorsală dreaptă a toracelui, greutate în respiraţie şi dureri în hemitoracele stâng".

David Mann, ziarist din Str. Olimpului Nr. 27, arestat pe stradă de 2 legionari, este dus întâi în curtea Poştei Centrale, într'o cameră dela subsol unde, după ce este bătut, i se înfăţişează un manifest cu caracter comunist pe care el l-ar fi aruncat în stradă. I se face percheziţie corporală şi, găsindu-se un paşaport ale cărui menţiuni arată o recentă întoarcere din Anglia, este dus sub escortă puternică la Prefectura Poliţiei, unde este bătut şi chinuit timp de 2 zile într'o cameră cu etuvă dela subsol. A fost eliberat numai după ce a plătit legionarului care îl maltratase: 100 lire sterline, 400 fr. frs. şi 45.000 lei.

103. ***7 Noemvrie 1940.***

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O unitate germană rechiziţionează şcoala primară evreească din Râmnicul-Sărat

104. ***7 Noemvrie 1940.***

Continuă evacuările sălbatice a locuinţelor evreeşti din Sibiu Au fost evacuate 34 familii între cari: *Dr. Alex Antal,* medic din Str. Carmen Sylva Nr. 12, *Moise Rosenthal* din Str. Regele Carol, *Emerich Goldberger* din Str. Franciscanilor.

105. ***8 Noemvrie 1940.***

Poliţia legionară rechiziţionează şcoala şi Templul Ronetti Roman din Bucureşti pentru Comandamentul legionar al evacuaţilor din Bucovina de Nord.

106. ***8 Noemvrie 1940.***

Camera de Comerţ şi Industrie din Braşov publică un tablou conţinând 35 firme evreeşti ce urmează a fi radiate.

107. ***8 Noemvrie 1940.***

Directoratul de box, lupte etc. a radiat pe boxeurii evrei, interzicându-le accesul în sălile de sport.

108. *9 Noemvrie 1940.*

Se radiază din tabloul antreprenorilor cadastrali şi al ajutorilor de antreprenori, 41 persoane ca fiind de orgină etnică evreească.

109. *10 Noemvrie 1940.*

Poliţia legionară năvăleşte în sinagoga din Ploeşti a rabinului Friedman din Str. Municipală Nr. 4, unde erau adunaţi vreo 60 de evrei la rugăciune. In acea zi se afla în sinagogă un număr mai mare de credincioşi ca de obicei, deoarece cu câteva ceasuri înainte un groaznic cutremur de pământ, distrusese o parte din oraş, avariind şi cele 2 temple principale. Sub pretext că evreii s'au adunat pentru o întrunire comunistă, toţi au fost ridicaţi şi conduşi la Chestură unde au fost bătuţi şi chinuiţi oribil, apoi închişi într'un grajd. Printre aceştia au fost.

1. *David Friedman,* Rabin 42 ani Str. Municipală Nr. 4.
2. *Max Mendel Strul,* Frizer 19 ani Str. Malul Roşu Nr. 42.
3. *Şmil Şmilovici,* Ambulant 49 ani, domiciliu necunoscut.
4. *Iosif Avram,* Student 25 ani Str. C. Spirescu Nr. 25.
5. *Mendel Mayer,* Dentist 20 ani Str. Rudului Nr. 72.
6. *Joffre Margulius,* Student 25 ani Str. Bucureşti.
7. *Margulius,* Comerc. 70 ani (avea cu el 175.000 lei).
8. *Harry Iosepovici,* Funcţ. 26 ani Mag. *„Royal Shoe".*
9. *Şteinberg,* Cafegiu invalid de războiu.
10. *Iţic Iţicovici,* Funcţ. 27 ani Mag. „Zimmer".
11. *Carol Blum.*
12. *Nicu Perlmutter.*
13. *Lony Kaufman.*
14. *Simchas.*
15. *Neumann.*
16. *I. Habat.*
17. *Marcel Weissman.*
18. *Moscovici Papagal*
19. *Landman.*
20. *Fraţii Spinner.*
21. *Fruchter.*
22. *Herşcu Leibovici cu soţia.*
23. *D-na Şmilovici cu copiii.*
24. *Lörvensohn.*
25. *Aladjem.*
26. *Davidsohn.*
27. *Sol. Schwartz.*
28. *Victor Victor.*
29. *Soliman Jr.*
30. *Strul Psalt.*
31. *Iosub Iosefsohn.*
32. *Strauch.*
33. *Sechter Sr.*
34. *Friedmann Sr.*
35. *Leon Leibovici.*

110. *10 Noemvrie 1940.*

Tribunalul Vaslui ocupă, fără vreun ordin de rechiziţie şi fără să îndeplinească vreo formă, localul şcoalei primare evreeşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

111. ***10 Noemvrie 1940.***

Adunarea generală a Asociaţiei docenţilor universitari, hotărăşte eliminarea membrilor săi evrei.

112. ***10 Noemvrie 1940.***

Societatea surdo-muţilor izgoneşte dintre membrii săi, pe toţi evreii.

113. ***10 Noemvrie 1940.***

La Bucureşti, teroarea legionară devine din ce în ce mai violentă. Sute de evrei sunt ridicaţi de bande legionare de pe străzi, din magazine şi din locuinţe, transportaţi la sedii legionare (în special la Casa Verde din str. Roma şi cuibul din str. Cercului Nr. 1 sau la Prefectura Poliţiei), unde — fără vreo învinuire — sunt bătuţi crunt, torturaţi cu instrumente speciale şi jefuiţi de tot ce au asupra lor.

Câteva exemple:

Avocat Leopold Filderman, Str. Maria Rosetti Nr. 36, arestat de poliţia legionară a fost dus la Prefectura Poliţiei, bătut sălbatec, apoi desbrăcat în pielea goală şi silit să danseze într'un picior. Arătând că e bolnav şi îi lipseşte un rinichiu, a fost bătut cu predilecţie în regiunea renală.

Ing. Leon Filderman, Str. Maria Rosetti Nr. 36, fratele celui de mai sus, arestat şi condus la Prefectura Poliţiei a fost bătut atât de sălbatec, încât după eliberare, medicul său creştin, examinându-l a izbucnit în plâns. In special a fost bătut în regiunea abdominală, deoarece s'a plâns că este grav bolnav de stomac.

Dr. G. Cucoş, Calea Rahovei Nr. 36, medic plutonier în rezervă, s'a prezentat pentru a da ajutoare sanitare victimelor din blocul Carlton, imobil în 10 etaje dărâmat în întregime de cutremur. Aici a fos atacat de o bandă de legionari în frunte cu medicul Dr. Ruptureanu, condus în pumni până la Prefectura Poliţiei unde, într'o cameră dela etajul V., o altă bandă de 8 legionari i-au aplicat 25 lovituri cu vâna de bou peste fesse, spate, cap şi mâini, sub pretext că a venit să spioneze şantierul Carlton.

114. ***11 Noemvrie 1940.***

Un grup de legionari din Turnu-Severin, în frunte cu legionarul Potop, operează o percheziţie în cassa de bani a comercian-

tului *M. Löwenstein,* de unde ridică — fără a lăsa vreo dovadă — diverse acte personale şi toţi bani găsiţi — în total 471.000 lei — din cari 100.000 lei aparţineau Comunităţii, iar restul reprezenta singura sa avere. După ce au luat şi cheia cassei de bani, au plecat, lăsând victimei 500 lei pentru cheltuieli.

115. ***13 Noemvrie 1940.***

Legionarii din Braşov, dau primul atac împotriva întreprinderilor comerciale evreeşti din Braşov. O bandă condusă de chestorul de poliţie V. Ştefănescu, năvăleşte în atelierul cismarului *Fischman Mauriţiu* din Calea Victoriei Nr. 46, de unde ridică toate mărfurile, sculele, încălţămintea gata şi chiar cea aflată în lucru.

Cismarul opunându-se, a fost ridicat şi transportat la Chestură unde a fost bătut şi torturat până ce a consimţit să semneze un act de donaţiune a întregului său avut, către „Ajutorul Legionar", după care a fost eliberat, dar somat să părăsească şi locuinţa. In aceeaşi zi au fost placardate pe toate întreprinderile evreeşti din oraş, afişe mari cu inscripţia „Magazin Jidovesc".

116. ***13 Noemvrie 1940.***

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Ocna Mureşului (Uioara), orăşel din jud. Alba, este arestat comerciantul *Eugen Cohn* şi funcţionarul său *Hirsch Geza* de o bandă compusă din 6 poliţişti şi 15 legionari cari l-au condus la Primărie, unde au fost bătuţi şi chinuiţi timp de 9 zile, pentru a da o declaraţie că în urmă cu 4 ani l-ar fi insultat pe Corneliu Codreanu, căpitanul Legiunii. După ce Eugen Cohn a semnat declaraţia, a fost eliberat şi a fugit la Bucureşti, unde a fost internat în spitalul „Iubirea de Oameni", având încă după 18 zile dela arestare (27 Noemvrie): „echimoze în regiunea interscapulară, contuziuni şi echimoze în regiunea fessieră".

Toată această acţiune de teroare a fost o răzbunare pregătită de unul din teroriştii legionari, Groza, care având din 1936 o datorie neachitată faţă de Cohn, acesta l-a dat în judecată.

117. ***14 Noemvrie 1940.***

Horia Sima, Vicepreşedintele Consiliului de Miniştri însoţit de Alexandru Ghica, directorul Poliţiei şi al Siguranţei Statului, în trecere prin Ploeşti, ordonă eliberarea evreilor arestaţi la 10 Noembrie. Chestorul poliţiei legionare Cojocaru, refuză să execute ordinul şi evreii rămân mai departe arestaţi.

118. ***15 Noemvrie 1940.***

Echipe de legionari (delegaţi de organizaţia „Ajutorul Legionar") evacuiază cu forţa şi ocupă localurile cercurilor şi cluburilor evreeşti din Bucureşti: *„Unirea titraţilor evrei"*, *„Union"* şi *„Mutualitatea"*, toate în Str. Spătarului şi cercul *„Sefard"* din Calea Călăraşilor, punând stăpânire pe mobilier şi mai ales pe biblioteci, cari cuprind peste 10.000 volume.

Notă. — Mai târziu după prăbuşirea regimului legionar, cărţile din aceste biblioteci, se găseau de vânzare prin anticăriile din Bucureşti.

Cu prilejul evacuării cercului „Unirea" încasatorul *Marcus Solomon*, str. Udricani Nr. 8, a fost bătut şi torturat încât a trebuit să se interneze în spitalul „Iubirea de Oameni", cu o plagă tăiată în regiunea parietală dreaptă.

119. ***15 Noemvrie 1940.***

Se dispune că autorizaţiile de funcţionare ale anticăriilor, trebuesc a fi vizate de anticăria legionară.

120. ***15 Noemvrie 1940.***

Incepe teroarea legionară în judeţul Bihor. In intervalul de timp între 15 şi 26 Noemvrie, din iniţiativa şi ordinul Comandantului Legionar Ioan Georgescu şi sub supravegherea legionarilor Ioan Banda din Hidişel, Codariu Augustin, notar comunal din Dobroeşti, Coman Ioan, şeful postului de jandarmi din Dobreşti, Brimbescu şi Ionaş Gheorghe, brigadieri silvici, Valer şi Mircea Moga, avocaţi etc., locuitorii evrei de pe întreg cuprinsul plasei Ceica, au fost ameninţaţi, bătuţi şi maltrataţi, iar apoi expulzaţi din locuinţe şi comune, jefuindu-li-se întregul avut (case, mărfuri, mobile, vestminte, bijuterii, numerar, fără a se cruţa nimic, nici măcar jucăriile copiilor).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Câteva exemple:

1. *Văduva lui Adalbert Niederman*, din Dobreşti a trebuit să semneze un act de vânzare a casei pe preţul de 500 lei, dar nici aceştia nu i-au fost plătiţi.

2. *Eugen Schwartz*, comerciant din Dobreşti, a trebuit să semneze că vinde comunei Dobreşti casa şi grădina pentru suma de 5.000 lei din care s'a scăzut o datorie de 4.597 lei la Banca Naţională şi i s'au achitat 403 lei.

Apoi i s'a sigilat şi prăvălia.

3. *Văduva lui Kacz Maximilian* din Dobreşti, a fost deposedată la 25 Noemvrie de casă, prăvălie, mărfuri, maşină de sifon şi 200 sticle, plătindu-se suma de 5.000 lei.

Această avere a fost preluată de Tirluţă Dumitru, care la 26 Noemvrie i-a mai luat perdelele, aşternutul, mobilele din casă şi 1.900 lei.

4. *Richtman Emanuel,* din Ceica, în vârstă de 75 ani, a fost jefuit la 29 Noemvrie de o cantitate de fân şi lemne de foc şi două vaci, toate în valoare de 25.000 lei şi o prăvălie în care se aflau mărfuri de 100.000 lei.

5. *Iosif Züssman,* din Ceica, a fost jefuit la 27 Noemvrie de casă, prăvălie şi grădină de 390 stânjeni pătraţi, mărfuri, mobile, vestminte şi 600 lei.

6. *Iulius* şi *Alexandru Gottlieb,* din Ceica, au fost jefuiţi la 26 Noemvrie, de suma de 120.000 lei, un aparat de radio, un serviciu de tacâmuri (62 piese), două ceasornice de aur, o verighetă şi două perechi de cercei.

7. *Nicolae Rosenbaum,* din Ceica, a fost jefuit de: 35.000 lei, un ceas de aur, un aparat de radio nou, un aparat de radio vechiu, trei acumulatoare, o faţă de masă, un serviciu de tacâmuri şi *un cinematograf-jucărie a copilaşilor.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

8. *Kalos Beniamin,* din Ceica, a fost jefuit de: fabrica de sifon în valoare de 250.000 lei, prăvălia cu mărfuri de cca. 250.000 lei, o vacă, paie în valoare de 15.000 lei şi numerar 8.000 lei.

A fost crunt bătut, el şi fiul său.

9. *Ludovic Weiss,* avocat din Ceica, a fost alungat din comună după ce i s'au luat: numerar 18.000 lei, 10 kg. zahăr, 25 bucăţi săpun, 4 metri stofă, un aparat de radio, un serviciu de tacâmuri, o maşină de scris.

10. *Andrei Walerstein,* frizer din Ceica, a fost isgonit din casă şi din prăvălie, care a fost preluată cu toată instalaţia pe preţ de 1.000 lei, de către ucenicul său Paşca Adam.

11. *Arpad Richtman,* din Beiuş, a fost jefuit la 26 Noemvrie de mărfuri de pielărie în valoare de 250.000 lei.

12. *Iacob Herman,* din Uileac de Beiuş, a fost isgonit din prăvălia în care avea mărfuri de 300.000 lei la 28 Noemvrie, fără a i se da vreo dovadă sau a i se plăti contravaloarea.

Notă. — Mai târziu, la 17 Decemvrie a fost invitat în casa brigadierului silvic Ionaş Gheorghe, unde după ce a fost maltratat, a fost obligat sub ameninţarea revolverului, să semneze o chitanţă şi să primească suma de 58.000 lei.

13. *Schwartz Adolf,* din Câmpani, a fost isgonit la 24 Noemvrie din prăvălie şi casă, lăsând pe loc tot avutul.

14. *Israel Melchior,* din Vălani, găsit bolnav în pat, a fost isgonit din casă, după ce i s'au confiscat 9.200 lei şi un inel de aur şi i s'a sigilat prăvălia.

Soţia sa a fost obligată să semneze un act de vânzare a casei şi să primească suma de 8.000 lei.

15. *Wald Leopold,* din Sitani, a fost obligat să semneze un act prin care vinde casa în valoare de 130.000 lei, mărfurile şi mobilele în valoare de 136.000 lei, totul pentru 5.000 lei.

16. *Văduvele lui Weiss Mihai* şi *Weiss Alexandru,* din comuna Lunaspra au fost jefuiţi la 22 Noemvrie de următoarele: un contract cu cooperativa „Deşteptarea" prin care se recunoaşte o datorie de 76.000 lei, o cassă de bani, un aparat de radio, două inele de aur, numerar 61.132 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La 25 Noembrie, prin ameninţări şi teroare, Weiss Alexandru a fost silit să semneze un act prin care vinde toată averea mobilă şi imobilă, a sa şi a mamei sale în valoare de 700.000 lei, pe preţul de 10.000 lei, ce nu i-a fost plătit.

17. *Văduva lui Nasch Alexandru,* din comuna Hidişel, a fost isgonită din casă şi din comună după ce la 22 Noembrie i s'a luat suma de 50.000 lei iar la 23 Noembrie i s'a luat un aparat de radio şi bijuterii în valoare de 26.000 lei. I s'a sigilat prăvălia în care se aflau mărfuri de 80.000 lei. In casă şi prăvălie s'au instalat Sferlea Ioan Ilie, primar în Hidişel, care a vândut mărfurile, însuşindu-şi valoarea.

A fost silită să semneze un contract în alb, prin care vinde întreaga avere mobilă şi imobilă în valoare de 500.000 lei, pentru 10.000 lei.

18. *Brisc Artur,* din comuna Ceica, Rabinul Comunităţii, a fost groaznic maltratat.

19. *Freberger,* din comuna Ceica, a fost expulzat din comună, după ce a trebuit să predea tot avutul, casă şi prăvălie de co-

loniale în valoare de 150.000 lei, pentru 50.000 lei, din cari nu i s'au plătit decât 10.000 lei.

20. *Süssman,* din comuna Ceica, a fost silit să vândă prăvălia de coloniale apreciate la o valoare de 200.000 lei, pe preţ de 30.000 lei.

121. ***15 Noemvrie 1940.***

Se dispune că autorizaţiile de funcţionare pentru trupele de teatru evreeşti, nu se pot da decât cu avizul Comandamentelor militare.

122. ***15 Noemvrie 1940.***

O bandă compusă din legionarii: Herbei Iosif, Pantea Meda Ion, calfă de cizmar, Albu Adam, calfă de tâmplar, Lucea Salvin şi Cociuba Tudor zis Băbescu, colindă magazinele evreeşti din Ineu (Jud. Arad) şi somează pe proprietari să facă inventar, să semneze acte de vânzare şi să predea magazinele.

Faţă de refuzul comercianţilor, magazinele au fost închise şi sigilate timp de 8 zile. La redeschidere, magazinele au fost ocupate de legionari.

123. ***16 Noemvrie 1940.***

O bandă de legionari din Braşov evacuează şi ocupă cu forţa imobilele din str. Mureşeni Nr. 31-33, proprietatea Comunităţii evreilor neologi, în cari se află instalate: Templul Comunităţii, birourile Comunităţii, şcoala primară, şcoala mixtă industrială şi locuinţa Şefului Rabin.

Notă. — Imobilele au fost întrebuinţate pentru sediu şi cămin legionar. Tablele legii de pe frontispiciul Templului au fost asvârlite, iar templul propriu zis a fost transformat în sală de gimnastică. Mai târziu a fost aşezată în curtea templului o troiţă.

După răsturnarea regimului legionar, imobilele — inclusiv templul — nu au fost restituite Comunităţii, ci a fost instalată — prin abuz tolerat de autorităţi — o şcoală comercială, care a rămas acolo până după armistiţiul din August 1944.

124. ***16 Noemvrie 1940.***

Bande de legionari organizate şi instruite, sub conducerea generală a chestorului de poliţie V. Ştefănescu, a comandantului legionar Avram şi a avocatului Muşcatel, încep jefuirea întreprinderilor comerciale şi industriale evreeşti din *Braşov.*

Sistemul de jaf este aproape acelaş pretutindeni. Şeful ban-

dei intrând într'o întreprindere, prezintă proprietarului un act de vânzare gata imprimat, prin care magazinul, industria sau atelierul, este vândut „Mişcării Legionare" sau „Ajutorului Legionar" pe un preţ ce reprezintă 20-40% din valoarea facturată a inventarului de mărfuri, fără a se ţine seamă de valoarea instalaţiilor, edecurilor, a vadului comercial etc.

In jurul şefului stau legionarii cu priviri ameninţătoare şi cu revolvere întinse. Actul trebue semnat imediat, pentrucă altfel începe cortegiul de chinuri: arestare, conducere la chestură, bătaie, tortură etc.

In această situaţiune, aproape toate semnăturile au fost smulse fără împotrivire. Pe măsura semnării actelor, legionarii s'au instalat în întreprinderi, preluând cheile, cassele de bani şi chiar numerarul găsit. In 5 zile între 16-21 Noemvrie, aproape toate întreprinderile evreeşti din Braşov, au trecut în patrimoniul legionar, pe preţuri ridicole cari, în majoritatea cazurilor, nici nu au fost plătite.

Imprejurarea, creată de teroarea legionară, a stârnit poftele saşilor din Braşov. Prin organizaţia lor economică „Deutsche Handel Gremium zu Kronstadt", saşii au fost sfătuiţi să profite de conjunctură, cumpărând întreprinderile evreeşti, chiar dacă au fost preluate de „Mişcarea Legionară".

Câteva exemple de întreprinderi jefuite:

a) La magazinul de manufactură şi pantofărie *Rosemberg*, un grup de legionari au prezentat proprietarei un contract de vânzare-cumpărare, adus gata imprimat, somând-o să semneze imediat şi să predea magazinul. La refuzul victimei, au ridicat-o şi transportat-o la sediul legionar, unde au terorizat-o o zi întreagă, până când a venit soţul şi a rugat-o să înceteze rezistenţa, semnând contractul. A semnat şi în magazin s'au instalat legionarii.

b) Magazinul *„Wolf, Gäntz, Sütz"*, proprietatea Solomon Sütz, a fost preluat de legionari fără inventar şi cu o simplă evaluare la 3.000.000 — lei a mărfurilor, care în realitate valorau 6.000.000 lei.

c) Farmacia *„Singer"* a fost vândută prin acte autentice în regulă, unui farmacist refugiat din teritoriul cedat. Cu toate acestea, în ziua de 17 Noemvrie la orele 9,30 dimineaţa, s'au prezentat farmacistului, sasul Fiedler împreună cu doi legionari, cari l-au somat pe proprietar să le predea farmacia imediat, fără nici o condiţie, urmând ca ulterior să se stabilească un preţ. N'au ţinut seamă de actul de vânzare ce le-a fost prezentat şi s'au in-

stalat în farmacie. S'au făcut reclamaţiuni la Parchet, dar n'au avut nici un rezultat.

d) La magazinul de coloniale *„Farcaş"*, cel mai mare din Braşov, s'au prezentat în ziua de 17 Noemvrie: chestorul poliţiei legionare, Ştefănescu, şeful legionarilor Avram, avocatul Muşcatel şi o domnişoară, cari au înfăţişat proprietarului spre semnare un contract de vânzare-cumpărare, somându-l — cu ceasul pe masă — ca în două minute să semneze şi să predea magazinul Mişcării Legionare. In caz de refuz trebuia să-i urmeze la sediul legionar. Infricoşat, comerciantul a semnat şi imediat s'au instalat legionarii, atât la centrală, cât şi la cele trei sucursale ale firmei.

125. ***16 Noemvrie 1940.***

26 evrei din Ocna Mureşului (Uioara), au fost chemaţi în această Sâmbătă seară la percepţie. Printre cei chemaţi se aflau: *Rabinul Meisels Iosif, hahamul Spitzer Beniamin,* (în vârstă de 70 ani, care de atunci a rămas bolnav), *Schwartz Hermann, Kohn Samoilă, Schwartz Alexandru. Solomon Ernest, Hirsch Wilhelm, Goldenfeld Manoil, Glück Mauritziu, Sander Saul, Friedmann Geza* şi *Hirsch Martin.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Inchişi într'o cameră a percepţiei, au fost scoşi unul câte unul în altă cameră şi bătuţi sălbatec, fără motiv şi fără pretext de către o bandă compusă din: perceptorul Romul Cazacu, subprimarul Vlad Aurel, agentul sanitar Vodă Vasile şi legionarul Ion Boldea. După ce fiecare evreu şi-a primit porţia de bătaie, a fost eliberat prin uşa de din dos a percepţiei.

126. ***17 Noemvrie 1940.***

Bande de legionari în uniformă, atacă în mijlocul nopţii, principalele temple şi sinagogi din Bucureşti, producând următoarele stricăciuni.

a) *La Templul Coral* din Str. Sf. Vineri, s'au spart vitrourile şi cristalele, unele la 8 m. de sol.

b) *La Sinagoga Mare* din Str. Dr. Schachman, s'a forţat uşa de fier, s'a distrus insigna de fier şi s'au spart vitrourile la 3 ferestre şi geamurile la 15 ferestre.

c) *La Templul Fraterna* din Str. Mămulari, s'au spart vitrourile la 18 ferestre.

d) *La Templul „Unirea Sfântă"* din Str. Mămulari, s'au sfărâmat marchiza din sticlă riglată şi vitrourile dela 3 ferestre.

Pagubele totale au fost de 340.000 lei.

127. ***17 Noemvrie 1940.***

Bande de legionari, organizate de prefectul judeţului Prahova şi chestura de poliţie, atacă, devastează, jefuesc şi distrug aşezămintele de cult şi cultură ale Comunităţii evreilor din Ploeşti.

a) *Templul cel Mare* din Str. Ştefan Greceanu a fost dărâmat, iar obiectele de cult, mobilierul şi odoarele sfinte au fost aruncate în curte. Nu s'a permis eforilor să ridice decât sulurile sfinte şi perdelele.

b) *Templul Spaniol* din Str. Vlad Ţepeş a fost devastat, scoţându-se în curte tot mobilierul, obiectele de cult şi odoarele sfinte.

c) *La şcoala de băieţi Luca Moise* din Str. Basarabilor, a fost dărâmat etajul II., s'au scos uşile, ferestrele şi instalaţiile de calorifer dela etajul I., iar obiectele aflate acolo — inclusiv arhiva şi cărţile — au fost dărate cu căruţe de către legionari.

Notă. — Dărâmăturile s'au făcut sub pretextul avariilor suferite de aceste imobile pe urma cutremurului de pământ din 9 Noemvrie. Arhitecţii Primăriei Ploeşti constataseră însă că acestea erau minime, iar Comunitatea evreilor luase obligaţia să înceapă lucrările de reparaţii în ziua de 18 Noemvrie. Pofta de distrugere care a iniţiat aceste dărâmări s'a evidenţiat la aşezământul cultural „Luca Moise", unde nu a fost dărâmată şcoala de fete, care în adevăr fusese distrusă şi nu mai putea rămâne în picioare, ci a fost dărâmat imobilul şcoalei de băieţi care nu avea nevoie decât de reparaţiuni neînsemnate la etajul II.

128. ***17 Noemvrie 1940.***

Arestările şi maltratările de evrei continuă fără întrerupere la Bucureşti. Intre mulţi alţii, au avut de suferit următorii:

Isac Croitoru, zugrav din str. Siminoc Nr. 4, arestat noaptea, în casă, de poliţia legionară şi condus întâi la Circ. XIII poliţie şi apoi la Prefectura Poliţiei Capitalei. Deşi la cazierul judiciar şi la cel al poliţiei politice şi sociale, nu s'a găsit nicio fişă pe numele său, a fost reţinut 7 zile în care timp a fost bătut — întins pe ciment cu faţa în jos — şi lovit cu vâna de bou, cu ranga de fier şi baston de cauciuc; a fost băgat în etuvă şi s'a dat drumul la aburi; în fiecare zi a fost obligat să mănânce săpun care i se împingea pe gât cu vâna de bou; năvălindu-i sân-

gele prin nas și prin gură și înroșind cimentul și mâna celui ce îl chinuia, a fost obligat să le lingă. Trecând apoi în cercetarea unui comisar din Poliția propriu zisă de Stat, a fost găsit nevinovat și eliberat.

Dr. S. I. Aronovici din str. Vultur Nr. 131, a fost arestat de poliția legionară sub pretextul că ar fi scuipat un legionar. Condus la Prefectura Poliției, a fost întins pe ciment cu fața în jos și bătut cu violență pe fesse și pe palmele mâinilor. După bătaie, i s'a tăiat părul cu foarfeca, lăsându-i-se peste tot capul niște linii care reprezentau insigna „Gărzii de Fier" și a fost obligat a merge așa, cu capul gol, acasă.

129. ***18 Noemvrie 1940.***

Incepe acțiunea legionară de teroare și jaf împotriva evreilor din comuna Lupeni (Huniedoara). Proprietarii evrei de imobile sunt încunoștiințați prin somațiuni trimise de Mișcarea Legionară, că până la 1 Decemvrie trebue să evacueze locuințele, deoarece acestea au trecut în patrimoniul Statului, contractele de închiriere au fost denunțate, iar chiriile pe luna în curs trebuesc depuse la organizația legionară locală.

O asemenea somațiune a primit bunăoară *văduva lui Solomon Kohn*, căreia i s'a acordat termen de evacuare până la 10 Decemvrie, adăugându-se însă că atât imobilul cât și prăvălia, precum și toată averea mobilă au trecut în patrimoniul Statului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

130. ***18 Noemvrie 1940.***

Autoritățile din orășelul Vama (Jud. Câmpulung) ordonă prin legionarii: Alexandru Lucian, Miluț Cotlarciuc și G. Preoțescu, ca populația evreească să părăsească localitatea în termen de 5 zile, deoarece orășelul a fost transformat în comună rurală.

131. ***19 Noemvrie 1940.***

Adunarea generală a anticarilor creștini, hotărăște boicotul editurilor evreești.

Notă. — Până la venirea regimului legionar, nu exista nici un anticar creștin. In cursul lunei Octomvrie, prin violențe și amenințări, legionarii au evacuat pe toți anticarii evrei, instalați în „Casa Anticarilor" și astfel a luat naștere comerțul de anticariat creștin.

132. ***20 Noemvrie 1940.***

Conducerea Uzinelor Comunale București, a înlăturat întreprinderile evreești dela orice fel de furnituri și lucrări.

133. ***20 Noemvrie 1940.***

In baza unui ordin al Direcţiunii Generale a Siguranţei Statului, organele poliţieneşti din Piatra-Neamţ, interzic Comunităţii evreeşti locale de a mai aduna orice fel de fonduri sub formă de: donaţii, cotizaţii, contribuţii directe etc.

134. ***20 Noemvrie 1940.***

O seamă de evrei, cunoscuţi ca oameni cu stare, din oraşelul Aiud (jud. Alba), au fost ridicaţi noaptea, din pat de către chestorul poliţiei Alba Iulia, Traian Hanu şi ajutorul de primar din Aiud, Olteanu. De pildă: comerciantul *Emanuel Hartman,* din Piaţa Elisabeta Nr. 15, după ce a fost dus la poliţie, a fost condus în parcul oraşului unde, sub ameninţarea revolverelor, a trebuit să plătească 100.000 lei pentru a nu fi bătut şi a fi eliberat.

In acelaş mod s'a procedat cu ceilalţi evrei bogaţi din oraş.

135. ***20 Noemvrie 1940.***

Izbucneşte teroarea legionară în jud. Neamţ. Sub conducerea comandantului legionar al judeţului, Dr. Silviu Crăciunaş, ajutat de comandanţii sau autorităţile locale, se porneşte în acelaş timp în cele 3 oraşe din judeţ (Piatra-Neamţ, Târgu Neamţ şi Buhuşi) şi chiar în unele comune rurale, o acţiune de maltratare şi jefuire a evreilor, de o violenţă neîntâlnită.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Piatra-Neamţ, acţiunea a fost condusă de legionarii Mircea Pop, Amariuc şi Coman. Evreii înstăriţi erau vizitaţi sau poftiţi la poliţia legionară, de o bandă înarmată. Sub ameninţarea revolverelor, după o primă bătaie, se cereau bani. Fiecare era obligat să semneze un angajament de a plăti o sumă dinainte fixată — la care începea însă şi tocmeală — sumă din care o parte se achita pe loc, iar restul eşalonat. Astfel:

Samuel Marcus, veteran şi decorat al războiului de reîntregire, a fost obligat să dea 300.000 lei.

După tocmeală s'a angajat să plătească 200.000 lei, din cari
a dat şefului legionar Amariuc la 20 Noemvrie 100.000 lei
şi altui şef, Mircea Pop, la 30 Noemvrie. 50.000 „

Pincu Weinberg. S'a pretins suma de 200.000 lei
din care a plătit legionarului Coman 150.000 lei

Lupu Weinrauch. S'a pretins 400.000 lei. A plătit 100.000 lei

Solomon Drimer. S'a pretins 500.000 lei. A plătit lui Mircea Pop 150.000 lei

Şmil Herşcu. A semnat că va plăti 200.000 lei. A plătit lui Mircea Pop 70.000 lei

Moise Laufer a plătit lui Mircea Pop 50.000 lei

Lesner şi Făinaru. Au plătit lui Mircea Pop 100.000 lei

Ilie Horovitz. S'a pretins 500.000 lei, s'a angajat să plătească 350.000 lei din cari a achitat 150.000 lei

Adolf Abramovici. A semnat pentru 75.000 lei. A plătit lui Mircea Pop 15.000 lei

I. Rothenberg. A semnat pentru 200.000 lei. A plătit lui Mircea Pop 50.000 lei

M. Landau. S'a pretins 100.000 lei. A plătit 21.000 lei

Froim Moscovici a plătit la Poliţia Legionară 15.000 lei

Herşcu Ianovici. S'a pretins 50.000 lei. A plătit 15.000 lei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iancu Eşanu, a plătit 10.000 lei

Herşcu Herşcovici, a plătit 35.000 lei

Comunitatea Evreilor din Piatra Neamţ. Sub ameninţarea revolverelor, conducătorii Comunităţii s'au văzut obligaţi să verse legionarilor toate fondurile disponibile în sumă de 626.500 lei

Celor ce nu dispuneau de numerar, li s'au luat cu forţa, fie mărfuri, fie obiecte personale. Astfel:

Moise Laufer, Şeful legionar Mircea Pop i-a cerut bani. Declarând că nu are, a fost buzunărit şi jefuit de un ceas de aur, un lanţ de aur şi un toc rezervor.

Hunea Leibuşor. A fost jefuit de următoarele mărfuri: 50 metri pânză, 5.000 kg. ovăz, 300 kg. secară, 180 kg. floarea soarelui, 300 kg. brânză şi 400 kg. fasole.

Josef Wolf Pescaru. Arestat de legionarul Mircea Pop şi neavând bani, a fost jefuit de 15 butoaie murături, pe cari poliţia legionară le-a vândut cooperativei „Albina" pe preţ de 20.000 lei.

I. Rottenberg. Jefuit, de o bandă sub conducerea legionarului Borzughideanu, de mărfuri în valoare de 30.000 lei.

Froim Moscovici. Deşi a dat 15.000 lei numerar, a fost jefuit de legionarul Chirculescu, care i-a luat 58 m. stofă în valoare de 40.000 lei.

Pincu Nathanson. Legionarii Mircea Pop, Gătej, Fărcăşeanu şi Ungureanu, l-au jefuit de mărfuri în valoare de 40.350 lei.

Ilie Horovitz. A fost jefuit de poliţia legionară, care i-a luat mărfuri în valoare de 10.000 lei.

Berla Froim Făinaru. A fost jefuită de mărfuri în valoare de 100.000 lei.

La Buhuşi, acţiunea de jaf a legionarilor s'a exercitat în special asupra conducătorilor Comunităţii, cari, pentru a scăpa de ameninţare şi pentru a ocroti obştea, au trebuit să verse legionarilor suma de 400.000 lei.

La Târgu-Neamţ, teroarea legionară a fost încă mai violentă ca în restul judeţului. Acţiunea a fost condusă de comandantul legionar al judeţului Neamţ, Dr. Silviu Crăciunaş şi de primarul târgului Grigoraş Gheorghiţă (sau Grigoraş Constantin), asistaţi de ajutorul de primar Ştefan Butnariu şi legionarii Dumitru Adamescu, Fărcăşeanu, Petre Armenuc, Petre Ştefan Budnariu, Verde. Savin, Petruţ, Alexandrescu, Gheorghiu şi Pandele Arhip. Au fost arestaţi toţi fruntaşii evrei ai târgului, conducătorii Comunităţii, medici, farmacişti, comercianţi, cari au fost chinuiţi sălbatec, pentru a fi jefuiţi de bani sau pentru a li se smulge acte de vânzarea imobilelor.

Astfel:

1. *Farmacistul Leon Ştern,* lt.-col. în rezervă, Preşedinte al Comunităţii Evreilor, a fost arestat de poliţia legionară şi condus la sediul legionar, unde i s'a cerut să depună suma de 500.000 lei.

Neavând aceşti bani, a fost bătut groaznic, cravaşat i s'a smuls părul din cap, a fost tuns şi lovit cu maşina de tuns în cap. Ameninţat apoi cu împuşcarea s'a văzut silit a semna două acte de vânzare a imobilelor proprietatea Comunităţii, către Dr. Silviu Crăciunaş. Actele au fost autentificate de către judecătorul ocolului Tg. Neamţ în ziua de 21 Noemvrie, orele 8 seara, cu procesele verbale Nr. 828 şi 829/940, stipulându-se valorile de

16.000, respectiv 20.000 pentru imobile a căror valoare reală era de 4—500.000 lei. Nici preţul prevăzut în acte nu a fost achitat. Pentru autentificare a fost silit să plătească avocatului Emil Anton un onorariu de 5.000 lei, iar pentru tuns a plătit 500 lei.

2. *Bernard Froim,* comerciant, fost director de bancă, arestat de poliţia legionară la 20 Noemvrie, a fost bătut şi torturat până a doua zi, pentru a fi determinat să plătească suma de 300.000 lei. Neavând banii, pentru a scăpa de chinuri, s'a văzut obligat a semna şi autentifica, fără a primi un ban, un act de vânzare a imobilului, proprietatea sa către Dr. Silviu Crăciunaş, prevăzându-se în act o valoare de 40.000 lei în locul valorii reale de 250.000 lei.

3. *Dr. Herman Morgenstern,* a fost arestat şi după ce a fost groaznic bătut, a fost condus între revolvere întinse până la domiciliul său, unde a plătit primarului suma de 50.000 lei, obligându-se să mai plătească încă 100.000 lei (pe cari i-a şi dat a doua zi). A mai fost obligat să semneze o scrisoare prin care confirmă că a dat o sumă de bani, de bună voie, pentru Ajutorul Legionar. De pe urma loviturilor a rămas cu o infirmitate la urechea dreaptă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. *Avram Goldenberg,* comerciant, arestat, bătut şi chinuit pentru a plăti 300.000 lei, a vărsat 120.000 şi a semnat o scrisoare că va achita în termen de 15 zile, restul de 180.000 lei. Martor al acestor operaţiuni a fost Căpitanul Bostan din Vânătorii de Munte.

5. *Cerbu Solomon,* agent de asigurare, bolnav în pat, s'a văzut silit — în faţa revolverelor — să plătească 100.000 lei ce se aflau în casa Soc. „Dacia Română", pe care o reprezenta în Tg.-Neamţ.

6. *David Herşcovici,* comerciant, după ce a fost chinuit, a trebuit să plătească suma de 50.000 lei.

7. *Buium Avram* a fost crunt bătut şi obligat să plătească 20.000 lei.

8. *Avocat Comaneşter* a trebuit să dea ultimii bani din casă — 50.000 lei — şi maşina de scris.

9. *Moise Leib Bercovici,* a fost dus la poliţia legionară de gardianul Stachie şi un legionar şi i s'au pretins 50.000 lei, din cari a dat şefului poliţiei Dumitru Adamescu, 40.000 lei.

10. *David Mendelovici* a fost bătut până ce a rămas în nesimțire. Când și-a revenit, a trebuit să semneze o obligație de plată pentru 100.000 lei, din cari a plătit 50.000 lei.

11. *Iosif Greif.* I s'a pretins 200.000 lei, din cari a dat legionarilor Dumitru Adamescu și Răchieru 50.000 lei.

12. *H. Gottfried.* După ce a fost bătut și amenințat cu revolverele, a trebuit să semneze o obligație de plată pentru 200.000 lei, sumă pe care a și plătit-o.

13. *Iancu A. Iancu*	A trebuit să plătească . . .	50.000 lei
14. *Beniamin Săpunaru*	„ „ „ „ . . .	50.000 „
15. *Solomon Bevinler*	„ „ „ „ . . .	25.000 „
16. *Surica Gross*	„ „ „ „ . . .	20.000 „
17. *Cecilia Zelicovici*	„ „ „ „ . . .	10.000 „
18. *Sally Gherșin*	„ „ „ „ . . .	5.000 „

136. *21 Noemvrie 1940.*

In cursul nopții, bande de legionari din București au lipit pe vitrinele și ușile întreprinderilor evreești din centru și din cartierul evreesc, afișe cu inscripția „MAGAZIN JIDOVESC". Deși s'a reclamat Direcțiunii Generale a Siguranței Statului, care a ordonat ruperea afișelor, acestea au fost menținute, sub pază legionară.

137. *21 Noemvrie 1940.*

Poliția legionară ridică dela domiciliul părinților, pe copilul *Teodor Gerber,* în vârstă de 16 ani, din Str. Traian Nr. 85. După o zi întreagă de maltratări, copilul a fost eliberat.

138. *21 Noemvrie 1940.*

Centrala Legionară a anticarilor, interzice tuturor anticarilor, vânzarea cărților de autori evrei.

139. *21 Noemvrie 1940.*

Primăria Municipiului București înlătură pe industriașii și meseriașii evrei dela o ofertă pe care o cere, pentru furnizarea unei însemnate cantități de efecte de corp și îmbrăcăminte.

140. *21 Noemvrie 1940.*

O ordonanță a prefectului legionar al județului Prahova (Stănescu), obligă pe toți evreii din Ploești — indiferent de vârstă sau ocupație — să se prezinte la muncă de dărâmări și cărat moloz. Au fost ridicați de acasă prin poliție, intelectuali *(Dr. P. Emanuel, Președintele Comunității, Dr. Brezis, Dr. Coniver),* ne-

gustori, profesori, meseriaşi etc. şi siliţi la munci grele în faţa cofetăriei Angelescu şi la templele din str. Ştefan Greceanu şi str. Vlad Ţepeş. O echipă a fost trimisă la Văleni.

141. ***21 Noemvrie 1940.***

Bande de legionari ocupă cu forţa toate prăvăliile evreeşti din oraşul Făgăraş. Proprietarii au fost izgoniţi şi magazinele închise, lipindu-se afişe cu inscripţia: „Acest magazin se va redeschide Luni, sub conducere legionară". Bandiţii rămaşi stăpâni, au alcătuit simulacre de inventare, apoi sub ameninţări cu revolverul, au silit pe proprietari să semneze contracte de vânzare în alb.

In felul acesta au fost luate prăvăliile următorilor comercianţi:

1. *Văduva lui Samuel Cohn*
2. *Löbl Marcu*
3. *Mendel Oscar*
4. *Andor Hodoş*
5. *Elena Gerölb*
6. *Iacob Grünfeld*
7. *Heinrich Neumann*
8. *Adolf Gerölb*
9. *Bernard Kaufmann*
10. *Albert Licht*
11. *Regina Ehrenwald*
12. *Fraţii Neumann*
13. *Iacob Gerölb.*

Ministerul Coordonării Economice a ordonat restabilirea în drepturi a comercianţilor evrei, dar ordinele nu au fost respectate de Prefectura judeţului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

142. ***22 Noemvrie 1940.***

Poliţia legionară din Bucureşti arestează pe comerciantul *Solomon Klein,* în vârstă de 58 ani din Calea Văcăreşti Nr. 82. A doua zi, cadavrul său a fost restituit familiei de către morga Institutului Medico-Legal, cu indicaţiunea că s'ar fi sinucis, aruncându-se în curte de pe fereastra etajului III al Prefecturii Poliţiei.

In momentul arestării avea la dânsul suma de 1.500.000 lei, destinaţi plăţii unor datorii ale creditorilor săi germani, sumă ce nu a mai fost restituită familiei. In ziua arestării, poliţia legionară a efectuat o percheziţie domiciliară, ridicând întregul conţinut al cassei de bani.

143. ***22 Noemvrie 1940.***

Continuă teroarea legionară la Piatra Neamţ. Preşedintele Comunităţii, *Dr. H. Fischer,* este arestat împreună cu fiica sa şi urcaţi ambii într'o maşină care-i duce la Tg. Neamţ. Aci au fost

bătuți și chinuiți timp de 3 zile, pentru a fi determinat să semneze și să autentifice, un act de vânzare al imobilului proprietatea sa din Piatra Neamț, către Dr. Silviu Crăciunaș, comandantul legionarilor din județ. Cu toate brutalitățile suferite, a rezistat și nu a semnat. In cele din urmă a fost eliberat în urma ordinelor primite dela Direcția Generală a Siguranței Statului și numai după ce a semnat și predat legionarilor:

1. O scrisoare prin care făgăduește că va dona imobilele sale din Tg. Neamț, Mișcării Legionare.

2. O scrisoare prin care declară că nu a fost ridicat și arestat, ci a lipsit din oraș în interes personal.

144. *22 Noemvrie 1940.*

La Pungești (comună rurală, din jud. Vaslui), o seamă de evrei înstăriți printre cari: *Isac Casiel, Kisil Casiel, Iancu Abramovici, Lupu Sin Lupu, Marcu Rosenzweig* ș. a. sunt chemați la Primărie, unde legionarul Jack Marcopol, mare proprietar din comună, le pune în vedere că:

a) Până la 10 Decemvrie să părăsească comuna.

b) Dacă nu vor executa ordinul, el, Jack Marcopol, va da drumul nebunilor și va fi vai de ei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

c) Dacă se vor muta în alte case din târg, el, Jack Marcopol, va incendia locuințele.

d) Toate mărfurile din prăvălii, trebuiesc puse la dispoziția sa, primindu-se în schimb un bon.

Toți cei convocați au trebuit să semneze câte o declarație, arătând că vor părăsi târgul de bună voie și nesiliți de nimeni, iar dacă nu vor pleca nu vor avea nimic de reclamat în cazul unei evacuări silite.

145. *22 Noemvrie 1940.*

Toate aparatele de radio aparținând evreilor din târgul Brad, au fost ridicate de legionarul Oprișan, funcționar la Soc. Mica.

146. *22 Noemvrie 1940.*

Toate aparatele de radio, aparținând evreilor din Aiud (jud. Alba), cca. 40, în valoare fiecare de 15-20.000 lei, au fost ridicate de către comandantul legionar Maior Augustin, care le-a vândut pe preț de 3.000 lei bucata, însușindu-și banii.

147. *22 Noemvrie 1940.*

Izbucneşte teroarea legionară la Călăraşi (jud. Ialomiţa). In mijlocul nopţii au fost ridicaţi din casele lor toţi bărbaţii evrei (cca. 45), printre cari:

1. *Moise sin Faibiş Goldenberg,* rabinul Comunităţii
2. *Dr. Silviu Cohn,* medic
3. *Rubin Făinaru* (76 ani)
4. *Sigmund Goldştein*
5. *Ludwig Goldştein*
6. *Zindler Rabinovici*
7. *Isidor Hărtopeanu*
8. *Zalig Pomârleanu*
9. *Iancu Goldenberg*
10. *Andel Berman*
11. *Iancu Milştein*
12. *Adolf Milştein*
13. *Iosef Goldştein*
14. *Moritz Segall*
15. *Leon Elias*
16. *Isac Elias*
17. *Heinrich Goldenberg*
18. *Leon Moscovici.*
19. *Meimicu Weintraub*
20. *Nissim Soif*
21. *Nissim Sonana*
22. *Ilie Sonana*
23. *Gustav Elias*
24. *Jaques Finţi*
25. *Pişcu Ventura*
26. *Simantof Iarchi*
27. *Moscu Leroy.*

Toţi aceştia au fost înghesuiţi într'o hrubă la sediul legionar, unde timp de 2 zile şi 2 nopţi au fost bătuţi aproape fără întrerupere, întinşi pe scânduri cu faţa în jos şi bătuţi pe pielea goală cu frânghii ude, de către echipe de câte 4 legionari, care se schimbau pe măsura oboselii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Rabinul Moise sin Faibiş Goldenberg a fost chinuit cu mai multă sălbătecie decât ceilalţi, pentru a fi determinat să scrie 2 scrisori (una în româneşte şi alta în idiş) adresate medicului Dr. Silviu Cohn, căruia i-a cerut să salveze neamul, omorînd 3 legionari.

Toţi au fost obligaţi să semneze o scrisoare în alb.

Tuturor li s'a pus în vedere că trebue să părăsească oraşul în termen de 5 zile, neavând însă voie a pleca la Bucureşti, Ploeşti, Brăila, Galaţi sau Constanţa.

In ziua de 25 Noemvrie au fost eliberaţi, dar o parte au fost reţinuţi, din ordinul ajutorului de primar Nistor, pentru a mătura străzile.

Medicul Dr. Silviu Cohn, de două ori rănit în războiul de întregirea neamului, a fost dus în centrul oraşului, legat de un stâlp al infamiei şi în timp ce farmacistul Duţescu îl pălmuia şi sângele curgea şiroaie pe obraz, copii şi haimanalele oraşului dansau în jurul lui şi rupeau fire sau smocuri de păr din cap.

Indată după eliberare au început presiuni şi ameninţări adre-

sate comercianţilor pentru a-i sili să predea întreprinderile lor, legionarilor. Astfel comerciantul *Iancu Levy,* din str. Sf. Niculae Nr. 32, invalid din războiul de întregire a neamului, (mâna amputată în urma luptelor dela Tatlageac) a fost somât să predea asociatului său, Tudor Velicu, toate drepturile sale asupra întreprinderii ce aveau în tovărăşie, pe preţ de 20% din valoare.

148. *23 Noemvrie 1940.*

Bătrânul comerciant din Alba Iulia, *Ferdinand Fuchs,* care fusese bătut şi maltratat oribil la 18 Octomvrie de către o bandă legionară şi care, din cauza suferinţelor de atunci, mai zace bolnav în pat, este vizitat acasă de o nouă bandă legionară, condusă de chestorul Poliţiei Traian Hanu şi Petre Paştiu, comisarul de românizare numit de Ministerul Economiei Naţionale la întreprinderea sa. In faţa ameninţărilor se vede forţat să semneze o ofertă de vânzare a acţiunilor „Societăţii Generale Transilvănene pentru Comerţ pe acţiuni" (13020 acţiuni proprietatea lui Fuchs şi a copiilor săi din străinătate). Preţul impus nu reprezintă nici un sfert din cel real. Pentru un activ de 45.000.000. urma să se plătească 15.000.000 lei, din care victima trebuia să achite datorii de 4.000.000 lei.

După 2 zile, aceeaşi bandă revine cu contractul definitiv de vânzare, cu condiţiunile modificate în desavantajul lui Fuchs, care totuşi, datorită noilor ameninţări, este nevoit să semneze. Beneficiarii acestui jaf sunt prevăzuţi în actul de vânzare:

Ilie Colhon, şeful organizaţiei legionare Alba . . .		5000	acţiuni
Petre Paştiu, comisarul de romanizare al întreprinderii		3500	„
Traian Hanu, chestorul poliţiei Alba Iulia		3500	„
Cacoveanu Remus	Membrii ai poliţiei legionare	255	„
Gligor Emil		255	„
Sivan Vasile		255	„
Rizolu Ilie		225	„
		Total 13020	acţiuni

Notă. — După episoade dramatice, banda de tâlhari a pus stăpânire pe toată această avere, agonisită prin munca a câteva generaţii de negustori vrednici şi s'a bucurat în linişte timp de 5 ani, de rezultatele acţiunii lor criminale. Bătrânul Fuchs, nu a primit nici măcar acel preţ ridicol „convenit", s'a văzut apoi jefuit şi de alte bunuri, ba chiar şi de mobila din casă şi în cele

din urmă, scârbit de viaţă şi de oameni, bolnav şi istovit, a plecat din ţară.

149. ***23 Noemvrie 1940.***

Poliţia legionară din Bucureşti arestează pe copilul *Teodor Gerber,* care fusese arestat şi la 21 Noemvrie şi eliberat în aceeaşi zi. După două zile, la 25 Noemvrie, cadavrul copilului a fost predat părinţilor de către Institutul Medico-Legal.

150. ***23 Noemvrie 1940.***

Incepe teroarea legionară la Râmnicul Vâlcea. Câţiva din cei mai de vază comercianţi evrei *(Samoil Ciment, Israel Grabois, Ilie Adler, Isac Şmilovici, Lupu Avram, L. Taubmann, M. Loebell),* au fost ridicaţi din prăvăliile lor, conduşi la sediul legionar şi bătuţi sălbatec — lui Isac Şmilovici i s'au scos şi dinţii din gură — iar după 2 zile (la 25 Noemvrie) au fost eliberaţi cu obligaţia de a părăsi oraşul — abandonând bunurile şi mărfurile — şi de a nu reclama cele întâmplate.

151. ***25 Noemvrie 1940.***

Teroarea legionară continuă neîntrerupt la Bucureşti.

Zilnic sunt arestaţi zeci de evrei, luaţi la întâmplare, de pe stradă, din locuinţe, dela ocupaţiile lor. Uneori fără pretext, alte ori pe motive bine întemeiate (vreun servitor necinstit ce a fost dat afară, sau vreun datornic care nu şi-a plătit datoria), evreii sunt bătuţi şi chinuiţi la Prefectura Poliţiei sau la sediile şi cuiburile legionare. Victimele nu numai că nu au curajul să reclame autorităţilor, dar nu îndrăznesc nici să povestească familiilor tot ce au pătimit, îngroziţi de perspectiva repetării suferinţelor. Deşi cazurile sunt din ce în ce mai numeroase, cunoaşterea lor este mai anevoioasă:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Exemple:

Bucă Weiss, comerciant din str. Negru Vodă Nr. 2, a fost arestat de poliţia legionară şi condus la Prefectură unde a fost bătut timp de 3 zile — până la 27 Noemvrie — sub pretext că autorizaţia de funcţionare a fabricii sale de mezeluri, ar fi prea veche. In tot timpul deţinerii a fost chinuit oribil, cam în felul următor: A fost întins cu faţa în jos pe masă, bătut cu vâna de bou şi obligat să numere loviturile până la 20. La cea din urmă lovitură i se spunea că a greşit intenţionat numărătoarea şi i se dădeau alte 60 lovituri. După aceia era bătut la tălpi până ce se învineţeau. A treia zi a fost bătut cu scânduri şi lovit cu o sticlă în cap, până ce a fost umplut de sânge.

Offel Marcus, din str. General Florescu Nr. 8, arestat de poliţia legionară, a trebuit să se interneze după eliberare, la spitalul „Iubirea de Oameni", constatându-se „contuzii în regiunea nazală şi endorsă a labei piciorului drept".

Sam Tarter, comerciant de cherestea din B-dul Tache Ionescu Nr. 1, a fost chemat la Primăria Sect. III. Albastru unde a fost bătut pe tot corpul şi pe cap până a fost plin de sânge, iar apoi a fost eliberat, după ce a plătit 10.000 lei penrtu „Ajutorul Legionar".

152. ***25 Noemvrie 1940.***

La Ploeşti, echipe de legionari rechiziţionează imobilul în care se află instalat sediul Comunităţii şi declară blocate lemnele destinate ajutorului de iarnă al nevoiaşilor, ridicând o parte din ele.

153. ***25 Noemvrie 1940.***

Chestorul Poliţiei Brăila, Gh. Mazilu, împreună cu o echipă de poliţişti legionari, pătrund cu forţa în localul băii publice „Fundaţiunea L. Predingher", proprietatea Comunităţii Evreilor din Brăila, pun stăpânire pe imobil, alungă personalul şi cu revolverul în mână, silesc epitropia comunităţii să doneze instituţia Mişcării legionare.

Notă. — Baia Predingher a trecut mai târziu în proprietatea Primăriei Municipiului Brăila, dar nici după prăbuşirea regimului legionar — deşi se cunoşteau mijloacele oribile prin care a intrat în patrimoniul Primăriei — nu s'a mai putut obţine restituirea ei.

154. ***26 Noemvrie 1940.***

In cursul nopţii (la orele 2) evreii înstăriţi din comuna Uioara-Ocna Mureş (Jud. Alba), sunt chemaţi la primărie, unde o bandă compusă din Traian Hanu, chestorul de poliţie din Alba-Iulia, Vlad Aurel, subprimar la Uioara şi legionarii Paştiu şi Coza, cere fiecăruia să depună o sumă de bani, ameninţând în caz contrar cu bătaia, tortura sau uciderea. Cei ce au plătit sumele pretinse, au fost eliberaţi. Cei ce au încercat să reziste, au fost reţinuţi şi chinuiţi.

Printre aceştia din urmă: *Beniamin Francisc* (care a fost bătut şi apoi băgat într'un butoi cu apă în care a fost ţinut timp de 3 ore), *Leeb Martin, Farmacistul Béla Gál.*

155. ***27 Noemvrie 1940.***

Un nou sistem de jaf începe a fi folosit de legionari la București: O bandă puternic înarmată năvălește într'o casă proprietate evreească, izgonește locatarii și lucrurile lor și instalează vreun cuib legionar, vopsind imediat fațada în verde (culoarea legionară). Când operațiunile sunt terminate, se prezintă proprietarului un „binevoitor" care se oferă să cumpere imobilul, dar la un preț care să țină seamă de situațiunea creiată. Foarte multe imobile au fost vândute astfel de evreii înspăimântați de teroarea legionară.

In aceste condițiuni de exemplu, a vândut imobilul său din Parcul Berindei (Calea Dudești), medicul *Dr. Leon Sussman,* mutat la Brăila, Str. Sf. Petru Nr. 27.

De altfel izgonirea evreilor din locuințe pentru instalare de cuiburi legionare sau pretinși refugiați, e un fapt foarte frecvent. Au fost cazuri, în cari evreii plecați dimineața la treburi, nu au mai avut unde să se adăpostească seara, deoarece între-timp casa a fost ocupată.

Astfel d-na Eva Goldenberg, din Aleea Modrogan Nr. 9, revenind din oraș acasă, a găsit instalat în apartamentul său un grup de refugiați cari luaseră în stăpânire tot mobilierul, covoare, îmbrăcăminte, lingerie, veselă etc. în valoare de peste 3.000.000 lei, neîngăduind locatarei nici măcar accesul în casă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

156. ***27 Noemvrie 1940.***

Comitetul Bursei de efecte din București hotărăște să intervină la agenții oficiali de schimb pentru ca aceștia să se servească în legătură cu birourile comitetului, numai de funcționari români.

157. ***27 Noemvrie 1940.***

Un fapt foarte semnificativ se petrece la Mediaș. In lipsa din oraș a conducătorilor autorităților — ocupate cu primirea generalului Antonescu într'un colț îndepărtat al județului — organizațiile săsești ocupă 10 prăvălii evreești cumpărate anterior dela proprietarii respectivi, cari speriați de teroarea legionară, căutau să lichideze avutul în condițiuni cât mai puțin rele. Acțiunea sașilor a dat naștere la conflicte cu organizațiile legionare, supărate că le-a scăpat din mână o parte din pradă. De acea acțiunea locală pentru ceea ce Ministrul de Interne numește „bătălia cumpărării prăvăliilor și imobilelor jidănești" devine încă mai violentă pe tot întinsul județului Târnava Mare, unde sunt

jefuite, fără excepţie, toate întreprinderile evreeşti din Sighişoara, Mediaş şi comunele rurale.

La Sighişoara, comercianţii şi proprietarii de imobile evrei, sunt convocaţi sau aduşi cu forţa la Chestura Poliţiei unde, după ce sunt ţinuţi arestaţi — unii chiar bătuţi şi chinuiţi — se văd obligaţi în faţa revolverelor întinse ale chestorului Vespasian Lene şi ale şefului organizaţiei legionare Avocat Bârsan, să semneze acte de vânzare a întregului avut, fără să primească vreun ban.

Un caz care ilustrează metodele teroriştilor legionari din Sighişoara, este cel al fraţilor *Max, Iosif, Ignat şi Adolf Fried.* Proprietari ai imobilului şi fabricei de oţet şi sifoane din str. Regele Ferdinand Nr. 42, au fost convocaţi la chestură unde sub ameninţările lui Vespasian Lene şi ale avocatului Bârsan, primii doi au fost siliţi să semneze un act de vânzare ce le-a fost prezentat, fără să cunoască nici conţinutul actului, nici cumpărătorul, nici preţul. In acelaş timp, li s'a pus în vedere să îngrijească de venirea din Bucureşti a celorlalţi doi fraţi, fără de cari vânzarea nu era valabilă.

La 4 Decemvrie au fost arestaţi din nou, deoarece fraţii din Bucureşti nu sosiseră. De data aceasta au fost ţinuţi în arest două zile, supuşi la tot felul de vexaţiuni şi în cele din urmă eliberaţi, după ce au semnat un nou act de vânzarea unui automobil în valoare de 300.000 lei, pe preţ de 40.000 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Arestaţi pentru a treia oară în ziua următoare pe motiv că fraţii nu veniseră, sunt bătuţi şi chinuiţi timp de 6 zile până la 11 Decemvrie, când în urma intervenţiilor oficiale făcute de Poliţia din Sighişoara la Prefectura Poliţiei Capitalei, cei doi fraţi din Bucureşti sunt arestaţi şi trimişi sub escortă la Sighişoara, cu adresa Nr. 239658 a Poliţiei Sociale Bucureşti.

In urma ameninţărilor repetate şi faţă de dânşii şi văzând halul în care se aflau fraţii lor, cei doi aduşi din Bucureşti şi-au dat seama că orice rezistenţă este inutilă şi au semnat tot ce li s'a prezentat. Firesţe că toţi fraţii au fost imediat eliberaţi. Din cauza chinurilor suferite, Iosif Fried a fost internat în spital, iar Max Fried a fugit cu ceilalţi la Bucureşti, unde, prezentându-se medicului legist al Tribunalului Ilfov Dr. I. Stănescu, acesta a constatat la 14 Decemvrie:

„Regiunile fessiere ca şi feţele posterioare ale coapselor sunt intens echimozate, dureroase spontan şi la presiune, constituind o dificultate foarte accentuată în mers şi în a păstra poziţiunea şezândă.

In regiunea sprâncenoasă dreaptă se găseşte o excoriaţiune măsurând 10 mm/3 mm., acoperită cu crustă de sânge; regiunea aceasta este uşor edemaţiată.

Aceste leziuni datând de 3-4 zile, au fost făcute de un corp tare şi vor avea nevoie, afară de cazul unor eventuale complicaţiuni, de 7-8 zile îngrijire medicală".

La Mediaş, zeci de evrei au fost maltrataţi pe motiv că unii dintre ei au vândut întreprinderile lor, saşilor.

Printre cei grav bătuţi au fost: *Grünfeld Desideriu, Deutsch Mauriţiu, Deutsch Sigismund, Dr. Suranyi, Spitz Rubens, Czitron Emanoil, Sandor Isidor* şi *Karr Iosif* (cei din urmă, directori la Soc. I. R. T. I.).

Cu deosebire au fost chinuiţi rabinul *Moise Reich* şi hahamul *Drach,* cărora li s'au tăiat şi bărbile. O bună parte din evrei au plecat din oraş, iar cei rămaşi, înspăimântaţi, nu au mai părăsit locuinţele până la prăbuşirea regimului. Intr'o adresă oficială însuşi Ministerul de Interne, recunoaşte nelegiuirile comise, pe cari le califică însă: „atitudine mai aspră faţă de evrei".

158. ***27 Noemvrie 1940.***

Incepe teroarea legionară la Brad (jud. Arad) unde nu sunt decât 100 evrei. La orele 8 seara toţi evreii proprietari de imobile au fost ridicaţi dela locuinţele lor şi duşi la Primărie unde, sub teroarea revolverelor şi a ameninţărilor legionarilor: Popa Mihai, primarul târgului, Rodica Dumitru, şeful organizaţiei legionare, Rusu Cornel, profesor de liceu, Dr. Mircea Popovici, medic veterinar, Rişcuţă, avocat şi a altora, s'au văzut obligaţi a semna acte de vânzarea averilor fără să cunoască pe cumpărători, fără să ştie conţinutul actelor şi la un preţ ridicol fixat de terorişti. In felul acesta, au fost jefuiţi de averile lor, între alţii, următorii:

1. *Sigismund şi Geza Kugel,* proprietarii fabricei de liqueruri şi sifoane în valoare de 5.000.000 lei au fost siliţi să semneze că au vândut toată averea profesorului Cornel Rusu, pe preţ de 500.000 lei.

2. *Văduva lui Maximilian Kugel* şi *Ludovic Kugel* au fost siliţi să semneze că au vândut legionarului George Cămărzan, cele 2 imobile proprietatea lor, în valoare de 1.400.000 lei, pe preţ de 230.000 lei.

3. *Dr. Erdös Ignaţiu,* proprietarul unui imobil în valoare de 1.000.000 lei a fost silit să semneze că l-a vândut legionarului Giurgiu Constantin pe preţ de 200.000 lei.

4. *Văduva lui Kugel Desideriu,* proprietara unui imobil în valorea de 550.000 lei, a fost silită să semneze că l-a vândut legionarului Sârbu, pe preţ de 150.000 lei.

Numai bătrânul *Weisz Eugen,* în vârstă de 72 ani, a rezistat şi nu a semnat actul de vânzare ce i se cerea.

159. ***28 Noemvrie 1940.***

In preajma panoramei pregătită de legionari pentru „Ziua Căpitanului" (înhumarea presupuselor rămăşiţe ale lui Corneliu Codreanu), teroarea legionară atinge un maximum de intensitate ce nu va fi întrecut decât după 2 luni, în zilele rebeliunii. După ce în ajun, regia legionară a organizat o paiaţerie juridică care a reabilitat la Curtea de Casaţie, memoria ucigaşului Codreanu, în cursul nopţii s'a procedat la masacrarea demnitarilor urmăriţi de răzbunarea legionară, închişi în închisoarea Jilava şi la răpirea şi uciderea fostului ministru de finanţe Virgil Madgearu şi a apostolului culturii româneşti şi — cu intermitenţe — al urei antisemite, Prof. Nicolae Iorga. Supraveghind această acţiune şi în special asasinarea lui Nicolae Iorga, Horia Sima, Vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, însoţit de Alexandru Ghica, Directorul Siguranţei Generale a Statului, au sosit în miez de noapte la Ploeşti, unde au dat ordine şi cu privire la cei 60 evrei, arestaţi în sinagogă în ziua de 10 Noemvrie. Urmarea a fost că o parte din aceştia au fost eliberaţi, dar 11 dintre ei au fost împuşcaţi, iar cadavrele lor aruncate în şanţurile şoselelor din jurul oraşului.

Pe duşumelele Legiunii de Jandarmi Prahova, s'a amestecat în ziua aceea sângele Prof. Nicolae Iorga şi a *Rabinului David Friedman,* iar trupurile reci s'au aşezat alături de covrigarul *Şmil Şmilovici,* frizerul *Max Mendel Strul,* dentistul *Mendel Mayer* şi studenţii *Iosif Avram* şi *Joffre Margulius.*

Tabloul era completat prin lugubră ironie, de cadavrele a 2 comisari de poliţie, ucişi şi ei de ura legionară.

160. ***28 Noemvrie 1940.***

Se termină acţiunea de jaf întreprinsă de legionarii din Caracal asupra averilor evreeşti, la începutul lunei. Singurul rămas nejefuit, comerciantul de cereale *Milan Emanuel,* din str. Unirii Nr. 11, se pomeneşte atacat de o bandă de legionari cari golesc magaziile de cereale şi saci, în cari se aflau mărfuri în valoare de 400.000 lei. Totodată au ridicat mobilierul din birou şi arhiva comercială pe care au transportat-o la sediul Mişcării Legionare.

Bandiţii au năvălit şi în locuinţa victimei de unde, după ce au izgonit pe proprietar, au instalat sediul „Frăţiei de Cruce".

La festinurile date la acest sediu, la care participau prefectul judeţului Libert Târnoveanu şi primarul Constantinescu, au consumat păsările, alimentele şi proviziile de iarnă ale victimei. Separat au ridicat din casă covoare, lingerie de pat şi corp, îmbrăcăminte, veselă şi obiecte de valoare, transportându-le cu geamantanele în oraş şi în localităţile vecine, unde le-au vândut. Valoarea jafului din locuinţă s'a ridicat la 300.000 lei.

161. ***29 Noemvrie 1940.***

Medicul primar al oraşului Râmnicul-Vâlcea, inspectează toate prăvăliile evreeşti şi numai prăvăliile evreeşti şi ordonă ca toate să fie închise ca insalubre, ceea ce se şi execută, fără a se dresa procese verbale, spre a nu se putea face apel la justiţie.

A doua zi după închiderea magazinelor, şeful poliţiei legionare Radu Popian, a chemat pe fiecare comerciant evreu în parte, cerând tuturor să inventarieze mărfurile, predându-le legionarilor, iar apoi toţi să părăsească oraşul.

162. ***29 Noemvrie 1940.***

Legionarul Trifan Nicolae zis Cula din Brad, confiscă toate bicicletele şi maşinile de scris proprietatea evreilor, fără a plăti vreo contravaloare, sau a lăsa vreo dovadă de primire.

163. ***29 Noemvrie 1940.***

La Lupeni (Jud. Hunedoara) continuă acţiunea de jaf a averilor evreeşti. Bande de 10-15 legionari, conduse de primarul M. Craioveanu, comandantul legionar Sârbu şi notarul comunal, năvălesc în prăvăliile evreilor şi sub ameninţarea revolverelor, silesc pe proprietari să semneze acte de vânzarea avutului. Cei ce rezistă sunt pur şi simplu expulzaţi din prăvălii, luându-li-se cheile uşilor şi ale caselor de bani.

O asemenea rezistenţă a opus bunăoară *văduva lui Salomon Kohn,* care a refuzat să semneze actul de vânzare a casei de locuit în valoare de 300.000 lei şi a prăvăliei de fierărie cu mărfuri în valoare de 1.000.000 lei.

A fost izgonită din prăvălie şi în locul ei s'au aşezat legionarii cari au continuat vânzarea, încasând veniturile.

După trei zile, trei legionari au pătruns în camera în care victima zăcea bolnavă cu temperatură şi în situaţia asta, au constrâns-o să semneze acte al căror conţinut nu-l cunoştea. La plecarea bandiţilor s'a constatat că au lăsat pe masă 20.000 lei.

Biblioteca Centrală Universitară din Cluj • ROMÂNIA

In felul acesta au fost jefuite toate întreprinderile evreeşti, cari au rămas în stăpânirea bandiţilor şi în special a cooperativei legionare „Biruinţa", până în anul 1945.

164. ***30 Noemvrie 1940.***

Din ordinul chestorului legionar Zighianu, sunt arestaţi la Caracal, Preşedintele Comunităţii Evreilor *Dr. Emil Porn, Rabinul Schleffstein* şi epitropii *M. Barat, Schwalb, Falonică Aron* şi *Gross,* pe motiv că au distribuit între internaţii evrei din lagărul Caracal, o sumă de 50.000 lei, primiţi dela Uniunea Comunităţilor Evreeşti din Vechiul Regat. Acuzaţi de acţiune comunistă, sunt reţinuţi 3 zile şi chinuiţi pentru a preda cifrul pe care l-ar avea cu Uniunea Comunităţilor din Bucureşti.

165. ***Noemvrie 1940.***

Sinagoga din Ceica (jud. Bihor) a fost devastată şi distrusă în întregime de bande legionare.

166. ***Noemvrie 1940.***

Acţiunea legionară de teroare şi jaf începută la Piatra Neamţ, s'a întins pe întregul teritoriu al judeţului, cuprinzând şi comunele rurale. Puţinii locuitori evrei ai acestor sate au fost bătuţi, jefuiţi de tot avutul, apoi izgoniţi din comune.

Câteva exemple.

Leon Simberg, Comuna Fărcaşa, a fost silit să plece din sat de primarul Profir, care i-a confiscat diverse lucruri şi unelte casnice.

Naftule David, Comuna Bălţăteşti, izgonit de legionari cari i-au reţinut lucruri de lei 6.000

Iosup L. Marcu, Tibucani, izgonit de Vasile Ion Poiană, oprindu-i-se mărfuri de lei 8.900.

Mendel Simon, Podoleni, izgonit de legionari, din sat, unde a lăsat un imobil şi o sută de prăjini teren arabil.

Iancu Segaller, Ceahlău, izgonit din comună, de Gheorghe Marcovici, reţinându-i-se mobilele şi sculele.

David Kalman, Dragomireşti, veteran şi decorat din campaniile 1913, 1916—1918, a fost izgonit din comună, unde a lăsat o casă în vatra satului.

Avram Lupu, Fărcaşul Părăul Pântei, izgonit de Vasile Găină şi Simion Pavel, cari i-au luat 60 m. cubi de lemne din comuna Sâbata şi le-au vândut la Piatra-Neamţ.

Marcu Lămăşanu, Comuna Mărgineni Calu Iapa, căruia 5 legionari i-au luat grâu şi blănuri în valoare de lei 20.000.

Şmil Ţapu, Comuna Bodeştii Precista, fiu de veteran, izgonit de legionarii Dumitru Delin, Gheorghe Vasile Oană şi Popa, reţinându-i-se lucruri casnice, mărfuri şi edecuri de 120.000 lei. A reclamat Parchetului şi Prefecturii fără rezultat.

David Diamand, Broşteni, i s'au luat lucruri de lei 6.000.

Moritz Şmilovici, Broşteni, izgonit din comună, luându-i-se mărfuri de lei 9.600.

Iţic Hollinger, Comuna Călugăreni, izgonit din satul în care s'a născut şi în care a trăit 60 ani, de primarul Anton Almăşanu, luându-i-se mărfuri de lei 40.000. A reclamat Parchetului, dar a fost silit de Poliţia Legionară să retragă plângerea.

Iţic Bercu, Călugăreni, a fost izgonit din satul în care s'a născut şi în care familia sa se afla de 100 ani. Primarul Anton Almăşanu, împreună cu jandarmul P. Iftimie şi 3 legionari, i-au luat mărfuri de 100.000 lei.

A reclamat parchetului, dar silit de Poliţia Legionară, a trebuit să retragă plângerea.

167. ***Noemvrie 1940.***

La Bucureşti continuă acţiunea de distrugere a învăţământului evreesc, prin rechiziţionarea imobilelor, în care funcţionază şcolile evreeşti. In cursul lunei Noemvrie au mai fost ocupate.

Liceul teoretic particular (Director Arno Kahane) din Calea Moşilor No. 128, ocupat de Mişcarea Legionară.

Căminul studenţilor evrei, Fundaţiunea Mina şi Aron Schuller din Str. Sf. Ion Nou No. 45, unicul cămin studenţesc evreesc, ocupat cu forţa de studenţi creştini refugiaţi.

Se continuă deasemenea cu rechiziţiile arbitrare de şcoli evreeşti în toată ţara (Buzău, Tecuci, Săveni, etc.).

168. ***Noemvrie 1940.***

Primăria oraşului Ploeşti a somat Comunitatea Evreească să desfiinţeze partea nouă a cimitirului, instalat pe un teren vândut Comunităţii chiar de Primărie, tocmai în acest scop.

169. ***Noemvrie 1940.***

Din inițiativa preotului Leșu, paroh al bisericii Poștei și din ordinul ajutorului de primar Ciopală, se procedează la distrugerea și exproprierea cimitirului evreesc din Buzău, înființat în anul 1834. Au fost furate sau distruse toate pietrele funerare — afară de 2 cari au rezistat daltelor și ciocanelor legionare — grilajele mormintelor, ușile, ferestrele și plăcile de marmoră din capelă și în cele din urmă și gardul cimitirului, transformându-se acest loc de odihnă al morților într'un maidan de popas al căruțelor, plin cu gunoaie, coceni de porumb și baligă.

Materialele furate au fost adunate de preotul Leșu și destinate reconstrucției bisericei din parohia sa. Mai târziu însă, probabil că preotul s'a răsgândit și le-a dat altă destinație, căci toate materialele — însumând o valoare considerabilă — au dispărut.

170. ***Noemvrie 1940.***

Primăria orașului Vaslui somează Comunitatea Evreilor să procedeze de îndată la evacuarea osemintelor din cimitirul evreesc, care datează de mai bine de 150 ani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

171. ***Noemvrie 1940.***

Primăria orașului Piatra-Neamț a întocmit formele pentru desființarea și exproprierea cimitirului evreesc.

172. ***Noemvrie 1940.***

Legionarii confiscă aproape în toată țara aparatele de ràdio aflate în posesia evreilor. Fără, nicio formă, vreo dovadă de primire, ci pur și simplu unul sau mai mulți legionari intrau în casa evreului, ridicau aparatul și apoi fie că îl depuneau la poliție sau la vreun sediu legionar, fie că îl foloseau personal sau îl vindeau, păstrând contravaloarea. In felul acesta s'au furat aparatele de radio ale evreilor la Botoșani, Vaslui, (aparate în valoare de peste 2.000.000 lei), Turnu Măgurele, Caracal, Bucecea, Orăștie *(Albrecht Rubinstein, Ludwig Mahler, Grunfeld Simion, Roth Desideriu),* Pașcani (42 aparate), Sulița *Eva Pincas, Herman Iticovici, Tauba Gottesman,* (aparate ridicate de legionarul M. Catană) Petroșani (50 aparate) Lupeni, Buhuși, Piatra Neamț etc. Se pare că la baza acestui jaf, a fost un ordin circular al Ministerului Afacerilor Interne, care dispunea ridicarea apa-

ratelor de radio aflate în posesiunea evreilor „suspecți". Un asemenea ordin a primit bunăoară șeful poliției de siguranță din Piatra Neamț, care s'a pomenit foarte încurcat, deoarece pe listele sale de „suspecți" nu se afla niciun evreu posesor de aparate de radio. Pentru a executa însă ordinul, s'a întrunit în conferință cu dirigintele poștei, care avea listele abonaților la radio, a extras de acolo numele abonaților evrei și a declarat „suspecți" jumătate din ei, hotărând să ridice aparatele tuturor cari în ordinea listei alcătuite de el, purtau numere fără soț, ceea ce a și executat.

173. ***Noemvrie 1940.***

Toate mărfurile din toate prăvăliile evrecști din Găiești (Jud. Dâmbovița) au fost ridicate prin violență și amenințări de legionari. Numai câțiva comercianți au reușit să salveze și să transporte o parte din mărfuri, plătind în schimb sume enorme de bani. Proprietarii de imobile au fost siliți să vândă proprietățile pe sume derizorii, tot în urma violențelor și amenințărilor legionare.

Astfel comerciantul *Leiba Chaim Săpunaru,* s'a pomenit cu o bandă de legionari în frunte cu Ion Ghițescu cari — cu revolverele întinse — i-au cerut să le vândă proprietatea sa din B-dul Olănescu Nr. 27 în valoare de 1.500.000 lei pe preț de de 250.000 lei. Rezistând în primul moment, a reușit să fugă la București. Ghițescu a arestat atunci pe toți evreii rămași la Găești, în frunte cu rabinul, pe care i-a bătut și chinuit, pentru a afla adresa lui Săpunaru din București. Pentru a curma această nenorocire, Săpunaru s'a predat lui Ghițescu și a semnat actul de vânzare pe numele ficei lui Ghițescu, Maria și a logodnicului ei Stan Niculai.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din prețul de 250.000 lei, Ghițescu a mai reținut 45.000 pentru a lăsa victima să plece la București. Din restul avutului victimei, Ghițescu a mai furat mărfuri și obiecte din casă în valoare de 300.000 lei.

După aceia toți evreii ce se mai aflau în Găiești, au fost izgoniți, astfel că din 137 suflete nu a mai rămas în oraș niciunul.

174. ***Noemvrie 1940.***

Aproape în toată țara, prăvăliile evrețști sunt împodobite pe vitrine și ușile de intrare, cu afișe purtând inscripțiile „Magazin jidovesc" sau „Prăvălie jidovească" sau „Nu cumpărați dela Jidani" sau „Atențiune! Prăvălie jidovească! Creștinii nu intră" sau chiar „Judisches Geschäft" (Călărași, Turnu Măgurele, Plo-

ești, Buzău, Sibiu, Făgăraș, Urziceni, Orăștie, Oltenița, Roman, București etc), In unele orașe (Buzău, R. Vâlcea) acțiunea capătă forme violente, legionarii împiedecând cu forța — prin patrule permanente — intrarea creștinilor în magazinele, a căror proprietari sunt evrei.

175. *Noemvrie 1940.*

La începutul lunei, un grup de tineri evrei din Brăila — majoritatea elevi de școală — au fost ridicați din stradă și duși la Poliția Legionară, unde din ordinul chestorului Mazilu, au fost bătuți și chinuiți oribil, pentru a semna declarații că sunt comuniști. Cei ce au rezistat maltratărilor, au fost eliberați după 2, 3, sau 4 zile. Cei care n'au putut rezista îndeajuns și au semnat declarațiile impuse de chinuitorii lor, au fost trimiși — în stare de arest — în judecata Tribunalului Militar Constanța.

176. *Noemvrie 1940.*

Templul Comunității Evreilor din Focșani a fost dărâmat și incendiat de o bandă de legionari, sub pretext că avariile cauzate de cutremurul din 10 Noemvrie, puneau în pericol circulația.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

177. *Noemvrie 1940.*

Către sfârșitul lunii, toți comercianții evrei din Petroșani (Jud. Hunedoara) au fost chemați la sediul legionar de către legionarul Georgescu-Gorjan, inginer la Soc. „Petroșani", care i-a primit individual, somându-i ca în termen de 2 zile să vândă prăvăliile unor cumpărători creștini. După trecerea celor 2 zile, prăvăliile au fost invadate de bande de legionari, care le-au luat în stăpânire și le-au închis. Proprietarii au fost chemați apoi în biroul avocatului Zano Moldovan, unde au fost constrânși să semneze contracte provizorii de vânzare a întreprinderilor către legionarii instalați în prăvălii, fără a se fixa un preț concret, ci stipulându-se că mărfurile se vor plăti cu 50% din valoarea facturată a prețului de cost. După semnarea acestor contracte, prăvăliile s'au redeschis sub conducerea noilor proprietari, asistați însă și de foștii proprietari, cari au rămas în calitate de salariați.

In felul acesta au fost jefuiți de avutul lor, următorii comercianți:

Nr. crt.	NUMELE ŞI PRONUMELE	Obiectul comerţului	Valoarea reală	Situaţia ulterioară
1	*Goldberger Emanuel*	Textile	6.000.000	Reluat în Martie 1941, dar jefuit 3/4 din mărfuri.
2	*Succ. Bieber Iacob*	„	6.000.000	Idem
3	*Bieber Eugen*	Coloniale	3.000.000	Reluat dar românizat şi jefuit în întregime.
4	*Bieber Osias*	Parfum.	2.000.000	
5	*Vegh Herman*	Pielărie	1.000.000	Reluat dar jefuit, apoi lichidat de O. R. A. P.
6	*Vegh Moise*	Textile	450.000	
7	*Weitzer Josefina*	„	1.000.000	Reluat dela legionarul Niculae Popovici după 23. I. 1941, dar jefuit de 50% din mărfuri.
8	*Schreber Moise*	„	2.000.000	Reluat cu lipsuri.
9	*Vâd. Gruber Israel*	Bonbonerie	200.000	Jefuită complect.
10	*Herscovits L.*	Coloniale	300.000	Idem
11	*„Jiul“ Horvat Ion*	Măcelărie	700.000	Reluat fără pagube.
12	*Lipner Maria*	Prăvălie mixtă	500.000	Reluat dar apoi deportată în Transnistria şi jefuită de întregul avut.
13	*„Fibra“ Goldstein Marcus*	Confecţiuni	2.000.000	Reluat, dar românizat şi jefuit de întreaga avere cu concursul Ministerului Muncii.
14	*Baruch Adalbert*	Hotel	500.000	Jefuit complect.
15	*Weiczner Emanuel*	Textile	500.000	
16	*Wolf şi Izsak*	Pielărie	1.000.000	Reluat dar lichidat şi jefuit de O. R. A. P.
17	*Fraţii Haemli*	Confecţiuni	500.000	Reluat dar lichidat şi ruinat prin evacuare.
18	*Ritter Berta*	Librărie	300.000	Idem

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Câteva magazine au fost vândute pe preţuri mai bune, dar tot sub valoarea reală, unor negustori saşi, cari au fost înlesniţi prin creditele puse la dispoziţie de organizaţiile economice germane.

Acestea sunt:

Israel Eugen	drogherie	Lei	1.000.000
Bandel Armin	coloniale	„	2.000.000
Bronstein Mauriţiu	„	„	1.000.000
Grünberger Ludovic	mode	„	1.000.000
Simon & Sternberg	pielărie	„	2.000.000

178. ***Noemvrie 1940.***

Din iniţiative locale, în mod arbitrar şi ilegal, în unele localităţi, evreii sunt supuşi la munci grele.

La Bârlad, au fost ridicaţi toţi evreii valizi, (medici, profesori, negustori), şi constituiţi în detaşamente de muncă.

La Pungeşti (Jud. Vaslui), toţi evreii, indiferent de sex şi vârstă (bărbaţi, femei, bătrâni, copii), au fost constituiţi într'un detaşament de muncă şi întrebuinţaţi pentru măturatul străzilor, curăţitul coşurilor, construirea unui drum. O parte din ei au fost puşi la dispoziţia bogătaşului Jack Marcopol.

La Urziceni — Ialomiţa, toţi evreii au fost scoşi la tăiatul lemnelor în pădure.

179. ***Noemvrie 1940.***

In aplicarea legii de expropriere a imobilelor rurale evreeşti, agenţii de executare, delegaţi de Ministerul Economiei Naţionale numai dintre legionari, comit cu bună ştiinţă, tot felul de abuzuri.

Au declarat bunăoară expropriate, avuturile comercianţilor de vite cari nu au avut vreodată proprietăţi rurale. Astfel:

Comerciantului *Mendel Simon Simiontovici* din Botoşani, i s'au ridicat 242 oi, 4 boi şi 4 butoaie (450 kg.) cu brânză.

Comerciantului *Iosif Isăcescu* din Hârlău i s'au ridicat 400 oi.

Comercianţilor *Fraţii Săpunaru* din Bucecea li s'au ridicat 1200 oi.

Comercianţilor *Fraţii Wechsler* din Botoşani li s'au ridicat 400 oi.

Deasemenea se comit abuzuri de către delegaţi, sau chiar de autorităţi, cu prilejul exproprierilor de case de locuit.

La Câmpulung-Bucovina, capitală de judeţ, s'au expropriat ca rurale, proprietăţile evreilor *Leib Schäffer,* din str. Iancu Flondor şi *David Drach* de pe Şoseaua Naţională, situate în imediata apropriere a centrului oraşului. Pentru a se consolida abuzul, s'a fixat raza oraşului la numai câteva sute de metrii de centru, iar restul teritorului a fost considerat rural.

180. ***Noemvrie 1940.***

Primăria oraşului Dorna Vatra a pus în vedere celor 2 comercianţi de librărie din oraş: *Simon Landau* şi *S. Zimmet,* că nu mai au voie să vândă cărţi şi rechizite şcolare şi ca atare le-a ordonat să predea această ramură a comerţului lor, primul către legionarul Paulescu, fratele primarului iar al doilea unui tânăr din Bucureşti, cari vor exercita comerţul după norme hotărîte de primărie.

181. ***Noemvrie 1940.***

Către sfârşitul lunei, o comisiune formată din Traian Hanu, chestorul de poliţie din Alba Iulia, Olteanu, ajutor de primar din Aiud, Maior Augustin, comandantul legionar şi şeful poliţiei din Aiud, colindă toate magazinele evreeşti din Aiud, punând în vedere proprietarilor „că din ordin de sus, toate prăvăliile evreilor, trec în patrimoniul statului".

In consecinţă la fiecare magazin s'a pus un delegat al Mişcării legionare, cu misiunea de a conduce magazinul — patronii rămânând simplii salariaţi — de a păstra cheile magazinului şi ale casei de bani, de a încasa toate sumele provenite din vânzare şi de a face după bunul plac, cumpărăturile şi plăţile. După 5 zile „comisiunea", căreia i s'a alăturat şi Ilie Colhon, comandant legionar al judeţului Alba, revine cu ordinul ca fiecare comerciant să inventarieze mărfurile şi să facă oferte de vânzare, deoarece „din ordin de sus" toate magazinele evreeşti urmează să fie preluate, căci în judeţul Alba nu mai pot rămâne comercianţi evrei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In felul acesta s'a pregătit jefuirea, între alţii, a următorilor comercianţi:

1. *Israel Adolf şi fiul,* magazin de fierărie, Piaţa Elisabeta No. 15.
2. *Emanuel Hartman,* magazin de manufactură Piaţa Elisabeta No. 15.
3. *Weiss Andrei,* droguerie.
4. *Bella Bercovici & Fiu,* magazin de manufactură.
5. *Fischer Iacob & Fiu,* magazin de manufactură.
6. *Marton Ioan,* magazin de manufactură.
7. *Fenichel Andrei,* magazin de coloniale.

La magazinul lui *Israel Adolf,* banda a făcut un fel de percheziţie şi constatând în neregulă autorizaţia de funcţionare a magazinului, deoarece nu erau prevăzute biciclete în obiectul co-

merțului, au confiscat toate bicicletele găsite, în valoare de 200.000 lei, pe cari după câteva zile le-au vândut aceluiaș comerciant.

182. *Noemvrie 1940.*

Cu prilejul dărâmării templelor și imobilelor comunității din Ploești și a teroarei dezlănțuite concomitent, bandele legionare au jefuit obștea evreească din Ploești de următoarele bunuri:

1. Imobilul Comunității din Str. Vlad Țepeș, cu mobilierul arhiva și casa de bani.

2. Mobilierul și odoarele sfinte, aflate în templele și școalele dărâmate.

3. 50.000 kg. lemne, destinate ajutorării populației nevoiașe în timpul iernii.

4. 2 lăzi cu îmbrăcăminte destinate aceleiași populații nevoiașe.

Ordinele de restituire date de prefectul județului, nu au fost executate, nici de primarul, nici de chestorul poliției.

183. *Noemvrie 1940.*

Toți comercianții evrei din Târgoviște, au fost poftiți la Chestură, unde chestorul de poliție Vătășescu, le-a pus în vedere că trebue să lichideze comerțul. După câteva zile, o comisiune compusă din Președintele Federalei Cooperativelor locale, Directorul Federalei, doi avocați și doi legionari, au colindat magazinele evreești, procedând la inventarierea mărfurilor și motivând că pentru aceasta, este „ordin de sus".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

184. *Noemvrie 1940.*

După ce la toate vitrinele și ușile prăvăliilor evreești din Deva, s'au lipit afișe cu inscripția „Prăvălie evreească", Președintele Comisiei Interimare a Camerei de Comerț a jud. Hunedoara, Victor Crișan, a numit comisari de românizare la toate întreprinderile evreești, salariați cu 3-12.000 lei lunar.

185. *Noemvrie 1940.*

Camera de Comerț din Turnu Severin invită pe comercianții evrei să-și clarifice situația în legătură cu Statutul Juridic, iar pe unii din ei să-și lichideze comerțul.

186. *Noemvrie 1940.*

Populația evreească a Iașilor, terorizată, maltratată și jefuită timp de 2 luni, capătă puțină liniște în schimbul sumei de lei 6.000.000, plătită comandantului legionar al județului, Vlad Sturza.

187. ***1 Decemvrie 1940.***

Ministerul Afacerilor Interne ordonă desființarea Poliției legionare în toată țara. Măsura nu micșorează intensitatea și violența teroarei, deoarece în unele părți ale țării, ordinul nu e ascultat iar în celelalte, este eludat, prin încadrarea membrilor poliției legionare în Poliția de Stat.

188. ***2 Decemvrie 1940.***

Acțiunea sistematic organizată de Mișcarea Legionară pentru jefuirea întreprinderilor comerciale și industriale evreești. se întinde în toată țara. La București apar primele încercări. Astfel la magazinul de manufactură „Papagalul alb" din Calea Griviței colț cu str. Buzești, proprietatea *Iosif Baier,* s'a prezentat legionarul Dumitru Dermengiu zis Dinu, cerând să i se predea întreprinderea. După primul refuz a plecat liniștit, dar a revenit violent și amenințător, însoțit de legionarul Emil Hotăranu, șeful unui cuib legionar.

189. ***2 Decemvrie 1940.***

Organizația Mișcării Legionare din comuna Ineu (jud. Arad). pune în vedere prin somațiuni scrise, tuturor comercianților evrei din comună, că activul din prăvăliile lor va fi preluat de Mișcarea Legionară și orice contractare separată este nulă și va atrage sancțiuni drastice.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Au fost luate toate întreprinderile. Câteva cazuri:

Ungar Iacob și Fii, proprietarii unei librării și tipografii, au fost jefuiți de activul din prăvălie în valoare de lei 800.000.

Rado Adolf, proprietarul unui magazin de alimente, a trebuit să predea mărfurile în valoare de 125.000 lei legionarului Lucea Sabin.

Czitron Eugen, a trebuit să predea depozitul său de cherestea legionarului Cociuba Teodor zis Băbeanu.

Vertes Ignatie a fost jefuit de un depozit de cherestea în valoare de 300.000 lei.

Pless Maximilian a fost jefuit de un magazin de coloniale.

Sachs Ignatie, a fost jefuit de mărfuri (alimente), în valoare de 80.000 lei, cari au fost transportate la cantina legionară.

190. ***4 Decemvrie 1940.***

Un pluton de jandarmi ocupă o casă de rugăciuni a Comunităţii Evreilor din Suceava.

191. ***4 Decemvrie 1940.***

Camera de Comerţ din Bucureşti hotărăşte desfiinţarea comerţului ambulant al evreilor şi înlocuirea tuturor reprezentanţilor de comerţ evrei din ramura textile.

192. ***4 Decemvrie 1940.***

Sfântul Sinod a opiniat — în legătură cu evreii, botezaţi de mai bine de 30 ani — că botezul primit chiar cu atât timp în urmă, nu poate înlătura dispoziţiile în vigoare pentru ocrotirea rasei.

193. ***5 Decemvrie 1940.***

La Piatra Neamţ, teroarea legionară ia forme din ce în ce mai violente, iar jaful devine general. In locul poliţiei legionare desfiinţate în urma masacrului dela Jilava, iau fiinţă „Gărzile Legionare", formate din macedoneni refugiaţi, înarmaţi cu baionete, revolvere şi carabine. Sub conducerea legionarului Ştefan Verşescu, gărzile patrulează prin oraş, lipind pe uşile şi vitrinele magazinelor evreeşti, afişe mari cu inscripţia:

„Cine cumpără dela jidani este trădător ; va fi fotografiat şi publicat. Intrarea oprită la jidani".
„Gărzile de fier legionare".

A doua zi, membrii ai gărzilor au revenit la prăvăliile evreeşti, au deslipit afişele de boicot, au lipit peste firmele comerciale, afişe mari cu propriul lor nume şi s'au instalat în prăvălii, unii în calitate de stăpâni, alţii ca tovarăşi cu proprietarii evrei. Aproape pretutindeni au luat cheile caselor de bani şi şi-au însuşit conţinutul. In felul acesta au fost jefuiţi între alţii, următorii comercianţi:

Lupu Weinrauch la care s'a instalat legionarul Dumitru Veriota, luând cheile dela casa de bani şi lipind peste firmă un afiş cu numele său.

Solomon Drimmer la care s'a instalat legionarul Mircea Pop, punând pe firmă numele său.

Bercu Loebelsohn la care s'a instalat un macedonean.

Rafael Goldenberg, A. Nacht, I. Gârcu, D. Davidovici, I. Herşcu, H. Şapse, Florin Moscovici, Ana Silberman, M. Kanner, Victor Hascalovici, Ede Rivel, Ana Kaufman, Uşer Goldştein, R. Blechner, D. Fray, I. Winkler, Samuel Feingold, I. Rotenberg,

M. Hascalovici, A. Cuperman, M. Herşcovici, Nută Isac, S. M. Fischer, Pesa Leia Zanonia, Strul Lazarovici, Maria Fischer, Landau, Moise Leibovici, H. Hascalovici, Ilie Horovitz, Leon Iablonover, Avram L. Avram, Iancu Horovitz, Elias Herşcovici.

194. ***5 Decemvrie 1940.***

Comercianţii evrei din Târgovişte, ale căror mărfuri fuseseră inventariate cu câteva zile înainte, sunt chemaţi la chestuură, unde li se cere predarea magazinelor, în schimbul unui preţ ce reprezintă 10-20% din valoare.

Faţă de ameninţările legionare şi uneori numai după chinuri cari duceau victimele până la stare de nesimţire, au semnat actele de vânzarea avutului lor între alţii următorii:

Ghidale Nachmias, veteran şi decorat de război, citat prin ordin de zi pentru bravură, a semnat 6 hârtii al căror conţinut nu-l cunoştea şi cari cuprindeau vânzarea casei ce l'a costat 2.500.000 lei şi a mărfurilor în valoare facturată de 3.700.000 lei, pe preţ de 700.000 lei, din cari i s'au numărat numai 540.000 lei.

Rubin Rauchwarger, veteran şi decorat de război, chinuit toată ziua, până a căzut leşinat, s'a pomenit vizitat la 12 noaptea de o bandă legionară şi pe patul de suferinţă a trebuit să semneze că vinde imobilul evaluat la lei 1.400.000, pe preţ de 95.000 lei şi mărfurile în valoare de 1.650.000, pe preţ de 220.000 lei.

Văduva lui Iancu Rosenthal, a trebuit să vândă mărfurile evaluate la lei 300.000, pe preţ de lei 20.000.

Fraţii Iancu şi Mişu Davidsohn au fost jefuiţi de magazinul de manufactură.

Menahim Rabinovici veteran şi decorat de războiu, a fost jefuit de magazinul de manufactură.

Sami Iacobsohn veteran şi decorat de războiu, a fost jefuit de magazinul de pielărie.

Simon Marcus, veteran de războiu, a fost jefuit de magazinul de aparate electrice şi radio.

Iosif Bercovici, veteran de războiu, a fost jefuit de magazinul de manufactură.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Henri Perl, veteran de război, a fost jefuit de toate mărfurile din magazinul său de încălțăminte, care au fost transportate la magazinul „Dermata".

Solomon Zaharia, a fost jefuit de un mic magazin de galanterie.

Iancu Haimovici, a fost jefuit de magazinul de pielărie.

195. *5 Decemvrie 1940.*

Toți comercianții evrei din Deva (Jud. Hunedoara). sunt declarați arestați la primărie, unde ajutorul de primar Nicodem Borca, asistat de legionarii Crișan Victor și Iancu Lazăr, i-au silit să semneze contracte de vânzare a întreprinderilor, fără să cunoască nici prețul, nici pe cumpărători, Operațiunea a durat 18 ore, până a doua zi, 6 Decemvrie, când „cumpărătorii" au apărut și au luat în primire magazinele, fără ca victimele să primească vreun ban. Mai târziu au primit mici aconturi variind între 1.000-10.000 lei.

In felul acesta s'au confiscat următoarele întreprinderi:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. crt.	NUMELE ȘI PRONUMELE	Obiectul comerțului	ADRESA	Valoarea activului
1	*Breier Rudolf și William* . . .	sticlărie coloniale	Str. 6 Septembrie Nr. 3	400.000
2	*Cziranyi Alexandru*	Bijuterie ceasornicărie	Piața Unirii	400.000
3	*Deutsch Ladislau* .	mobile	Str. Regina Maria	200.000
4	*Farkas Serena* . .	zarzavat	Piața Unirii	20.000
5	*Gal Armin*	Piese de auto	„ „	400.000
6	*Gal Bela*	sticlărie	„ „	600.000
7	*Max Godel*	radio și fierărie	„ „	500.000
8	*Gergely Geza* . . .	prăvălie mixtă	Str. Horia	30.000
9	*Hirsch Iolanda* . .	„	Str. 6 Septembrie	40.000
10	*Hirsch Desideriu* .	„	Str. Horia	20.000
11	*Hollos Antonie* . .	librărie papetărie	Piața Unirii	150.000

Nr. crt.	NUMELE ŞI PRONUMELE	Obiectul comerţului	ADRESA	Valoarea activului
12	*Ioszef Copel* . . .	textile rămăşiţe	6 Septembrie	40.000
13	*Kahan Wilhelm* . .	fierărie	Str. Regele Ferdinand	400.000
14	*Kappel Rozalia* . .	textile	6 Septembrie	300.000
15	*Laufer Wiliam* . .	tipografie librărie	Str. Regina Maria	2.500.000
16	*Max Mauriţiu* . .	coloniale şi mixte	6 Septembrie	200.000
17	*Mahler Emanuilă* .	dep. de lemne şi mat. de clădit	Decebal 7	
18	*Naftali Mihail* . .	prăvălie mixtă	Piaţa Unirii	100.000
19	*Pollak & Co.* . .	manufactură	Str. 6 Septembrie	150.000
20	*Pollak Herş* . . .	opinci şi cauciucuri	Str. 6 Septembrie	10.000
21	*Roth Ignatie* . .	confecţiuni	Str. Regina Maria	300.000
22	*Vâd. Salomon Leopold*	prăvălie mixtă	Str. Horia	30.000
23	*Salomon Wiliam* . .	„	Str. 6 Septembrie	30.000
24	*Steinherz Emanuil*	făină	Str. 6 Septembrie	20.000
25	*Stössel Samuilă* . . *Suc. Herskovits*	piei brute	Str. Sturza	9.000.000
26	*Samuel Emeric* . .	prăvălie mixtă	Str. 6 Septembrie	50.000
27	*Fraţii Schächter* . .	camionaj	Str. Mihai Viteazu	800.000
28	*Schmidt Ludovic* .	făină	Decebal	80.000
29	*Schneeweiss Herman*	mode	Str. Regina Maria	80.000
30	*Stern Ana*	textile rămăşiţe	Str. 6 Septembrie	5.000
31	*Berkovits Bernat* .	prăvălie mixtă	I. Creangă	30.000
32	*Szendrovits Simion* .	textile	Str. 6 Septembrie	1.500.000
33	*Văd. Schwarcz Aurelia*	prăvălie mixtă	Str. Regele Ferdinand	40.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In acelaşi timp şi cu aceleaşi mijloace, au fost confiscate următoarele imobile evreeşti.

Nr. crt.	NUMELE ŞI PRONUMELE	ADRESA IMOBIL.	Valoarea imobil	Preţul
1	*Văd. lui Blum Sigismund* . . . . . (Beneficiar Bembe Nicolae, socrul şefului organizaţiei legionare)	Str. Saguna	2.000.000	200.000
2	*Breier Rudolf* . . .	„ Regele Ferdinand	300.000	
3	*Cziranyi Alexandru*	„ A. Vlaicu	200.000	
4	*Fodor Ignatie* . . .	„ Spitalului 7	150.000	
5	*Fodor Francisc* . .	„ Eminescu	400.000	
6	*Fürst David* . . .	„ Horia	500.000	
7	*Fürst Simion* . . .	„ 6 Septemvrie	400.000	
8	*Gombo Ignatie* . .	„ I. Creangă	200.000	75.000
9	*Văd. I. Glück Eduard* . . . . (Benef: Cosma Aurel, avocat)	„ Regina Maria	3.000.000	250.000
10	*Goldstein Wiliam* .	„ 6 Septemvrie	600.000	150.000
11	*Inginer Ioan Kalman*		1.500.000	
12	*Văd. Laufer Iulia* .	Str. Horia	600.000	
13	*Dr. Marton Adolf*		600.000	
14	*Văd. Mahler Ignatie şi fiul*	„ Saguna	1.000.000	
15	*Kasstner Nicolae* .	„ Decebal	1.500.000	
16	*Preisich Pincas* . .	„ Gh. Coşbug	400.000	
17	*Berkovits Bernat* .	„ I. Creangă	400.000	
18	*Văd. Dr. Szegö Ernest*	Piaţa Unirii	3.500.000	80.000
19	*Solomon Geza* . .	„ Horia	500.000	200.000
20	*Steinberger Bela* .	Str. 6 Septemvrie	2.500.000	200.000
21	*Solomon Samuil* . .		100.000	
22	*Samuel Emeric* . .	„ I. Creangă	400.000 120.000	100.000
23	*Schechter Ludovic* .	„ Gh. Barițiu	800.000	100.000
24	*Schechter Desideriu*	„ M. Viteazu	600.000	150.000
25	*Salomon Adolf* . .	„ M. Viteazu	600.000	
26	*Dr. Weinmann Viliam*		400.000	175.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

196. ***5 Decemvrie 1940.***

Autoritățile comunale din București, închid conductele de apă la instituțiile publice evreești, între cari câteva școli și spitalul „Caritas Noua Maternitate", cel mai important așezământ spitalicesc al Comunității Evreilor din București.

197. ***5 Decemvrie 1940.***

La consfătuirea comercianților de coloniale dela Camera de Comerț din București, se anunță că Ministerul Economiei Naționale a dispus ca untdelemnul să fie împărțit numai comercianților români.

198. ***6 Decemvrie 1940.***

La miezul nopții o bandă de legionari pătrunde în locuința Rabinului *Abraham Schönfeld* din Aiud, pe care-l ridică cu forța și-l duc într'o pădure din apropierea orașului, unde-l chinuesc tot timpul până a doua zi, atât de sălbatec încât victima a trebuit să se interneze în sanatoriul din Timișoara, unde a zăcut mai mult de 3 săptămâni.

199. ***6 Decemvrie 1940.***

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La București teroarea legionară continuă neîntrerupt. Zilnic sunt ridicați din case, din magazine sau de pe stradă zeci de evrei, luați la întâmplare, cari sunt conduși la sedii legionare unde sunt bătuți, chinuiți și jefuiți, apoi puși în libertate. Cel mai înspăimântător centru de tortură funcționează la Primăria Sectorului III Albastru, sub conducerea legionarului Mircea Petrovicescu, nepotul ministrului de interne.

In subsolul primăriei a fost amenanjată o cameră specială de tortură, unde au fost folosite cele mai oribile mijloace. Intre altele era înspăimântător jocul lui Mircea Petrovicescu, care așeza victima cu partea de sus a corpului proiectată pe un panou iar dânsul desena cu focuri de revolver conturul corpului.

Intre mulți alții, au fost maltratați următorii:

Marcovici domiciliat în Calea Dudești Nr. 9, ridicat din stradă și dus la Primăria Sectorului III Albastru, a fost schingiuit în bătăi, sub pretext că ar fi ascultat postul de radio Moscova. A fost condamnat să primească 100 lovituri cu vâna de bou, după cari au urmat alte 50, pe motiv că numărătoarea primelor lovituri nu a fost exactă.

Croitoru comerciant din Calea Văcărești Nr. 8, ridicat din prăvălie, a fost bătut sălbatec cu vâna de bou, pe motiv că nu ar fi marcat prețul unui obiect din magazin.

Hezer Aronovici comerciant ambulant din str. Bradului Nr. 5, a fost ridicat din str. Carol de un legionar care l'a dus la Primăria Sect. III Albastru, unde a fost bătut până a semnat că donează pentru Ajutorul Legionar, toată marfa și suma de 4000 lei ce avea cu sine.

Alexandru Brauner, domiciliat în Calea Rahovei Nr. 93, s'a prezentat la Primăria Sectorului III Albastru, Oficiul de închiriere, spre a răspunde unei invitații trimisă patronului său I. Grünberg. A intrat însoțit de un avocat, la legionarul Stoenescu, șeful serviciului. Avocatul a fost poftit să plece și imediat după aceasta, Brauner a fost bătut în mod îngrozitor, aplicându-i-se 72 lovituri pe cap, fesse și picioare. A fost eliberat, după ce patronul său a acceptat să primească 2 legionari în apartamentul său. Victima a ieșit din localul primăriei cu capul vânăt și aproape desfigurat, din cauza violenței loviturilor la cap.

Jean Albini, administrator al imobilului din str. Filiti No. 6, a fost chemat de legionarul Stoenescu, șeful Oficiului de închiriere al Primăriei Sect. III Albastru. Aflând ce au pătimit evreii cari trecuseră înaintea lui prin același birou, a oferit dela început o garsonieră la dispoziția unui legionar, indicat de Oficiu și astfel a scăpat de bătaie.

I. Abramovici, proprietarul imobilului din B-dul Maria Nr. 60, împreună cu chiriașii săi evrei, *Salo Melun*, *Iulian Singer*, *Grünfeld*, *Leon Iancovici*, *Hoffer* și *Halpern*, au fost poftiți seara la Poliția de speculă a Primăriei Sect. III Albastru, unde au fost bătuți până au semnat declarații că de bună voie consimt la rezilierea contractelor de închiriere și că se vor muta chiar a doua zi din apartamentele ce ocupă. Au trebuit să execute imediat promisiunea dată în mijlocul bătăilor și în locul lor s'au mutat legionarii: Constantin Beacă, Maior Matei, Ilarion Matei, Dr. Năstase și locotenent Voicilă, cari în timpul maltratărilor așteptau în biroul primăriei, ca să vadă eficacitatea mijloacelor de convingere legionare.

Simon Gredinger, comerciant, domiciliat în Parcul Zamfirescu Nr. 24, a fost atras într'o cursă, cerându-i-se de un client să-i aducă la o anumită oră niște mărfuri. Venind în prăvălia clien-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tului, a fost luat în primire de 3 legionari, care îl aşteptau, urcat într'o maşină şi dus la sediul legionar din str. Cercului Nr. 1 bis, unde după ce l-au bătut, i-au furat mărfurile şi suma de 12.000 lei ce avea la dânsul, iar apoi l-au eliberat.

200. ***6 Decemvrie 1940.***

O comisiune formată din 2 ofiţeri şi un agent de poliţie, au rechiziţionat Şcoala de meserii „Ciocanul" din Calea Dudeşti.

201. ***6 Decemvrie 1940.***

Sfântul Sinod hotărăşte rezilierea contractelor de închiriere a imobilelor parohiale deţinute de evrei.

202. ***8 Decemvrie 1940.***

Poliţia oraşului Rădăuţi (Bucovina), somează cele 70 familii de evrei refugiaţi din judeţele Suceava, Câmpulung şi Rădăuţi, să părăsească oraşul în 24 de ore.

203. ***8 Decemvrie 1940.***

Comercianţii evrei din Haţeg (Jud. Hunedoara) sunt convocaţi la Primărie unde o bandă legionară înarmată cu revolvere, în frunte cu primarul Tigarea Ion, asistat de legionarii Sânzean Nicolae, Munteanu Ion, Herban Gheorghe, Suciu Alexandru, Oancea Lăscuţi, Biriş Ion, Pături N. funcţionar P T. T., Teodosie Liviu şi alţii îi somează să semneze acte de vânzarea avutului lor. Actele erau dinainte pregătite pe biroul primarului, alături de câteva revolvere şi cartuşiere şi conţineau numele aşa numiţilor „cumpărători" şi preţuri ce variau între 10-30% din valoarea mărfurilor. Faţă de rezistenţa unora, s'a pus pază la uşe şi unul câte unul evreii au fost introduşi într'o cameră alăturată, unde au fost terorizaţi până au semnat.

Soţul comerciantei *Fischer Riza* din str. Grecilor Nr. 30 a fost silit să semneze cu numele său şi al soţiei sale că vinde prăvălia cu mărfuri în valoare de 1.000.000 lei, pe preţ de 280.000 lei legionarului Munteanu Iuliu. A doua zi „cumpărătorul" a luat în primire prăvălia şi în scurtă vreme a irosit tot avutul. In felul acesta au fost jefuiţi de tot avutul lor, toţi comercianţii evrei din Haţeg.

204. ***9 Decemvrie 1940.***

Toţi proprietarii de case evrei din Petroşani (jud. Hunedoara), au fost aduşi la sediul legionar, unde după ce au fost ţinuţi 18 ore în frig, ameninţaţi şi violentaţi individual, s'au văzut siliţi să semneze contracte de vânzarea imobilelor către cum-

părători necunoscuți, pe prețuri derizorii fixate de fruntașii legionari: Ing. Georgescu-Gorjan, Ing. A. Petrovici, Ing. Ștefănescu, învățătorul Suciu și avocat Zeno Moldovan. Din prețul fixat s'au plătit proprietarilor numai mici aconturi.

Intre alții au fost jefuiți de proprietățile lor, următorii:

Nr. crt.	NUMELE PROPRIETARULUI	Valoarea reală	Prețul fixat	Beneficiarul
1	*Marek Mauriţiu*	3.000.000	400.000	Un inginer
2	*Marek Mauriţiu*	1.500.000	200.000	
3	*Goldberger Emil*	4.000.000	240.000	
4	*Schäffer Leopold*	3.000.000	600.000	Ing. Georgescu-Gorjan
5	*Kontz Herman*	1.000.000	200.000	Un legionar dela spital
6	*Văd. Dr. Weiss Iosif*	800.000	60.000	
7	*Văd. Pick Samoil*	250.000	50.000	
8	*Kohn Lazăr*	1.000.000	80.000	
9	*Herşcovici L.*	600.000	100.000	
10	*Lipner Maier*	800.000	100.000	
11	*Succ. Lieber Iacob*	2.000.000	300.000	
12	*Riegerhaupt Alex.*	800.000	200.000	
13	*Dr. Molnar Eugen*	1.500.000	400.000	
14	*Feldman Iosif*	3.000.000	400.000	
15	*Berkovits Nathan*	400.000	50.000	
16	*Bieber Eugen*	1.000.000		
17	*Bendel Armin*	1.000.000		
18	*Bonstein Mauriţiu*	1.000.000		
19	*Bieber Osias*	700.000		

20. *Schäffer Leopold,* proprietar al unei treimi a hotelului „București", în valoare de 1.000.000 lei, a fost silit să semneze un contract prin care donează partea sa comunei Petroșani.

205. ***9 Decemvrie 1940.***

După ce cu zece zile în urmă, toate magazinele evreești din Râmnicul Vâlcea, au fost închise ca insalubre de către medicul șef al orașului, Prefectul județului Bărbulescu, convoacă pe proprietarii acestor magazine, amenințându-i cu trimiterea în judecata Tribunalului pentru sabotaj economic, pentrucă au întrerupt activitatea comercială.

In aceeaşi seară, comercianţii evrei au fost chemaţi la poliţia oraşului, unde au fost luaţi în primire de legionarii Victor Belici, Radu Popian, Victor Păunescu, Gh. Paraschivescu şi Ion Weber, toţi înarmaţi cu revolvere, cari sub ameninţarea uciderii, i-au silit să procedeze imediat la inventarierea mărfurilor, în vederea predării magazinelor.

Inainte de terminarea tuturor inventarelor, alcătuite de câţiva băieţi de prăvălie (Ion Braşoveanu, Adam Stăniloiu şi alţii, comercianţii au fost aduşi din nou în noaptea de 16-17 Decemvrie înaintea aceloraşi bandiţi, la sediul legionar din str. Doamna Florica unde, după ce au fost insultaţi, bătuţi şi iarăşi ameninţaţi cu revolverele, au fost siliţi să semneze acte de vânzarea avutului lor pe preţ de cca. 10% din valoarea mărfurilor. Tot atunci au fost obligaţi să semneze şi cereri de radierea firmelor comerciale.

A doua zi toate magazinele au fost redeschise de către banditii legionari, cari în bandă au constituit societatea cooperativă „Desrobirea" în care fiecare membru a adus ca aport câte o întreprindere evreească jefuită şi anume:

Magazinul *A. S. Taubman & Co.* soc. în nume colectiv din str. Traian Nr. 124 şi 130 comerţ de manufactură şi mărunţişuri cu un activ de peste 4.000.000 lei şi o vechime de peste 50 ani precum şi toate celelalte 14 întreprinderi evreeşti din oraş ale următorilor:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Maier Simovici, Iosif Schächter, Heinrich Waldmann, Iosif Koch-Sică, Idel Avram Succ., Emil Fussmann, Lili Waldmann, Margot Solomon, Mina Berger, Tuli Herşcovici, Simion Blayer, Israel Grabois, Samoil Ciment şi *Cafeneaua Glück.*

Activul acestor întreprinderi însuma peste 10.000.000 lei.

206. ***10 Decemvrie 1940.***

Din ordinul Direcţiunii Cenzurii Presei, sunt suprimate toate periodicele evreeşti şi anume: *„Curierul Israelit", „Renaşterea Noastră", „Ecoul Evreesc", „Cuvântul Evreesc"* şi revista *„Cultura".*

207. ***10 Decemvrie 1940.***

După ce o echipă de agenţi ai poliţiei a plasat o serie de manifeste cu caracter comunist în curţile şi casele câtorva evrei din Giurgiu, se procedează la percheziţie în locuinţele acestora, se găsesc manifestele şi 18 evrei, bărbaţi şi femei, sunt aduşi la poliţie, unde sunt anchetaţi şi bătuţi de şeful poliţiei Joga şi

comisarul Ispir. Printre aceştia: *Bătrânul comerciant Kreisel cu fiul său avocatul Kreisel-Cosla, fraţii Abramovici, Radu Lustgarten, Leo Abramovici-Chiristigiu,* etc. Toţi arestaţii sunt închişi în închisoarea militară Jilava şi trimişi în judecata Curţii Marţiale Bucureşti.

Notă. — Judecaţi la 23 Decemvrie, toţi au fost achitaţi în unanimitate prin deciziunea 1782/940.

208. *11 Decemvrie 1940.*

O comisiune formată din 3 ofiţeri şi comisarul circ. XIII poliţie din Bucureşti rechiziţionează în baza ordinului Ministerului Afacerilor Interne Nr. 1445 din aceeaşi zi, imobilul în care se află instalată şcoala de fete „Instrucţiunea Goldfarb" din str. Poetul Cerna Nr. 1 care adăposteşte peste 2000 eleve.

După 2 ore imobilul a fost ocupat de Liceul Militar Muzical.

209. *11 Decemvrie 1940.*

Incepe acţiunea de teroare şi jaf a legionarilor din Reşiţa. O comisie sanitară vizitează toate magazinele evreeşti şi numai magazinele evreeşti. dresând tuturor proprietarilor procese verbale de insalubritate cu concluzii de închidere, dacă nu se fac reparaţiuni radicale în termen de 8 zile. In această atmosferă de firească îngrijorare, se fac comercianţilor evrei, propuneri de a vinde magazinele sau mărfurile pe preţuri derizorii.

Asemenea propuneri au primit în aceeaşi zi comercianţii:

Klein Desideriu, Deutsch William, Klein Eugen, Tauber Eugen, Philip Ladislau, Schwartz Geza, Lövy Sigismund, Gnicker Anna, Beck Alexandru, Grünberger Ludovic, Darany Francisc, Babars Ladislau, Löwenfeld Iuliu, Trener Ana, Steiner Francisc, Goldstein Oscar, Deutsch Ludovic, Deutsch Iosef.

Această primă încercare nu a dat rezultate. A doua zi au fost arestaţi pentru intimidare, comerciantul *Iosif Deutsch* şi contabilul său *Fischer,* iar după alte două zile comerciantul *Francisc Deutsch.* După aceasta, teroarea s'a pornit nestingherită. 14 comercianţi au fost aduşi la poliţie unde, după ce au fost groaznic maltrataţi, au trebuit să semneze contracte în alb de vânzarea întreprinderilor lor. Restul de 23 comercianţi evrei au fost ameninţaţi că vor suferi acelaş tratament şi în cele din urmă vor trebui să cedeze, astfel că s'au văzut siliţi deasemenea să semneze contractele de vânzare. Actele au fost întocmite şi semnate noaptea în biroul avocatului Gh. Georgescu. Preţurile de vânzare

au variat între 10-15% din valoarea mărfurilor, plătibil treptat din vânzarea zilnică.

In felul acesta jaful evreilor din Reşiţa a fost total, aşa încât la 25 Decemvrie ziarul local „Reschitzaer Wochenschau" (Nr. 50/1940, pag. 4) putea anunţa că în oraş nu mai existau decât 50 magazine germane şi 37 româneşti.

210. ***12 Decemvrie 1940.***

. Consiliul de Miniştri autorizează Ministerul Afacerilor Interne de a stabili domiciliu obligator pentru 139 persoane, dintre care 62 evrei.

Notă. — „Domiciliul obligator" înseamnă internare în lagărul dela Tg. Jiu.

211. ***12 Decemvrie 1940.***

O anchetă platonică, ordonată de Direcţiunea Generală a Siguranţei Statului, pentru a stabili împrejurările în cari au fost jefuiţi evreii din Târgovişte, supără pe legionarii locali. Pentru a se răzbuna, din ordinul chestorului de poliţie Vătăşescu, toţi evreii din oraş, fără deosebire de vârstă sau poziţie socială sau intelectuală (rabinul, farmacistul, dentistul, comercianţii, veterani sau decoraţi de război), au fost scoşi la muncă şi puşi să cureţe noroiul şi să mâture străzile.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deasemenea s'a interzis evreilor să părăsească oraşul fără o aprobare specială.

Pentru a sfida chiar autorităţile superioare, legionarii termină acţiunea de jaf a averilor evreeşti, silind pe ultimii evrei încă nejefuiţi *Abram Faibovici* şi *S. Marcus* să vândă bunurile lor, primul un imobil în valoare de 2.000.000 lei pe preţ de 140.000 lei, iar al doilea un imobil şi mărfuri în valoare totală de 2.000.000 lei pe preţ de 200.000 lei.

A rămas în felul acesta în Târgovişte un -singur imobil. proprietate evreească, nejefuit, acel al *ing. Samoil Sapiro Olcheniţchi* din str. Matei Basarab Nr. 15. După ce a fost prădat de covoare şi obiecte casnice de către legionari cari au luat şi cheile, proprietarul s'a văzut obligat a-l vinde medicului căpitan Petre Maziliu pe preţ de 400.000 lei, adică mai puţin de jumătate din valoare, actele fiind întocmite de avocatul Aurel Ionescu, şeful legionar al jud. Dâmboviţa.

212. ***12 Decemvrie 1940.***

La miezul nopţii, o bandă de legionari năvăleşte în imobilul din Iaşi, str. Cuza Vodă Nr. 83 şi sub ameninţarea revolve-

relor, sileşte pe administratorii imobilului şi pe toţi chiriaşii evrei să semneze declaraţiuni de rezilierea contractelor de închiriere.

După câteva ore, o bandă mai mare, de 30 legionari, au forţat evacuarea tuturor locatarilor şi a ocupat imobilul.

213. ***13 Decemvrie 1940.***

La Bucureşti, teroarea legionară se manifestă sub cele mai variate forme. La miezul nopţii, se întorceau — împreună cu soţiile — spre casele lor: *Dr. C. Alfred* medic din str. G-ral Manu No. 33 bis, *Dr. P. Draht* medic din Str. Buzeşti No. 33 şi *Josef Dunkelblum* din str. Paleologlu No. 17 bis. Opriţi în drum de câţiva indivizi în cămăşi verzi, comandaţi de legionarul Dimancea, au fost duşi întâi la fabrica „Dâmboviţa" iar de aci la un sediu al Corpului Muncitoresc Legionar din Str. Vaselor. Acolo au mai găsit vreo şase evrei culeşi tot de pe stradă.

După o primă bătaie sălbatecă, toţi au fost jefuiţi de banii ce aveau asupra lor, 140.000 Lei. Au fost siliţi să scrie declaraţii că se sinucid de bună voie, după care chinuitorii lor au încărcat revolverele, i-au legat la ochi şi fiecare a fost poftit să arate ultima dorinţă. S'au răsgândit însă şi după o nouă ploaie de lovituri, i-au eliberat, ameninţându-i că vor avea de suferit şi mai mult, dacă vor povesti ce au păţit.

214. ***13 Decemvrie 1940.***

Legionarii din Bucureşti fac încercări şi pregătiri de tot felul în vederea acţiunei violente de jefuire a întreprinderilor evreeşti, ce se va declanşa câteva săptămâni mai târziu. Agenţi foarte potriviţi pentru această acţiune, sunt comisarii de românizare. Aleşi fără discernământ, numai în baza statelor de serviciu legionare, toţi nepricepuţi şi cei mai mulţi declasaţi, întrebuinţează puterea ce le dă legea, pentru a se pricopsi sau a servi intenţiile oribile ale Mişcării legionare.

La fabrica de pungi, proprietatea *B. Leibovici* din Str. Sf. Apostoli No. 40 e numit comisar de românizare legionarul Remus Boeru. Chiar la prezentare, pune în vedere proprietarului întreprinderii că trebue să predea fabrica în câteva zile, unui legionar. După două zile a şi venit însoţit de legionarii Tică Popescu şi Marin Ion, cari i-au comunicat, că s'a hotărît de comitetul..... lor, să se preia activul fabricei pe preţ de 400.000 lei. Instalaţiile fabricei costaseră 2.000.000 lei, iar materiile prime şi mărfurile dublau această valoare.

215. ***13 Decemvrie 1940.***

O acţiune teroristă, extrem de violentă, e pornită de către legionarii din Constanţa în vederea jefuirei întreprinderilor comerciale evreeşti de acolo. Bande înarmate, constituite în special din macedoneni refugiaţi, atacă cele două străzi comerciale ale oraşului, pătrund în magazinele evreeşti şi cu revolverele întinse somează pe proprietari să semneze acte de vânzarea întreprinderilor, iar apoi îi alungă din prăvălie. Aceste nelegiuiri s'au petrecut sub ochii Vice Preşedintelului Consiliului de Miniştrii Horia Sima, care în aceste două zile se afla la Constanţa.

O reclamaţie a Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, prezentată direct lui Horia Sima, avu darul de a readuce puţină ordine, deoarece autorităţile judiciare au intervenit cu oarecare energie şi au izbutit să reintegreze în drepturile lor o parte din victime şi anume pe cei cari fuseseră izgoniţi din întreprinderi, dar nu apucaseră să semneze contracte de vânzare.

216. ***13 Decemvrie 1940.***

La miezul nopţii, preşedintele Comunităţii Evreilor din Haţeg (Jud. Hunedoara) *Dr. Ludovic Deak*, este ridicat din pat şi dus la primărie, unde o bandă legionară înarmată îl somează să semneze o declaraţie de cedare a întregii averi a Comunităţii, (numerar, imobile, valori) către Statul Român.

La obiecţiunea sa că o asemenea declaraţie nu ar fi valabilă fără aprobarea Comitetului, i s'a dat răgaz de 8 zile pentru a obţine această aprobare.

217. ***13 Decemvrie 1940.***

Se anunţă prin presă, că arena sportivă „Ciocanul", proprietatea Comunităţii Evreilor din Bucureşti, urmează să treacă în stăpânirea Clubului sportiv legionar „Colţea".

218. ***15 Decemvrie 1940.***

Societatea „Mărăşeşti" a foştilor luptători, consideră retraşi pe toţi membrii evrei, indiferent de categorie.

219. ***16 Decemvrie 1940.***

La Brăila, teroarea legionară începută încă din luna Noemvrie, atinge maximum de violenţă, sub conducerea chestorului de poliţie Mazilu.

Toţi comercianţii evrei sunt convocaţi sau duşi cu forţa la sediul legionar (Casa Aloman din B-dul Cuza) unde şeful „legiunei economice" Brăilă, le impune să primească un fel de comisar

legionar în fiecare prăvălie. De exemplu: *Mendel Herşcovici*, comerciant de coloniale din Str. Regală 78 a trebuit să primească pe legionarul Russu cu un salariu de 10.000 lei lunar.

Pentru intimidare şi înfrângerea eventualelor rezistenţe, se pune la cale o primă acţiune violentă. Din ordinul chestorului Mazilu, sunt arestaţi comercianţii *Izidor Solomonide, Ionas Schwartz,* (61 ani) şi *Leon Abramovici* (68 ani). Interogaţi asupra unei pretinse ascunderi de aur, au fost chinuiţi de către legionarii Brăilă şi Oarză, întreaga noapte. Au fost desbrăcaţi şi bătuţi cu vâna de bou pe pielea goală, fără întrerupere dela 1—5 noaptea şi dela 8—10 dimineaţa. Apoi au fost duşi dela Casa Verde la Chesturŭ şi reţinuţi până la 19 Decemvire.

Chinurile înspăimântătoare suferite de victime sunt consemnate în actul medico-legal întocmit la 19 Decemvrie ca şi în dosarul anchetei efectuată în aceiaşi zi de către Procurorul general al Curţii de Apel Galaţi Zamfirescu şi Primul Procuror al Tribunalului Brăila, Oprişan.

220. ***17 Decemvrie 1940.***

La Buzău, teroarea dezlănţuită chiar dela venirea regimului legionar, s'a desfăşurat tot timpul, fără întrerupere. Magazinele evreeşti au fost toată vremea împodobite cu placarde purtând inscripţia „MAGAZIN JIDOVESC"; înaintea prăvăliilor patrulau bande legionare înarmate cari interziceau intrarea cumpărătorilor şi evreii erau arestaţi, cu sau fără motiv sau pretext şi conduşi la poliţie unde erau bătuţi şi chinuiţi. Sub o învinuire banală, a fost arestat bunăoară, *Zaharia Solomon,* fost preşedinte al Comunităţii. La poliţie s'a descoperit însă că arestarea se datorează unei confuzii. Asta nu a împiedecat să fie bătut şi percheziţionat. La percheziţie s'a găsit însă asupra sa o listă de subscripţie pentru asistenţa juridică a câtorva tineri evrei, trimişi anterior în judecata Curţii Marţiale, sub învinuirea de comunism. Din această cauză au fost îndată arestaţi toţi cei 40 fruntaşi evrei cari figurau pe această listă. După ce toţi au fost bătuţi sălbatec în beciurile poliţiei, o parte au fost eliberaţi, iar patru dintre ei: *Zaharia Solomon, Jacques Adler, Sebastian Eschenasy şi Adolf Zaharia,* au fost reţinuţi şi trimişi în judecata Curţii Marţiale, pentru sprijin dat comunismului.

221. ***17 Decemvrie 1940.***

In urma unor ordine superioare, bandiţii legionari şi macedoneni ce se instalaseră cu forţa în prăvăliile evreeşti din Piatra-Neamţ la 5 şi 6 Decemvrie, au fost izgoniţi de poliţie. Văzând

astfel paralizată acțiunea de jaf, autoritățile locale legionare, încearcă o altă metodă. Sub semnătura primarului orașului, Vultur Orendovici, se trimit tuturor negustorilor evrei ordine scrise (de ex. odin No. 14929 din 17/XII/1940 adresat comerciantului Solomon Raufman din str. Cuza Vodă Nr. 139) prin care li se cere să primească de îndată în prăvălii pe macedonenii, ce le-au fost repartizați. Ordinul este dat în numele Ministerului de Interne și sunt anunțate sancțiuni severe pentru cei ce la inspecția pe care primarul amenință că o va face personal, vor fi găsiți că nu s'au conformat. Cei mai mulți comercianți s'au lăsat jefuiți și au trebuit să împartă avutul și câștigul cu acești macedoneni. Au fost însă și unii cari au rezistat. Aceștia *(Froim Moscovici, Debora Șmilovici, Pincu Mendel, Solomon Raufman, M. Kraemer Weismann etc.)* s'au pomenit peste câteva zile aduși la prefectură, unde însuși prefectul i-a obligat să execute ordinul în două ore, căci altfel magazinele lor vor fi închise.

222. ***17 Decemvrie 1940.***

Se rechiziționează fabrica de azime a Comunității Evreilor din București.

223. ***17 Decemvrie 1940.***

Facultatea de medicină din București, aduce la cunoștința studenților evrei din ultimul an, că nu le mai permite continuarea studiilor.

224. ***17 Decemvrie 1940.***

Primăria Municipiului București hotărăște schimbarea numelor la 9 străzi, cari purtau nume evreești.

225. ***17 Decemvrie 1940.***

La miezul nopții, poliția din Târgul Frumos a ridicat toate aparatele de radio ale evreilor.

226. ***19 Decemvrie 1940.***

Pornind acțiunea pentru jefuirea întreprinderilor evreești, Prefectul Județului Putna, somează trei bătrâni negustori din Focșani, *(Elias Goldenberg, Mihail Avram* și *Paul Rubinștein)* să evacueze imediat prăvăliile. Aceștia rezistând au fost arestați sub învinuirea că în zilele de 8, 13 și 15 Decemvrie ar fi făcut „acte de vădit comunism". Simultan cu arestarea, ordonă o perchiziție domiciliară ce a fost făcută de procurorul Ionescu, asistat de poliția orașului. In procesul verbal întocmit cu acest prilej, procurorul Ionescu ajunge la următoarele concluzii:

„Suntem convinşi că denunţul ce se pretinde că s'a făcut contra lor, nu este decât o înscenare, pornită din ură de rasă şi răzbunare şi nu are la bază niciun pic de adevăr".

Cu toată această categorică demascare a acţiunii prefectului, cei 3 bătrâni au fost ridicaţi în aceeaşi zi şi trasportaţi în lagărul de internare dela Caracal.

227. *19 Decemvrie 1940.*

Un al doilea lot de fruntaşi evrei din Giurgiu, bărbaţi şi femei, este arestat de poliţia oraşului sub învinuirea de deţinere şi colportaj de manifeste comuniste. Lotul a fost compus din următorii: *Jean Moscovici, Isidor Muhlman, Leo Garfunkel,* (ridicat dela Bucureşti de inspectorul legionar Remetea) *I. Carp, Lazăr Abramovici, Adolf Michel, Marian Sasson, Rebeca Sasson, Jean Moscovici, Marcu Segall, Harieta Segall, Dr. Andrei Lengyel, Dr. Sever Albulescu, Nicolae Breazu, Avram Paiss, Nuta Aron, Roza Abramovici, Jaques Iosefovici, Mişu Iosefovici, Solomon Jean Weiss, Iosif Semo, Moise Semo, Artur Leibovici, Efraim Offner, Manoil Weissmann, Jean Leiter* şi *Leon Aron.*

Arestaţi în mijlocul nopţii de către comisarii Joga şi Ispir. după ce o echipă de agenţi a pătruns în secret în locuinţe, aruncând ici şi colo manifeste comuniste, au fost închişi într'o cameră distrusă de cutremur şi neîncălzită, pe un ger năpraznic şi acolo au fost maltrataţi oribil timp de două zile şi două nopţi, pentru a li se smulge declaraţii că în adevăr au distribuit manifestele. In mod cu totul deosebit au fost chinuiţi: *Rebeca Sasson, Roza Abramovici, Leo Garfunkel, Jean Moscovici, Avram Paiss, Efraim Offner* şi *Marian Sasson.* Constatarea medicală a urmelor maltratărilor îndurate de aceştia, este consemnată în condica de vizită medicală a Corpului II de Armată.

După terminarea aşa zisei anchete, arestaţii au fost trimişi la închisoarea militară Jilava, spre a fi judecaţi de Curtea Marţială. Cercetaţi din nou de magistraţi militari, toţi au fost găsiţi nevinovaţi. Toată această acţiune de teroare a fost pusă la cale pentru a îngădui legionarilor din Giurgiu, jefuirea evreilor din oraş de tot avutul lor. In timpul deţinerii la poliţie şi la Jilava, toate întreprinderile şi gospodăriile evreeşti au fost prădate în condiţiuni ce rezultă din următoarele exemple:

1. *Leon Abramovici.* O bandă de legionari s'a instalat la depozitul său de cherestea, vânzând marfa în grabă — mai mult pe credit — la rude şi prieteni, iar sumele rezultate le-au încasat fără

vreo socoteală sau control. In acelaş timp, legionarii au forţat uşa locuinţei şi au ridicat toată gospodăria, care a fost împărţită în oraş la diferiţi necunoscuţi.

2. *Jaques Iosefovici* a fost prădat de atelierul fotografic cu toate instalaţiile şi materiale în valoare de 300.000 Lei, plătindu-i-se 28.000 Lei. Legionarii i-au scos din degete, 2 inele de valoare şi din buzunar un ceas de aur, eliberându-i o dovadă că acestea au fost primite pentru Mişcarea Legionară.

3. *Rubin Goldenberg* proprietarul unui magazin de mărunţişuri nu a fost arestat printre aşa zişii comunişti, dar a fost bătut şi silit să predea prăvălia cu mărfuri în valoare de 150.000 Lei pentru..... 4.000 lei, semnând totodată şi o declaraţie că a predat ..... de bună voie.

4. *S. Michel.* Nici el nu a fost arestat, dar după chinuri sălbatece a trebuit să predea legionarilor maşinile de cusut şi materialul de lingerie, în valoare de 300.000. Lei, ce aparţineau fiicelor sale şi unor clienţi.

5. *Haim Atias,* tinichigiu, a fost obligat să predea atelierul şi mărfuri în valoare de 100.000. Lei, primind ca preţ.... 4000 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

6. *Samuil Marcus* a trebuti să predea un magazin cu mărfuri „evaluate" arbitrar de legionari la 96.000 lei, pentru suma de 13.000 lei

7. *Solomon Jean Weiss.* In timpul arestării, legionarii au pus lacăte atât la prăvălie cât şi la locuinţă, iar după eliberare, din cauza teroarei, nu a îndrăznit să se reîntoarcă în Giurgiu şi să rupă lacătele, astfel că a rămas cu soţia şi copiii la Bucureşti, având numai îmbrăcămintea de pe ei.

8. *Jean Leiter* idem.

9. *Avram Paiss.* In timp ce era arestat, bandiţii legionari au spart uşa locuinţei şi au jefuit toată gospodăria, care a fost transportată în locuri rămase necunoscute.

10. *I. Carp.* In timpul arestării o femeie de serviciu a vrut să-i ducă haine şi rufe, dar a fost întâlnită de legionari, cari, i-au furat geamantanul cu tot conţinutul.

11. *Dr. Sever Albulescu.* In timp ce era arestat, soţia sa a fost silită să predea mobilierul, primind suma de 30.000 lei şi semnând

o declarație că a predat de bună voie. Odată cu mobilierul, banditii au ridicat și argintăria, biblioteca, vestmintele, o colecție de monezi și un album filatelic de valoare.

228. ***20 Decemvrie 1940.***

Organizația legionară din Darabani (Jud. Dorohoi) întocmește formalități pentru dărâmarea unui număr de 25 imobile proprietate evreească, pe motiv că closetele acestora sunt prea aproape de biserică.

229. ***21 Decemvrie 1940.***

După deposedarea prin violență și jaf a proprietarilor evrei din Deva, un număr de 17 victime au reclamat parchetului. Inainte de desbaterea cererilor, chestorul poliției Corneliu Brădian, a convocat pe reclamanți, cerându-le să retragă plângerile. Aceștia au rezistat la început, dar în cele din urmă au trebuit să se supună după ce — pentru intimidare — câțiva dintre ei *(Fürst Eugen, Fürst Simon, Szelei Alexandru* și *Steinberg Adalbert)* au fost bătuți și maltratați în arestul poliției.

230. ***21 Decemvrie 1940.***

Comisiunea interimară a Bursei de Efecte din București hotărăște excluderea tuturor întreprinderilor evreești din Asociația Bursei și îndepărtarea tuturor remizierilor evrei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

231. ***22 Decemvrie 1940.***

La Alba Iulia, teroarea legionară s'a exercitat în 2 etape, fiecare având obiectivul dinainte determinat. Comerțul de manufactură din oraș și aproape tot comerțul de manfactură din Transilvania, gravita în jurul Societății „Comerțul Ardelean", proprietatea lui *Ferdinand Fuchs,* jefuit încă la 27 Noemvrie. Avutul considerabil al acestuia, a deschis primele pofte ale legionarilor din Allba Iulia, astfel că toată greutatea primelor acte de teroare au căzut asupra sa. E drept că simultan cu maltratarea lui Fuchs, au fost chinuiți și alți evrei. Aceasta însă numai în măsura necesară intimidării și timorării, pentru a înfrânge rezistența lui Fuchs.

Odată averea acestuia jefuită s'a putut trece la cel de al doilea obiectiv: jefuirea restului de comercianți evrei.

In mijlocul nopții, toți comercianții evrei au fost aduși la poliție unde erau așteptați de întreaga bandă, care a operat în județul Alba: Ilie Colhon, șeful organizației legionare, Traian Hanu chestorul poliției, inspectorul Ghimbășeanu și câțiva din așa numiții comisari de românizare, ce fuseseră instalați anterior la întreprinderile evreești. După ce s'au amintit suferințele îndurate

de Fuchs, care în cele din urmă a trebuit să se supună, s'a cerut tuturor comercianţilor să semneze acte de vânzare, fără să cunoască conţinutul. Neputincioşi în faţa puterii teroriştilor, toţi au trebuit să cedeze. Au fost astfel jefuiţi toţi comercianţii evrei din Alba Iulia, printre cari:

1. *Magazinul de sticlărie şi depozit de aparate de radio Mauriţiu Rubinştein* din piaţa Mihai Viteazu, cu mărfuri de peste 3.000.000 Lei a fost preluat de legionarul Popa pe preţ de 800.000 lei, din care nu a plătit nimic.

2. *Magazinul de coloniale şi făină Izidor Lobstein* din Str. I. G. Duca cu mărfuri de 2.000.000 lei, a fost preluat pentru 300.000 lei, fără a se plăti vreun ban.

3. *Magazinul de textile Eugen Iudovici* din piaţa Mihai Viteazu, cu mărfuri de 2.000.000 lei, a fost preluat pentru suma de 500.000 lei, din care s'a plătit un mic avans din banii pe cari jefuitorii i-au găsit în cassa de bani a victimei.

4. *Magazinul de textile Pasternak Lupu* din piaţa Mihai Viteazu, cu mărfuri în valoare de 1.200.000 lei, a fost preluat pentru 400.000 lei.

5. *Magazinul „Popular", proprietar N. Szegó* cu mărfuri în valoare de 1.500.000 lei, a fost preluat pentru 450.000 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

6. *Magazinul de coloniale Nathan Adalbert* din str. Dorobanţilor cu mărfuri în valoare de 1.500.000 lei a fost preluat pe preţul de 400.000 lei.

Deşi în toate contractele de mai sus s'au stipulat preţuri, aproape nici una din victime nu a primit vreun ban. La fel s'a procedat şi cu ceilalţi comercianţi, la cari în aşteptarea inventarelor, nu s'au precizat preţurile. De exemplu:

7. *Fraţii Grünfeld*, confecţiuni, piaţa Mihai Viteazu, mărfuri în valoare de Lei 2.000.000

8. *Izrael Adolf & Fii*, fierărie mărfuri în valoare de „ 3.000.000

9. *Firma Klarman*, postăvărie din piaţa Mihai Viteazu, mărfuri în valoare de „ 1.500.000

10. *Herz Samuilă* mărunţişuri, piaţa Mihai Viteazu, mărfuri în valoare de „ 1.500.000

11. *Kertesz Arnold*, coloniale, piaţa Mihai Viteazu, mărfuri în valoare de „ 300.000

12. *Deutsch Nicolae*, textile, piaţa Mihai Viteazu, mărfuri în valoare de „ 400.000

13. *Abraham Bernat*, sticlărie, piaţa Mihai Viteazu, mărfuri în valoare de „ 1.500.000

232. *22 Decemvrie 1940.*

O acțiune foarte violentă, patronată din umbră de prefectul județului Turda, Petre Hanu și primarul orașului Turda Dr. Șerbu Ioan și condusă de comandanții legionari Popp Amos Horație, cârciumar, fost vizitiu la un evreu din Luduș, ajutat de Borș, subprimar, Olteanu, comandantul poliției legionare, Victor Coman, comisar legionar, frații Mitică și Ion Dăncilă, mari proprietari, Coroiu, Susman, Ing. Drăgan, și alții, a avut ca rezultat jefuirea aproape a tuturor comercianților evrei din Turda, de întregul lor avut.

Banditii din Turda au uzat de un sistem original. Prăvăliile ce urmau a fi jefuite, erau închise, pe motive sanitare, din ordinul subprimarului Boroș. A doua zi o bandă legionară năvălea și punea stăpânire pe mărfuri, iar proprietarii erau siliți să semneze actele de vânzare. Cei ce rezistau erau aduși la primărie unde erau bătuți și chinuiți, până când istoviți, cedau.

In felul acesta au fost jefuiți aproape toți comercianții evrei din oraș, printre cari:

1. *Elek Emmerich* (depozit de manufactură din piața Mihai Viteazu) a cărui prăvălie cu mărfuri în valoare de 1.500.000, după ce a fost închisă de primărie, a fost ocupată de legionari, cari au năvălit apoi noaptea în locuință și l'au silit să semneze actul de vânzare către controlorul financiar Coroiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. *Seiller Emmerich* (magazin de încălțăminte din piața Mihai Viteazul) a trebuit să predea prăvălia cu mărufuri în valoare de 600.000 lei pantofarului Ceclan Ion, care împreună cu o bandă de legionari a năvălit noaptea în locuința victimei, silindu-l să semneze actul de vânzare. Neprimind nici un ban din preț, a arătat că nu are din ce trăi. Răspunsul a fost că i se va plăti 20 de lei, pentru o funie de spânzurat.

3. *Czitron Rozalia* (magazin de manufactură din piața Mihai Viteazul) a trebuit să predea prăvălia cu mărfuri în valoare de 2.000.000 lei, cooperativei legionare „Zorile" fără a primi vreun ban din preț.

4. *Ungerleider Vasile* (parfumeria „Centrală" din piața Mihai Viteazu) a fost somat de legionarul Olteanu să-i predea prăvălia cu mărfuri în valoare de 1.500.000 lei. Rezistând a fost ridicat și dus la poliție, unde, după o primă bătaie, a fost eliberat. Seara au năvălit în locuința sa 6 legionari cari au bătut-o pe soția sa, iar pe dânsul l'au ridicat din nou și l'au dus într'o pivniță unde

l'au bătut şi chinuit până ce a semnat câteva acte fără să le cunoască conţinutul. Mai târziu a aflat că vânduse magazinul, Cooperativei legionare.

5. *Farkaş Leopold* (bodegă) a fost arestat de comisarul legionar Coman, sub pretext că ar fi traficat cu valute străine. Cu prilejul acesta, comisarul i-a furat 84.000 lei. Apoi l'a bătut până ce a semnat în alb, un act de vânzarea prăvăliei.

6. *Perl Filip,* atelier de confecţiuni, a fost preluat de Totu Vasile

7. *Fränkel Martin,* magazin de încălţăminte, a fost preluat de Suciu Teodor.

8. *Ausländer Iosif,* magazin de mode, a fost preluat de Bucur Ioan.

9. *Czitrom Arthur,* magazin de manufactură, a fost preluat de Cooperativa legionară.

10. Depozitul fabricei de bere „Ursus", concesionat lui *Ausländer Herman,* a fost preluat de fraţii Dăncilă.

11. *Depozitul şi fabrica de cherestea a lui Papp Filip* a fost preluată de o bandă de legionari, cari l'au bătut pe proprietar, pentrucă verificând contabilitatea întreprinderii, au găsit în cassă o lipsă de 38.000 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pentru complectarea acţiunii de jaf, banda legionară din Turda s'a deplasat şi în judeţ, unde au fost deasemenea prădate toate întreprinderile evreeşti.

a) La Ludușul de Mureş întreprinderile *Heller* şi *Farkaş* au fost preluate de fraţii Dăncilă.

b) La Câmpia Turzii, legionarul Duca Lica, fratele primarului, împreună cu 6 legionari a silit pe *Glück Alexe* să-i vânză casa în valoare de 300.000 lei, pe preţ de 150.000 lei, din care n'a primit decât 10.000 lei; *Frenkel Sigismund* a fost bătut împreună cu soţia sa şi copiii, ca să semneze un act de vânzare a casei, evaluată la 400.000 lei pe preţ de 150.000 lei.

c) La Viişoara *Feder Henric,* a fost arestat şi bătut de comandantul poliţiei legionare din Turda, Olteanu, până ce a semnat un act de donaţie a mărfurilor ce valorau atunci 200.000 lei.

d) La Cămăraş, *bătrânul Erczman Adolf,* ameninţat cu moartea, s'a lăsat prădat de o bandă de legionari, cari i-au ridicat 3

garnituri de treerat, 3 tractoare şi 3 vagoane de cereale în valoare de 150.000 lei.

Notă. — După patru ani, la 16 Septemvrie 1944, după ce regimul legionar se prăbuşise de mult, după ce prin armistiţiul dela 23 August a fost înlăturat şi regimul de dictatură fascistă a lui Antonescu, bătrânul Erczman Adolf, nu şi-a mai putut salva viaţa. A fost omorât împreună cu alţi 125 de evrei din satul său, într'un măcel dintre cele mai oribile, organizat de trupe maghiaro-hitleriste, cari năvăliseră în această regiune.

233. *23 Decemvrie 1940.*

La Ploeşti, teroarea legionară care se potolise după masacrul din noaptea de 27-28 Noemvrie, reîncepe cu egală violenţă, în vederea unui nou obiectiv: jaful întreprinderilor industriale şi comerciale evreeşti.

Prima victimă este fabricantul *M. Loewenstein* din Str. Vlad Ţepeş Nr. 16, care a fost poftit de o bandă legionară, la biroul de distribuire al ziarului „Cuvântul" oficiosul Mişcării legionare. A venit însoţit de soţia sa, fiica şi avocatul său, Acesta din urmă a fost alungat, iar Loewenstein a fost constrâns, să semneze un act de vânzare către ziarul „Cuvântul" a imobilului Hotel Carol — Palace, pe preţ de 7.000.000 lei, fără să primească vreun ban.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După ce au terminat cu succes această tâlhărie, pofta de jaf a legionarilor din Ploeşti, s'a deschis mai nesăţioasă. L'au arestat din nou pe Loewenstein şi după o deţinere de câteva zile, l'au silit prin aceleaşi mijloace, să semneze un act prin care închiriază Federalei Băncilor Cooperative din Jud. Prahova, fabrica de pălării „Aurora", cu o chirie anuală de 140.000 lei, urmând ca materiile fabricate, mărfurile şi debitele clienţilor săi, în valoare totală de 15.000.000 lei, să fie lichidate, pe măsura fabricării, vânzării şi încasării. S'a plătit suma de 70.000 lei, chiria pe un semestru, dar nu i s'a mai dat nici o centimă din debite, materii prime şi mărfuri.

Cu acelaş sistem al arestării şi ameninţării cu moartea, a fost jefuit magazinul „Hora Ţărănească" proprietatea lui *Gabriel Papp*, cea mai importantă întreprindere de manufactură din oraş.

234. *23 Decemvrie 1940.*

Acţiunea de jaf întreprinsă la Aiud încă în luna Noemvrie, de către banda legionară care a operat în tot judeţul Alba (Ilie Colhon, Traian Hanu, Olteanu etc.) este reluată şi terminată într'o singură zi. Toţi comercianţii evrei au fost vizitaţi de bandiţi cari

i-au obligat să predea avuturile. Știind ce pătimiseră înainte și ce au pătimit în restul județului cei ce au încercat, fără succes, să reziste, evreii s'au supus.

Câteva exemple:

1. *Israel Adolf,* proprietarul magazinului de fierărie din piața Elisabeta Nr. 15, a fost obligat la 23 Decemvrie, să predea „Societății Transilvăneană din Alba Iulia", întregul activ în valoare de lei 3.500.000 pe preț de lei 400.000.

2. *Berkovitz Adalbert,* proprietarul magazinului de stofe și confecțiuni din Piața Regele Ferdinand, a fost obligat a preda activul comercial în valoare de lei 2.000.000 pe preț de lei 400.000. In magazin au fost instalați preotul Morușin și croitorul Maxim Gheorghe.

3. *Hartman Emanuil,* proprietarul magazinului de manufactură din Piața Elisabeta Nr. 15, a fost obligat a preda activul de lei 3.000.000 pe preț de lei 400.000. In magazin s'au instalat legionarul Alexandru Gruia, funcționar la penitenciarul Aiud.

4. *Fischer Iacob,* proprietarul magazinului de manufactură din str. Elisabeta, a fost obligat a preda activul de lei 600.000 pe preț de lei 160.000

5. *Wolf Alexandru,* proprietarul magazinului de încălțăminte și galanterie din Str. Mihai Viteazu, a fost obligat a preda activul de lei 600.000 pe preț de lei 110.000.

6. *Fenichel Andrei,* proprietarul magazinului de coloniale din str. Elisabeta, a fost obligat a preda activul de lei 600.000, pentru prețul de lei 160.000

8. *Otto Berger,* proprietarul fabricei de oțet din str. Avram Iancu, a fost silit a preda fabrica în valoare de lei 700.000 pe preț de lei 300.000, unui anume Blindea.

235. *23 Decemvrie 1940.*

După ce o primă încercare a legionarilor din Constanța de a jefui întreprinderile evrești, a eșuat în parte la 16 Decemvrie, în urma unei ciudate intervenții a lui Horia Sima, acțiunea reîncepe mai violentă și e dusă până la capăt.

Toți comercianții evrei au fost convocați la Camera de Comerț unde Președintele Camerei, Vicepreședintele Teoforescu și comandantul legionar Gheorghe Stoia le-au pus în vedere să pre-

dea imediat întreprinderile lor, legionarilor ce vor veni să le ceară. Dacă vor rezista, nu se poate garanta liniştea şi viaţa lor şi în orice caz să ţină seamă toţi că „marea e mare şi mută".

Pentru intimidare şi înfrângerea eventualelor rezistenţe, în aceeaşi zi şi în zilele următoare, bande legionare înarmate au colindat prăvăliile evreeşti, au ridicat la întâmplare diverşi negustori pe cari i-au dus într'o casă părăsită a germanului Mauch, unde au fost chinuiţi, bătuţi cu vâna de bou pe pielea goală, descălţaţi apoi şi bătuţi la tălpi, până au semnat contractele de vânzare.

Astfel, au fost, unii chinuiţi şi toţi jefuiţi de întreprinderile lor, următorii:

Nr. crt.	NUMELE VICTIMEI	A D R E S A	Valoarea jafului
1	*Isac Matatia* . . . . . (Victima a şi murit după câteva luni, din cauza bătăilor suferite. Intreprinderea a intrat în stăpânirea legionarului Cornel Butărescu).	Str. Atelierelor Nr. 9	1.500.000
2	*Haimovici Sura*	„ Mitrop. Şaguna 33	1.020.000
3	*Haimovici Malca*	„ „ „ „	500.000
4	*Galbinsky Moise*	„ Miron Costin 63	280.000
5	*Gruberg Heinrich*	„ Mihail Cogâlniceanu 14	250.000
6	*Bercovici Marcu*	„ Daciei 68	3.500.000
7	*Grunberg Lupu*	„ Ştefan Cel Mare 52	2.618.000
8	*Isovici Ana*	„ Bolintineanu 8	500.000
9	*Colin Moise*	„ Cuza Vodă 34	15.000
10	*Bercovici Avram*	„ Ştefan cel Mare 123	250.000
11	*Copel Adolf*	„ Tomis 18	150.000
12	*Solomon Tili*	„ „ „	230.000
13	*Schärf Abraham*	„ Ion Lahovari 14	100.000
14	*Rudic Ionel*	„ Bolintineanu 11	60.000
15	*Herşcovici Raşela*	„ Ştefan cel Mare 114	500.000
16	*Ianchel Sraier*	„ Granilor 31	502.000
17	*Goldenberg Iancu Marcel* . .	„ Griviţei 47	40.000
18	*Roizman Efraim*	„ Decebal 18	30.000
19	*Serter Rubin*	„ Carol 38	1.250.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. crt.	NUMELE VICTIMEI	A D R E S A	Valoarea jafului
20	*Fainstein Zissu*	„ Tomis 15	85.000
21	*Haim Pincu*	„ I. G. Duca 19	15.000
22	*Panici Jack*	„ Ştefan cel Mare 58	500.000
23	*Bercovici Elias*	„ Mangaliei 110	600.000
24	*Grunberg Nachman*	„ G-ral Manu 19	200.000
25	*Leroy Solomon*	„ Ştefan cel Mare 31	200.000
26	*Antoş Zoltan*	„ Călăraşi 4	1.500.000
27	*Cohen Isaia*	„ Vântului 7	800.000
28	*Eigher Saie*	„ V. Brătianu 33	180.000
29	*Naftali Herman*	„ Mihai Viteazu 8	2.500.000
30	*Friedman Heinrich*	„ Olteni 11 bis	125.000
31	*Iuster Clara*	Şos. Mangalei 14	20.000
32	*Herşcovici Iancu*	Str. Călugăreni 7	35.000
33	*Herşcovici Mihai*	Bd. Ferdinand 51	200.000
34	*Davidsohn Beniamin*	Str. V. Brătianu 33	50.000
35	*Davidsohn Moise*	„ „ „	200.000
36	*Steinberg Moise*	„ Jack Lahovary 15	150.000
37	*Steinberg Bella*	„ „ „ „	10.000
38	*Blumenfeld Zeida*	„ Cuza Vodă 39	30.000
39	*Goldenberg Mişu*	„ Ştefan cel Mare 100	1.800.000
40	*Lazarovici Moritz*	„ Bolintineanu 10	120.000
41	*Herţanu Marcu*	„ Mercur 7	150.000
42	*Silber Ezra*	„ V. Brătianu 24	180.000
43	*Galbinschi Israel*	„ Anghel Saligny 16	4.000.000
44	*Galbinsky Hună*	„ „ „ 16	400.000
45	*Galbinsky Sara Leia*	„ „ „ „	280.000
46	*Bercovici Bercu*	„ V. Brătianu 22	150.000
47	*Tonberg Mircea Vasile* . . .	„ Cuza Vodă 82	20.000
48	*Blum Carol*	„ Ion Raţiu 48	1.000.000
49	*Păsculescu Rubin*	„ Cuza Vodă 65	100.000
50	*Romaşcanu Isac*	„ Mihăileanu 26	50.000
51	*Israelovici David*	„ Daciei 40	26.000
52	*Matatia B. Moise*	„ Mihai Viteazu 9	800.000
53	*Rosenfeld Iosif*	„ V. Brătianu 47	5.000
54	*Rotman Marcu*	Bd. Ferdinand 20	50.000
55	*Periţovici Ihil Filip*	Str. G-ral Manu 17	110.000
56	*Snitter Surica*	„ Carol 235	180.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. crt.	NUMELE VICTIMEI	A D R E S A	Valoarea jafului
57	*Ciprut Calo*	„ Ştefan cel Mare 110	20.000
58	*Friedman Sara*	„ G-ral Manu 55	250.000
59	*Haimovici Avram*	„ Carol 155	300.000
60	*Hananel David*	„ Scarlat Vârnav 26	1.000.000
61	*Margulies Nathan*	„ Miron Costin 22	150.000
62	*Bringer Solomon*	„ G-ral Manu 69	400.000
63	*Diner Moise*	„ C. Negri 62	150.000
64	*Matatia Nissim*	„ Şt. cel Mare 100	1.500.000
65	*Hariton Buium*	„ T. Maiorescu 44	3.000.000
66	*Idelsohn Marcu*	„ Şt. cel Mare 27	100.000
67	*Heller Sofia*	„ Miron Costin 24	500.000
68	*Spiler Bercu*	„ Jupiter 10	3.000.000
69	*Grünberg Aron*	„ Mitrop. Şaguna 21	600.000

236. *24 Decemvrie 1940.*

La Bucureşti teroarea legionară, în special cea exercitată de către Primăria Sectorului III Albastru, sub conducerea legionarilor Vasile Mailat, ajutor de primar şi Mircea Petrovicescu, continuă neîntreruptă şi nestăvilită, ajungând la proporţii înspăimântătoare. Activitatea teroristă s'a intensificat deoarece şi obiectivul a devenit mai important.

Vasta acţiune de jefuire a averilor evreeşti din toată ţara, sprijinită prin toleranţă, impunitate şi impulsiunea autorităţilor superioare, a ajuns în Capitală. Incepe jefuirea comercianţilor şi industriaşilor evrei din Bucureşti.

Zeci de oameni sunt aduşi zilnic la sedii legionare, în special la Primăria Sectorului III Albastru, unde funcţionează aşa numita Poliţie Comunală a speculei. După o primă bătaie, li se cere de către şeful serviciului, Mircea Petrovicescu, să predea de îndată magazinul, atelierul sau fabrica. Cei ce rezistă sunt coboriţi în pivniţă, într'o cameră de tortură, special amenajată şi chinuiţi până la istovire. Ajunşi în această stare, cei mai mulţi cedează.

1. *Marcus Lazarovici,* proprietarul depozitului de lemne din Cal. Moşilor Nr. 158, a fost invitat la acest birou la începutul lunei. I s'a cerut să doneze pentru „Ajutorul Legionar" 2½ vagoane de lemne. S'a supus. Rechemat după câteva zile, i s'a cerut să pre-

dea depozitul cu mărfuri în valoare de 260.000 lei către legionarii Aurel Alexe şi Căpitan Cristu, pe preţ de 80.000 lei. Pentru a scăpa de bătaie a promis, dar a vândut depozitul altcuiva. Drept pedeapsă a fost ridicat la 24 Decemvrie, adus la biroul lui Petrovicescu şi în mijlocul petrecerei ce acesta organizase pentru sărbătorirea Crăciunului, a fost bătut cu vâna de bou pe cap, pe corp şi pe picioare, până a căzut în nesimţire. Ca să-l trezească l'au bătut apoi cu palmele şi cu sticle de vin. Tortura a durat dela orele 4 p. m. până la 12,30 noaptea când, eliberat a trebuit să se interneze în spital.

2. *Leon Bereşteanu,* comerciant de sticlărie din Şos. Mihai Bravu Nr. 1 şi 7 a fost invitat de Petrovicescu care i-a cerut să predea unui legionar, unul din magazinele sale. I s'au cerut şi 50.000 lei pentru „Ajutorul Legionar", pe cari i-a depus imediat. Până să se hotărască dacă să se lase jefuit de unul din magazine, a fost bătut atât de sălbatec încât a trebuit să fie ridicat de serviciul de salvare şi dus direct la sanatoriul „Central" în stare gravă cu palmele umflate şi vinete, fesele şi pulpele negre şi maxilarul inferior deplasat şi umflat.

3. *David Bereşteanu* comerciant de sticlărie din Şos Mihai Bravu Nr. 5, a fost invitat de Petrovicescu să predea magazinul, legionarilor Băltăreţu şi Tănăsescu şi să plătească 100.000 lei pentru „Ajutorul Legionar". A plătit banii şi a scăpat astfel de bătaie. A fugit şi s'a ascuns şi în lipsa lui, legionarii au închis şi sigilat prăvălia.

4. *Mayer Bachmann,* proprietarul fabricei de săpun din Şos. Vitan Nr. 6, a fost vizitat de legionarul Bogdan, care i-a cerut să-i predea fabrica, pentrucă alfel „îi va părea rău". In adevăr după câteva zile a fost chemat la Primăria Sectorului III Albastru unde a fost întâi crunt bătut, apoi a trebuit să semneze o declaraţie că nu a avut nimic de suferit şi în cele din urmă, a fost silit să predea legionarului Costin, fabrica cu instalaţiunile în valoare de 700.000 lei, pe preţ de 70.000 lei, din cari nu i s'a plătit decât jumătate.

237. 24 Decemvrie 1940.

La Petroşani (Jud. Hunedoara) autorităţile locale legionare au declarat rechiziţionaţi pentru muncă o seamă de tineri evrei, cari au fost obligaţi să lucreze la amenanjarea unui teren de patinaj. In a doua zi de Crăciun, un grup de 40 evrei, (medici, avocaţi, comercianţi) au fost constituiţi în detaşamente de muncă şi

trimişi la defileul Bumbeşti-Livezeni, unde au fost constrânşi a munci 2 zile, fără mâncare şi fără plată, la curăţirea zăpezii.

238. ***27 Decemvrie 1940.***

Două zile după o vizită făcută la Lugoj de către Horia Sima, vicepreşedintele Consiliului de Miniştrii, apare o schimbare importantă în conducerea autorităţilor locale. Chestorul poliţiei Dr. Neamţu, este înlocuit prin legionarul Jura, în vârstă de 24 ani. Explicaţia acestei numiri au avut-o evreii din Lugoj a doua zi când comercianţii evrei s'au pomenit chemaţi la poliţie unde chestorul, asistat de alţi 2 legionari cu revolvere întinse, i-au constrâns a semna acte de vânzare a întreprinderilor pe preţ de 25% din valoarea mărfurilor, plătibil eşalonat în 18 luni, într'un cont blocat la Banca Carașană. Cei ce au schiţat gesturi de rezistenţă, au fost conduşi în arestul poliţiei cu ameninţarea că vor sta acolo până vor semna, astfel că în cele din urmă toţi cei ce se aflau atunci acolo au cedat şi au semnat. A doua zi „cumpărătorii" în majoritate băieţi între 20—25 de ani, măcelari, plugari, calfe de bărbieri şi femei fără ocupaţie, s'au prezentat şi au luat în primire întreprinderile.

In felul acesta au fost jefuiţi de avutul lor, toţi comercianţii evrei din Lugoj şi anume:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Deutsch Adalbert
Oskar Kohn
Emanuil Gal
Alexandru Brauch
Eduard Neuman
Klein Bernat
Hirschl Armin
Türkl Elemer
Eugen Karman
Amalia Kirschner
Simion Poper
Sigismund Pick
Văd. Iuliu Schwartz
Fischner Iacob
Iuliu Gerö
Sigismund Iarovitz
Messing Emanoil
Blanka Kurtag
Mikes Marcel
Reisz Marton
Herman Linenberger
Emerich Karman
Văd. Friderich Friedländer
I. Blum şi Fii
Frida Hegyesi
Starus Victor
Bronfeld Alexandru
Vilhelm Huszar
Ludovic Sziklai
Klein Selma
Iacob Neuman
Eleonora Ringwald
Pavel şi Alexandru Epştein
Weksler şi Klein
Reichenbach Isidor
Francisc Kurtag
Arcadie Holtzer
Robert Szameth
W. Dreichlingher
Braun şi E. Hirschl

O singură rezistență tenace s'a putut opune teroarei legionare din Lugoj. Comerciantul de textile *David Spitzer* a avut „norocul" să fie grav bolnav de cancer și tocmai în vremea aceea se internase într'un sanatoriu din Timișoara pentru a fi operat. Cum semnătura sa era indispensabilă pentru perfectarea jafului, banditii legionari au încercat toate mijlocele pentru a-l aduce. A fost arestat fiul său, avocatul *Dr. Filip Spitzer*, chiar în incinta tribunalului, chestorul a venit personal să-l aresteze pe bătrân, prefectul a trimis o telegramă sub proprie semnătură, amenințând că dacă bătrânul nu se prezintă, întreprinderea va fi confiscată, ca fiind abandonată etc. In cele din urmă, văzând că încercarea a eșuat, prefectul — Tiberiu Mitar — a delegat un legionar care s'a instalat în prăvălie, supraveghind activitatea întreprinderii și păstrând cheile dela cassa de bani.

239. ***28 Decemvrie 1940.***

Se confiscă — fără liberare de dovadă, — toate aparatele de radio ale evreilor din Lugoj.

240. ***28 Decemvrie 1940.***

Primăria municipiului Constanța comunică Comunității Evreilor că „potrivit dispozițiunilor în vigoare, este cu totul oprit ca familiile jidovești să angajeze personal de serviciu creștin".

BCU Cluj / Central University Library Cluj

241. ***28 Decemvrie 1940.***

A doua zi, după o vizită făcută de Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștrii la Caransebeș, începe jefuirea întreprinderilor și imobilelor evreești. Toți comercianții și proprietarii de imobile au fost ridicați de gardieni publici, din locuințe, din prăvălii sau depe stradă și conduși la poliție, unde o comisiune compusă din legionarii Valeriu Miloiu, șeful poliției, Târu funcționar C. F. R., Cârpan Ion și Ianculovici, avocați, le-a pus în vedere, sub amenințări și uzând de violență, că trebue să predea imediat magazinele, obligându-i să semneze contracte de vânzare, cu conținut necunoscut. Cei ce au încercat să reziste, au fost conduși în beciul poliției și trimiși într'o încăpere umedă, fără căldură și fără mâncare, până când — la capătul puterilor — au cedat și au semnat. Pe măsură ce se semnau actele, fiecare evreu era eliberat și condus de așa numitul cumpărător, care primea cheile și intra în stăpânirea avutului jefuit.

In felul acesta au fost jefuiți toți comercianții și proprietarii de imobile evreești din Caransebeș și anume:

Nr. crt.	NUMELE ŞI PRONUMELE	ADRESA	Valoarea reală	Preţul impus
1	*Fraţii Pollack* . . . Beneficiari: Gh. Babuţi şi Dragota	Piaţa Unirii	10.000.000	1.200.000
2	*Fraţii Pollack* . . . Benef.: N. Ştefănescu funcţ. C. F. R.	„ „	1.500.000	250.000
3	*Fraţii Pollack* . . . Beneficiar: Francisc Stoll, calfă	„ „	300.000	70.000
4	*Violeta Strausz* . . Benef.: Stolojescu funcţ.	„ „	2.000.000	400.000
5	*Sigismund Wiener* . Beneficiar: Gh. Bujor, tâmplar	Str. Banul Borbelli	2.140.000	250.000
6	*Robert Halle* . . . Benef.: Kurt Krepple, bucătar şi Gh. Tismănariu, calfă	„ Regele Mihai	3.000.000	500.000
7	*Emanoil Grünberg* Beneficiar: Dimitrie Berariu, pens. C. F. R.	Piaţa Unirii	2.000.000	400.000
8	*Eugen Donner* . . . Beneficiar: Ioan Olariu, croitor	Str. Episcop Poparu	2.000.000	280.000
9	*Ana Goldschmidt* . Beneficiar Popovici, funcţionar C. F. R.	Bd. Regele Mihai, 6	1.000.000	200.000
10	*Ghera şi L. Grünberger* . . . . . Beneficiar: D. Berariu, pensionar C. F. R.	Piaţa Unirii	2.000.000	500.000
11	*Eugen Friedmann* . Benef.: Ioan Caraula	Str. Ardealului 13	900.000	130.000
12	*Adalbert Princz* . .	„ Lugojului 10	880.000	200.000
13	*Andrei Salgo* . . . Benef.: Dimitrie Cârpan	„ Paul Chinezu 1	800.000	110.000
14	*Avram Stern* . . . Benef.: Ştefan Drăgan, tăbăcar	„ Ovid	800.000	
15	*Elena Friedman* . . Benef.: Const. Nicoară	Bd. Regele Mihai 7	500.000	80.000
16	*Adalbert Englaender* Benef.: Nicolae Cristoi, tăbăcar	„ Regele Mihai 15	350.000	85.000
17	*Isabeta Berkovitz* . Beneficiar: Balsiescu calfă - rotar	Str. Paul Chinezu 9	250.000	
18	*Simion Loewenfeld & Co.*, ... Benef.: Nicolae Cristoi, tăbăcar	„ Ardealului	250.000	50.000
19	*Margareta Halle* . .	„ Episcop Poparu	200.000	65.000
20	*Ghizela Pollak* . .	„ Ardealului	25.000	

Biblioteca Centrală Universitară Cluj / Central University Library Cluj

VICTIME ALE POGROMULUI

Sigmund Collin.
Fruntaş al obştei evreeşti.

Iosef Weissman.
Fruntaş al comerţului românesc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Oscar Andrei.

Ing. Peppi Ionel Hirsch.

SOCRU ŞI GINERE.

Ferdinand. din Cluj • Biblioteca Universitară
ROMÂNIA

Av. Leon Blimes.

Dr. Elias Berghof.

CUMNAȚI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iosef Guttman.

Iancu Guttman.

FRAȚI.

Av. Millo Beiller.

Maior Sami Röder.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Moise Mariazis, institutor.

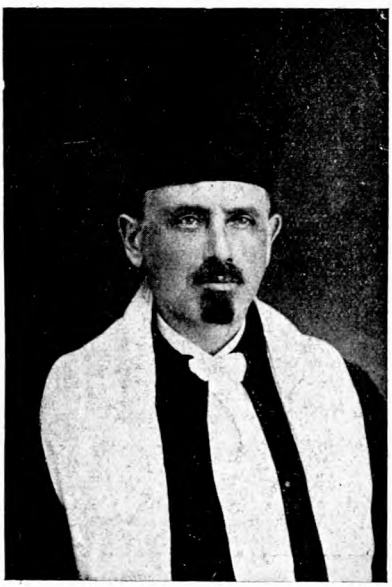

Cantor Ozias Kopstück.

Fer dinand I. din Cluj • Biblioteca Universitară
ROMANIA

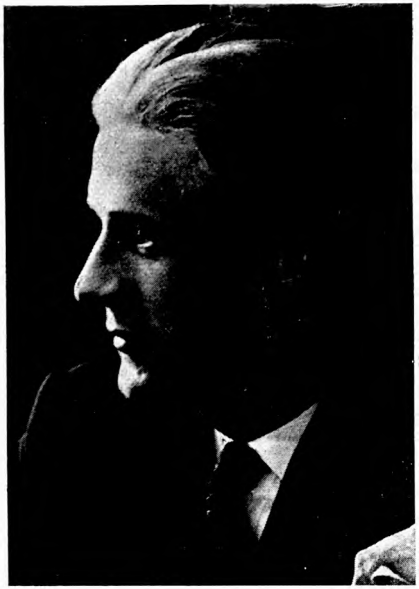

Lazăr Bălan.

Sandu Katz.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Leon Neubauer.

Mişu Kaufman.

Leon Goldenberg.
Elev inginer.

Lucian Rosen (16 ani)
ucis la 2 Noembrie de poliţia legionară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Trei morminte: Moise Frânghieru, Carol Frânghieru. Eduard Braunstein
Un singur ucigaş: Mircea Petrovicescu.

dinand I. din Cluj • Biblioteca Uni
ROMÂNIA

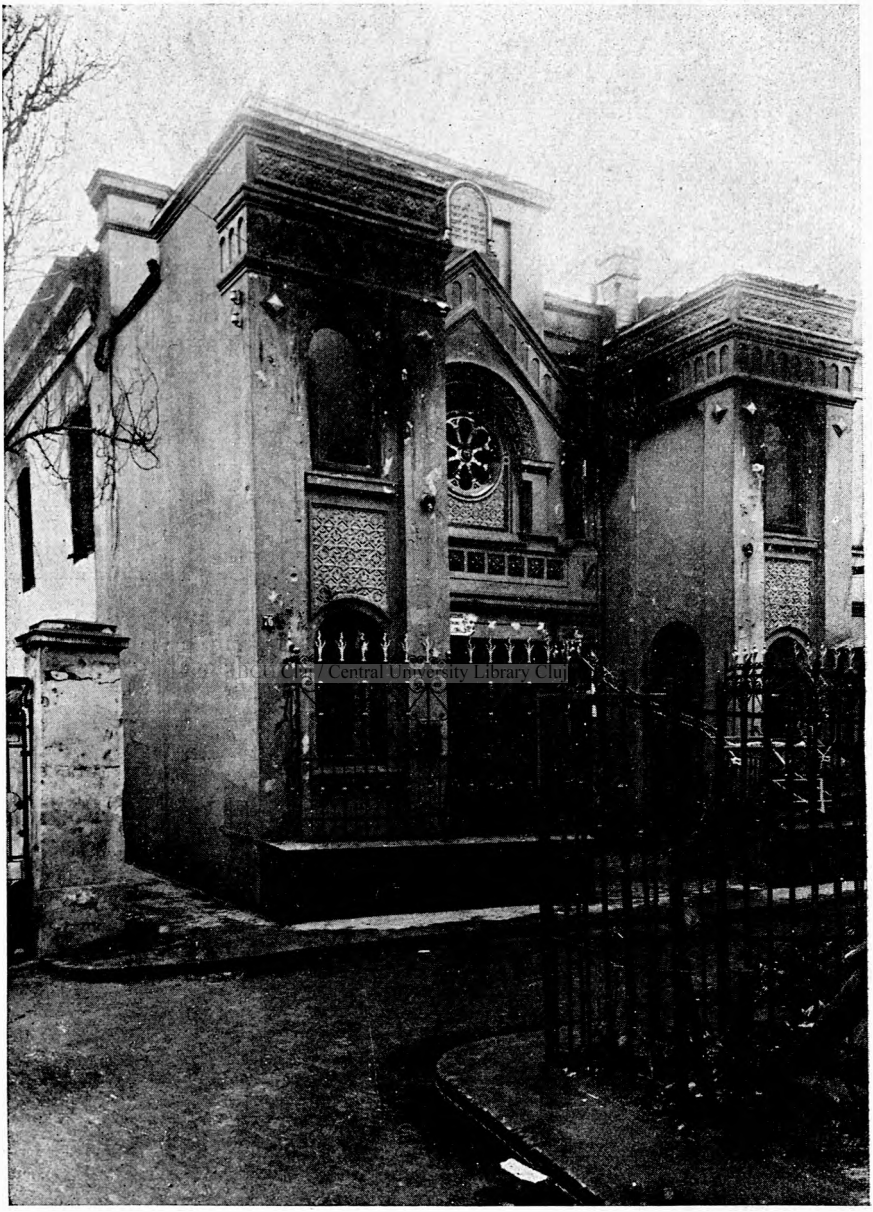

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Templul „Beth Hamidraş Vechiu". P-ţa Sf. Gheorghe. Jefuit şi incendiat. A ars în întregime.

Templul Spaniol din Str. Negru Vodă. Jefuit şi apoi incendiat.

Biblioteca Universitară Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMÂNIA

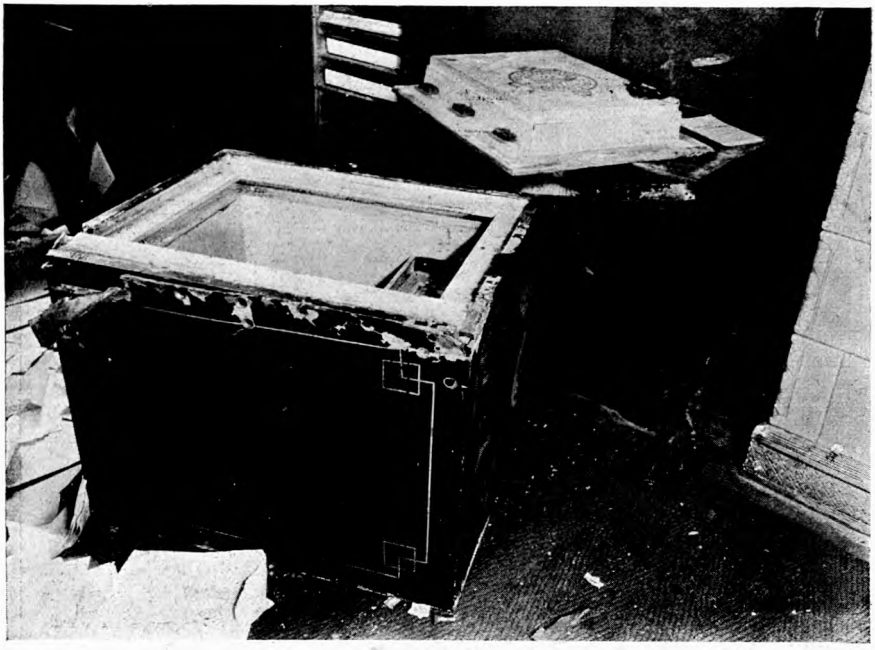

Cassa de bani a Templului Coral din Strada Sf. Vineri. Sfărâmată cu sculele tâlharilor legionari şi golită de tot conţinutul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

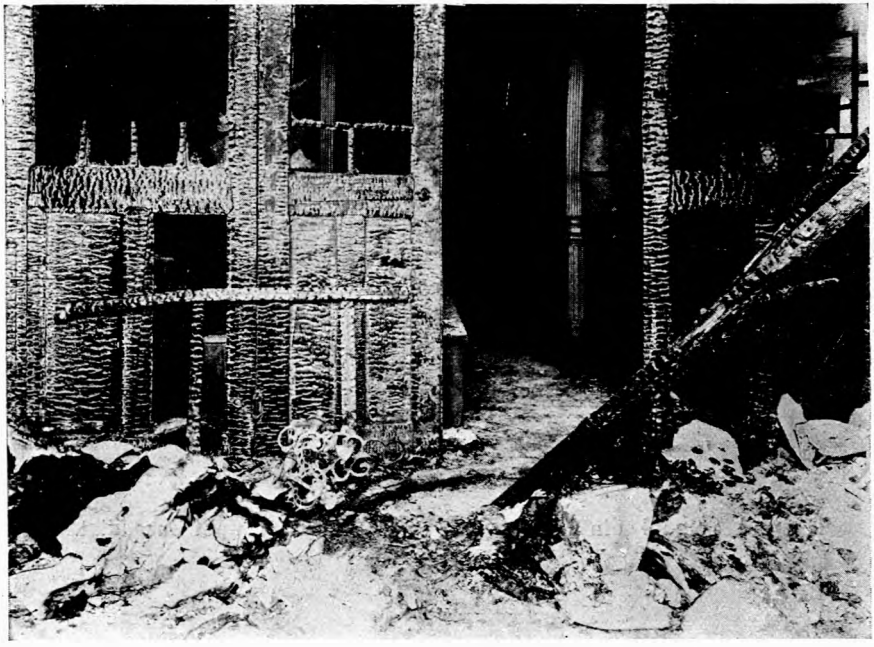

Vestibulul Templului „Fraterna" din Str. Mămulari. Devastat, stropit cu benzină şi incendiat. Focul s'a oprit la intrarea în biserică.

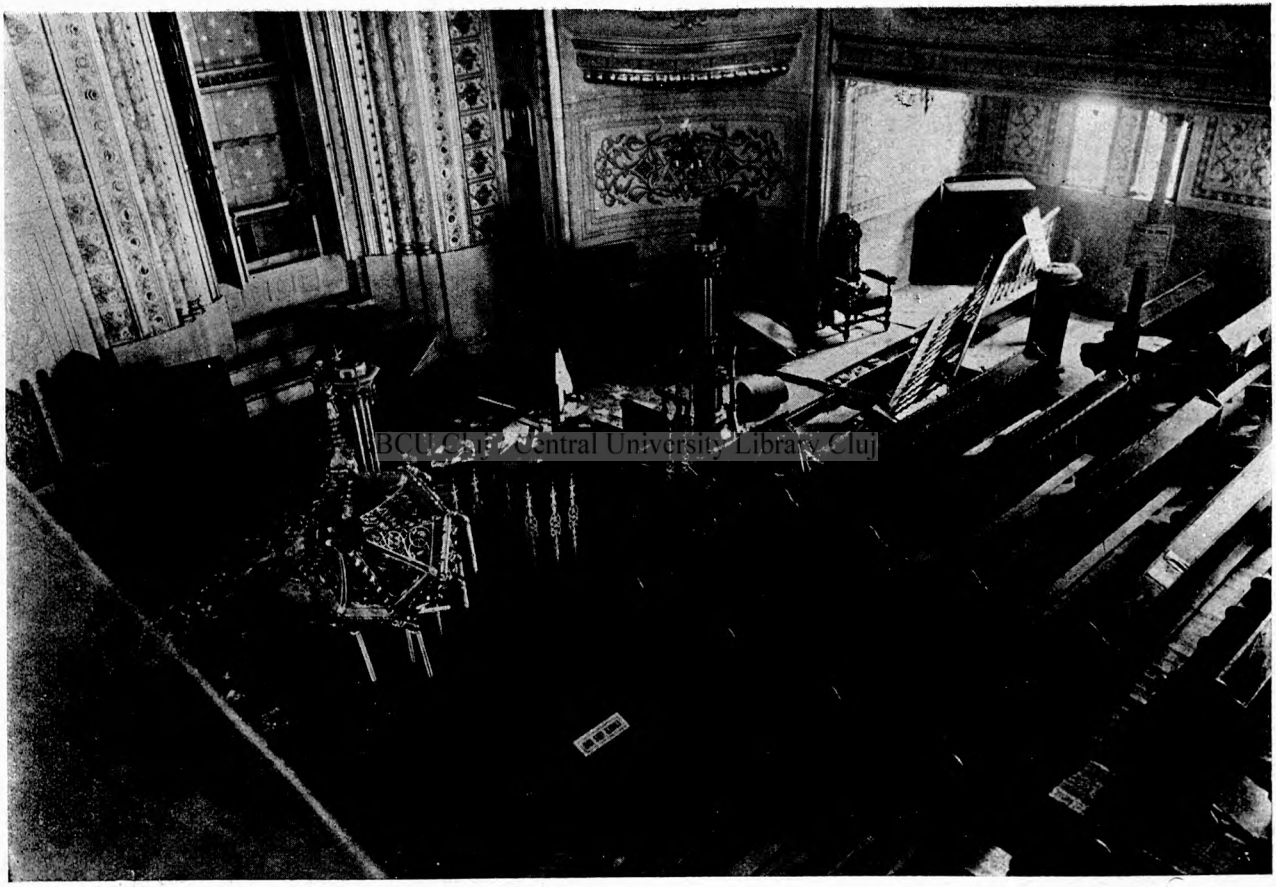

Biblioteca Universală Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMÂNIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Amvonul distrus și altarul golit al templului „Fraterna".

SINAGOGA MARE

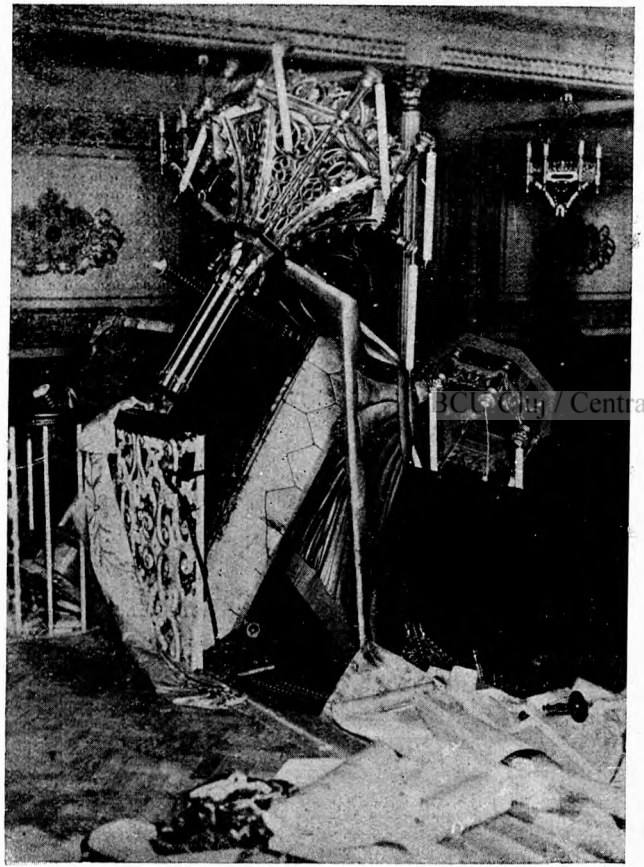

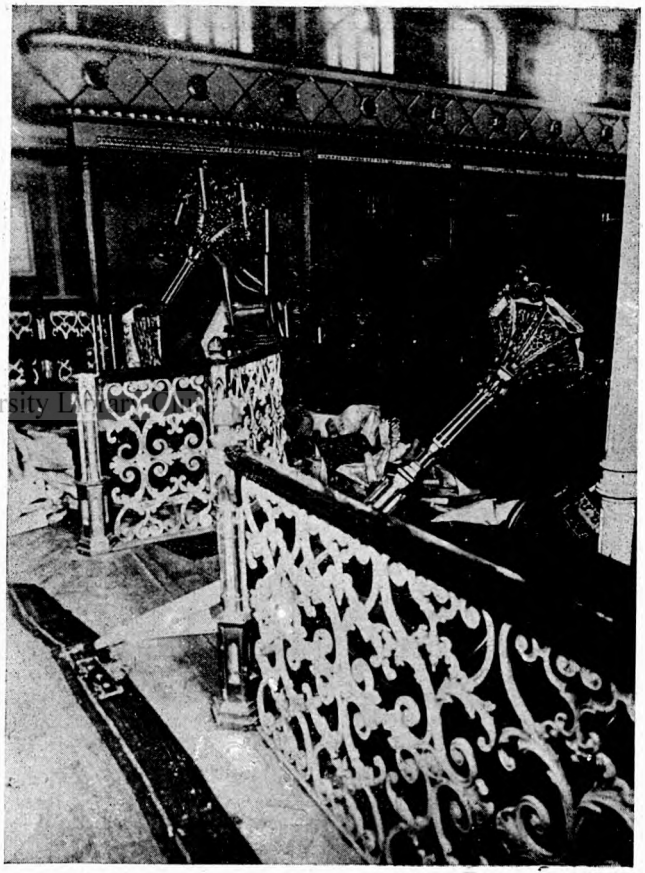

Amvonul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Biblioteca Universitară Regele Ferdinand I. din Cluj ROMÂNIA

Altarul.

Candelabrul.

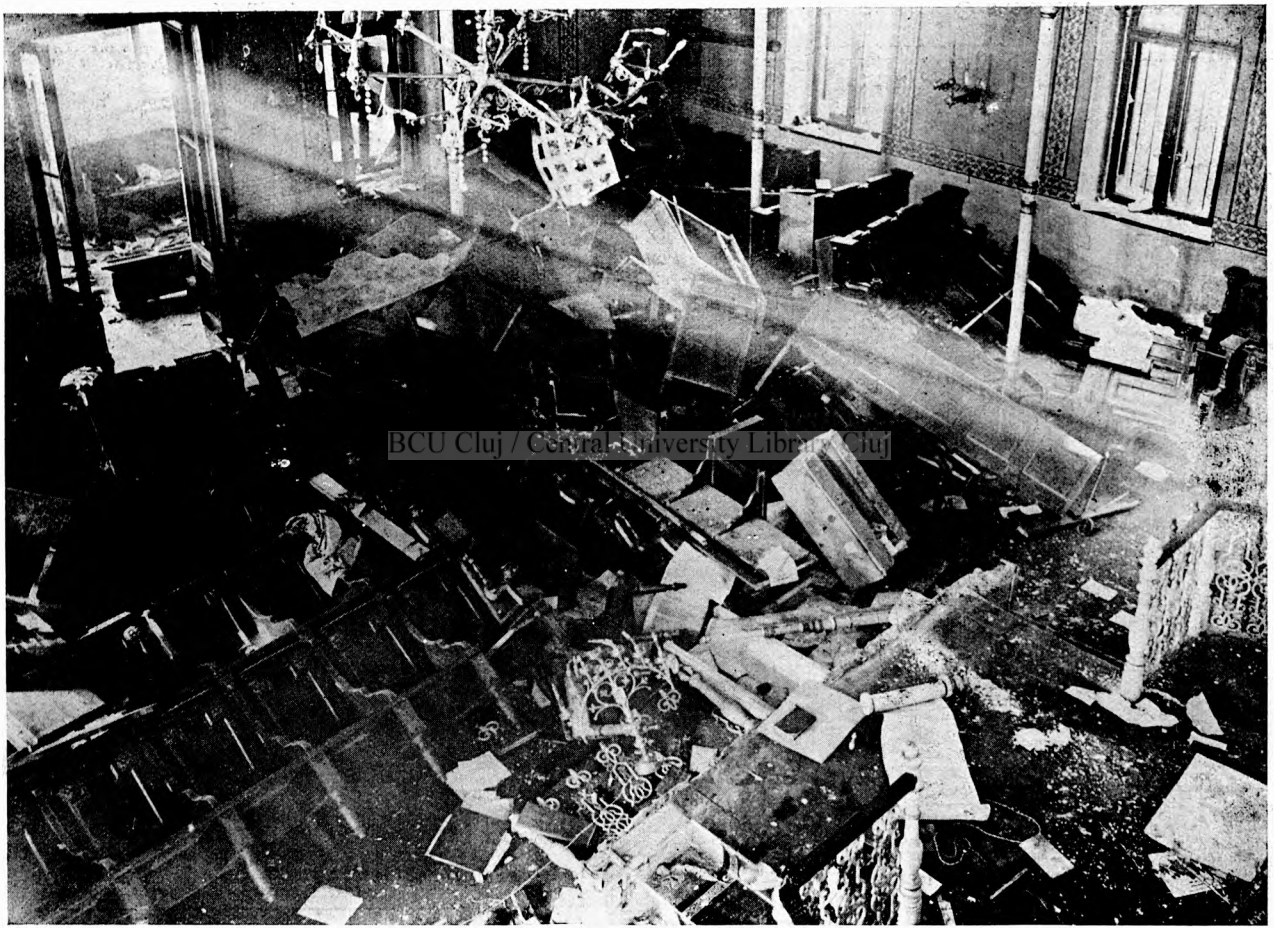

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Templul Spaniol din Str. Spaniolă. Devastat și în parte distrus.

LOCUINȚE ȘI GOSPODĂRII DEVASTATE ȘI JEFUITE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Biblioteca Universității Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMÂNIA

Locuința unei văduve de război. Bellina Dr. Wolfshaut, Calea Dudești No. 59.

M. Klar. Str. Col. Orero No. 11. Sufrageria.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Idem. Dormitorul.

M. Rabinovici. Calea Dudeşti No. 178.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bercu Moise: Str. Laborator No. 97.

Ferdinand I. din Cluj • Biblioteca Universitară
ROMÂNIA

Laboratorul, „Ehrlich“ Dr. W. Hornstein. Ghidale Croitoru, băcănie. Calea Văcărești No. 29.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

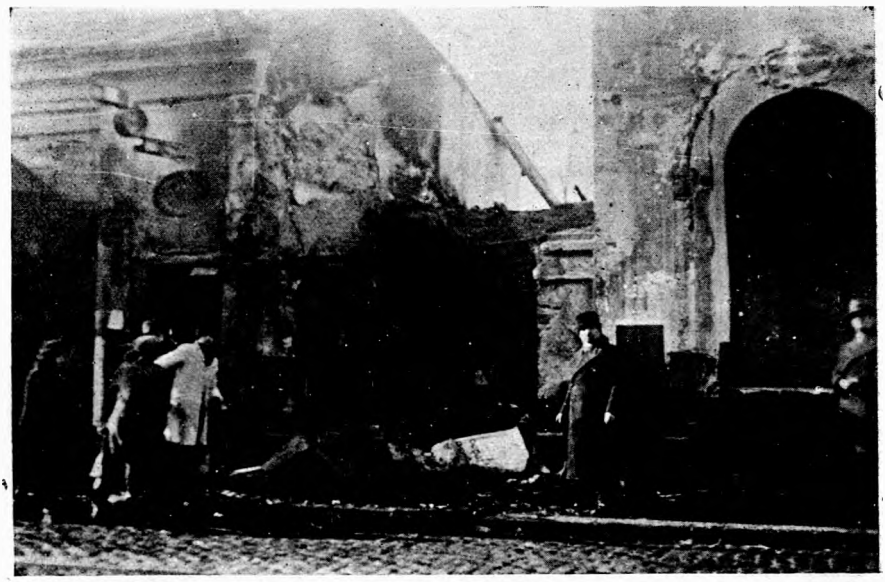

Alexandru Goldman, galanterie, Calea Văcărești No. 44.

După terminarea acestei acţiuni o parte din bandă s'a deplasat în comuna apropiată Chaba-Bistra, unde împreună cu primarul comunei, Moise Roi, au jefuit în toiul nopţii, uzând de aceleaşi mijloace, pe evreii de acolo şi anume:

Edmund Koos a trebuit să predea imobilul evaluat la 350.000 şi prăvălia cu mărfuri în valoare de 200.000 lei, lui Pamfil Drăguţ, funcţionar la Soc. Lomaş, pe preţ total de 100.000 lei.

Pollak Alexandru a trebuit să „vândă" unui necunoscut imobilul în valoare de lei 400.000, pe preţ de 80.000 lei.

In aceeaşi zi, o altă parte a bandei legionare din Caransebeş, a jefuit şi pe evreii din Comuna Caransebeş-Nou şi anume:

Weisz Adolf, deşi încă la 12 Decemvrie vânduse prăvălia către comerciantul Iuliu Lepşi pe preţ de lei 720.000, a trebuit să semneze din nou că vinde aceeaşi prăvălie, unui necunoscut, pe preţ de lei 200.000.

Andor Maximilian, a trebuit să „vândă" imobilul în valoare de lei 500.000 pe preţ de lei 125.000 fără să ştie măcar cine e cumpărătorul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

242. *29 Decemvrie 1940.*

Toţi evreii refugiaţi din judeţele limitrofe în oraşul Rădăuţi (70 familii) au fost aduşi la poliţie, ţinuţi arestaţi o zi şi o noapte şi apoi eliberaţi după ce au semnat declaraţiuni că în 2 zile vor părăsi oraşul.

243. *31 Decemvrie 1940.*

O comisiune formată dintr'un ofiţer român, un ofiţer german şi un legionar, vizitează imobilul din Calea Dudeşti Nr. 24, în care e instalat sediul Comunităţii Evreilor din Bucureşti, interesându-se de numărul încăperilor şi cubajul camerilor.

In aceeaşi zi sunt declarate rechiziţionate şi ocupate de trupe germane, italiene şi române toate şcoalele evreeşti, ce au mai rămas libere şi anume:

1. *Şcoala profesională şi liceul de fete „Filip şi Raşela Focşăneanu"*, din Str. Anton Pan No. 44.
2. *Liceul Comercial „Cultura"* din Str. Zborului 13.
3. *Liceul teoretic „Cultura"* din Str. Mircea Vodă, 20.
4. *Şcoala primară şi complimentară „Malbim Mischontzniky"* din Str. Prelungirea Trinităţii.

5. *Şcoala primară „Iacob şi Carolina Löbel"* din Str. Mircea Vodă No. 20.

6. *Şcoala primară „Moria A. E. Gaster"* din Str. Epureanu.

7. *Şcoala primară de fete „Fraternitatea Zion"* din Str. Sf. Vineri No. 13.

8. *Şcoala primară de fete „Progresul Culturei"* din Str. Salvator.

9. *Şcoala primară „Cultura Max Aziel"* din Str. Sevastopol.

244. ***Decemvrie 1940.***

Primăria Municipiului Constanţa ordonă evacuarea imobilului în care se află instalat azilul de bătrâni „Alinarea" din B-dul Maria Nr. 65

245. ***Decemvrie 1940.***

La Iţcani-gară, comună din judeţul Suceava, locuită de cca 300 evrei, teroarea este condusă de primarul Strobl.

Prima victimă este avocatul *Dr. I. Goldstein,* fost primar, care a fost bătut şi ameninţat cu moartea chiar de Strobl, pentrucă la o anchetă întreprinsă de şeful postului de jandarmi, a declarat că i s'au ridicat ilegal toate găinele din gospodărie.

Din ordinul aceluiaş primar Strobl au fost aduşi la primărie în zi de Sâmbătă o seamă de evrei habotnici, între cari: *Burăh Haham Wolf, Mayer Goldenberg, Leib Brander, Moses Windisch, Abraham Katz, Feiwel Mayer, Schama Alter Silber* din Suceava, şi alţii cărora li s'au tăiat bărbile. Victimele au îndrăznit să reclame parchetului care a ordonat o anchetă, dar faţă de teroarea exercitată de Strobl, s'au văzut constrânşi să declare procurorului că, din propria lor voinţă au venit la Primărie şi au rugat să li se taie bărbile. Tot din ordinul lui Strobl, s'au confiscat diverse bunuri dela locuitorii evrei şi anume:

N. Lupovici, birjar. I s'au luat 2 cai, o sanie, tot fânul din grajd şi diverse unelte. A rămas fără niciun mijloc de existenţă.

Brettschneider, i s'au luat caprele de lapte.

Wachs, idem.

Salomon Peritz, i s'a confiscat o importantă sumă de bani din cari i s'a restituit mai târziu numai o parte. Totodată i-a fost închisă prăvălia.

Marcus Blei. Din ordinul primarului, i-a fost închisă prăvălia.

Moise Mordche Wald. Idem.

In cele din urmă primarul a comunicat locuitorilor evrei prin preşedintele comunităţii *Dr. Hellmann,* că în baza unor „ordine verbale" ce ar fi primit dela autorităţile superioare, popu-

lația evreească va fi evacuată din comună. De aceia a „sfătuit" ca fiecare să plece benevol, din vreme, pentrucă altfel evacuarea va fi subită și nimeni nu va putea să mai ducă ceva din lucruri.

246. ***Decemvrie 1940.***

Din ordinul autorităților inferioare locale, în diferite orașe. (Brăila, Buzău, Constanța, Târgoviște, Petroșani) evreii din toate păturile sociale (rabini, profesori, medici, comercianți, meseriași etc.) au fost ridicați cu forța și obligați să curețe zăpada de pe străzi.

Notă. — In ședința Consiliului de Miniștri din 11 Ianuarie 1941, Conducătorul Statului s'a arătat revoltat de această barbarie, ceea ce nu l'a împiedicat ca în iarna următoare să ordone el însuși această măsură pentru toată țara, ordin executat cu mai multă sălbăticie decât chiar în vremea legionarilor.

247. ***Decemvrie 1940.***

In unele orașe din țară (Brăila, Târgoviște etc.) evreii nu pot părăsi localitatea fără autorizații speciale.

248. ***Decemvrie 1940.***

Organele poliției ridică fără a prezenta vreun ordin și fără a lăsa vreo dovadă, cele 15 aparate de radio ce se aflau în posesiunea evreilor din Blaj. O parte din ele au fost vândute prin oraș pe prețuri ieftine. Deasemenea au fost confiscate 170 aparate de radio aparținând evreilor din Buhuși.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

249. ***Decemvrie 1940.***

La Sibiu, teroarea legionară, deslănțuită chiar dela instaurarea regimului și accentuată în primele zile ale lunii Noemvrie, s'a desfășurat neîntreruptă, căpătând cele mai variate forme întâlnite în restul țării. Arestări nedrepte și maltratări — la poliție și în pădurea „Dumbrava" — izgoniri din locuințe, boicot al magazinelor evreești și în sfârșit jefuirea tuturor întreprinderilor evreești cari au fost vândute silit pe prețuri derizorii unor așa numiți „cumpărători" români și germani.

Intre multe altele, s'au prădat întreprinderile următoare:

1. *Frații Polak,* magazin de făină.
2. *Friedman Marcus,* magazin de textile.
3. *Friedman Herman,* magazin de încălțăminte.
4. *Friedman Ferdinand,* magazin de încălțăminte.
5. *Hollaender Bernat,* magazin de vopsele.
6. *Rieger Henrik,* magazin de coloniale.

7. *Aschner Alfred,* magazin de confecţiuni.
8. *Isac Bernhard,* magazin de confecţiuni.
9. *Grünberger Iosif,* magazin de tricotaje.
10. *M. Berkovits.*

250. ***Decemvrie 1940.***

In pregătirea unei vaste acţiuni banditeşti, tinzând la acapararea întregului comerţ evreesc din Bucureşti, acţiune ce se va desfăşura în primele zile ale anului 1941, intră în arenă noi organe legionare, între cari mai de seamă este Camera de Comerţ şi Industrie a judeţului Ilfov. De acord cu preşedintele Dumitru Garibaldi, vicepreşedinţii Dumitru Ifrim şi Petre Bolintineanu, invită pe rând pe comercianţii evrei — mai târziu îi vor aduce cu forţa — şi le pun în vedere că Legiunea a hotărît ca întreprinderile lor să fie predate unor legionari ce vor fi indicaţi ulterior. Printre primii au fost poftiţi o serie de comercianţi de încălţăminte şi anume.

D. Negreanu, proprietarul magazinului din Calea Victoriei No. 2.

Armand Popper, proprietarul magazinului „American Shoe" din Str. Lipscani Nr. 53.

Segall, proprietarul magazinului „Run Over" din Str. Lipscani Nr. 70.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Comercianţii Wolf şi *Iţicovici,* proprietarii magazinului de muzică „Gramofonul" din B-dul Regele Albert Nr. 7, s'au văzut obligaţi, în urma presiunilor, să cedeze magazinul unui legionar.

Deasemenea proprietarul depozitului de cherestea „Hangu" din Calea 13 Septemvrie Nr. 128, *Natan Weintraub,* după ce a refuzat a preda întreprinderea sa legionarului Banu, s'a pomenit cu depozitul închis de Serviciul Sanitar, care nu a îngăduit redeschiderea decât după ce proprietarul a hotărât să cedeze. Legionarul a devenit proprietarul depozitului.

O acţiune violentă a dus în câteva zile la lichidarea comerţului evreesc de hoteluri din Bucureşti. Din 25 de hoteluri exploatate de evrei, unul a fost rechiziţionat pentru a se instala prefectura judeţului Ilfov (Esplanade), alte două au fost rechiziţionate pentru armata germană (Grand-Lafayette şi Europa), unul a fost cedat quasi de bunăvoie (Majestic) iar toate celelalte au fost preluate prin violenţe, ameninţări, bătăi, cruzimi, de către refugiaţi macedoneni.

Antreprenorul hotelurilor „Marna, Nissa, New-York, şi Gociman", *S. P. Zissu,* a fost adus la Prefectura Poliţiei, biroul po-

liţiei sociale unde a fost bătut cu vâna de bou şi cu răngi de fier până când, învineţit şi desfigurat, a acceptat să predea primele 3 hoteluri. Cel de al patrulea, a fost luat chiar de proprietarul imobilului care a izgonit personalul hotelului şi s'a instalat, continuând exploatarea fără a da nimănui socoteală.

Cu aceleaşi mijloace au fost prădate şi celelalte hoteluri şi anume:

Braşov	*Exploatarea*	*Nissim*
Coroana	„	*Schapira*
Carpaţi	„	*Dr. Schachmann*
Continental	„	*D-na Creţeanu*
Concordia	„	*Căhănescu*
Viena	„	*Carol Aronovici*
Victoria	„	*Mittelman*
Carol, Luvru, Lux, Princiar, Veneţia	„	*Mişu Rosenzweig*
Gabroveni, Unirea	„	*Braunstein*
Roma	„	*Weintraub*
Regina, România	„	*Nudelmann*

BCU Cluj / Central University Library

251. ***Decemvrie 1940.***

Din ordinul legionarului Gaftoiescu, dela „Ajutorul Legionar" se declară sechestrat şi se ridică un depozit de efecte uzate de îmbrăcăminte, trimise de evreii din America spre a fi distribuite evreilor nevoiaşi din România.

252. ***Decemvrie 1940.***

Primăria Municipiului Bucureşti ordonă Comunităţii evreilor din Bucureşti să desgroape o seamă de cadavre de origină etnică evreească (între altele osemintele fruntaşului socialist Ion Dobrogeanu-Gherea) şi să le reîngroape în cimitirele evreeşti.

253. ***Decemvrie 1940.***

Organe ale poliţiei din Turnu Severin, confiscă toate aparatele de radio aparţinând evreilor. La comerciantul *M. Loevenstein,* proprietarul unui magazin de librărie şi articole fotografice, au fost confiscate şi aparatele de fotografiat precum şi materialele fotografice.

254. *1 Ianuarie 1941.*

Incepe la Vaslui acţiunea de teroare sălbatecă pentru jefuirea întreprinderilor evreeşti, acţiune condusă de şeful organizaţiei legionare C. Pivniceru, poliţaiul oraşului A. Zablowschi, şefii legionari C. Gheorghescu şi P. Tiglea, ajutaţi de legionarii C. Lazăr, Sandu Ştefănescu, Puiu Ştefănescu, Gh. Archieri, Gh. Bujor Voitinovici, Stamate şi Dima.

Un număr de 23 comercianţi evrei dintre cei mai importanţi, au fost ridicaţi dela domiciliile lor şi conduşi la atelierul de croitorie legionar din str. I. C. Brătianu unde, după ce au fost bătuţi şi ameninţaţi cu tot felul de chinuri şi cu moartea şi după ce, pentru a fi intimidaţi s'au tras mai multe focuri de armă în aer, toţi au fost nevoiţi a semna chitanţe de vânzare a întregului avut comercial, în totalitatea sa, (fond de comerţ, mărfuri, edecuri), fără vreo specificaţie sau inventar şi fără să cunoască preţul sau să primească vreun ban.

Ulterior, cu aceleaşi mijloace, aceeaşi comercianţi au fost obligaţi a semna acte scrise la maşină al căror conţinut nu l-au cunoscut, dar li s'a atras atenţie, că vor trebui să se prezinte la Tribunal pentru autentificare iar în caz de refuz, toţi vor fi împuşcaţi pe loc, iar membrii familiei deasemeni omorâţi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In felul acesta au avut de suferit următorii:

1. *Solomon Leibovici,* Str. Hagi Chiriac No. 24.
2. *Iosef Marcus,* Str. Hagi Chiriac No. 63.
3. *Moise Davidovici,* Str. I. C. Brătianu No. 34.
4. *S. L. Moscovici* şi *S. Staimann,* Str. Hagi Chiriac No. 59.
5. *Isac Mayer,* Str. Hagi Chiriac No. 11.
6. *Oişie Mendel,* Str. Principesa Maria No. 18.
7. *David Horovitz,* Str. Hagi Chiriac No. 57.
8. *Israel Segall,* Str. Hagi Chiriac No. 15.
9. *Moritz Aronovici,* Str. Hagi Chiriac No. 17.
10. *Marcel Şmilovici,* Str. Principele Nicolae No. 4.
11. *Strul Guttmann,* Str. Principele Nicolae No. 22.
12. *David Steinberg & David Schechter,* Str. Brătianu Nr. 28.
13. *Samuel Epstein,* Str. Principele Nicolae No. 2.
14. *Israel D. Zuckermann,* Str. I. C. Brătianu No. 7.
15. *Samuel Haberman,* Str. I. C. Brătianu No. 22.
16. *Iosef Goldenberg,* Str. Ştefan cel Mare No. 117.
17. *David Braunstein,* Str. Hagi Chiriac No. 60.
18. *Rebeca Dulberg,* Str. Hagi Chiriac No. 60.

19. *Leiba Cais,* Str. I. C. Brătianu No. 48.
20. *Raşela H. Cais,* Str. I. C. Brătianu No. 42.
21. *Paulina L. Cohn,* Str. Principesa Maria.
22. *Maşa S. Goldenberg,* Str. Ştefan cel Mare.
23. *Pincu Goldstein,* Str. I. C. Brătianu No. 50.

Profitorii acestor operaţiuni sunt oameni fără nicio pregătire, din preajma celor ce au organizat jaful.

Astfel:

Aneta Solomon, sora lui Pivniceru, a devenit proprietara a trei magazine dintre cele mai importante: *Solomon Leibovici,* (valoare cca 4 milioane); *I. Marcus,* (valoare cca 4 milioane) şi *I. Marcovici.*

C. Gheorghescu, şef legionar a devenit proprietarul magazinelor: *Moise Davidovici* (valoare 2.500.000 lei) şi *Pincu Goldstein* (valoarea 1.500.000 lei).

P. Ţiglea, şef legionar, a căpătat trei magazine şi anume: *Israel Segall* (valoare cca 700.000 lei), *Moritz Abramovici* (valoare 600.000 lei) şi *David Horovitz* (valoare 800.000 lei).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Până şi preşedintele Camerei de Comerţ Alexe Onceanu, s'a pretat la aceste operaţiuni de jaf, însuşindu-şi magazinul Raşela H. Cais, cu mărfuri de 700.000 lei, pe preţ de lei 80.000 din cari nu a dat decât 30.000.

In urma unor reclamaţiuni adresate Siguranţei Generale a Statului, s'a făcut o anchetă de către D-l Chestor Marinciu. Primele cercetări au decurs normal luându-se declaraţiunile victimelor *Strul Moscovici* şi *Martha Goldenberg.*

După ce a fost audiat însă comerciantul *David Steinberg,* a fost condus într'o cameră alăturată unde un grup de 10—12 legionari l-au bătut atât de crunt, încât soţia sa aflând de cele ce s'au petrecut, a înebunit şi a fost internată în spital.

După acest incident, ancheta nu a mai continuat.

255. *1 Ianuarie 1941.*

Hotărîndu-se crearea unei cooperative legionare la Râmnicul-Sărat, s'a cerut comercianţilor evrei *J. Grünberg* şi *M. Zindelovici* să dăruiască fiecare mărfuri de câte un milion. Refuzând

la început, s'au pomenit cu percheziții domiciliare pentru căutare de arme și manifeste comuniste, percheziții executate sălbatec, mergând până la ridicarea parchetelor și a dușumelelor. Apoi primul dintre ei a fost ridicat din stradă și dus la legionarul Vasiliu unde a fost bătut și torturat, până a fost determinat să semneze o declarație prin care se obligă să predea mărfurile cerute. In fața acestei situațiuni, și cel de al doilea a cedat și a doua zi mărfurile au fost ridicate.

256. *2 Ianuarie 1941.*

Văduva *Rozalia Reininger* (în vârstă de 71 ani) din Arad, a fost adusă bolnavă la Prefectură, unde a fost constrânsă a semna contracte de vânzare a imobilelor sale din Arad, B-dul Ferdinand Nr. 22, 48 și 63-65 și str. Gh. Lazăr Nr. 23, către legionarul Ing. Matei Vasile, cu prețul „ce se va conveni cu ocazia predării". Incercând să reziste a fost amenințată că va fi închisă și după ce i s'a refuzat chemarea unui medic, căci i se făcuse rău, s'a văzut silită să cedeze și a semnat.

257. *3 Ianuarie 1941.*

Din ordinul Direcțiunei Generale a Siguranței Statului se operează o percheziție severă la locuința D-rului W. Filderman, Președintele Federației Uniunilor de Comunități Evreești din Țară.

Cu acest prilej se ridică aproape întreaga sa arhivă politică și profesională.

258. *3 Ianuarie 1941.*

Toți comercianții evrei din Tulcea, *(Moise Țaller, Leibu Grünberg, Frații Seidler, Elly Sanft* și *I. Finkelștein)*, au fost poftiți la Camera de Comerț a județului și obligați, prin amenințări, să predea întreprinderile, către necunoscuți indicați de legiune, pe prețuri derizorii.

259. *3 Ianuarie 1941.*

La Hârlău, (Jud. Botoșani) se desfășoară neîntrerupt o acțiune de teroare violentă condusă de o bandă legionară în fruntea căreia se află primarul orașului cizmarul Ion Bolfan, ajutorul de primar Botezatu, dirigintele oficiului P. T. T. Grămadă, șeful poliției legionare Rașca, medicul veterinar Dr. Pantelimon Scripca și medicul spitalului Dr. Tibuleac. Cu prilejul unor percheziții făcute în casele câtorva notabili evrei *(Dr. Louis Rosen, Dr. H.*

Poplicher, avocat Rozen, Iosef Nachman, Fraţii Văraru, etc.), au fost împrăştiate de agenţii legionari, manifeste comuniste, în baza cărora, toţi cei pecheziţionaţi au fost arestaţi, bătuţi şi — după câteva zile de „cercetări" — *trimişi* în judecata Tribunalului Militar Iaşi care, găsindu-i nevinovaţi, i-a eliberat.

260. ***4 Ianuarie 1941.***

In satele din sudul Bucovinei, bandele legionare terorizează populaţia evreească pentru a o determina să fugă, părăsind avutul.

O asemenea bandă compusă din legionarii Simion Rizan, Valdi Sindelar şi Ion a lui Mihai Chicifoi, a năvălit în casa lui *Osias* şi *Cipora Liquornik* din Bălăceana (jud. Suceava). Soţii Liquornik şi copila lor în vârstă de 9 ani, au fost bătuţi cu ciomege şi o bucşă de căruţă şi au trebuit să zacă un timp îndelungat din cauza fracturilor şi a luxaţiilor.

O altă bandă condusă de legionarii Simion Ştefan Ciuhan şi Mihail Pavel Sasu a atacat în aceeaşi noapte casa lui *Rubin* şi *Gusta Tennenhaus* din aceeaşi comună, au spart geamurile, au forţat uşa şi i-au bătut pe proprietari cu ciomege şi nuiele până ce i-au lăsat în nesimţire, cu vânătăi şi fracturi. A doua zi victimele împreună cu restul evreilor din Bălăceana, au fost isgoniţi din sat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La fel s'a întâmplat la Ilişeşti unde, după ce a fost bătut evreul *Ehrlich,* toţi evreii au fost isgoniţi, neavând voie să ducă cu ei mărfurile, ci numai câteva obiecte de gospodărie pentru transportul cărora, primarul i-a obligat să plătească o taxă de 2500 lei.

In comuna Scheia (jud. Suceava) primarul legionar Nicolae Vasile Cristureanu a isgonit familia *Moise Redlich* (8 persoane), declarând că pentru aceasta a primit ordine verbale, dar că dacă se vor plânge cuiva „vor fi împuşcaţi ca iepurii".

Tot aşa au fost isgoniţi *Ancel* şi *Schulim Fleischer,* singurii locuitori evrei din Comuna Corlata-Drăgoeşti.

261. ***5 Ianuarie 1941.***

Se operează din ordinul Prefecturii Poliţiei Capitalei a doua percheziţie la domiciliul d-rului W. Filderman, ridicându-se restul arhivei sale politice şi profesionale.

262. *6 Ianuarie 1941.*

Se operează o seamă de percheziţii în casele evreilor din Craiova.

263. *6 Ianuarie 1941.*

Pe înserat şi târziu noaptea au fost ridicaţi de legionari, din case, din sinagogi sau de pe stradă, vreo 30 evrei din Hârlău, printre cari: *Iancu G. Schwartz, Moise Zeitinger, Zeilig Iţicescu, Moise Iţicescu, Iancu Kaufman, Michel Halpern, Heinic Baraş, farmacistul Bittman, Zaharia Baraş, Avram Rosenthal, Marcus Iţicescu, Sulim Argintaru, Leiba Abramovici, Iancu Burăh*, etc.

Duşi la corpul de gardă al Regimentului 2 Artilerie Călăreaţă, au fost întâi perchiziţionaţi şi jefuiţi, iar apoi desbrăcaţi în pielea goală, întinşi pe un cal de lemn pentru instrucţie şi în poziţia aceasta, bătuţi până la sânge cu centiroanele şi cu patul armelor, încât unii au rămas în nesimţire.

In atmosfera astfel pregătită, bandele legionare au năvălit în prăvăliile şi locuinţele evreilor şi au luat în stăpânire cu forţa —uneori după bătăi şi maltratări— aproape întregul avut. Tânărul *Heinic Baraş* a refuzat să predea cheia magazinului tatălui său şi a fost bătut până i-a fost ruptă o coastă.

Au fost jefuiţi de avutul din prăvălii şi gospodării, următorii:

Uşer Segall, Simon Butnaru, Zeilig Grünberg, Fraţii Văraru, Iouven Baraş, Iosef Lozner, Nathan Idelovici, Isac Schapira, Mendel Ichil, David Zaharovici, Rafael Honig, Safir Herman, Livadaru Meilich, Zeilig Iosub, Aronesei Oişie, Leiba Abramovici, Zillier Riven, Bacal Faibiş, Caufman, Aron Aronsohn, Şulăm Wolf, Fişel David, Marcu Iţic Solomon.

Alţii au fost prădaţi numai de o parte din mărfuri, de obiecte personale sau de gospodărie. Bunăoară:

Meilic Livadaru, i s'au furat 25 butoaie cu brânză.
Simon Iuftaru, i s'a furat ceasul de aur.
Herman Rosen, i s'a furat calul şi căruţa.
Motel Sapirin, idem.

Iosub Moscovici, Horovitz Froim, Schönfeld Noise, au fost prădați de toate mărfurile din prăvălie. Mai târziu o parte a fost restituită iar pentru rest au trebuit să semneze declarații că le-au dăruit pentru „Ajutorul Legionar".

Moritz Gătlan, i s'a furat o mașină de cusut.
Herșcu P. Cohn, idem.

Până la prăbușirea regimului legionar, populația evreească, cca. 2000 suflete a trăit în permanentă panică, suportând în afară de teroare violentă, tot felul de restricții pe cari autoritățile locale legionare le-au impus. Unii evrei au fost isgoniți din oraș, (farmacistul *Bittman* alungat de polițaiul orașului Simu, prin amenințare cu moartea). Alții au fost opriți de a ieși din oraș, *(Rosen, d-na Silber, d-na Argintaru,* coborâte din tren sau din autobuz).

Moara locală, expropriată dela un evreu și condusă de legionari, a încetat a mai furniza făină brutarilor evrei, iar brutarii creștini nu aveau voie a vinde pâine evreilor.

Băcanilor evrei nu li s'a mai distribuit cota de untdelemn, iar băcanii creștini nu au avut voie să vândă acest aliment evreilor.

264. *8 Ianuarie 1941.*

Comercianții evrei din Brăila cari încă de la 16 Decemvrie au fost obligați de poliție să primească în prăvălii legionari salarizați, cu titlu de comisari de românizare, sunt invitați la Chestură de unde sunt trimiși la Casa Verde, iar aci legionarul Brăilă, șeful legiunii economice, le cere să predea magazinele.

Unii din ei rezistând (băcanul *Mendel Herșcovici* din str. Regală Nr. 78, proprietarul hotelului „Bristol" etc.) au fost bătuți. Apoi așa numiții comisari de românizare, au închis prăvăliile și au reținut cheile.

265. *8 Ianuarie 1941.*

La Craiova sunt arestați, sub învinuire de sabotaj economic, comercianții evrei *Leon H. Leon, Moritz Lewy* și *Martin Hertz.*

Arestarea a fost făcută din ordinul Prefectului, pregătinduse astfel atmosfera în care să se desfășoare o violentă acțiune de teroare și jaf ce urma să izbucnească după 2 zile.

266. *10 Ianuarie 1941.*

Toți comercianții evrei din Craiova, sunt convocați printr'o adresă semnată de vicepreședintele Camerei de Comerț, Willy Ianischewsky, la sediul Camerei, la o consfătuire pentru a se discuta „chestiuni în legătură cu comerțul exercitat". S'au pomenit adunați într'o cameră în care se aflau: Vicepreședintele Willy Ianischewsky, Chestorul poliției Vâlcu și câțiva legionari înarmați. S'au încuiat ușile și s'a cerut celor prezenți să predea întreprinderile și în acest scop toți au fost constrânși — prin diverse amenințări printre cari se aminteau mereu perchezițiile operate cu 4 zile înainte și arestările dela 8 Ianuarie — să semneze câte 2 acte și anume:

1. O cerere adresată Camerei de Comerț pentru radierea firmei comerciale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. O declarație de predare a magazinului, către persoane necunoscute, la un preț arbitrar fixat ce urma a se plăti eșalonat în 12 luni, începând din luna Aprilie.

Intimidați de atmosfera de panică ce de 4 zile domnea în oraș ca și de neputința în care se găseau față de puterea autorităților constituite în bandă, negustorii evrei au semnat. Comisarul Vâlcu sfătuia pe fiecare să cedeze imediat, pentrucă altfel vor avea de îndurat suferințe groaznice. Intre altele a mai adăugat: „Astea toate vi le spun din puținul omenesc ce mai e în mine".

In timpul discuției dela Camera de Comerț, s'a operat radierea firmelor și nouii proprietari s'au prezentat și au luat în primire întreprinderile, după ce s'a făcut un simulacru de inventar. S'au inventariat numai mărfurile, deși s'au preluat edecurile (unele foarte costisitoare), mobilierul și chiar banii găsiți în cassele de fier. Comerciantul *L. Aronovici* a fost prădat de suma de 420.000 lei, deși a dovedit că o parte din bani aparțineau unei școli al cărei casier era.

Au fost jefuiți de avutul lor comercial:

EVREUL JEFUIT	ADRESA	LEGIONARUL PROFITOR
Jacques Rosenfeld .	Str. Kogâlniceanu 3	Tănăsescu Nicolae
Bertha Rottenberg .	„ Lipscani 10	Constantin Dascălu şi Ilie Porumb
Mayer Grünberg . .	„ Buzeşti 8	Mihail Călinescu
Iancu Solomon . . .		Const. Stâncălie
Avram Solomon . .	Unirii 80	D-na Dr. I. Trifan
Albert Brill	„ „ 72	Alex. D. Botilă
Marton Wilhelm . .	„ Madona Dudu 5	Borlea Crăciun
Hermann şi Iancu Herşcu	„ Cuza Vodă 8	Ion Gh. Cruceanu
Richard Weintraub	„ Madona Dudu 11	Ileana Cuşneriuc
Solomon Segal . . .	„ Unirii 55	Gh. Gavrilescu
Solomon Segal . . .	„ Lipscani 20	Const. Ganea
Penchas Brull . . .	„ „ 26	Gh. Fulguşin şi Ion Duduţă
Moise Solomon . . .	„ I. C. Brătianu 2	Nicolae Neagoe
Michel Leibovici . .	„ Lipscani 38	Motea Costică
Rosina Löbel Cianovici	„ Unirii 29	Margareta Mirescu
Marton Francisc . .	„ Copertari 3	Gavrilă Moldovan
Martin Hertz . . .	„ Lahovari	Ilie Drăgan
Sami Danitti . . .	„ Unirii 114	H. Müller
Bercu Cohn		Ion Voicu, şeful poliţiei legionare
Oscar Grünberg . .	„ Madona Dudu	Traian Mărculescu
Oscar Feldstein . .	„ Calomfirescu	Poliţia legionară
Jean Hodar	„ Carmen Sylva 9	Const. Stâncălie
Gabriel Ioel	B-dul Carol 38	Mitică Stănescu şi Ştefan Popescu
Iulius Ioel	Str. Unirii 66	Virgil Pârvulescu
Iosef Solomon . . .	Comuna Brabova	Preotul Ştefan Stoica
Sami Flachs	Str. Buzeşti	
Morel Galimir . . .	„ Lipscani	
Marcu Moscovici . .	„ Buzeşti	
O. Nachmansohn .	„ Lipscani	
David Lehrer . . .	„ „	
Heinrich Salom . .	„ Unirii	
Lazăr Sanft	„ „	
Savu Salom . . .	„ „	
Abraham Medina .	„ Lipscani	
L. Aronovici . . .		
D. Nachman . . .		

BCU Babeş-Bolyai University Library, Cluj

Toate aceste nume sunt citate cu titlu de exemplu, căci au fost jefuite toate cele 106 întreprinderi evreeşti din Craiova. Excepţie au făcut numai reprezentanţii întreprinderii de bijuterii *Moise Mendel & Fii* şi comerciantul *Geza Deutsch*. In aceeaşi zi *Mauriciu* şi *Lazăr Mendel* ca şi *Geza Deutsch* au fost arestaţi sub învinuirea de sabotaj economic şi au fost plimbaţi pe jos prin centrul oraşului, legaţi ca borfaşii ordinari. Li s'au înscenat procese de sabotaj economic, dar Tribunalul i-a achitat, în condiţiuni oarecum dramatice. Izbucnise rebeliunea şi încă nu se ştia cine va învinge. Procesul a fost prelungit până ce s'a putut afla dela Bucureşti că rebeliunea a fost înăbuşită şi atunci Tribunalul a pronunţat achitarea.

267. *10 Ianuarie 1941.*

Toţi cei 40 comercianţi evrei din Turnu Severin, au fost chemaţi la Camera de Comerţ unde preşedintele Camerei şi şeful poliţiei Hâncu, le-a pus în vedere că în acel moment magazinele sunt ocupate de legionari şi că la întoarcerea acasă, fiecare e obligat a preda avutul comercial, persoanelor indicate de Legiune.

Sub diverse ameninţări s'au smuls tuturor celor prezenţi cereri de radierea firmelor, taxele de radiere şi declaraţiuni prin cari se obligă a rămâne pe lângă magazine pentru a iniţia pe nouii proprietari, în noua lor meserie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La înapoierea dela Camera de Comerţ, comercianţii evrei au găsit în adevăr toate prăvăliile ocupate şi s'au alcătuit inventarele, din valoarea cărora urma să se plătească 30% în numerar, iar restul în poliţe blocate timp de 12 luni.

Câteva exemple de comercianţi jefuiţi, deşi toate întreprinderile au fost preluate, „cumpărătorii" încasând din prima zi tot produsul vânzării.

M. Loevenstein, librărie şi magazin universal.
A. Elias, bijutier.
D. Farchi, magazin de perii.
Goldsmith, magazin de confecţiuni.
M. Moise, magazin de manufactură.
I. Marcus, curelar şi caretaş.
D. Athias, depozit de lemne.
E. Elias, ceasornicar.
R. Cohen, magazin de manufactură.
Davidovici & Co., depozit de cereale.
R. Haim, magazin de manufactură.

Moşt. David de Mayo, magazin de manufactură.
M. Suzin, mag. de manufactură.
I. de Mayo, mag. de manufactură.
A. Solomon, depozit de lemne.
I. Goldenberg, agentură şi comision.

268. *10 Ianuarie 1941.*

Organe ale poliţiei din Bucureşti, recrutate din membrii ai fostei poliţii legionare desfiinţate, operează numeroase şi severe percheziţii în case evreeşti, în special în cele ce aparţin foştilor membrii ai lojelor masonice sau ordinului Bnei Brith. Pretextul este căutarea de arme şi acte privind siguranţa statului. Pretutindeni locatarii sunt imobilizaţi într'un colţ sub paza unui legionar cu revolverele întinse, în timp ce ceilalţi membrii din bandă scotocesc pretutindeni şi ridică tot ce socot de valoare: numerar, devize străine, bijuterii etc.

O asemenea percheziţie s'a operat în locuinţa industriaşului *Wilhelm Blumenfeld* din str. Avram Iancu No. 16. Operaţia a durat dela orele 10 seara până la 4 dimineaţa. Firește că nu s'au găsit nici arme şi nici documente privind siguranţa statului. In schimb legionarii au ridicat suma de 4.000.000 lei, acţiuni în valoare de cca. 3 milioane, o cutie cu bijuterii şi un aparat fotografic. După multă caznă, după câteva conciliabule telefonice cu chestorul legionar Ilie Stângă, s'au putut răscumpăra cele de mai sus în schimbul unei importante sume de bani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notă. — După prăbuşirea regimului legionar s'a operat o percheziţie şi la domiciliul lui Ilie Stângă. S'au găsit cu acest prilej:

1.901.064 lei în bancnote româneşti.
92.300 franci francezi în bancnote.
6.000 franci francezi în monezi de aur.
340 lire otomane.
1.415 dolari
1.615 lire sterline.
145 franci elveţieni.
500 leva.
3.400 dinari.

Este de presupus că totalitatea acestor valori au fost însuşite cu prilejul descinderilor operate de Stângă şi subalternii lui în casele evreeşti.

269. *11 Ianuarie 1941.*

Organele poliţiei Craiova ridică — fără a lăsa vreo dovadă — toate aparatele de radio ce aparţin evreilor din oraş.

270. *11 Ianuarie 1941.*

Toţi comercianţii evrei din Slatina, sunt convocaţi la Camera de Comerţ, unde sub ameninţarea revolverelor, sunt constrânşi să semneze cereri de radiere a firmelor şi acte de cedarea întreprinderilor către necunoscuţi, pe preţuri derizorii.

271. *11 Ianuarie 1941.*

Incepe acţiunea de confiscare a întreprinderilor evreeşti din Piteşti. Prin violenţe şi ameninţări bande de legionari au reuşit să ia în stăpânire magazinul de stofe şi furnituri de croitorie *Millis* şi depozitele de vinuri *Abramovici* şi *Leibovici.*

272. *11 Ianuarie 1941.*

Incepe acţiunea de confiscare a întreprinderilor evreeşti din Tecuci. Din ordinul autorităţilor au fost închise 10 magazine, cele mai importante din oraş, impunându-se proprietarilor ca până în 5 zile acestea să fie predate.

Notă. — Rebeliunea urmată de prăbuşirea regimului legionar, a împiedicat ca acest jaf să se realizeze.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

273. *13 Ianuarie 1941.*

La Sibiu teroarea a continuat neîntreruptă din prima până în ultima zi a regimului legionar. La începutul lunei Ianuarie „bătălia întreprinderilor jidăneşti" era complect câştigată. Unii evrei apucaseră însă să predea magazinele lor unor negustori saşi, în condiţiuni mai puţin dezastruoase decât cei jefuiţi de legionari. Acest lucru nu a fost pe placul legionarilor cari n'au întârziat să se răzbune.

Unul din cei ce predaseră întreprinderea saşilor, a fost şi marele comerciant *Josef Grünberger.* A fost întâi poftit la poliţie, de unde i s'a dat drumul. Pândit însă de legionari la poarta poliţiei, a fost ridicat şi condus la un sediu legionar, unde a fost bătut şi chinuit de Luni până Vineri.

A doua zi după arestarea lui Grünberger, o bandă de legionari a năvălit în casa comerciantului *Iacob Melamed* pe care l-au ridicat împreună cu 3 medici ce se aflau în casă: *Dr. Antal, Dr. Grünhut* şi *Dr. Hönig.* Numai ultimul a fost eliberat în ziua următoare în schimbul unei mari sume de bani. Ceilalţi au rămas arestaţi şi chinuiţi până Vineri 17 Ianuarie.

Odată cu aceste arestări s'au operat o seamă de percheziţii în case evreeşti, însoţite toate de violenţe, bătăi şi jaf.

Astfel: la comerciantul de făină *Pollak* s'a ridicat suma de 500.000 lei. In timpul percheziţiei a intrat în casă ceaușul Comunităţei având la el 8500 lei încasaţi pentru Societatea Sacră. Şi aceşti bani au fost luaţi.

La comerciantul *Heinrich Rieger* s'a deschis cassa de bani şi s'au furat numerar, efecte şi bijuterii în valoare de 300.000 lei.

Toţi cei percheziţionaţi au fost ridicaţi şi duşi la un sediu legionar, unde au fost bătuţi şi maltrataţi până Vineri, când au fost eliberaţi odată cu ceilalţi evrei.

274. 18 Ianuarie 1941.

O bandă de legionari compusă din Andrei Georgescu, Ion Geambaşu, Vasile Manu, Ion Ionescu şi alţii, conduşi de şeful sectorului legionar Hârşova, Petre Ion, ridică dela domiciliul său din Constanţa pe comerciantul *Alexandru Spiegel*, şi-l transportă cu o maşină de piaţă la Hârşova, în celălalt capăt al judeţului.

Victima este închisă într'o cameră a sediului legionar, unde 2 ţărani cari înainte fuseseră bătuţi de legionari, sunt obligaţi la rândul lor să-l bată pe Spiegel. Nemulţumiţi de loviturile acestora, au mai adus şi pe un al treilea ţăran arestat şi el şi în cele din urmă i-au înlăturat pe toţi şi în locul lor au trecut Petre Ion şi ajutoarele sale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alexandru Spiegel, desbrăcat de pantaloni şi fără ghete, a fost întins cu faţa în jos pe o masă, bătută în cuie de duşumea ca să nu se mişte şi legat cu frânghii de masă, peste picioare şi peste umeri. In această poziţie a căpătat câteva sute de lovituri, pe tot corpul şi la tălpi. Loviturile erau date în ritm de patru, de către patru bătăuşi deodată, aşa cum se bate fierul cald „la patru ciocane". Ultimele lovituri de cravaşe, după ce victima a fost deslegată, au fost date peste organele genitale.

A doua zi de dimineaţă, Spiegel, împreună cu trei ţărani au fost scoşi în stradă, legaţi la un „stâlp al infamiei" şi ţinuţi astfel până pe înserat, pe un ger năpraznic care obliga paznicii legionari să se schimbe din 2 în 2 ore. Spiegel era desculţ, pentru că picioarele se umflaseră din cauza bătăii şi nu s'a mai putut încălţa.

In jurul stâlpului au fost adunaţi copiii de şcoală şi îndemnaţi să arunce cu bulgări de zăpadă. Din cauza suferinţei, Spiegel nu mai putea ţine capul ridicat şi deaceea i s'a trecut întâi un laţ în jurul gâtului, iar mai târziu i s'a proptit o ţepuşă sub bărbie.

La ora 9 seara Spiegel a murit şi Petre Ion se mândrea că va fi decorat pentrucă „a omorât un jidan".

275. ***19 Ianuarie 1941.***

Acţiunea legionară pentru acapararea comerţului evreesc din Ploeşti, începută încă din luna Decemvrie, capătă o deosebită amploare în cursul lunei Ianuarie, sub conducerea legionarilor avocat Zozo Grigorescu şi Preoţescu. In 20 zile, aproape toate întreprinderile evreeşti au trecut în stăpânire legionară, fără plată şi cu promisiunea că se va achita mai târziu 10% din valoarea mărfurilor. Sistemul aproape uniform, utilizat de legionarii din Ploeşti, era: năvala unei bande înarmate în magazine, isgonirea proprietarului evreu şi a personalului, închiderea în vederea inventarului pe care-l întocmeau după bunul plac şi în sfârşit redeschiderea sub nouii stăpâni, cari vindeau mărfurile, însuşindu-şi sumele încasate.

Câteva exemple:

Ing. M. H. Lupescu avea un magazin de piese de automobile în str. Tache Ionescu. După ce, la începutul lunii Ianuarie, i s'au ridicat mărfuri în valoare de 200.000 lei, în numele Legiunii, pe la 10 Ianuarie magazinul a fost ocupat de o bandă de legionari, închis de ei câteva zile pentru facerea inventarului, după terminarea căruia a fost redeschis de aceeaşi legionari, cari au pornit să vândă mărfurile, împărţind între ei sumele încasate.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iosif Habat avea librăria din str. Kogălniceanu No. 8. După o încercare neizbutită de a jefui prăvălia la 3 şi 4 Ianuarie, legionarii, sub conducerea avocatului Zozo Grigorescu, au revenit în câteva rânduri, mulţumindu-se cu o găinărie: au furat stilouri în valoare de cca. 17.000 lei.

La 17 Ianuarie au venit în număr mare, înarmaţi şi în lipsa proprietarului care — ameninţat în ajun cu moartea — fugise la Bucureşti, au isgonit personalul, au ocupat prăvălia, au tras obloanele şi au început să întocmească inventarul.

Notă. — N'au apucat însă decât să fure ceva din mărfuri, pentrucă rebeliunea izbucnită peste 4 zile, a împiedicat perfectarea jafului.

Fraţii Goldenberg, aveau magazinul „Moara de Aur" din Piaţa Independenţii. Magazinul a fost ocupat de o bandă de legionari, cari l-au ţinut închis câteva zile, pentru a „face inven-

tarul", iar apoi l-au redeschis, vânzând mărfurile şi încasând preţurile.

Cei de mai sus s'au plâns Parchetului Tribunalului Prahova şi Parchetului General al Curţii de Apel Bucureşti, cari au încercat să facă ordine, dar n'au izbutit.

Incurajaţi de primele succese, bandele legionare din Ploeşti au aplicat sistemul la toate întreprinderile evreeşti, reuşind să ia în stăpânire până la rebeliune — între altele — următoarele magazine.

Dan Eschenasy . .	mag. galanterie „Papagal"	Str. Unirii
Fraţii Feller	mag. vopsele „Cămila"	Piaţa Fructelor
D. Feldmann . . .	mag. vopsele „Monopol"	„ „
Klein	ceasornicărie „Ora fixă"	
Marcu Weissler . .	mag. galanterie „Victoria"	Str. Franceză
Max Aronovici . . .	articole dentare	
H. Friedmann . . .	mag. galanterie „Mănuşa Albă"	„ Lipscani
Horovitz	mag. galanterie „Lira de Aur"	„ „
I. Marchitz	mag. galanterie „Monica"	„ Unirii
Grün	mag. galanterie „Crinul Alb"	Piaţa Fructelor
Braunstein şi Abramovici	postăvărie	
Fraţii Brickmann . .	dep. cherestea	
Cahane	postăvărie	Str. Franceză
Herşcovici	parfumerie „Ninon"	„ „
Guttman	băcănie „Economia"	„ Lahovary
Filip Simion	pielărie	„ Română
Samuil Jean Hellenbrand	mag. încălţăminte „Londra"	

BCU Babeş-Bolyai University Library Cluj

La acesta din urmă, legionarii înarmaţi au pătruns în prăvălie în seara de 12 Ianuarie, cerând facerea inventarului pentru a prelua magazinul. Patronul, ţinut tot timpul sub teroarea revolverului, de către legionarul Ion Rădulescu, a cedat şi a predat magazinul către „Mişcarea Legionară" prin av. Caracaş. Pentru un activ de 1.500.000 lei s'a plătit preţul de 30.000 lei, dar Mişcarea Legionară a preluat în scris obligaţia de a plăti creditorii întreprinderii, inclusiv datoriile la fisc. După câteva zile banda de legionari a năvălit noaptea în locuinţa victimei unde, tot sub teroarea revolverelor, a reluat scrisoarea. Din această cauză co-

merciantul Hellenbrand, sărăcit prin jaful legionar, s'a pomenit şi cu mobila şi rufăria din casă sechestrate şi ridicate de fisc, pentru garantarea plăţii impozitelor datorate.

276. 19 Ianuarie 1941.

Dealungul primelor 3 săptămâni ale anului 1941, teroarea legionară s'a accentuat în toată ţara, dar a luat formele cele mai violente în Capitală. Se pornise în plin „bătălia" întreprinderilor evreeşti din Bucureşti. Iniţiativele particulare cari obţinuseră succese în lunile anterioare, au fost oprite. Chiar şi acţiunea începută de Camera de Comerţ şi Industrie, a fost lăsată pe un plan secundar.

Planurile de organizare a jafului au fost elaborate la aşa numitul Consiliu Economic Legionar, de către comandantul Ilie Gârneaţă, iar executarea a fost încredinţată unei instituţiuni proaspete: Corpul Muncitoresc Legionar (C. M. L.) condus de o brută încercată, Dumitru Groza, autorul masacrului dela Jilava, care lucra sub ordinele directe ale lui Horia Sima, Vicepreşedintele Consiliului de Miniştri şi Alexandru Ghica Directorul General al Siguranţei Statului. La vechile centre de tortură, în fruntea cărora au rămas sediul central legionar din str. Roma şi Primăria Sectorului III Albastru, s'au adăugat centre noui cum a fost cel din str. Cobâlcescu Nr. 1 cuibul „Spărgătorilor de fronturi" şi mai ales sediul central C. M. L. din Calea Călăraşilor Nr. 37. Au mai funcţionat şi centre periferice printre cari trebue subliniat cel dela primăria comunei suburbane Şerban-Vodă, condus de fiorosul primar, preot. Ştefan Mihăiţă.

Cu toată energia depusă de executanţii acţiunii, rezultatele obţinute până în ziua rebeliunii au fost de minimă importanţă, pe de o parte din cauza rezistenţii opuse de comercianţii evrei, încurajaţi şi sprijiniţi de conducerea politică evreească, pe de altă parte din cauză că în toiul acţiunii a survenit rebeliunea.

Sute de comercianţi evrei au fost invitaţi sau duşi cu forţa la centrele legionare unde, după ce s'a cerut predarea magazinelor, au fost ameninţaţi, bătuţi şi chinuiţi până când — unii din ei, epuizaţi de suferinţă — au cedat.

Printre mulţi alţii, au pătimit următorii:

Marcu Iosopp, era proprietarul unei tipografii din str. Vasile Lascăr Nr. 47. Pe la începutul lunii, lucrătorii săi, aproape toţi legionari, au formulat pretenţii băneşti cu privire la presupuse diferenţe de salariu, din urmă cu 10—12 ani. Patronul terorizat,

a acceptat satisfacerea tuturor cererilor, dar atunci lucrătorii, încurajaţi de primul succes şi sprijiniţi de o bandă trimisă de Mişcarea Legionară, au năvălit la 15 Ianuarie în atelier şi au pus stăpânire pe întreprindere.

Patronul, împreună cu fiul său, *Victor Iosopp* şi asociatul *Moise Alperin,* au fost duşi la sediul legionar din Str. Cercului Nr. 1 bis, unde, după ce au fost maltrataţi în celule separate, au fost aduşi într'un birou în care s'au adunat şi lucrătorii şi aci au trebuit să le cedeze tipografia şi să se angajeze a le plăti 212.000 lei, reprezentând pretenţiile pe trecut şi 120.000 ca fond de rezistenţă pentru noua conducere.

Marcu Iosopp a plecat, sub paza unui legionar, pentru a aduce banii şi în aceeaşi zi, cadavrul său, oribil mutilat, a fost găsit în curtea imobilului din Splaiul Unirii Nr. 1.

Heinrich Hardt, proprietarul depozitului de cherestea „Bistriţa" din şos. Olteniţei Nr. 202, a fost chemat în seara de 17 Ianuarie la Primăria suburbană Şerban-Vodă, unde primarul Mihăiţă, legionarul Ing. Ştefănescu şi alţii i-au cerut să predea depozitul cu mărfuri în valoare de 1.200.000 lei, pe preţ de 80.000 lei, majorat apoi la 200.000 lei, din care însă victima trebuia să plătească datoriile întreprinderii de 320.000 lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Incercând să reziste a fost bătut, chiar în biroul primarului, până a acceptat să semneze.

D. Wincigster, proprietar al ţesătoriei mecanice „Franca" din str. Inclinată Nr. 1, a fost ridicat în ziua de 13 Ianuarie din fabrică, de o bandă de legionari, cari l-au dus la unul din sediile C. M. L. din şos. Viilor Nr. 25, unde a fost bătut şi constrâns să scrie soţiei sale că se sinucide din cauza jenei financiare.

De aci a fost dus la sediul central legionar din str. Roma unde, după ce a fost din nou bătut, a fost silit de comandantul legionar Tudor Rădulescu, să semneze un act de transmitere a fabricei către Mişcarea Legionară.

De aci, însoţit de un legionar înarmat, a fost trimis la sediul central C. M. L. din calea Călăraşilor Nr. 37, unde din ordinul şefului legionar Tudose, a fost din nou bătut cu palme, pumni şi bastoane timp de 3 zile, până la 15 Ianuarie, orele 12 noaptea când a fost eliberat, după ce a semnat un nou act prin care vindea legionarului Ovidiu Teodorescu din str. Banu Udrea Nr. 13, fabrica cu toate instalaţiile, materiile prime şi mărfuri în valoare de câteva milioane, pe preţ de 530.000 lei. Cheile fabricei au fost luate de „cumpărător", care s'a instalat imediat ca proprietar.

Matei Atias, proprietarul magazinului de articole muzicale „Barbu Lăutaru" din B-dul Regele Albert Nr. 5, a rezistat vreme îndelungată amenințărilor și presiunilor exercitate de o bandă condusă de legionarul Carol Scheffler din str. Precupeții Vechi Nr. 34, care voia să ia întreprinderea. La 14 Ianuarie o bandă înarmată, a năvălit în prăvălie, a tras obloanele și a început inventarierea mărfurilor. Proprietarul a fost ridicat și dus la Camera de Comerț de doi legionari cari după ce l-au lăsat sub pază, în hall, vreo 30 minute, au revenit și l-au urcat într'o mașină, spunând că merg spre magazin. Mașina a pornit însă spre marginea orașului și pe tot parcursul, victima a fost chinuită și amenințată, până ce a semnat un act de vânzarea magazinului.

Samuel Schärf, proprietarul magazinului de articole muzicale „Gama" din B-dul Regele Albert Nr. 7, a fost terorizat și amenințat de aceeași bandă de legionari în frunte cu același Carol Scheffler. A reușit să întârzie executarea jafului până la rebeliune și astfel a scăpat fără pagube.

Josef Leichner, proprietarul magazinului de blănuri din str. Soarelui, a fost vizitat în ziua de 15 Ianuarie, de doi legionari cari s'au prezentat în numele organizației C. M. L. și în lipsa proprietarului, au isgonit personalul și au luat în stăpânire magazinul, punând pe ușe o firmă cu inscripția: „Organizația C. M. L. Ing. Gh. Clime".

Mișu Grünberg, proprietarul unui depozit de fier vechi din calea Moșilor Nr. 253, a fost vizitat în ziua de 10 Ianuarie de un legionar, care i-a declarat, în numele comandantului legionar al fierului vechi, că mărfurile și încasările sunt blocate și trebuesc ținute la dispoziția Legiunii. Legionarul s'a instalat în locul proprietarului, însușindu-și și sumele provenite din vânzare.

Cu același sistem au fost jefuiți toți cei 15 comercianți evrei de fier vechi. Acțiunea a fost condusă de avocatul legionar Demetrescu dela Comandamentul fierului vechi din str. Cobâlcescu Nr. 1.

Adolf Wald, proprietarul magazinului de textile din str. Oituz Nr. 7, a fost ridicat de o bandă legionară care l-a condus la sediul central C. M. L. din calea Călărașilor, unde a fost bătut câteva zile, pentru a fi constrâns să predea întreprinderea.

Iancu Meirovici, proprietarul magazinului de manufactură din șos. Mihai Bravu Nr. 12, a fost atacat la 17 Ianuarie în prăvă-

lie, de o bandă de legionari cari l-au bătut iar după aceia au tras obloanele, au făcut un fel de inventar şi au luat întreprinderea fără a plăti vreun ban.

In ultimele zile înaintea rebeliunii, organizaţia C. M. L. a dat un asalt masiv în centrul comercial din Piaţa Sf. Gheorghe. Bande legionare, în fruntea cărora se afla legionarul Câmpeanu (fost vânzător la magazinul Dinischiotu), au luat la rând prăvăliile evreeşti, cerând proprietarilor să prepare inventare pentru predarea magazinelor. Cuprinşi de panică, faţă de tot ce vedeau că se petrece în jurul lor, negustorii au încercat unii să vândă mărfurile sub preţul de cost, alţii să lichideze în pripă tot activul.

Au avut de suferit între mulţi alţii, următorii:

Raşela Wechsler . .	mag. galanterie	Str. Bărăţiei 36
Solomon Fischman .	mag. biciclete	„ Lipscani 104
Leon Feldman . .	fotograf	Calea Văcăreşti 6
Marcel Horovitz . .	mag. de căciuli şi pielărie	Str. Carol 84
Marcu Finkelstein . .	„ „ „ „ „	Calea Văcăreşti 4
Iosif Lazăr . . .	mag. de vopsele	B-dul Maria 2
Milu Steinberg . . .	mag. art. muzicale	Str. Bărăţiei 44
Iacob Presser . . .	mag. de lingerie	B-dul Regele Albert 7
Leon Blumenfeld . .	mag. „Leosil"	„ „ „ 9
Schermann	mag. „Izvorul Cămăşilor"	„ „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

277. 19 Ianuarie 1941.

Speriat de proporţiile atinse de teroarea legionară care terminase aproape cu jefuirea evreilor şi începuse să atace comerţul şi industria românească, Generalul Antonescu se hotărăşte să intervie cu energie. Printr'un decret-lege desfiinţează comisarii de românizare şi în aceeaşi zi demite pe Ministrul de interne, pe Directorul general al Siguranţei Statului şi pe Prefectul poliţiei Capitalei. Coincidenţa face ca în aceeaşi zi să fie ucis—din motive banale — un ofiţer superior german. A fost semnalul rebeliunii, ce avea să izbucnească două zile mai târziu, aducând cu sine doliu şi ruină în mijlocul populaţiei evreeşti din Bucureşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

REBELIUNEA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pogromul desfăşurat la Bucureşti în zilele de —23 Ianuarie 1941, din iniţiativa unora din membrii guvernului român în frunte cu Vice-Preşedintele Consiliului de Miniştri, a fost organizat şi executat de aparatul poliţienesc al Ministerului de Interne, al Siguranţei Statului şi al Prefecturii Poliţiei Capitalei, precum şi de toate organizaţiile politice cu fiinţă legală în acel timp (Mişcarea Legionară, Cuiburile legionare, Corpul Muncitoresc Legionar, Consiliul Economic Legionar, etc.), la cari s'au adăugat o bună parte a tineretului (studenţi şi elevi de şcoală), o mică parte a muncitorimii şi drojdia mahalalelor.

Ororile comise atunci au avut aspectele cele mai diverse, dintre cari mai importante: I. *Arestările şi maltratările;* II. *Asasinatele şi masacrele;* III. *Jafurile, devastările, dărâmările şi incendierile de temple, sinagogi şi instituţiuni evreeşti;* IV. *Devastările, incendierile şi jafurile întreprinderilor şi gospodăriilor evreeşti.*

I. ARESTĂRI, MALTRATĂRI.

In timpul rebeliunii au fost arestaţi şi maltrataţi în Bucureşti câteva mii de evrei. Ridicaţi din case, din stradă, din sinagogi, dela instituţiunile evreeşti etc., fără deosebire de sex, vârstă (copii dela 15 ani şi bătrâni de peste 70 ani, ba chiar şi de 85), au fost adunaţi la nenumărate centre de tortură, dintre cari cele mai importante au fost următoarele :

Prefectura Poliţiei Capitalei.
Sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime", din Calea Călăraşi Nr. 37
Comisariatul XV de Poliţie, din Str. Matei Basarab.
Comisariatul XII de Poliţie, din Calea Moşilor.
Sediul Uniunii Comunităţilor Evreeşti, Str. Dr. Burghelea Nr. 3
Sinagoga „Malbim", din Str. Bravilor Nr. 4.

Sediul Central Legionar, din str. Roma.
Sediul Legionar, din str. Cercului Nr. 1.
Moara Străuleşti, dela Bucureştii Noui.
Primăria comunei Jilava.

a. *Maltratările dela Prefectura Poliţiei Capitalei.*

Aci au fost adunaţi şi chinuiţi câteva zeci de evrei arestaţi încă în ziua de 20 Ianuarie şi unii aduşi dela alte centre (de exemplu: Circ. XII de Poliţie). Intre alţii, următorii:

1. *Sigmund Goldfarb,* Preşedinte al Comunităţii Evreilor din Bucureşti.
2. *Moise Orecovscky,* Conducător al Oficiului Palestinian (Oficiul de emigrare).
3. *Dr. M. Cotic*
4. *M. Lindner*
5. *A. Schapira*
6. *C. Haimovici*

} Membrii în comitetul Oficiului Palestinean.

7. *Dr. Albert Aftalion,* Medic din B-dul Elisabeta Nr. 61.
8. *David Aschenazy,* B-dul Mărăşeşti.
9. *Heinrich Sabetay,* din Str. Raion Nr. 23.
10. *Meier Weiner,* din Focşani.
11. *Iancu Aron,* Str. Sordony Nr. 6.
12. *Iancu S. Aron,* Str. Sordony Nr. 6.
13. *Lazăr Aron,* Str. Sordony Nr. 6.
14. *Av. Pincu Katz,* Str. Sordony Nr. 6.
15. *Iuliu Rauch,* Hotel Bulevard.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toţi au fost chinuiţi în mod îngrozitor. Bătuţi, fără întrerupere, cu ce se nimerea, cu palme, pumni, pat de armă, cască militară, vână de bou etc., au ajuns în asemenea stare încât la un moment dat doi dintre deţinuţi: *D. Aschenazy* şi *Dr. A. Aftalion,* au sărit pe fereastră, dela etajul al III-lea, primul rămânând mort pe loc, iar al doilea, grav rănit, a zăcut multă vreme după aceea.

In dimineaţa zilei de 23 Ianuarie, un număr de 15 arestaţi, aleşi la întâmplare, au fost încărcaţi într'un autocamion, legaţi cu mâinile la spate şi conduşi pe Splaiul Unirii în dreptul Abatorului Comunal, puşi cu faţa la zid şi împuşcaţi.

b) *Maltratările şi jafurile dela Circumscripţia XV de Poliţie.*

La circumscripţia XV de Poliţie din Str. Matei Basarab, s'a organizat maltratarea evreilor de către comisarii legionari Robescu

şi Jipescu, ajutaţi de o echipă de cca. 40 legionari, în vârstă de 15—25 ani, în majoritate lucrători la fabrica „Parcomet". Cel mai fioros dintre dânşii a fost un anume Ignătescu.

Victimele au fost ridicate din case, de pe stradă şi dela Organizaţia Sionistă din Str. Anton Pan etc.

Printre cei arestaţi:

Horia Carp, fost senator, fost secretar-general al Comunităţii Evreilor din Bucureşti, ziarist şi publicist de valoare, în vârstă de 72 ani.

Matatias Carp, Secretar-general al Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti din România, fiul celui de mai sus.

Jean Vereanu, din Aleea Ceauş Radu Nr. 6, veteran şi decorat de război.

Jack Vereanu, fiul celui de mai sus.

Samuel Albala, din Str. Ceauş Radu Nr. 5.

B. Albala, fiul celui de mai sus.

Felner, din Str. Parfumului.

Harry Rosental, din Str. Vişinilor Nr. 2.

Spiner, din Str. Ceauş Radu.

Buzatu Haim Iosub.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Davidsohn, din Târgul Lespezi.

S. Semilian, din Str. Negru Vodă Nr. 11, ziarist.

Un grup de 20 tineri între 16—21 ani, ce urmau să plece în Palestina, au fost ridicaţi dela Organizaţia Sionistă din Str. Anton Pan. In total au fost adunaţi la acest centru de tortură peste 150 de evrei.

Toţi aceştia au fost bătuţi aproape în permanenţă, începând din ziua de 21 Ianuarie orele 18, până în ziua de 23 Ianuarie orele 13.

Au fost jefuiţi de tot ce s'a găsit asupra lor: acte, bani, ceasornice, bijuterii (chiar şi verighetele din deget), stilouri, batiste, fulare etc.

Toţi au fost tunşi cu o foarfecă de tăiat iarbă.

Tuturora li s'au vârît cu forţa, pe gură, cantităţi masive (100-150 grame) de sare amară, într'un amestec de petrol, benzină şi oţet. După ce au înghiţit doze atât de puternice de purgative, toţi au fost adunaţi într'un spaţiu îngust din pivniţă şi ţinuţi vreme îndelungată sub pază strictă, pentru ca nimeni să nu poată ieşi de acolo. Au înnotat în propria lor murdărie, până la eliberare.

In tot timpul celor 46 ore de deţinere, veneau la fiecare ceas vizitatori dela alte centre legionare, rămâneau numai 10—15 minute, în care timp băteau pe toată lumea şi apoi plecau. Cel mai sălbatic dintre aceştia, a fost un oarecare Pilton, care cu ţeava şi cu patul revolverului a lovit fără cruţare pe cine şi unde nimerea.

Fiecărui deţinut i s'a găsit un cap de acuzaţie pentru care a fost pedepsit cu 50—100 lovituri cu vâna de bou.

Bunăoară:

Horia Carp a fost acuzat că a strâns sute de milioane prin cutia fondului naţional.

Matatias Carp a fost acuzat că în calitate de Secretar-general al Uniunii Comunităţilor Evreeşti a mituit cu 100.000.000 lei pe Subsecretarul de Stat Rioşianu. Cu toate chinurile, nu s'a putut obţine o recunoaştere scrisă a acestei învinuiri, călăii mulţumindu-se, în cele din urmă, cu o declaraţie de sinucidere din motive familiare.

B. Albala a fost învinuit că a furat 268.000 lei dela Colectura Gheorghe Stănoiu şi neputând acoperi suma a „declarat că se sinucide".

Declaraţii de fapte imaginare şi de sinucidere ca şi cereri către Procuror de a nu se autopsia cadavrele, s'au smuls aproape tuturor evreilor arestaţi la acest centru de teroare.

In cele două zile şi două nopţi de rebeliune, s'au desfăşurat în birourile şi pivniţa acestui comisariat de poliţie, scene de o cruzime şi sălbăticie încă neîntâlnită. Oameni, cercetaţi în pielea goală pentru a fi loviţi peste părţile de trup, nebrăzdate încă de loviturile sau rănile anterioare; bărbaţi dezbrăcaţi până la goliciune completă de femei cari băteau numai organele genitale; părinţi întinşi pe masa de tortură alături de copiii lor; un tată silit să întindă fiului său revolverul pentru a se sinucide ş. a. m. d.

In trei rânduri s'au făcut pregătiri de executare în massă, în felul următor: au fost adunaţi toţi evreii din cele trei celule din pivniţă într'una singură, prin ale cărei gratii se putea împuşca. S'au adus lămpi de petrol spre a fi luminate victimele. S'a dat tuturor apă cu indicaţiunea că e o caritate pentru condamnaţi. S'a ordonat tuturora rugăciunea din urmă, pentru biruinţa legionară. S'au tras câteva focuri în aer, iar apoi s'a spus că s'a amânat executarea. Cea de a treia încercare a dat tuturor impresia irevocabilă a sfârşitului. In ultimul moment a intervenit un miracol salvator: vizita unui grup de legionari străini de grupul care a operat,

cari au provocat o nouă amânare şi puţin după aceea a venit eliberarea.

Birourile comisariatului au fost folosite şi ca depozit pentru mărfurile jefuite din locuinţele şi prăvăliile evreeşti din cartier.

c) *Maltratările şi jafurile dela Sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime" din Calea Călăraşilor Nr. 37.*

Aci au fost adunaţi aproximativ 200 evrei.
Printre aceştia:

1. *Sigmund Collin, casier al comitetului Comunităţii Evreilor din Bucureşti.*
2. *S. Rivensohn,* secretar-general al Comunităţii.
3. *Izidor Goldştein,* secretar administrativ.
4. *Moise Mariazis,* institutor.
5. *Rabin H. Gutman*
6. *Iancu Gutman* } fiii celui de mai sus.
7. *Iosef Gutman* }
8. *Isac Gruber,* din Str. Bradului Nr. 24.
9. *David Grünberger,* din Cal. Moşilor Nr. 110.
10. *Tiberiu Grünberger,* din Str. Pictor Luchian Nr. 12.
11. *Mayer Marcus,* intendentul Templului Coral.
12. *Fany Marcus,* soţia sa.
13. *Cantorul Ozias Copstück.*
14. *Dr. Weissberg,* din Str. Logofătul Udrişte Nr. 14.
15. *I. Weissman,* din Str. Mihai Vodă Nr. 21.
16. *Jean Jacques Adlersberg.*
17. *Iancu Leibovici,* din Fundătura Pipăilă Nr. 3 A.
18. *François Heller,* din Str. Sf. Vineri Nr. 19.
19. *D-na Heller,* mama celui de mai sus.
20. *Jules Zimand,* nepotul celei de mai sus, şi alţii.

Introduşi întâi, unii într'o cuşcă din podul casei, alţii în subsol, după ce au fost jefuiţi de toate obiectele de valoare, au fost transportaţi în nenumărate rânduri jos şi sus, trecând prin ploaie de lovituri cu ciomege, scânduri, vergi de fier etc., căci pe fiecare treaptă a scărilor se aflau indivizi cari loveau în permanenţă, unde şi pe cine nimereau.

Femeile au fost duse întâi la subsol şi bătute cu vâna de bou pe faţă şi pe corp, iar apoi eliberate.

Bărbaţii au fost bătuţi şi chinuiţi în permanenţă dela orele 19 până în zorii zilei. Bătaia cea mai cruntă a fost aplicată în camera numită „baia mică" unde o femeie şi trei tineri voinici, băteau întâi cu palmele, apoi cu vâna de bou şi cu vergi de alamă, pe mâini, pe faţă, pe fese şi la tălpile picioarelor.

In scurtele pauze dintre bătăi, arestaţii trebuiau să facă exerciţii de gimnastică în genunchi, culcat, etc.

Dacă cineva a cerut să bea apă, i s'a dat o oală în care rabinul Gutman se spălase de sângele ce-i curgea dintr'o rană la cap.

In zorii zilei de 22 Ianuarie, arestaţii dela acest sediu au fost distribuiţi la întâmplare în două grupuri şi transportaţi în autocamioane:

Primul grup în pădurea Jilava unde au fost împuşcaţi; al doilea grup la Bucureştii Noui, la „Ferma Căpitanului" (Moara Străulești).

d) *Maltratările şi jafurile dela Moara Străulești.*

Aci au fost aduşi 79 evrei.

Babeş-Bolyai University Library Cluj

Au fost ţinuţi două zile şi o noapte fără altă mâncare decât o optime dintr'o pâine.

Toţi au fost bătuţi şi încontinuu ameninţaţi cu moartea, prin vorbe şi prin gloanţe trase peste capul lor.

După două zile de chin, jefuiţi de vestminte şi încălţăminte, desculţi, cu capul gol şi numai în cămaşă, au fost scoşi în zăpadă la drumul mare şi eliberaţi, după ce s'au mai tras câteva gloanţe după dânşii. In halul acesta au trebuit să umble 16 km., până în oraş.

e) *Maltratările dela Primăria Jilava.*

Aci au fost aduşi cei ce scăpaseră cu viaţă din masacrul din pădurea Jilava.

Printre alţii:

1. *Rabinul H. Gutman.*
2. *Cantorul Osias Copstück.*
3. *Sapsă Dascal.*
4. *Corneliu Solomon.*
5. *Dr. Eugeniu Solomon,* care venise să-şi caute fratele.

Nu se cunosc toate chinurile suferite de cei ce au fost adunaţi la acest centru de tortură, căci aproape toţi au fost din nou împuşcaţi şi au murit.

Rabinul H. Gutman, care în două rânduri a scăpat de gloanţele ucigaşilor, a fost însă batjocorit, bătut şi i s'a smuls părul din cap şi din barbă.

f. *Maltratările şi jafurile dela Sinagoga Malbim.*

Sinagoga Malbim din Str. Bravilor Nr. 4, situată în plin cartier evreesc, a fost ocupată din seara de 21 Ianuarie până în dimineaţa zilei de 23 Ianuarie, de un grup de cca. 40 rebeli, din care se pare că făceau parte următorii membrii ai cuibului legionar Rarău Bourul:

Mihailiu Gh., Str. Florilor Nr. 54; Sandu D-tru C-tin, Prel. Mărţişor; Biron C-tin, Cal. Văcăreşti Nr. 536; Roşoagă D-tru, Livedea cu duzi Nr. 47; Vâlceanu Ilie, Str. Morilor Nr. 13; Anton Voinea, Str. Cărămidarii de jos Nr. 20; Anghelache Radu, Prel. Mărţişor, Aleea 10; Soceanu Marin, Str. Albinelor Nr. 59; Matei C-tin Euminea, Str. Salter Nr. 14; Epure Stelican, Fund. Văcăreşti Nr. 11; Stanciu Niculai, Str. Viorele Nr. 59; Ratu Vasile, Str. Lânăriei Nr. 76; Mitroi Ioan, Str. Sulter Nr. 5.

După ce au escaladat gardul, au chinuit şi jefuit pe servitorul *Haim Blănaru,* s'au instalat în biserică de unde au furat tot ce au socotit de preţ, au distrus restul şi au transformat lăcaşul de rugăciune, într'un centru de îngrozitoare torturi.

O parte din rebeli stăteau postaţi la colţul străzii Văcăreşti şi acostau trecătorii evrei, pe cari cu forţa îi aduceau în biserică, unde erau luaţi în primire de cei dinăuntru, cari îi jefuiau de tot ce aveau asupra lor (bani, ceasuri, bijuterii, acte etc.) şi apoi îi chinuiau bătându-i cu rângi de fier, vergele de alamă, drugi de lemn etc., iar apoi îi eliberau, ca să facă loc altora.

In felul acesta au fost jefuiţi şi chinuiţi, la acest centru de teroare, vreo 300 evrei.

Câteva exemple:

Nr. crt.	Numele și Pronumele	Domiciliul	Sumele jefuite Lei	Alte bunuri jefuite
1	Gabriel Schwartz	Str. Olteni, 68	16.300	O verighetă, un ceas tellus
2	Clica Iosef	„ Cantemir, 13	548	Toate actele
3	Iancu Stoleru	„ Poetul Cerna, Nr. 11 etaj	846	Toate actele, mănuși, stilo
4	Lazăr Zisu	„ Văcărești, 109	4.850	Toate actele
5	Visel Samuel	„ Turturele, 32	1.200	Toate actele
6	Miliu Solomon	„ Al. Vlăhuță Nr. 28 bis	1.800	Toate actele, verigheta și ceasul
7	Geringer Adolf	„ Spl. Unirii 38 apart. 16	62.000	Toate actele și un ceas de aur
8	Max Herman	„ Lânărici, 6	—	Un ceas de aur mare și acte
9	Marcu Nadler	„ Aurora, 10	2.300	Toate actele
10	Iosub Nachiu	„ Bucur, 7	15.000	Un ceas de argint Omega, două costume și toate actele
11	Lupu Redler	„ Stelea, 24	6.500	Ceas, inel, lanț, toate actele
12	Gerșcovici Boris	„ Spl. Unirii, 75	1.600	Toate actele
13	Anșel Iancu	„ Vlahuță, 28 bis	—	Buletinul Populației
14	Farm. Herșcovici	„ Bravilor, 10	4.500	Un ceas, un toc de aur și toate actele
15	Almășanu Leon	„ Pitagora, 11	—	Toate actele și diverse obiecte
16	Iancu Binder	„ I. Procopiu, 30	15.000	Acte
17	Solomon Schwartz	Cal. Șerban-Vodă Nr. 81	10.000	Toate actele și un portțigaret
18	David Catz	Str. Sarsailă, 2	750	Toate actele
19	Guralnic Iosub	„ Florilor, 42	4.850	Toate actele și diverse obiecte
20	Solomon Aron	„ Bucur, 19	15.000	Toate actele, un ceas și verigheta
21	Ilie A. Wechsler	„ Trinității, 2	1.000	Toate actele
22	Lupu Iosef	„ Cantemir, 84	—	Toate actele
23	Taub Moise	„ Mircea Vodă, 27	550	Un ceas de aur și toate actele
24	Weisbrun Adam	Aurora 13	3.000	Toate actele
25	Casvan Avner	Mihai Vodă, 27	600	Un ceas, stiloul și toate actele
26	Arnold Herșcu	„ Banu Mărăcine, 5	800	Ceas, toc, toate actele
27	Goldenberg Mayer	Cal. Dudești 202	55.000	Inel cu briliante și safir, verigheta, toate actele
28	Iulius Bacalu	Str. Bucur, 25	5.000	Verigheta, actele
29	Lica Bacalu	„ Bucur, 25	2.000	Un inel, actele
30	Meilich Volevici	„ Anton Pan, 13	1.000	Acte
31	Sane Benglovski	„ Bravilor, 12	2.000	Actele și o servietă
32	Marcel Kahane	„ Rovine, 3	800	Ceas Longines, portmoneul, toate actele
33	Solomon Litman	„ Buzești, 54	200.000	Toate actele, un toc și un ceas Longines
34	A. Iancovici	„ Col. Orero	18.000	Un ceas și toate actele
35	Grosman Jacques	„ D-na Chiajna Nr. 6	2.600	Verigheta și actele
36	Leibovici Herman	Calea Văcărești 71	8.300	Un ceas și actele

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. crt.	Numele şi Pronumele	Domiciliul	Sumele jefuite Lei	Alte bunuri jefuite
37	Leibovici Iulius	Calea Văcăreşti 71	1.400	Actele
38	Barasch Meindel	Str. Spaniolă, 3	1.240	Actele şi două inele
39	Barasch David	„ Spaniolă 3	1.130	Actele
40	Haim Blănaru	„ Bravilor, 4	—	3 costume, 2 pardesiuri, 1 palton, rufărie şi toate actele
41	Favel Blănaru	„ Bravilor, 4	16.500	2 costume, 2 perechi ghete şi acte
42	Iulia Blănaru	„ Bravilor, 4	—	Actele şi toată îmbrăcămintea
43	Boris Isac	„ Bravilor, 16	5.000	Un ceas Longines, două tocuri şi actele
44	Moses Solomon	„ 14 Martie, 20	7.600	Un pardesiu
45	Smil Fischer	Calea Dudeşti, 17	1.400	Un ceas Doxa, actele şi dantura
46	Iacobsohn Jaques	Str. Ţepeş-Vodă 66	12.600	Ceas, inel, stilo şi acte
47	Adolf Durhofer	B-dul Mărăşeşti, 135	28.000	Un ceas Doxa, portvizit şi toate actele

Doi dintre cei maltrataţi aci, *Maximilian Hertzberg* şi *Lazăr Rudich*, au fost conduşi probabil la sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime", din Calea Călăraşilor Nr. 57, căci cadavrele lor au fost găsite la Jilava.

g) *Maltratările şi jafurile dela sediul Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti, Str. Dr. Burghelea Nr. 3*

Sediul Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti a fost invadat de o bandă de 24 legionari, în frunte cu C. Măruntu, în noaptea de 21—22 Ianuarie. După ce au escaladat gardul şi au spart o uşă, au pătruns în birouri unde au devastat tot ce au găsit. Au urcat apoi în locuinţa Şefului Rabin Dr. Alex. Şafran, unde deasemenea au devastat apartamentul, jefuind tot ce era de preţ. După ce au terminat, au urcat mai departe în apartamentul locuit de proprietarul imobilului, Ing. C. Solomon cu soţia şi fiica, pe cari i-au coborît în pivniţă, în timp ce o parte din bandă distrugea toată gospodăria şi jefuia lucrurile de valoare.

Începând de a doua zi dimineaţa, bandiţii au arestat în pivniţă pe toţi cei ce au intrat în curtea imobilului sau pe evreii întâlniţi în stradă. Intre alţii, au fost închişi aci :

Sarah Dr. Şafran; Soţia Eminenţei Sale Şeful Rabin Dr. Al. Şafran.

Av. A. Schwefelberg, Conducătorul operei de asistenţă a Federaţiei Uniunilor de Comunităţi.

F. Aderca, scriitor.

Ing. Solomon, cu soţia şi fiica.

Sotirescu, industriaş.

H. Solomon, Casierul Federaţiei Uniunilor de Comunităţi, care a fost adus de acasă pentru a deschide cassa de bani, din care au furat tot conţinutul.

Toţi au fost jefuiţi de obiectele de valoare ce aveau asupra lor. Unii au fost rău bătuţi (Ing. Solomon, fiica sa şi F. Aderca).

In cele 2 zile şi 2 nopţi cât au ocupat imobilul, birourile au fost transformate în depozit în care s'au adunat deavalma, lucruri furate din casele evreeşti din cartier.

II. ASASINATE ŞI MASACRE

In cele trei zile de rebeliune au fost ucişi 120 evrei.

Majoritatea uciderilor s'au săvârşit în pădurea Jilava. Altele s'au operat pe Splaiul Unirii în dreptul Abatorului Comunal, pe şoseaua Fundeni, pe şoseaua Pantelimon, la Bucureştii Noui, pe stradă sau în case particulare.

Babeş-Bolyai University Library Cluj

S'au ucis fără cruţare doi, trei sau chiar patru membrii din aceeaşi familie:

TATĂ ŞI FIU : *Bernard şi Iacob Kaufman; Herman şi Tully Morgenstern; Moise şi Haim Frânghieru; David şi Tiberiu Grünberger.*

SOCRU ŞI GINERE: *Oscar Andrei şi Ing. Peppi Ionel Hirsch.*

FRAŢI: *Iancu şi Iosef Guttman.*

CUMNAŢI: *Av. Leon Blimes şi Dr. Elias Berghoff.*

SOŢ, SOŢIE, FIU ŞI GINERE: *Leon, Rebeca şi Henry Rosenthal* şi ginerele lor *Lazăr Bălan.*

Câteva exemple de modul cum au fost omorâţi:

A. Masacrul din pădurea Jilava

După ce au fost torturaţi, fără motiv şi fără vreo învinuire, o noapte întreagă la sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime" din B-dul Domniţei Nr. 53, condamnaţii la moarte, aproximativ 90, au fost încărcaţi în autocamioane, înghesuiţi până la refuz şi transportaţi pe şoseaua Giurgiului. Pe teritoriul comunei Ferdinand, în drep-

tul pădurii Jilava, camioanele s'au oprit şi victimele au fost coborâte şi împuşcate cu revolverele dela doi paşi. Fiecare a primit 1, 2 sau 3 gloanţe — mai ales în cap — atât cât asasinii socoteau necesar.

După terminarea macabrei operaţiuni, ucigaşii au plecat. Câteva victime cari, prin miracol, fuseseră numai rănite, au reuşit să fugă şi să se salveze.

A doua zi ucigaşii sau tovarăşi de ai lor, au revenit la locul masacrului, jefuind cadavrele de tot ce le mai rămăsese: vestminte, încălţăminte şi dinţii de aur din gură.

După restabilirea ordinei, în pădurea blestemată [1]) au fost găsite 86 cadavre svârlite în zăpadă în pielea goală, iar toţi cei ce avuseseră dinţi de aur, aveau gura oribil mutilată şi dinţii scoşi.

a) *Uciderea celor doi copii ai Rabinului H. Gutman.*

In ultima maşină a transportului trimis dela sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime". se aflau Rabinul H. Gutman cu cei doi fii ai săi, Iancu şi Iosef.

Când camionul s'a oprit în marginea pădurii, s'au auzit împuşcăturile cari proveneau dela masacrarea evreilor din primul *transport.*

Rabinul a coborât împreună cu copiii săi. Ţinându-i de mână pe amândoi, au fost culcaţi la pământ, cu faţa în zăpadă. S'au tras mai multe gloanţe în toţi trei. Tatăl nu a simţit nimic în trupul său, dar în mâinile cari strângeau mâinile copiilor, pulsurile acestora au bătut din ce în ce mai încet, până s'au oprit.

Ucigaşii plecaseră şi se coborîse liniştea în această împărăţie a morţii. Rabinul, singurul în viaţă printre zeci de cadavre, s'a ridicat de lângă trupurile reci ale copiilor şi, ieşind în şosea, a întâlnit doi jandarmi, cari l-au îndemnat să plece.

Mergând în neştire pe şosea, a fost zărit de sentinele germane cari l-au dus la primăria Jilava. Aci se mai găseau încă 7 evrei dintre cari 4 răniţi.

Toţi au fost opriţi la primărie toată ziua de Miercuri, iar seara duşi din nou în pădure, culcaţi cu faţa la pământ şi împuşcaţi. Pentru a doua oară, rabinul nu a fost atins. A rămas în întuneric printre cadavre până ce au venit doi legionari înarmaţi, cari au desbrăcat şi jefuit vestmintele morţilor. Aceştia au voit din nou

[1]) O parte din victime, cele aduse de primul camion, au fost ucise în câmpie, lângă podul de pe Sabar.

să-l împuște, dar în cele din urmă l-au iertat, îndemnându-l să iasă din pădure spre satul Dărăști.

Spre ziuă a ajuns iarăși la primăria Jilava. Infuriați de faptul că nu murise, legionarii de aci l-au chinuit toată ziua de Joi. A fost batjocorit, bătut și i s'a smuls părul din cap și din barbă, spunându-i-se că noaptea va fi din nou împușcat și că de data aceasta nu va mai putea face nici o minune ca să scape.

Intre timp a fost eliberat de jandarmi. Insoțit de un locotenent s'a reîntors în pădure, unde printre zeci de cadavre despuiate complect de vestminte, și-a regăsit copiii. Cu un creion chimic al ofițerului și udând cu propria sa salivă pielea rece a cadavrelor, a scris numele lor pentru a fi identificate.

b) *Uciderea lui Oscar Andrei și a ginerelui său Ing. Peppi Ionel Hirsch.*

Oscar Andrei și ginerele său Ing. *Peppi Ionel Hirsch,* locuiau în același imobil în Str. Petre Locusteanu Nr. 4.

In prima noapte a rebeliunii, la miezul nopții, un grup de rebeli au atacat casa. Bătăile în ușă și strigătele lor au deșteptat din somn pe locatarii casei, cari s'au întrunit în apartamentul dela etaj spre a se sfătui. Se aflau acolo Oscar Andrei cu soția, Peppi Ionel Hirsch cu soția și cu copilul de 8 luni și încă o fiică a primului. Auzind loviturile de topor din ce în ce mai violente, cari spărgeau obloanele și ușile apartamentului de jos, toți cei prezenți înspăimântați, au urcat în pod iar printr'o lucarnă au ieșit pe acoperiș și în întuneric, au trecut într'un imobil vecin, intrând într'un alt pod și coborînd până la apartamentul unor locatari cari au refuzat să deschidă. Acești locatari, între cari o domnișoară Perieteanu, fostă secretară a Conservatorului de muzică, i-au isgonit cu strigăte fioroase de „afară, afară", pe cei ce se aflau în fața lor în culmea desnădejdii și apoi au chemat pe rebeli cari continuau să spargă ușile.

Victimele, — între cari una păstra în brațe copilașul scos din leagăn — și banditii, au coborît în apartamentul lui Oscar Andrei pe același drum, cățărându-se pe acoperiș prin zăpadă.

In apartamentul lui Oscar Andrei, totul era răvășit. Tâlharii se ospătaseră și jefuiseră ceeace au avut la îndemână; ceasuri, inele, portofelul de pe noptieră.

Au bătut victimele, apoi câțiva au ridicat pe Oscar Andrei și pe Ing. Peppi Ionel Hirsch. Nu se știe ce au mai suferit aceștia până când au fost omorîți. Cadavrele lor au fost găsite Vineri

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dimineață lângă Jilava, în dreptul podului de pe Sabar, unul lângă altul, despuiați de vestminte.

Intre jefuitori, se afla și servitorul atelierului „Foto Luvru", proprietatea lui Oscar Andrei.

B. Masacrul dela Abator.

In zorii zilei de 23 Ianuarie, un autocamion al fabricii Podsudeck; încărcat cu 15 evrei luați la întâmplare dintre arestații ce se aflau la Prefectura Poliției Capitalei, a oprit pe Splaiul Unirii în dreptul Abatorului comunal.

Printre aceștia :

Moise Orecovsky, Str. En. Văcărescu 45, Conducătorul serviciului de emigrare al Oficiului Palestinian.

Iancu Aron, Aleia Sardony 6.

Iancu S. Aron, Aleia Sardony 6, vărul celui de mai sus.

Lazăr Aron, Aleia Sardony 6, fratele celui de mai sus.

Dr. Elias Berghoff, Str. Voinicului 8.

Av. Leon Blimes, Str. Voinicului 8, cumnatul celui de mai sus.

Heinrich Sabetay, Str. Raion 23.

Meier Weiner, Focșani.

Iulius Rauch, Hotel Bulevard.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Victimele au fost coborîte cu mâinile legate la spate, puse cu fața la gard și împușcate, fiecare primind mai multe gloanțe dintre cari cele mai multe în cap și gât.

După terminarea macabrei operațiuni și după ce au mai tras câteva gloanțe în cei ce păreau că mai mișcă, ucigașii au plecat [1]). Au scăpat cu viață, dar grav răniți: Lazăr Aron și Meier Weiner.

---

[1]) Ororile săvârșite cu rămășițele acestor martiri, întrec puterea de imaginație a unui creier omenesc. Descrierea lor este o sarcină nespus de grea. S'a încumetat s'o facă cel care — în calitate de procuror militar — a avut sarcina încă și mai grea, de a ancheta imediat după comitere lor, masacrele făptuite de bestiile legionare. Căpitanul de rezervă, avocat *I. N. Vlădescu,* procurorul militar, evocând scenele cele mai înspăimântătoare ce i-a fost dat să vadă, redă următorul sugestiv tablou:

„LA ABATOR. Sub pretextul unei mișcări cu caracter politic, legionarii „au ucis în massă la Jilava, la abatorul comunal, la Băneasa.

„*Trupurile celor uciși la abator au fost atârnate de ceafă, în cârligele „folosite de parlagii.*

„Au fost astfel asasinați, peste o sută de oameni.

„Așa i-a fost dat să moară avocatului Millo Beiler, ridicat de acasă, din „mijlocul familiei sale, de către un comisar șef de poliție, legionar.

„Aceiași soartă au avut-o frații *Iuliu și Heinrich Rauch,* ridicați din „camerele lor dela hotelul Bulevard.

„Reamintesc numele acestor trei nenorociți, fiindcă toți trei *au fost gă-*

a. *Uciderea celor doi cumnați, Dr. Elias Berghoff și Av. Leon Blimes.*

Fostul avocat *Leon Blimes,* în vârstă de 37 ani, nu mai practica de multă vreme profesiunea, deoarece începând din primăvara 1939 până în toamna 1940, a fost aproape toată vremea concentrat ca ofițer de rezervă la unitatea sa. Nu a putut cunoaște îndeajuns nici bucuria de părinte, căci copilul său s'a născut când a început concentrarea.

Când a desbrăcat haina militară, era de o lună radiat din Barou.

In seara de 21 Ianuarie a fost deșteptat din somn de o cumnată, care disperată, l-a anunțat că fratele soției sale, *Doctorul Elias Berghoff,* a fost ridicat de rebeli și că s'ar putea obține eliberarea acestuia cu o sumă de bani, dacă ar veni cineva la o întâlnire ce fusese stabilită la o simigerie de pe Calea Văcărești.

Nu a ezitat să înfrunte pericolele cari în seara aceia pândeau la tot pasul în cartierul Dudești-Văcărești. A adunat cum a putut suma de lei 100.000 și s'a dus să-și salveze cumnatul.

Nu se știe unde a fost, cu cine s'a văzut și ce a suferit până când a apărut împreună cu cumnatul său într'o celulă a Prefecturii Poliției Capitalei, unde se mai aflau câțiva evrei: Pavlovici, Schapira, Lindner, etc.

Se știe numai că au fost groaznic maltratați toată ziua de 22 Ianuarie, iar în dimineața de 23 Ianuarie au fost încărcați în camionul care i-a dus la Abator, unde au fost împușcați.

b) *Uciderea celor doi veri, Iancu Aron și Iancu S. Aron și a avocatului Pincu Katz.*

Iancu Aron, proprietarul magazinului „Zebra" din Str. Bărăției Nr. 27, locuia în aleia Sardony Nr. 6, în imobilul în care la etajul III locuiau verii săi, *Iancu și Lazăr S. Aron,* iar la etajul 2, *avocatul Pincu Katz.*

In ziua de 22 Ianuarie, pe la ora 6 seara, auzind sunând la apartamentul locuit de Iancu Aron, frații I. și L. Aron au încercat să coboare. Pe scară au fost întâmpinați de un grup de rebeli înarmați, cari i-au obligat a suna la apartamentul avocatului Pincu

---

„siți cu pântecele spintecate adânc, de către mârșavii asasini, cari folosind un „cuțit de măcelărie în acest scop și maeștri în arta de a chinui, *au prins „intestinele pe cari le-au smuls din trupurile victimelor și le-au înodat cravată „la gâtul celor asasinați.* („Jurnalul de dimineață" No. 57 din 21 Ianuarie 1946).

Katz. Acesta deschizând, au intrat toţi înăuntru, unde au găsit şi pe Iancu Aron cu soţia, pe soţia lui Katz bolnavă în pat şi pe copilaşul acesteia.

Au pătruns în apartament întregul grup de rebeli (10—12) şi au început a bate fără milă până la sânge, în cap, pe faţă, în burtă, pe Iancu Aron. Vărul său încercând să intervină, a fost împuşcat în umărul drept.

După aceasta toţi bărbaţii au fost urcaţi într'un taxi şi conduşi la Prefectura Poliţiei Capitalei unde, în brânci şi lovituri, au fost coborîţi şi rostogoliţi pe scări până la subsol.

Aici, după ce au fost percheziţionaţi şi jefuiţi de tot ce aveau asupra lor, au fost bătuţi cu vâna de bou pe cap, pe trup, pe picioare, în câteva rânduri.

Pela orele 4.30 dimineaţa, au fost urcaţi într'un autocamion, fiecare cu mâinile legate la spate, duşi la Abator şi împuşcaţi. Cadavrele lui Iancu Aron, Iancu S. Aron şi Pincu Katz au fost găsite a doua zi la Morgă.

Lazăr Aron, cu două gloanţe în cap, s'a putut târî până în oraş şi a fost internat la spitalul Caritas-Noua Maternitate.

C. Masacre în case particulare

Afară de masacrele în massă dela Jilava şi Abator, s'au mai săvârşit în zilele rebeliunii şi masacre şi ucideri în case particulare :

a) *Masacrul din familia Moise Frânghieru.*

In apartamentul din Intrarea Colentina Nr. 15, se aflau în ziua de 22 Ianuarie:

Moise Frânghieru, capul familiei, veteran şi decorat al războaielor 1913 şi 1916-1919 — de 54 ani.

Malca Frânghieru, soţia sa — 53 ani,
Haim (Carol) Frânghieru — 28 ani.
Hoişie Frânghieru — 19 ani
Aron Frânghieru — 16 ani
Haia Frânghieru — 14 ani
} copiii săi.

Pe la orele 8.45 seara, după ce au escaladat gardul, un grup de 4—5 rebeli înarmaţi au pătruns în casă cu revolverele întinse, conduşi de o vestită bestie Mircea Petrovicescu, nepot al ministru-

lui de Interne, fost conducător al unuia dintre cele mai înspăimântătoare centre de tortură, cel dela Primăria Sectorului III Albastru.

După câteva întrebări, au cerut lui Moise și Haim Frânghieru să treacă la perete pentru a fi împușcați. Aceștia refuzând, au fost împușcați acolo unde se aflau. Haim Frânghieru a murit imediat, iar tatăl său s'a chinuit până la 4 dimineața, când și-a dat sufletul.

Apoi, șeful bandei, a tras în ceilalți membrii ai familiei, rănind cu patru gloanțe pe bătrâna Malca Frânghieru (un glonte i-a trecut prin plămâni, iar altul i-a sfărâmat brațul stâng) și cu trei gloanțe pe Hoișie Frânghieru.

Pentru a complecta masacrul, au mai tras câteva gloanțe în patul în care se aflau sub plapumă copiii Aron și Haia, cari însă nu au fost nimeriți.

A doua zi dimineața (Joi 22 Ianuarie, orele 10.30) patru indivizi dintre cari unul din ucigași și trei îmbrăcați în sergenți de stradă, au venit din nou și, amenințând pe cei prezenți cu moartea, au ridicat cadavrele, pe cari le-au transportat cu mașina „Legrain" Nr. 16.358.

Cadavrul lui Moise Frânghieru, oribil mutilat, a fost găsit după 10 zile la gura canalului colector dela Abator.

Cadavrul lui Haim Frânghieru nu a fost găsit.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In cimitirul din Șos. Giurgiului, pe aleia martirilor, alături de mormântul bătrânului Moise Frânghieru, străjuiește de 5 ani, o piatră la căpătâi, cu numele lui Carol Haim Frânghieru. Ea acoperă pământ gol, fără oseminte, mormânt al nimănuia și al tuturor celor fără de mormânt.

b) *Masacrul din familia Eduard Braunștein.*

Ucigașii cari au săvârșit crimele sălbatice din casa Frânghieru, au intrat după o oră (22 Ianuarie ora 21) în casa din Intrarea Colentina Nr. 4, unde locuia familia *E. Braunștein* și unde se mai afla un cumnat al acestuia, *Solomon Fischer.*

Au procedat la fel ca la primul masacru. Au escaladat gardul, au pătruns în casă, au pus câteva întrebări și au început să tragă.

După primele gloanțe s'a prăbușit Solomon Fischer, cu maxilarul inferior fracturat.

Imediat după aceia a fost împușcat E. Braunștein, care s'a mai chinuit până la miezul nopții. Soția și fiul său au scăpat ascunzându-se.

A doua zi, aceiași „sergenți" cari au ridicat cadavrele din casa Frânghieru, au ridicat și cadavrul lui Braunștein.

c) *Uciderea copilului Rodrigues Maurras Brickman.*

Jaques Brickman, veteran şi rănit în războiul de întregire, locuia în imobilul din Str. Mihai Vodă Nr. 9, etajul I, în spatele Prefecturii Poliţiei Capitalei.

In ziua de 23 Ianuarie, pe la orele 11, soţia şi fiul său *Rodrigues Maurras* se aflau în camera dinspre stradă, când după o detunătură puternică, d-na Brickman şi-a văzut copilul prăbuşindu-se şi sângele curgând abundent din tâmplă.

Tatăl a alergat disperat jos după un medic, dar a fost întâmpinat de un legionar înarmat, care l-a întors în apartament şi fără a ţine seamă de durerea părinţilor, a ameninţat pe locatari cu împuşcarea, dacă vor povesti cuiva cele întâmplate.

După ce s'a ospătat, a luat vreo 300 lei şi, sub ameninţarea revolverului, a mânat pe cei ai casei prin toate odăile ca pe o turmă de vite şi a plecat.

Intre timp copilul murise. Cadavrul său a fost examinat în seara de 24 Ianuarie de către medicul legist, care a îngăduit înmormântarea.

Glonţul a fost tras de sus în jos, căci în traiectoria sa a găurit fereastra interioară mai jos decât cea exterioară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D. Câteva crime izolate

a) *Masacrarea familiei Rosenthal.*

Familia *Leon Rosenthal,* compusă din *Leon Leibu,* tată, *Rebeca,* mamă, *Henry, Nathan* şi *Roza* căsătorită Bălan, copii, locuia în B-dul Elisabeta Nr. 6, deasupra cinematografului Trianon.

In ziua de 23 Ianuarie, pe la orele 11 dimineaţa, o bandă de rebeli, în frunte cu un anume Ştefănescu, directorul cinematografului Trianon, au pătruns în casă, pe care au devastat-o şi prădat-o de tot conţinutul: mobile, îmbrăcăminte, bijuterii, servicii, aşternut, numerar 120.000 lei, lăsând-o complet goală.

Rebelii au ridicat întreaga familie pe care, sub ameninţarea revolverelor, au condus-o în stradă. In învălmăşeală, copiii Nathan şi Roza, au reuşit să dispară. Ceilalţi membrii ai familiei au fost conduşi într'o direcţie necunoscută, iar cadavrele lor (mamă, tată şi fiu), au fost găsite asvârlite în stradă la Bariera Moşilor.

Din aceiaşi familie a mai fost omorît, în alte împrejurări, cu o zi înainte, şi Lazăr Bălan, ginerele lui Leon Rosenthal (soţul fiicei sale Roza).

b) *Cadavrele din maşina fabricii de pâine Grozăvescu.*

Izi Galanter, 29 ani, domiciliat în Str. Apostoli Nr. 59.
Leon Marcus, 32 ani, domiciliat în Str. Sf. Apostoli Nr. 68.

Victimele de mai sus au fost ridicate de acasă de bande de rebeli şi conduse în direcţii necunoscute.

Cadavrele lor au fost găsite într'o maşină a fabricii de pâine Grozăvescu, pe şoseaua Bonaparte.

c) *Uciderea maiorului Sami Röder.*

Sami Röder, farmacist, maior în rezervă provenit din activitate, veteran al războiului de întregire a fost ridicat în noaptea de 21—22 Ianuarie de o bandă de legionari, cari l-au condus în direcţia comunei Fundeni.

A doua zi, cadavrul maiorului Röder a fost găsit de lucrătorii din fabrica sa, în comuna Fundeni, lângă un pod de pe şosea, străpuns de opt gloanţe, fără palton şi desculţ.

d) *Uciderea comercianţilor Bernard şi Jacques Kaufman.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bernard şi *Jacques Kaufman,* tată şi fiu, din Str. Termopile Nr. 4, au fost atacaţi în noaptea de 21—22 Ianuarie de o bandă de cca. 30 rebeli, înarmaţi cu revolvere, cari au forţat uşa dela intrare, au maltratat groaznic victimele în casă şi apoi le-au ridicat cu forţa, pornind într'o direcţie necunoscută.

Cadavrele lor (Bernard Kaufman împuşcat în gât şi Jacques Kaufman strangulat, cu urmele maltratărilor, cu dinţii scoşi din gură), au fost găsite Sâmbătă 25 Ianuarie la Morgă.

După săvârşirea crimei, banda de rebeli s'a înapoiat şi a jefuit întreaga casă de tot ce era mai de preţ, mobile, covoare, argintărie, vestminte, lingerie, obiecte de valoare şi probabil şi o importantă sumă de bani.

e) *Jefuirea şi uciderea industriaşului Iosef Weissmann.*

Iosef Weissmann, fruntaş al comerţului românesc, era proprietarul întreprinderii tehnice şi sanitare, din Str. Mihai Vodă 21, cea mai importantă în această ramură de comerţ. Inzestrat cu aptitudini deosebite, îşi crease un nume respectat atât în ţară cât şi în străinătate şi o situaţie de mulţi invidiată.

Când s'a pornit şi în Bucureşti „bătălia întreprinderilor jidăneşti", a fost printre primii atacaţi. Pe la mijlocul lunei Decembrie, l'au vizitat doi legionari: Ing. Hossu şi Traian Boeru, secretar general al Institutului Naţional al Cooperaţiei, asasin al prof. Nicolae Iorga şi V. Madgearu. I-au cerut să le predea întreprinderea, acordându-i un răgaz de gândire. Când au revenit, după o săptămână, Iosef Weissmann le-a răspuns că atâta vreme cât legea nu-l obligă, el nu predă nimic. Boeru i-a replicat atunci: „Regret că nu am ajuns la înţelegere, dar în curând d-ta ai să regreţi acest lucru".

A trecut o lună. Weissmann a rămas statornic la hotărîrea sa, dar frământat mereu de ameninţarea bestiei. A rezistat totuşi sfaturilor celor din jurul său, cari îl îndemnau să plece. Nu a uzat de paşaportul şi vizele, obţinute cu multă greutate, la stăruinţa unor industriaşi străini. Nici măcar în ziua blestemată, nu a voit să-şi părăsească soţia bolnavă şi căminul, pentru a-şi apăra vieaţa.

Marţi 21 Ianuarie, pe la orele 7 seara, o patrulă legionară s'a interesat dacă Weissmann e acasă. După 3 ceasuri, a venit o bandă întreagă. Să fi fost 20—25 de bestii. Toţi îmbrăcaţi la fel, cu scurte de aba şi cisme, toţi înarmaţi cu revolvere şi purtând pe piept lanterne mari electrice, aproape toţi cu figuri înfiorătoare, împodobite cu plete lungi, destrăbălate. Se pare că banda era formată din membrii ai poliţiei legionare centrale, ai circumscripţiei XXI şi lucrători dela Monitorul Oficial şi că era condusă de un anume Popov.

Din curte, banditii s'au împărţit în 2 echipe: una a invadat birourile întreprinderii dela parter, iar cealaltă a pătruns, pe uşa de din dos, la etaj, în apartamentul lui Weissmann. Ambele echipe au jefuit tot ce le-a fost la îndemână şi au distrus tot ce n'au putut transporta. Au furat şi au cărat cu ei toată îmbrăcămintea, încălţămintea, lingeria, covoare, tablouri, obiecte de artă, bijuterii etc. Au fărâmat în bucăţele toată mobila, oglinzile, cristalurile, etc.

Pe Iosef Weissmann l'au coborît întâiu jos în birouri, iar apoi l'au dus la sediul Corpului Muncitoresc Legionar (C. M. L.), din Calea Călăraşilor).

Aici l'au chinuit vreo 2 ceasuri şi pe la miezul nopţii l'au readus acasă, cu faţa brăzdată de lovituri şi cu dâre lungi de sânge, prelingându-se din gură. I s'a cerut să deschidă cassele de bani. Cu greu i-a convins că nu avea cheile la dânsul, deoarece erau păstrate de procuristul său Daniel Merlaub. Doi banditi au fost trimişi în Str. Schitul Maicilor, la domiciliul acestuia, dar s'au întors curând pentrucă Merlaub se baricadase în casă şi a refuzat să deschidă. O parte din bandă l'a târît pe Weissmann la Merlaub, silindu-l să ceară el singur cheile. Merlaub s'a supus şi a trebuit să

suporte și el o percheziție, dar fără efecte supărătoare. Tâlharii erau grăbiți să se reîntoarcă acolo unde nădăjduiau o pradă substanțială.

Au revenit în Mihai Vodă, în mijlocul bandiților ce rămăseseră pe loc, cari se căzneau zadarnic să sfarâme cassele de bani. Având acum cheile, au putut să jefuiască tot conținutul, atât al cassei de bani din birou cât și a celei din locuință. Ambele conțineau atunci peste 8.000.000 lei, pentrucă Weissmann — sfătuit insistent de comisarul de românizare Paul Sterpu — retrăsese toate depozitele dela bănci, păstrând la dânsul toți banii.

Către dimineață bandiții au plecat, luându-l cu ei și pe Iosef Weissmann, pe care l'au împușcat. Cadavrul său, gol și desculț, străpuns de 7 gloanțe în cap, a fost găsit de jandarmii din comuna Cățelu, pe Șoseaua Pantelimon, în dreptul comunei Balta Albă.

III. INCENDIERI, DĂRÂMĂRI, DEVASTĂRI ȘI JEFUIRI DE TEMPLE ȘI SINAGOGI

In același timp cu maltratările și omorurile, echipe numeroase, ce păreau organizate dinainte, au atacat aproape toate templele și sinagogile evreești.

Toate bisericile atacate au fost jefuite de odoarele scumpe, iar apoi unele au fost incendiate, altele dărâmate, iar restul devastate și jefuite.

Sistemul de lucru utilizat în toate operațiunile, dovedea pregătirea și executarea întocmai a unor ordine. In adevăr, toate templele și sinagogile au fost atacate în două reprize. In prima zi s'a operat jaful și în a doua zi devastarea, distrugerea sau incendierea.

După evaluări sumare, făcute imediat după rebeliune, pagubele cauzate prin incendierea, distrugerea și jefuirea lăcașurilor sfinte, întreceau suma de 35 milioane lei, la valoarea de atunci.

1. *Templul Spaniol* din Str. Negru Vodă, a fost atacat de un grup numeros în seara de 21 Ianuarie, când a fost jefuit de tot ce era de preț.

A doua seară a fost atacat din nou de o bandă numeroasă venită împreună cu o cisternă de petrol. Clădirea a fost stropită cu petrol și s'a dat foc. A ars până în temelii [1]).

---

[1]) Procurorul militar, av. *I. N. Vlădescu*, zugrăvește tabloul înfiorător al incendierilor de lăcașuri sfinte, făptuite de păgânele bande legionare:

„Toate sinagogile din Capitală au fost deposedate de podoabele lor scumpe și în urmă, aproape toate au fost date pradă focului.

„Sunt și astăzi impresionat, când scriu aceste rânduri, de ceeace am văzut în bezna nopții din 22—23 Ianuarie 1941.

2. *Sinagoga „Beth Hamidraş Vechiu"* din Calea Moşilor Nr. 78, a fost atacată de un grup care a arestat pe credincioşii găsiţi la rugăciune, ducându-i la sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime". Agresorii au jefuit toate obiectele de preţ şi apoi au dat foc. A ars întreaga clădire.

3. *Templul „Podul Mogoşoaia"* din Str. Atena, înfiinţat în anul 1840, a fost dărâmat cu topoare, târnăcoape, răngi de fier etc. Deşi au rămas pereţii exteriori şi acoperişul, nu se deosebeşte cu nimic de bisericile incendiate. Cu deosebită sălbătecie a fost dărâmat amvonul. Au fost arse şi rupte sulurile sfinte, cărţile de rugăciune şi odoarele cultului. Tot ce era de preţ: argintărie, numerar 142.000 lei, rente lei 25.000, a fost furat.

Au mai fost jefuite şi ruinate şi câteva cămăruţe ce alcătuiau un azil de bătrâni în curtea templului.

4. *Templul Coral* din Str. Sf. Vineri Nr. 13, înfiinţat în anul 1866, a fost atacat în prima zi a rebeliunii, pe la orele 5 de o bandă de cca. 30 rebeli. Credincioşii veniţi la rugăciunea de seară, au fost reţinuţi şi apoi conduşi, câte doi, la sediul C. M. L. „Ing. Gh. Clime" din Calea Călăraşilor Nr. 37, unde au suferit îngrozitoare maltratări. O parte din ei au fost duşi apoi în pădurea Jilava şi împuşcaţi.

Au fost astfel ucişi:

Cantorul Ozias Kopstük care la ora 5, sub paza rebelilor, a mai oficiat ultimul serviciu divin.

Coristul Klerman Andrei.

Jean Jacques Adlersberg care venise să rostească rugăciunea pentru odihna sufletului mamei sale, decedată câtva timp în urmă.

Pincas Elias.

Maier Marcus, intendentul templului.

François Heller.

Nathan Herşcovici.

„Templul Spaniol din Str. Negru Vodă, era o imensă torţă, ce lumina „lugubru, centrul Capitalei.

„Legionarii înlănţuiţi într'un imens cerc, dănţuiau drăceşte în bătaia „focului, cântând aria „Tinereţii Legionare", în timp ce isbeau în furia lor „sălbatecă, cu tocurile ciubotelor, trei femei despuiate, pentru a le da pradă „flăcărilor.

„Nenorocitele victime, în dureroasa lor desperare, tăiau văzduhul cu „urlete de sfâşietoare durere.

„Cine ar crede că spun adevărul, când evoc aceste scene de barbarie ale „agenţilor plătiţi ai lui Hitler, legionarii dragi ai lui Ion Antonescu!".

(„Jurnalul de dimineaţă" No. 57, din 21 Ianuarie 1945).

In aceeaşi seară banda de rebeli a revenit cu un camion şi au prădat mobilier de tot felul, au devastat biroul, au spart casele de fier şi au furat bani, argintărie şi odoare sfinte.

5. *Templul „Fraterna"* din Str. Mămulari Nr. 10, înfiinţat în anul 1858. a fost devastat, jefuit şi incendiat de o bandă de rebeli în noaptea de 22—23 Ianuarie.

După ce au jefuit ceea ce era de valoare, rebelii au distrus altarul, au rupt şi ars suluri sfinte, filacterii, cărţi de rugăciune şi obiecte de cult.

Apoi au stropit cu benzină şi au dat foc. A ars uşa şi întregul vestibul, dar incendiul s'a oprit la intrarea templului.

6. *Templul „Unirea Sfântă"* din Str. Mămulari Nr. 3, înfiinţat în anul 1836, a fost atacat prima oară în după amiaza zilei de 21 Ianuarie, de vreo zece indivizi înarmaţi, cari au jefuit tot ce era de preţ.

După ce au devastat şi prădat locuinţele cantorului şi intendentului, s'au întors în templu unde au rupt, spart şi distrus tot ce au găsit, dela obiectele sfinte până la faianţa closetelor. Au scos în stradă şi au rupt şi svârlit în noroi, sulurile sfinte, cărţile de rugăciune, etc.

A doua zi au revenit şi după ce au chinuit intendentul ca să deschidă biserica, au împrăştiat benzină şi au dat foc. Cu toate acestea focul nu s'a întins, ci a putut fi stins repede.

După terminarea păgânei operaţii, rebelii au mai furat ce mai rămăsese după jaful din prima zi şi apoi au plecat.

7. *„Sinagoga Mare"* din Str. Dr. Beck Nr. 11, înfiinţată în anul 1845, a fost centru de teroare şi obiect de jaf şi distrugere, în tot timpul rebeliunii.

Incepând din după amiaza zilei de 21 Ianuarie, când o primă echipă a terorizat cu revolverele pe credincioşii veniţi la rugăciunea de vecernie şi până la înnăbuşirea rebeliunii, bande cari se schimbau din când în când, au operat prădăciunile şi distrugerile. Au distrus cancelaria şi arhiva (conţinând documente vechi de peste 100 ani), sala festivă, interiorul templului mare şi al celui mic. Tot ce a fost de preţ au furat.

La un moment dat au voit să dea foc, dar au renunţat, impresionaţi de lacrimile servitoarei creştine Lucreţia Canjea. S'au mulţumit numai să distrugă cu sălbătecie violentă, altarul, baldachinul, lampadarele aurite ce străjuiau altarul, candelabrul, orga mare şi mică, vestmintele clerului, vitrourile, sulurile sfinte şi cărţile de rugăciune. Totul a fost rupt şi prefăcut în ţăndări.

Biblioteca Universitară Regele Ferdinand I din Cluj • ROMÂNIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

David Reinstein, librărie, Calea Dudeşti No. 80

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAGAZINE INCENDIATE

Max Margulies, Ma. de manufactură. Calea Dudeşti, 178.

MAGAZINE DEVASTATE ŞI JEFUITE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Toma. Mag. de încălţăminte.

Al. Solomon, farmacie, Calea Dudeşti No. 28.

Biblioteca Universităţii Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMÂNIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aurel Weissman. Mag. de încălţăminte. Str. Bărăţiei No. 46.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Moise Moritz. Băcănie. Str. Col. Orero No. 8 bis.

Bercu S. Moise, frizerie, Str. Al. Ciurcu No. 5.

A. Frischländer, Mag. de arme și articole de sport, Stradela Lipscani.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

MAGAZINE DEVASTATE ŞI JEFUITE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Filip Locker, hăinărie, Str. Patrici No. 4,

Biblioteca Universitară Regele Ferdinand I. din Cluj • ROMANIA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Maria Apter, Str. Foişor No. 75, galanterie.

Grupuri de pogromişti, dintre cei ce au bătut, chinuit şi ucis suflete evreeşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

... şi au devastat, incendiat şi jefuit odoare sfinte şi bunuri evreeşti.

Ultima echipă venită numai pentru furt şi jaf în noaptea de 22 Ianuarie, s'a căznit în zadar să spargă casa de bani şi nereuşind, au distrus-o.

8. *Sinagoga „Malbim"* din Str. Bravilor Nr. 4, înfiinţată în anul 1864, a fost ocupată de o bandă de rebeli cari au transformat-o timp de două zile într'un centru de teroare, jaf şi maltratare.

Un număr de cca. 300 evrei acostaţi în stradă sau ridicaţi din locuinţele din împrejurimi, au trecut prin pumnii, ciomegele, rângile de fier şi vergelele rebelilor instalaţi în sfântul lăcaş. In afară de aceste sălbăticii, rebelii au distrus arhiva şi cancelaria bisericii, au smuls din perete cutia milelor şi au jefuit tot ce era de preţ.

9. *Sinagoga „Beth El"* din Str. Emigratului Nr. 3, a fost distrusă în întregime. Cu sălbătecie îngrozitoare s'a distrus cu topoare şi tâmnăcoape, altar, mobilier, ziduri, uşi, ferestre etc. S'au rupt în bucăţi suluri sfinte şi odoare bisericeşti. S'au furat obiectele de preţ.

10. *Sinagoga mică* a Comunităţii Evreilor spanioli, din Str. Spaniolă, a fost de asemenea devastată. Rebelii au încercat să o incendieze, dar au renunţat, la stăruinţa vecinilor creştini, cari se temeau ca un eventual incendiu să nu ia proporţii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Au rupt şi sfărâmat totul, dela altar până la uşe.

11. *Sinagoga Cizmarilor* din Str. Labirint Nr. 10, înfiinţată în anul 1861, a fost ocupată de rebeli încă în după amiaza zilei de 21 Ianuarie şi transformată în centru de teroare şi jaf. Credincioşii găsiţi la rugăciune, ca şi trecătorii acostaţi în stradă, au fost jefuiţi de tot ce aveau asupra lor.

A doua zi rebelii au revenit, au jefuit obiecte de preţ şi au ars în mijlocul bisericii suluri sfinte, cărţi de rugăciune şi obiecte de cult.

12. *Sinagoga „Poalei Zedek"* din Str. Cantemir Nr. 10, înfiinţată în anul 1859, a fost devastată şi jefuită. Au fost arse suluri sfinte, cărţi de rugăciune şi obiecte bisericeşti.

Au fost furate obiecte de preţ.

Cu aceeaşi sălbătecie au fost devastate şi jefuite următoarele lăcaşuri sfinte:

13. *Sinagoga „Ajutorul"*, Parcul Mica, Aleia Eisenberg.
14. *Sinagoga „Baron M. Hirsch"*, Str. Bradului Nr. 55.
15. *Sinagoga „Craiover Ruv"*, Str. Halfon Nr. 14.

16. *Sinagoga Tinichigiilor,* Str. V. Cârlova Nr. 1.
17. *Sinagoga „Credința",* Parcul Radorim Str. A. Nr. 48. *E*
18. *Sinagoga „Talmud Tora",* Str. Traian Nr. 5.
19. *Sinagoga „Voința",* Str. G. D. Pallade.
20. *Sinagoga „Matmiach Eșua",* Calea Moșilor Nr. 273.
21. *Sinagoga „Unirea Fraterna",* Str. Olteni Nr. 84.
22. *Sinagoga „Eisig Ilie",* Fund. Vânători Nr. 9.
23. *Sinagoga „Beth Iehuda",* Str. Pascal Nr. 42.
24. *Sinagoga „Dr. W. Filderman",* B-dul Basarab Nr. 173.
25. *Sinagoga „Hudoș",* Bucureștii Noui, distrusă în întregime.

Instituțiuni evreești jefuite și devastate

Comunitatea Evreilor din București, Calea Dudești Nr. 24, a fost atacată în după amiaza zilei de 21 Ianuarie de o bandă de rebeli cari, după ce au ridicat pentru a maltrata și ucide pe unii dintre cei prezenți, au devastat câteva birouri și au furat registre, dosare și 5 mașini de scris.

Mai târziu, au adus, sub amenințarea revolverului, pe casierul Comunității *Sigmund Collin,* l-au silit să deschidă casa de bani și au furat tot conținutul.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pagube: numerar	lei	2.128.300.—
mașini de scris . . .	„	100.000.—
obiecte de preț . . .	„	61.700.—
	Total Lei	2.290.000.—

Uniunea Comunităților Evreești, Str. Dr. Burghelea Nr. 3, a fost atacată de o bandă de rebeli cari au ocupat localul 2 zile, transformându-l într'un centru de teroare și jaf.

Afară de ceea ce au prădat dela trecătorii acostați pe stradă și duși cu forța în birouri, au adus, sub amenințarea revolverului, pe casierul Uniunii *H. Solomon* și l-au silit să deschidă casa de bani din care au furat tot conținutul de lei . . . . . 45.000.—

IV. INCENDIERI, JEFUIRI, ȘI DEVASTĂRI DE MAGAZINE ȘI LOCUINȚE EVREEȘTI

In toate cele trei zile de rebeliune, au fost distruse și prădate nenumărate locuințe și magazine evreești. Fără cruțare, cu sălbăticie neînchipuită, străzi întregi, atât din cartiere comerciale cât și din mahalale sărace, au fos devastate, jefuite sau incendiate.

Pe *Calea Văcăreşti*, dela B-dul Maria până la capăt, pe toată Strada *Colonel Orero*, pe toată *Calea Dudeşti*, nu a rămas o prăvălie evreească nedevastată.

Aproape la fel s'a operat pe *Calea Rahovei* dela Str. Antim până la barieră, pe *Calea Moşilor* dela Str. Traian până la Câmpul Moşilor, pe *Şos. Mihai Bravu*, *Şos. Pantelimon*, *Şos. Colentina* etc.

1. Magazine şi locuinţe incendiate.

Multe locuinţe şi prăvălii, după ce au fost jefuite, au fost incendiate. Agresorii erau pregătiţi pentru a da foc căci au venit utilaţi cu cisterne de petrol, cu bidoane cu benzină şi chiar cu grenade incendiare.

Câteva exemple de incendii:

1. Cinematograful „Gloria" din Calea Văcăreşti.

2. Imobilul din Calea Văcăreşti Nr. 29, peste drum de cinematograf, unde se aflau mai multe magazine între cari laboratorul de analize medicale ale *D-rului W. Hornştein.*

3. Imobilul din Str. Colonel Orero Nr. 18, proprietatea *Posmantir.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 1, în care se afla tipografia *Diamant.*

5. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 74, în care se afla magazinul *I. Weinfeld.*

6. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 79, în care se afla magazinul *A. Weinfeld.*

7. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 83, în care se afla magazinul *S. Weinfeld.*

8. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 131, în care se afla magazinul *M. Rechnitz.*

9. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 152, în care se afla magazinul *M. Gherşin.*

10. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 167, proprietatea *Bachiş*, în care era instalată fabrica „Opinca de cauciuc".

11. Imobilul din Cal. Dudeşti Nr. 178, proprietatea *Adolf Barat.* Parterul în care se aflau câteva magazine şi etajul cu locuinţe, au fost mistuite în întregime. Pompierii veniţi la locul sinistrului, au fost împiedicaţi să intervină.

12. Imobilul din Str. Raion Nr. 64, în care se afla magazinul *Iulian Beniamin.*

13. Imobilul din Str. Popa Nan Nr. 173, în care se afla magazinul *Amalia Blaustein.*

14. Imobilul din Cal. Văcărești Nr. 44, în care se afla magazinul *Alexandru Goldman.*

15. Imobilul din Str. Mircea Vodă Nr. 71, în care se afla atelierul și locuința lui *Herman Knapp.*

16. Imobilul din Cal. Dudești Nr. 117, în care se afla magazinul *Penchas Ignatz.*

2. Magazine și locuințe devastate și jefuite.

Devastările și jafurile au început în prima seară a rebeliunii, și au continuat de-a-lungul celor 3 zile, până târziu în noaptea de 23 Ianuarie.

Fără vreo deosebire, de-a-valma, prăvălie cu prăvălie, locuință cu locuință, casa bogatului și a săracului, dela magazine cu ridicata până la coșul cu covrigi al ambulantului, dela apartamentul înstăritului până la bordeiul cerșetorului, nimic nu a scăpat de urgia toporului devastatorului și de camioanele jefuitorilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INDICATOR NOMINAL

al victimelor devastărilor, jafurilor și incendierilor din zilele pogromului legionar

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a. In Calea Dudești

1. MARTHA SILBERSTEIN, Cal. Dudești Nr. 1, tinichigerie, impozite anuale lei 17.600. Devastat și jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 150.000
locuința „ . . . . . „ 117.000 Lei 267.000

2. ZISSU DIAMAND, Cal. Dudești Nr. 1, tipograf impozite anuale lei 24.600. Veteran al campaniei 1916-1918 decorat cu „Crucea comemorativă" 4 barete. Incendiat și jefuit tipografia, pagube . . . . . Lei 159.000

3. RACHELLE WECHSLER, Cal. Dudești Nr. 1, atelier fotografic, impozite anuale lei 5.500. Devastat și jefuit:
atelierul pagube . . . . . Lei 100.000
locuința „ . . . . . „ 30.000 Lei 130.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. MAX HERȚAN, Cal. Dudești Nr. 4, băcănie, impozite anuale lei 26.000. Devastat și jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 700.000
locuința „ . . . . . „ 160.000 Lei 860.000

5. HASCAL BOLDUR, Cal. Dudești Nr. 6, mezeluri, impozite anuale lei 23.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 170.000

6. RUBIN SILBERMAN, Cal. Dudești Nr. 6, magazin de galanterie, impozite anuale lei 17.375. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

7. I. WEINER, Cal. Dudești Nr. 7, bonbonerie, impozite anuale lei 33.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 310.000

8. ARON IANCOVICI, Cal. Dudești Nr. 8, chelner. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 1.100

9. IOSEF WEBER, Cal. Dudești Nr. 10, măcelar, impozite anuale lei 34.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 67.000

10. ISAC HERȘCOVICI, Cal. Dudești Nr. 10, croitor. Devastat locuința, pagube . . . . . Lei 4.000

11. IOSUB COHN, Cal. Dudești Nr. 10, coloniale, impozite anuale lei 23.320. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	345.000	
locuința „	„	44.000	Lei 389.000

12. MENDEL SCHWARTZ ROMAȘCANU, Cal. Dudești Nr. 11 bis, croitor, impozite anuale lei 10.600. Veteran al campaniei 1916—18 decorat cu „Crucea comemorativă" 4 barete. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	80.000	
locuința „	„	50.000	Lei 230.000

13. SAMY IUSTER, Cal. Dudești Nr. 11 bis, galanterie și mărunțișuri, impozite anuale lei 15.500. Fiu de veteran decorat. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	450.000	
locuința „	„	150.000	Lei 600.000

14. PAULINA și Dr. ZISSU OPINCAR, Cal. Dudești Nr. 11 bis, jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 80.000

15. ȘMIL BLANK, haham, Cal. Dudești Nr. 14. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 45.000

16. HAIM ARONESEI, Cal. Dudești Nr. 14, frizer, impozite anuale lei 16.500. Devastat și jefuit frizeria, pagube . . . . . Lei 130.000

17. SIMON COHN, Cal. Dudești Nr. 14, boiangiu. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 15.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

18. PINCU PENCHAS, Cal. Dudești Nn. 15, încălțăminte, impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit magazin, pagube:

marfă	Lei	405.000	
numerar „	„	65.000	Lei 470.000

19. LAZĂR GROSS, Cal Dudești Nr. 17, magazin de coloniale, impozite anuale lei 10.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 60.000

20. AVRAM MOSCU, Cal. Dudești Nr. 17, chelner. Jefuit îmbrăcăminte de . . . . . Lei 4.000

21. ALTER FĂGĂDĂU, Cal. Dudești Nr. 20, cafenea, impozite anuale lei 25.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	24.000	
locuința „	„	21.500	Lei 45.500

22. SOLOMON ABRAMOVICI, restaurator, Cal. Dudești Nr. 20, impozite anuale lei 25.000. Devastat restaurantul, pagube . . . . . Lei 8.000

23. NAHMAN HENIG, Cal. Dudești Nr. 21, ceasornicar, impozite anuale lei 10.800. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	150.000	
locuința „	„	42.000	Lei 192.000

24. MIȘU HELLER, Calea Dudești Nr. 24, portar, Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

25. ETY BRAUNSTEIN, Cal. Dudești Nr. 24, ambulantă, jefuită:

mărfuri pagube . . . . . Lei 5.000
locuința „ . . . . . „ 15.000 Lei 20.000

26. HAIM S. COGAN, Cal. Dudești Nr. 26, ceasornicar, impozite anuale lei 21.000. Jefuit și devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 350.000

27. AL. SOLOMON, Cal. Dudești Nr. 28, farmacie, moștenire Al. Solomon, colonel de rezervă și rănit în războiul din 1916—1918. Devastat și jefuit farmacia, pagube . . . . . Lei 600.000

28. ILIE TEICHMAN, Cal. Dudești Nr. 29, cofetar, impozite anuale lei 12.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 32.300

29. ȚIPRA CROITORU, Cal. Dudești 31, modistă, impozite anuale lei 19.000. Devastat atelierul, pagube . . . Lei 35.000

30. BETTY GLÜCKMAN, Cal. Dudești Nr. 32, fotograf, impozite anuale lei 26.500. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 100.000

31. ARON SCHAPIRA, Cal. Dudești Nr. 32, galanterie și mărunțișuri, impozite anuale lei 31.886. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 520.000

32. HAIM BOIANGIU, Cal. Dudești Nr. 32, colecțură (loterie), impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 115.000
locuința „ . . . . . „ 175.000 Lei 290.000

33. SOLOMON FAIBIȘ, Cal. Dudești Nr. 33, furnituri de croitorie. Devastat și jefuit locuința, pagube . . Lei 198.000

34. SOLOMON FAIBIȘ, Cal. Dudești Nr. 33, galanterie, impozite anuale lei 15.000. Veteran al războiului 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 630.000

35. FEIGHELES ISRAEL, Cal. Dudești Nr. 34, magazin de încălțăminte, impozite anuale lei 17.700. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 458.000

36. CAROLINA SCHAPIRA, Cal. Dudești Nr. 34, galanterie, impozite anuale lei 23.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 251.000
locuința „ . . . . . „ 5.000 Lei 256.000

37. BELA BERCOVICI, Calea Dudești Nr. 34, mezeluri, impozite anuale lei. 16.600. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

38. IOSIF MENDEL, Cal. Dudești Nr. 34, ceasornicar, impozite anuale lei 16.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 390.000
numerar „ . . . . . „ 60.000 Lei 450.000

39. MOISE BLUMENFELD, Cal. Dudești Nr. 35, magazin de coloniale, impozite anuale lei 12.450. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	81.000	
locuința „	„	42.000	Lei 123.000

40. SOLOMON SPRINTZ, Cal. Dudești Nr. 36, pălărier, impozite anuale lei 6.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 120.000

41. RUHLA BLUMENFELD, Cal. Dudești Nr. 37, ceainărie, impozite anuale lei 21.000. Văduvă de veteran. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	150.000	
locuința „	„	150.000	Lei 300.000

42. LUCIA GRÜNBERG, Cal. Dudești Nr. 38, fierărie, impozite anuale lei 48.300. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	1.200.000	
locuința „	„	360.000	Lei 1.560.000

43. MORITZ STEINFELD, Cal. Dudești Nr. 40, cofetar, impozite anuale lei 12.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . Lei 35.000

44. AVRAM PERL, Cal. Dudești Nr. 42, parfumerie, impozite anuale lei 9.700. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 75.000

45. BERNARD MEIEROVICI, Cal. Dudești Nr. 44, mezeluri, impozite anuale lei 16.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

46. SOLOMON SEGAL, Cal. Dudești Nr. 45, industriaș. Devastat imobilul, pagube . . . . . Lei 30.000

47. ELIAS MEIER LEVY, Cal. Dudești Nr. 46, cofetar, impozite anuale lei 17.200. Decorat din războiu. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 60.000

48. NATAN WEINTRAUB, Cal. Dudești Nr. 48, mezeluri, impozite anuale lei 21.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

49. MORITZ HARTMAN, Cal. Dudești Nr. 49, măcelar. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 18.000

50. ZIGU WEISSMAN, Cal. Dudești Nr. 50, funcționar, veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

51. SIMON GRÜNBERG, Cal. Dudești Nr. 50, chelner. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 11.000

52. ANA COHN, Cal. Dudești Nr. 50. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 7.000

53. SIMON FEIGA MARCOVICI, Cal. Dudești Nr. 53, croitoreasă. Devastat și jefuit locuința, pagube: Lei 24.000

54. HERMAN P. IACOBSOHN, Cal. Dudeşti Nr. 53, galanterie, impozite anuale lei 31.500. Veteran al campaniei 1916—1918, decorat. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 240.000

55. MORITZ MARGULIUS, Cal. Dudeşti Nr. 55, galanterie, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 400.000
locuinţa „ . . . . . „ 45.000 Lei 445.000

56. SIMON NEUMAN, Cal. Dudeşti Nr. 55, pielărie, impozite anuale lei 44.000. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—1918, rănit la Turtucaia. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

57. KATZ IOŞCA, Cal. Dudeşti Nr. 56, ceasornicar, impozite anuale lei 24.000. Devastat şi jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 630.000
locuinţa „ . . . . . „ 200.000
numerar „ . . . . . „ 42.000 Lei 872.000

58. BENO CATZ, Cal. Dudeşti Nr. 56, tâmplar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 40.000

59. ISAC ROSSMAN, Cal. Dudeşti Nr. 59, furnituri de croitorie, impozite anuale lei 21.000. Devastat şi jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 500.000
locuinţa „ . . . . . „ 53.000 Lei 553.000

60. BELLINA Cpt. Dr. WOLFSHAUT, Cal. Dudeşti Nr. 59, văduvă de războiu. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 105.000

61. LEON GOLDENBERG, Cal. Dudeşti Nr. 60, pielărie, impozite anuale lei 54.000. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit mgazinul, pagube . . Lei 500.000

62. SOFIA CHEFNER, Cal. Dudeşti Nr. 60, frizerie, impozite anuale lei 12.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

63. NATAN BLUM, Cal. Dudeşti Nr. 61, pălărier. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 42.000

64. IOSIF HELLMAN, Cal. Dudeşti Nr. 63, electrician, impozite anuale lei 9.400. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 70.000

65. ISAC LEIBOVICI, Cal. Dudeşti Nr. 63, vopselărie, impozite anuale lei 17.375. Devastat şi jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 300.000
locuinţa „ . . . . . „ 175.000 Lei 475.000

66. TONI LANGHAUS, Cal. Dudeşti Nr. 64, galanterie, impozite anuale lei 15.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

67. TONY IANCOVICI, Cal. Dudeşti Nr. 65. Devastat şi jefuit locuinţa pagube . . . . . Lei 10.000

Biblioteca Universitatii Regele Ferdinand I. din Cluj ROMANIA

68. BERNARD SCHWARTZ, Cal. Dudești 68, magazin de coloniale, impozite anuale lei 36.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 65.000

69. SOLOMON B. LUPU, Cal. Dudești 70, galanterie, impozite anuale lei 17.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 700.000

70. SANVIL HERȘCU, Cal. Dudești Nr. 73, cismar, impozite anuale lei 9.000. Devastat și jefuit:

atelierul	pagube	Lei 56.000	
locuința	„	„ 30.000	Lei 86.000

71. NICU ȘMILOVICI, Cal. Dudești Nr. 73, ceasornicar, impozite anuale lei 14.800. Rănit din războiu. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei 340.000	
locuința	„	„ 110.000	Lei 450.000

72. HAIM I. DAVID, Cal. Dudești Nr. 73, funcționar, jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 74.500

73. OZIAS ROSEN, Cal. Dudești Nr. 73, șepcar, veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Jefuit:

locuința	pagube	Lei 100.000	
numerar	„	„ 18.500	Lei 118.500

74. SILVIO ISMAILINEANU, Cal. Dudești Nr. 75, artist. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

75. IANCU WEINFELD Cal. Dudești Nr. 75, magazin de galanterie, impozite anuale lei 14.600. Jefuit și incendiat magazinul pagube . . . . . Lei 500.000

76. HAIM MARCOVICI, Cal. Dudești Nr. 75, tinichigiu, impozite anuale lei 22.600. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 28.000

77. ANA ABRAMOVICI, Cal. Dudești Nr. 75, devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 24.000

78. MARCU AVRAM, Cal. Dudești Nr. 75, sticlărie, impozite anuale lei 11.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 214.000

79. SOLOMON MANDLER, Cal. Dudești Nr. 76, funcționar, devastat și jefuit:

locuința	pagube	Lei 20.000	
numerar	„	„ 8.000	Lei 28.000

80. MARCEL GRÜNBERG, Cal. Dudești Nr. 78, fierărie, impozite anuale lei 60.000. Veteran din războiul 1916—18, decorat. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei 185.000	
locuința	„	„ 180.000	Lei 365.000

81. VAISLER MAIER, Cal. Dudești Nr. 78, băcănie, impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

82. ILIE DAVID ILIE, Cal. Dudești Nr. 78, magazin de coloniale, impozite anuale lei 26.000. Veteran al campaniei 1916—18, decorat. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

83. VAISLER HERȘCU, Cal. Dudești 78, funcționar. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	66.000	
numerar „	„	36.000	Lei 102.000

84. AVRAM VEINFELD, Cal. Dudești Nr. 79, galanterie, impozite anuale lei 20.700. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	1.000.000	
locuința „	„	480.000	
numerar „	„	100.000	Lei 1.580.000

85. GROSS HAIM, Cal. Dudești Nr. 80, cismar, veteran al campaniei 1916—18, ars:

scule, pagube	Lei	8.000	
rufăria „	„	20.000	Lei 28.000

86. FANY SCHÖNES, Cal. Dudești Nr. 80, arsă gospodăria, pagube . . . . . Lei 20.000

87. HAIMOVICI IOSIF MOISE, Cal. Dudești Nr. 80, fotograf, veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

88. DAVID REINSTEIN, Cal. Dudești Nr. 80, librar, impozite anuale lei 29.800. Incendiat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.500.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

89. HERMAN PERL, Cal. Dudești Nr. 82, mezeluri, impozite anuale lei 21.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

90. HERȘ HERMAN, Cal. Dudești Nr. 82, galanterie, impozite anuale lei 16.975. Veteran din campaniile 1916—1918, decorat cu „Avântul Țării". Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	150.000	
locuința „	„	500.000	Lei 650.000

91. SIMON WEINFELD, Cal. Dudești Nr. 83, magazin de galanterie, impozite anuale lei 9.600. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	236.000	
locuința „	„	39.000	Lei 275.000

92. IACOB MOISE WEISBUCH, Cal. Dudești Nr. 83, ceasornicar, impozite anuale lei 13.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

93. SIMELIA SEGAL, Cal. Dudești Nr. 83, croitoreasă. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 23.000

94. SABINA BERCOVICI, Cal. Dudești Nr. 89, lingereasă. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 15.000

95. DAVID COJOCARU, Cal. Dudești Nr. 92, galanterie, impozite anuale lei 8.400. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 60.000

96. JEANNA ZISSU, Cal. Dudești Nr. 102, profesoară. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 178.400

97. FILIP MARCOVICI, Cal. Dudești Nr. 103, ambulant. Jefuit, pagube:

marfă	Lei	3.800	
numerar	„	800	Lei 4.600

98. CLARA SEGALL, Cal. Dudești Nr. 103, ambulantă. Jefuit marfă de . . . . . Lei 6.000

99. SAMUEL WECHSLER, Cal. Dudești Nr. 105, galanterie și corsete, impozite anuale lei 12.200. Veteran din campania 1916—18. Devastat și jefuit magazinul, pagube Lei 25.000

100. AVRAM GRECU, Cal. Dudești Nr. 105, boiangerie, impozite anuale lei 10.000. Veteran al războiului 1916—18. Jefuit magazinul pagube . . . . . Lei 40.000

101. AIZIC MARCUSOHN, Cal. Dudești Nr. 107, magazin de coloniale, impozite anuale lei 16.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	120.000	
locuința „	„	100.000	Lei 220.000

102. SOLOMON ABRAMOVICI, Cal. Dudești Nr. 107, croitor, impozite anuale lei 6.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	100.000	
locuința „	„	30.000	Lei 130.000

103. BERCU GRÜNBERG, Cal. Dudești Nr. 117, croitor, impozite anuale lei 10.000. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 100.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

104. PENCHAS IGNATZ, Cal. Dudești Nr. 117, florar, impozite anuale lei 12.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 450.000

105. F. PASCAL, Cal. Dudești Nr. 117, lingerie, impozite anuale lei 16.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	800.000	
locuința „	„	100.000	Lei 900.000

106. IULIUS BLUMENFELD, Cal. Dudești Nr. 119, tinichigiu, impozite anuale lei 28.000. Veteran din campania 1916—1918. Devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 10.000

107. PEISICH OIȘIE, Cal. Dudești Nr. 123, coloniale, impozite anuale lei 19.400. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	200.000	
locuința „	„	60.000	Lei 260.000

108. HAIM CEAUȘU, Cal. Dudești Nr. 123. Veteran al campaniei 1916—1918. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 15.000

109. BLIMA BERCU, Cal. Dudești Nr. 129, frizerie, impozite anuale lei 7.500. Devastat și jefuit:

frizeria pagube	Lei	35.000	
locuința „	„	30.000	Lei 65.000

110. SOLOMON SPRINTZ, Cal. Dudești Nr. 129, boiangerie, impozite anuale lei 12.100. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

111. HAIM ISAC, Cal. Dudești Nr. 129, fotograf, impozite anuale lei 10.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	30.000	
locuința „	„	40.000	Lei 70.000

112. MANOLE REICHNITZ, Cal. Dudești Nr. 131, magazin de coloniale, impozite anuale lei 24.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube: . . . . . Lei 350.000

113. MARCU LEHRER, Cal. Dudești Nr. 131, instalator, impozite anuale, lei 7.800. Veteran din războiul 1916—1918, rănit. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . Lei 40.000

114. AVRAM STENTZLER, Cal. Dudești Nr. 131, ceasornicar, impozite anuale lei 6.600. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 20.000

115. SIMON REICHMAN, Cal. Dudești Nr. 131, frizer, impozite anuale lei 9.000. Jefuit și devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 15.000

116. IOIL HIRSCH, Cal. Dudești Nr. 133, vopselărie, impozite anuale lei 22.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	600.000	
locuința „	„	615.000	Lei 1.215.000

117. MORITZ HERȘCOVICI, Cal. Dudești Nr. 133, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . Lei 183.000

118. AIZIC GHEBTER, Cal. Dudești Nr. 133, librărie și manufactură, impozite anuale lei 8.000. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . Lei 70.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

119. MOISE PASCAL, Cal. Dudești Nr. 133, jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 170.000

120. HERȘ ROSENBLUM, Cal. Dudești Nr. 133. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	130.000	
numerar „	„	20.000	Lei 150.000

121. SAMI ABRAMOVICI, Cal. Dudești Nr. 134, voiajor, jefuit numerar . . . . . Lei 9.000

122. DAVID SCHAPIRA, Cal. Dudești Nr. 137, curelar, jefuit scule, pagube . . . . . Lei 15.000

123. IANCU GRASSIAN, Cal. Dudești Nr. 137, ceasornicar, impozite anuale lei 14.755. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

124. ARON VULIS, Cal. Dudești Nr. 142, cioclu, jefuit

îmbrăcăminte pagube	Lei	10.000	
numerar „	„	1.800	Lei 11.800

125. SCHWARTZ TICA, Cal. Dudești Nr. 142, măcelar, impozite anuale lei 23.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

126. DAVID ABRAMOVICI, Cal. Dudești Nr. 143, mezeluri, impozite anuale lei 36.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

127. MATILDA KORNBLUM, Cal. Dudești Nr. 144, mărunțișuri. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . Lei 12.000

128. IANCU BRAUNSTEIN, Cal. Dudești Nr. 147, restaurant, impozite anuale lei 22.800. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit restaurantul, pagube . Lei 120.000

129. ȘAPSĂ IOSUB, Cal. Dudești Nr. 149, mezeluri, impozite anuale lei 12.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

130. TEODOD GRÜNBAUM, Calea Dudești Nr. 152, șomeur, funcționar izgonit din slujbă. Devastat și jefuit:
locuința pagube . . . . . Lei 315.000
numerar „ . . . . . „ 40.000 Lei 355.000

131. BERNARD SCHWARTZ, Cal. Dudești Nr. 152, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 40.000

132. ISRAEL SCHWARTZ, Cal. Dudești Nr. 152, magazin de galanterie, impozite anuale lei 13.500. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 300.000
numerar „ . . . . . „ 50.000 Lei 350.000

133. SILVIA REICHMAN, Cal. Dudești Nr. 154, magazin de galanterie, impozite anuale lei 13.500. Devastat și jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 170.000
locuința „ . . . . . „ 65.000 Lei 235.000

134. ENRIC BRANOVER, Cal. Dudești Nr. 154, droguerie, impozite anuale lei 15.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

135. IOSEF SCHWARTZ, Cal. Dudești Nr. 154, cismar, impozite anuale lei 5.500. Devastat și jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 20.000
locuința „ . . . . . „ 17.000 Lei 37.000

136. MIȘU KRAFT, Cal. Dudești Nr. 156, vopselărie. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 400.000

137. SANDU GROSS, Cal. Dudești Nr. 156, fiu de veteran, frizerie. Devastat și jefuit:
magazinul pagube . . . . . Lei 50.000
locuința „ . . . . . „ 60.000
numerar „ . . . . . „ 35.000 Lei 145.000

138. ANA IANCU, Cal. Dudești Nr. 156. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

139. PAUL SCHÖNFELD, Cal. Dudești Nr. 156, contabil. Devastat și jefuit:
locuința pagube . . . . . Lei 40.000
numerar „ . . . . . „ 10.000 Lei 50.000

140. DEBORA BERCOVICI, Cal. Dudești Nr. 156. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 4.000

141. JOLLES WOLKENFELD, Cal. Dudești Nr. 160, rabin. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 400.000

142. RUDI KATZ, Cal. Dudești Nr. 160, instalator, jefuit scule, pagube . . . . . Lei 6.000

143. BACHIȘ, „Opinca de cauciuc", Cal. Dudești Nr. 167, fabrică de opinci. Devastat, jefuit și incendiat întreaga fabrică, pagube . . . . . Lei 35.000.000

144. SABINA BERNSTEIN, Cal. Dudești Nr. 168, galanterie, impozite anuale lei 8.700. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 80.000

145. IȚIC DAVIGNER, Cal. Dudești Nr. 177, măcelar. Veteran din războaiele dela 1913, 1916—1918. Decorat cu „Avântul Țării" și „Crucea Comemorativă", impozite anuale lei 24.000. Jefuit magazin, pagube . . . . . Lei 60.000

146. FROIM WEISSBACH, Cal. Dudești Nr. 177, pielărie, impozite anuale lei 10.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 80.000

147. HERMAN SEGAL, Cal. Dudești Nr. 178, șomeur, veteran al campaniilor 1913 și 1916. Devastat și jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 60.000
numerar „ . . . . . „ 30.000 Lei 90.000

148. RUBIN PETREANU, Cal. Dudești Nr. 178, șomeur. Devastat și jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 370.000
numerar „ . . . . . „ 75.000 Lei 445.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

149. MORITZ RABINOVICI, Cal. Dudești Nr. 178, cojocar, Veteran al campaniilor 1913 și 1916, rănit, decorat cu „Avântul Țării". Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 450.000
locuința „ . . . . . „ 300.000
numerar „ . . . . . „ 150.000 Lei 900.000

150. ADOLF BARAT, Cal. Dudești Nr. 178, magazin de manufactură, impozite anuale lei 26.000. Veteran al războaielor 1913 și 1916—18. Devastat și incendiat:

magazinul pagube . . . . . Lei 1.500.000
locuința „ . . . . . „ 800.000 Lei 2.300.000

151. BERNARD SINGER, Cal. Dudești Nr. 178, depozit de lemne, impozite anuale lei 33.500. Jefuit:

depozitul pagube . . . . . Lei 200.000
locuința „ . . . . . „ 400.000 Lei 600.000

152. MAX MARGULIUS, Cal. Dudești Nr. 178, galanterie, impozite anuale lei 15.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

153. HEINRICH BARASCH, Cal. Dudești Nr. 180, magazin de biciclete, impozite anuale lei 10.000. Jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 27.000
numerar „ . . . . . „ 38.000 Lei 65.000

154. HERMAN MENDELOVICI, Cal. Dudești Nr. 181, frizer, impozite anuale lei 8.500. Devastat și jefuit frizeria, pagube . . . . . Lei 60.000

155. SAUL LEIBOVICI, Cal. Dudești Nr. 213, curelar, veteran al campaniilor din 1913 și 1916. Impozite anuale lei 11.800. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuința „	„	50.000	
numerar „	„	20.000	Lei 470.000

156. CAROL ISCOVESCU, Cal. Dudești 215, someur, veteran al campaniilor 1913 și 1916. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	60.000	
numerar „	„	30.000	Lei 90.000

157. SIMON COHN, Cal. Dudești Nr. 219, magazin de manufactură, impozite anuale lei 29.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" 4 barete. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	725.000	
locuința „	„	280.000	
numerar „	„	175.000	Lei 1.180.000

158. MICHEL LEIBOVICI, Cal. Dudești Nr. 219, funcționar. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	130.000	
numerar „	„	120.000	Lei 250.000

BCU Cluj / Central University Library

159. AVRAM BRAUNȘTEIN, Cal. Dudești Nr. 223, frizer, impozite anuale lei 8.500. Devastat și jefuit:

frizeria pagube	Lei	28.000	
numerar „	„	4.000	Lei 32.000

160. MARIA HAIMOVICI, Cal. Dudești Nr. 223, magazin de galanterie, impozite anuale lei 8.200. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 255.000

161. HERȘCU REBECA, Cal. Dudești Nr. 228, galanterie, impozite anuale lei 6.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 20.000

162. BERNARD HERȘCOVICI, Cal. Dudești Nr. 241, cismar, impozite anuale lei 7.200. Jefuit scule și marfă, pagube . . . . . Lei 30.000

163. IANCU BERCOVICI, Cal. Dudești Nr. 245, vopselărie, impozite anuale lei 11.400. Veteran din campania 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	80.000	
locuința „	„	60.000	Lei 140.000

b) In cartierul Dudeşti

164. SCHEIVA TROBIS, Str. Col. Orero Nr. 4, Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 51.000

165. ISIDOR LÖBELSOHN, Str. Col. Orero Nr. 6, frizer, impozite anuale lei 10.100. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 66.000

166. DIANA WALDMAN, Str. Col. Orero Nr. 6. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 420.000

167. MOISE CIUBOTARU, Str. Col. Orero Nr. 8 bis, funcţionar. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	36.000	
numerar „	„	120.000	Lei 156.000

168. FANNY MOISE, Str. Col. Orero Nr. 11, coafeză, impozite anuale lei 17.700. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

169. MARCU KLAR, Str. Col. Orero Nr. 11, blănar, impozite anuale lei 46.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	1.000.000	
locuinţa „	„	1.650.000	
numerar „	„	1.000.000	Lei 3.650.000

170. MAYER FINKELSTEIN, Str. Col. Orero Nr. 11, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 330.000

171. MICHEL SCHILLER, Str. Col. Orero Nr. 11, şomeur, veteran, decorat din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 145.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

172. MOISE HRAMOI, Str. Col. Orero Nr. 11, agentură şi comision. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	390.000	
numerar „	„	160.000	Lei 550.000

173. SAMY NADLER, Str. Col. Orero Nr. 13 A, lingerie, impozite anuale lei 6.824. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	62.000	
locuinţa „	„	49.000	Lei 111.000

174. IOSIF KATZ, Str. Col. Orero Nr. 12, şomeur, veteran şi decorat din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 21.000

175. S. DEUTSCH, Str. Col. Orero Nr. 15, rabin. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	59.500	
numerar „	„	92.500	Lei 152.000

176. ROSA FINKELSTEIN, Str. Col. Orero Nr. 16. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 117.800

177. PH. POSMANTIRER, Str. Col. Orero Nr. 18, proprietar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 750.000

178. MOISE MORITZ, Str. Col. Orero Nr. 8 bis, magazin de coloniale, impozite anuale lei 32.000. Veteran şi decorat din războaiele 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	2.060.000	
locuinţa „	„	160.000	
numerar „	„	1.000.000	Lei 3.220.000

179. KRAMMER RASCHELLA, Str. Col. Orero Nr. 14. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	40.000	
numerar „	„	10.000	Lei 50.000

180. HERMAN SCHWARTZ, Str. Col. Orero Nr. 4, comerciant, veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	250.000	
numerar „	„	5.000	Lei 255.000

181. LUPU GRÜNBERG, Str. Col. Orero Nr. 11, tapiţer, impozite anuale lei 11.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

182. MORITZ GRÜN, Str. Col. Orero Nr. 11, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.500

183. OSIAS MELICK, Str. Col. Orero Nr. 19. Devastat locuinţa, pagube . . . . . Lei 1.800

184. ZALMAN LAZAROVICI, Str. Col. Orero Nr. 4, şomeur, jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 50.000

185. RASCHELLA LANG, Str. Col. Orero Nr. 24. Devastat şi jefuit:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

locuinţa pagube	Lei	150.000	
numerar „	„	100.000	Lei 250.000

186. Dr. IOSIF ROSSMAN, Str. Col. Orero Nr. 28. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 125.000

187. IANCU KLEIN, Str. Col. Orero Nr. 1, ziarist, cercetaş, voluntar de război. Maltratat la sinagoga cismarilor, jefuit de . . . . . Lei 5.000

188. IANCU SEGALL, Str. Col. Orero Nr. 11, cismar, veteran din campaniile 1913 şi 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 4.000

189. IOSIF SCHWARTZ, Str. Col. Orero Nr. 12, ambulant, jefuit:

mărfuri pagube	Lei	8.600	
numerar „	„	4.300	Lei 12.900

190. RACHELLA BLUMENFELD, Str. Col. Orero Nr. 24. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 432.000

191. MARCU SIN FROIM, Str. Col. Orero Nr. 4, croitor, impozite anuale lei 9.100. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 60.000

192. HERŞCOVICI FRIEDRICH, Str. Col. Orero Nr. 3, croitor, impozite anuale lei 10.300. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	50.000	
locuinţa „	„	98.000	Lei 148.000

193. OTILIA HERȘCOVICI, Str. Col. Orero Nr. 20, dentistă. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 50.000

194. EMIL MĂRCULESCU, Str. Col. Orero Nr. 28, fost comerciant. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	81.000	
numerar „	„	48.000	Lei 129.000

195. MOISE GHESRER, Str. Raion Nr. 31, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 200.000

196. DAVID STURMER, Str. Raion Nr. 28, zugrav, veteran din războaiele 1913 și 1916—18. Devastat și jefuit, locuința, pagube . . . . . Lei 5.000

197. FAIBIȘ GOTTESFELD, Str. Raion Nr. 31, țesător, impozite anuale lei 15.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

198. IUDITA MĂRCULESCU, Str. Raion Nr. 43. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	30.500	
numerar „	„	4.000	Lei 34.500

199. SANDU LEIBOVICI, Str. Raion Nr. 34, măcelar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 56.000

200. FIȘEL BUTNARU, Str. Raion Nr. 43, lucrător. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 51.000

201. AVRAM KANNER, Str. Raion Nr. 53, ambulant. Devastat și jefuit:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

mărfuri pagube	Lei	20.000	
locuința „	„	22.000	Lei 42.000

202. LEON CROITORU, Str. Raion Nr. 53, croitor. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 30.000

203. MARCU WEISSLER, Str. Raion Nr. 59, magazin de coloniale, impozite anuale lei 13.700. Cercetaș de război. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	150.000	
locuința „	„	240.000	Lei 390.000

204. SURICA ALȘEK, Str. Raion Nr. 19, croitoreasă, jefuit:

mașina de cusut	Lei	12.000	
locuința	„	12.000	Lei 24.000

205. SEGALL MARCU, Str. Raion Nr. 19, croitor, impozite anuale lei 11.500, veteran al campaniilor 1913—1916. Devastat și jefuit:

atelierul pagube	Lei	5.500	
locuința „	„	14.000	Lei 19.500

206. IULIAN BENIAMIN, Str. Raion Nr. 64, coloniale, impozite anuale lei 32.000. Jefuit și incendiat magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

207. BERTHA EININGER, Str. Raion Nr. 53, magazin de galanterie, impozite anuale lei 14.600. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 155.000

208. IRA KANNER, Str. Raion Nr. 53, fost zugrav. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

209. NATHAN WASSERBLATT, Str. Raion Nr. 64, fost comerciant, rănit în luptele dela Mărășești. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 120.000

210. MORITZ MOSCOVICI, Str. Raion Nr. 101, magazin de coloniale, impozite anuale lei 10.900. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	90.000	
locuința „	„	66.000	Lei 156.000

211. HERȘ TIPLITZIG, Str. Raion Nr. 20, servitor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 12.000

212. MARCUS MAIER, Str. Raion Nr. 43, ambulant, jefuit:

mărfuri pagube	Lei	100.000	
locuința „	„	15.000	Lei 115.000

213. SIGMUND COHN, Str. Raion Nr. 107, tinichigiu, impozite anuale lei 2.400. Veteran al campaniilor 1916—18. Jefuit:

scule pagube	Lei	12 000	
locuința „	„	30.500	Lei 42.500

BCU Cluj / Central University Library Cluj

214. FROIM WECHSLER, Str. Raion Nr. 116, magazin de galanterie, impozite anuale lei 8.600, veteran al războiului 1916—18. Devastat și jefuit magazinul, pagube Lei 100.000

215. BENI GLASSMAN, Str. Raion Nr. 172, articole de voiaj, impozite anuale lei 12.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	320.000	
locuința „	„	200.000	Lei 520.000

216. E. SCHWARTZ, Str. Raion Nr. 172, magazin de vopsele, impozite anuale lei 12.400. Devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 80.000

217. OZIAS HABER, Str. Raion Nr. 172, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 200.000

218. CHARLOTTE SOLOMONOVICI, Str. Raion Nr. 176, magazin de galanterie, impozite anuale lei 9.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

217. JENY SOLOMON, Fund. Raion Nr. 6, ambulantă, jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 21.000

218. ȚIMBĂLARU FISCHER, Str. Vitan Nr. 23, frizer, impozite anuale lei 10.200. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 80.000

219. ARON DAVID, Cal. Vitan Nr. 69, șomeur, veteran, decorat și rănit din războaiele din 1913 și 1916—1918. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 75.000

meur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	240.000	
numerar „	„	30.000	Lei 270.000

221. SAMUEL ŞMILOVICI, Cal. Vitan Nr. 77, şomeur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	650.000	
numerar „	„	28.000	Lei 678.000

222. MIŞULĂM EPŞTEIN, Cal. Vitan Nr. 77, lăcătuş-mecanic. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . Lei 90.000

223. LUPU SPIEGLER, Cal. Vitan Nr. 77, funcţionar, veteran, decorat din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 620.000

224. STRUL ŞMIL, Cal. Vitan Nr. 77, magazin de coloniale, veteran şi decorat din războaiele 1913 şi 1916—1918, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	300.000	
locuinţa „	„	310.000	
numerar „	„	80.000	Lei 690.000

225. ADOLF HERŞCOVICI, Cal. Vitan Nr. 17, frizer, impozite anuale lei 17.100. Devastat şi jefuit frizeria, pagube . . . . . Lei 10.000

226. LEON IANCOVICI, Cal. Vitan Nr. 17, frizer, jefuit îmbrăcăminte, pagube . . . . . Lei 10.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

227. ANA KRUG, Cal. Vitan Nr. 81, lucrătoare. Devastat locuinţa, pagube . . . . . Lei 7.000

228. NEUMAN BERNARD, Cal. Vitan Nr. 81, croitor, veteran din campaniile 1913 şi 1916. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	10.000	
locuinţa „	„	5.700	Lei 15.700

229. ŞLOIM EŞANU, Cal. Vitan Nr. 5, lingerie, veteran al campaniilor 1913 şi 1916, decorat cu „Crucea Comemorativă". 3 barete. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 46.200

230. MENDEL SCHÄCHTER, Cal. Vitan Nr. 48, croitor. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 39.000

231. IOIL EREMIA, Cal. Vitan Nr. 48, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 90.000

232. IANCU STERMAN, Cal. Vitan Nr. 77, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 170.000

233. LEIBU STERMAN, Cal. Vitan Nr. 77, frizer. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	120.000	
numerar „	„	10.000	Lei 130.000

234. IOSEF COHN, Cal. Vitan Nr. 48, şomeur, veteran al campaniilor 1913 şi 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 92.000

235. MAIER ROSENȘTEIN, Cal. Vitan Nr. 34 b, veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Sticlărie. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	50.000		
locuința „	„	350 000		
numerar „	„	40.000	Lei	440.000

236. MARCUS DAVID, Cal. Vitan Nr. 61, ambulant. Jefuit de marfă, pagube . . . . . Lei 4.000

237. OLGA LEWY, Cal. Vitan Nr. 77, servitoare, jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 25.000

238. SILBERMAN HASCAL, Cal. Vitan Nr. 201, ambulant, jefuit:

marfă pagube	Lei	5.000		
locuința „	„	5 000	Lei	10.000

239. CHARL MOISE, Cal. Vitan Nr. 20, chingi. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 20.000

240. OIȘIE BINDER, Cal. Vitan Nr. 24, tâmplar. Jefuit de scule, pagube . . . . . Lei 5.000

241. STRUL AVRAM, Cal. Vitan Nr. 60, tâmplar, impozite anuale lei 16.000. Devastat și jefuit:

atelierul pagube	Lei	100.000		
locuința „	„	230.000	Lei	330.000

242. BURAH VICTOR, Cal. Vitan Nr. 81, ambulant. Jefuit de marfă, pagube . . . . . Lei 5.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

243. CLARISSE RAHMILOVICI, Cal. Vitan Nr. 10, ambulantă. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 10.000

244. MAX SCHAPIRA, Cal. Vitan Nr. 77, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 50.000

245. CAROL ROSNER, Str. Vulturi Nr. 73, magazin de coloniale, impozite anuale lei 16.200. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	120.000		
locuința „	„	150.000	Lei	270.000

246. IOSIF ILIESCU, Str. Vulturi Nr. 125, șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 5.000

247. MARCU SILBERMAN, Str. Vulturi Nr. 125, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 6.000

248. STEINBERG GHERȘ, Str. Vulturi Nr. 137, măcelar. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Decorat. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 140.000

249. ȘULIM IȚICOVICI, Str. Vulturi Nr. 137, colector (lozuri), veteran din războiul 1916—18. Devastat și jefuit

locuința pagube	Lei	150.000		
numerar „	„	24.000	Lei	174.000

250. WILLY SIMON, Str. Vulturi Nr. 70, droguist. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 40.000

251. ENRIC SCHEIN, Str. Vulturi Nr. 48, șomeur. Devastat locuința, pagube . . . . . Lei 215.000

252. JACK WOLFF, Str. Vulturi Nr. 99, magazin de coloniale, impozite anuale lei 7.400. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 240.000

253. GHIZEA GOLDŞTEIN, Str. Vulturi Nr. 50, magazin de coloniale, impozite anuale lei 9.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 6.000

254. IANCU HAIMOVICI, Str. Vulturi Nr. 123, croitor. I s'a luat maşina de cusut, pagube. . . . . Lei 10.000

255. IACOB HAHN, Str. Vulturi Nr. 125, ambulant. Devastat locuinţa, pagube . . . . . Lei 5.000

256. IOSIF NADLER, Str. Vulturi Nr. 130, ambulant. I s'a luat un coş cu marfă de . . . . . Lei 2.000

257. HERŞCU RABINOVICI, Str. Vulturi Nr. 125, ambulant. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 4.000

258. HERŞCOVICI JEAN, Str. Vulturi Nr. 123, croitor. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 3.000

259. GOLDA ZEIDNER, Str. Vulturi Nr. 173. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 5.000

260. KAMELINSKY DAVID, Str. Vulturi Nr. 71, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 10.000

261. HERMAN LANZET, Str. Vulturi Nr. 94, lemnar. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 10.000
numerar „ . . . . . „ 20.000 Lei 30.000

BGU Cluj / Central University Library Cluj

262. IANCU FISCHEL, Str. Vulturi Nr. 145, frizer, impozite anuale lei 6.800. Jefuit şi devastat:

scule, pagube . . . . . Lei 6.000
locuinţa „ . . . . . „ 10.000 Lei 16.000

263. HAIM IACOB, Str. Vulturi Nr. 125, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 40.000

264. MICHEL SCHWARTZ, Str. Vulturi Nr. 78, lucrător tipograf, jefuit în stradă

diferite obiecte . . . . . Lei 2.500
numerar „ . . . . . „ 20.000 Lei 22.500

265. M. COHN, Str. Vulturi Nr. 76, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 20.000

266. ISIDOR FLITTMAN, Str. Vulturi Nr. 130, măcelar, jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 60.000

267. IŢIC STRULOVICI, Str. Vulturi Nr. 103, magazin de coloniale, impozite anuale lei 14.800. Veteran şi decorat din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 70.000
locuinţa „ . . . . . „ 15.000 Lei 85.000

268. Dr. LUPU AVRAM, Str. Olteni Nr. 8, medic cercetaş de război. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 15.500
numerar „ . . . . . „ 4.500 Lei 20.000

269. ROSENZWEIG SOFIA, Str. Olteni Nr. 60, croitorie, impozite anuale lei 9.000. Devastat locuința, pagube Lei 35.000

270. MOISE GRÜN, Str. Olteni 68, șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

271. HERMAN LÖBELSOHN, Str. Olteni Nr. 65. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

272. ZALMAN IUSTER, Str. Olteni Nr. 14 bis, sobe, impozite anuale lei 19.150. Veteran, decorat al campaniilor 1913. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 120.000

273. MARIA GOLDȘTEIN, Str. Olteni Nr. 16, ceasornicărie, impozite anuale lei 28.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 27.000

274. ANA ROSEN, Str. Olteni Nr. 65, magazin de manufactură, impozite anuale lei 10.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	100.000	
locuința „	„	128.000	Lei 228.000

275. AVNER SCHWARTZ, Str. Olteni Nr. 65, șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

276. MARCU GOLDENBERG, Str. Olteni Nr. 52, șomeur. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	17.000	
numerar „	„	3.000	Lei 20.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

277. MENDEL ROSENBERGER, Str. Olteni Nr. 68, haham, devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	8.000	
numerar „	„	18.000	Lei 26.000

278. MORITZ LITTMAN, Str. Olteni Nr. 65, șomeur. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	15.000	
numerar „	„	5.000	Lei 20.000

279. ALEXANDRU BERCOVICI, Str. Olteni Nr. 68, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 6.000

280. RASCHELLE PERLMUTTER, Str. Traian Nr. 4, băcănie, impozite anuale lei 11.300. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	65.000	
locuința „	„	20.000	Lei 85.000

281. PINCU SAIA, Str. Traian Nr. 19, băcănie, impozite anuale lei 21.100. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 140.000

282. ESTERA BRENN, Str. Traian Nr. 39, băcănie, impozite anuale lei 16.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	58.000	
locuința „	„	45.000	Lei 103.000

283. HANA BITTMAN, Str. Traian Nr. 75, farmacistă, impozite anuale lei 93.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 650.000

284. SOLOMON SEGALL, Str. Traian Nr. 106, magazin de vopsele, impozite anuale lei 17.375. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 200.000
locuinţa „ . . . . . „ 148.000 Lei 348.000

285. MOISE S. MARCUS, Str. Traian Nr. 15, simigiu, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 3.000

286. ISAC PELTZ, Str. Traian Nr. 21, scriitor. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 166.000

287. M. MENDELOVICI, Str. Traian Nr. 26, frizer. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 5.000

288. BLUM LIPOT, Str. Traian Nr. 27, boiangiu. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 12.500

289. MARCU KATZ, Str. Traian Nr. 18, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 15.000

290. TOKAY SAMUEL, Str. Traian Nr. 16, ambulant. Jefuit numerar . . . . . Lei 6.000

291. SCHWARTZ LAZĂR, Str. Traian Nr. 27, paznic. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 25.000
numerar „ . . . . . 1.800 Lei 26.800

BCU Cluj / Central University Library Cluj

282. RASCHELLA ROŞCU, Str. Traian Nr. 36. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 6.000

283. HERŞCOVICI S. HERVIAN, Str. Traian Nr. 45, gazetar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 56.000

284. HERŞCU MOSCOVICI, Str. Traian Nr. 112, fierărie. Jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 40.000

285. CAROL LEIBOVICI, Str. Traian Nr. 6, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 3.000

286. LUPU HOROWITZ, Str. Nerva Traian Nr. 102, magazin de galanterie, impozite anuale lei 16.500. Veteran din războaiele 1913 şi 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

287. HEINRICH COJOCARU, Str. Nerva Traian Nr. 104, croitor, impozite anuale lei 5.000. Veteran şi decorat din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube Lei 120.000

288. HELINKAN WECHSLER, Str. Nerva Traian Nr. 59, frizer, impozite anuale lei 3.000. Voluntar al campaniei 1916—18, decorat. Devastat şi jefuit magazinul pagube . . . . . Lei 20.000

289. AVRAM MOSCOVICI, Str. Nerva Traian Nr. 34. magazin de coloniale, impozite anuale lei 21.800. Veteran al războiului 1916—1918, decorat cu „Bărbăţie şi Credinţă". Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 25.000

290. MOISE BEINICH, Str. Nerva Traian Nr. 98, farmacie, impozite anuale lei 70.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18, rănit. Devastat și jefuit:

farmacia	pagube	Lei	120.000	
locuința	„	„	200.000	Lei 320.000

291. FERNSTEIN DAVID, Str. Nerva Traian Nr. 93, zugrav. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 25.000

292. FILIP WEISSMAN, Str. Nerva Traian Nr. 62, frizer. Jefuit scule de . . . . . Lei 1.000

293. LEON MOSCOVICI, Str. Nerva Traian Nr. 72, galanterie, impozite anuale lei 19.600. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	300.000	
locuința	„	„	38.000	
numerar	„	„	40.000	Lei 378.000

294. CAROL HERȘCOVICI, Str. Nerva Traian Nr. 86, croitor. Devastat și jefuit:

atelierul	pagube	Lei	30.000	
locuința	„	„	13.000	Lei 43.000

295. MIȘU SEGALL, Str. Nerva Traian Nr. 87, zugrav. Jefuit:

scule	pagube	Lei	10.000	
locuința	„	„	16.000	Lei 26.000

296. WOLF STEINBERG, Str. Nerva Traain Nr. 93, croitor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

Digitized by Central University Library Cluj

297. LUPU BURĂH, Str. Nerva Traian Nr. 180. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

298. SEGAL HERTZ, Str. Nerva Traian Nr. 66, scriitor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

299. FRIEDMANN MOISE, Str. Nerva Traian Nr. 66. ambulant. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

300. ILINKA SOLOMON, Str. Cantemir Nr. 5, magazin de coloniale, impozite anuale lei 20.200. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	140.000	
locuința	„	„	151.000	Lei 291.000

301. MINA BERMAN, Str. Cantemir Nr. 80. Devastat și jefuit:

locuința	pagube	Lei	20.000	
numerar	„	„	30.000	Lei 50.000

302. RAFAEL NEUMAN, Str. Cantemir Nr. 90, pielărie, impozite anuale lei 24.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

303. MICHEL GOLDENBERG, Str. Cantemir Nr. 2, boiangerie, impozite anuale lei 29.000. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	350.000	
locuința	„	„	62.000	Lei 412.000

304. SAMI COHN, Str. Cantemir Nr. 18, depozit de lemne, impozite anuale lei 17.700. Devastat și jefuit:

depozitul	pagube	Lei	20.000	
locuința	„	„	41.000	
numerar	„	„	28.000	Lei 89.000

305. MARCU ROTTMAN, Str. Cantemir Nr. 48, ambulant. Jefuit un coș cu marfă de . . . . . Lei 800

306. ARON GRUPMAN, Str. Cantemir Nr. 79, ambulant. Jefuit un coș cu marfă de . . . . . Lei 2.000

307. VALERIU HERȘCOVICI, Str. Cantemir Nr. 86. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 1.300

308. MIȘU MARCUS, Str. Cantemir Nr. 73, electrician. I s'au furat scule de . . . . . Lei 4.500

309. ANTON CRUPPMAN, Str. Cantemir Nr. 79, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 2.000

310. MARCU MANOLOVICI, Str. Cantemir Nr. 80, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 7.000

311. STRUL MORITZ, Str. Cantemir Nr. 80, tâmplar, veteran din campania 1916—18. I s'au furat scule de Lei 10.000

312. HERMAN MIHALEC, Str. Cantemir Nr. 80, curelar. Jefuit scule de . . . . . Lei 22.000

313. DORA FELDMAN, Str. Cantemir Nr. 1, lingereasă. Jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 70.000

314. SURA MOISE EISENBERG, Str. Cantemir Nr. 4. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 15.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

315. DAVID SABETAY, Str. Cantemir Nr. 5. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

316. DAVID IASLOVITZER, Str. Cantemir Nr. 12, cismar, impozite anuale lei 6.500. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 18.000

317. DAVID MARCUS, Str. Cantemir Nr. 73, ambulant, veteran al campaniilor 1916—18. Jefuit marfă de . . Lei 3.700

318. SEGALL IANCU, Str. Cantemir Nr. 80, ambulant. Jefuit:

marfă	pagube	Lei	7.000	
numerar	„	„	16.000	Lei 23.000

319. HALUBARIN ISAC, Str. Cantemir Nr. 84, funcționar. Jefuit de numerar . . . . . Lei 5.000

320. BENI MANEVICI, Str. Cantemir Nr. 1, ambulant. Jefuit:

marfă	pagube	Lei	5.000	
locuința	„	„	8.000	Lei 13.000

321. CAROL SCHÖNFELD, Str. Cantemir Nr. 4, chelner. Devastat și jefuit:

locuința	pagube	Lei	10.000	
numerar	„	„	4.000	Lei 14.000

322. LAZĂR MERCADO, Str. Labirint Nr. 20, librar, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	11.000	
locuinţa „	„	35.000	Lei 46.000

323. BRAUNŞTEIN FIFI, Str. Labirint Nr. 34. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 150.000

324. HERŞCOVICI ISAC, Str. Labirint Nr. 41, industriaş. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	8.000	
numerar „	„	62.500	Lei 70.500

325. ZISSU SCHWARTZ, Str. Labirint 112, funcţionar. Veteran şi decorat din războaiele 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 200.000

326, ISAC HELEAWSKY, Str. Labirint Nr. 112, funcţionar. Veteran din războiul 1916—1918. Jefuit de numerar Lei 48.000

327. G. WEINTRAUB, Str. Labirint Nr. 114, fierărie, impozite anuale lei 30.000. Veteran şi decorat din războaiele 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	120.000	
locuinţa „	„	43.000	
numerar „	„	130.000	Lei 293.000

328. MAIER şi IANCU ANETER, Str. Labirint Nr. 10 ambulanţi. Devastaţi şi jefuiţi, pagube . . . . . Lei 10.000

392. WEISS LUPU, Str. Labirint Nr. 34, voiajor, veteran al campaniei 1916—18, decorat cu „Crucea Comemorativă" 3 barete. Jefuit:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

locuinţa pagube	Lei	50.000	
numerar „	„	270.000	Lei 320.000

330. SOLOMONESCU ARMAND, Str. Labirint Nr. 114, funcţionar. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	16.000	
numerar „	„	3.500	Lei 19.500

331. DAVID LEIZER, Str. Labirint Nr. 33, ambulant (fost director de şcoală). Jefuit de un coş cu marfă de Lei 6.000

332. SOLOMON ROSENTHAL, Str. Labirint Nr. 33, ambulant. Jefuit:

marfă pagube	Lei	20.000	
numerar „	„	2.000	Lei 22.000

333. IOSEF SCHWARTZ, Str. Al. Moruzi Nr. 41, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 40.000

334. FANNY KEIŞ, Str. Al. Moruzi Nr. 43. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 50.000

335. ISAC SCHLESINGER, Str. Al. Moruzi Nr. 43, magazin de coloniale, impozite anuale lei 16.400. Veteran din războiul 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" 2 barete. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	335.000	
locuinţa „	„	98.000	
numerar „	„	12.000	Lei 445.000

336. HERMAN PREIS, Str. Al. Moruzi Nr. 59, magazin de coloniale, impozite anuale lei 20.000. Devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

337. ARON PENCHAS, Str. Al. Moruzi Nr. 9, librar, impozite anuale lei 18.200. Veteran din războaiele 1913 şi 1916. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	25 000	
locuinţa „	„	570 000	Lei 595.000

338. BERCU MENDEL, Str. Al. Moruzi Nr. 43, şomeur. Veteran al războiului 1916—18. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

339. H. OBERLÄNDER, Str. Al. Moruzi Nr. 43, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 73.000

340. IONAS CIUBOTARU, Str. Al. Moruzi Nr. 43, şomeur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	44.000	
numerar „	„	1.000	Lei 45.000

341. AVRAM GRÜNBERG, Str. Al. Moruzi Nr. 45, sifoane, impozite anuale lei 21.700. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	30.000	
locuinţa „	„	71.000	
numerar „		8.000	Lei 109.000

342. BERCU ROSENFELD, Str. Al. Moruzi Nr. 41, *ambulant. Jefuit marfă de* . . . . . Lei 1.000

343. FEIG AVRAM, Str. Al. Moruzi Nr. 18, simigiu, impozite anuale lei 13.900. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	20.000	
locuinţa „	„	34.000	
numerar „		2.000	Lei 56.000

344. ISIDOR ISRAEL, Str. Agatha Bârsescu Nr. 32. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

345. AVRAM HELLER, Str. Agatha Bârsescu Nr. 23, şomeur. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 25.000

346. ESTERA GRÜNBERG, Str. Aurora Nr. 23, băcănie, impozite anuale lei 10.800. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	90.000	
locuinţa „	„	75.500	Lei 165.500

347. IOSUB COHN, Str. Anton Pan Nr. 13, magazin de coloniale, impozite anuale lei 8.200. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 26.000

348. FORSCHMIDT AVRAM, Str. Anton Pan Nr. 20, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 75.000

349. IANCU LAUFER, Str. Anton Pan Nr. 39 bis, magazin de coloniale, impozite anuale lei 32.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	500.000	
locuinţa „	„	390.000	Lei 890.000

350. WILHELM SCHÄCHTER, Str. Anton Pan Nr. 20, ambulant, jefuit:

marfă pagube	Lei	5.000	
numerar „	„	15.000	Lei 20.000

351. RUBIN FEUERSTEIN, Str. Anton Pan Nr. 7. Jefuit, pagube:

locuința pagube	Lei	60.000	
numerar „	„	10.000	Lei 70.000

352. JEAN SOLOMON, Str. Anastase Panu Nr. 36, funcționar. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	155.000	
numerar „	„	10.000	Lei 165.000

353. DAVID MARCOVICI, Str. Anastase Panu Nr. 36, șomeur. Veteran al campaniilor 1913 și 1916, decorat. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 120.000

354. SOLOMON HERMAN, Str. Dr. Burghelea Nr. 3, inginer, veteran al campaniilor 1913 și 1916—1919. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 1.560.000

355. H. SOLOMON, Str. Dr. Burghelea Nr. 3, funcționar, jefuit de numerar . . . . . Lei 5.500

356. ARNOLD SCHWEFELBERG, Str. Dr. Burghelea Nr. 9, avocat. Veteran din războiul 1916—18. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 900.000

357. Dr. ALEXANDRU ȘAFRAN, Str. Dr. Burghelea Nr. 3, Șefrabin al Cultului Mozaic din România. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 375.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

358. IANCU AVRAM, Str. Brândușei Nr. 1, șomeur. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	115.000	
numerar „	„	30.000	Lei 145.000

359. ROTSTEIN HERMAN, Str. Brândușei Nr. 18, magazin de coloniale, impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	154.000	
locuința „	„	10.000	Lei 164.000

360. NUHĂM LEIBOVICI, Str. Brândușei Nr. 18, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 10.000

361. MOISE CIUBOTARU, Str. Bradului Nr. 13, băcănie. Veteran al războiului 1916—18. Impozite anuale lei 21.600. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	300.000	
locuința „	„	100.000	
numerar „	„	300.000	Lei 700.000

362. GHERȘIN CERNĂUȚEANU, Str. Bradului Nr. 12, croitor, impozite anuale lei 11.000. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 4.000

363. LEIBU SEGALL, Str. Bradului Nr. 9, șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

364. RAȘELA RUBINȘTEIN, Str. Bradului Nr. 44. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

365. LUPU MOHNBLATT, Str. Ciocanul Nr. 22, ceaprazar, impozite anuale lei 40.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	225.000	
locuința „	„	180.000	Lei 405.000

366. DAVID GOLDENBERG, Str. Ciocanul Nr. 3, ambulant, jefuit de marfă de . . . . . Lei 6.000

367. STRUL MOISE IOINĂ, Str. Ciocanul Nr. 27, cismar. Jefuit:

atelierul pagube	Lei	5.000	
locuința „	„	6.000	Lei 11.000

367. IOSEF ALPERN, Str. Ciocanul Nr. 26, șofeur, veteran din campania 1916—18. Distrus auto-taxi, pagube Lei 25.000

368. IANCU BALIMBERG, Str. Ciocan Nr. 1, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

369. BERCU S. MOISE, Str. Al. Ciurcu Nr. 5, frizer, impozite anuale lei 11.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	176.000	
locuința „	„	72.000	
numerar „	„	40.000	Lei 288.000

370. KRUG JACK, Str. Al. Ciurcu Nr. 19, tapițer. Jefuit unelte și îmbrăcăminte de . . . . . Lei 10.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

371. IONEL ONOFREI, Str. Al. Ciurcu Nr. 19, croitor. Veteran din campania 1916—18, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 16.000

372. ALEXANDRU STANISLAV, Str. Al. Ciurcu Nr. 19, zugrav. Jefuit:

unelte pagube	Lei	32.000	
locuința „		17.500	Lei 49.500

373. ARON GRÜNBERG, Str. Al. Ciurcu Nr. 22, fierar. Veteran din campaniile 1913 și 1916—1918. Jefuit unelte de Lei 7.800

374. MARCU BEINGLASS, Str. Al. Ciurcu Nr. 5, croitor, impozite anuale lei 11.400. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 14.500

375. SIMON SILBERMAN, Str. Al. Ciurcu Nr. 19, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 4.000

376. STRUL ILIE, Str. Al. Ciurcu Nr. 26, croitor. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	10.800	
numerar „	„	1.200	Lei 12.000

377. HERMAN LIEBERMAN, Str. Corbescu Nr. 16, croitor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 65.000

378. MORITZ SCHLESINGER, Str. Corbescu Nr. 27, şomeur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	20.000		
numerar „	„	16.000	Lei	36.000

379. WOLF DRUCKMAN, Str. Corbescu Nr. 31, inginer. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

380. HERMAN ROSENTHAL, Str. Corbescu Nr. 31, voiajor. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	400.000		
numerar „	„	600.000	Lei	1.000.000

381. ZEILIG IOSUBACU, Str. Corbescu Nr. 31, funcţionar. Veteran şi decorat din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 280.000

382. WOLF ISRAILOVICI, Str. Corbescu Nr. 43, fost avocat. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 85.000

383. TOBIAS MARCOVICI, Str. Corbescu Nr. 66, scriitor. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	29.000		
numerar „	„	10.000	Lei	39.000

384. DEUTSCH ABRAHAM MAIER, Str. Corbescu Nr. 43, magazin de coloniale, impozite anuale lei 9.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	100 000		
locuinţa		55.000	Lei	155.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

385. THEODOR GRÜNBAUM, Str. Corbescu Nr. 49, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 245.000

386. IOSEF SCHWARTZ, Str. Corbescu Nr. 56, cismar. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	20.000		
locuinţa „	„	63.000	Lei	83.000

387. SOLOMON IOSEF, Str. Corbescu Nr. 76, coloniale, impozite anuale lei 7.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

388. ADELA GRÜNBERG, Str. Cornul Caprei Nr. 12. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 75.000

389. LEON SEGALL, Str. Cornul Caprei Nr. 33, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 5.000

390. COHN DAVID MAIER, Str. Cornul Caprei Nr. 33, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . Lei 5.000

391. CILLY HALSTEIN, Str. Cornul Caprei Nr. 4. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 1.500

392. BENIAMIN COHN, Str. Cornul Caprei Nr. 43, ambulant. Veteran al războiului 1916—18. I s'a luat un coş cu marfă de . . . . . Lei 5.000

393. MOISE ŞAIE, Str. Cultul Patriei Nr. 11, frizer. Veteran al războiului 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	2.000		
locuinţa „	„	20.000	Lei	22.000

394. MOISE SIN ŞLOIM, Str. Cultul Patriei Nr. 11 bis, frizer, impozite anuale lei 3.800. Jefuit:

magazinul pagube	Lei	30.000		
locuinţa „	„	100.000	Lei	130.000

395. ARON RIVEN STRUL, Str. Cezar Boliac Nr. 47. croitor, impozite anuale lei 6.500. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 12.000

396. WIESENTHAL SAVILL, Str. Călugăreni Nr. 24, publicist. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

397. MUNIŞ ABRAMOVICI, Str. Cireşoaia Nr. 10, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 20.000

389. HAIM MINTZER, Str. Crucea de Piatră Nr. 10, legător de cărţi. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . Lei 5.000

399. LEON MUNCIK, Str. Crucea de Piatră Nr. 4, ambulant, veteran din războiul 1916—1918. Jefuit marfă de Lei 500

400. MENDEL SCRIITORU, Str. Campoduci Nr. 41, muncitor. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 5.000

401. ROSEN DAVID, Str. Campoduci Nr. 46, ambulant. Veteran 1916—1918. Jefuit:

marfă pagube	Lei	10.000		
locuinţa „	„	7.000	Lei	17.000

402. ISIDOR FREIBERG, Str. Campoduci Nr. 41, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 25.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

403. HERŞCU ŞULIM, Str. Campoduci Nr. 46, ambulant. Jefuit:

marfă pagube	Lei	25.000		
locuinţa „	„	20.000	Lei	45.000

404. IOIL IDEL HAIMOVICI, Str. Campoduci Nr. 52, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 2.000

405. RUBIN GOLDŞTEIN, Str. Campoduci Nr. 49, ambulant. Veteran şi decorat al campaniei 1916—18. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 6.000

406. IONEL IOSEF GALANTER MĂRCULESCU, Cal. Călăraşi Nr. 53, inginer. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	250.000		
numerar „	„	265.000	Lei	515.000

407. HAIM COHN, Cal. Călăraşi Nr. 28, magazin de coloniale, impozite anuale lei 36.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

408. MARCU A. RIGLER, Cal. Călăraşi Nr. 187, vopselărie, impozite anuale lei 68.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 115.000

409. SOLOMON CIFFER, Cal. Călăraşi Nr. 187, magazin de galanterie, impozite anuale lei 11.400. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 120.000

410. MIRON BLUMENFELD, Cal. Călăraşi Nr. 220, magazin de galanterie, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 464.000
locuinţa „ . . . . . „ 58.000 Lei 522.000

411. TONI I. MORITZ, Cal. Călăraşi Nr. 288, frizer. Impozite anuale lei 22.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

412. PINCU PAŞCANU, Cal. Călăraşi Nr. 232, magazin de frânghii. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 210.000
numerar „ . . . . . „ 53.000 Lei 263.000

413. SOLOMON BERCOVICI, Cal. Călăraşi Nr. 28, frizer, impozite anuale lei 12.300. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 28.300

414. ROZA BRAUN, Cal. Călăraşi Nr. 3, corsete, impozite anuale lei 24.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

415. LEIB HERŞ SEGALL, Cal. Călăraşi Nr. 3, magazin de mărunţişuri, impozite anuale lei 29.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

416. GRUNBERG AVRAM, Cal. Călăraşi Nr. 28, galanterie, impozite anuale lei 15.400. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

417. MARTIN GOLDENBERG, Cal. Călăraşi Nr. 34, cismar, impozite anuale lei 22.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 230.000
locuinţa „ . . . . . „ 25.000
numerar „ . . . . . „ 10.000 Lei 265.000

418. LEON BERCOVICI, Cal. Călăraşi Nr. 178, croitor, impozite anuale lei 9.000. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18, decorat. Devastat şi jefuit atelierul, pagube Lei 80.000

419. BRAUNŞTEIN IANCU, Str. G. Dem. Teodorescu Nr. 20, croitor, impozite anuale lei 9.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

420. JEAN WOLFTHAL, Str. Dristorului Nr. 47, voiajor. Jefuit:

marfă pagube . . . . . Lei 38.000
locuinţa „ . . . . . „ 25.000 Lei 63.000

421. MARCEL IOSIF, Str. Florilor Nr. 20, magazin de coloniale, impozite anuale lei 21.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 250.000
locuinţa „ . . . . . „ 163.000
numerar „ . . . . . „ 32.000 Lei 445.000

422. SOLOMON FRIEDMAN, Str. Fleva Nr. 8, ambulant. Jefuit mărfuri de . . . . . Lei 16.000

423. SEGAL GHERMAN, Str. Foişoreanu Nr. 7. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 30.000

424. SAMI POLINGHER, Str. Filibiliu Nr. 1, magazin de coloniale, impozite anuale lei 17.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 410.000

425. IULIA GOLDSTEIN, Str. Filibiliu Nr. Devastat locuinţa, pagube . . . . . Lei 50.000

426. ARON GOLDSTEIN, Str. Foişor Nr. 26, mezeluri, impozite anuale lei 13.600. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 107.000

427. COPEL COPEL, Str. Foişor Nr. 26, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 76.000

428. AVRAM HANTMAN, Str. Foişor Nr. 26, decorat cu „Coroana României" în gradul de ofiţer. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 336.500

429. ISAC SOLOMON, Str. Foişor Nr. 69 bis, frizer, impozite anuale lei 13.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 150.000
locuinţa „ . . . . . „ 240.000 Lei 390.000

430. ERNESTINA FINKELSTEIN, Str. Foişor Nr. 69 bis, vopselărie, impozite anuale lei 12.400. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 80.000
locuinţa „ . . . . . „ 230.000 Lei 310.000

431. MARIA APTER, Str. Foişor Nr. 73, magazin de galanterie, impozite anuale lei 13.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 150.000
locuinţa „ . . . . . „ 30.000 Lei 180.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

432. CALMAN GRISARU, Str. Foişor Nr. 108, croitor. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 23.000

433. PRIEFFER ISAC, Str. Foişor Nr. 13, muzicant. I s'a furat acordeonul de . . . . . Lei 10.000

434. HERŞCOVICI AVRAM, Str. Foişor Nr. 2, croitor, impozite anuale lei 15.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube . . . . . Lei 30.000
locuinţa „ . . . . . „ 10.000 Lei 40.000

435. SOLOMON CROITORU, Str. Foişor Nr. 4, croitor. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18. Jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 4.000

436. HERMAN SCHÄCHTER, Str. Foişor Nr. 29, fotograf, impozite anuale lei 6.300. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 10.000

437. TONI TEITELBAUM, Str. Foişor Nr. 39 bis, croitoreasă. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

438. ROSENBERG IOSIF, Str. Foişor Nr. 4, cauciuchier, impozite anuale lei 15.000. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 60.000

439. ILIE SCHWARTZ, Str. Foişor Nr. 13, chelner. Veteran din campania 1919. I s'au furat hainele şi paltonul, pagube . . . . . Lei 5.000

440. FANY SCHNECK, Str. Foişor Nr. 24, croitoreasă. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

441. DAVID HERŞ OBERLÄNDER, Fund. Făurar Nr. 15. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 182.000

442. SANDU ELIAS, Fund. Făurari Nr. 18, zugrav. jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 2.500

443. SAMUEL BARAŞ, Fund. Făurar Nr. 29, ambulant, veteran al campaniei 1916—18. Jefuit de marfă de Lei 500

444. AVRAM HERŞCOVICI, Fund. Făurar Nr. 23, haine vechi. Jefuit:

palton pagube . . . . . Lei 3.000
numerar „ . . . . . „ 6.000 Lei 9.000

445. MAIER SOLOMON, Fund. Făurar Nr. 21, pălărier. Veteran al războaielor 1913 şi 1916—18. Decorat. Jefuit:

scule pagube . . . . . Lei 25.000
locuinţa „ . . . . . „ 45.000 Lei 70.000

446. M. H. HERŞCOVICI CORNEN, Fund. Făurar Nr. 23, ziarist. Veteran al campaniei 1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 100.000

447. GHERSON SCHWARTZ, Fund. Făurar Nr. 18, zugrav. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 1.000

448. IANCU MIHSIL, Fund. Făurar Nr. 25, anticar. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 5.700

449. MOTTEL DAVIDOVICI, Fund. Făurar Nr. 25, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

450. MIŞCA MOSCOVICI, Str. Emil Gârleanu Nr. 14, ambulant. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 28.000

451. Dr. SOLOMON GHERTENSTEIN, Str. Fr. Hillel Nr. 10, medic. Devastat şi jefuit locuinţa . . . . . Lei 245.000

452. SOLOMN SCHOR, Str. Lupiţei Nr. 24, şomeur. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18. Jefuit în stradă

un ceas pagube . . . . . Lei 500
numerar „ . . . . . „ 1.700 Lei 2.200

453. MATILDA WEISS, Str. Lupiţei Nr. 36. Devastat şi jefuit locuinţa . . . . . Lei 5.000

454. IANCU WOLFF, Str. Lupiţei Nr. 9, căruţaş. Jefuit cal şi căruţă, pagube . . . . . Lei 5.000

455. SAUL WEINTRAUB, Str. Lupiţei Nr. 20, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 6.000

456. IZU ALTER, Str. Laborator Nr. 39, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

457. AL. ROTHSTEIN, Str. Laborator Nr. 95, magazin de coloniale, impozite anuale lei 14.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	120.000		
locuința „	„	60.000	Lei	180.000

458. BERCU MOISE, Str. Laborator Nr. 97, zugrav, impozite anuale lei 10.000. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	90.000		
numerar „	„	20.000	Lei	110.000

459. HEINRICH ROSE, Str. Laborator Nr. 14, șepcar. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 4.800

460. IOSIF BRANIȘTE, Str. Laborator Nr. 22, voiajor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 7.000

461. A. NÜRNBERG, Str. Lazăr Nr. 5, magazin de haine gata. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	100.000		
locuința „	„	130.000	Lei	230.000

462. FRIDA SEGALL, Str. Log. Udriște Nr. 3, modistă. Devastat atelierul, pagube . . . . . Lei 5.000

463. SAMUEL HÖNIGSBERG, Str. Log. Tăut Nr. 41, ambulant. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Jefuit marfă de . . . . . Lei 8.000

464. MORITZ STURM, Str. Logofătul Tăut Nr. 1, zugrav. Desbrăcat și jefuit în stradă de acte și haine, pagube . . . . . Lei 4.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

465. MALI SOLOMON, Str. Logofătul Tăut Nr. 1. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

466. FUHRMAN ELY, Str. Logofătul Tăut Nr. 7, ambulant. Jefuit de marfă de . . . . . Lei 4.500

467. ABA GRISARU, Str. Logofătul Tăut Nr. 29, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 5.000

468. WOLF LANDESMAN, Str. Logofătul Tăut Nr. 29, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 10.000

469. SALLAY GUGER, Str. Log. Tăut Nr. 61, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 41.000

470. ADLER MOISE, Str. Laptelui Nr. 25, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 10.000

471. DAVID LEIBU, Str. Laptelui Nr. 32, ambulant. Veteran din campaniile 1913 și 1916—18, invalid. Jefuit:

marfă pagube	Lei	2.000		
locuința „	„	3.000	Lei	5.000

472. LECI IȚIC, Cal. Laptelui Nr. 4, ambulant. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 4.000

473. WIZA BEHAR, Cal. Laptelui Nr. 11, lingereasă. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	4.500		
numerar „	„	2.000	Lei	6.500

474. UȘER SOLOMON, Cal. Laptelui Nr. 12, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 11.000

475. PAUL HORNSTEIN, Cal. Laptelui Nr. 3, ambulant. Jefuit de mărfuri de . . . . . Lei 2.000

476. ADELA WEISS, Cal. Laptelui Nr. 7. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 3.000

477. RAȘELLA LEWY, Cal. Laptelui Nr. 7. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 3.000

478. BETTY WEINSTEIN, Cal. Laptelui Nr. 3, lingereasă. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 4.000

479. ADELA și MATILDA IANCU, Cal. Laptelui Nr. 7. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 3.000

480. DAVID LEIBOVICI, Cal. Laptelui Nr. 3, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 8.000

481. IOSEF PICU, Cal. Laptelui Nr. 5, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 2.000

482. HEINRICH KATZ, Cal. Laptelui Nr. 16, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 6.500

483. HAIM HERȘCOVICI, Cal. Laptelui Nr. 42, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 2.500

484. CIUBOTARU MEER, Cal. Laptelui Nr. 45, ambulant. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 2.000

485. SOLOMON MOSCU, Cal. Laptelui Nr. 5, croitor. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 10.000

486. ISRAEL SCHAPIRA, Cal. Laptelui Nr. 6, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 4.000

487. MARCU MARCOVICI, Cal. Laptelui Nr. 9, frizer, impozite anuale lei 8.500. Devastat frizeria, pagube Lei 5.000

488. GHIDALE RABINOVICI, Cal. Laptelui Nr. 32, ambulant. Jefuit:

marfă pagube	Lei	8.500	
numerar „	„	5.500	Lei 14.000

489. FROIM BRAUNSTEIN, Cal. Laptelui Nr. 44. richtuitor, veteran al campaniei 1916—18. Jefuit:

atelierul pagube	Lei	22.000	
locuința „	„	6.000	Lei 28.000

490. SANDU LAZAROVICI, Str. Morilor Nr. 52, parfumerie, impozite anuale lei 9.700. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 120.000

491. BEER STRUL, Str. Morilor Nr. 53, frizer, impozite anuale lei 7.000. Devastat magazinul, pagube . . . Lei 20.000

492. GOLDSTEIN SANDU, Str. Micșunele Nr. 22, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 500

493. OSIAS FRIEDMAN, Str. Micșunele Nr. 24, comerciant. Jefuit în stradă, pagube:

diferite obiecte	Lei	3.000	
numerar „	„	3.000	Lei 6.000

494. NATHAN ROSENTHAL, Str. Muzelor Nr. 1, şomeur. Omoriţi părinţii, un frate şi un cumnat. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	578.000	
numerar „	„	120.000	Lei 698.000

495. ARNOLD IOSIF, Str. Măcelari Nr. 22, tapiţer. Jefuit de scule, pagube . . . . . Lei 6.000

496. RAŞELA SEGALL, Str. Măcelari Nr. 7, ambulantă. Văduvă de război: impozit anual lei 1.000. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 22.000

497. AVRAM KENER, Str. Măcelari Nr. 26, ambulant, veteran al campaniei 1916—18. Jefuit:

marfă pagube	Lei	30.000	
numerar „	„	2.000	Lei 32.000

498. SAMUEL STARCK, Str. Măcelari Nr. 32, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 30.000

499. ŞAPSĂ RAFALOVICI, Str. Maior Borocsin Nr. 4, magazin de coloniale, impozite anuale lei 13.100. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	270.000	
locuinţa „	„	70.000	Lei 340.000

500. ESTERA NAGEL, Str. Mircea Vodă Nr. 71. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 70.000

501. MANOLE ORDNUNG, Str. Mircea Vodă Nr. 2, librărie, impozite anuale lei 19.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

502. MOISE STANGHER, Str. Mircea Vodă Nr. 71, şomeur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	210.000	
numerar „	„	114.000	Lei 324.000

503. HERMAN KNAPP, Str. Mircea Vodă Nr. 71. tinichigiu. Jefuit şi incendiat:

magazinul pagube	Lei	1.000	
locuinţa „	„	29.000	Lei 30.000

504. GHITA SCHREIBER, Str. Mircea Vodă Nr. 39, magazin de coloniale, impozite anuale lei 26.670. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	250.000	
locuinţa „	„	94.000	Lei 344.000

505. IOSIF GOLDSCHMIDT, Str. Mircea Vodă Nr. 71, lingerie, impozite anuale lei 23.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	250.000	
locuinţa „	„	350.000	Lei 600.000

506. SULTANA LEWY, Str. Mircea Vodă Nr. 71. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	692.000	
numerar „	„	260.000	Lei 952.000

507. SOLOMON ELIEZER, Str. Mircea Vodă Nr. 71. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	242.000	
numerar „	„	30.000	Lei 272.000

508. JACK HERMAN, Str. Mircea Vodă Nr. 71, comerciant, impozite anuale lei 6.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuinţa „	„	413,000	
numerar „	„	30.000	Lei 843.000

509. HERMAN FELDMAN, Str. Nucului Nr. 5, şomeur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	95.000	
numerar „	„	20.000	Lei 115.000

510. MALCA HOROVITZ, Str. Nucului Nr. 7. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 62.000

511. AVRAM ROSENBERG, Str. Nucului Nr. 17 (Cal. Vitan 99) comerciant, impozite anuale lei 12.000. Veteran din războaiele 1913 şi 1916. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	65.000	
locuinţa „	„	120.000	
numerar „	„	50.000	Lei 235.000

512 IANCU GOLDSTEIN, Str. Nistor Nr. 1, ambulant. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	5.000	
numerar „	„	5.000	Lei 10.000

513. LANDMAN ZAHARIA, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 9, comerciant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 65.000

514. ARON ABRAMOVICI, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 314. Devastat locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

515. AVRAM STRULBERGER, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 50, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 1.500

516. FANNY MANNHEIM, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 6, magazin de coloniale, impozite anuale lei 12.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	50.000	
locuinţa „	„	150 000	Lei 200.000

517, SIMON MĂLĂERU, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 31, magazin de coloniale, impozite anuale lei 8.700. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	75.000	
locuinţa „	„	40.000	Lei 115.000

518. AVRAM ZALERI, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 50, şomeur, Devastat şi jefuit locuinţa. pagube . . . . . Lei 12.000

519. MONTEL SAMI, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 50, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 5.000

520. UŞER SCHWARTZ, Str. G-ral Nicoleanu 50, magazin de coloniale. Veteran din războiul 1916—18, decorat cu „Crucea Comemorativă“ 2 barete. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 8.300

521. EZRA LEIZEROVICI, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 9, ambulant. Veteran din războiul 1916—18. Jefuit marfă de — Lei 6.000

522. GOLDENBERG ZISSU, Str. G-ral Nicoleanu, Nr. 31, şofeur, impozite anuale lei 12.600. Distrus autotaxi, pagube . . . . . — Lei 80.000

523. ZAHARIA LANTZMAN, Str. G-ral Nicoleanu Nr. 40, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . — Lei 20.000

524. LEON IANCU, Str. Pitiş Nr. 47, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . — Lei 24.000

525. MENACHEM SCHWARTZ, Str. Poetul Cerna Nr. 20, coloniale, impozite anuale lei 6.500. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	41.500	
locuinţa „	„	48.500	Lei 90.000

526. ADOLF COHN, Str. Ion Procopiu Nr. 14, veteran al războaielor 1913 şi 1916, decorat. Jefuit de numerar — Lei 10.000

527. ADRIAN SARDINGER, Str. Ion Procopiu Nr. 8, ambulant. Devastat şi jefuit, pagube . . . . . — Lei 2.200

528. DANIEL LANGMANTEL, Str. Pascal Nr. 31, şomeur. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	150.000	
numerar „	„	15.000	Lei 165.000

529. LEON ZIMBLER, Str. Pascal Nr. 71, tâmplar, veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . — Lei 10.000

530. CLARA IEREMIA, Str. Pascal Nr. 71. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . — Lei 5.000

531. DINA GUTRAZ, Str. Pascal Nr. 71, lucrătoare. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . — Lei 10.000

532. SEGALL MARCU, Str. Pascal Nr. 71, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . — Lei 5.000

533. SAUL SEGALL, Str. Pascal Nr. 71, şomeur. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . — Lei 10.000

534. S. H. DAVIDESCU-DAVIDOVICI, Str. Pascal Nr. 19, arhitect. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . — Lei 5.000

535. STRUL MARCU HAHAM, Str. Pascal Nr. 47, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . — Lei 25.000

536. MOTEL CHITARIU, Str. Pascal Nr. 71, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . — Lei 7.200

537. CHARLOTTE MOSCOVICI, Str. Parfumului, Nr. 39. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	50.000	
numerar „	„	150.000	Lei 200.000

538. SIMON IANCU, Str. Parfumului Nr. 39, şomeur. Jefuit numerar . . . . . — Lei 10.000

539. FANNY HAIMOVICI, Str. G-ral Papazoglu 110. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 120.000

540. MOISE ARON, Str. Petre Carp Nr. 5, ambulant. Veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit, pagube Lei 3.000

541. IACOB HIRSCH, Str. Petre Carp Nr. 10, cismar. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	5.000	
numerar „	„	800	Lei 5.800

542. HUGO SOLOMOVICI, Str. Petre Carp Nr. 28, şomeur. I s'a tăiat cu foarfeca îmbrăcăminte de . . . . Lei 3.500

543. MAYER SOLOMON, Str. Petre Carp Nr. 33, şepcar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 4.000

544. MALI BARASCH, Str. Petre Carp Nr. 10. Jefuit:

locuinţa pagube	Lei	5.000	
numerar „	„	5.000	Lei 10.000

545. GHERSON ROTTMAN, Piaţa Iancului Nr. 11, magazin de galanterie, impozite anuale lei 11.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 183.000

546. NATHAN WEINTRAUB, Parcul Eisenberg Nr. 5, magazin de mezeluri, impozite anuale lei 20.700. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

547. TOBIAS RAFAILOVICI, Fund. Pipăilă Nr. 1, ambulant, veteran din războiul 1916—18. I s'a luat un coş cu marfă de . . . . . Lei 1.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

548. IANCU BERGER, Str. Pipăilă Nr. 8, metale. Jefuit numerar . . . . . Lei 20.000

549. NATHAN HAIA RUHAL, Fund. Pipăilă Nr. 1, ambulantă. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	7.500	
numerar „	„	4 000	Lei 11.500

550. CINTILIA COPEL FAIBIŞ, Fund. Pipăilă 3 bis, ambulantă. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 25.000

551. MORITZ ROTTMAN, Fund. Pipăilă Nr. 3 bis, comerciant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 30.000

552. BERNHARD PODGOREANU, Fund. Pipăilă Nr. 8, comerciant. Jefuit numerar . . . . . Lei 18.000

553. HERŞCOVICI AIZIC, Str. Pipăilă Nr. 10, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 15.000

554. AMALIA BLAUŞTEIN, Str. Popa Nan Nr. 173, coloniale, impozite anuale lei 6.500. Jefuit şi incendiat:

magazinul pagube	Lei	80.000	
locuinţa „	„	23.000	
numerar „	„	25.000	Lei 128.000

555. HASBER ANGENOMEN, Str. Popa Nan Nr. 101, ceasornicar, impozite anuale lei 5.600. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

556. GHIDALE BENIAMIN, Str. Popa Nan Nr. 173, magazin de coloniale, impozite anuale lei 8.300. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	80.000	
locuinţa „	„	20.000	Lei 100.000

557. DAVID BIRPRAIER, Str. Popa Nan Nr. 172, ambulant. I s'a luat un coş cu marfă de . . . . . Lei 5.000

558. PINCU SANDULOVICI, Parcul Berindei Nr. 7, curelar, impozite anuale lei 5.800. Orfan de războiu. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	200.000	
locuinţa „	„	100.000	Lei 300.000

559. ARON DASCĂLU, Parcul Berindei, Str. A. Nr. 21, comerciant. Veteran al războaielor din 1916—1918. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	800.000	
numerar „	„	618.000	Lei 1.418.000

560. SAMI ŞMILOVICI, Parcul Berindei Nr. 13, magazin de coloniale, impozite anuale lei 12.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	80.000	
locuinţa „	„	125.000	Lei 205.000

561. HAIM IOSUB KÖRNER, Parcul Berindei 19, comerciant. Devastat şi jefuit:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

locuinţa pagube	Lei	20.000	
numerar „	„	6.000	Lei 26.000

562. DANIELO GRÜN, Parcul Berindei 27, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 20.000

563. DAVID BRAND, Parcul Berindei, Str. B, Nr. 37, industriaş. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	290.000	
numerar „	„	96.000	Lei 386.000

564. MAX RABINOVICI, Parcul Berindei 12, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 18.000

565. LUPU ABRAMOVICI, Parcul Berindei 12, mezelărie, impozite anuale lei 8.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

566. PERLA BERCOVICI, Parcul Berindei 16. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 9.000

567. IANCU GRÜNBERG, Parcul Berindei 9, zugrav. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 6.000

568. SIGMUND CAHANE, Str. Romulus Nr. 75, fost comerciant. Veteran din războiul 1916—18. Jefuit de numerar . . . . . Lei 250.000

569. MANOLE AIZIC, Str. Romulus Nr. 68, industriaş. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	290.000	
numerar „	„	96.500	Lei 386.500

570. TOBIAS ŞMILOVICI, Str. Reni Nr. 46, ambulant. Jefuit de marfă de . . . . . Lei 7.000

571. AVRAM LAZAROVICI, Str. Rotari Nr. 62, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 4.000

572. IOSEF ORNSTEIN, Str. Silistra Nr. 82, birjar. Un cal împuşcat, pagube . . . . . Lei 10.000

573. MOISE IŢIC, Str. Siminoc Nr. 15, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 8.500

574. FIKLER FILIP, Str. Trinităţii Nr. 12, ambulant. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	10.000	
locuinţa „	„	16.000	Lei 26.000

575. GOTTESMAN ŞULĂM, Str. Trinităţii Nr. 12, ambulant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 6.000

576. CORENBERG ILIE, Str. Trinităţii Nr. 36, ambulant. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	16.000	
locuinţa „	„	37.000	Lei 53.000

577. ZISSU GORODEŢCHI, Str. Trinităţii Nr. 33, chelner. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 42.000

578. MARCU FELDMAN, Str. Trinităţii A, Nr. 2, funcţionar. Veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 300.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

579. SOLOMON IOSUB, Str. Trinităţii Nr. 33, magazin de coloniale, impozite anuale lei 18.800. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	350.000	
locuinţa „	„	190.000	
numerar „	„	117.000	Lei 657.000

580. BUTNARU FIŞEL, Str. Trinităţii Nr. 41, boiangiu. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 100.000

581. EDUARD MAGDER, Str. Trinităţii Nr. 31, comisionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

582. CAROL LEIBOVICI, Str. Trinităţii Nr. 41, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 2.500

583. MARCU MARCOVICI, Str. Trinităţii Nr. 60, muzicant. Veteran şi rănit din campania 1916—1918. Jefuit:

instrumente, pagube	Lei	16.000	
locuinţa „	„	10.000	Lei 26.000

584. MANASE GOLDIN, Str. Trinităţii Nr. 64, cofetar. Jefuit:

1 ceas	Lei	10.000	
numerar „	„	136.000	Lei 146.000

585. HERŞCU SEGALE, Str. Trinităţii Nr. 140, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 12.000

586. NATAN KRAMER, Str. Țepeș Vodă Nr. 5, ambulant. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18, decorat cu „Coroana României" și „Serviciul Credincios". Jefuit:

mărfuri	pagube	Lei	9.000	
numerar	„	„	25.000	Lei 34.000

587. SCHWARTZ I. SCHEIN, Str. Turturele Nr. 40, funcționar. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 40.000

588. ZANGWILL ARONOVICI, Str. Turturele Nr. 40, cismar. Jefuit:

scule	pagube	Lei	4.000	
locuința	„	„	10.000	Lei 14.000

589. UȘER SCHWARTZ, Str. Turturele Nr. 40, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 15.000

590. SOFIA MARGULIUS, Str. Unirii Nr. 23, cofetărire. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	10.000	
locuința	„	„	120.000	Lei 130.000

591. S. L. SRULOVICI, Str. Unirii Nr. 66, profesor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 43.000

592. GABRIEL FISCHEL, Str. Unirii Nr. 88, galanterie și manufactură. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 800.000

593. MITZEL HANA SURA, Str. Unirii Nr. 23. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 1.750.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

594. MARCU HAIMOVICI, Str. Unirii Nr. 23, magazin de coloniale, impozite anuale lei 16.000. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	180.000	
locuința	„	„	300.000	Lei 480.000

595. IANCU STICLARU, Str. Unirii Nr. 28, ambulant. Veteran al campaniei 1916—18. Jefuit:

mărfuri	pagube	Lei	11.600	
locuința	„	„	10.000	Lei 21.600

596. AVRAM FORSCHMIDT, Str. Unirii Nr. 23, chelner. Jefuit și incendiat locuința, pagube . . . . . Lei 100.000

597. HERȘCU CHETRARU, Str. Unirii Nr. 24, cismar. Devastat și jefuit:

atelierul	pagube	Lei	30.000	
locuința	„	„	32.000	Lei 62.000

598. ANA MARCUS, Str. Vlaicu Vodă Nr. 79. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 34.000

599. RAȘELA TIMBALARU, Str. Vlaicu Vodă 71, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 4.000

600. DAVID COHN, Str. Vlaicu Vodă Nr. 41, ambulant. Veteran și decorat din campaniile 1916—18. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 8.000

601. LEON HERȘCOVICI, Str. Al. Vlahuță Nr. 34, chelner. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

602. IANCU KOENIG, Str. Al. Vlahuță 28 bis, pantofar. I s'a luat un palton de . . . . . Lei 12.000

603. ȘMIL ALSANEWSKI, Str. Al. Vlahuță 25, jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 10.000

604. SOLOMON WILLIS, Str. Al. Vlahuță 28, funcționar. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 1.800

605. WILLI BLAUSTEIN, Str. Al. Vlahuță 24, ambulant. Veteran al campaniei 1916—18. I s'a furat marfă Lei 8.000

606. SAMI ILIESCU, Str. Voinicului Nr. 14, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 10.000

607. ZISSU SCHWARTZ, Str. Voinicului Nr. 14, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 10.000

608. ȘAIA ALIȘEI, Str. Vasile Cârlova Nr. 2, șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 16.000

609. AVRAM SOLOMON, Str. Vasile Cârlova Nr. 2 șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 4.000

610. LUPU MARCOVICI, Str. Vasile Cârlova Nr. 8, băcănie, impozite anuale lei 12.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 125.000
locuința „ . . . . . „ 121.000 Lei 246.000

611. DAVID GOLDENBERG, Str. V. Cârlova Nr. 1, voiajor, veteran și decorat din campania 1916—18. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 30.000

612. ISRAEL BURĂH, Str. Vlad Dracul Nr. 6, croitor. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 20.000

613. ROSBERGER ELEMER, Str. Valeriu Braniște, magazin de coloniale, impozite anuale lei 17.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 40.000
locuința „ . . . . . „ 100.000
numerar „ . . . . . „ 140.000 Lei 280.000

614. STREISSFELD SAMI, Str. Valeriu Braniște Nr. 12 bis, tinichigiu. Jefuit:

scule pagube . . . . . Lei 4.000
numerar „ . . . . . „ 5.000 Lei 9.000

615. ELIZA ABRAMOVICI, Str. Zefirului Nr. 3. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 100.000

c) In calea Văcărești

616. IONEL AFTALION și NAHMAN KORN, Cal. Văcărești Nr. 2, lingerie. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.400.000

617. BERCU BERCOVICI, Cal. Văcărești Nr. 4, ciorăpărie, impozite anuale lei 28.200. Veteran al campaniilor 1913—1916. Devastat și jefuit magazinul, pagube . Lei 440.000

618. IOSIF şi MENDEL LEIBOVICI, Cal. Văcăreşti Nr. 4, pielărie, impozite anuale lei 116.700. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	. . . . .	Lei	800.000	
locuinţa	„	„	300.000	
numerar	„	„	20.000	Lei 1.120.000

619. MARCU FINKELSTEIN, Cal. Văcăreşti Nr. 6, pălării, impozite anuale lei 48.000. Jefuit şi incendiat:

magazinul pagube	. . . . .	Lei	1.700.000	
numerar	„	„	178.000	Lei 1.878.000

620. FRANZ WEBER, Cal. Văcăreşti Nr. 9, articole de electricitate, impozite anuale lei 20.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 165.000

621. MIHAIL GRÜN, Cal. Văcăreşti Nr. 9, măcelar, impozite anuale lei 45.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 80.000

622. IANCU FAIBIŞ, Cal. Văcăreşti Nr. 10, funcţionar. Jefuit lucruri de . . . . . Lei 10.000

623. DAVID EPSTEIN, Cal. Văcăreşti Nr. 10, pălării impozite anuale lei 38.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

624. MORITZ PISTNER, Cal. Văcăreşti Nr. 14, mezeluri, impozite anuale lei 75.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

615. IANCU GRÜNBERG, Cal. Văcăreşti Nr. 14, ceasornicar, impozite anuale lei 7.700. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

626. LEIBA LEON TAINGIU, Cal. Văcăreşti Nr. 14, încălţăminte, impozite anuale lei 19.200 Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 450.000

627. ISAC FINKELSTEIN, Cal. Văcăreşti Nr. 16, patiserie, impozite anuale lei 37.200. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 12.000

628. CLARA ŞMILOVICI, Cal. Văcăreşti Nr. 16, mezeluri, impozite anuale lei 16.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 52.000

629. FANY AVRAM SCHWARTZ, Cal. Văcăreşti Nr. 16, optician, impozite anuale lei 33.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 360.000

630. HEINRICH SEGALL, Cal. Văcăreşti Nr. 16, ceasornicar. Veteran al războiului 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

631. SIEGFRIED SCHERTZER, Cal. Văcăreşti Nr. 18, parfumerie, impozite anuale lei 16.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 270.000

632. I. EUGEN MARCOVICI, Cal. Văcăreşti Nr. 20, farmacist, impozite anuale lei 125.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit:

farmacia pagube	Lei	400.000	
numerar „	„	208.000	Lei 608.000

633. SAMUEL BANK, Cal. Văcăreşti Nr. 21, sticlărie, impozite anuale lei 140.000. Veteran din campania 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

634. AVRAM GOLDNER, Cal. Văcăreşti Nr. 21, manufactură, impozite anuale lei 12.400. Veteran al campaniei 1916—19, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	200.000	
locuinţa „	„	140.000	Lei 340.000

635. LEON GHERŞCOVICI, Cal. Văcăreşti Nr. 21, ceasornicar, impozite anuale lei 19,700. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	600.000	
numerar „	„	170.000	Lei 770.000

636. BEREŞ STERN, Cal. Văcăreşti Nr. 21, manufactură, impozite anuale lei 7.300. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

637. ISAC FAIBIŞ, Cal. Văcăreşti Nr. 21, manufactură, impozite anuale lei 17.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

638. IOSUB STEINBERG, Cal. Văcăreşti Nr. 22, brutar, impozite anuale lei 200.000. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	600.000	
locuinţa „	„	370.000	Lei 970.000

639. WILLY WININGER, Cal. Văcăreşti Nr. 24, frizer, impozite anuale lei 19.200. Devastat şi jefuit frizeria, pagube . . . . . Lei 162.000

640. GHIDALE CROITORU, Cal. Văcăreşti Nr. 29, magazin de coloniale, impozite anuale lei 23.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 380.000

641. GOGU MIHALOVICI, Cal. Văcăreşti Nr. 29, cofetar, impozite anuale lei 58.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 30.000

642. Dr. WOLFF HORNSTEIN, Cal. Văcăreşti Nr. 29, laborator de analize, impozite anuale lei 30.000. Incendiat şi jefuit laboratorul, pagube . . . . . Lei 400.000

643. HAIM STERN, Cal. Văcăreşti Nr. 30, fotograf, impozite anuale lei 9.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 36.000

d) In cartierul Văcărești

614. AVRAM KAHANE, Str. Aurora Nr. 23, croitor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

645. ISIDOR SCHWARTZ, Str. Aurora Nr. 23, șomeur. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 6.500

646. MAX HARDT, Str. Aurora Nr. 52, fost comerciant, veteran al campaniilor 1916—18. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 300.000

647. LUDOVIC COHN, Str. Aurora Nr. 54, distiler. Veteran al campaniei 1916—18. Jefuit:

locuința pagube	Lei	9.000	
numerar „	„	7.000	Lei 16.000

648. ARNOLD GOLDHARR, Str. Aurora Nr. 54, industriaș. Jefuit:

locuința pagube	Lei	58.000	
numerar „	„	14.500	Lei 72.500

649. SCHWARTZ HIRSCH, Str. Aurora Nr. 56, funcționar. Veteran al campaniilor 1913 și 1916, decorat. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 15.000

650. EMIL CLARNET, Str. Aurora Nr. 50, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 60.000

651. SUCHER LEIB, Str. Aurora Nr. 33, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 10.000

652. WOLFIN RUHLA, Str. Aurora Nr. 42, coloniale, impozite anuale lei 14.400. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	500.000	
numerar „	„	58.000	Lei 558.000

653. ISVAN CURS, Str. Aurora Nr. 43 cismar, veteran din campania 1916—18. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	6.000	
numerar „	„	3.000	Lei 9.000

654. ALBERT FAION, Str. Aurora Nr. 56, avocat, orfan de război. Devastat și jefuit locuința, pagube . . Lei 40.000

655. ILIE SCHEINER, Str. Aurora Nr. 46, funcționar. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 25.000

656. IOSEF KAUFMAN, Str. Aurora Nr. 54, lăcătuș. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	16.000	
numerar „	„	1.000	Lei 17.000

657. IDELOVICI TINA, Str. Aurora Nr. 67, fostă comerciantă. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	18.000	
numerar „	„	50.000	Lei 68.000

658. RAFAEL KLAPPER, Str. Aurora Nr. 52, atelier mecanic. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . Lei 60.000

659. IDA FISCHMAN, Str. Aurora Nr. 54. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	37.500	
numerar „	„	8.000	Lei 45.500

660. OZIAS SENATER, Str. Aurora Nr. 50, croitor, veteran din războaiele 1913 şi 1916—18, decorat. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 85.000

661. SALI BRAUNSTEIN, Str. Aurora Nr. 52, fabrică de răcitoare. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . Lei 312.000

662. FILIP HERŞCOVICI, Str. Aurora Nr. 56, inginer. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 22.500

663. BERCU KAHANE, Str. Aurora Nr. 42, veteran din campaniile 1913 şi 1916—18. Jefuit locuinţa, pagube . Lei 15.000

664. WILLY ZWIRN, Str. Aurora Nr. 73, şomeur, jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 190.000

665. IOSIF SCHECHTER, Str. Apele Minerale Nr. 61. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	70.000	
numerar „	„	30.000	Lei 100.000

666. SALO ABSTÄNDER, Str. Alba Iula Nr. 9, fost funcţionar, jefuit numerar . . . . . Lei 15.000

667. WILLY MARCOVICI, Str. Alba Iulia Nr. 9, industriaş. Veteran al campaniei 1916—18. Decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 530.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

668. HAIM BICK, Str. Albinelor Nr. 45, lemnar. Impozite anuale lei 10.800. Jefuit:

depozitul pagube	Lei	30.000	
numerar „	„	15.000	Lei 45.000

669. MARCUS SAMI, Str. Dumitru Anghel Nr. 4, tapiţer. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 1.500

670. AVRAM LESNER, Str. Dr. Botescu Nr. 11, ceasornicar. I s'au furat unelte de . . . . . Lei 10.000

671. HAIM LEIBOVICI, Str. Bucur Nr. 2, galanterie, impozite anuale lei 16.000. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

672. AUREL WEISMAN, Str. Bărăţiei Nr. 46, magazin de încălţăminte, impozite anuale lei 19.700. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 332.000

673. A. B. ABRAMOVICI, Str. Bărăţiei Nr. 52, încălţăminte, impozite anuale lei 66.500. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . Lei 45.000

674. LEON MAIER, Str. Bărăţiei Nr. 51, fierărie, impozite anuale lei 36.000. Devastat şi jefuit, pagube . . Lei 45.000

675. HEINRICH KLEIN, Str. Dr. Beck Nr. 18, croitor, impozite anuale lei 7.300. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 40.000

676. MENDEL MARTIN, Str. Dr. Beck Nr. 4, măcelar. Impozite anuale lei 15.500. Jefuit măcelăria, pagube Lei 80.000

677. NATHAN LACS, Str. Bravilor Nr. 15, voiajor. Jefuit marfă de . . . . . Lei 100.000

678. HAIM BLANARU, Str. Bravilor Nr. 4, intendent la sinagoga „Malbim". Veteran al campaniei 1916—18. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 103.000

679. IANCU ANDRESTER, Str. Bravilor Nr. 10, șomeur. Veteran din campania 1916—1918. Devastat și jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 246.000
numerar „ . . . . . „ 30.000 Lei 276.000

680. SAUL FRIEDMAN, Str. Iuliu Barasch Nr. 19, meseriaș. Jefuit scule și marfă, pagube . . . . . Lei 20.000

681. SCHIEFMAN MAX, Str. Cornetului Nr. 6, ceasornicar, impozite anuale lei 7.900. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

682. AVRAM GUTTMAN, Str. Carol 60, confecțiuni, impozite anuale lei 48.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

683. B. DAVIDSOHN, Str. Carol Nr. 59, coloniale, impozite anuale lei 120.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

684. ROZA BRAUN, Str. Calomfirescu Nr. 11 bis, corsete, impozite anuale lei 15.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 400.000

685. JAQUES ROSENTHAL, Str. Călărași Nr. 1, mobile, impozite anuale lei 197.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 280.000

686. DAVID REIFFER, Str. Căuzași Nr. 4, fotograf, impozite anuale lei 11.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

687. I. KOLBER, Str. Căuzași Nr. 1, frizer, impozite anuale lei 13.000. Devastat și jefuit:

frizeria pagube . . . . . Lei 20.000
locuința „ . . . . . „ 12.000 Lei 32.000

688. IANCU ZAHARIA, Str. Căuzași Nr. 5, croitor, impozite anuale lei 11.500. Veteran din campaniile 1913 și 1916—18. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 150.000
locuința „ . . . . . „ 252.000
numerar „ . . . . . „ 7.000 Lei 409.000

689. CLARA BERCOVICI, Str. Căuzași Nr. 1, devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 5.000

690. S. BARAT, Str. Căuzași Nr. 1, parfumerie. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

691. BERNARD ACKERMAN, Str. D-na Chiajna Nr. 24, distilerie de spirt. Veteran al campaniei 1916—1918. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	188.000		
locuința „	„	190.000		
numerar „	„	60.000	Lei	438.000

692. MANASSE SCHRABER, Str. Cerbului Nr. 8, marochiner. Impozite anuale lei 6.500. Jefuit:

atelierul pagube	Lei	30.000		
locuința „	„	40.000	Lei	70.000

693. ZISSMAN, Str. Călugăreni Nr. 24, tâmplar, veteran și decorat din campaniile 1913 și 1916—1918. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 15.000

694. ALBERT MASSLER, Str. Decebal Nr. 9, încălțăminte, impozite anuale lei 230.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.520.000

695. SAMOIL BERCOVICI, Str. Ion Dobrescu Nr. 3, instalator. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 5.000

696. FALIK MAYERSOHN, Str. Florilor Nr. 14, tâmplar. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 4.500

697. ARON TEITELBAUM, Str. Florilor Nr. 9, șomeur. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 6.000

698. AMALIA RUBINSTEIN, Str. Florilor Nr. 18, coloniale, impozite anuale lei 11.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 7.000

697. „AVÂNTUL", Str. Gabroveni Nr. 25, postăvărie. Devastat și jefuit postăvăria, pagube . . . . . Lei 165.000

698. DANIEL FESSLER, Str. Herescu Năsturel 4, croitor, impozite anuale lei 16.000. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	14.000		
numerar „	„	45.000	Lei	59.000

699. SOLOMON LITTMAN, Hanul cu Tei Nr. 24, comerciant. Veteran din campaniile 1913 și 1916—1918, decorat. Jefuit la sinagoga Malbim de:

un ceas Longines	Lei	5.000		
numerar „	„	204.000	Lei	209.000

700. SCHWARTZ HAIM, Str. Sft. Ion Nou Nr. 15, croitor. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	20.000		
locuința „	„	20.000	Lei	40.000

701. ESTERA BERGHEL, Str. Sf. Ion Nou Nr. 1, rame și oglinzi, impozite anuale lei 52.000. Devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 1.200.000

702. IOSIF MENDELOVICI, Str Sf. Ion Nou Nr. 1, tipograf, impozite anuale lei 32.000. Devastat și jefuit, pagube . . . . . Lei 25.000

703. HERŞ MAREMAN, Spl. Independenţei Nr. 23, tinichigiu. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 5.000

703. NEUMAN AVRAM, Str. Sft. Iosif Nr. 19, mezelar, impozite anuale lei 14.000. Jefuit mezelăria, pagube Lei 103.000

704. LEIBU SEGAL, Str. Lânăriei Nr. 17. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

705. SELIG DOCKMAN, Str. Lânăriei Nr. 42, coloniale, impozite anuale lei 10.500. Veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	200.000	
locuinţa „	„	545.000	
numerar „	„	150.000	Lei 895.000

706. ISAC KITMAN, Str. Lazăr Nr. 5, croitor, veteran al campaniei 1916—18. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 20.000

707. SOLOMON FINKELSTEIN, Str. Lazăr Nr. 5, haine vechi, impozite anuale lei 10.500. Veteran al campaniei 1916—18, rănit. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	80.000	
locuinţa „	„	3.000	Lei 83.000

708. MANASSE WEINTRAUB, Str. Lazăr Nr. 4—6, pielărie, impozite anuale lei 30.526. Veteran din campaniile 1913 şi 1916—18, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 52.000

709. RUBIN BROTTMAN, Str. Lazăr Nr. 3, croitor, veteran din campania 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 12.000

710. LEON ZIMMEL, Str. Lazăr Nr. 5, ambulant, veteran din campaniile 1913 şi 1916—18, decorat cu „Virtutea Militară". Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 49.000

711. SAMUEL KÖNIGSBERG. Str. Logofătul Tăut Nr. 41, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 8.000

712. HAIM HAIMANN, Str. Logofătul Tăut Nr. 26, ambulant. Devastat şi jefuit:

mărfuri pagube	Lei	8.000	
locuinţa „	„	22.000	
numerar „	„	8.000	Lei 38.000

713. JUSTIN OXENBERG, Str. Legislator Nr. 5, funcţionar. Jefuit în stradă de . . . . . Lei 98.000

714. STELLA BASS, Str. Legislator Nr. 5. Jefuit numerar . . . . . Lei 8.000

715. MARCEL DRAHT, Str. Lipscani Nr. 100, ceasornicar. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 150.000

716. MOZES COLOMAN, Str. Mămulari Nr. 21, cismar. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 22.000

717. FIŞEL ROSENBERG, Str. Mămulari Nr. 3, cantor. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	85.000	
numerar „	„	15.000	Lei 100.000

718. ISIDOR MOSCOVICI, Str. Milan Nr. 72, şomeur. Devasat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 50.000

719. DAVID SCHALEK, B-dul Maria Nr. 6, galanterie, impozite anuale lei 24.000. Veteran şi decorat din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . Lei 40.000

720. IDEL POLACK, B-dul Mărăşeşti Nr. 147, fost avocat. Jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 30.000
numerar „ . . . . . „ 3.000 Lei 33.000

721. FROIM MEILIC, B-dul Mărăşeşti Nr. 102, frizer, impozite anuale lei 8.400. Devastat şi jefuit frizeria pagube . . . . . Lei 15.800

722. LÖBEL RAYMOND, B-dul Mărăşeşti Nr. 123. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 24.000
numerar „ . . . . . „ 1.000 Lei 25.000

723. SAMUEL WECHSLER, B-dul Mărăşeşti Nr. 147, fost comerciant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . Lei 174.000

724. IACOB CAMPUS, Str. Morilor Nr. 29, funcţionar. Veteran din războaiele 1913 şi 1916—1918. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 232.000

725. ARON ZAHARIA, Str. Morilor Nr. 1, dentist. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 235.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

726. L. STEUERMAN, Str. Morilor Nr. 2, comerciant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 210.000

727. I. M. KLEIN, B-dul Mărăşeşti Nr. 106, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 90.000

728. BERNARD MAYER, Str. Gh. Mârzescu Nr. 37, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 3.800

729. SOLOMON SEMILIAN, Str. Negru Vodă Nr. 11, publicist. Jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 115.000
numerar „ . . . . . „ 5.000 Lei 120.000

730. PINCU SEGALL, Str. Negru Vodă Nr. 22, croitor. Veteran din campaniile 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 13.000

731. ISAC SCHILLER, Str. Olteni Nr. 54, funcţionar. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube . . . . . Lei 20.500
numerar „ . . . . . „ 3.500 Lei 24.000

732. GOLDA RUHLA SEGALL, Str. Olteni Nr. 15. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

733. H. L. RABINOVICI, Str. Oituz Nr. 8, manufactură, impozite anuale lei 60.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

734. MARCU SCHAPIRA, Str. Pitagora Nr. 32, ambulant. Veteran al campaniei 1916—18. Jefuit de marfă de Lei 5.300

735. FRIEDRICH HAIMOVICI, Str. Poetul Cerna Nr. 26, frizer. I s'au furat unelte de . . . . . Lei 1.000

736. FILIP LOCKER, Str. Patriei Nr. 1, hăinărie, impozite anuale lei 69.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 550.000

737. SIGMUND SCHAPIRA, Str. Papazoglu Nr. 4, curelar. Jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 25.000

738. MINA VIANU, Str. Puțul cu Tei Nr. 10. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 21.000

739. AVRAM WOLF, Str. Ion Procopiu Nr. 21, ambulant. Jefuit:

mărfuri pagube . . . . . Lei 8.200
numerar „ . . . . . „ 1.300 Lei 9.500

740. RUFLERS SAMSON, Str. Ion Procopiu Nr. 15, ambulant. Veteran și decorat din campaniile 1913 și 1916—18. Jefuit:

mărfuri pagube . . . . . Lei 8.400
numerar „ . . . . . „ 30.000 Lei 38.400

741. LEINER IANKL, Str. Ion Procopiu Nr. 15. Jefuit marfă de . . . . . Lei 11.000

742. PASCAL FINKELSTEIN, Str. Poterași Nr. 26a. anticar, impozite anuale lei 9.040. Jefuit magazinul pagube . . . . . Lei 25.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

743. KATZ NATHAN, Str. Dr. Schachman Nr. 1, pielărie, impozite anuale lei 30.000. Veteran al campaniei 1916—1918, decorat. Devastat și jefuit magazinul, pagube Lei 205.000

744. BLECHEROVICI AVRAM, Str. Dr. Schachman Nr. 3, cantor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . Lei 34.000

745. ILEANA DOBER, Str. Dr. Schachman Nr. 2 bis, blănărie. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 500.000
locuința „ . . . . . „ 90.000 Lei 590.000

746. AURORA FRIEDMAN, Str. Dr. Schachman Nr. 2 b. Jefuit:

trusou pagube . . . . . Lei 300.000
numerar „ . . . . . „ 250.000 Lei 550.000

747. MENDEL BARASCH, Str. Spaniolă Nr. 3, tipograf, veteran din războiul 1916—1918, decorat. Devastat și jefuit:

tipografia pagube . . . . . Lei 24.000
locuința „ . . . . . „ 10.000 Lei 34.000

748. SAMI BLUMENFELD, Str. Stelei Nr. 2, croitor, impozite anuale lei 16.500. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 17.500

749. ROZA POLONSCHI, Str. Șelari Nr. 2, textile, impozite anuale lei 95.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

750. LUPU REDLER, Str. Stelei Nr. 24, veteran din campania 1916—1918 fiu de veteran din 1877. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 25.000

751. ADLOF FLAMM, Str. Șelari Nr. 4, marochinărie, impozite anuale lei 15.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916, rănit și decorat. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

752. MAYER WEISS, Str. Triumfului Nr. 33, publicist. Jefuit:

cărți pagube . . . . . lei 10.000
numerar „ . . . . . „ 5.000 Lei 15.000

753. ROZA BLUM, Str. Triumfului Nr. 68. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 22.000

754. FILIP BERNSTEIN, Str. Teleormanului Nr. 55, șomeur. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 130.000

755. BETTY LEIBOVICI, Splaiul Unirii Nr. 87. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 100.000

756. MORITZ DELGEȘTEANU, Str. Udricani Nr. 7, șofeur. Devastat și jefuit locuința . . . . . Lei 10.000

757. ALEXANDRU DEUTSCH, Str. Udricani Nr. 4, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

758. MIȘU MALAERU, Str. Sft. Vineri Nr. 9, mode. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 15.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

759. SAMUEL AL. SPINER, Str. Sft. Vineri Nr. 17, ceasornicar, impozite anuale lei 14.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 70.000

760. ALFRED COHEN, Str. Sf. Vineri Nr. 19, placaje, impozite anuale lei 43.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 70.000

761. BLUM SAMUEL, Str. Sft. Vineri Nr. 37, veteran al războiului 1916—1918. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 50.000

762. ARTHUR SCHAPIRA, Str. Sft. Vineri Nr. 21, măcelar, impozite anuale lei 35.900. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 112.000

763. SIMON OZIAS, Str. Sft. Vineri Nr. 21, patiserie, impozite anuale lei 25.000. Cercetaș de război. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 12.700

764. TONI LÖNIG, Str. Sft. Vineri Nr. 21, sticlărie, impozite anuale lei 25.894. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 111.000

765. AMALIA FINKELSTEIN, Str. Sft. Vineri Nr. 20, croitoreasă, impozite anuale lei 9.200. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 62.000

766. MARTIN GOLDENBERG, Str. Sft. Vineri Nr. 11, frizer, impozite anuale lei 25.000. Devastat și jefuit frizeria, pagube . . . . . Lei 36.000

767. ANA MARCUS, Str. Vlaicu Vodă Nr. 79. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . Lei 35.000

768. IŢICOVICI BERCU, Str. Vlaicu Vodă Nr. 71, ambulant. Jefuit marfă de . . . . Lei 8.000

769. MANOLE CORNBERG, Str. Vlaicu Vodă Nr. 5, ambulant. I s'a furat marfă de . . . . Lei 13.000

e) În calea Moşilor

770. IOSEF LITTMAN, Cal. Moşilor Nr. 90, ceasornicar, impozite anuale lei 25.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 258.000

771. SAIA CROITORU, Cal. Moşilor Nr. 116, frizer, impozite anuale lei 4.200. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 30.000

772. WECHSLER STRUL, Cal. Moşilor Nr. 123, pielărie, impozite anuale lei 23.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 1.200.000

773. SOLOMON ROSENFELD, Cal. Moşilor Nr. 127, rame, impozite anuale lei 12.400. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 3.800

774. DAVID S. SCHWARTZ, Cal. Moşilor Nr. 131, croitor, impozite anuale lei 13.500. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 8.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

775. NAFTULI FEINGOLD, Cal. Moşilor Nr. 135, tapiţer, impozite anuale lei 14.200. Veteran şi decorat din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . Lei 8.500

776. MARTIN SILBERSTEIN, Cal. Moşilor Nr. 145, galanterie, impozite anuale lei 19.600. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei 345.000	
locuinţa „	„ 119.500	
numerar „	„ 10.000	Lei 474.500

777. DAVID BERCOVICI, Cal. Moşilor Nr. 170, tipograf, impozite anuale lei 12.500. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . Lei 6.000

778. LAZAR FEIMAN, Cal. Moşilor Nr. 170, atelier de instalaţiuni sanitare, impozite anuale lei 14.600. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . Lei 10.000

779. MIŞU GRÜNBERG, Cl. Moşilor Nr. 179, dentist. Devastat şi jefuit:

cabinetul pagube	Lei 86.000	
locuinţa „	„ 134.000	
numerar „	„ 80.000	Lei 300.000

781. JEANA GRÜNBERG MOISESCU, Cal. Moşilor Nr. 179, modistă, impozite anuale lei 11.800. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei 60.000	
locuinţa „	„ 60.000	Lei 120.000

781. MANASE HERȘCOVICI, Cal. Moșilor Nr. 184, croitor, impozite anuale lei 4.000. Veteran. Devastat și jefuit:

scule	pagube	Lei	30.000	
locuința	„	„	20.000	Lei 50.000

782. S. HEILPERN, Cal. Moșilor Nr. 193, comerciant de saci, impozite anuale lei 38.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 19.200

783. SAMUEL ISCOVICI, Cal. Moșilor Nr. 209, tinichigiu, impozite anuale lei 9.800. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18, citat cu ordin de zi. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	68.000	
locuința	„	„	44.000	
numerar	„	„	6.000	Lei 118.000

784. BELLA T. SEGALL, Cal. Moșilor Nr. 229, coloniale, impozite anuale lei 13.300. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	22.500	
locuința	„	„	27.000	
numerar	„	„	16.000	Lei 65.500

785. I. WEINER, Cal. Moșilor Nr. 231, bomboneric, impozite anuale lei 33.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 330.000

786. MOISE GRÜNBERG, Cal. Moșilor Nr. 233, pielărie, impozite anuale lei 31.800. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	3.600.000	
numerar	„	„	120.000	Lei 3.720.000

787. CZIN IOSEF, Cal. Moșilor Nr. 239, pielărie, impozite anuale lei 56.800. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	2.150 000	
locuința	„	„	195.000	Lei 2.345.000

788. LAZAR MARCOVICI, Cal. Moșilor Nr. 249, pielărie. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

789. LAZĂR ECKSTEIN, Cal. Moșilor Nr. 251, caretaș. Devastat și jefuit:

atelierul	pagube	Lei	3.000 000	
locuința	„	„	2.200.000	
numerar	„	„	220.000	Lei 5.420.000

790. LAZĂR FAIBIȘ, Cal. Moșilor Nr. 252, croitor, impozite anuale lei 18.600. Veteran și decorat din războiul 1916—18. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 415.000

791. AVRAM BITTNER, Cal. Moșilor Nr. 266, galanterie, impozite anuale lei 19.500. Devastat și jefuit:

magazinul	pagube	Lei	30 000	
locuința	„	„	100.000	
numerar	„	„	8 000	Lei 138.000

792. IANCU GRÜNBERG, Cal. Moşilor Nr. 267, croitor, impozite anuale lei 15.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	39.000	
locuinţa „	„	23.000	Lei 62.000

793. ARON ESKENASY, Cal. Moşilor Nr. 270, vopselărie, impozite anuale lei 22.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 120.000

794. SCHALEK AVRAM, Cal. Moşilor Nr. 274, galanterie, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 120.000

795. BLUMENFELD FEIGA, Cal. Moşilor Nr. 284, galanterie, impozite anuale lei 17.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 390.000

796. BERCOVICI IGNAT, Cal. Moşilor Nr. 291, pielărie, impozite anuale lei 19.400. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

797. MOZES BACHMAN, Cal. Moşilor Nr. 292, galanterie, impozite anuale lei 12.900. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	330.000	
locuinţa „	„	343.000	Lei 673.000

798. IACOB HIRSCHHORN, Cal. Moşilor Nr. 306, coloniale, impozite anuale lei 10.900. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	100.000	
locuinţa „	„	60.000	Lei 160.000

799. SAIM HAIM, Cal. Moşilor Nr. 294, măcelar, impozite anuale lei 22.000. Veteran din campaniile 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 60.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

800. HALINKAN WECHSLER, Cal. Moşilor Nr. 297, frizer, impozite anuale lei 20.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 30.000

801. IANCU FELDMAN, Cal. Moşilor Nr. 297, frizer, impozite anuale lei 15.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

802. MARCEL SCHWARTZMAN, Cal. Moşilor Nr. 289, geamantane, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

803. GOLDENBERG MALVINA, Cal. Moşilor Nr. 293, maşini de gătit, impozite anuale lei 23.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 170.000

804. IANCU PECINIC, Cal. Moşilor Nr. 316, pălărier, impozite anuale lei 7.500. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	25.000	
locuinţa „	„	50.000	Lei 75.000

805. AVRAM GRÜNBERG, Cal. Moşilor Nr. 316, tapiţer. Veteran, decorat din campania 1916—18. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	9.000	
locuinţa „	„	10.000	Lei 19.000

806. LAZĂR şi MENDEL BLUM, Cal. Moşilor Nr. 318, pielărie, impozite anuale lei 70.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	965.000	
numerar „	„	350.000	Lei 1.315.000

807. IANCU BORDER, Cal. Moşilor Nr. 319, tinichigiu, impozite anuale lei 58.000. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 26.000

808. JEAN RECHNITZ, Cal. Moşilor Nr. 325, hăinărie, impozite anuale lei 15.700. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

809. AVRAM LEIZER, Cal. Moşilor Nr. 326, coloniale, impozite anuale lei 10.400. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	60.000	
locuinţa „	„	120.000	Lei 180.000

810. IOSIF SILBERGIESSER, Cal.. Moşilor Nr. 326, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 73.000

811. MOISE FRÂNGHERU, Cal. Moşilor Nr. 328, fierărie, impozite anuale lei 28.000. Veteran şi decorat din campania 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube Lei 250.000

812. IANCU LEIBOVICI, Cal. Moşilor Nr. 340, croitor, impozite anuale lei 13.800. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	50.000	
locuinţa „	„	50.000	Lei 100.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

813. MOSCOVICI RAŞELA, Cal. Moşilor Nr. 340, ceasornicărie, impozite anuale lei 3.200. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	170.000	
locuinţa „	„	210.000	Lei 380.000

814. LEON ZILBERSTEIN, Cal. Moşilor Nr. 340, postăvărie, impozite anuale lei 44.000. Veteran din campaniile 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	300.000	
locuinţa „	„	300.000	Lei 600.000

815. COHN H. COPEL. Cal. Moşilor Nr. 342, vopselărie, impozite anuale lei 20.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 43.000

816. HOLITSCH ALFRED, Cal. Moşilor Nr. 350, articole electrice, impozite anuale lei 27.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 230.000

817. BERNHARD KATZ, Cal. Moşilor Nr. 358 bis, hăinărie, impozite anuale lei 20.100. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 445.000

818. MOSCOVICI ETTI, Cal. Moşilor Nr. 362, ceasornicar, impozite anuale lei 23.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	430 000	
locuinţa „	„	290.000	Lei 720.000

819. PERPER ILIE, Cal. Moşilor Nr. 362, lingerie, impozite anuale lei 14.200. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuinţa „	„	60.000	Lei 460.000

820. MAX şi ADELA GOROVITZ, Cal. Moşilor Nr. 368, hâinărie, impozite anuale lei 38.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	600.000	
locuinţa „	„	250.000	Lei 850.000

821. NICU N. ATIAS, Cal. Moşilor Nr. 372, librărie, impozite anuale lei 26.500. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 220.000

822. BEER STRUL, Cal. Moşilor Nr. 53, frizer, impozite anuale lei 7.600. Devastat şi jefuit frizeria, pagube Lei 40.000

823. ISRAEL SEGAL, Cal. Moşilor Nr. 133, croitor, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	27.500	
locuinţa „	„	12.000	Lei 39.500

824. BERCOVICI SAMI, Cal. Moşilor Nr. 325, şepcar, impozite anuale lei 11.900. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 110.000

f) In cartierul Moşilor

825. MARIA BERCOVICI, Str. Avram Iancu Nr. 9, remailleusă. Distrus aparatul de remaillat . . . . Lei 50.000

826. ARON DAVID GOLDFADER, Intrarea Avrig 4, comerciant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 16.000

827. SENDER FISCHER, Str. Braşov Nr. 3, ambulant. Jefuit:

locuinţa pagube	Lei	30.000	
numerar „	„	50.000	
marfă „	„	150.000	Lei 230.000

828. CALMAN SEGALL, Str. Braşov Nr. 9, curelar, impozite anuale lei 19.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

829. SOLOMON SEGALL, Str. Braşov Nr. 9 bis, funcţionar, veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	80.000	
numerar „	„	103.000	Lei 183.000

830. HAIA ALBIN, Str. Braşov Nr. 3, brodează. Jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 91.000

831. ROZA HAIMOVICI, Colentina Nr. 39, placaje, impozite anuale lei 27.200. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

832. ERNESTINA TAUBMAN, Sos. Colentina Nr. 39, mărunţişuri en-gros, impozite anuale lei 11.700. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 170.508

BCU Cluj / Central University Library Cluj

833. LAZĂR AISENER, Şos. Colentina Nr. 16, galanterie, impozite anuale lei 8.000. Veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	155.000	
locuinţa „	„	210.000	Lei 365.000

834. OZIAS GRÜNBERG, Şos. Colentina Nr. 25, tinichigiu, impozite anuale lei 18.000. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 457.000

835. MIŞU CREŢU, Şos. Colentina Nr. 29, richtuitor, impozite anuale lei 12.000. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 145.000

836. HAIM WEINER, Şos. Colentina Nr. 25, perii şi pensule, impozite anuale lei 7.800. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	168.000	
locuinţa „	„	72.000	Lei 240.000

837. ILIE ABRAMOVICI, Şos. Colèntina Nr. 39, cea sornicar, impozite anuale lei 9.500. Veteran din campania 1916—1918, rănit. . Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	260.000	
locuinţa „	„	110.000	Lei 270.000

838. IANCU ZELINGER, Şos. Colentina Nr. 47, magazin de vopsele. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	60.000	
locuinţa „	„	138.000	
numerar „	„	6.500	Lei 204.500

BCU Cluj / Central University Library Cluj

839. IOSIF GRÜNBERG, Şos. Colentina Nr. 87, parfumerie. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	210.000	
locuinţa „	„	205 000	Lei 415.000

840. ILIE CAMPUS, Şos. Colentina Nr. 18, parfumerie, impozite anuale lei 20.000. Jefuit:

magazinul pagube	Lei	500.000	
locuinţa „	„	400.000	
numerar „	„	60.000	Lei 960.000

841. DAVID MICHELSOHN, Şos. Colentina Nr. 34, arhitect. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 450.000

842. SIGMUND LAST, Şos. Colentina Nr. 37, tinichigiu, veteran din campania 1916—18. Devastat şi jefuit:

atelierul pagube	Lei	10.000	
locuinţa „	„	5.000	Lei 15.000

843. MOSCU FINCHEL, Şos. Colentina Nr. 124, coloniale, impozite, anuale lei 3.000. Veteran din campaniile 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . Lei 20.000

844. ISAC MEIER, Şos. Colentina Nr. 78. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 15.000

845. IACOB CAHANE, Şos. Colentina Nr. 4, ambulant. Devastat şi jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 20.000

846. ISRAEL SCHAECHTER, Bd. Carol Nr. 68, ceasornicar, impozite anuale lei 14.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

847. LAZĂR GOROVITZ, Bd. Carol Nr. 45, hăinărie, impozite anuale lei 216.000. Veteran al campaniei 1916—1918, rănit. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 2.070.000

848. MORITZ GRÜNBERG, Bd. Carol Nr. 51, pictor de firme, impozite anuale lei 22.400. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 8.000

849. JAQUES BERCOVICI, Bd. Carol Nr. 63, galanterie, impozite anuale lei 22.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 17.400

850. DAVID SCHON, Str. Cațavei Nr. 12, camionar. I s'a furat un cal de . . . . . Lei 5.000

851. REBECA FELDSTEIN, Str. Crivineni Nr. 27, ambulantă. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 18.000

852. IOSEF ANCSTER, Str. I. G. Duca Nr. 23, galanterie, veteran al campaniei 1916—18, impozite anuale lei 22.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 85.000
locuința „ . . . . . „ 30.000 Lei 115.000

853. HAVA RACHMUTH, Cal. Dorobanți Nr. 93, coloniale, impozite anuale lei 33.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 120.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

854. MOSCOVICI DAVID, Str. Episcopul Radu Nr. 61, magazin de încălțăminte, impozite anuale lei 21.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 780.000

855. MOISE LEIBOVICI, Str. Episcopul Radu Nr. 39, caretaș. Devastat și jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 180.000
numerar „ . . . . . „ 83.000 Lei 263.000

856. I. SÖRKES, Str. Episcopul Radu Nr. 54, fabrică textilă, impozite anuale lei 148.000. Devastat și jefuit:

fabrica pagube . . . . . Lei 200.000
locuința „ . . . . . „ 800.000 Lei 1.000.000

857. Dr. SAMY KAUFMAN, Bd. Ferdinand Nr. 108, medic. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 75.000

858. LEIBOVICI SIMON, Bd. Ferdinand Nr. 95, funcționar. Jefuit:

mărfuri pagube . . . . . Lei 3.000
numerar „ . . . . . „ 8.400 Lei 11.400

859. ISAC SIMION, Bd. Ferdinand Nr. 105, funcționar, veteran și decorat din campania 1916—1918. Devastat și jefuit locuința pagube . . . . . Lei 80.000

860. LEON SCHWARTZ, Str. Făinari Nr. 36, galanterie, impozite anuale lei 40.000. Veteran al războiului 1916—1918, avansat plutonier pe front. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 400.000

861. FANI ANTONIER, Str. D-na Ghica Nr. 96, camionărească. Jefuit:

camion şi cai, pagube	Lei	45.000		
locuinţa „	„	281.000		
numerar „	„	30.000	Lei	356.000

862. MICHEL HAIM, Str. Ion Maiorescu Nr. 55. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	250.000		
numerar „	„	250.000	Lei	500.000

863. ITTA ZISSU, Şos. Iancului Nr. 45, frizerie, impozite anuale lei 5.900. Devastat şi jefuit:

frizeria pagube	Lei	4.000		
locuinţa „	„	31.000		
numerar „	„	29.000	Lei	64.000

864. MOISE IOSEFSOHN, Str. Maşina de Pâine Nr. 16, ambulant. Veteran al războiului 1916—1918. I s'au furat mărfuri de . . . . . Lei 15.000

865. EMANOIL GRÜNWALD, Mihai Bravu Nr. 12, fierărie, impozite anuale lei 32.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	2.500.000		
locuinţa „	„	40.000	Lei	2.540.000

866. MOISE IŢICOVICI, Mihai Bravu Nr. 44, hăinărie, impozite anuale lei 36.000. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18, rănit de două ori. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	2.350.000		
locuinţa „	„	1.820.000		
numerar „	„	400.000	Lei	4.570.000

867. LUPU SOLOMON, Mihai Bravu Nr. 64, curelar, impozite anuale lei 26.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	220.000		
locuinţa „	„	67.000		
numerar „	„	15.000	Lei	302.000

868. LEIBU FIŞEL, Mihai Bravu Nr. 78, sticlărie, impozite anuale lei 25.800. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	225.000		
locuinţa „	„	20.000	Lei	245.000

869. DAVID SVORIŞTEANU, Mihai Bravu Nr. 128, manufactură, impozite anuale lei 32.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 650.000

870. HASCAL SCHWARTZ, Mihai Bravu Nr. 8, hăinărie, impozite anuale lei 29.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

871. LEIBOVICI HAIM, Mihai Bravu Nr. 12, magazin de mărunţişuri, impozite anuale lei 9.150. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

872. BETTI ZAHARIA, Mihai Bravu Nr. 16, hăinărie, impozite anuale lei 18.900. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	. . . . .	Lei	180.000	
locuința „	. . . . .	„	240.000	Lei 420.000

873. AVRAM SCHWARTZ, Mihai Bravu Nr. 18, hăinărie, impozite anuale lei 21.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 180.000

874. MOISE WOLFF RACHMUTH, Mihai Bravu Nr 18, hăinărie, impozite anuale lei 16.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.200.000

875. ESTERA LIBER, Mihai Bravu Nr. 64, hăinărie, impozite anuale lei 20.600. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	. . . . .	Lei	180.000	
locuința „	. . . . .	„	110.000	Lei 290.000

876. MATHIAS RIVEN, Mihai Bravu Nr. 20, curelar, impozite anuale lei 11.200. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	. . . . .	Lei	100.000	
locuința „	. . . . .	„	165.000	Lei 265.000

877. AVRAM SACHTER, Mihai Bravu Nr. 64, tinichigiu, impozite anuale lei 14.200. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Devastat și jefuit:

atelierul pagube	. . . . .	Lei	95.000	
locuința „	. . . . .	„	60.000	Lei 155.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

878. SABIN COHEN, Mihai Bravu Nr. 76, manufactură, impozite anuale lei 14.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

879. MORITZ HAIER, Mihai Bravu Nr. 84, ceasornicar, impozite anuale lei 3.100. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

880. HERMAN BLUMENFELD, Mihai Bravu Nr. 1. manufactură, impozite anuale lei 28.100. Veteran și decorat cu diverse ordine. Devastat și jefuit, magazinul, pagube . . . . . Lei 228.000

881. DAVID LAZAR, Mihai Bravu Nr. 16, hăinărie, impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	. . . . .	Lei	200.000	
alimente „	. . . . .	„	4.000	Lei 204.000

882. AVRAM BUIUMOVICI, Mihai Bravu Nr. 36, galanterie, impozite anuale lei 17.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

883. LAZĂR ZVORIȘTEANU, Mihai Bravu Nr. 41, galanterie, impozite anuale lei 15.000. Veteran din campania 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . Lei 600.000

884. NATHAN ALTER, Mihai Bravu Nr. 44, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

885. BLIMA HOROVITZ, Mihai Bravu Nr. 44, curelar, impozite anuale lei 21.000. Devastat şi jefuit:

atelierul	pagube	Lei	500.000	
locuinţa	„	„	50.000	Lei 550.000

886. SEGAL WOLFF, Mihai Bravu Nr. 139, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 120.000

887. LIZA SEGALL, Mihai Bravu Nr. 44, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 15.800

888. HENNY AURELIA TIŞCU, Oborul Nou 27, văduvă de război. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . Lei 10.000

889. FROIM FELDSTEIN, Oborul Nou 27, tinichigiu, impozite anuale lei 15.600. Veteran din campaniile 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit:

atelierul	pagube	Lei	150.000	
locuinţa	„	„	87.000	
numerar	„	„	19.000	Lei 256.000

890. MANOLE WEINSTEIN, Oborul Nou 27, curelar, impozite anuale lei 22.000. Devastat şi jefuit:

magazinul	pagube	Lei	400.000	
numerar	„	„	250.000	Lei 650.000

891. PINCAS ABRAMI, Precupeţii Vechi Nr. 6, ambulant. Jefuit mărfuri, pagube . . . . . Lei 25.000

892. LEON FACHTER, Precupeţii Vechi 70, galanterie, impozite anuale lei 12.600. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

893. AVRAM S. ALBU, B-dul Pache Nr. 35, ziarist, veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit:

locuinţa	pagube	Lei	30.000	
numerar	„	„	5.000	Lei 35.000

894. SIMION WEISSMAN, B-dul Pache Nr. 45, galanterie. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

895. AIZIC CIURARU, B-dul Pache Nr. 156, vopselărie, impozite anuale lei 12.200. Veteran şi decorat din campania 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube Lei 175.000

896. ŞMIL LEIBOVICI, Str. Palade Nr. 66. Intendent. Jefuit de numerar . . . . . Lei 45.000

897. HENRI PAULMAN, Str. Palade Nr. 67. Devastat şi jefuit:

locuinţa	pagube	Lei	30.000	
numerar	„	„	10.000	Lei 40.000

898. ZEILIG LAZĂR, Sr. Palade Nr. 82, tinichigiu. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 6.000

899. CAROL ZICKEL, Str. Plantelor Nr. 56, comerciant. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 43.000

900. ERNEST WOLFF, Str. Princ. Nicolae Nr. 51, funcţionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 38.100

901. RUBIN GRUNBERG, Str. Princ. Nicolae Nr. 46, tinichigiu, impozite anuale lei 7.200. Veteran şi decorat din campaniile 1913 şi 1916—1918. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 300.000

902. A. CIURARU, Şos. Pantelimon Nr. 43, vopselărie, impozite anuale lei 11.400. Veteran şi decorat din campania 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube Lei 70.000

903. ANA VICTOR, Şos. Pantelimon Nr. 34, galanterie, impozite anuale lei 9.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 180.000

904. MOISE CIURARU, Şos. Pantelimon Nr. 43, vopselărie, impozite anuale lei 14.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	100.000	
locuinţa „	„	96.000	Lei 196.000

905. SAMUEL Z. SOLOMON, Şos. Pantelimon Nr. 68, sticlărie, impozite anuale lei 18.900. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	60.000	
locuinţa „	„	82.000	
numerar „	„	8.000	Lei 150.000

906. GURMAN ARON, Şos. Pantelimon Nr. 62, galanterie, impozite anuale lei 10.300. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 500.000

907. LEOPOLD HIRSCH, Şos. Pantelimon Nr. 68, galanterie, impozite anuale lei 10.300. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 170.000

908. IOSEF RABINOVICI, Şos. Pantelimon Nr. 105, vopselărie, impozite anuale lei 20.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	20.000	
locuinţa „	„	160.000	
numerar „	„	15.000	Lei 195.000

909. NATHAN NADLER, Şos. Pantelimon Nr. 113, galanterie, impozite anuale lei 15.600. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuinţa „	„	112.000	Lei 512.000

910. DAVID BERCOVICI, Şos. Pantelimon Nr. 120, galanterie, impozite anuale lei 16.700. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . Lei 500.000

911. OSCAR GOLDENBERG, Şos. Pantelimon Nr. 199, librar, impozite anuale lei 11.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 78.000

912. IANCU WECHSLER, Şos. Pantelimon Nr. 201, parfumerie, impozite anuale lei 13.800. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	500.000	
locuinţa „	„	68.000	
numerar „	„	36.000	Lei 604.000

913. PAVEL CIUBOTARU, Şos. Pantelimon Nr. 203, galanterie, impozite anuale lei 15.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . Lei 250.000

914. VICTOR VENIAMIN, Şos. Pantelimon Nr. 247, galanterie, impozite anuale lei 6.000. Veteran şi decorat din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube Lei 380.000

915. FILIP GRUNBERG, Şos. Pantelimon Nr. 255, vopselărie, impozite anuale lei 13.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	300.000	
locuinţa „	„	50.000	
numerar „	„	10.000	Lei 360.000

916. HERŞCU LESPEZEANU, Şos. Pantelimon Nr. 246, galanterie, impozite anuale lei 16.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 800.000

917. NATHAN WEINBERG, Şos. Pantelimon Nr. 273, funcţionar. Devastat şi jefuit:

locuinţa pagube	Lei	9.500	
numerar „	„	2.900	Lei 12.400

918. MAYER FISCHELSOHN, Şos. Pantelimon Nr. 87, lemnărie. Jefuit:

lemne pagube	Lei	14.500	
locuinţa „	„	32.000	Lei 46.500

919. Dr. IOSEF RACHBUCH, Şos. Pantelimon Nr. 222, medic. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 475.000

920. ABRAM SILBERMAN, Şos. Pantelimon Nr. 44, droguerie, impozite anuale lei 31.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuinţa „	„	56.000	Lei 456.000

921. RUCKENSTEIN B. ARON, Şos. Pantelimon Nr. 222. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 50.000

922. LAZĂR WIEDER, Şos. Pantelimon Nr. 61, chimist. Jefuit numerar . . . . . Lei 52.000

923. L. ISRAILOVICI, Şos. Pantelimon Nr. 288, magazin de manufactură, impozite anuale lei 19.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	1.000.000	
locuinţa „	„	500.000	Lei 1.500.000

924. DAVID DANILOV, Şos. Pantelimon Nr. 225, magazin de manufactură, impozite anuale lei 22.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	1.000.000	
numerar „	„	45.000	Lei 1.045.000

925. NICU ISRAILOVICI, Str. Romană Nr. 160, magazin de manufactură, impozite anuale lei 20.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

926. AVRAM WECHSLER, Ştefan cel Mare 238, frizer, impozite anuale lei 7.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	20.000	
locuinţa „	„	80.000	
numerar „	„	20.000	Lei 120.000

927. DAVID FELDSTEIN, Ştefan cel Mare Nr. 244, tinichigiu, impozite anuale lei 18.500. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	156.000	
locuinţa „	„	17.500	Lei 173.500

928. ISAC GOLDENBERG, Ştefan cel Mare Nr. 200, dentist. Veteran al campaniei 1916—1918, soţia sa e orfană de război. Devastat şi jefuit:

cabinetul pagube	Lei	700.000	
numerar „	„	100.000	Lei 800.000

929. ITTA MARCU, Ştefan cel Mare Nr. 242, şepcărie. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

930. MICHEL NICHTSORG, Ştefan cel Mare, ceasornicar, impozite anuale lei 26.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 253.000

931. MARCUS LINCKER, Str. Sf. Spiridon 6, pensionar. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 500.000

932. IANCOVICI IANCU, Str. Silistra Nr. 75, ambulant. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	30.000	
locuinţa „	„	30.000	Lei 60.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

933. PASCU GHELBERT, Teiul Doamnei, tinichigiu. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 17.000

934. HAIM HARAP, Teiul Doamnei Nr. 46, galanterie. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	250.000	
locuinţa „	„	53.000	Lei 303.000

935. MAYER BRENNER, Teiul Doamnei Nr. 24, parfumerie, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

936. FROIM LEIBOVICI, Str Vaselor Nr. 42, curelar, impozite anuale lei 21.600. Veteran al războiului 1916—1918, rănit. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . Lei 900.000

937. MIŞU WEISSERMAN, Str. Vaselor Nr. 44, croitor, veteran din campaniile 1913 şi 1916—1918. Jefuit scule de . . . . . Lei 18.000

g) In calea Rahovei

938. BERCU STREIT, Cal. Rahovei Nr. 3, dentist veteran şi decorat din campania 1916—1918. Jefuit:

cabinetul pagube	Lei	40.000	
bijuterii „	„	60.000	
numerar „	„	53.000	Lei 153.000

1055. SIMON MOSCOVICI, Str. Suter Nr. 8, indugeamantane. Jefuit:

locuința pagube	Lei	2.150	
numerar „	„	10.850	Lei 13.000

940. AVRAM PĂNZARU, Cal. Rahovei Nr. 63, lingerie, impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	650.000	
locuința „	„	175.000	Lei 825.000

941. BERCU FELDSTEIN, Cal. Rahovei Nr. 69, croitor, impozite anuale lei 3.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	20.000	
locuința „	„	17.000	Lei 37.000

942. SANDU FĂINARU, Cal. Rahovei Nr. 70, coloniale, impozite anuale lei 18.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 12.000

943. BERNARD FISCHMAN, Cal. Rahovei Nr. 71, vopselărie, impozite anuale lei 12.100. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 11.000

944. SOLOMON RUBINSTEIN, Cal. Rahovei Nr. 73, tinichigiu, impozite anuale lei 9.600. Veteran din campania 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Spart vitrinele, pagube . . . . . Lei 1.800

945. SALLI BANNVAL, Cal. Rahovei Nr. 81, spălătorie. Devastat biroul, pagube . . . . . Lei 9.000

946. WOLF COHN, Cal. Rahovei Nr. 103, croitor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 3.000

947. DAVID SCHWARTZ, Calea Rahovei Nr. 103, librărie, impozite anuale lei 34.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 650.000

948. HAIM MICHEL COHN, Cal. Rahovei Nr. 93, galanterie, impozite anuale lei 5.500. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . Lei 10.500

949. HABOT NATHAN, Cal. Rahovei Nr. 93, frizer, impozite anuale lei 7.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

950. DAVID ISCOVICI, Cal. Rahovei Nr. 96, atelier de vulcanizare, impozite anuale lei 24.000. Devastat atelierul și jefuit scule, pagube . . . . . Lei 26.000

951. IULIUS GOLDSTEIN, Cal. Rahovei Nr. 15, încălțăminte. Veteran și decorat din campaniile 1916—1918. Impozite anuale lei 10.500. Jefuit magazinul, pagube . . . Lei 400.000

952. RIFCA MARCOVICI, Cal. Rahovei Nr. 105. blănărie, impozite anuale lei 26.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 550.000

953. ZEILIG WASSERMAN, Cal. Rahovei Nr. 105,. galanterie, impozite anuale lei 12.500. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 225.000

954. HASCAL ZWIEBEL, Cal. Rahovei Nr. 105, stofe. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

955. PASCU KLEIN, Cal. Rahovei Nr. 107, hăinărie, jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

956. FRANTZ ABRAMOVICI, Cal. Rahovei Nr. 137, magazin galanterie. Veteran al campaniei 1916—1918. Impozite anuale lei 42.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.500.000

957. IDA KLEIN, Cal. Rahovei Nr. 107, galanterie și manufactură, impozite anuale lei 48000. Jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 1.660.000
locuința „ . . . . . „ 560.000 Lei 2.220.000

958. RUHLA LEIA SAMI, Cal. Rahovei Nr. 111, galanterie, impozite anuale lei 21.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 800.000

959. SAMI IOSEF, Cal. Rahovei Nr. 113, manufactură, impozite anuale lei 46.000. Jefuit magazinul, pagube Lei 1.100.000

960. IOSIF BROTTMAN, Cal. Rahovei Nr. 116, articole de menaj, impozite anuale lei 29.200. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 215.000

961. ȘMIL SILBERSTEIN, Cal. Rahovei Nr. 120, tipograf, impozite anuale lei 20.500. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

962. AIZIC LAZAROVICI, Cal. Rahovei Nr. 121, blănărie, impozite anuale lei 17.100. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 150.000

963. HEINRICH GRÜNBERG, Cal. Rahovei Nr. 123, stofe, impozite anuale lei 41.000. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat și jefuit magazinul pagube . . . . . Lei 650.000

964. ANCEL ZELMAN, Cal. Rahovei Nr. 125, galanterie, impozite anuale lei 12.000. Veteran al campaniei 1916—1918, rănit de două ori. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 500.000
numerar „ . . . . . „ 62.000 Lei 562.000

965. NACHMAN IOSIF, Cal. Rahovei Nr. 130, încălțăminte, impozite anuale lei 21.000. Veteran 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 500.000
locuința pagube . . . . . Lei 100.000
numerar „ . . . . . „ 50.000 Lei 650.000

966. BERNARD LEIBOVICI, Cal. Rahovei Nr. 126, ceasornicar, impozite anuale lei 10.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

967. MARTIN COHN, Cal. Rahovei Nr. 134, pielărie, impozite anuale lei 41.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 800.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

968. EMANUEL STERN, Cal. Rahovei Nr. 135, galanterie, impozite anuale lei 40.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

969. ADOLF BLUMER, Cal. Rahovei Nr. 139, galanterie, impozite anuale lei 41.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 1.100.000
locuința „ . . . . . „ 200.000 Lei 1.300.000

970. SANDU WELT, Cal. Rahovei Nr. 141, hăinărie. Veteran din campaniile 1913 și 1916—18. Invalid de război. Impozite anuale lei 29.000. Jefuit magazinul, pagube Lei 300.000

971. ISIDOR SOLOMONOVICI, Cal. Rahovei Nr. 142, galanterie, impozite anuale lei 16.100. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

972. MARCEL WEINBERG, Cal. Rahovei Nr. 147, vopsele, impozite anuale lei 18.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 88.000

973. SIMION MENKES, Cal. Rahovei Nr. 151, galanterie, impozite anuale lei 18.600. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 250.000

974. ISAC BUCSBAUM, Cal. Rahovei Nr. 152, ceasornicar, impozite anuale lei 8.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 30.000

975. BENIAMIN GOLDENBERG, Cal. Rahovei Nr. 156, fabrică de ape gazoase, impozite anuale lei 31.000. Jefuit fabrica, pagube . . . . . Lei 120.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

976. IOSIF GOLDSTEIN, Cal. Rahovei Nr. 175, galanterie, impozite anuale lei 13.600. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

977. ISAC WENIG, Cal. Rahovei Nr. 195, fierărie, impozite anuale lei 80.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 300.000
locuința „ . . . . . „ 400.000 Lei 700.000

978. IOSIF LEIBOVICI, Cal. Rahovei Nr. 209, vopselărie, impozite anuale lei 18.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

979. ANA IOSUB, Cal. Rahovei Nr. 228, galanterie, văduvă de război, impozite anuale lei 6.400. Jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 41.300
numerar „ . . . . . „ 15.000 Lei 56.300

980. AVRAM LEIBOVICI, Cal. Rahovei Nr. 232, încălțăminte, impozite anuale lei 29.200. Veteran din războiul 1916—1918. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 50.000

981. LEIBA GRUNFELD, Cal. Rahovei Nr. 239, încălțăminte, veteran din campaniile 1913 și 1916—1918. Devastat magazinul, pagube . . . . . Lei 850.000

982. HERŞ SCHWARTZ, Cal. Rahovei Nr. 245, frizerie, impozite anuale lei 5.200. Jefuit frizeria, pagube . . Lei 24.000

983. LAZĂR VICTOR, Cal. Rahovei Nr. 245, manufactură, impozite anuale lei 18.000. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 2.000.000

984. NEUMAN UŞER, Cal. Rahovei Nr. 247, tinichigiu, impozite anuale lei 7.500. Jefuit atelierul, pagube Lei 38.000

985. MAIER SEIDMAN, Cal. Rahovei Nr. 253, impozite anuale lei 15.000. Jefuit magazinul de sticlărie . . Lei 15.000

986. IANCU WALTER, Cal. Rahovei Nr. 304, ceasornicar, impozite anuale lei 5.400. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 5.000

987. MENDEL COHN, Cal. Rahovei Nr. 399, manufactură, impozite anuale lei 9.300. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

988. BURAH MARGULIES, Cal. Rahovei Nr. 413, galanterie, impozite anuale lei 21.800. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.000.000

989. IULIUS GOLDSTEIN, Cal. Rahovei Nr. 415, manufactură, veteran şi decorat din campaniile 1913 şi 1916—18. Impozite anuale lei 15.000. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

990. MARIA WECHSLER, Cal. Rahovei Nr. 432, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 8.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

b) In cartierul Rahovei

991. ARON ISAC, Str. Armoniei Nr. 57, ambulant, veteran şi decorat din campaniile 1913 şi 1916—18. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 10.000

992. MORITZ KLEIN, Str. Armoniei Nr. 39, cismar. Jefuit:

scule pagube . . . . . Lei 6.000
locuinţa „ . . . . . „ 8.000 Lei 14.000

993. MOISE BERCOVICI, Str. Armoniei Nr. 3, comisionar. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 32.000

994. SANDU LAZAROVICI, Str. Antim Nr. 52, tinichigiu, orfan de războiu. Jefuit:

atelierul pagube . . . . . Lei 100.000
locuinţa „ . . . . . „ 100.000 Lei 200.000

995. ISAC ALSCHEK, Str. Sf-ţii Apostoli Nr. 36, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 5.000

996. ARNOLD VURGRAFT, Str. Sf-ţii Apostoli Nr. 41, cerealist. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 600.000

997. ŞMIL POLAK, Str. Antim Nr. 13, intendent al Templului „Ronetti Roman". Devastat şi jefuit locuinţa pagube . . . . . Lei 35.000

998. MOIȘE ȚUDIC, Str. Antim Nr. 13, director de școală. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 48.000

999. GOLDENȘTEIN ISAC, Str. Artei Nr. 9, depozit de petrol, impozite anuale lei 46.000. Jefuit depozitul, pagube . . . . . Lei 36.000

1000. HEINRICH BERCOVICI, Str. Arionoaiei Nr. 39, ambulant. Jefuit marfă de . . . . . Lei 1.500

1001. BURĂH RABINOVICI, Str. Albă Nr. 14, cantor. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 14.000

1002. Dr. W. FILDERMAN, Str. Sf-ții Apostoli Nr. 16, avocat, veteran al campaniilor 1913 și 1916—1918. Devastat locuința, jefuit obiecte de valoare, blănuri, bijuterii, argintărie, toată îmbrăcămintea și încălțămintea, toată lingeria de corp și de pat, etc. pagube . . . . . Lei 3.500.000

1003. MAURICIU BERMAN, Str. Sf-ții Apostoli Nr. 49, comerciant, veteran al campaniei 1916—18. Decorat „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 950.000

1004. GUTTMAN MARCUS, Str. Sf-ții Apostoli Nr. 62, industriaș. Jefuit și devastat locuința, pagube:

locuința pagube . . . . . Lei 700.000
numerar „ . . . . . „ 226.000 Lei 1.926.000

1005. IOSEPH GALANTER, Str. Sf-ții Apostoli Nr. 59, comerciant. Devastat și jefuit:

Babeș-Bolyai University Library Cluj

locuința pagube . . . . . Lei 500.000
numerar „ . . . . . „ 1.478.000 Lei 1.978.000

1006. AVRAM SCHWARTZ, Str. Bacus Nr. 6, cismar. Jefuit scule și marfă, pagube . . . . . Lei 8.000

1007. ILIE LUPAȘCU, Str. Cuza Vodă Nr. 9, mobile, impozite anuale lei 48.000, Veteran din campania 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

1008. GHENZEL MILIAN, Str. Cuza Vodă Nr. 152, fierărie, impozite anuale lei 47.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 4.500
locuința „ . . . . . „ 15.000 Lei 19.500

1009. S. AVRAM BERCOVICI, Str. Cuza Vodă Nr. 4, frizer, impozite anuale lei 11.800. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

1010. MANOLE GOLDSTEIN, Str. Elena Doamna Nr. 53, galanterie, impozite anuale lei 27.000. Veteran al campaniei 1916—1919. Devastat și jefuit mgazinul, pagube Lei 216.000

1011. ARON HERȘCU, Str. Elena Cuza Nr. 119, coloniale, impozite anuale lei 7.842. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 30.000

1012. MAXIMILIAN CASTOR, Str. Emigratului Nr. 6, croitor. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 118.000

1013. CASTOR MALVINA, Str. Emigratului Nr. 6. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 98.000

1014. MOISE DASCALU, Str. Emigratului Nr. 6, cantor. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 106.000

1015. SOLOMON BRUCHMAN, Enăchiţă Văcărescu Nr. 24, ceasornicar, veteran din campania 1916—1918. Impozite anuale lei 19.000. Jefuit magazinul, pagube . . . Lei 15.000

1016. JEANETTE FELDMAN, Str. Filaret Nr. 5, galanterie, impozite anuale lei 10.900. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 300.000

1017. REGINA BONI, Ferentari Nr. 149, galanterie, impozite anuale lei 10.100. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	200.000	
locuinţa „	„	12.000	
numerar „	„	45.000	Lei 257.000

1018. FROIM LÖBEL, Ferentari Nr. 150, coloniale, impozite anuale lei 16.000. Veteran al campaniei 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 190.000

1019. AVRAM WEINBERG, Ferentari Nr. 120, magazin de fierărie. Veteran al războiului din 1916—1918. Jefuit şi devastat magazinul şi locuinţa:

magazinul pagube	Lei	850.000	
locuinţa „	„	600.000	Lei 1.450.000

1020. HAIM HUNĂ LITTMAN, Ferentari Nr. 145, manufactură, veteran din campania 1916—1918, impozite anuale lei 19.000. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.500.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1021. LEA BLUMENFELD, Str. Gramont Nr. 16 bis. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 10.000

1022. SLIMA CROITORU, Str. Horia Nr. 34, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 30.000

1023. BERCU WEISSELBERG, Halelor Nr. 53, ceasornicar, impozite anuale lei 11.600. Veteran al campaniilor 1913 şi 1916—18. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 83.000

1024. BERCU HABOT, Halelor Nr. 67, frizer, impozite anuale lei 9.000, veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit frizeria, pagube . . . . . Lei 50.000

1025. W. SCHNEIBERG, Str. Ion Ţăranu Nr. 5, stofe, impozite anuale lei 24.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 950.000

1026. DAVID SCHULD, Str. Ion Ţăranu Nr. 5, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 15.000

1027 AVI FINK, Str. Justiţiei Nr. 62, comerciant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 300.000

1028. IEHUDA BLEICHER, G-ral Mărgineanu Nr. 5, încălţăminte, impozite anuale lei 20.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . Lei 600.000

1029. TEODOR BERCOVICI, Str. 14 Martie Nr. 20 vopselărie, impozite anuale lei 21.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

1030. NATAN LEIBOVICI, Măgurele Nr. 200, cerealist, impozite anuale lei 11.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	30.000	
locuința „	„	3.000	
numerar „	„	33.000	Lei 66.000

1031. Dr. CASSVAN AVNER, Mihai Vodă, medic. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	9.000	
numerar „	„	31.000	Lei 40.000

1032. MARCUS HERȘCOVICI, Mihai Vodă Nr. 27, fost avocat. Bătut și jefuit în stradă de . . . . . Lei 5.000

1033. IOSEF WEISSMAN, Str. Mihai Vodă Nr. 21, întreprindere technică și sanitară. A fost ucis. Impozite anuale lei 750.000. Devastat și jefuit depozitul și

locuința pagube	Lei	6.000.000	
numerar „	„	8.000.000	Lei 14.000.000

1034. DAVID VOGEL, Bd. Maria Nr. 97, fierărie, impozite anuale lei 29.000. Veteran din campania 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 400.000

1035. ISAC DAVIDOVICI, Bd. Regina Maria Nr. 93, galanterie, impozite anuale lei 20.000. Veteran din războiul 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

1036. MARCU ROSENBERG ROSEANU, Bd. Regina Maria 39, coloniale, impozite anuale lei 13.000. Veteran din războiul 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	120.000	
locuința „	„	40.000	
numerar „	„	30.000	Lei 190.000

1037. MARCU ARON, Bd. Regina Maria Nr. 37, cea sornicar. Veteran din campania 1916—18, impozite anuale lei 4.400. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 70.000

1038. IANCU LEIBOVICI, Bd. Mărășești Nr. 39, vulcanizator. Veteran din campania 1916—1918. Jefuit locuința pagube . . . . . Lei 12.400

1039. SIMION MOZES, Str. Militari Nr. 11, ambulant. Jefuit:

mărfuri pagube	Lei	5.000	
numerar „	„	900	Lei 5.900

1040. NUHĂM MARCUS, Str. Nicolae Fleva Nr. 8. ambulant. Veteran din campaniile 1916—1918. Jefuit:

îmbrăcăminte	Lei	6.000	
numerar	„	14.000	Lei 20.000

1041. VETTA ATIAS, Str. Orfeu Nr. 9, lingereasă Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 8.000

1042. ARON GROSS, Str. Oiţelor Nr. 12, voiajor, veteran al războiului 1916—1918. Invalid de război. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 32.000

1043. HARRY GRÜNBERG, Principatele Unite Nr. 55, comerciant. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . Lei 250.000

1044. MARCU STARK, Principatele Unite Nr. 55, comerciant, veteran din războiul 1916—18. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 400.000

1045. MOISE VEDMEDIEV, Str. Poenaru Bordea Nr. 16, comerciant. Jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 60.000

1046. PEPI LUPOVICI, Cal. 13 Septembrie Nr. 95, galanterie. Impozite anuale lei 9.600. Jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 40.000

1047. OZIAS LEHRER, Cal. 13 Septembrie Nr. 220, fierărie, impozite anuale lei 33.000. Jefuit:

fierăria pagube	Lei	1.500.000	
locuinţa „	„	560.000	
numerar „	„	490.000	Lei 2.550.000

1048. LEIBA KATZ, Cal. 13 Septembrie Nr. 11, croitor, impozite anuale lei 14.300. Veteran al campaniei 1916—1918, decorat cu „Crucea Comemorativă" cu barete. Devastat şi jefuit:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

magazinul pagube	Lei	60.000	
locuinţa „	„	82.000	Lei 142.000

1049. ALBERT HEILPERN, Cal. 13 Septembrie Nr. 99 bis, tipograf, impozite anuale lei 15.000. Devastat şi jefuit tipografia, pagube . . . . . Lei 200.000

1050. RAŞELA MERLAUB, Cal. 13 Septembrie Nr. 107, galanterie, impozite anuale lei 18.000. Jefuit:

magazinul pagube	Lei	600.000	
locuinţa „	„	100.000	Lei 700.000

1051. DAVID SCHÄCHTER, Cal. 13 Septembrie 117, galanterie, impozite anuale lei 17.200. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . Lei 800.000

1052. GUSTAV SEGALL, Cal. 13 Septembrie 113, galanterie, impozite anuale lei 17.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube	Lei	600.000	
locuinţa „	„	100.000	Lei 700.000

1053. SAUL SPINER, Cal. 13 Septembrie Nr. 90, tinichigiu, impozite anuale lei 16.000. Devastat şi jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 50.000

1054. SUSETTE ATIAS, Cal. 13 Septembrie Nr. 94, fierărie, impozite anuale lei 29.500. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 1.150.000

1055. SIMON MOSCOVICI, Str. Şuter Nr. 8, industriaş. Devastat şi jefuit locuinţa, pagube . . . . . Lei 1.340.000

1056. „TEXO", Str. Sabinelor Nr. 8, fabrică textile. Devastat şi jefuit fabrica şi depozitul de mărfuri, pagube Lei 4.000.000

1057. MARIA PĂNZARU, Str. Sabinelor Nr. 2, lingerie, impozite anuale lei 18.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 500.000
locuinţa „ . . . . . „ 50.000
numerar „ . . . . . „ 14.000 Lei 564.000

1058. MIHAI GROSS, Str. Salvator Nr. 9, funcţionar veteran din campania 1916—18. Jefuit numerar . . . . Lei 10.000

1059. JEAN ADERCA, Str. Salvator Nr. 44, ambulant. Veteran din campania 1916—18. Jefuit marfă, pagube Lei 20.000

1060. STRUL ROSENBERG, Str. Sofia Nr. 55, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 4.000

1061. DEBORA ROITTMAN, Şerban Vodă Nr. 149 coloniale, impozite anuale lei 22.200. Jefuit băcănia, pagube . . . . . Lei 56.000

1062. IULIUS IANCU, Şerban Vodă Nr. 235, ceasornicar, impozite anuale lei 11.000. Veteran din campania 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . Lei 40.000

1063. AVRAM HERŞCOVICI, Şerban Vodă Nr. 235, galanterie, impozite anuale lei 30.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 100.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1064. SAIA WISSENFELD, Şerban Vodă Nr. 12, ceasornicar, impozite anuale lei 5.500. Distrugeri în atelier, pagube . . . . . Lei 3.000

1065. IOSEF GOLDENBERG, Şerban Vodă Nr. 31, croitor, impozite anuale lei 17.000. Veteran din războiul 1916—1918. Jefuit stofă pagube . . . . . Lei 8.500

1066. IOSIF ABRAMOVICI, Şerban Vodă Nr. 106. croitor, impozite anuale lei 12.000. Veteran din războiul 1916—1918. Jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 1.500

1067. NICU DIAMANT, Şerban Vodă Nr. 106, funcţionar. Jefuit numerar . . . . . Lei 8.000

1068. OSCAR LEIBOVICI, Şerban Vodă Nr. 182, manufactură, impozite anuale lei 15.000. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat şi jefuit magazinul, pagube Lei 400.000

1069. LEON GOLDSTEIN, Şerban Vodă Nr. 144, coloniale, impozite anuale lei 22.000. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 150.000

1070. MORDHA RABINOVICI, Str. Uranus Nr. 89, droghist, impozite anuale lei 17.000. Devastat şi jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 150.000
numerar „ . . . . . „ 100.000 Lei 250.000

1071. SAMI FAIBIŞ, Str. Uranus Nr. 134, galanterie, impozite anuale lei 13.350. Devastat şi jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 200.000

1072. IANCU L. SPIEGLER, Bd. T. Vladimirescu 17, industriaș. Veteran din războiul 1916—1918. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	300.000	
numerar „	„	235.000	Lei 535.000

1073. SAMUEL BARZILAY, Str. Vânători Nr. 14, fost avocat. Devastat și jefuit:

locuința pagube	Lei	260.000	
numerar „	„	140.000	Lei 400.000

i) Diferite cartiere

1074. JEAN STEINHARDT, Cal. Griviței Nr. 226, ambulant. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18, decorat cu „Crucea Comemorativă" și „Coroana României". Jefuit:

diverse obiecte, pagube	Lei	19.000	
numerar „	„	11.000	Lei 30.000

1075. IANCU GHELBER, Cal. Griviței Nr. 350, pielar, impozite anuale lei 19.400. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 55.000

1076. BUCĂ HAIMOVICI, Cal. Griviței Nr. 360, hăinărie, veteran din campania 1916—18, impozite anuale lei 16.500. Jefuit:

magazinul pagube	Lei	32.100	
numerar „	„	5.000	Lei 37.100

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1077. HEINRICH TEITELBAUM, Str. Dr. Marcovici Nr. 3, ambulant. Jefuit marfă, pagube . . . . . Lei 10.000

1078. SAMUEL NEUMAN, Str. Ion Dobrescu 3, instalator. Jefuit scule, pagube . . . . . Lei 3.000

1079. MARCEL A. IOSEF, Str. Florilor Nr. 20, magazin de coloniale, impozite anuale lei 14.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuința „	„	418.000	
numerar „	„	32.000	Lei 850.000

1080. CALMAN ULNER, Str. Vlaicu Vodă Nr. 71, ambulant. I s'a furat marfă de . . . . . Lei 4.000

1081. RASEL SLAM, Str. Vlaicu Vodă Nr. 71, ambulantă. Jefuit marfă de . . . . . Lei 5.000

1082. SOLOMON SOLOMON, Str. Vitejescu Nr. 25, artist. Jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 20.000

1083. IOSIPOVICI LEIBU, Str. Vlad Dracul 6, ambulant. Jefuit mărfuri de . . . . . Lei 6.000

1084. PINCU HEINRICH, Str. Scărlătescu Nr. 16, funcționar. Bătut în stradă și jefuit de . . . . . Lei 25.000

1085. MORITZ GOLDENBERG, Cal. Griviței Nr. 342, galanterie. Veteran al războiului 1913 și 1916—18. Impozite anuale lei 26.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	80.000	
numerar „	„	22.000	Lei 102.000

1086. BORIS REICHER, Str. Jigniței Nr. 20, rabin. Jefuit odăjdii bisericești, pagube . . . . . Lei 40.000

1087. H. L. RABINOVICI, Str. Oituz Nr. 8, manufactură, impozite anuale lei 60.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 600.000

1088. ILIE RABINOVICI, Str. Căuzași Nr. 6, vopselărie, impozite anuale lei 51.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	100.000	
locuința „	„	600.000	
numerar „	„	40.000	Lei 740.000

1089. IGNAT WEINBERG, Str. Căuzași Nr. 3, furnituri de tapițerie, impozite anuale lei 34.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	1.480.000	
locuința „	„	420.000	
numerar „	„	240.000	Lei 2.140.000

1090. Dr. SAMI LAZĂR COHN, Sf. Ion Nou Nr. 12, medic căpitan în rezervă, veteran al războiului 1916—1918. Devastat și jefuit:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

locuința pagube	Lei	740.000	
numerar „	„	50.000	Lei 790.000

1091. MARCOVICI MORITZ, Str. Lânăriei Nr. 54, galanterie, impozite anuale lei 12.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	650.000	
locuința „	„	185.000	Lei 835.000

1092. PASCAL STEINBERG, Str. Lânăriei Nr. 62, librărie, impozite anuale lei 22.500. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	420.000	
locuința „	„	16.000	Lei 436.000

1093. ISIDOR WACHMAN, Str. Lazăr Nr. 5, haine vechi, impozite anuale lei 66.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 412.000

1094. LEIZER LEIZEROVICI, Str. Lazăr Nr. 5, haine vechi, impozite anuale lei 30.000. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . . Lei 350.000

1095. RENE ROSENTHAL, Str. Lazăr Nr. 5, haine vechi, impozite anuale lei 19.000. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 80.000

1096. SIMCA DAVID, Str Lazăr Nr. 5, haine vechi, impozite anuale lei 15.400. Devastat și jefuit:

magazinul pagube	Lei	400.000	
locuința „	„	100.000	Lei 500.000

1097. ANCEL LEIB, Str. Lazăr Nr. 5, haine vechi. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 40.000
locuința „ . . . . . „ 20.000 Lei 60.000

1098. B. MIHELSTEIN, Str. Lazăr Nr. 5, haine vechi, impozite anuale lei 12.000. Veteran al campaniei 1916—1918. Devastat și jefuit magazinul, pagube . . . . Lei 250.000.

1099. DAVID WELTBERGER, Str. Căuzași Nr. 1, tipograf, impozite anuale lei 20.000. Devastat și jefuit atelierul, pagube . . . . . Lei 30.000

1100. SIEGFRIED DIAMANT, Str. Căuzași Nr. 1, frizer. Jefuit:

scule pagube . . . . . Lei 2.000
locuința „ . . . . . „ 6.000 Lei 8.000

1101. SOFIA LAZĂR, Str. Căuzași Nr. 8, coloniale, impozite anuale lei 11.000. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 180.000
locuința „ . . . . . „ 100.000 Lei 280.000

1102. IANCU WEINTRAUB, Str. Lânăriei Nr. 67, ceasornicar. Jefuit unelte, pagube . . . . . Lei 10.000

1103. IUDA IANCULOVICI, Str. Florilor Nr. 20, strungar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 110.000

1104. A. B. DAVIDOVICI, Str. Mămulari Nr. 3, funcționar. Devastat și jefuit locuința, pagube . . . . . Lei 225.000

1105. ANCEL ADELA, Str. Mămulari Nr. 21, intendentă la templu. Devastat și jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 8.000
numerar „ . . . . . „ 1.000 Lei 9.000

1106. SOLOMON MEIER, Bd. Mărășești Nr. 162, pălărier, impozite anuale lei 16.900. Veteran al campaniilor 1913 și 1916—18. Devastat și jefuit:

magazinul pagube . . . . . Lei 25.000
locuința „ . . . . . „ 45.000 Lei 70.000

1107. OSCAR ROSENBLATT, Str. Legislator Nr. 5, comerciant. Veteran din campania 1916—18. Devastat și jefuit:

locuința pagube . . . . . Lei 20.000
numerar „ . . . . . „ 7.000 Lei 27.000

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANEXE

Lista guvernului și a prefecților legionari; Documente oficiale; Memorii ale Federației Uniunilor de Comunități: Declarații ale victimelor; Certificate medicale; Acte de vânzare sau predare a întreprinderilor; Tabloul evreilor uciși în timpul pogromului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GUVERNUL LEGIONAR
(Decret din 14 Septembrie 1940)

HORIA SIMA, Vice-Preşedinte al Consiliului de Miniştri, Ministru fără portofoliu.

Prof. GH. LEON, Secretar de Stat la departamentul Economiei Naţionale [1]).

G-ral CONST. PETROVICESCU, Secretar de Stat la departamentul Afacerilor Interne.

Prof. TRAIAN BRĂILEANU, Secretar de Stat la departamentul Educaţiei Naţionale, Culte şi Arte.

Prof. MIHAI A. ANTONESCU, Secretar de Stat la departamentul Justiţiei.

Prof. MIHAIL STURZA, Secretar de Stat la departamentul Afacerilor Străine [2]).

GEORGE CRETZIANU, Secretar de Stat la departamentul Finanţelor.

Prof. POMPILIU NICOLAU, Secretar de Stat la departamentul Lucrărilor Publice şi Comunicaţii.

VASILE IASCINSKI, Secretar de Stat la departamentul Muncii, Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale.

Ing. NICOLAE MAREŞ, Secretar de Stat la departamentul Agriculturii şi Domeniilor.

Locot.-Col. Prof. NIC. DRAGOMIR, Secretar de Stat la departamentul Coordonării şi Statului Major Economic.

G-ral GH. DOBRE, Subsecretar de Stat la departamentul Apărării Naţionale pentru înzestrarea şi administrarea armatei.

G-ral CONST. PANTAZI, Subsecretar de Stat la departamentul Apărării Naţionale pentru Armată.

Com. GH. JIENESCU, Subsecretar de Stat la departamentul Apărării Naţionale pentru Aer şi Marină [3]).

---

[1]) Inlocuit mai târziu prin Mircea Cancicov.
[2]) Demisionat, fără a se numi un alt titular.
[3]) Inlocuit mai târziu la Marină prin Amiral Koslinsky.

CONSTANTIN PAPANACE, Subsecretar de Stat la departamentul Finanţe.
PETRE NEMOIANU, Subsecretar de Stat la departamentul Agricultură şi Domenii.
CORNELIU GEORGESCU, Subsecretar de Stat la departamentul Economiei Naţionale pentru colonizare şi populaţia evacuată.
V. DIMITRIUC. Subsecretar de Stat la departamentul Economiei Naţionale pentru Petrol şi Exploatări Miniere.
Prof. ION PROTOPOPESCU, Subsecretar de Stat la departamentul Finanţe pentru Inventarul Avuţiilor Publice.
ALEX. RIOŞANU, Subsecretar de Stat la departamentul Interne pentru Poliţie şi Siguranţă.

PREFECŢII REGIMULUI LEGIONAR
(Decret din 20 Septembrie 1940)

Jud.

Alba: BACIU GRIGORE.
Arad: ROTEA ILIE, Av.
Argeş: GEORGESCU MIHAIL, Dr.
Bacău: VASILE STOIAN, Prof.
Baia: GRIGORESCU CONSTANTIN.
Bihor: LUCA CONSTANTIN, Col. rez.
Botoşani: NICULESCU VASILE, Căp. rez.
Braşov: TRAIAN TRIFAN, Av.
Brăila: STERE MIHALEXE, Av.
Caraş: ION VINTAN, Prof.
Câmpulung: CRISTEA RUSU, Av.
Cluj-Turda: VASILE HANU, Prof.
Constanţa: NICOLAE SEITAN, Av.
Covurlui: OLTEANU MIHAI, Av.
Dâmboviţa: ST. SPĂTARU, Col. rez.
Dolj: NICOLA ROŞULESCU, Av.
Dorohoi: BARBU STROICI.
Făgăraş: VIRGIL MATEIAŞ, Av.
Fălciu: VICTOR CUBUŢIU, Av.
Gorj: OCTAVIAN ŢUCU, Prof.
Hunedoara: COSTEA IOSIF, Dr.
Ialomiţa: ION BOGDAN MUNTEANU, Av.
Iaşi: ALEXANDRU VENTONIC, Medic.
Ilfov: EMIL POPA, Dr.

Babeş-Bolyai University Library Cluj

Mehedinţi: CRIS AXENTE, Av.
Muscel: PAUL GĂBĂŞEANU, Prof.
Neamţ: EFTIMI GABAN, Farmacist.
Olt: VICTOR GEORGESCU, Av.
Prahova: MARIN STĂNESCU, fost magistrat.
Putna: PETRE TOCU.
Rădăuţi: SULCINĂ NICOLAE.
R.-Sărat: Ing. G. VLAD.
Roman: ION NICULESCU, Av.
Romanaţi: LIBERT TĂRNOVEANU.
Severin: TIBERIU MITAR, Prof.
Sibiu: Dr. FLEŞERIU ION, Av.
Suceava: GAVRIL IONESCU, Prof.
Târnava-Mare, ION CREANGĂ, Prof.
Târnava-Mică: ION COVRIG NONEA, Prof.
Tecuci: DOBRE ION, Prof.
Teleorman: NICOLAE ZAHARIA, Prof.
Timiş-Torontal: ILIE GHENADIE, Prof.
Tulcea: ŞTEFAN PREDESCU.
Tutova: C. BOLINTINEANU, Col. rez.
Vaslui: Al. COSTĂCHESCU, Col. rez.
Vâlcea: BĂRBULESCU VICTOR, Av.
Vlaşca: ANIBAL DOLJANSKI, Col. activ.

BCU "Babeş-Bolyai" University Library Cluj

CATEVA DOCUMENTE OFICIALE

Răspunsul Generalului Antonescu la 33 reclamaţiuni ce i-au fost adresate la începutul lunei Octombrie de Federaţia Uniunilor de Comunităţi Evreeşti.

Comunicat din 22 Octombrie 1940 al Preşedinţiei Consiliului de Miniştrii

S'a constatat că s'au făcut Guvernului numeroase reclamaţiuni cari au fost găsite neadevărate.

Astfel Preşedintele Federaţiei Uniunilor de Comunităţi Evreeşti din ţară, d-l Dr. W. Filderman, a reclamat că la Piatra Neamţ nu e voie să se înmormânteze niciun evreu până nu se plătesc taxe în folosul Mişcării Legionare.

Rabinul şef din Piatra Neamţ şi Preşedintele Comunităţii Evreilor locale, au dat declaraţii în scris că afirmaţia nu este adevărată.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

D-l Filderman a mai reclamat că la Negreşti (Vaslui), au fost sigilate magazii de cereale ale comercianţilor evrei.

S'au făcut cercetări şi s'a constatat că au fost blocate conform legii numai cerealele provenind de pe moşiile expropriate. De altfel toţi au dreptul legal de a face contestaţie în faţa Justiţiei.

Tot d-l Filderman a mai reclamat că la Răducăneni (Fălciu), au fost închise magazinele evreeşti. Şi această afirmaţie este inexactă.

S'a hotărît ca pe viitor toţi cari fac reclamaţiuni de această natură să fie duşi împreună cu organele anchetatoare la faţa locului şi dacă se va constata netemeinicia reclamaţiei, să fie trimişi în judecată pentru răspândirea de ştiri false şi tendenţioase.

Patronul teroarei legionare, Generalul C. Petrovicescu, Ministrul Afacerilor Interne, numește jaful legionar „bătălia cumpărării prăvăliilor și imobilelor jidănești[1])

București. 18 Decembrie 1940

MINISTERUL INTERNELOR
Cabinetul Ministrului

MARELE STAT MAJOR
Secția 2-a

La Nr. 220.127/940

Am onoare a face cunoscut că, în urma cercetărilor făcute, Prefectul județului Târnava-Mare, raportează:

1. In ziua de 27 Noembrie 1940, pe când se aflau în gara Copșa-Mică, toate autoritățile publice, prefectul, șeful poliției, comandantul Legiunii de Jandarmi, în așteptarea trenului cu care se înapoia d-l General Ion Antonescu, Conducătorul Statului—de față fiind și d-l General Vasiliu și d-l Ministru Rioșanu, sașii din Mediaș au ocupat prin echipe organizate, prăvăliile evrețești din centrul orașului, în număr de 10 (zece), pretextând că au contracte de vânzare-cumpărare cu evreii, când în realitate ei nici până astăzi nu au perfectat aceste contracte.

Puși în fața acestui atac prin surpriză și pentru a nu da loc la conflicte cu minoritatea săsească și după ce prin intervenția Mișcării Legionare s'a provocat creditele necesare, s'a început și de Mișcarea Legionară, *bătălia cumpărării prăvăliilor și imobilelor jidănești, care au mai rămas* în Sighișoara, Mediaș și în restul județului.

La operația aceasta de cumpărare de imobile, se caută a se respecta în totul dispozițiile legale în vigoare. Faptul că românii vor să ajungă în această regiune în proprietatea prăvăliilor și a imobilelor jidănești, explică toată nemulțumirea și agitația sașilor

[1]) V. No. 157, pag. 147.

care s'au erijat acum în fervenţi agitatori ai jidanilor de pretinsele brutalităţi la care evreii ar fi supuşi din partea autorităţilor româneşti. In realitate, ei urmăresc să înlăture pe români dela orice cumpărări de bunuri care aparţin evreilor. Prin lumina acestor date este a se vedea şi incidentul din noaptea de 3—4 Decembrie 1940 dela Mediaş.

Organele de control ale Inspectoratului de Poliţie din Alba-Iulia, *au avut o atitudine mai aspră faţă de câţiva evrei din Mediaş, care voiau să cedeze prăvăliile lor exclusiv saşilor.*

Gărzile cetăţeneşti pe care saşii pretind că le-au instituit cu prilejul acelui incident, pentru apărarea populaţiei, sunt în realitate nişte echipe ce fuseseră instalate în faţa prăvăliilor şi în curţile prăvăliilor evreeşti cu aproximativ o săptămână înaintea acelui incident, cu scopul de a opri pe români să intre în tratative cu jidanii pentru cumpărarea prăvăliilor sau imobilelor.

In ziua de 4 şi 5 Decembrie, Prefectul judeţului a fost la Bucureşti, chemat la Ministerul Coordonării, iar în ziua de 5 Ianuarie 1941, d-l Comandant al Garnizoanei şi al Pazei teritoriului judeţului d-l Lt.-Col. Antohi s'a deplasat la Mediaş, luând măsuri de ordine, comunicând Prefectului că situaţia nu prezintă nimic grav.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In ziua de 8 Decembrie, Prefectul judeţului a cercetat personal chestiunea la Mediaş şi a constatat că, populaţia românească este profund indignată de atitudinea saşilor, care sprijinesc pe evrei şi nu se împacă deloc cu ideea că, ar putea şi românii să cumpere prăvălii ori imobile dela evrei. Ori, în agitaţia şi alarma pe care au dat-o evreii, ca o ironie a soartei, ei se văd apăraţi şi încurajaţi în aceasta, tocmai de concetăţenii noştri saşi.

Ministrul Afacerilor Interne,
General (ss) Petrovicescu

Ordin al Primăriei Constanța, pentru interzicerea întrebuințării de către evrei, a personalului casnic creștin.

România
Primăria Municipiului Constanța
Nr. 37739 — 28 Decembrie 1940

Domnule Președinte,

Avem onoarea a vă face cunoscut, că potrivit dispozițiunilor în vigoare, este cu totul oprit ca familiile jidovești să angajeze personal de serviciu creștin de ambele sexe.

In consecință, vă rugăm să luați măsuri, ca tot personalul creștin, ce se găsește în prezent în serviciul familiilor jidovești, să fie concediat de îndată, plătindu-i-se salariul cuvenit conform legii, iar pe viitor să nu se mai angajeze personal de serviciu creștin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primar,
(ss) Traian Puiu

Secretar General,
(ss) Ion Cioroianu

Domniei-Sale
Domnului
Președinte al Comunității Israelite de Rit Occidental
Constanța

Modelul unei comunicări de confiscare, trimisă tuturor Comercianţilor Evrei din Ineu[1])

Mişcarea Legionară
Garnizoana Ineu
Nr. 31
2 Decembrie 1940

Către
Ungar Iacob şi Fiul
Ineu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In conformitate cu dispoziţiunile primite dela Comandamentul Mişcării Legionare a judeţului Arad, binevoiţi a cunoaşte că, materialul din prăvălia Dvs. îl va prelua Mişcarea Legionară.

Astfel, vi se atrage atenţiunea că, orice contractare făcută este nulă, iar ceeace veţi face fără cunoştinţa noastră, atrage după sine aplicarea celor mai drastice sancţiuni contra Dvs.

Şeful Garnizoanei Legionare Ineu:
I. Herbeiu.

---

[1]) V. No. 189, pag. 161.

Modelul unei convocări trimise tuturor celor 106 comercianți evrei din Craiova. Dând ascultare invitațiunii, toți s'au văzut constrânși a semna cereri de radiere a firmelor comerciale și acte de vânzare a întreprinderilor fără a primi vreun ban [1])

România
Camera de Comerț și de Industrie
Craiova
Oficiul Registrului Comerțului
No. 125
9 Ianuarie 1941

Onor

Firma Moisi A. Mendel Fii

Craiova, Strada Unirei Nr. 92.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Având de discutat chestiuni în legătură cu comerțul exercitat de d-v., vă rugăm să bine-voiți a lua parte neapărat în ziua de Vineri 10 Ianuarie a. c. orele 10 dimineața, la consfătuirea ce va avea loc la sediul Camerei noastre din Craiova, Strada Unirei 91 (Birourile dela parter).

Președinte,
(ss) Wilhelm Ianisewsky,

Secretar,
(ss) Tătaru

Șeful Biroului,
(ss) Ioan Popescu

[1]) V. No. 266, pag. 204.

Intervenția personală a Prefectului Județului Severin, pentru a înlătura rezistența unui comerciant din Lugoj, care a refuzat a preda întreprinderea sa, legionarilor [1])

TELEGRAMA

David Spitzer,
sanatoriul
Bdul Regina Maria 12
Lugoj 1098—40—31—11.30 31 Dec. 1940

Prezentați-vă imediat la prăvălie în Lugoj dumneavoastră sau sotzia stop în cas contrar preluăm prăvălia pe seama statului ca fiind părăsită Prefectul județului Severin Profesor Tiberiu Mitar No. 302. cabinet.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

[1]) V. No. 238, pag. 190.

Două procese verbale de percheziții efectuate la locuința Președintelui Federației Uniunilor de Comunități Evreești, Dr. W. Filderman.

PROCES-VERBAL

Astăzi 3 Ianuarie 1941, orele 16,30 (șasesprezece treizeci), Noi, Panaitescu Aurelian, comisar ajutor în Direcțiunea Generală a Poliției și Siguranței Statului.

Având în vedere ordinul d-lui Director General al Poliției și Siguranței Statului, precum și autorizațiunea Parchetului Tribunalului Ilfov, de a face o percheziționare domiciliară d-lui Dr. Wilhelm Filderman, de profesiune avocat, domiciliat în București, Str. Sf. Apostoli Nr. 16, în scopul de a găsi acte sau corespondență în legătură cu Siguranța Statului,

Constatăm prin prezentul proces-verbal, că astăzi data și orele de mai sus, împreună cu d-nii Voinea Nicolae și Alexandrescu Chirică, ambii din Direcțiunea Generală a Poliției, ne-am prezentat la domiciliul d-lui Avocat Dr. W. Filderman, din București, Str. Sf. Apostoli Nr. 16, unde punându-i în vedere calitatea și scopul vizitei noastre, am procedat, în prezența numitului și a d-lor S. Gruber, M. Hornștein, Fabi Hornștein, D. Rosenkranz, la o minuțioasă percheziție a locuinței sale, unde am găsit și ridicat următorul material:

1. 49 (patruzeci și nouă) dosare;
2. 7 (șapte) mape de carton;
3. 40 (patruzeci) bibliorafturi;
4. 41 (patruzeci și unu) broșuri diverse;
5. 2 (două) agende pe anii 1939 și 1940;
6. 1 (unu) carnet de legitimație de avocat în alb fără fotografie;
7. 1 (unu) dosar conținând broșura „Asasinul" și diverse acte dela Loja I. O. B. B.

Comisar Ajutor, (ss) A. Panaitescu.
Percheziționat, (ss) W. Filderman.
Martori, (ss) M. Hornștein, D. Rosenkranz, C. Alexandrescu, S. Gruber, F. Hornștein, N. Voinea.

Se menţionează că toate dosarele biblioraftele, mapele şi celelalte, nu sunt şi nu au fost numerotate, şnuruite şi parafate.

Se menţionează că la punctul 1 al prezentului proces-verbal s'a rectificat de noi, ştergându-se cu X roşu cuvântul „bibliorafte" şi înlocuindu-se cu „dosare".

Tot acest material s'a transportat la Direcţiunea Generală a Poliţiei.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Comisar Ajutor, (ss) A. Panaitescu.

Percheziţionat, (ss) Dr. W. Filderman.

Martori, (ss) M. Hornştein, D. Rosenkranz, S. Gruber, N. Voinea, F. Hornştein, C. Alexandrescu.

Se menţionează de noi Panaitescu Aurelian, că prezentul proces-verbal s'a încheiat în dublu exemplar, din care unul s'a lăsat percheziţionatului.

Comisar Ajutor, (ss) A. Panaitescu.

Percheziţionat, (ss) W. Filderman.

Martori, (ss) M. Hornştein, D. Rosenkranz, C. Alexandrescu, S. Gruber, F. Hornştein, N. Voinea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROCES-VERBAL

Astăzi 5 Ianuarie 1941 orele 19.

Noi Pădure Aristide, Comisar Şef în Prefectura Poliţiei Municipiului Bucureşti, serviciul Poliţiei de Siguranţă, asistat de Comisarii ajutori Bicolici Nicolae, Vasiliu Gheorghe, Leonescu Dan şi de martorii asistenţi mai jos semnaţi,

Având în vedere delegaţia dată nouă de domnul Şef al serviciului de a efectua o percheziţie la domiciliul d-lui Dr. Wilhelm Filderman, avocat din Bucureşti, Str. Sf. Apostoli Nr. 16, percheziţie autorizată de Parchetul Tribunalului Ilfov prin ordinul telegrafic Nr. 338 din 3 Ianuarie 1941,

Astăzi data şi ora de mai sus ne-am prezentat la locuinţa d-lui Dr. Wilhelm Filderman din Bucureşti, Str. Sf. Apostoli Nr. 16, pe care l'am găsit prezent la domiciliu şi căruia punându-i în vedere scopul venirii noastre, a acceptat fără opunere să i se facă percheziţia.

Cu această ocazie s'au găsit la locuinţa numitului şi s'au ridicat de noi următoarele:

1. 20 (douăzeci) mape cu corespondenţă privind Uniunea Co-

munităţilor Evreeşti din Ţară, emigrarea evreilor, memorii şi scrisori atât personale cât şi din partea organizaţiilor pe cari le reprezintă, etc.

2. 1 (un) registru de procese-verbale ale Consiliului Central al Evreilor.

Toate acestea s'au ridicat fără a fi numerotate, şnuruite şi parafate.

De cele ce preced, am dresat prezentul proces-verbal în dublu exemplar, din care un exemplar s'a luat de noi, iar un altul s'a lăsat percheziţionatului.

Comisar, Şef, (ss) Aristide Pădure.

Percheziţionat, (ss) Dr. W. Filderman.

Martori, (ss) N. Bicolici, G. Vasiliu, Hornştein, Emilia Dr. W. Filderman, Comisar D. Leonescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Notă. Ambele percheziţii au fost ordonate a doua zi după ce d-rul Filderman predase generalului un memoriu în care arăta catastrofa spre care era târîtă întreaga ţară şi-l avertizase că Mişcarea Legionară pregătea un pogrom de exterminare a evreilor, pentru zilele de 6—7 Ianuarie. Răspunsul generalului Antonescu a fost: „Spuneţi doctorului Filderman, să nu fie evreu fricos".

MEMORII ADRESATE GUVERNULUI ANTONESCU DE F. U. C. E. ŞI U. C. E.

Incercare de a salva viaţa unui grup de evrei din Ploeşti [1])

Uniunea Comunităţilor Evreeşti
din Vechiul Regat
Nr. 2034

25 Noembrie 1940

DOMNULE MINISTRU

In ziua de 15 Noembrie a. c., cu prilejul audienţei ce d-l Director General al Siguranţei Statului a binevoit a acorda Preşedintelui nostru d-l Dr. W. Filderman, am adus la cunoştinţă faptul arestării la 10 Noembrie a. c., în oraşul Ploeşti a unui grup de circa 50 evrei, oameni paşnici, împotriva cărora nu se ridica nicio acuzaţiune. Arestaţii, printre cari se găseau veterani şi decoraţi din războiul de întregire, au fost ridicaţi, parte de pe stradă, iar parte — împreună cu rabinul David Friedman — din sinagogă, în timpul oficierii serviciului divin.

Faptele erau expuse în memoriul nostru Nr. 1988, alăturat în copie, pe care însă nu l-am mai depus întru cât d-l Director General al Siguranţei Statului ne-a comunicat că: 1) A fost sesizat de acest fapt; 2) A fost la Ploeşti însoţind pe d-l Horia Sima, Preşedinte ad interim al Consiliului de Miniştri şi 3) A dat ordin ca 10—11 dintre arestaţi, bănuiţi de legături comuniste, să fie trimişi în judecata Curţii Marţiale, iar ceilalţi să fie imediat liberaţi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La 18 Noembrie a. c., am fost informaţi că niciunul dintre arestaţi nu a fost pus în libertate şi am încunoştiinţat despre aceasta Siguranţa Generală a Statului cu memoriul nostru Nr. 1943 pe care de asemenea îl alăturăm în copie.

Intru cât nici până astăzi nu s'a executat ordinul, avem onoare a vă ruga să binevoiţi a dispune măsuri urgente şi eficace pentru eliberarea celor arestaţi şi pentru prevenirea repetării în viitor a unor asemenea fapte.

Primiţi, vă rugăm, d-le Ministru, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-General,
Matatias Carp

Domniei-Sale
Domnului Ministru al Afacerilor Interne.

[1]) V. No. 159, pag. 150.

Memoriu pentru înlăturarea boicotului organizat de Mişcarea Legionară.

Federaţia Uniunilor
de Comunităţi Evreeşti
No. 500

26 Noembrie 1940

DOMNULE MINISTRU

Cu memoriul nostru Nr. 268 din 16 Septembrie a. c., după care alăturăm copie, am adus la cunoştinţa d-lui General Ion Antonescu, Conducătorul Statului şi Preşedinte al Consiliului de Miniştri, faptul că în oraşul Călăraşi au fost lipite pe vitrinele magazinelor evreeşti, afişe cu inscripţiunea „MAGAZIN JIDOVESC". Pe acest memoriu d-nul General a pus rezoluţiunea, comunicată nouă prin adresa Nr. 44 C. C. din 18 Septembrie 1940, după care de asemenea alăturăm copie. Domnia Sa a dispus ruperea afişelor, ceea ce s'a executat imediat de autorităţi.

Cu toate acestea faptul s'a generalizat în timp şi spaţiu cuprinzând oraşele: Turnu-Măgurele, Buzău, Sibiu, Orăştie, Craiova, Braşov, Constanţa, Ploeşti. Am reclamat aceasta cu memoriile noastre Nr. 333 din 16 Octombrie, Nr. 1726 din 21 Octombrie, Nr. 386 din 31 Octombrie, Nr. 398 din 3 Noembrie, Nr. 406 din 5 Noembrie, Nr. 437 din 13 Noembrie, Nr. 464 din 18 Noembrie a. c., d-lui Director General al Siguranţei Generale a Statului, fără însă a vedea vreun rezultat în spiritul rezoluţiunii Conducătorului Statului Român. Singurele oraşe în cari aceste afişe au dispărut sunt acelea în cari, prin confiscări de mărfuri sau chiar de magazine, s'a ajuns la dispariţia comerţului evreesc, adică la Turnu-Măgurele, Corabia, Caracal, Găieşti şi Braşov.

In ultimele zile faptul s'a produs şi la Bucureşti. Incepând din noaptea de 20 spre 21 Noembrie a. c. şi continuând în orele de prânz şi de seară, au fost lipite pe vitrinele magazinelor evreeşti din cartierul comercial ce porneşte dela Piaţa Sf. Gheorghe către Calea Văcăreşti, afişe verzi de mărimea 60/20 cm. cu inscripţia:

NU INTRAŢI
MAGAZIN JIDOVESC

Cu Bucureşti, numărul oraşelor în care s'au lipit asemenea afişe, ajunge la 20.

Ne îngăduim să vă atragem atenţiunea asupra deosebitei gravităţi ce prezintă asemenea fapte, subliniind că ele se produc în momentul în care Statul este silit a apăra economia naţională prin legi excepţionale cum e bunăoară Legea Sabotajului Economic, care califică drept crimă rezultatul acestor fapte.

Avem onoare a vă ruga să bine-voiţi a acorda atenţiunea cuvenită acestor fapte grave şi consecinţelor lor periculoase, dispunând măsuri imediate şi eficace pentru desfiinţarea afişelor şi pentru a preveni repetarea faptelor în alte localităţi.

Primiţi, vă rugăm, d-le Ministru, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-General,
Matatias Carp

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Domniei-Sale
Domnului Ministru al Afacerilor Interne.

Cerere de audienţă.

Federaţia Uniunilor
de Comunităţi Evreeşti

26 Noembrie 1940

Nr. 503

DOMNULE GENERAL

In ţară se petrec fapte de o gravitate excepţională: oameni maltraţi, unii chiar morţi în împrejurări necunoscute, averi confiscate, comercianţi deposedaţi de mărfuri şi de magazine, familii întregi evacuate din locuinţe şi chiar din oraşe, temple dărâmate şi odoare sfinte pângărite, oameni paşnici arestaţi şi reţinuţi zile şi săptămâni fără învinuire, femei şi copii începând dela vârsta de 11 ani, comercianţi, profesori, medici, ridicaţi din case şi duşi în alte localităţi pentru a fi puşi la munci grele, etc.

Am reclamat amănunţit cazurile d-lui Director General al Siguranţei Statului, dar socotim că este necesar a le aduce şi la cunoştinţa Domniei Voastre, pentru a se putea dispune măsurile eficace de îndreptare.

Avem onoare a vă ruga să binevoiţi a ne acorda cât mai curând posibil o audienţă, dispunând a ni se comunica ziua şi ora la adresa noastră din Str. Dr. Burghelea Nr. 3, telefon 5.13. 42.

Primiţi, vă rugăm, d-le General, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-General,
Matatias Carp

Domniei-Sale
Domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Uniunea Comunităţilor
Evreeşti din Vechiul Regat

7 Decembrie 1940

No. 2155

DOMNULE MINISTRU,

Avem onoarea a vă aduce la cunoştinţă că de pe urma cutremurului de pământ care a distrus oraşul Panciu, o bună parte a populaţiei sinistrate s'a refugiat pe unde a putut în judeţ şi în special în Focşani. Autorităţile locale neîngăduind aşezarea acestora decât pentru 15—30 zile, dacă nu sunt născuţi în judeţ, avem onoarea a vă ruga să binevoiţi a aprecia situaţiunea lor, dispunând ca:

a) Toţi cei cari în momentul cutremurului aveau domiciliul în Panciu să rămână oriunde în judeţ, indiferent de locul de naştere.

b) Cei cari au avut un comerţ de orice fel, să-l poată continua în judeţ.

c) Să se îngădue celor ce vor şi pot, să-şi reconstruiască locuinţele distruse de cutremur.

Populaţia pănceană este astăzi risipită, în mare majoritate în judeţul Putna şi mai ales în Focşani. Cu multă greutate s'a izbutit ca toţi sinistraţii să fie plasaţi şi toţi au astăzi un adăpost.

Cei ce au putut, au dus cu dânşii bruma de mărfuri salvată dintre dărâmături, pe care vânzând-o pot să aibe o existenţă. Unii dintre dânşii ar putea ca din agoniseala anilor de muncă, să-şi refacă căminurile, contribuind astfel la reclădirea unui oraş de două ori distrus în cursul a două decenii.

Este firesc, este omenesc, este legal să se aprobe aceste cereri ale unei populaţiuni care este astăzi cea mai lovită din ţară.

De aceea vă rugăm să binevoiţi a dispune cele de cuviinţă autorităţilor administrative din Focşani şi Panciu, intervenind în acelaş timp la Ministerul Coordonării pentru ca, prin Camera de Comerţ şi Industrie Putna, să se îngădue comercianţilor refugiaţi în Focşani, să continue acolo comerţul lor.

Primiţi, vă rugăm, d-le Ministru, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni,

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-general,
Matatias Carp

Domniei-Sale
Domnului Ministru al Afacerilor Interne.

Memoriu despre teroarea legionară din Piatra Neamț[1])

Uniunea Comunităților Evreești din Vechiul Regat

7 Decembrie 1940

Nr. 2158

DOMNULE MINISTRU,

Referindu-ne la memoriul nostru Nr. 2157 din 4 Decembrie a. c., avem onoarea a vă informa că faptele grave dela Piatra-Neamț, se repetă sub diverse forme, prezentând o situațiune din ce în ce mai îngrijorătoare.

In locul desființatei Poliții Legionare, a apărut o nouă instituțiune: „Gărzile Legionare", a căror constituire a fost anunțată prin afișe, lipite în tot orașul, cu cuprinsul:

„Pe ziua de 27 Noembrie, s'au înființat Gărzile Legionare sub „conducerea camaradului Ștefan Verșescu" (fostul șef al Poliției Legionare).

Aceste gărzi patrulează prin oraș, înarmate cu baionete, revolvere și carabine și mulți locuitori au de suferit de pe urma întâlnirilor cu membrii lor.

Incepând din seara de 4 Decembrie, au lipit pe ușile și vitrinele magazinelor evreești, afișe foarte mari cu cuprinsul:

„Cine cumpără dela Jidani este trădător; va fi fotografiat și publicat. Intrarea oprită la Jidani".

Unele afișe sunt semnate: „GĂRZILE DE FIER LEGIONARE".

A doua zi, la 5 Decembrie, au fost postați la intrarea magazinelor evreești, membrii ai Gărzilor, cari n'au lăsat să intre în prăvălii nici un client, fie creștin, fie evreu, anunțând tuturora că până în două zile magazinele evreești vor fi preluate.

In seara de 5 Decembrie, aceleași Gărzi au procedat la inven-

[1]) V. No. 193, pag. 162.

tarierea mărfurilor din unele magazine evreeşti, anunţând pe proprietari că aceste mărfuri vor fi vândute Sâmbătă, prin licitaţie publică.

Dăm cu titlu de exemplu câteva nume de comercianţi evrei cari au avut de suferit:

1. D. Davidovici
2. I. Winkler
3. Strul Lazarovici
4. I. Herşcu
5. Samuel Feingold
6. Maria Fischer
7. H. Sapse
8. I. Rotenberg
9. Landau
10. Florin Moscovici
11. M. Hascalovici
12. H. Hascalovici
13. Moise Leibovici
14. Ana Zilberman
15. Avram L. Avram
16. M. Kanner
17. Iancu Horovitz
18. Ilie Horovitz
19. Victor Hascalovici
20. Elias Herşcovici

Comerciantului Leon Iablonover care posedă un magazin de încălţăminte pe Str. Alexandru cel Bun, i s'a impus să angajeze ca funcţionar pe un refugiat macedonean, iar acum a fost obligat să recunoască pe acesta ca asociat.

Comercianţii cari n'au putut vinde în ziua de 5 Decembrie nimic din cauza Gărzilor postate la intrare, au fost ameninţaţi că li se vor dresa şi procese-verbale de sabotaj, pentrucă ar fi ţinut magazinele închise în zi de lucru.

Nădăjduim, d-le Ministru, că veţi aprecia cum se cuvine gravitatea faptelor expuse mai sus şi veţi binevoi a ordona de îndată măsuri energice pentru ca această situaţiune care ameinţă deopotrivă ordinea publică şi economia naţională, să înceteze.

Primiţi, vă rugăm, d-le Ministru, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni,

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-general
Matatias Carp

Domniei-Sale
Domnului Ministru al Internelor

Memoriu despre teroarea legionară din Târgoviște [1])

Uniunea Comunităților Evreești din Vechiul Regat

16 Decembrie 1940

No. 2242

DOMNULE GENERAL,

In urma reclamațiunilor noastre, d-l Director General al Siguranței Statului a binevoit a ordona o anchetă în orașul Târgoviște.

In timpul anchetei, vinovații au amenințat pe evrei chiar față de delegații veniți în ancheta și au pus amenințarea în executare întru cât Joi 12 Decembrie — adică în dimineața zilei următoare anchetei — evreii *au fost scoși și puși să curețe noroiul și să mături străzile,* inclusiv veteranii și decorații de război, inclusiv oameni de 60—65 de ani, *inclusiv Rabinul Comunității.*

Lucrul a continuat și a doua zi, iar în ziua de 13 Decembrie pentru ca delicvenții să arate și mai bine că nu se tem de autoritățile și legile Țării, au silit pe veteranul și decoratul de război *Abram Faibovici,* să semneze că-și vinde mărfurile și imobilul pentru 140.000 lei, deși ele valorează 2.000.000 lei.

Cum acest fapt este de o excepțională gravitate căci el constitue nu numai o ilegalitate și o neomenie, dar și un act de sabotaj al autorității publice, vă rugăm respectuos să binevoiți a dispune să se ia măsuri de reparație la Târgoviște și de prevenire în celelalte localități reclamate.

Menținem reclamațiile anterioare că oamenii au fost crunt bătuți și schingiuiți, în așa hal încât unii au și fugit din oraș.

Din nenorocire delegații Siguranței Generale au luat decla-

[1]) V. No. 211, pag. 173.

raţii oamenilor faţă de cei ce-i bătuseră, aşa că de teamă au dat declaraţii că n'au fost maltrataţi. Temerea rezultă şi din faptul că oamenii cari declară că li s'au luat averi de sute de mii de lei şi li s'au dat numai 10%, declară că ar fi fericiţi să li se mai dea... 10%.

Vă rugăm respectuos să binevoiţi a confrunta delegatul nostru cu delegaţii Direcţiei Generale a Siguranţei pentru a constata adevărul pe de o parte, iar pe de alta să binevoiţi a ordona că: sau mărfurile şi imobilele să fie plătite la preţul real, sau să fie restituite.

Primiţi, vă rugăm, d-le General, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-general
Matatias Carp

Domniei-Sale
Domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului şi Preşedinte al Consiliului de Miniştri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Memoriu despre teroarea legionară din Râmnicu-Vâlcea [1])

Uniunea Comunităţilor
Evreeşti din Vechiul Regat

20 Decembrie 1940

No. 2287

DOMNULE MINISTRU,

Sesizaţi de locuitorii evrei din Râmnicul-Vâlcea, avem onoarea a vă expune următoarele fapte petrecute în acest oraş:

1. *Bătăi la Poliţia Legionară.* In zilele de 23, 24 şi 26 Noembrie a. c., comercianţii Samoil Ciment, Israel Grabois, Ilie Adler, Isac Şmilovici, Lupu Avram (locotenent în rezervă) şi Sandu Willner, au fost ridicaţi dela magazinele lor şi duşi la sediul legionar şi crunt bătuţi — *lui Isac Şmilovici i s'au scos şi dinţii din gură* — după care au fost eliberaţi cu obligaţia de a părăsi oraşul — abandonând bunurile şi mărfurile — şi de a nu reclama cele întâmplate.

2. *Inchiderea magazinelor.* La 29 Noembrie 1940, în urma unei inspecţii a d-lui medic primar, s'au închis *toate* magazinele evreeşti pentru insalubritate, cu toate că erau în perfectă stare higienică şi fără dresare de procese-verbale pentru a nu se putea face apel la justiţie.

3. *Inventarierea mărfurilor.* După închiderea magazinelor, Şeful Poliţiei Legionare, d-l *Radu Popian,* a chemat fiecare comerciant şi a cerut să-şi inventarieze mărfurile în trei zile şi *să le predea legionarilor* iar ei să plece în oraşul lor de origine.

4. *Ordin de evacuare a prăvăliilor.* La 9 Decembrie, comercianţii au fost chemaţi de d-l Prefect, care i-a admonestat că ţin prăvăliile închise, fapt constituind un act de sabotaj şi i-a încu-

[1]) V. No. 150, pag. 145; No. 205, pag. 170.

noştiinţat că *populaţia oraşului este nemulţumită pentrucă nu are de unde să se aprovizioneze.*

La replica comercianţilor că magazinelee au fost închise de serviciul sanitar, d-l Prefect le-a ordonat să-şi evacueze magazinele — *până seara* — şi să se mute în alte magazine fapt care nu s'a mai petrecut pentrucă nici nu aveau la dispoziţie alte magazine, ca şi pentru motivul de mai jos.

5. *Legionarii au inventariat şi sigilat magazinele,* plătind proprietarilor un preţ ce reprezintă între 10—14% din valoarea totală a mărfurilor preluate.

Nădăjduim, d-le Ministru, că veţi binevoi a dispune reintrarea în legalitate, restituirea mărfurilor sustrase şi pedepsirea vinovaţilor şi vă rugăm să binevoiţi a primi asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-general
Matatias Carp

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Domniei-Sale
Domnului Ministru de Interne

Memoriu despre teroarea legionară în câteva oraşe.

Uniunea Comunităţilor
Evreeşti din Vechiul Regat

30 Decembrie 1944

No. 2317

DOMNULE GENERAL,

In Ţară continuă a se petrece fapte ce ameninţă grav ordinea publică.

La Buzău, Brăila, Giurgiu, Constanţa etc., au fost arestaţi sub pretxte imaginare, bătuţi sau chinuiţi, oameni cunoscuţi şi respectaţi de populaţie, negustori cinstiţi, intelectuali, veterani, decoraţi, invalizi sau mutilaţi de războiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ne îngăduim a vă semnala câteva cazuri:

La Buzău fuseseră arestaţi şi trimişi în judecată acum câtva timp o seamă de copii, sub acuzare de comunism. Cum unii părinţi ai acestor copii nu aveau a plăti onorariile avocaţilor, Comunitatea Evreilor a strâns o sumă de bani în acest scop.

Curtea Marţială a achitat pe acuzaţi de învinuirea de comunism.

Or, acum au fost *arestaţi şi crunt bătuţi* fruntaşii evrei din Buzău, intelectuali şi comercianţi — unii veterani şi decoraţi de războiu — pentrucă au dat celor achitaţi putinţa de a se apăra contra înscenării celor ce i-au arestat.

Pentru a invedera starea de teroare ce domneşte la Buzău, ne îngăduim a arăta că avocatul nostru Constantin Muşat, plecat să verifice adevărul faptelor de necrezut ce ni s'au adus la cunoştinţă, *nu a fost lăsat să ia contact cu victimele, ci dimpotrivă a fost ţinut ca şi arestat o jumătate zi, iar apoi condus la gară şi supraveghiat până la pornirea trenului, de organe ale Poliţiei.*

La Brăila au fost convocaţi la 16 Decembrie din ordinul d-lui chestor Mazilu, d-nii Izidor Solomonide, Ionas Schwartz şi Leon Abramovici (cei doi din urmă veterani de războiu în vârstă de 61 respectiv 60 ani). Interogaţi asupra unei pretinse ascunderi de

Biblioteca Centrală Universitară Cluj ROMANIA

aur, au fost chinuiţi în noaptea de 16—17 Decembrie de către indivizii Brăilă şi Oarză, într'un mod care a stârnit revolta d-lui Procuror General al Curţii de Apel Galaţi, Zamfirescu, venit să ancheteze.

Au fost desbrăcaţi şi bătuţi cu vâna de bou dela 1—5 noaptea şi dela 8—10 dimineaţa în casa Aloman din B-dul Cuza, sediul legionar, secţia economică. Apoi au fost readuşi la Chestură şi reţinuţi până la 19 Decembrie.

Chinurile de necrezut suferite de victime ca şi constatările medicului legist sunt consemnate în acte dresate în ziua de 19 Decembrie înaintea d-lor Zamfirescu, Procuror General al Curţii de Apel Galaţi, Mosciuski, Inspector General judecătoresc, Oprişan Prim-Procuror al Tribunalului Brăila şi Marinescu, Procuror al Parchetului Brăila.

Subliniem că la Brăila s'au petrecut în ultimul timp următoarele:

1. Cu câteva săptămâni în urmă, au fost ridicaţi din stradă, bătuţi şi chinuiţi, vreo 20 tineri evrei, pentru a declara că sunt comunişti. O parte au fost eliberaţi, iar cei ce n'au avut suficientă rezistenţă sufletească şi au semnat declaraţiile impuse de chinuitorii lor, sunt şi acum arestaţi, aşteptând judecata Tribunalului Militar Constanţa.

2. Conducătorii Comunităţii au fost obligaţi prin ameninţări să semneze un act prin care donează Primăriei Brăila, baia Comunităţii, instalaţie de valoare considerabilă (cca. 15.000.000 lei).

3. *Niciun evreu nu poate părăsi oraşul fără o viză a d-lui Bosinceanu, Şef al Siguranţei.*

La Giurgiu toţi evreii fără deosebire de vârstă sau de situaţie socială au fost arestaţi pentru... comunism. Printre aceştia se află veterani, decoraţi şi răniţi de războiu *(Dr. Albulescu,* medic colonel în rezervă, *I. Carp* rănit în luptele dela Coşna, etc.).

Primul lot de 11 arestaţi au fost judecaţi de Tribunalul Militar al Corpului II de armată şi achitaţi.

Luni 23 Decembrie, copilul unuia dintre arestaţi — Leon Abramovici — a fost chemat de către legionarul Cristescu — electrician de profesie — şi însărcinat să spună părintelui său că dacă va fi achitat, să trimită procură pentru vânzarea depozitului său de cherestea.

In ziua de 29 Decembrie, un funcţionar dela depozit a fost însărcinat să comunice patronului său că dacă până în patru zile acesta nu se prezintă spre a vinde depozitul, se vor trimite patru agenţi ca să-l aducă legat pentru a semna actul de vânzare.

Comunicări identice s'au făcut şi altora dintre cei achitaţi.

La Constanţa. în vederea confiscării magazinelor evreeşti, au fost ridicaţi o seamă de locuitori, din stradă, din case sau din magazine şi duşi la o casă, părăsită de proprietarul german Mauch, unde au fost bătuţi îngrozitor.

Delegatul nostru vizitând câteva victime (Hananel, Dower, Isac Matatia etc.), a văzut „corpuri rănite de lovituri, fesele erau negre şi la unii carne vie".

Şeful legionar al judeţului, vorbind comercianţilor evrei convocaţi la Camera de Comerţ, le-a spus că dacă refuză a preda magazinele, nu garantează de viaţa lor, iar dacă vor îndrăsni să reclame să ştie ce-i aşteaptă căci *„marea este mare şi mută"*.

Ne îngăduim a sublinia că:

a) Faptele de mai sus sunt pedepsite de lege, care le consideră crime (Decretul-Lege din 28 Noembrie).

b) Ele sunt cu atât mai grave cu cât sunt săvârşite de autorităţi, în localurile sau văzul autorităţilor.

Nădăjduim că veţi binevoi a dispune măsuri imediate ce veţi socoti eficace, pentru reintrarea în ordine şi legalitate.

Primiţi vă rugăm, d-le General, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-general
Matatias Carp

Domniei-Sale
Domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului şi Preşedinte al Consiliului de Miniştri.

Memoriu despre teroarea legionară în întreaga țară.

Federația Uniunilor
de Comunități Evreești

9 Ianuarie 1941

Nr. 629

DOMNULE GENERAL,

Ca urmare la memoriul nostru Nr. 549 din 9 Decembrie 1940, avem onoare a vă înainta alăturat un tablou conținând fapte grave petrecute în Țară după această dată sau ajunse la cunoștința noastră după prezentarea primului tablou.

Impunitatea de care s'au bucurat primii vinovați ca și faptul că nicio măsură nu a intervenit ca să stăvilească ilegalitățile comise, a încurajat pe cei din județele sau localitățile limitrofe și astfel faptele s'au generalizat.

Ne îngăduim a sublinia că ancheta ce ați binevoit a ordona, nefăcându-se de către Parchet, ci în unele localități tocmai de către cei direct vinovați sau de către cei cari, obligați să păstreze ordinea, n'au știut nici să împiedice răul, nici să-l repare după ce s'a produs, victimele au fost silite, sub amenințări, să declare că nu li s'a întâmplat nimic.

In localitățile chiar unde nu culpabilii fac ancheta, aceasta este condusă în așa fel, încât nu poate da un rezultat. Astfel oamenii nu sunt întrebați dacă, de cine, unde și cum au fost maltratați, sau li s'au luat bunuri; sunt întrebați numai dacă au depus vreo reclamație și dacă cer vreo despăgubire, așa că cei veniți să spună adevărul, pleacă neputându-l spune, iar ceilalți nici nu vor să se mai ducă.

Pentru lămurirea Domniei Voastre, ne permitem:

a) A vă ruga să trimiteți de urgență un delegat la Sanatoriile indicate în prezentul tablou spre a vedea ce se întâmplă în București și veți avea o slabă imagine de ceea ce se întâmplă în restul Țării.

b) A vă depune alăturat constatări medicale pentru zece persoane din Bucureşti, prevăzute în memoriul Nr. 549.

c) A adăoga că însuşi Preşedintele nostru, d-l Dr. W. Filderman, convocat în legătură cu rechiziţionarea Căminului Studenţesc „Schuller", pentrucă a ţinut să se menţioneze că cere eliberarea unor efecte ce aparţin administraţiei Căminului şi unor studenţi — după ce a fost invitat să renunţe la această parte a declaraţiei întrucât se vor lua măsuri pentru restituirea acestor lucruri — a fost admonestat că depune cu... ură.

d) A vă supune un extras din referatul avocatului nostru care a luat parte la Târgovişte la o anchetă făcută din ordinul Direcţiunei Generale a Siguranţei Statului:

„Ţin să menţionez că declaraţiile date nu erau adevărate „în cuprinsul lor, ci toţi au declarat la fel, de teamă. Din „informaţiunile culese la faţa locului, lucrurile s'au petrecut „cu totul altfel, dar de teamă nu vor să declare.

„Chiar în faţa comisiei de anchetă, locuitorii au fost „ameninţaţi că vor suferi percheziţii şi că regretă că nu i-a „băgat în lagăr".

De aceea avem onoare a vă ruga — în interesul adevărului şi pentru îndreptarea răului de care va suferi în primul rând Ţara — să binevoiţi a ordona ca ancheta asupra faptelor ce semnalăm acum, să fie făcută de Parchetele Tribunalelor.

Adăogăm însă că şi în acest caz vor trebui date Parchetelor instrucţiuni ca să descopere adevărul cu orice preţ, căci unele Parchete când li se depune o reclamaţiune, nu au curajul să-i dea urmare şi cer în prealabil instrucţiuni Ministerului de Justiţie sau Parchetului General.

Primiţi, vă rugăm, d-le General, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni.

Preşedinte,
Dr. W. Filderman

Secretar-general,
Matatias Carp

Domniei Sale
Domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului şi Preşedinte al Consiliului de Miniştri.

CATEVA DECLARAȚIUNI ALE VICTIMELOR JAFULUI LEGIONAR

Motivarea unui recurs al lui Ferdinand Fuchs din Alba-Iulia
(Redactor: Istrate Micescu)

CUM A OPERAT BANDA

I. Pe la jumătatea lunei Octombrie 1940, ora 10 seara, vine la locuința lui Ferdinand Fuchs chestorul poliției *Traian Hanu* cu mai mulți membrii ai poliției legionare, și-l aduce cu forța la Chestura Poliției unde erau aduși și alți comercianți bogătași. Aici este bătut în arestul Poliției. Din arestul poliției este adus în biroul chestorului Traian Hanu de către comisarul Nicolae Ganciu, din ordinul chestorului, unde este lovit cu pumnii în cap de către inspectorul Ghimbășeanu și apoi este pus jos și bătut cu un baston de cauciuc de către agenții Crețu Ion și Gligor Andrei din ordinul și în fața chestorului Traian Hanu; după bătaie i s'a cerut să semneze un act că renunță la averea sa, dar refuză și atunci este bătut din nou de inspectorul Ghimbășeanu și cade în nesimțire; după ce își revine, inspectorul Ghimbășeanu îi toarnă apă pe cap și cu un creion chimic îi desemnează pe chelie semnul gărzii de fier.

Om bătrân, Ferdinand Fuchs astfel maltratat este pus în imposibilitate de a reacționa, din cauza loviturilor primite nu mai poate părăsi patul și conducerea afacerilor sale rămâne pe mâna procuristului său Gavril Crișan și a avocatului N. Tudoran.

Scopul maltratării este ajuns și Fuchs este pus în imposibilitate de a-și conduce afacerile.

O împrejurare favorabilă pentru bandă este faptul că apare legea pentru nominalizarea acțiunilor la purtător și astfel la 22 Octombrie 1940 Petre Paștiu, comisarul de românizare, cere ca Ferdinand Fuchs să depună acțiunile la sediul societății și astfel Ferdinand Fuchs depune atât acțiunile sale, cele trecute simulat asupra lui Gavril Crișan, cât și pe cele ale ginerelui său Brigers și ale fiului său Ladislau Halasz.

De astă dată banda era și în posesia acțiunilor, căci Gavril Crișan era conducătorul societății și Petre Paștiu, comisar de românizare, și acum pun la cale perfectarea tâlhăriei.

II. La 23 Noembrie 1940 se prezintă la locuinţa lui Ferdinand Fuchs — căci maltratările suferite îl ţineau la pat — chestorul poliţiei Traian Hanu, comisarul de românizare Petre Paştiu şi ceilalţi dela poliţia legionară, şi-l forţează să semneze o propunere de vânzare a celor 13.020 acţiuni ale societăţii cu preţ de 15.000.000 lei ce aparţineau lui Fuchs şi copiilor săi, din care să se scadă o datorie de 3.222.000 lei către o Bancă din Budapesta şi 600.000 lei către o firmă din Olanda, bani ce se vor depune la Banca Naţională şi să se elibereze după ce Ferdinand Fuchs va face dovada degrevării societăţii de această datorie. Plata preţului să se facă odată cu transcrierea acţiunilor şi în felul următor: jumătate din sumă să fie virată în Ungaria şi jumătate în Statele-Unite, pe numele copiilor lui Fuchs.

Mai arătau ca tranzacţia să fie făcută pe baza situaţiei din 15 Noembrie 1940 — şi este de remarcat că această situaţie este făcută de comisarul de românizare Petre Paştiu, care arăta că averea societăţii este de lei 38.500.000.

Fuchs sub teroare şi ameninţare semnează această propunere şi i se dă şi lui o copie, semnată de către comisarul de românizare Petre Paştiu, cu menţiunea că primeşte propunerea.

III. La 27 Noembrie 1940 se prezintă din nou la Ferdinand Fuchs aceleaşi persoane şi-i aduc un contract de vânzare, cu alt conţinut decât cel din propunere şi anume:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Că Fuchs Ferdinand fiind proprietarul a numai 5280 acţiuni, se obligă a obţine acte de vânzare pentru restul acţiunilor: 7000 ale lui Ivan Brigers, 460 ale lui Ladislau Halasz şi 290 ale altora, pe numele cumpărătorilor, a căror nume apar în act şi anume:

Ilie Colhon, şeful organizaţiei legionare cu		5000	acţiuni
Petre Paştiu, comisarul de românizare cu		3500	„
Traian Hanu, chestorul poliţiei Alba-Iulia cu		3500	„
Cacoveanu Remus .	membrii ai poliţiei legionare	255	„
Gligor Emil		255	„
Sivan Vasile		255	„
Rizolu Ilie . . .		255	„
	Total	13020	acţiuni

Că Ferdinand Fuchs este obligat să plătească datoriile societăţii de 3.222.000 lei şi 600.000 lei.

Dar, curios, plata nu mai se face imediat prin virarea sumelor în Ungaria şi America — cum era prevăzut în propunerea semnată — şi ceea ce caracterizează teroarea ce s'a exercitat, numai după obţinerea actelor de transfer a acţiunilor ce nu apar-

ţineau lui Fuchs şi din suma de 15.000.000 pentru o avere de 45.000.000 se va plăti numai 3.000.000 lei, după ce se va dovedi că a achitat cei 3.822.000 datoria societăţii iar restul de 12.000.000 lei în 2 ani, în rate bilunare de câte un milion lei.

. . . . . .

Deşi jefuit şi de aceste 10.000.000 lei, Fuchs nu poate pleca în Ungaria spre a scăpa de teroarea ce se exercită asupra lui, căci banda atotputernică îşi dădea seama că actele smulse nu au nicio valoare juridică fără consimţimântul celorlalţi proprietari ai acţiunilor şi atunci extind tălhăria şi asupra lui Ladislau Halasz şi Ivan Brigers.

Pentru aceasta, chestorul Traian Hanu şi comisarul de românizare Petre Paştiu şi ceilalţi, trimit la Cluj la Halasz pe Isidor Treitel, director al societăţii, ca să obţină consimţimântul pentru vânzarea acţiunilor sale şi ale cumnatului său Bigers. Treitel transmite toate ameninţările şi toate suferinţele la care a fost supus Ferdinand Fuchs şi perspectiva de a fi chiar omorît.

Fiul ameninţat de a-şi pierde părinţii, consimte şi dă ratificarea sub condiţiunea că părinţii săi vor fi trecuţi nevătămaţi în străinătate.

. . . . . .

Primind declaraţia lui Ladislau Halasz la Alba-Iulia, banda nu este mulţumită cu condiţiunile ei şi după 4 zile — din ordinul chestorului Traian Hanu, a lui Petre Paştiu şi celorlalţi inculpaţi — pleacă la punctul de frontieră Feleac, Malvina Josef, contabila societăţii, însoţită de un agent al poliţiei legionare, şi-i aduce lui Ladislau Halasz un text pe care i se cere să-l semneze neschimbat, spunându-i-se că numai după ce şi *dacă* semnează acest text, mama şi tatăl lui vor fi în siguranţă şi vor avea putinţa să treacă frontiera. Intimidat, Halasz semnează acest text.

VI. In posesia ratificării vânzării, i se dă lui Ferdinand Fuchs şi soţiei sale Iolanda, paşaportul pentru a trece în Ungaria.

Isbutită însă şi această a treia extindere a tâlhăriei, apetitul bandei creşte, vizând ca întreaga avere a lui Ferdinand Fuchs să treacă în patrimoniul lor. Atunci pun la cale o altă tâlhărie.

Insinuând alte incidente probabile până la ieşirea din ţară, Ferdinand Fuchs şi soţia sa Iolanda sunt însoţiţi până la frontieră de avocatul N. Tudoran şi înainte de a ajunge la Arad, în tren, banda îi prezintă lui Fuchs un act prin care declară că renunţă la creanţa de 6.000.000 lei ce-i împrumutase personal societăţii, creanţă recunoscută prin bilanţul încheiat chiar de cumpărători. Sub ameninţarea că nu i se garantează că va putea trece graniţa

BCU Cluj / Central University Library Cluj

şi că va putea scăpa cu viaţă şi sub teroarea ce continua a fi susţinută de avocatul N. Tudoran, Fuchs este constrâns şi semnează această declaraţie, prin care se lasă jefuit în folosul bandei şi de această creanţă ce era a lui.

Declaraţie din Caransebeş

Numele firmei: Pollák Alexandru, comerciant, comuna Chaba Bistra Nr. 29.

Valoarea reală a căşii: 400.000 lei.

Suma care s'a oferit pentru casă: 85.000 lei.

Cumpărătorul pretins: nu ştiu, deoarece n'a fost prezent.

DECLARAŢIE

In noaptea de 28—29 Dec. 1940 pe la orele 2.30 a bătut un gardian public la fereastra locuinţei sorei mele din Caransebeş. La întrebarea sorei mele a răspuns, că îl caută pe d-l Sándor să vie imediat la Poliţie, că are ordin dacă nu vine de bună voie să spargă uşa şi să-l ridice. Sora mea a spus că nu mă lasă să merg noaptea, numai în caz dacă au un mandat de aducere eliberat de procuror. Eu nu am ştiut despre nimic fiindcă dormeam într'o cameră situată în dosul locuinţei. Poliţistul pleacă şi sora mea veni la mine în cameră şi îmi povesti cele petrecute. Peste scurt timp a bătut din nou cineva la fereastră şi acum au fost doi gardieni şi au spus că au ordin să-l ducă pe d-l Sándor la poliţie. Am venit şi eu la fereastră şi i-am întrebat dacă au un ordin scris sau nu. Au răspuns negativ, dar totuşi trebue să mă duc, şi dacă nu vreau de bună voie, atunci vor sparge uşa şi mă vor lua cu forţa. Eu m'am gândit să mă duc, fiindcă sora mea este o femeie bolnavă, care în mai multe rânduri a fost internată în spital. M'am dus şi cunoscând din cele ce s'au petrecut în ziua de 28 Dec. 1940, când toţi evreii au fost arestaţi şi siliţi să semneze contracte de vânzare fără voia lor, ştiind mai departe că acela care n'a vrut să semneze a fost depus în arestul din pivniţa poliţiei, m'am hotărît dacă mi se va cere, voiu semna şi voi protesta mai târziu în contra acestei semnări cu silă. Am găsit acolo — în biroul comisarului Vasilescu — pe d-l Târu şi un domn care este angajat la d-l Cârpan. D-l Târu: ştii de ce te-am chemat aici. Eu: nu! D-l Târu: ai o casă la Chaba. Eu: da! D-l Târu: cât valorează acea casă. Eu: stau în târguială cu comuna Chaba-Bistra care vrea să cumpere dela mine casa, precum şi cele 3 lanţe de pământ cari

BCU Cluj / Central University Library Cluj

sunt blocate. Lor le-am lăsat casa cu 400.000 lei. D-l Târu: trebue să vinzi imediat casa şi primeşti pentru ea 80.000 lei. Când am vrut să protestez, mi-a tăiat vorba cu cuvintele: nu vorbi mult, semnează fiindcă d-ta ştii că noi putem şi altcum să executăm ordine superioare. Să iei la cunoştinţă că la 1 Mai 1941 trebue să te şi muţi din acea casă. Mi-a dat în mână condeiul, şi eu după ce am declarat că nu semnez din bună voie şi mă supun forţei, am semnat un contract la care nici nu ştiu cine este cumpărătorul, nici nu am cetit contractul, că am fost silit să semnez şi un imprimat în alb. După semnarea acestui contract forţat, d-l Târu a întrebat cât valorează marfa şi mobilierul din prăvălia mea care este în casa mea din Chaba-Bistra. Am declarat că marfa valorează cca. 15.000 lei, iar mobilierul 30—40.000 lei. D-l Târu: primeşti pentru marfă şi mobilier 5000 lei în mai multe rate şi cum ştii, că noi nu vorbim mult semnează repede. Am protestat şi contra acesteia, însă noaptea la orele 3, la poliţie în societatea legionarilor, ai gardienilor, un evreu nu poate să facă altceva, decât să subscrie mai ales atunci când ştie că are o soră bolnavă, care îl aşteaptă cu nerăbdare. După semnare am fost pus în libertate. N'am primit niciun exemplar după contracte.

Asta îmi este declaraţia pe care o susţin şi o semnez.

Inaintea noastră:

Indescifrabil. *Pollack Alexandru.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Declaraţie din Beliu-Bihor.

No. 1770/940.

Domnule Primpretor,

Subsemnatul *Maximilian Breuer*, comerciant, domiciliat în Beliu, îmi permit să mă adresez către d-voastră, ca organul de poliţie locală, cu următoarea plângere:

In ziua de 1 Noembrie 1940, la ora mesei, au intrat în prăvălia mea din comuna Beliu, 4 domni legionari necunoscuţi de mine, sosind în comună cu automobilul cu numărul de circulaţie Clj. 1 şi 5 domni legionari din Beliu, cu domnul notar comunal şi cu un jandarm.

Unul dintre domnii legionari necunoscuţi de mine a întrebat cine e proprietarul prăvăliei. Prezentându-mă, mi-a adus la cunoştinţă că au venit să preia prăvălia mea. Când am întrebat că pe ce bază doreşte să facă aceasta şi când i-am adus la cunoştinţă că eu,

conform legii din 9 August 1940, am termen pentru lichidarea prăvăliei mele până la 9 Februarie 1941, mi-a răspuns că n'a venit să discute cu mine chestiuni juridice, ci să preia prăvălia şi m'a somat să-i pun la dispoziţie imediat cheile magazinelor mele de mărfuri, ca să înceapă imediat inventarierea.

Eu, văzând că la procedeul acesta iau parte şi autorităţile locale d-l primar şi un jandarm, nu m'am opus, i-am predat cheile cerute şi am rugat numai să pot fi şi eu reprezentat la inventariere şi să-mi pot nota datele inventarierii, — ce mi s'a admis.

După aceasta, domnii legionari din localitate au început inventarierea şi domnii legionari necunoscuţi de mine, s'au dat în automobil şi au plecat din comună.

Inventarierea a durat dela ora 2 după masă a zilei de 1 Noembrie 1940 până la ora 1 după masa zilei de 2 Noembrie, când domnii legionari care plecară din comună, s'au reîntors. La sosirea D-lor a fost inventariat aproximativ 1/5 parte a stocurilor de mărfuri, în valoare de cca lei 600.000, — despre cari am şi eu notat datele de inventariere.

Domnii legionari cari s'au reîntors, văzând că inventarierea nu este terminată, au plecat la Primăria locală, unle după un scurt timp am fost chemat şi eu.

Biblioteca Centrală / Central University Library Cluj

La Primărie, unul dintre domnii legionari necunoscuţi de mine, în prezenţa d-lui notar şi a domnului primar comunal, mi-a comunicat că au adus următoarea hotărîre:

1) Sau îmi plătesc o sumă de lei 100.000 — pentru stocurile de mărfuri şi pentru tot ce se găseşte în prăvălia mea şi în magazinele mele de mărfuri, lăsându-mi mie casa ce o am în Beliu.

2) Sau îmi plătesc lei 130.000, — în care caz îmi iau afară de prăvălie şi casa.

Tot atunci mi-au adus la cunoştinţă că, cu sumele oferite nu-mi plătesc valoarea mărfurilor şi a casei, că recunosc şi ei că acestea au o valoare cu mult mai mare decât suma oferită, ci îmi dau suma aceasta ca să pot trăi din ea până ce toţi evreii vor fi daţi afară din ţară şi întrucât nu voi semna contractul de vânzare redactat de D-lor şi nu voi primi una din condiţiunile oferite, nu voiu ajunge nici eu şi nici familia mea ziua de mâine la Beliu, ci în acea noapte vom fi daţi peste hotare.

Eu, de o parte de groază, de altă parte văzând că toate acestea se petrec pe lângă asistenţa autorităţilor locale, — am semnat

şi hotărîrea mi s'a pus pentru semnare şi am primit suma de lei 100.000, — fiind totodată dat afară din prăvălia mea, unde de atunci dispun domnii legionari, care au intrat acolo.

Valoarea stocurilor de mărfuri cari mi s'au luat şi aranjamentul prăvăliei mele este de peste lei 1.800.000.

Dela întâmplarea cazului şi până astăzi, de frica răzbunării nu m'am îndrăznit să mă adresez în scris la vreo autoritate cu plângerea mea, dar pierzând prin cele ce mi s'au întâmplat toată averea, în fine am fost silit să mă hotărăsc de a mă adresa către d-voastră cu plângerea mea, ca să fiu repus în drepturile mele, şi având cumpărător serios creştin de origine etnică română care este dispus să cumpere prăvălia mea dacă şi pe un preţ redus, prin aceasta aş putea asigura existenţa mea şi a familiei mele pe un timp mai îndelungat.

Domnule Primpretor,

Mă adresez d-voastră cu plângerea mea de mai sus şi vă rog respectuos să binevoiţi a ordona anchetarea cazului şi după ce se va constata că cele redate de mine corespund adevărului, *să binevoiţi a ordona să fiu repus în drepturile mele şi să pot lichida prăvălia mea în termenul legal, având chiar un cumpărător serios, creştin, de origine etnică română.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Având în vedere că d-voastră nu admiteţi ca legile în vigoare să fie călcate şi cu asistenţa autorităţilor legale să se săvârşească asemenea fărădelegi de ori şi cine, — vă rog respectuos înc'odată să binevoiţi a ordona rezolvarea cererei mele de posibilă urgenţă, că mărfurile luate dela mine se vând zilnic şi în scurt timp nu voi avea ce să primesc înapoi.

Cu profund respect,
Breuer Maximilian.

Onor.

PRETURA PLASEI

BELIU

Declarație din Arad

Arad, 30 XII 1940.

DECLARAȚIE

Subsemnații Scheer Elemér, Leipnicker Andrei și Ștefan Zsédely prop. cafenelei-restaurantului și hotelului „Dacia" din Arad declarăm următoarele:

In ziua de 5 Nov. a. c., am fost chemați la Poliție de către dl. Chestor Preda. D-sa ne-a întrebat dacă vrem să vindem întreprinderea. Am zis că da dacă se găsește un cumpărător pentru 4.000.000 lei. D-sa ne-a somat să o vindem pentru 1.000.000 lei, deoarece avem deja cumpărător pentru prețul de 3.000.000 lei. D-l chestor ne-a oferit 1.000.000 lei și ne-a amenințat.

La o săptămână d-l chestor Preda, a făcut personal și cu organele oficiale 20—25 persoane, percheziție la toți clienții și mai pe urmă nouă. După terminarea percheziției — fără vreun motiv — sau motivare legală — au sigilat localul și l-au declarat închis.

La o săptămână s'au prezentat 3 legionari cari au ordonat deschiderea biroului sigilat și sub pretextul că am fi rupt sigiliile — pe care de fapt le-am ridicat în fața lor și la ordinul lor — ne-au deținut și transportat în pădurea orașului, unde ne-au ținut arestați în localul cinematografului de vară cinci zile nemâncați.

Persoane străine — afirmativ legionari — după 30 ore de arest — nemâncați fiind noi — s'au prezentat și ne-au întrebat dacă suntem de acord a vinde înrtreprinderea cu 1.000.000 lei s'au nu. Tratativele acestea au durat 5 zile noi fiind în stare de arest și molestați în continuu ziua-noaptea în diferite forme — am acceptat sub presiune ca să vindem întreprinderea ptr. 2.000.000 lei.

Părea că au acceptat acest preț când deodată ni s'a pus în vedere că dacă nu acceptăm prețul de un milion lei, vom rămânea pe mai departe arestați.

Am acceptat — forțați astfel — și acest preț derizoriu pentru întreprinderea noastră de valoare reală de 4.000.000 lei, să o vindem pentru un milion lei.

Am dat prima dată o declarație pe urmă a trebuit să facem contract autentic la ora 2 noaptea în stare de arest, contract pe care l'a redactat d. dr. Silviu Pascutiu notar public în Arad, care s'a deplasat în cest scop la arestul dela Sediul Legionar. Actul notarial se găsește în original la Not. Public.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Preţul de un milon s'a depus la d-l Notar public, noi am fost imediat eliberaţi şi din preţul cumpărării s'au plătit creditorii întreprinderii, iar noi am rămas fără nimic. Noi n'am ridicat nimic din această sumă.

Intreprinderea a fost cumpărată de un anumit Şereş Dumitru, Pantos, şi Cristea refugiaţi din Oradea, cari mai înainte cu o săptămână ne oferise 3.000.000 lei, preţ iar la îndrumarea d-lui chestor Preda au acceptat preţul redus, prin presiuni.

Arad la 30 XII 1940.

Leipniker Andrei,
Ştefan Zsédely
Elemer Scheer.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CERTIFICATE MEDICALE

Certificat de spital

Spitalul „Caritas-Noua Maternitate"

Foaie de Observaţie Clinică

No. 4.061

Numele *Croitoru Iţic* [1]), etate 19 ani, starea civilă, necăsăt. Buc. Str. Siminoc 4, zugrav.

Data intrării în Spital 20 Noembrie. Data eşirei 26 Noembrie 1940.

Diagnosticul — Echimoze multiple. Fisură a parietalului stâng (? vezi radiografia).

Starea la ieşirea din Spital... La cererea bolnavului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

OBSERVAŢIUNI

Bolnavul Croitoru Iţic, se internează în serviciul nostru pentru:

1. Dureri în reg. sternală.
2. Plăgi contuze şi tăiate în reg. parietală.
3. Echimoze în reg. fessieră şi dorsală superioară.
4. Echimoze în reg. deltoidiană stângă şi faţa interioară a gambei stângi.
5. Echimoze în reg. palpebrală superioară.
6. Oedem şi hematom la mâna stângă şi dreaptă.
7. Acuitate auditivă scăzută la urechea stângă.
8. Dureri şi echimoze în reg. scrotală.

A. Pers. — fără importanţă.

A. H. C. — fără importanţă.

Istoric. In urma lovirii prin corpuri contondente în zilele de 17, 18, 19, 20, bolnavul simte dureri în reg. sternală, parietală stg., unde are şi o plagă tăiată, în reg. palpebrală dr. Susţine că nu poate să audă corect pe urechea stângă, din care a curs mult sânge.

---

[1]) V. No. 128, pag. 134.

In reg. deltoidiană stg. acuză dureri, ca şi în reg. scrotală, puternic traumatizate. Bolnavul acuză dureri de o intensitate puternică pe faţa plantară a picioarelor, gambieră dreaptă, fesieră şi dorsală superioară.

Stare prezentă. Bolnav de talie medie, constituţie atletică. Echimoze în reg. palpebrală şi conjunctivală dr., parpebrală stg., pe faţa dorsală a toracelui, pe ambele braţe, pe fese, pe ambele gambe, pe scrot.

La cap în reg. parietală stg., se observă o crustă de sânge la nivelul căreia acuză dureri la presiune; la acelaş nivel se percepe o senzaţie de înfundare.

Torace. Dureros la apăsare în reg. contuzionate. Nu acuză o durere electivă în inspiraţiile profunde. La percuţie sonor. La auscultaţie murmurul vezicular normal.

Cord. In limite normale, sgomote normale ritmice 100 pe minut T. A. 14½ — 6½.

Abdomen sonor, suplu, nedureros.

Ficat, în limite normale.

Splina, nepercutabilă.

Reflexe pupilare, rotuliene, normale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ap. auditiv. Dureri în urechia stângă. Diminuarea acuităţii auditive a urechii stângi.

21/XI. Examenul cu speculul al urechii externe arată un hematom central al timpanului.

26/XI. Examenul otorinolaringologic arată o factură a mănerului ciocanului.

23/XI. *Examen radiologic.* Caractere de fisură în regiunea parietală dreaptă.

Examenul secreţiei uretrale. 23/XI. Relativ frecvenţi diplococi Neisser intra şi extra celulari.

Certificat al unui medic particular

CERTIFICAT MEDICAL

Subsemnatul, Budu N. Vasile. doctor în medicină şi chirurgie dela facultatea de medicină Cluj, certific prin prezenta că d-nul *Simon Byck* [1]), comerciant, etate 46 ani, domiciliat în Bucureşti, Str. Ceauş Radu 2, a fost găsit de subsemnatul în ziua de 21 Oct. 1940, la pat, la locuinţa sa, prezentând următoarele:

[1]) V. No. 60, pag. 111.

1. Regiunea capului.

a) Echimose violacee a ambelor orbite;
b) „ „ a regiunii faciale şi temporale stângi.

2. Membrele superioare.

Contuzii şi echimoze multiple pe ambele braţe şi antebraţe. Articulaţia meta-carpiană liberă de ambele părţi, există însă echimoze.

3. Toracele.

Contuzie şi echimoză întinsă a regiunii scapulo-humerală, dorsală stângă.

La palpare şi percuţie, dureros.

4. Membrele inferioare.

Articul. coxo-femurală şi reg. fesieră de ambele părţi echimozate, formând plăci întinse, ce coboară în jos pe coapse, p. poster, până la articulaţia genunchiului.

Gambele cu echimoze multiple pe faţa anterioară.

Picior propriu zis tumefiat, ocdem pronunţat de ambele părţi. Articulaţiile libere.

Toate aceste leziuni, echimoze, tumefieri şi ocdeme sunt cauzate prin lovire cu un corp contondent. Faptul că nu există fracturi, corpul contondent n'a fost dur.

Bolnavul e imobilizat la pat, în plin tratament. Incapacitate de lucru de circa 2—3 săptămâni. E în tratamentul subsemnatului. Dată aceasta, spre a-i servi la trebuinţă. Făcut azi 21 Oct. 1940.

Conform cu originalul.

ss. Dr. Vasile Budu.
Str. Gogu Cantacuzino 36.
Bucureşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ACTE DE VANZAREA SAU PREDAREA INTREPRINDERILOR

Contract provizoriu de vânzare și cumpărare din Arad.

Legat între Lefkovits Eugen, proprietarul firmei Lefkovits Eugen, librărie și tipografie, din Arad, B-dul Regina Maria Nr. 4, cari declară că sunt dispuși a-și vinde întreprinderea comercială industrială mai sus amintită d-lui inginer Mateiu Vasile, cu prețul *la care vor conveni,* în baza inventarului ce se va face despre patrimoniul firmei, cu ocazia predării.

Vânzătorul se obligă a satisface angajamentele față de creditori și a plăti impozitele către stat, comună și alte autorități legale, încât prețul ce-l va primi privește numai marfa din prăvălie și depozitul plus mobilierul și celelalte instalațiuni.

Cumpărătorul este liber de a primi în serviciu numai personalul care îi convine din acela avut de vânzător.

stent la data semnării acestui contract și că nu va trata cu altcineva

Vânzătorul declară că nu va înstrăina patrimoniul firmei exivânzarea, dacă nu va primi deslegarea din partea cumpărătorului, făcută în scris, cu referire la acest contract.

La încheerea contractului definitiv de vânzare și cumpărare cumpărătorul se va putea asocia cu vânzătorul.

In cazul că vânzătorul va contraveni condițiunilor arătate mai sus se obligă a plăti cumpărătorului drept despăgubire valoarea obiectului vândut, făcându-se vinovat și de dispozițiunile Codului Penal.

Cetit, înțeles și semnat cu mâna proprie.

Arad, la 4 Decemvrie 1940.

Vânzător: Cumpărător:

(ss) Lefkovits Eugen *(ss) Ing. Matei*

Inaintea noastră ca martori:

Indescifrabil.

Indescifrabil.

Somație de predarea unui magazin din Constanța

Bucur Burăh,

Te rog să fii înțelegător și om cuminte.

Predă de urgență magazinul d-lor Zloceanu C-tin și lui Florea Ion.

Orice abatere se pedepsește.

Anulezi tratativele cu Mihalache.

Gheorghe Stoica [1]).

Constanța 27/XII/940.

Act de predarea și preluarea unei întreprinderi evreești din Constanța

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PREDAT

La camarazii Benţu Vasile, Gamilă Flentea și Tudor Grigorescu.

PRELUAT

Camarazii

[1]) Gheorghe Stoica era comandantul legionar al Jud. Constanța. El amenința pe evrei, spunându-le că *„marea e mare și mută"*.

TABLOUL EVREILOR UCIȘI IN TIMPUL POGROMULUI.

1. *Sigmund Collin,* Str. Mântuleasa Nr. 12, comerciant, casier al Reprezentanței Comunității Evreilor din București, veteran al războaielor din 1913 și 1916—18, decorat cu „Avântul Țării", „Victoria" și „Crucea Comemorativă".

2. *Isidor Goldștein,* Str. Lânăriei Nr. 25, secretar al Comunității Evreilor din București, veteran al războaielor din 1913 și 1916—18, decorat cu „Avântul Țării" și „Crucea Comemorativă".

3. *Sami Roeder,* Str. Dobrici Nr. 7, farmacist, maior în rezervă provenit din activitate, veteran al campaniei 1916—1918.

4. *François Heller,* Str. Sf. Vineri Nr. 13, orfan de război.

5. *Ida (Eduard) Braunștein,* Intrarea Colentinei Nr. 6, funcționar, veteran și rănit în campania 1916—1918.

6. *Corneliu Solomon,* Calea Dudești Nr. 28, inginer chimist fiul lui Al. Solomon, farmacist, colonel în rezervă, veteran și rănit în campania 1916—1918.

7. *Marcel Bank,* Str. Vasile Lascăr Nr. 26, fiul lui A. Bank, veteran al războiului 1916—1918.

8. *Rodrigues Brickman,* Str. Mihai Vodă Nr.9, fiul lui Jacques Brickman, veteran și rănit în războiul 1916—1918.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

9. *Moise Boiangiu,* Str. Petre Carp Nr. 22, fiu de veteran al campaniei 1916—1918.

10. *Avram Schein,* Str. Vulturilor Nr. 48, comerciant, veteran al războiului 1916—1918.

11. *Mayer Marcus,* Str. Sf. Vineri Nr. 13, veteran al campaniei 1916—1918.

12. *Leon (Leiba) Rosenthal,* B-dul Elisabeta Nr. 6, veteran al războiului 1916—1918.

13. *Rebeca Rosenthal,* B-dul Elisabeta Nr. 6, soția celui de mai sus.

14. *Henry Rosenthal,* B-dul Elisabeta Nr. 6, fiul celor de mai sus.

15. *Lazăr Bălan,* Str. Trinității Nr. 25, ginerele celor de mai sus.

16. *Moise Frânghieru,* Intrarea Colentinei Nr. 13, comerciant, veteran al campaniei 1916—1918.

17. *Haim Frânghieru,* Intrarea Colentinei Nr. 13, fiul celui de mai sus.

18. *Oscar Andrei,* Str. Petre Locusteanu Nr. 4, comerciant, veteran al războiului 1916—1918.

19. *Ing. Peppi Ionel Hirsch,* Str. Petre Locusteanu Nr. 4, ginerele celui de mai sus.

20. *Iancu Gutman,* Str. Sinagoga Nr. 9, funcţionar.

21. *Iosef Gutman,* Str. Sinagoga Nr. 9 fratele celui de mai sus.

22. *Herman Morgenstern,* Str. Mântuleasa Nr. 34, comerciant.

23. *Sully Morgenştern,* Str. Mântuleasa Nr. 34, fiul celui de mai sus.

24. *Bernard Kaufman,* Str. Termopile Nr. 4, comerciant.

25. *Jacques Kaufman,* Str. Termopile Nr. 4, comerciant, fiul celui de mai sus.

26. *David Grünberger,* Calea Moşilor Nr. 110.

27. *Tiberiu Grünberger,* Str. Pictor Luchian Nr. 12, fiul celui de mai sus.

28. *Dr. Elias Berghoff,* Str. Voinicului Nr. 8, medic.

29. *Leon Blimes,* Str. Voinicului Nr. 6, fost avocat, cumnatul celui de mai sus.

30. *Iancu Aron,* Aleea Sordonei Nr. 6.

31. *Iancu S. Aron,* Aleea Sordonei Nr. 6, văr cu cel de mai sus.

32. *Pincu Katz,* Aleea Sordonei Nr. 6, fost avocat.

33. *Millo Beiller,* Str. Maria Rosetti Nr. 36, fost avocat.

34. *Boris Branover,* Str. Lucaci Nr. 33, farmacist.

35. *Iosef Weissman,* Str. Mihai Vodă Nr. 21, comerciant.

36. *Moise Mariasis,* Str. Popa Farcaş Nr. 39, profesor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

37. *Osias Kopstück,* Str. Sf. Ion Nou Nr. 32, cantor al Templului Coral.

38. *Dober Alexandru,* Str. Dr. Schachman Nr. 3, blănar.

39. *Moise Orekowski,* Str. Enăchiţă Văcărescu Nr. 45, conducător al Oficiului Palestinian.

40. *Samuil Biller,* Str. Colonel Orero Nr. 20.

41. *Samuil Glasberg,* Hotel Splendid (provincie).

42. *Herzberg Maximilian,* Str. Aurora Nr. 19.

43. *Iacob Katz,* Str. Mircea Vodă Nr. 2 bis.

44. *Noe Rosenzweig,* Str. Olteni Nr. 68.

45. *Iosef Bercovici,* Calea Dudeşti Nr. 7.

46. *Lazăr Berthal,* Calea Moşilor Nr. 88.

47. *Natan Strulovici,* Str. Hameiului Nr. 11.

48. *Mişu Kaufman,* Str. Vulturilor Nr. 26.

49. *Herman Silberştein,* Str. Căpitan Preoţescu Nr. 41.

50. *Strul Penchis.* Str. General Florescu Nr. 15.

51. *Solomon Adesser,* Str. Negoi Nr. 34.

52. *Manasse Cohen,* Str. Petre Carp Nr. 22.

53. *Marcus Michel Mihail,* Calea Moşilor Nr. 332.

54. *Isidor Katz,* Str. Pitagora Nr. 10.
55. *Klein Andrei,* Str. Dem. Teodorescu Nr. 11.
56. *Emanuel Silberştein,* Str. Dr. Iuliu Barasch.
57. *Calman Sufrin,* Str. Sf. Elefterie Nr. 11 bis.
58. *Şapsă Dascal,* Str. Sf. Vineri Nr. 1.
59. *Leon Marcus,* Str. Sf. Apostoli Nr. 68.
60. *Isi Galanter,* Str. Sf. Apostoli Nr. 59.
61. *Iosif Marcoveanu,* Str. Sf. Vineri Nr. 8.
62. *Heinrich Sabetay,* Str. Raion Nr. 25.
63. *Moise I. Herşcovici,* Str. Pitagora Nr. 20.
64. *Marcel Gewirtz,* Str. Parcul Berindei Nr. 10.
65. *Lazăr Rudich,* Calea Văcăreşti Nr. 71.
66. *Motzu Goldenştein,* Str. Ion Puşcaşu Nr. 11.
67. *Şain Haber,* Şos. Măgurele Nr. 57.
68. *Jean Jacques Adlesberg,* Str. Mircea Vodă Nr. 38.
69. *Emanoil Leibovici,* Calea Moşilor Nr. 356.
70. *Solomon Pecher,* Calea Moşilor Nr. 78.
71. *Oscar Wechsler,* Str. Labirint Nr. 22.
72. *Mişu Rottman,* Str. Cantemir Nr. 44.
73. *Milah Goldberger,* B-dul Elisabeta Nr. 12.
74. *Meer Iancovici,* Str. Mămulari Nr. 6.
75. *Scheer Gheorghe,* Str. Dr. Marcovici Nr. 3.
76. *Mişu Goldschläger,* Str. Donici Nr. 36.
77. *David M. Aron,* Calea Dudeşti Nr. 119.
78. *Sandu Katz,* Str. Oltarului Nr. 16.
79. *Isac Grünwald,* Calea Dudeşti Nr. 169.
80. *Neubauer Leon,* Str. Pitagora Nr. 3.
81. *Herman Bercovici,* B-dul Mărăşeşti Nr. 3.
82. *Zalic David,* Str. Costache Bălăcescu Nr. 14.
83. *Arnold Krammer,* Str. Justiţiei Nr. 61.
84. *Nathan Goldman,* B-dul Carol Nr. 57.
85. *Leon Goldenberg,* Str. Fraţii Hillel Nr. 24.
86. *Manasse Reichman,* Str. Corbescu Nr. 52.
87. *Lazăr Grünberg,* Str. Bărăţiei Nr. 40.
88. *Lazăr Klein,* Str. Ciocanul Nr. 30.
89. *Alexandru Davidovici,* Calea Moşilor Nr. 78.
90. *Aizic Iosef,* Str. Trinităţii Nr. 23.
91. *Iosub Lupu Iancu,* Parcul Berindei Str. F. Nr. 25.
92. *Gherş Reisman,* Hotel Universal (provincie).
93. *Uşer Aron,* Hotel Universal (provincie).
94. *Iulius Rauch,* Hotel Bulevard (provincie).
95. *Oscar Berman,* Str. Cantemir Nr. 80.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

96. *Nachum Belilovski,* Dr. Iaşi.
97. *Aron Herşcovici,* Calea Moşilor Nr. 76.
98. *Aurel Rauch,* Hotel Bulevard (provincie).
99. *Carol Landman,* Calea Moşilor Nr. 78.
100. *Naftule Herşcovici,* Parcul Mica Nr. 15.
101. *Punu Oberman,* B-dul Maria Nr. 2.
102. *Froim Grünberg,* Str. Biserica Amzei Nr. 8.
103. *Avram Gavril,* Calea Victoriei Nr. 2.
104. *Willy Heiderman,* Str. Leon Vodă Nr. 2.
105. *Marcel Blum,* Str. Florilor Nr. 14.
106. *Lazăr Schaeffer,* Str. Nerva Traian Nr. 51.
107. *Hofmayer Carol,* Stradela Mircea Vodă Nr. 2 bis.
108. *Lazăr Bujaker,* Calea Şerban Vodă Nr. 51.
109. *Emanoil Isovici,* Hotel Universal (provincie).
110. *Wilhelm Marcovici,* Str. Aurora Nr. 46.
111. *Max Herşcovici* (Cerbeanu), Str. Delea Veche Nr. 69.
112. *Baruch Granovski,* Str. Spătarului Nr. 32.
113. *Herş Leibovici.*
114. *Mony Elias.*
115. *I. Simionovici,* Dorohoi.
116. *D. Askenasy,* B-dul Mărăşeşti.
117. *Cadavru neidentificat,* predat societăţii „Sacra".
118. *Cadavru necunoscut,* incinerat la „Cenuşa".
119. „ „ „ „ „
120. „ „ „ „ „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

INDICE ALFABETIC DE NUME PROPRII

(Persoane, instituţiuni, localităţi)

Aiud, pag. 70, 136, 142, 159, 167, 184.
Alba-Iulia, pag. 112, 144, 180, 356.
Antonescu Ion, G-ral, Conducătorul Statului pag. 22, 24, 40, 43, 44, 46, 53, 54, 58, 61, 64; 68, 72, 74, 84, 103, 104, 106, 108, 114, 215, 330, 339, 341, 343, 347, 351, 354.
Antonescu Mihai, Ministrul Justiţiei, pag. 87, 89, 92, 327.
Arad, pag. 53, 106, 115, 121, 200, 363, 368.

Bacău, pag. 66, 118.
Bălăceanca-Suceava, pag. 201.
Bălţi, pag. 27.
Basarabia, pag. 18, 21, 28, 36, 39.
Banca Naţională a României, pag. 34, 35, 36.
Bârlad, pag. 115, 158.
Beliu-Bihor, pag. 118, 360.
Blaj, pag.195.
Botoşani, pag. 154, 158.
Brad, pag. 142, 149, 151.
Brăila, pag. 65, 146, 156, 175, 195, 203, 357.
Brăileanu Traian, Ministrul Educaţiei Naţionale, pag. 56, 65, 85, 87, 92, 97, 105, 327.
Braşov, pag. 70, 124, 127, 131.
Bucecea, pag. 65, 111.
Bucovina, pag. 18, 21, 28, 36, 39.
Bucureşti, pag. 25, 33, 34, 66, 69, 70, 107, 109, 110, 111, 112, 117, 119, 120, 122, 126, 127, 133, 134, 140, 145, 147, 155, 156, 161, 167, 172, 174, 176, 188, 193, 196, 207, 212.
Budişteanu Radu, Ministrul Cultelor, pag. 54, 56, 83, 84.
Buhuşi, pag. 136, 138.
Buzău, pag. 53, 64, 65, 106, 107, 120, 154, 156, 176, 195, 351.

Călăraşi-Ialomiţa pag. 26, 55, 64, 145, 155, 341.
Calotescu-Cornel, G-ral, guvernatorul Bucovinei pag. 35, 41, 47.
Câmpulung-Bucovina, pag. 65, 109, 158.
Cancicov Mircea, Ministrul Economiei Naţionale, pag. 92, 327.
Caracal, pag. 69, 119, 150, 152, 154,
Caransebeş, pag. 191, 359.
Ceica-Bihor, pag. 129.
Centrala Evreilor din România, pag. 22, 23, 36.
Centrul Naţional de Românizare, pag. 34.
Cernavoda, pag. 64, 117.
Cernăuţi, pag. 27, 34, 40.
Chişinău, pag. 27, 28, 40.
Constanţa, pag. 33, 175, 185, 191, 194, 195, 209, 333, 353, 369.
Corabia, pag. 69, 116.
Craiova, pag. 33, 202, 203, 204, 208, 334.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dănulescu C. Dr., Ministrul Muncii pag. 42.
Darabani-Dorohoi, pag. 180.
Deva, pag. 160, 164, 180.
Dorna-Vatra, pag. 159.
Dorohoi, pag. 18, 53, 117.

Făgăraș, pag. 141, 156.
Federația Uniunilor de Comunități Evreești (F. U. C. E.), pag. 36, 45, 54, 72, 104, 115, 122, 173, 227, 330, 340, 341, 343, 354.
Filderman W. Dr. Președintele F. U. C. E. pag. 45, 54, 56, 64, 72, 104, 113, 200, 201, 337, 340, 341, 343, 344, 345, 347, 349, 351, 354.
Focșani, pag. 156, 177.

Găești, pag. 69, 155.
Ghica Alexandru, Director general al Siguranței Statului, pag. 59, 127, 170, 212, 215, 340, 347.
Giurgiu, pag. 33, 171, 178, 352.
Gruia I. V., Ministrul Justiției pag. 54, 57.

Hațeg-Hunedoara, pag. 169, 175.
Hârlău, pag. 66, 158, 200, 202.
Herța, pag. 26.

Iascinski Vasile, Ministrul Muncii pag. 62, 92, 95, 98, 327.
Iași, pag. 20, 25, 33.
Ineu, pag. 70, 131 161, 335.
Iorga Nicolae, fost președinte al Consiliului de Miniștri pag. 70, 150.

Jilava, pag. 224, 228.

Killinger Manfred, Ministrul Reichului la București, pag. 79.
Koslinski Amiral, Subsecretar de Stat pentru Marină, pag. 96, 97.

Lugoj, pag. 190, 336.
Lupeni-Hunedoara, pag. 151, 154.

Maniu Iuliu, fost președinte al Consiliului de Miniștri, pag. 68.
Mediaș, pag. 147, 331.

Nițescu Voicu, fost ministru, pag 67.

Odobești, pag. 120.
Orăștie, pag. 64, 70, 121, 154, 156.

Panciu, pag. 39, 70, 344.
Petrovicescu Constantin, G-ral, Ministrul Afacerilor Interne, pag. 55, 59, 66, 73, 75, 76, 149, 215, 233, 327, 331, 340, 341, 349.
Petroșani-Hunedoara, pag. 154, 156, 169, 189, 195.
Piatra-Neamț, pag. 33, 106, 136, 141, 152, 154, 162, 176, 345.
Pitești, pag. 208.
Ploești, pag. 25, 33, 65, 70, 118, 125, 127, 134, 140, 146, 153, 155, 160, 184, 210, 340.
Podul-Iloaiei, pag. 26.
Pungești-Vaslui, pag. 142, 158.
Popescu Ion, (Jack), subsecretar de Stat al Poliției pag. 40, 43.

Rădăuți, pag. 169, 193.
Râmnicu-Sărat, pag. 55, 124, 199.
Râmnicu-Vâlcea, pag. 64, 151, 170, 349.
Răşcanu Ion, G-ral, Primarul Capitalei, pag. 45.
Reșița, pag. 172.
Roman, pag. 26, 55, 156.

Șafran Alexandru Dr., Șef rabin al Cultului Mozaic din România pag. 56, 227.
Săveni, pag. 65.
Sima Horia, Vice-președinte al Consiliului de Miniștri, pag. 54, 68, 71, 73, 75, 76, 84, 127, 173, 190, 191, 212, 219, 327, 340.
Sibiu, pag. 110, 112, 116, 124, 155, 195, 208.
Sighișoara, pag. 148, 331.
Slatina, pag. 208.
Storojinet, pag. 27.
Suceava, pag. 162.
Sulița, pag. 154.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Târgoviște, pag. 33, 160, 163, 173, 195, 347, 355.
Târgu-Frumos, pag. 26, 177.
Târgu-Jiu, pag. 32.
Târgu-Neamț, pag. 138.
Tecuci, pag. 208.
Topor Ion, G-ral, Mare Pretor al Armatei, pag. 28, 35.
Transnistria, pag. 19, 30, 34, 36, 41.
Tulcea, pag. 200.
Turda, pag. 69, 118, 182.
Turnu-Măgurele, pag. 33.
Turnu-Severin, pag. 70, 126, 160, 197 206.

Uioara (Ocna Mureș), pag. 127, 133. 146.
Urziceni-Ialomița, pag. 33, 55, 64. 115, 120, 156, 158.

Vaslui, pag. 65, 112, 125, 154, 198.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLA DE MATERII

	Pag
PREFAȚĂ	7
CUVÂNT INAINTE	9
PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA DESFĂȘURĂRII PRIGOANEI	15
Câteva date statistice	18
Câteva cifre reprezentând valori jefuite din avutul evreesc	21
Asasinate și masacre	25
Bătăi, maltratări, chinuri	31
Jafuri	32
Exproprieri	37
Confiscări	38
Rechiziții	39
Isgoniri	39
Evacuări	40
Internări, ostateci	40
Ghettouri	40
Deportări	41
Excluderi din dreptul la muncă	41
Munca de folos obștesc	43
GUVERNAREA LEGIONARĂ (6 Sept. 1940—21 Ian. 1941)	51
CRONOLOGIA LEGISLATIVĂ	81
CRONOLOGIA ISTORICĂ	101
REBELIUNEA	217
Arestări, maltratări	219
Asasinate și masacre	228
Incendieri, dărâmări, devastări și jefuiri de temple și sinagogi	238
Incendieri, jefuiri și devastări de magazine și locuințe evrești	242
INDICATOR NOMINAL AL VICTIMELOR DEVASTĂRILOR, JAFURILOR ȘI INCENDIERILOR DIN ZILELE POGROMULUI	245
a) In Calea Dudești	247
b) In cartierul Dudești	259
c) In Calea Văcărești	288
d) In cartierul Văcărești	291
e) In Calea Moșilor	299
f) In cartierul Moșilor	305
g) In Calea Rahovei	311
h) In cartierul Rahovei	315
i) Diferite cartiere	321

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pag.

ANEXE 325
Lista guvernului legionar 327
Lista prefecţilor legionari 328
Documente oficiale 330
Memorii F. U. C. E. 340
Declaraţii ale victimelor 356
Certificate medicale 365
Acte de vânzare sau predare a întreprinderilor 368
Tabloul evreilor ucişi în timpul pogromului 370
Indice alfabetic de nume proprii 375

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ATELIERELE GRAFICE SOCEC & Co., S. A. R. BUCUREŞTI
Of. Reg. Com. Soc. Nr. 463/931